Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

De bruidschat Israels, of onderwys der Hebreeuwsche spraakkunst

Soesman, Eleasar

Amsterdam, 1741

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11855

Visual Library

Pr. N.H.5 x

melaan. v. A de Pyper Adp

Zie bundel Zijde
Kaft
Zie foto

1 bw

מהר ישראל

DE

BRUIDSCHAT ISRAELS,

OF

ONDERWYS

DER

HEBREEUWSCHE SPRAAK-KUNST.

Door welkers behulp men in een zeer korten tyd, zonder onderwys, met een weinig zig te oeffenen, de kennis van deeze oudſte en allervoortreffelykſte Grondtaal kan machtig worden;

Met Twee Bygevoegde

WOORDENBOEKEN,

Vervult met alle de Woorden, die in den Heiligen Text vervat zyn, tot gebruik der genen, die zig in deeze Goddelyke Taal willen oeffenen;

OPGESTELT DOOR

ELEASAR SOESMAN,

Joods Rabbyn, en Onderwyzer der Hebreeuwſche Taale te Amſterdam.

Voorzien met een GETUIGSCHRIFT van den Hooggeleerden Heer

CORNELIUS HUGO VONK,

Leeraar der H. Godgeleerdheid, en Hoog-Leeraar der Ooſterſche Taalen en Oudheden in de Doorlugtige Schoole te Amſterdam.

TE AMSTERDAM,

Gedrukt voor den AUCTEUR, alwaar dezelve te bekomen zyn,

EN

By ARENT VAN HUYSSTEEN, Boekverkooper op 't Rokkin op den hoek van de Gaperſteeg, 1741.

De Staaten van Holland en West-Vriesland, doen te weten:

ALzoo ons te kennen is gegeeven by *Eleasar Soesman* (van de Hoogduitse Joodse Natie), Ingeboorne en Poorter der Stad Amsterdam, dat hy Suppliant hadde afgedrukt een Hebreeuwsche Grammatica in het Nederduitsch, genaamt *de Mohar Israel*, of *Bruidschat Israels*; achtervolgt wordende met twee Woordenboeken, zynde het eene Nederduitsch en Hebreeuwsch, en het ander Hebreeuwsch en Nederduitsch daar agter; ende hy Supplt: bedugt zynde, dat het gemelde Werk somtyds tot zyne merkelyke schade mogte nagedrukt, ofte in eene andere taale overgezet worden, zoo keerde hy Suppliant zig tot ons, ootmoedig verzoekende ons Octroy om het bovengemelde Werk alleen met seclusie van alle anderen te mogen drukken, SOO IS 'T: dat wy de zaak en het voorsz. verzoek over gemerkt hebbende en genegen wezende, ter bede van den Suppliant uit onze regte wetenschap, Souveraine magt en authoriteit, denzelven Supplt: geconsenteert, geaccordeert en geoctroyeert hebben; Consenteeren, accordeeren en octroyeeren hem by deeze, dat hy geduurende den tyd van Vyftien eerst agter een volgende Jaaren de voorsz *Mohar Israel*, of *Bruidschat Israels*, agtervolgt wordende met twee Woordenboeken, zynde het eene Nederduits en Hebreeuws, en het ander Hebreeuws en Nederduits, in diervoegen als zulks by den Supplt: is verzogt, en hier vooren uitgedrukt staat; binnen den voorsz. onzen Lande alleen zal mogen drukken, doen drukken, uitgeven en verkopen, verbiedende daarom alle en een iegelyk de voorsz werken in 't geheel of ten deele te drukken, naar te drukken, te doen naar drukken, te verhandelen of te verkoopen, of elders naargedrukt binnen denzelven onze Lande te brengen, uit te geven of te verhandelen, en verkoopen, op verbeurte van alle de naargedrukte, ingebragte, verhandelde, ofte verkogte Exemplaaren, ende een boete van drie duizend guldens daar boven te verbeuren, te appliceeren, een derde part voor den Officier die de Calange doen zal, een derde part voor den armen der plaatze daar het Casus voorvallen zal, en het resteerende derde part voor den Supplt:; en dit telkens, zoo meenigmaal, als dezelven zullen werden agterhaalt, alles in dien verstande, dat wy den Supplt: met dezen onzen Octroye alleen willende Gratificeeren tot verhoeding van zyne schade, door het nadrukken van de voorsz. Werken, daar door in geenigen deele verstaan den inhoude van dien te authoriseeren of te advoueeren, en veel min dezelve onder onze protectie en bescherminge eenig meerder Credit aanzien of reputatie te geven; nemaar den Supplt: in Cas daar in iets onbehoorlyks zoude influeeren, al het zelve tot zynen laste zal gehouden wezen te verantwoorden; tot dien einde wel Expresselyk begeerende, dat by aldien hy dezen onzen Octroye voor dezelve Werken zal willen stellen, daar van geene Geabbrevieerde of Gecontraheerde mentie zal mogen maaken, nemaar gehouden wezen het zelve Octroye in 't geheel en zonder eenige omissie daar voor te drukken ofte doen drukken, en dat hy gehouden zal zyn een Exemplaar van de voorsz. Werken op groot papier, gebonden, en wel geconditioneert te brengen in de Bibliotheecq van onzen Universiteit te Leiden, binnen den tyd van zes weeken, na dat hy Supplt: dezelve Werken zal hebben beginnen uit te geven, op eene boete van zes honderd gulden na Expiratie der voorsz. zes weeken by den Supplt: te verbeuren, ten behoeve van den Nederduitsche armen van de Plaats alwaar den Supplt: woont: en voorts op pœne van met der daad versteeken te zyn van het Effect van dezen Octroye. Dat ook den Supplt:, schoon by het ingaan van dit Octroye een Exemplaar geleverd hebbende aan de voorsz. onze Bibliotheecq, by zoo verre hy geduurende den tyd van dit Octroy dezelve werken zoude willen herdrukken met eenige Observatien, Noten, Vermeerderingen, Veranderingen, Correctien, of anders hoe genaamt, of ook in een ander formaat, gehouden zal zyn wederom een ander Exemplaar van dezelve Werken, geconditioneert als vooren, te brengen in de voorsz. Bibliotheecq binnen den zelven tyd, en op de boete en pœnaliteit als voorsz. Ende ten einde de Supplt: dezen onzen Consente en Octroye moge genieten als naar behooren, lasten wy alle en een iegelyk, dien het aangaan mag, dat zy den Supplt: den Inhoude van deze, doen, laten en gedoogen, rustelyk, vreedelyk en volkomentlyk genieten en gebruiken; Cesserende alle belet ter Contrarie. Gegeven in den Hage, onder onzen Grooten Zegel, hier aan doen hangen op den zes en twintigsten Augusti, in het Jaar onzes Heeren en Zaligmaaker, Duizend zeven honderd en veertig.

J. H. V. WASSENAER

Ter Ordonnantie van de Staaten

WILLEM BUYS.

De Aucteur erkent geene Exemplaaren voor de zynen, dan die met zyne hand ondertekend zyn.

E. Soesman.

AAN DEN

ALLERDOORLUGTIGSTE,

GROOTMAGTIGSTE,

KONING EN HEER

FREDERIK,

KONING in PRUISSEN, MARKGRAAF tot BRANDENBURG, DES HEILIGEN ROOMSCHEN RYKS AARTS-KAMERAAR, en KEURVORST, SOUVERAINE PRINS van ORANJEN, NEUFCHATEL, en VALENGIN, in GELDERN, tot MAAGDENBURG, CLEVE, GULIK, BERGE, STETTIN, POMEREN, der CASSUBEN en WENDEN, tot MEEKLENBURG, als ook in SILESIEN, en te CROS-

SEN-

SEN HERTOG, BURG-GRAAF tot NEU-RENBERG, VORST te HALBERSTADT, MINDEN, CAMIN, WENDEN, SCHWE-RIN, RATZEBURG, OOSTVRIESLAND, en MEURS, GRAAF tot HOHEN-ZOLLERN, RUPPIN, de MARK, RAVENSBERG, HO-HENSTEIN, TEEKLENBURG, LINGEN, SCHWERIN, BUUREN en LEERDAM, Heer tot RAVENSTEIN, der Landen ROSTOCK, STARGARD, LAUENBURG, BUTAU, AR-LET, en BREDA, enz. enz.

DOOR-

DOORLUGTIGSTE
MONARCH,

Hoopende Uwe Koninglyke, en genadige toeſtemminge, om met uwe Majeſteits doorlugtige Naam op het voorhoofd van myn Werk te mogen pronken, betuyge ik hier mede myne allerdiepſte dankerkenteniſſe, grootelyks verblyd zynde over de eer der gunſte, hier door aan my bewezen, als geſchied door eenen Koning, die met regt de naam draagt van te zyn de grootſte Voorſtander der Geleerdheid, en van alle goede Konſten en Wetenſchappen. Waarom ik ook, het geluk gehad hebbende, dat myn Werk de Goedkeuringe van eenige voornaame

Geleerde Mannen van dit Land heeft mogen wegdragen, my zelven daar door verstout heb, de vryheid te nemen van te verzoeken, Uwe Majesteits overal beroemde Naam, als van eenen voornamen Bescherm Engel, nevens die der gemelde Heeren aan het hoofd van myn Werk te mogen plaatsen, 't geen ik hoop dat Uwe Majesteit niet onaangenaam zyn zal. Ik bid God, dat Hy uwe Majesteit tot dat einde lang en gelukkig wil doen regeeren, Uwe Naam grooter maake dan de groote Naam uwer doorlugtige Voorouderen, en U eindelyk, zat van Rykdom en Eere, tot David en alle vroome Koningen opvoere, om met de zelve te regeeren tot in alle eeuwigheid. Dit wenscht en bid

UWE MAJESTEITS

Eerbiedigste en Schuldpligtigste

Dienaar

ELEASAR SOESMAN.

Amsterdam den 15 Maart 1741.

OP-

OPDRAGT.

AAN DE

HOOG-GELEERDE, HOOG-EERWAARDE, ZEER BEROEMDE, EN HOOG-GEACHTE HEEREN,

DE HEEREN

JOAN VAN DEN HONERT, T. H. Zoon.

HOOG-LEERAAR DER H. GODGELEERDHEID, EN KERKELYKE GESCHIEDENISSEN, ALS OOK OPZIENDER VAN DER CHRISTENEN GEMEINTE.

JOHANNES ESGERS,

HOOG-LEERAAR DER H. GODGELEERDHEID.

ALBERTUS SCHULTENS,

LEERAAR DER H. GODGELEERDHEID, HOOGLEERAAR IN DE OOSTERSCHE TAALEN EN HEBREEUWSCHE OUDHEDEN.

ALLE IN 'SLANDS VERMAARDE HOOGE SCHOOLE EN KERKE TE LEIDEN.

DAVID MILL,

HOOG-LEERAAR DER H. GODGELEERDHEID, ALS MEDE DER OOSTERSCHE TAALEN EN HEBREEUWSCHE OUDHEDEN, IN DE BEROEMDE HOOGE SCHOOLE TE UTRECHT.

CORNELIUS HUGO VONK,

LEERAAR DER H. GODGELEERDHEID, HOOG-LEERAAR IN DE OOSTERSCHE TAALEN EN OUDHEDEN, IN DE DOORLUCHTIGE SCHOOLE TE AMSTERDAM.

CHRISTIANUS BRUNINGS,

HOOGLEERAAR IN DE H. GODGELEERTHEID TE HEIDELBERG.

OPDRAGT.

ALS MEDE

AAN DEN HOOG-EDELEN, WELGEBOOREN, EN ZEER GELEERDEN HEER,

DEN HEER

Mr. WILHEM HENDRIK VAN MARSELIS,

GROOT BEMINNAAR VAN DE HEBREEUWSCHE TAAL, EN JOODSCHE OUTHEDEN, TE AMSTERDAM.

MITSGADERS

AAN DE ZEER EERWAARDE, GODSALIGE, EN WELGELEERDE HEEREN,

DE HEEREN

FRANCISCUS BURMANNUS, F. Zoon en F. Neef.

OPZIENDER VAN DE GEMEINTE DER CHRISTENEN TE NYMEGEN.

JEREMIAS HENRICUS BRUNINGS, Davids Zoon. Steinf.

OPZIENDER DER CHRISTELYKE GEMEINTE TE BRITZUM ONDER LEEUWAARDEN.

EN

DEN ZEER GE-EERDEN HEER,

DEN HEER

HARMANUS VAN BREVOORT,

BEMINNAAR VAN DE OOSTERSCHE TAALEN, BINNEN AMSTERDAM.

HOOG-

OPDRAGT.

HOOG-GELEERDE, HOOG-EERWAARDE, ZEER BEROEMDE, EN HOOG-GEACHTE HEEREN; GRONDIGE KENNERS EN BEMINNAREN VAN DE HEBREEUWSCHE MOEDER-TAAL!

MYNE HEEREN!

Hoe noodig de kenniſſe van de Hebreeuwſche Grond-taal is voor iemant, die de Wet en de Profeeten grondig zoekt te verſtaan, is Uw Ed: al te wel bekend, dan dat ik zoude onderneemen om het zelve alhier te betoogen. Deeze overdenking heeft my aangezet, om dit Werk, na eene zeer moejelyke arbeid van eenige Jaaren door my vervaardigt, ten dienſte der Beminnaaren van de Goddelyke Schriften het licht te doen zien: En de God Abrahams zy gelooft, indien myne arbeid daar toe voordeelig bevonden werd!

Het mishaage Uw Ed: dan niet, dat een Leeraar in Iſrael de vryheid gebruike, om deezen BRUIDSCHAT ISRAELS voor uwe voeten neder te leggen, daar Uw Ed:, zo wel als den Hoog-Geleerden Heere TACO HAYO VAN DEN HONERT, eertyds zeer beroemd Hoog-Leeraar in de H. Godgeleerdheid en Hebreeuwſche Oudheden in de Hooge-

Schoole te Leiden, (wiens droevige dood my verhinderd heeft, om volgens bekomen verlof, aanmoediging, en goedkeuring van myn Werk, mede myn arbeid aan denzelven op te dragen,) reets een gunſtig oog hier op hebt gelieven neder te ſlaan, door het zelve niet te verachten nog af te keuren.

Dierhalven Hoog-Geleerde en Hoog-Eerwaarde Heeren, Beroemde Hoog-Leeraars in de H. Godgeleerdheid, Ooſterſche Taalen, en Hebreeuwſche Oudheden, Voedſter-Heeren der Geleerdheid, op wien de zorge ruſt, om de bloem der Nederlandſche Jeugd tot de volmaakte kenniſſe van de Rollen des Boeks, en de daar in verborgene wysheid, op te leiden. Het behaage Uw Ed:, myn Werk verder met uwe gunſte te vereeren, en by al de verplichting, die reets op myne ſchouderen ligt, nog deeze toe te voegen; dat het Uw Ed: gelieve, de vleugelen hunner beſcherming over myne geringe Perſoon en Werk goedgunſtig uit te breiden.

Zeer Geleerde en Wel-Eerwaarde Heeren, Leeraars der Chriſtenen, die met zo veel yver de woorden Gods aan den Toehoorder verklaart. Ik vlei my zelven, dat Uw Ed: my uwe gunſtryke beſcherming meede niet zult weigeren, meer ziende op het nut dat de kennis van de Hebreeuwſche Taal, zelfs aan ongeletterden, kan te wege brengen, dan op de onwaardigheid van den Perſoon, die het zelve heeft bearbeid.

Eindelyk Hoog-Geachte en Geleerde Heeren, Uitmuntende Kenners van de Hebreeuwſche en andere Ooſterſche Taalen, als die, ſchoon door veele andere bezigheden overladen, een gedeelte van uwen tyd beſteed, om door de kenniſſe van de Grond-taal met Mozes en de Profeeten raad te plegen. My is al te wel bekend, wat liefde Uw Ed: voor myn Werk hebt, om te twyffelen, dat Uw Ed: my hunne beſcherming

zoudt

zoudt weigeren. Te meer daar den Heer van MARSELIS my altoos zulke edelmoedige blyken van zyne goedheid heeft gegeeven, en den Heer van BREVOORT my hier omtrent zo gunstryk met zyne bystand vereert heeft.

Hoog-Geleerde, Zeer Eerwaarde, en Hoog-Geachte Heeren; aan wien ik deeze BRUIDSCHAT ISRAELS met een ootmoedig hart opdraage. Ik verzoek Uw Ed: met alle nederigheid, myn Werk met die goedheid te willen ontfangen, dien gy my altoos betoont hebt. Ik beken, dat de gunst my bewezen, door het verleenen van uwe toestemminge, om dit Werk aan Uw Ed. te mogen opdraagen, zonder de geringheid van myn Persoon te verachten, te groot is om dezelve naar waarde te kunnen erkennen; daarom smeek ik Uw Ed:, myne ootmoedige dankzeggingen gulhartig te willen aanneemen, als die steeds bereid ben, om de bevelen, die Uw Ed: my zult gelieven te geeven, naar myn gering vermogen te gehoorzamen. Vergunt my dan ook, dat myn dankbaar gemoed in deeze Zegenwenschen mag uitbarsten:

De God Israëls zeegene den arbeid en zorge van Uw Ed: ten nutte van dit vrye Gemenebest, op dat uwe Beroemde Naamen, die tot eer en cieraad des Vaderlands verstrekken, altoos met eerbied gedagt mogen werden, zo lang de Geleerdheid in dit Nederlandsche Canäan zal bloeyen! De Machtige Jacobs zeegene Uw Ed: met de zeegeningen des Hemels van boven, met de zeegeningen des Afgronds, die daar onder ligt, met de zeegeningen der borsten en der Baarmoeder! De zeegeningen des HEEREN gaan te boven de zeegeningen uwer Voorvaderen, tot aan het einde van de eeuwige heuvelen! Die zeegeningen rusten op de Hooftschedels van Uw Ed.

Per-

OPDRAGT.

Perzoonen, Familien, en Nageslachten, tot in der Eeuwigheidt!

Dit wenscht

Hoog-Geleerde, Hoog-Eerwaarde, Zeer Beroemde, en Hoog-Geachte Heeren

Uw Edelhedens

Onderdanigste, en Verplichtste Dienaar

Amsterdam den 15 January
1741.

E. SOESMAN.

VOOR-

VOORREDE
AAN DEN
LEEZER.

HOOG-GEACHTE LEEZER!

DAt de Hebreeuwſche Taale de Moedertaal is, waar uit in gevolg van tyd de andere Taalen zyn voortgeſproten, meen ik, dat niet in twyffel behoorde getrokken te worden, als waar in het Gode behaagd heeft, Adam en Eva aanteſpreeken. Om dit overtuigend aan te toonen, zo hebt gy uwe oogen maar te ſlaan op de eige naamen, die van het begin der waereld tot aan de Babiloniſche verwarring aan Menſchen en Plaatzen gegeven zyn; daar wy alhier eenige voorbeelden van bybrengen zullen, wordende die alle van Hebreeuwſche woorden afgeleid, en geenzins van andere Taalen.

De naam van den eerſten Menſch was אָדָם Adam, *afſtammende van het woord* אָדַם Adam, roodagtig zyn, *waar van ook* אַדְמָה de oppervlakte der aarde, *die zig roodagtig vertoont, wanneer zy van de Zon beſcheenen word. Dus dat het woord* אָדָם Adam *iemand betekend van roodagtige aarde gemaakt* Gen. 2: 7. *Zo gaf ook* Adam *zyne Vrouwe den naam van* אִשָּׁה Iſcha *Manninne, om dat zy uit den* אִישׁ Menſch (*Man*) *genomen is; gelyk ook in het Nederduitſch de naam van Manninne van de naam Man afſtamt. Dit vinden wy in de Heilige Schriftuur nader verklaart, wanneer men op* Gen. 3: 20. *leeſt; voorts noemde* Adam *den naame zynes Wyfs* חַוָּה Heva *of* Chavva, *afſtammende van het woord* חָיָה CHAYA,

of

of חַוָּה Chava, *betekenende* levendig zyn, *gelyk 'er aldus vervolgt word*, om dat zy eene moeder aller levendigen is: *Voorts ziet men ook zulks in de Naamen van hunne nakomelingen;* קַיִן Caïn *van* KANAH verkregen; *want zo word 'er gezegt*, Ik hebbe eenen Man van den Heere verkregen Gen 4: 1. שֵׁת Seth *ſtamt af van* שׁוּת SCHOUT, ſtellen *of* zetten, *gelyk 'er ſtaat;* want God heeft my een ander zaat gezet voor Habel. Gen. 4: 25. פֶּלֶג Phaleg, *komende van* פָּלַג PILLEEG, verdeelen, *aldus leeſt men;* want in zyne dagen is de aarde verdeelt. Gen. 10: 25. נֹחַ Noah *ſtamt af van* נוּחַ ruſten, ruſt geven, verkwikken, vertroöſten, *zo ſtaat 'er;* deze zal ons troöſten. Gen. 5: 29. *Zo is het ook met de Naamen der plaatzen gelegen; want* עֵדֶן Eden *ſtamt van* עָדַן ADAN *af, dat* zig vermaaken *betekent.* נֹד NOD, aarde der ballingſchap, *om dat* Caïn *daar* NOUD נוּד balling *of omdoolende in geweeſt is.* בָּבֶל BABEL, verwarringe, *en wat diergelyke voorbeelden meer zyn, te lang om hier alle aantehaalen.*

My is niet onbekend, dat zommige Geleerden de voorrang aan de Chaldeeuwſche Taale, als of dezelve veel ouder was, hebben gelieven te geeven; dog dat men hier in mistaſt, blykt zonneklaar, dewyl men zeer verlegen zoude ſtaan, indien men alle de Naamwoorden van het Chaldeeuwſch wilde afleiden; waar omtrent wy ons, om kort te zyn, niet verder willen inlaten; kunnende den Onderzoekeren van beide talen genoegzaam blyken, dat aan de Chaldeeuwſche taal die merktekenen van Oudheid ontbreeken, die men in de Hebreeuwſche vind, als zynde dezelve de eenige Moeder-taal, daar alle de anderen taalen uit voortgeſprooten zyn; het welk men gemakkelyk zoude konnen bewyzen, met aan te toonen de merkelyke overblyfſels van de Hebreeuwſche Taale die in de anderen te vinden zyn. Ook is de Hebreeuwſche Taal geheel zuiver en eenvoudig, ontleenende geene woorden van andere Taalen, daar andere egter verſcheidene woorden ontleenen van deeze Moedertaal.

Mo-

Mogelyk zal men zeggen, dat het Hebreeuws egter geenzins de taal is, die de eerſte menſch in het Paradys heeft geſproken, dewyl de enerlye ſpraak in den toorn-bouw van Babel verwart is geworden. Dog dit bewyſt niets, dewyl het meer dan waarſchynlyk is, dat Sem nooit in dien Tooren-bouw geſtemd heeft; zo is dan deeze Moeder-taal by hem en zyne Nakomelingen, dat is by de Heilige Linie, alleen zuiver gebleven, zelfs in Egipten. Want dat de Aartsvaderen in Egipten woonende altoos de Hebreeuwſche taal, zynde zeer verſchillende van de Egiptiſche, gebruikt hebben, blykt, om dat Joſeph, zig houdende als een Egiptenaar, door taalsmannen met zyne broederen ſprak, maar niet, toen hy zig zelven aan hen bekend maakte: ook leeſt men in de Pſalmen, dat als Iſrael in Egipten was, het aldaar eene vreemde taal heeft gehoord. *Voorts blykt dit uit de naam die aan Moſes gegeeven wierd, zynde* מֹשֶׁה *het welk in het Egyptiſch* uittrekken *betekent, volgens Exod.* II: 10, *ende zy noemde zynen naame* מֹשֶׁה *Moſes, zeggende,* want ik hebbe hem uit het water getogen.

Dat deeze Taal vervolgens de eerſte en oudſte van alle Taalen is, kan men uit derzelver zuiverheid, kracht, en cierlykheid genoeg afneemen; want zy beeft geene vermenging van vreemde woorden, nog leid haare woorden uit de wortel-woorden van andere Taalen af, maar alle, ten minſten de meeſte haarer werkwoorden, beſtaan uit drie letters, zynde een volmaakt getal, en hebbende eene voorname betekenis, van welke alle de anderen aardig worden afgeleid. Boven dien drukt deeze Taal de zaaken zo welvoegelyk, en met de natuur daar van overeenſtemmende uit, dat geene andere Taal daar by kan vergeleken worden; ook geeft ze door de verſcheidene buigingen der werkwoorden de verſchcidene betekeniſſen zo kort te kennen, dat ze alle anderen daar in verre overtreft, als hebbende veel meer woord-greepen dan de Hebreeuwſche.

Eindelyk heeft ze eene cierlykheid die haar alleen eigen is, en in

geene andere Taal kan overgebragt worden; waarom Lutherus *zeer wel zegt:* De Hebreeuwſche Profeeten te doen ſpreeken in het Duitſch, of in eene andere Taal, is zo veel, als of men den Nachtegaal zyn zoet gezang deedt verlaaten, en dwong als den Koekoek te roepen.

Uit het gezegde blykt dan klaar, dat deeze Taal van de Schepping af met Adam gebooren is geweeſt, zynde zonder verbaſtering gebleeven tot op de Babiloniſche wegvoeringe; en als nog zuiver in Gods Woord overgebleven, gelyk het zelve aan ons door Esdras is ter hand geſteld; en het geen men daar in niet vind, is verlooren. Dat het volk nu na de wederkeering uit de Babiloniſche gevangenis het zuiver Hebreeuws ontwend was, blykt uit Nehem. VIII. *alwaar men leeſt, dat Esdras en Nehemias* de Wet voorlezende, *te weeten in't Hebreeuws,* dezelve verklaarden(*namelyk in de taal, dien het volk doen gewoonlyk ſprak, zynde wel Hebreeuwſch, maar zeer door het Chaldeeuwſch verbaſtert,*) op dat het gemeene volk die zoude verſtaan, *dewyl den Text zuiver Hebreeuws was, gelyk dezelve nog is, zodanig als die niet alleen door* Adam, *maar ook door* Sem *en alle zyne Nakomelingen, tot op het wegvoeren van de Joden na Babel geſproken is; hebbende het God behaagd, zyne Wetten en Inzettingen daar in aan zynen getrouwen Knegt Moſes bekend te maaken, en de gezichten en openbaaringen zyner Propheten daar in te doen beſchryven. Aldus zegt de Hoog-Geleerde Hoog-Leeraar* Johannes Leusden, *in de Voorreede van zyn voortreffelyk Woordenboek, gedrukt tot Utrecht Anno* 1668, *by Kornelis Coesveld:* Deeze is de eerſte Taal, die in de waereld geweeſt is; deeze is van GOD met Adam geſchapen, GOD heeft met deeze Taal Adam en de Heilige mannen, omtrent zeventien honderd Jaaren lang, alleen aangeſproken; want daar was geene andere Taal; en deeze Taal was zo lang alleen (*Gen.* XI: 1.), tot dat Noachs Nakomelingen, den Toren van Babel bouwden.

Voorts

Voorts dat deeze taal de gewoone taal der Jooden is geweeſt tot aan de Babiloniſche wegvoeringe, is duidelyk te zien by Jeſaias 36: 11. Doe zeiden Eliakim en Sebna ende Joaſch tot Rabſake, ſpreekt dog tot uwe knegten op Syriſch, want wy verſtaan het wel; ende en ſpreekt niet met ons op Joodſch voor de ooren des volks, dat op den muur is: *en door dit Joodſch word de Hebreeuwſche taale verſtaan: Ook blykt het, dat het volk, uit de Babiloniſche gevangenis wederkeerende, het Hebreeuwſch voor een groot gedeelte ontwent was, uit Nehem.* 13: 24. Ende hare Kinderen ſpraken half Asdodiſch, ende zy en konden geen Joodſch, *dat is Hebreeuwſch*, ſpreeken: *Dog dat de Propheten altoos tot de Jooden in't Hebreeuwſch ſpraken, maar hunne taal veranderden, als zy hunne woorden tot de Heidenen wenden, zien wy uit Jerem.* 10. *alwaar vs.* 10. *tot de Joden in het Hebreeuwſch geſproken word:* Maar de Heere Godt is waarheid, hy is de levendige Godt, ende een eeuwig Koning: van zyne verbolgentheid beeft de aarde, ende de Heidenen en konnen zyne gramſchap niet verdragen. *Hier op word 'er gezegt, by wyze van eene inlaſſing en ſpraakwending tot de Heidenen in 't Chaldeeuwſch, in het* 11 *vs.* Aldus zult gy lieden tot hen zeggen; de goden, die den Hemel en de Aarde niet gemaakt en hebben, zullen vergaan van der aarde, ende van onder dezen Hemel. *Waar op de Propheet voortgaat de Jooden in het Hebreeuwſch aan te ſpreeken, in het* 12 *vs. en vervolgens.*

Het geſtelde aldus betoogd hebbende, zo laat ons ook iets van de groote nuttigheid deezer taale zeggen. De nuttigheid van de Hebreeuwſche Taale is zo groot, dat iemandt, die dezelve niet verſtaat, van de kracht der Godſpraken geen volkomen kennis kan verkrygen, zynde gelyk het gemeene volk, dat geene toegang tot de Heiligdommen had; maar die deeze grondtaale verſtaan, zyn gelyk de Prieſters, die tot alle de vertrekken daar van mogten na-

deren, om die naauwkeurig te beſchouwen. Zynde vervolgens deeze Taal niet alleen noodig, om de verſcheide lezingen te onderzoeken, maar ook om dat men daar in zomtyds woorden vind, die meer als eene betekenis ſchynen toe te laaten, en het welk de Vertaaler in eene enkele zin heeft moeten overbrengen: Dit zien wy duidelyk by Jerem. 1: 11. *daar God aan Jeremias vraagt;* Wat ziet gy Jeremia? *waar op de Propheet antwoord:* Ik zie שָׁקֵד eene amandelroede; *daar de Heere op zeide:* Gy hebt wel gezien; want ik zal wakker (*of waakzaam*) zyn over myn woort, om dat te doen vs. 12. *Nu zoude men met recht mogen vraagen, wat overeenkomſt heeft dit gezicht van eene Amandelroede met het waakzaam zyn van den Heere om dat te doen? Te meer, dewyl'er eene overeenkomſt tuſſchen beiden behoordt te zyn, dewyl Godt zegt,* Gy hebt wel gezien: *dog deze zwarigheid verdwynt, als men aanmerkt, dat 'er eene fraye eensluidentheid is tuſſchen het woord* שָׁקֵד Amandelroede, *en* שָׁקַד *'t geen* Waakzaamheit *betekent. Boven dien is de kennis van deeze Taale noodig, dewyl een woord in de Grond-text zomtyds maar eene bepaalde beteekenis heeft, het geen de Overzetter dikwyls dubbelzinnig vertaalt; en zommige woorden worden duiſter overgezet, welkers betekenis klaar in de Grond-taale is; en wat diergelyke aanmerkingen meer zyn, te lang om alhier op te haalen of te betoogen. Blykende uit het gezegde genoegzaam, dat het onmogelyk is, om de Wet en de Propheeten, en dus de Grond-text, in alle haar kracht, cierlykheid, en nadruk, in eene andere Taal overtebrengen. Dit hebben wy reets uit de woorden van* Lutherus *gezien, gelyk hy daarom ook gewoon was te zeggen,* dat hy zyn kleine kennis van de Hebreeuwſche Taale, met alle de ſchatten der gantſche waereld niet wilde verwiſſelen. *En dit heeft niet alleen hy, maar hebben ook de Geleerdſte mannen onder alle de Volkeren en Natien altoos getuigt: En om wederom met* Lutherus *te beginnen: Aldus zegt hy in de Voorrede van zyne vertaaling van* Jesus Sirach, *by Hans Wal-*

Walther tot Maagdenburg gedrukt Ao. 1545. Wenthe wath in der Ebreiſchen ſprake geſchrieven is, dat lud ſo wol nicht, wen man yet in eine ander ſprake bringet, nicht alleine dit myn Book, ſonder ook des Geſettes des Propheten, und ander Boken meer, luden gantz veel anders, wen ſe in erer ſprake geredet werden. *Hier by voegen wy het getuigenis van den beroemden Hoog-Leeraar* Sixtinus Amama, *in de voortreffelyke Voorrede van zyne Hebreeuwſche Taalkunſt, gedrukt tot Amſterdam by Hendrik Laurens Ao.* 1627. *alwaar die Hoog-Geleerde Man zegt:* Nu is by alle verſtandigen bekend, dat 'er tot nog toe geene overzetting geweeſt is, die in alles met deeze oorſpronkelyke Text overeenkomt; daar zal nooit eene overzettinge gevonden worden, welke die nadruk, majeſteit, en diepzinnigheid uitdrukken zal, dien God de Heere den oorſpronkelyken Text ingedrukt heeft: *En wat verder zegt die zelve Geleerde Schryver:* De kenniſſe der naamen is eene ingang tot de kennis der dingen, indien de namen met oordeel en wysheid gegeeven zyn: Nu is het buiten alle twyffel, dat de naamen en woorden der Hebreeuwſche Taale even den zelven Aucteur hebben welke de dingen zelf geſchapen heeft, te weten den Allerwyſten God. *Eindelyk voegen wy hier by de woorden van den zeer Geleerden Heere* Everhardus van der Hooght, *die zyne Nederduitſche Leerlingen in zyne Voorrede voor zyne Deur der Heilige Taale, gedrukt tot Amſterdam voor* Joachimus van der Hoogt *Ao.* 1686. *aldus aanſpreekt:* De Coleuren worden het beſt door eigene oogen gekend; het water is zoeter in de Fonteine als in de Rivier, en Gods woorden zyn 't zoetſt in haaren eerſte oorſprong; die hier door een anders oogen of bril ziet, verklaard meer des Overzetters, als Gods woord. *Wie kan, na zo veele betoogingen en getuigeniſſen, nog onkundig zyn, van de overgroote nuttigheid der kenniſſe van de Hebreeuwſche*

Grondtaal; als die volſtrekt noodzakelyk is, om de woorden Gods wel te verſtaan, en daar ieder menſch op het hoogſt aan gelegen legt, zynde verplicht om alle vlyt daar toe aantewenden, om eindelyk eens met ons te konnen zeggen: „ Wy proeven geene zoeter „ Honing, dan die de Richter Iſraels uit zyne verſlaagen LEEUW *„ ons mede deelt om zyne Raadzels te treffen; geene aangenamer „ ſpyze, dan eene* ROLLE, *zo als die van den Heere ons in den „ mond gegeeven is; en geen verquikkender drank, dan het water „ uit die* FONTEINE *des Heils.*

Om U dan, en wel voornamentlyk den Nederduitſchen Lezer, deeze groote voordeelen deelachtig te maaken, heb ik dit breedvoerig en kort Onderwys van de Hebreeuwſche Moeder-Taal, en het daar by gevoegde Woordenboek, met eene ongelooffelyke arbeid vervaardigt, (hebbende eenige myner Vrienden, dewyl ik niet genoeg in de Nederduitſche ſpellinge ervaren was, my gunſtryk met hunne hulpe gelieven byteſtaan, waar voor ik die Heeren hertelyk dank zegge, en myn verplichting alhier betuig, gelyk ik ook met het grootſte recht op dezelven als myne Hoog-Geachte Leerlingen mag roemen.) Hopende voorts, dat ook anderen, indien zy maar de moeite willen neemen, wel ſcherp op den zin van onzen Text te letten, de vruchten van onzen arbeid veelvuldig plukken mogen; gelyk reeds eenige van myne Leerlingen, deeze Heilige Taale beginnende te leeren, in de vierde leſſe van twee uuren, dezelve begonnen te leezen, en eenigermaaten te verſtaan, en in acht weken, reets geheele Capittelen wiſten te vertaalen, gelyk ook een derzelver binnen negen maanden zo verre gevordert is, dat hy dezelve als zyne eige Moeder-Taal ſpreekt, en een Hebreeuwſchen Text voor zig hebbende, die in het Nederduitſch, en wederom den Nederduitſchen Text in het Hebreeuwſch leeſt; en wat vruchten hy daar van geniet, is den bezitter genoeg bekend.

Op dat nu deeze wetenſchap, die beter is dan zilver, tot Uw.

Ed.

Ed. mag inkeeren, en aan Uwe ziele lieffelyk zyn, zo zal ik myne Leezeren deeze onderrigtingen mede deelen. Eerſt is het beſt, dat men dit geheele Werk van den beginne tot den einde toe eens doorloopt, zonder nog iets te willen begrypen, om daar door een denkbeeld van het geheele gebouw en deszelfs vertrekken te verkrygen; en daar na moet Gy wederom naa het begin te rugge keeren, leerende alle uuren maar eene Letter by zyn naam en figuur kennen, gelyk die Pag. 2. *worden voorgeſteld: In twee of meer dagen de kennis der Letteren volkomen machtig geworden zynde, en ook niet eerder, zo moogt gy voortgaan tot de Vocaalen, die men* Pag. 6. *ontmoet, leerende wederom alle uuren maar een volmaakt by zyn naam en figuur kennen. Wanneer Gy nu in drie of vier dagen dus verre gevordert zyt, zo zoekt naa de* Dageſch, *zynde een ſtip binnen in de letter, die dezelve letter zomtyds in het leezen doet verdubbelen, zynde te vinden op* Pag. 13. *Dit alles weetende, zo moet gy op* Pag. 19. *tot het leezen overgaan; dog men moet wel aanmerken, dat men van de rechterhand naa de linkerhand het Hebreeuwſch leeſt, en niet van de linker naa de rechterhand, gelyk het Nederduitſch en andere Taalen; dit moet men als ſtamelende beginnen, om zig aldus te oeffenen, tot dat men wat in het leezen gevordert is, het welk men in veertien dagen kan machtig worden. Wanneer men dus verre gevordert is, zo bevind men zig in ſtaat, om ons Onderwys over alle de Hoofdſtukken, zonder iemands byſtand, duidelyk en klaar te kunnen begrypen; ten dien einde hebben wy onze Regelen en voorbeelden veel omſtandiger beſchreven, als ooit iemandt voor my gedaan heeft; ook heb ik meerendeels met oploſſingen dezelve onderſteunt, en hier en daar het zelve wederom herhaalt, en op een andere manier voorgeſteld, om U deeze Heilige Taal zo veel het mogelyk is al leerende in te drukken. Wanneer men nu volkomen leeskundig geworden is, zo moet men ieder Hoofdſtuk, in zyn geheel; en alle deszelfs omſtandigheden,*

* * *

wat

wat het behelſt, dieper in zien, beginnende wederom van voorn af aan, in deeze ordre:

EERSTE EN VOLGENDE HOOFDSTUKKEN.

1. *Van de* 22 Letteren *ofte* Teekenen, *waar door den Alwyzen God zyn eeuwig Teſtament aan ons heeft bekend gemaakt, om derzelver Figuurlyke verandering en natuurkundige verdeeling in vyf byzondere Claſſen te leeren verſtaan, ziet* Pag. 1 tot 5.

2. *Van de* 14 Vocaalen *of* Klankgeevers, *die een ſpreekend geluid aan de Letteren geeven; als meede waar, hoe, en wanneer, ziet* Pag. 6 tot 13.

3. *Van de* Dageſch, *die als een licht in de letter, ons den zin en de verborgentheid, in het woord gelegen, openbaart, ziet* Pag. 13 tot 20.

4. *Van de* 11 Dienſtbaare letteren, *die ieder op zig zelve, een geheel Duitſch woord, het zy de Perzoon, de Tyd, of het Getal, &c. uitdrukken, ziet* Pag. 20 tot 35.

5. *Van de* Aanhangzelen, *die van achter de Geſlachten en Perzoonen aanwyzen, ziet* Pag. 36. tot 39.

6. *Van de* Voortzetſelen, *die van vooren, door een enkelde letter, een geheel Nederduitſch woord uitdrukken van verſcheide bedieningen, ziet* Pag. 40 en 41.

7. *Van de* Achterzetſelen, *die van achter, insgelyks door een enkele letter, een geheel Nederduitſch woord, het zy de Perzoon, het Geſlacht, of de Tyd verbeelden, ziet* Pag. 42.

8. *Van de* Wortel- *of* Grondwoorden, *die doorgaans voor, midden, of achter, bezet zyn met een of meerder dienſtbaare letteren, om het woord zyne rechte kracht te doen geeven, ziet derzelver natuur en aart* Pag. 43 tot 49.

9. *Om*

9. *Om de* Grondwoorden te vinden *moeten wy het woord zuiveren van zyne Dienſtbaare letteren, en als dan legt de Wortel bloot, en de overige letteren geeven ons de rechte zin en ſmaak van het woord, ziet* Pag. 50 tot 57.

Tot hier toe ons Onderwys wel begrepen hebbende, moet men den Hebreeuwſchen Bybel voor zig leggen, beginnende met behulp van het WOORDENBOEK, *dat hier achter by gevoegd is, dezelve te vertaalen. Terwyl men overgaat tot*

10. 11. 12. 13. *en* 14. *Van* de Gevallen in een Werkwoord, *die ons aanwyzen de Tyd, de Perzoon, het Getal, het Gebouw, en het Onderwys, waar door wy niets verkeert, maar alles recht naar zynen eiſch, leeren verſtaan, van* Pag. 57 tot 70.

15. *Van de* Onderſcheidene Benaamingen der Werkwoorden, *verdeeldt in* 22 *Claſſen, waar in alle Werkwoorden van den geheelen Text vervangen leggen, die ons leeren ieder Werkwoord naar zyn Claſſicale Naamgenoot te doen conjugeeren of vervoegen, door alle Tyden, Perzoonen, Geſlagten, Getallen, en Gebouwen, ziet* Pag. 71 tot 114.

16. *Van* het Onderwys in een Werkwoord, *of het zelve een uitgaand of byblyvend werk is, ziet* Pag. 115. tot 117.

17. *Van* de Redengeevers, *die alle Naam- en Werkwoorden aan elkander voegen, ziet* Pag. 117 tot 122.

18. *Van* de Naamwoorden, *waar by men een zaak noemt, in negen byzondere eigenſchappen verdeelt, ziet* Pag. 123 tot 127.

19. *Van* de Letteren והאמנתי Veheemanti, *die een Werkwoord tot een Naamwoord maaken, ziet* Pag. 128 tot 129.

20, 21. *Van* de Getallen, *die zeer veranderlyk zyn in hunne Geſlachten, ziet* Pag. 129 tot 136.

22. *Van* de Conſtructie, *of het* Verband, *'t geen ons leert door de Genitivus* של, *of Ablativus* מן, *als anderzints, de woorden aan elkander te verbinden, ziet* Pag. 137. tot 140.

23, 24, 25. *Van* de Veranderinge der Vocaalen, *om de Aanhangzelen*, Pag. 136. *de Conſtructie*, Pag. 137. *het Vrouwelyk geſlacht*, Pag. 140. *en het Meervoudige*, Pag. 145 tot 151.

de Makkaph, (Makkeph), paz. 153.

26, 27. *Van* de Accenten, *die* 26 *in getal zyn, hunne Naamen, Werkingen, Order, Kracht, en Standplaats, ziet* Pag. 152 tot 166.

28. *Van* de Verleggende Achterwaards, *die ons leeren den Accent van de eene plaats op een ander te verleggen, ziet* Pag. 167. en 168.

29. *Van* de (') Meteg, *wat dezelve doet, en waar zig die vertoont, ziet* Pag. 169.

30. *Van* de Practyk, *die ons leert, de natuur en aart der Hebreeuwſche Taal van hare ons toeſchynende ongeregeltheden te zuiveren, ziet* Pag. 171. tot 174.

Dit zyn de 30 *Hoofdſtukken, die U in deze onze* Bruidſchat *worden medegedeelt, met twee bygevoegde* Woordenboeken, *vervult met alle de H. Woorden, in den Text vervat, waar door gy Uw zelven kunt opleiden, om in de Heilige en Goddelyke Taal, met Moſes den eerſten Schryver, en andere Heilige Mannen, Propheeten, Prieſteren, en Koningen, gemeenzaam en eensgezint te konnen ſpreeken, over hun aan u nagelatene en onze onderlinge* Bruidſchat, *van het aan hun reets voltrokken, en ons nog aanſtaande eeuwig Huwelyk; dingen die beeter zyn dan goud, edeler dan alle andere bezittingen, ja beeter dan het leeven: Daarom is myn wenſch, dat de alleen wyze God onzen honger en dorſt wil vermeerderen, op dat wy niet door laſt, maar uit luſt, onze monden en ingewanden mogen vervullen met de Rolle des Heeren, waar in beſchreven is de*

BRUIDSCHAT ISRAELS.

CORNELIUS HUGO VONK

AAN DEN

LEEZER

Myne Groeteniſſe en Zegenwenſch!

INdien de Geleerde Schryver van dit *Onderwys der Hebreeuwſche Spraakkunde* in de Nederduitſche Taale, *Rabbi* ELEAZAR SOESMAN, zo algemeen in ons Land bekend ware, als zyn Boek eenen algemeenen lof en goedkeuringe by allen, dezer zaken kundig, behalen zal, was het niet nodig, een letter by wyze van *Getuigſchrift*, of *Aanpryzinge* van het zelve, daar voor te plaatſen, als het geen zig zelf op ieder bladzyde getuige genoeg ter aanpryzinge verſtrekt.

Ook hebben de Hoog Eerwaarde en Hoog Geleerde Mannen, aan wien de Opſteller de vriendelykheid gehad heeft, nevens my, dit Werk op te dragen, (gelyk ook hunne Hoog Eerwaarden, en ik, den zelven daar voor by dezen van harten dank zeggen;) meenigmaal hunne genegenheid en gereedheid be-

****

tuigd,

tuigd, om hun genoegen hier over in het openbaar te verklaren, en aan het zelve zynen verdienden lof te laten toekomen; dog nademaal de Schryver, in deze Stad woonende, my sedert langen tyd in het byzonder bekend, en deszelfs Werk zo voor, als onder het drukken, van my doorlezen was, oordeelden hunne Hoog Eerw. gevoegzaamst te zyn, dat zulks door my op de loffelykste wyze wierde verrigt.

Ik ben dierhalven aan de Waarheid verschuldigt, van den persoon en hoedanigheden dezes braven Mans dit getuigenisse te geven, dat ik onder de Joodsche Natie niemand gevonden heb, niet alleen van beschaafder en aangenamer ommegang en zagter inborst, maar ook van meerder geleerdheid, opgehelderder denkbeelden, netter schikkinge van gedagten, en verwonderenswaardiger klaarheid en gemakkelykheid van zig uit te drukken, en zyne meeninge aan anderen te kennen te geven.

Eene allerklaarste blyk van het laaste is dit *Onderwys der Hebreeuwsche Spraakkunde*, 't welk, of schoon hier en daar van den eenen of anderen deszelfs goeden vriend wegens de spellinge, als anderfints, verholpen, nogtans dezes Mans eigen Opstel en Werk is, 't geen waarlyk omtrent iemand, aan de Joodsche Schryfwyze gewoon, en die de Nederduitsche spraak niet voor zyne Moedertaal heeft, ten hoogsten te verwonderen is.

Voorts die met dit Werk vergelykt de schriften, die ten dien zelven einde in de Nederduitsche Taal van de Heeren AMAMA, LEUSDEN, en VAN DER HOOGT, voorheen

zyn

zyn uitgegeven, zal bekennen moeten, dat dit tegenwoordige *Onderwys*, zo wegens eene geheele andere en betere orde en ſchikkinge der zaken, als vatbaarheid van voorſtellingen, bewyzen, en voorbeelden, den arbeid van die, hoe anderſints ook Vermaarde, Mannen zeer verre overtroffen heeft, invoegen het zelve thans met volkomen regt als het voornaamſte en eenigſte behulpmiddel om de Hebreeuwſche Taale in de Moederſpraak aan te kunnen leeren, moet gehouden worden.

Het ware dierhalven te wenſchen, dat deze 's Mans arbeid veelen, der Latynſche Taale onkundig, aanmoedigde, om gebruik te maken van deszelfs Onderwys, 't geen door Hem ſedert reeds eenige Jaren, zo aan verſcheidene Liefhebbers in het byzonder, als aan zommige Geſelſchappen van 5 of 6 menſchen teffens, met veel vrugt en voordeel zyner Toehoorderen gegeven is.

Den Schryver zelfs van dit *Opſtel* en *Onderwys* wenſche ik, als de Voortreffelykſte belooninge zynes arbeids, dat het God behage, Hem te geeven de verligtinge des Verſtands, om te kennen den Waren Meſſias, en komende tot Hem, die gezegt heeft: *Die tot my komt, zal ik geenſins uitwerpen*, hy ruſte mag vinden voor zyne Ziele, tot zyne eeuwige behoudeniſſe! Gegeven te Amſterdam den 23 January 1741.

לכבוד הכותב

הרבה סופרים כתבו חבל	דפי שקר בונים בבל
מבוכה כל שפתינו	נגד לשון תורתינו
סוד הבנין : אשר נטמן	והענין : גלה זוסמן
נפת צופים כל אמרתו	בורא כל יבליג נשמתו
רוח תם כי דרכו ישר	ותורתו נמצא כשר
רבים שמו מוט לחבל	מוב הגינם נגדו הבל

Beminnaars der Geleerde Taalen,
Hier kunt gy keur van Bloemen haalen;
Beſchaafde regels, nooit voor heen,
Zoo klaar betoogt, zoo net geſneen.

Gy kunt in 't Hyligdom verkeeren;
Van Gods Gezanten zelfs gaan leeren,
De Wortels en den vaſten gront,
Van ISRELS BRUIDSCHAT *en Verbont.*

Dit Werk zal zynen Meeſter kronen;
Met lof dien nutten vlyt belonen:
Den Engel van Gods aangezigt,
Beſtraal hem met genade en licht!

Een wys Man die met eigen oogen,
Leert zien, wert niet zo ligt bedrogen.
Gelukkig Volk, gezegent Lant,
Daar men de Wetenſchappen plant.

תלמידך
HARMANUS VAN BREVOORT.

OP

OP DE HEBREEUWSCHE SPRAAK-KUNST,

EN DE

HEBREEUWSCHE EN CHALDEEUWSCHE WOORDENBOEKEN.

DOOR

ELEASAR SOESMAN.

Doen Gods Almachten wil, den Aardbol had gegrond;
't Gesternten, Zon en Maan, in 't uitgebreiden rond
Van 't blaauw Azuur Gewelf, geplaatst; deez Aard' met Dieren,
De Zee met Visschen, en 't Gevogelt om te zwieren
Door eene Zee van Lucht; 't Gebloemten tot cieraad
Ontsproot, reez uit der Aard, gelyk de Dageraad,
Het pronkstuk der Natuur, dat Aardsch en Hemelsch Wezen,
Waar in het Goddlyk beeld des Scheppers was te leezen.
't Gezang der Engelen, klom op tot Godes Throon;
En Adam praalden als het voorbeeld van Gods Zoon.
De Vorst der Duisternis, op zyn geluk gebeten,
Dagt door verleiding, al zyn Zaad aan eene Keten
Van rampen zonder tal, en eindeloos verdriet
Te kluistren, en door list te gronden zyn gebiedt.
Zyn helschen wensch gelukt. Men hoort de Wind ontsteken;
De Dieren vluchten, en de vreugd van d' Aard geweken,
Verandert alles in een naare en duistren nacht.
Hoe juicht de Duivel, daar hy ziet ten val gebragt,
Hem wien de Heerschappy der Aarde was gegeeven!
Schoon Adam door den dood moest ingaan in het leeven:
Want Godes wysheid, die Messias had gestelt,
Als Vorst des Vredes, om de banden en 't geweldt
Van 't woedend duistren Ryk, met macht van een te scheuren,
Ontdekt het diep Geheim. Men zag de Hemel-Deuren
Geopent, en God daalde omringt met schittrend licht:
Belooft den Engel, van zyn Goddlyk Aangezicht;
Het waare Vrouwe-zaad, dat eenmaal zou vertreden
Dien Kop vol zwadder; om den Mensch in 't Eeuwig Eden,
Een beter leven, als de dood hem had ontrooft
Te schenken. Gods Genade uit ramp hem Heil belooft.
Die Heuchelyke Taal, deed Adam vrolyk zingen:
Terwyl de woorden Gods, 't benaauwden Hart doordringen,
Ontsonkt het rein Geloof een nieuw en Hemelsch vuur,

Een vlam van liefden in zyn borst, waar voor Natuur,
En al wat slaafsch gezind, ontstoken had zyn zinnen
Verdwynt; om God niet Aardsch, maar Hemelsch te beminnen.
Beminnelyke Taal, gevloeid uit Godes Mond;
Het vaste Fondament van 't Eeuwig Vree-Verbond:
Gelooft door Abraham, bevestigt door Profeeten:
Volbragt in Davids Zaad, nu op zyn Throon gezeten.
Gelukkige Adam, die deez Woorden hebt gehoort!
De grooten Abraham, door Gods stem aangespoort
Verliet zyn Vaderland, en zogt in 't ommezwerven,
Door zynen Heer en Zoon den Hemel te verwerven.
Vorst Moses, die de Wet op zyne Schoudren torst,
Wyst met zyn vinger aan, dien grooten Vreeden Vorst.
De Man Gods Davidt, laat in Psalm gezang zig hooren;
En zingt tot Lof van dien, die hem had uitverkooren.
De wyzen Salomon, bezielt door Godes Geest,
Ontsloot Gods raad-besluit, en schoeiden op dien Leest;
Door Woorden vol van merg, die 't steenen Hart verbreeken.
Die de Opper-Wysheid mind, behoort deez Taal te spreeken,
Gelyk die eertyds door Gods Mond is voortgebragt:
Niet door vertaaling, maar in zuiverheid en kracht.
Juich bloeyend Nederland! u mag dit Heil gebeuren:
Gy ziet de banden der Onwetendheid verscheuren!
De vlyt van SOESMAN, in de Moeder-Taal volleerd,
Schenkt ons dit nuttig Werk; zo lang gewenscht, begeerd
Door schrandre Mannen en beroemde Godgeleerden.
Een Leidstar voor de geen, die in Gods Huis verkeerden,
Deez Goddelyke Taal, niet konden recht verstaan.
Hier is 't gebaande spoor: Hy wyst den weg ons aan,
Waar langs men waardig kan den Tempel Gods betreeden;
Met vaste gangen, en onwankelbaare schreeden.
Hebt dank, Geleerden Jood, uw Werk is roemens waard;
Wyl gy zo vlytig hebt een schat by een vergaard,
Van Taalkund', dat uw naam in zeegening doed leeven,
Zo lang den Aardkloot word in kringen rond gedreeven.
Voleindigt schrandren Man; ontdek aan Abrams zaadt,
Deez eerste Grondspraak, vol van Goddelyk cieraadt!
Is u myn bystand waard? wel aan, laat ons de Schriften,
En 't Goddelyk Verbond, van waan en dwaling schiften:
Zo straal de waarheid, in het oog van ieder een;
En ISRELS BRUIDSCHAT werde aan Jacobs zaad gemeen!
Het kroost van Japhet, moet de Tente Sems bewoonen:
Zo zal Messias beide in 't eind met Heil bekroonen.

JOAN WILHEM CLAUS VAN LAAR.

Uit myn studeerkamer den
1 February 1741.

OP

OP DE

HEBREEUWSCHE SPRAAK-KUNST,

EN BYGEVOEGDE

WOORDENBOEKEN.

DOOR

ELEASAR SOESMAN:

KLINKDIGT.

De Oudheidkunde zoeke uit een bemorſten zerk,
Alwaar d'Egiptenaar zyn beeldſpraak op graveerden,
Den zin; tot dat men tyd, en brein vergeefs verteerden,
Of onvolmaakt in 't eind beloont word voor zyn werk.

De Wysheid kieſt den ſteen, die God ſchonk aan zyn Kerk;
Daar op ruſt Jacobs zaadt, wyl Hy den dood braveerde:
Het geen de Godſpraak, in het Heilig Woort ons leerde;
Door 't ongeloof vertreen, gelyk een ydel merk.

d'Onwetendheid mag dwaas de kaars voor 't zonlicht kiezen.
Gods Woordt vertolkt, moet zyn cieraad en kracht verliezen.
De bron der Wysheid legt in d'eerſtbeſchreeve blaan.

Hoe nut is dan uw zorg, ô SOESMAN*! en uw zweeten!*
Waar voor u iedcr Lid der Kerke dank moet weeten;
Dewyl uw arbeid leert, de Taale Gods verſtaan.

C. C. VAN RIEBEEK, *J.U.S.*

OP

OP DE

HEBREEUWSCHE SPRAAK-KUNST.

DOOR

ELEASAR SOESMAN.

Hier word de oude Taal van ADAMS Huisgenoten,
By 't zaad van SEM bewaard, door JAPHETS krooſt verkeert,
In HEBER voortgeplant, te Babylon ontleerd,
Gedolven uit het Graf, voor Abrams vrye Loten.

Zy zien aldus hun wenſch, door tyd en vlyt verkregen;
Begeerig naa de Taal, van God zelf voortgebragt;
In 't Bybelwoort bevat. Die dezen dienſt niet agt,
Dorſt niet naa Wysheid, nog naa Vader Jacobs zeegen.

DAVID BRUNINGS.

AN DEN

LESER.

Wer Gottes Wegen will im Heiligthumb nachſpüren/
Der Schrifften kern und Mark/ der Worte krafft und safft
Recht ſchmekken will/ der las' ſich zu gemüthe führen/
Was SOESMANNS fleis tiſcht auf und tieffe Wiſſenſchafft.
Kauf dieſen Brautſchatz nur; Ich kan dir freylich ſagen:
Dis werck lohnt fur die müh und gibt dir Waar vor Geld;
Ein nie geſehenes wird Dir hie für getragen/
Selbſt die Gelehrte Schaar ſpricht davon: ES GEFÄLLT.

HENRICUS CARP. M. C.

ONDER-

ONDERWYS DER HEBREEUWSCHE SPRAAK-KUNST.

HET EERSTE HOOFDSTUK.

Van de Letteren.

ALle Taalen en Spraken hebben een zeker getal Letters, dat men A, B, C, of Alphabeth noemt, waar door dezelve geleerd en uitgesproken worden. Zo vinden wy, dat het duitse A, B, C, bestaat in XXVI. letters, als:

A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z.

Onder deze XXVI. letters bevinden zig XX. Consonanten, dat zyn stomme of doode letters, als daar zyn: B, C, D, F, G, H, J, K, L, M, N, P, Q, R, S, T, V, W, X, Z. Die op zig zelfs, het zy in 't geheel, of ten deele, geen een duits woord konnen uitmaken, om datze stom zyn.

En vyf Vocaalen A, E, I, O, U, (voegt hier by de Y, die uit de I haar oorsprong heeft.) Deze zyn levendige of geluid gevende letters; want zonder behulp van deze vyf Vocalen kan geen een duits woord be-

dacht, geſchreven, nog uitgeſproken worden, moetende ten minſten een van deze vyf, het zy een A, E, I, O, U, of ook Y, daar in gevonden worden.

Hier tegen zo hebben de Hebreen in hun Alphabeth maar XXII letters, zonder een eenige Vocaal, zynde alle Conſonanten, dat zyn ſtomme of doode letters, die egter levendig gemaakt worden door vyf korte, vyf lange, drie Jacht-vocaalen en de Scheeva, waar van 'er geen een in het Alphabeth gevonden word, maar die ſlegts verbeelt worden door poincten, die of onder, of boven, of in het midden der letters geplaaſt worden, die dan, gelyk als een adem of wind in die letters blaazende, dezelve levendig maaken, zo als de vyf Vocalen, A, E, I, O, U, alle onze woorden de klank geven. Derzelver figuren worden vertoond in het tweede Hoofdſtuk.

Deze XXII doode letters of Conſonanten worden van de regter na de linker-hand geſchreven, en gelezen, en ook by de Hebreen gebruikt voor Cyfergetallen, in maniere als volgt:

Benam.	Fig.	Kragt.	Getal.	Uitſpraak.
1. Aleph	א	a -	1	1. *De* א, *is een zagte uitwaſeming.*
Beth	ב	bh -	2	2. *De* ב, *en* ם, *verſchillen hier in, dat de laatſte meer met de tonge bewogen word, ſwemende na een dubbelde* ss.
Gimel	ג	gh -	3	
Daleth	ד	dh -	4	
He	ה	h -	5	
Vau	ו	v -	6	3. *De* ח, *word met meerder kragt uit de keel voortgebragt, dan de* ג, *in maniere als of twee* hh *uitgeſproken worden.*
2. Zain	ז	z -	7	
3. Chet	ח	g -	8	
Thet	ט	t -	9	
Jod	י	j -	10	4. *De* כ *met een poinct daar in, word als een* k *uitgeſprooken.*
4. Caph	כ	ch -	20	
Lamed	ל	l -	30	5. *De* ע, *word in de beginne en in het midden van een woord geleezen, als* gn, *gelyk* עַתָּה gnattah, יַעַן jagnan; *dog komende op het einde van een woord of met een Schevah in het midden, als* ng, *gelyk* פְּצַע Paatzang, שְׁמֹנֶת Schaamangta.
Mem	מ	m -	40	
Nun	נ	n -	50	
Samech	ס	s -	60	
5. Gnain	ע	gn -	70	
6. Phe	פ	ph -	80	6. *De* פ *met een poinct is een* p.
Tzade	צ	tz -	90	
Koph	ק	k -	100	
Reſch	ר	r -	200	
7. Schin	ש	ſch -	300	7. *De* שׁ *met een poinct op de linker vleugel is een Sin,* s.
Thau	ת	th -	400	

On-

Onder deze xxii letters zyn vyf, die eene andere gedaante aannemen, als dezelve op het einde van een woord voorkomen,
te weten - - - - - - - כ מ נ פ צ
dan moeten dezelve gefigureerd werden, aldus - - ך ם ן ף ץ
en worden genaamt *Finaal-* of *Eind-letters*.

Wy vinden evenwel, dat de Finaal-Letter ם voorkomt in 't midden van een woort, *Jeſaia* 9. vſ. 6. לְמַרְבֵּה, in tegendeel de מ op het einde van een woort, *Nehemia* 2. vſ. 13. חֹמַת, wederom de finaal-letter ן midden in een woort, 1 *Samuel* 9. vſ. 1. מִבְנְיָמִין, in tegendeel de נ op het einde van een woort, *Job* 38. vſ. 1. מִנּ

De V letters ת ה ל ר ם, wanneer die op het einde van een regel komen, zo in het ſchryven als in het drukken, als 'er geen geheel woord meer op zodanig een regel ſtaan kan, zo worden deze letters dus uitgeſtrekt, tot cieraad om de regel te vervullen en met de ander in de lengte egaal te maken, en worden dierhalven *Uitgeſtrekte letters* genaamt.

De Hebreen verdeelen hun xxii letters in vyf Claſſen, ofte kaameren, waar uit derzelver klank voortgebragt, en uitgeſproken word, als:

אהחע *Ahachaang de* Keel-letters.
בומף *Buumaph de* Lip-letters.
גיכק *Gicchak de* Verhemel-letters.
דטלנת *Datlanath de* Tong-letters.
זסשרץ *Zaſcherats de* Tand-letters.

Eenige willen de letters מן aan de neus toe-eigenen.

De uitklanken dezer letters zyn noodzakelyk te weten, om dat zomtyds de letters, onder een en dezelve Claſſis behoorende, de eene in de ander verwiſſeld, en nochtans het woord een en dezelve zin, of vertaling behoud, als:

Spreuk. 1. vſ. 13. הוֹן *Hoon*, *Hoſea* 12. vſ. 9. אוֹן *Oon*, RYKDOM,
hier verwiſſelt de ה in een א van אהחע.
Pſalm 68. vſ. 31. בִּזַּר *Bizzar*, *Pſalm* 53. vſ. 6. פִּזַּר *Pizzar*, VERSTROOJEN,
hier de ב in een פ van בומף.
Geneſ. 19. vſ. 6. סָגַר *Saagar*, *Geneſ.* 8. vſ. 2. סָכַר *Saachar*, TOESLUITEN,
hier de ג in een כ van גיכק.

Nehem. 13. vs. 5. לִשְׁכָּה *Liſchka*, *Neh.* 13. vs. 7. נִשְׁכָּה *Niskah*, KAAMER; hier de ל in een נ van דטלנת.

Pſalm 96. vs. 12. עָלַז *Gnalaz*, 1 *Sam.* 2. vs. 1. עָלַץ *Gnalatz*, VERHEUGEN, hier de ז in een ץ van זפשרץ.

De letters כּן verwiſſelen nooit, als op het einde van een woord vermits zy dienſtbaar zyn, als:

Rut 1. vs. 8. עֲשִׂיתֶם in plaats van עֲשִׂיתֶן GY LIEDEN HEBT GEDAAN; hier de ם in een ן.

Ezechiel 33. vs. 25. עֲשִׂיתֶן in plaats van עֲשִׂיתֶם GY LIEDEN HEBT GEDAAN, hier de ן in een ם.

Ook kunnen de letteren אהעח geen dageſch, dat is een punct in de letteren, aannemen.

En voor de letteren בומף kan geen וְ met een ſcheevah koomen, maar veranderd altoos de וְ vau in een וּ ſchurich.

Alle letters nemen hun klank uit de vocaal, die in, onder, of booven ieder letter geplaaſt is.

Alle letters moeten een vocaal, of teken van het afzyn van een vocaal, hebben, alleen de laatſte letter ſtaat in 't gemeen zonder vocaal, als גָּבַר *Gaabar*, hier ſtaat de laatſte letter ר zonder vocaal.

Ook komen de vier letters אהוי *Ebevi* in het midden, en einde, van een woord dikwils voor zonder vocaal; dewelke wy *Ruſtende letteren* noemen.

Als 'er nu zo een *ruſtende* voorkomt, dan moet de voorgaande vocaal met kragt en nadruk uitgeſproken worden, als בְּרֵאשִׁית *Bereeſchiit*, hier ruſt de א en י.

Het gebeurd wel dat deze vier ruſtende letters אהוי *Ebevi* met malkander ook verwiſſelen, als:

de א voor de י	*Jeſ.* 1. vſ. 17.	אַשְּׁרוּ in plaats van	יַשְּׁרוּ REGTVAARDIGT.
de ה voor de ו	*Exod.* 32. vſ. 17.	בְּרֵעָה in plaats van	בְּרֵעוֹ IN ZYN JUICHEN.
de ו voor de ה	*Job* 16. vſ 12.	שָׁלַו in plaats van	שָׁלָה RUSTE.
de י voor de א	*Job* 8. vſ. 8.	רִישׁוֹן in plaats van	רִאשׁוֹן EERSTE.

Dezelve koomen ruſtende voor, als volgt:

א Ruſt zomtyds in het *midden en einde* van een woord, en behoort als dan meeſt tyds tot het grondwoort, by exempel וַיֹּאמֶר *Vajomer*, hier ruſt de א in het midden, en komt van het grond-woord אָמַר *aamar*, nog eens קָרָא *Kaara*, hier ruſt de א op het einde.

de

de ה Ruſt nooit anders als op het einde van een woord:

Voor eerſt, om het grond-woord te vinden, als בָּנָה *baanah*, *Dog eenige Geleerde Taalkundigen willen uit de Arabiſche Taal beweeren, dat niet de ruſtende* (ה), *maar de bewegelyke* (ו) *of* (י), *weezentlyk de derde grond-letter is, dog dat de ruſtende* ה *alleen nu en dan welluidentheidshalven der zelver plaats bekleed.*

Ten anderen, om een woord in het Vrouwelyke geſlagt te verbeelden, als גָּדוֹל *Gadool*, GROOT, in het Mannelyk, גְּדוֹלָה *Gedolah*, GROOT, in het Vrouwelyk geſlagt.

Ten derden, om op het einde de kragt van het woord te betekenen, als יְשׁוּעָתָה *Jeſchuugnatha*, GROOTE HULP, of ook een plaats aanwyzing, als קֶדְמָה *kedema*, OOSTWAARTS, הָרָנָה *Gaaraanah*, NA CHARAN.

de ו Ruſt om de Cholem (dat is een *oo*) daar boven te plaatzen, als גֹּמֶר *Goomer*,, of om de Schurik (dat is een u) daar in te plaatzen als שׁוּבָה *Schubah*.

de י Ruſt om een korte Chirek (dat is een i) tot een lange te maken als מִן *min*, en met een lange vocaal מִין *Miin*, ook ruſt de (י) in een tzeere (dat zyn twee ee) als אִישׁ voor אִישׁ hier is de (י) onzigtbaar, en wederom anders, als הִיא hier is de (י) zigtbaar.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van de Vocaalen.

WY hebben reeds gezegt, dat de Hebreen in hun Alphabeth geen een vocaal, dat is geen A, E, I, O, U, nog Y, hebben, maar dat alle hunne letters Conſonanten, dat is ſtomme, of doode letters zyn, die egter alle kunnen levendig gemaakt worden door vyf lange, vyf korte, drie Jagt-vocaalen, en een Scheevah, te zamen XIV, in de gedaantens als volgt:

Vyf lange ◌ָא / ◌ֵי / ◌ִי / ◌ֹו / ◌ֻו *vyf korte* ◌ַ / ◌ֶ / ◌ִ / ◌ָ / ◌ֻ *drie Jagt* ◌ֲ / ◌ֱ / ◌ֳ / en de Scheva (:) welke laaſte eigentlyk geen vocaal, maar een teken der abſentie eener vocaal is, die, wanneer zy een letter zomtyds beweegt, als een zagte e) gelezen word.

Een van deze vocalen dierhalven in, onder, of boven een letter ſtaande, zo neemd die letter de klank van de vocaal aan, by voorbeeld de א is ſtom, als alle de andere letters, nu zullen wy hem alle vocalen doen

aannemen, en maken hem eerſt tot een aa, dan tot een ee, ii, oo, uu, en zo voorts.

De vyf lange worden genaamt אָבוֹת *Abooth*, dat zyn Vaders.				De vyf korte worden genaamt תּוֹלְדוֹת *Tooledoot*, dat zyn geboortens.
	Kametz אָ aa, o קָמַץ	Patach אַ a, פַּתַח		
	Tzeere אֵ ee, ע צֵירֵי	Sægol אֶ e, סֶגוֹל		
	Chirik אִי ii, חִירִק	Chirik אִ i, חִירִק		
	Cholem אוֹ oo, חוֹלֶם	Kametz Chatuph אָ o, קָמַץ חָטוּף		
	Schuurik אוּ uu, שׁוּרֶק	Kibbutz אֻ u, קִבּוּץ		

De drie Jagt-vocalen, en de Scheva, zyn:

Jagt-patach	אֲ a, חֲטַף פַּתַח	ſnelle a
Jagt-Sægol	אֱ e, חֲטַף סֶגוֹל	ſnelle e
Jagt-Kametz	אֳ o, חֲטַף קָמַץ	ſnelle o

De Scheeva אְ is meerendeels ſtom, dog zomtyds, als gezegt is, eene zagte e.

Het onderſcheid dezer vocalen beſtaat alleen hier in, dat de lange lang, de korte kort, en de ſchielyke ras moeten uitgeſproken worden, als אָדָם *Aadaam*, בַּר *Bar*, אֲרִי *Arii*.

Het gebruik der lange en korte vocalen zullen wy ider op zyn plaats in 't vervolg nader vertoonen.

Alleen gaan wy nu over tot de drie Jacht-vocalen ◌ֲ / ◌ֱ / ◌ֳ /

Dezelve komen in 't gemeen onder de *Keel-letters* אהחע in plaats van een *Scheva*, (:) die op haar zelfs anders 't ſwakſt is, om het geluid in een dezer vier letters te geven, daarom word de *Scheva* een (-) *Patach*, (ֱ) Sægol, of (ֳ) *Kametz*, bygevoegd.

Een Jacht-vocaal, ſtaat in 't gemeen onder de eerſte grondletter van een werkwoord, als 'er een dienſtbare letter voorgaat; en dan neemt de dienſtbare letter dezelve vocaal aan, zo als 'er onder de eerſte grondletter van het werkwoord gevonden word, als:

יַעֲשֶׂה *van* עָשָׂה *hier neemt de dienſtbare* (י) *de Patach aan, van de eerſte grondletter* ע *Jagt-Patach.*

יֶאֱסֹף *van* אָסַף *hier neemt de dienſtbare* (י) *de Sægol aan, van de eerſte grondletter* א *Jagt-Sægol.*

יַעֲמֹד *van* עָמַד *hier neemt de dienſtbare* (י) *de Kametz Chatuph aan, van de eerſte grondletter* ע *Jagt-kametz.*

Item,

Item, in het gebiedende eenes werkwoords, als אֱכֹל, *Echool*, EET, אֱמֹר, *Emoor*, SPREEKT, insgelyks; in het onbepaalde, wanneer een dienſtbare letter voorgaat, als בֶּאֱסֹף, IN 'T VERZAMELEN, &c.

Zo ook, als de א de eerſte letter van een naam-woord is, dan neemt dezelve meeſtentyds een *Jagt-Sægol* (ֱ) aan, en wel voornamentlyk, als het naam-woord uit een Sillabe beſtaat als, אֱנוֹשׁ *Egooz*, een NOOTE, אֱנוֹשׁ *Enooſch*, een MENSCH.

De Jagt-Sægol (ֱ) komt ook voor in het begin van een woord, dat in de verledene tyd ſtaat, wanneer de tweede grond-letter een van de ruſtende letters is, in de Conjugatie *Hiphil*, als הֱשִׁיבוֹ *beſchiiboo*, HY HEEFT HEM DOEN WEDERKEREN.

De *Jagt-kametz*, (ֳ) komt ook wel in plaatze van een *Cholem* (וֹ), als חֹדֶשׁ *Choodeſch*, een MAAND, eenvoudig, en חֳדָשִׁים *Chodaſchiim*, MAANDEN, meervoudig; want in het gemeen komt de *Jacht-kametz* voor een *Cholem*, en de *Jacht-Patach* voor de *Kametz*, en de *Jacht-Sægol* voor de *Tzeere*.

Tot een beſluit, zo zyn deze drie *Jagt-vocalen* ◌ֲ/ ◌ֱ/ ◌ֳ/ gelyk de roerende Schevah, van het volgende gebruik.

1. Zy konnen, zonder behulp van een ander vocaal, geen een woord uitmaken.
2. Nog geen accent of muſyknoot kan daar by geplaaſt worden.
3. Als mede geen twee Jagt-vocalen naaſt malkander volgen.
4. Ende na een derzelver kan in de naaſtvolgende letter geen dageſch huisveſten.

Van de Schevah.

De Scheva is, gelyk gezegt is, op zig zelfs geen *vocaal*, maar een teken, dat 'er een vocaal voorgaat of volgt. Zy is derhalven tweederley, *beweegelyk* of *onbeweegelyk*, zo zy *beweegelyk* is, dan ſmelt zy in de volgende vocaal, als תְּהוֹם *tehoom*, zo zy *onbeweegelyk* is, dan ſmelt zy in de voorgaande vocaal, als לִכְתּוֹב *Lichtoob*.

En om dat de ſcheva geen *vocaal* is, daarom kan ze (zo min als de *Jagtvocalen*) ook geen een woord uitmaken, gelyk de vyf korte, en vyf lange *vocalen* konnen doen, als אַז *aas*, זֵר *zeer*, אֵל *el*, עִם *gnim*, טוֹב *toob*, שׁוּב *ſchuub*, *&c.*

Ondertuſſchen is aantemerken, dat onder de laaſte letter van ieder woord, wanneer dezelve zonder vocaal ſtaat, eene ruſtende Scheva verſtaan word, uitgezondert dat in de finaal-letter ך tot cieraad om de holte te vullen de Scheva altoos word uitgedrukt, als ךְ

Nog-

Nogtans zyn 'er vyf Regulen, waar in de *Schevah* beweeglyk ; in de ſchyn van een *vocaal* gebruikt, en gelyk een zagte (e) moet uitgeſproken worden, als:

1 שְׁלַח *Schelach*, als ze onder de eerſte letter van een woord ſtaat.
De reden is, om dat geen Conſonant (in de beginne van een woord) zonder vocaal geluid kan geven.

2 יִשְׁמְרוּ *Jiſchmeruu*, als twee ſchevaas in het midden van een woord malkander volgen, dan ruſt de eerſte, en de tweede word roerend.
De reden is, om dat in het midden van een woord, geen twee letters door een vocaal konnen ſmelten.

3 אֹמְרִים *Oomeriim*, als de ſchevah volgt na een lange vocaal.
De reden is, om dat een lange vocaal lang uitgehaald word, zo kan de ſchevah in dien zelfden adem niet meede genoomen worden.

4 דִּבְּרוּ *Dibberuu*, als de ſchevah komt onder een letter met een dageſch.
De reden is, om dat de dageſch de letter verdubbelt, zo is het als of twee ſchevaas malkander volgden, en of 'er ſtond דִּבְבְּרוּ

5 הַלְלוּ *Haleluu*, als de ſchevah komt onder de eerſte van twee egaal volgende letters.
De reden is, om dat door de ſchielykheid het anders zou ſchynen, dat deze twee maar een letter waren, en men zoude mishorende verſtaan en lezen הַלוּ *haloe*.

Van hier gaan wy over tot de Kametz Chatuph (ֽ)

De *Kametz Chatuph* אָ die onder de vyf korte *vocalen* aangewezen, en voor een korte (o) diend, heeft dezelve gedaante als de *Kametz* א die voor twee (*aa*) diend; dog daar zyn zes voorbeelden, wanneer dezelve voor een (*o*) moet gelezen worden.

1 רָנּוּ *Ronnuu*, Als de naaſtvolgende letter een dageſch heeft.
2 כָּל־ *Kol*, Als een Makkaph volgt.
3 זָכְרָה *Sochrah*, Als een ruſtende Schevah zonder Meteg volgd; dog als 'er een Meteg bykomt, dan blyft de Kametz in de kragt

kragt van twee aa, en de Scheva moet roerend worden als זָכְרָה *Zaacherah.*

4 וַיָּשָׁב *Vajaſchob*, Als de middelſte grondletter een ו is, en dat voor het zelve woord ook een נ gezien word, en het accent by de naaſt laatſte ſillabe; dan word de tweede Kamets als een (o) geleezen, zynde het grondwoord שׁוּב, zo ook וַיָּקָם *vajaakom* van קוּם *kuum.*

5 וַיַּגְז *Vajaagoz*, Insgelyks, als de tweede grondletter moet verdubbeld worden, en ſtaat in maniere als boven, komt van het grondwoord גָּזַז *Gaazaz*, aldus וַיַּמְד *Vajamod*, komt van het grondwoord מָדַד *Maadad.*

Ook wel in den beginne eenes woords, als na de Kametz volgd een Jagt-Kametz onder een keel-letter, als אָהֳלוֹ *Oholoo*, מַעֲמַד *Mognomaad.* (1)

Deeze vyf voorbeelden hebben een en dezelve reeden, waarom de (ֽ) als een Kametz Chatuph moet geleezen worden, namentlyk, om dat geen lange Kametz, met een ruſtende Schevah, of verdubbelende Dageſch, in een ſyllabe komen kan, zonder een ordinair accent of de Meteg. (2)

Wy hebben boven reeds gezegt, dat de Jagt-vocalen (ָ) (ֶ) (ֹ) in 't gemeen komen onder de letters אהחע.

Nogtans vinden wy dezelve zomtyds ook wel onder andere letters, als by voorbeeld:

De Jagt-patach (ָ) onder een ל in het woord צְלָלִי *tzilale*, ook onder een ז in het woord וְזָהָב *Uzahab.* } anders behoorde deze ל en ז in plaats van een jagt-patach maar een ſcheva te hebben.

De Jagt-ſægol (ֶ) ſtaat noit dan onder een der letters אהחע.

De Jagt-kametz (ֹ) vinden wy (gelyk de jagt-patach) ook wel onder andere letters als: וְצָעֲקִי *Utzognaaki*, קָדָשִׁים *Kodaaſchiim*, צִפֳּרִים *Tzipporiim*, &c.

Alle letters worden uitgeſproken voor de vocaal, als לָ *laa*, בָ *baa*, גֵ *gee*, דִי *dii*, הוֹ *hoo*, לוֹ *loe.*

(1) En ook als er nog een Kametz-Chatuph volgt, Zoo als in פֹּעֲלֵךְ דוֹד, Pöölcha. ‖ (2) Eenvoudiger aldus: Er kan geen lange Kametz komen in een samengeſtelde (of geslötene) ſyllabe die den toon (of klemtoon) niet heeft. — En in een opene of eenvoudige Syllabe is de Kametz dan alleen Chatuph, wan-

En alle die op het einde van een woord zonder vocaal ſtaan, moeten aangemerkt worden als of 'er een Schevah onder ſtond, uitgenomen de vier ruſtende letters אהוי *Ehevi*.

Ondertuſſchen hebben wy nog het volgende te zeggen over de letters אהחע.

de א, Is zo zeer geen bewegelyke letter, als wel eene zagte aadem, die alleen zyn geluid geeft na de vocaal die daar onder ſtaat, het zy een a, e, i, o, of u, anders blyft hy ruſtende en onbeweeglyk als בָּרָא *baaraa*.

Deswegen kan de ſchevah op het einde onder dezelve noit plaats vinden.

de ה, Is wel in het begin als הָרָג *haarag*, en in het midden van een woord, als זָהָב *Saahab*, eene bewegelyke letter, edog op het einde, als טָלָה *taale*, יָדָה *jadaa*, word zy zo min als de א gehoord; en als zy de laaſte zo gezegde grondletter is, blyft zy meeſt ruſten in de Kametz, als בָּנָה *baanaa*; Maar als zy door een Mappik, dat is een poinct in de ה, bewogen word, dan kan men haar geluid eenigzins hooren, als דְּבָרָהּ *debaarahh*, haar woord, van דָּבָר.

Hier zien wy dat de ה niet tot het grondwoord, maar een vrouwelyke bedienletter is.

Egter vinden wy vier grondwoorden daar de ה op het einde niet dienſtbaar is, maar voor de derde grondletterd paſſeerd, met een Mappik in dezelve, te weten:

כָּמַהּ *Kaamahh*, נָגַהּ *Naagahh*, תָּמַהּ *Thaamahh*, גָּבַהּ *Gaabahh*, dus dat deze vier onder de volmaakte grondwoorden geſteld worden.

Hier by kan men ook voegen het woord אֱלוֹהַּ *Eloahh*, zynde de Naame Gods, *welk woord eenige afſlyden van het grondwoord* אָלָה, *by de Arabieren nog in gebruik, alwaar het betekend:* DIENEN, EERBEWYZEN; *dus dat* Eloahh *eigentlyk zegt een voorwerp van Goddelyke* dienſt *en* eerbewyzing,

de ח, Is een vaſte grondletter, en by aldien dezelve komt op het einde van een woord met een (-) patach, en voorgaande lange vocaal, dan word die patach voor de letter uitgeſproken, als רוּחַ *Ruuach*.

de ע, Is ook een vaſte grondletter, dezelve insgelyks komende op het einde van een woord met een patach daar onder עַ, dan word die ook voor de letter uitgeſproken, als גָּבִיעַ *gebiiang*.

wanneer de volgende Syllabe een Kam. Chatupk (Daar- of een Chatupk Kametz (Jacht Kam.) heeft.
Uitzonderingen: קְדֹשִׁים en שְׂרֹשִׁים, Spr. uit Kŏdatschim en Schŏraschim, waarin ms קְ en שְׂ in plaats van קְ: en שְׂ: vindt, als verkorte klank van קְ en שְׂ.

Daarom word deze patach alleen op het einde van een woord onder de ה, ח, of ע gevonden; en by de Hebreen genaamd פַּתַח גְּנוּבָה, *Patach Genuubah*, diefagtige of geſtoolen patach.

Het geen hun hier toe noodzaakt, is, om dat anders een ſcevah onder dezelve moeſt geplaaſt worden, die te ſwak zou zyn. daar by is de voorgaande vocaal (ו) of (י) of (ֵ) niet ſterk genoeg, om de ה of ע op het einde in hun kragt uit te drukken.

De א kan op het einde van een woord geen geſtoole patach aannemen, om dat hy op het einde altoos ruſt in de voorgaande vocaal, als מָצָא *Maatzaa*.

De ה kan ook op het einde geen geſtolen patach aannemen, ten zy die door een Mappik bewoogen word, als gezien is.

Wy vinden ook een geſtoolene patach in het midden van een woord, te weeten; Indien op het einde van een woord twee Scheevas, als יַפְתְּ *japhth* וַיֵּרֶד *vajeerdh*, volgen, en de eerſte van die twee Scheevaas vervalt onder een der letters חע, dan verandert de eerſte ſchevah in een patach, als:

לָקַחַתְ *Laka-acht*, hier is in plaatze van de ſchevah eene diefagtige patach onder de ח, anders zou men moeten ſchryven לָקְחָתְ *Lakagth*.

Nog diend ons noodzakelyk te weten, dat onder de vyf lange vocalen zyn twee, namentlyk de Cholem (ו) en de lange Chirek (י), die zomtyds gebrekkig, dat is, zonder vau (ו) of jod (י), voorkomen, en zyn nogtans lange vocalen.

Laat ons eerſt zien, als de vau (ו) in een woord ontbreekt, op wat maniere die evenwel als een lange vocaal gekent word, en hoe de beweeging derzelver ons in den text voorkomt;

Wy vinden hem aldus:

לוֹחַ *Looveh*, in plaats van לוֵחַ *Looveh*.
מִצוֹת *Mitzvoot*, in plaats van מִצְוֹת *Mitzvoot*.

Hier zien wy, dat niet alleen in het begin of einde deezer twee eerſte woorden de (ו) van de Cholem ontbreekt, maar dat de (ו) zelfs als een Conſonant bewegelyk word, zeggende *Looveh*, *Mitzvoot*.

De reden is, om dat geen letter twee vocalen kan hebben, en ook de (ו) alhier een grondletter is.

Ook legt de (ו) van de Cholem zomtyds bedekt in de voor of agter vleugel van de ש, by voorbeeld:

מֹשֶׁה *Mooſcheb*, in plaats van מוֹשֶׁה, en שׁוֹנֵא *ſoonee*, in plaats van שׁוֹנֵא *ſoonee*.

Zoo ook in de naam-woorden, daar het opper-accent, (genaamt *Milgneel*,) voorkomt, als:

חֹדֶשׁ *Choodeſch*, in plaats van חוֹדֶשׁ, en פָּרֹכֶת *paroochet*, in plaats van פָּרוֹכֶת

En eindelyk veeltyds by de naam of ook zelfſtandige woorden, als die in plurali, dat is in het meervoudige, voorkomen, by voorbeeld:

מָקוֹם *Maakoom*, PLAATS, eenvoudig; מְקֹמוֹת *Mekoomooth*, PLAATZEN, meervoudig; אֱלוֹהַּ *Eloahh*, GOD, eenvoudig; אֱלֹהִים *Eloohiim*, GOODEN, meervoudig.

Hier zien wy, dat in het meervoudige de (ו) van de Cholem ontbreekt, en alleen door een poinct boven tuſſchen de קֹ en לה verbeeld word.

Wat betreft de lange Chirek (ִי); deszelfs poinct of ſtipje alleen, zonder een volgende ruſtende jod, is, gelyk bekend is, maar een korte Chirek; dit niet tegenſtaande zo komt ons de lange Chirek (ִי) in den text voor, ſlegs onder de gedaante van een korte Chirek (ִ) en moet nogtans als een lange uitgeſproken worden, Als wanneer in ſingulari, dat is in het enkelvoudige van een woord, een lange Chirik komt in de laaſte ſyllabe, als צַדִּיק *tzadiik* RECHTVEERDIG, נָשִׂיא *Naſii* PRINS, en men wil zodanige woorden door de יִם *jim*, in het veelvoudige mannelyke geſlagt overbrengen, dan vald de (ִי) van de יִם weg, en men ſchryft ִים als:

צַדִּיקִים *Tzaddikiim*, RECHTVEERDIGEN,
נְשִׂיאִם *Neſii-iim*, PRINCEN,
} Hier zien wy dat in het meervoudige de korte Chirek voor eene lange vocaal dient.

Dus zyn 'er drie woorden אִם *im*, מִן *min*, en עִם *gnim*, die altoos voorkomen met een korte Chirik, en nogtans als 'er een accent by ſtaat, lang moeten uitgeſproken worden *iim*, *miin*, *gniim*, dog met een Makkaph voorkomende, blyft de Chirik kort, en men leeſt *im*, *min*, *gnim*; even gelyk

gelyk אָז, met een accent daar by ſtaande, gelezen word *aaz*, dog zonder accent met een Makkaph, *oz*.

Ook gebeurt het dat de jod י van de ים ſtaan blyft, en de jod van de voorgaande lange Chirek wegvalt, als: צַדִּקִים en נְשָׂאִים

En eindelyk, als de jod (י) de eerſte letter van het grond-woord is, ſtaande in de toekomende tyd van de Conjugatie Kal, dan komt dikwils in plaats van de lange Chirik (ִי) maar eene korte (ִ), die egter moet uitgeſproken worden als een lange, by voorbeeld:

וְיִגְעוּ *Vejiigagnoe*, ZY ZULLEN ZIG VERMOEJEN, in plaats van וְיִגָּעוּ; komt van יָגַע

DERDE HOOFDSTUK.

Van de Dageſch.

NA dat wy de letters en vocalen hebben afgehandelt, zo worden wy ingelydt tot de *Dageſch*.

De *Dageſch* is een poinct of ſtipje binnen in de letter, en bezit zo veele uitmuntende hoedanigheden, datze genoegzaam als een ligt in de lantaarne is, om de verborgene wortel, en zin der Heilige Taale, ons te doen zien en verſtaan.

Dezelve is tweeleedig.

De eene word genoemt דָּגֵשׁ חָזָק *Dageſch Chaſak*, de verharder.

De ander word genoemt דָּגֵשׁ קַל *Dageſch Kal*, de verzagter.

De *verharder* wil, dat die letter, waar in zy zig vertoond, moet verdubbelt worden, als: דִּבֵּר *dibbeer*, even eens of 'er ſtond דִּבְבֵר met twee ב.

Deze Dageſch opent ons verder drie deuren.

Eerſtelyk ontdekt zy ons de ontbreekende grond-letter in een woord, als:

תִּפּוֹל *Tippool*, komt van het grondwoord נָפַל *Naphal*.
סַבּוֹתָא *Sabbootha*, komt van het grondwoord סָבַב *Saabab*.
כַּרָּתָא *Karatta*, komt van het grondwoord כָּרַת *Kaarath*.

} De reeden hier van word ons gegeven onder de regels der grondwoorden.

Ten tweeden toond zy ons, of de (מ) of de (ה) als Serviel- dat is, bedien-letters, voor aan het woord ſtaan, dan of zy tot het grondwoort behooren, als:

מִקֶּדֶם *Mikkedem*, VAN HET OOSTEN, hier is de (מ) een ſerviel, of bedien-letter, willende zo veel zeggen als (VAN), want het woord is op zig zelf קֶדֶם, zo ook:

הַשָּׁמַיִם *Haſſchaamajim*, DE HEMELEN, hier is de (ה) ſerviel, of de bekent-maker, die zo veel zeggen wil als (DE); hier ſtaat niet HEMELEN, maar DE HEMELEN.

Zo dat de bedien-letters voor aan het woord aanſtonds ontdekt worden door de Dageſch in de naaſtvolgende letter.

Ten derden geeft zy ons te kennen de Conjugatie, het zy de Pihel, Puhal, of Hitpahel, als:

פִּקֵּד *Pikkeed*, HY HEEFT EXTRAORDINAIR OF NEERSTIG BEZOGT, dit is de Pihel, die gekend word door de Chirik onder de eerſte, en de Dageſch in de tweede grondletter.

פֻּקַּד *Pukkad*, HY IS EXTRAORDINAIR OF NEERSTIG BEZOGT, dit is de Puhal, die gekent word door de Kibbutz onder de eerſte, en de Dageſch in de twede grondletter.

הִתְפַּקֵּד *Hitpakkeed*, HY HEEFT ZIG ZELVE ONDERZOGT, dit is de Hithpahel, die gekend word door de הת voor, en een dageſch in de tweede grond-letter.

Deze Dageſch vinden wy geplaaſt in alle letters, behalven in de letters אהחע, voegt hier by de ר Reſch, zo dat wy nu zeggen, behalven in de letters אהחער *Ahachagnar*.

Nogtans vinden wy viermaal een Dageſch in de א, en zevenmaal in de ר.

In de א
- *Geneſis* 43. *vs.* 26. וַיָּבִיאוּ *Vajaabiuu.*
- *Levit.* 23. *vs.* 17. תָּבִיאוּ *Tabiiuu.*
- *Iob* 33. *vs.* 21. רָאוּ *Ru-uu.*
- *Esdra.* 8. *vs.* 18. וַיָּבִיאוּ *Vajaabiuu.*

In

In de ר	1 *Sam.* 1. *vs.* 6.	הַרְעִמָּהּ	*Haregnimmahh.*
	1 *Sam.* 10. *vs.* 24.	הַרְאִיתֶם	*Harreiitem.*
	2 *Kon.* 6. *vs.* 32.	הַרְאִיתֶם	*Harreiitem.*
	Ezech. 16. *vs.* 4.	כָּרַת	*Carrath, item* שָׂרַךְ *Scharrech.*
	Hoogl. 5. *vs.* 2.	שֶׁרֹאשִׁי	*Scherrooſchii.*
	Spreuk. 14. *vs.* 10.	מָרַת	*Marrat.*

Wy hebben zo aanſtonds geleerd, dat de Dageſch in een letter ons een van drie zaaken aanwyſt; het zy de ontbreeking van een grondletter, of om ons te vertoonen de bedien-letter, of om de Conjugatie te kennen.

Wanneer het nu gebeurt, dat om een van deeze drie zaaken ook een Dageſch zou moeten vallen in een der letteren אהחער, dan veranderd de voorgaande korte vocaal in eene lange, als:

הָאָרֶץ De Aarde, in plaats van הַאָרֶץ, hier veranderd de Patach onder de ה in een Kametz הָ, om dat de letter א zynde een van de letteren אהחער geen Dageſch kan aanneemen, zo ook:

מֵהָעִיר Van de Stad, in plaats van מִהַעִיר, hier vervald de Dageſch uit de ה onder de מִ, item uit de ע onder de הָ, om dat de ה en ע behooren onder de letters אהחער.

Het gebeurd ook wel, dat een korte vocaal ſtaan blyft, zonder datze veranderd in een lange; maar dan moet 'er een מֵתֶג Meteg, dat is een toomhouder, op volgen, als:

הַהֹלֵךְ Die daar wandelt, in plaats van הָהֹלֵךְ of הַהֹלֵךְ, hier verbeeld de Meteg הַ een Kametz, en gevolgelyk toond zy, dat de eerſte ה dienſtbaar is, zo ook:

הַחַיִּים De Levens, in plaats van הָחַיִּים of הַחַיִּים hier verbeeld de Meteg onder de הַ het zelve als boven, om dat de volgende letter een ח is, die geen dageſch kan aanneemen, zo veranderd deeze Dageſch in een Meteg gevoegd by de Patach. Deeze Meteg, of toomhouder, vind meeſt plaatſt voor de letteren ה en ח

Van

Van de Dageſch, Chaſak of Verharder, afgehandelt hebbende ; laat ons nu ſpreeken van de Dageſch Kal, of Verzagter.

De Verzagter komt maar alleen in de lettere בְּגַד כְּפַת *begad kephat*, te weeten, als een derzelve in den beginne van een woord voorkomt; dan kan deeze Dageſch die letter niet verdubbelen; maar dan moet de letter, waar in zy ſtaat, wat korter uitgeſproken worden, als:

בְּרֵאשִׁית *Bereeſchiith*, hier moet de ב kort, als of geen (h) daar agter volgde, uitgeſproken worden. &c.

Om nu de Verzagter, van de Verharder te onderſcheiden, hebben wy drie regulen:

Eerſtelyk, zullen wy haar toonen in den beginne van een woord, als:

בְּאֶרֶץ *Be-eretz*, hier zien wy de Verzagter in de ב alleen, om die wat korter uit te ſpreeken, en niet om de letter בּ te verdubbelen, dewyl zonder een voorgaande vocaal zulks onmooglyk is.

Ten tweede, zullen wy dezelve zien op het einde van een woord, als:

דִּבַּרְתְּ *Dibbarth*, hier komt de verzagter in de laatſte letter ת, om dat 'er eene ſtomme of ruſtende Scheva voorgaat.

Ten derde, vinden wy haar in het midden van een woord, als:

יִזְכּוֹר יִזְכּוֹר *Jizkoor*, hier valt de verzagter in de כ, om dat de voorgaande Schevah mede ſtom is, zo breekt dierhalven hier het woord, en de כ word aangemerkt, als of ze weer een nieuw begin van een woord maakte, gelyk of 'er ſtond יִז *jiz-* כּוֹר *koor*, gevolglyk kan hier de כ ook niet verdubbeld worden.

Laat ons nu eens zien, na welke vocaalen een verhardende Dageſch kan volgen, of niet.

Na eene lange vocaal, als, ◌ָ / ◌ֵ / ◌ִ / ◌ֹ / ◌ֻ / kan geen Dageſch volgen, om dat de lange vocaal op zig zelven zo lange ſtaan blyft, datze de naaſt-

naaſtvolgende verdubbeling, in eenen adem niet kan meede neemen.

Maar wel als by de voorgaande lange vocaal een accent is, dan kan in de naaſtvolgende letter een Dageſch vallen, als; לָמָּה *Laammah*, שָׁמָּה *Schaammah*, סוֹבּוּ *Soobbuu*.

Alleen na een korte vocaal volgt gemeenlyk een letter met een Dageſch, of een ruſtende Schevah, als; יִשְׁמוֹר *Fiſchmoor*, of גִּבּוֹר *Gibboor*.

Wy hebben zo aanſtonds gehoord, dat by aldien de eerſte letter van een woord is van בגד כפת dat dan een Dageſch Kal, of Verzagter in dezelve moet gepunteert worden, als בֶּבֶל.

Hier tegen ontmoeten ons nu eenige voor en tegen Excepties, of uitzonderingen, waar van wy hier alleen de noodzaaklykſte aanhaalen.

Als een woort eindigt met een der letteren אהוי *Ehevi*, en het volgende begind met een der lettere בגד כפת, dan komt geen Dageſch in dezelve, als;

הִנֵּה בְרִיתִי *Hinnee Beriitii*, Hier zien wy in de ב geen Dageſch, om dat de naaſtvoorgaande ה van אֲהָוִי is.

Nogtans hebben wy zes Regulen, daar evenwel in den beginne van een woort een Dageſch komt in de letteren בגד כפת, niet tegenſtaande het voorgaande woord eindigt met een der lettere אֲהָוִי.

Eerſtelyk, wanneer de letteren אֲהָוִי agter een uitklank hebben, als:

בְּצִדָּה תָּשִׂים *Betziddahh Thaſiim*, hier heeft de ת een Dageſch, om dat de laatſt voorgaande ה een Mappik, dat is beweeger of uitklank heeft, aldus:

יְדֵיו תְּבִיאֶנָּה *Jaadav Thebiienah*, om dat de ו hier als een Conſonant wort uitgeſprooken, aldus:

שְׂפָתַי תִּפְתָּח *Sephathai Thiphtahch*, om dat de letter י hier uitgeſprooken wort. Deeze Regel wort genoemt מַפִּיק *Mappiik*, dat is, *Uithaaler*. Hier by moeten wy aanmerken, dat de הוי agter de drie eerſte woorden niet ruſtende, maar als geluitgeevende letters gehoort worden, daar by legt de Schevah onder dezelve zo wel, als onder alle andere Conſonanten, op het einde verborgen.

Ten tweeden, wanneer tuſſchen het woort, dat met הֲוִי eindigt, en het volgende dat met בגד כפת begind, een accent genaamd פְּסִיק, *Peſiik*, komt, als:

עָשׂוּ כֹלָה *Gnaaſuu Kalaah*, hier heeft de כ na de ו een Dageſch, om dat de peſiik hier de reeden ſcheit; zo ook by andere Accenten, die Reedenſcheiders zyn, zo als wy onder de regels der Accenten breetvoeriger verhandelen. Deeze Regel wort genoemt מַפְסִיק *Maphſiik*, dat is *Reedeſcheider.*

Ten derden, wanneer de ה ruſt agter aan het woort, en de voorgaande vocaal iš een Kametz (ָ), of Patach (-), of Sægol (ֶ), en daar volgt een *Makkaph*, dat is *aanhaaler* op, als:

שְׁבָה־פֹּה *Schebah poh*,
מַה־פָּרַצְתָּ *Mah paratzta*,
עֹשֶׂה־פֶּרִי *Gnoſeh perii*,

} Hier heeft de פ na de ה een Dageſch, om dat na de ה een Makkaph volgt.

Deeze Regel wort genoemt דַּחִיק *Dachiik*, dat is Uitdrukker. *Dog zommige oordeeleu niet zonder reeden, dat hier geen verzagtende, maar verhardende Dageſch plaats heeft, en men dierhalven leezen moet, Schebopſoh, Mapparatzta, Gnoſepperii.*

Ten vierden, wanneer een woort eindigt met een letter, daar een kametz onder is, (het welk zo veel is als of 'er een ה in beſlooten legt,) en de Accenten van beiden de woorden zyn geplaatſt voor hun laatſte ſyllabe, als:

וְעָשִׂיתָ פֶּסַח *Vegnaſiitha peſach*, hier heeft de פ een Dageſch na de תָ kametz, en de accent ֫ onder de שׂ komt voor de laatſte ſyllabe תָ *tha*, insgelyks boven de letter פֶ voor de laatſte ſyllabe סַח *ſach*, door beiden deeze Accenten vermindert de kragt van de kametz zodaanig, dat de beſlotene ה uit dezelve als verdwynende is. Deeze Regel wort genoemt אָתֵי מֵרַחִיק *Aatee Merachiik*, dat is, *komt van verre. Dog hier zyn wederom eenige van gedagten, dat dit een verhardende dageſch is, en men lezen moet, Vegnaaſii Thoppeſach.*

Ten vyfden, wanneer twee letteren van בגד כפת, in den beginne van een woort volgen na een woort, dat met een der letteren אהוי heeft geeindigt, als;

Jir-

יִרְדֳּנוּ בְּפִרְדֵּ *Jirdenuu bephaarech*, hier heeft de ב een Dageſch, om dat zyn makker פ van *begad kephat*, hem volgt na de ו van *Ehevi.*

קְטַנָּה כְּכָף *Ketannah kecbaf*, hier zien wy het zelfde in de כ, om dat zyn broeder כ hem is volgende na de laatſt geeindigde ה van *Ehevi.*

Ten zesden, wanneer een woort eindigt met een א, daar een Scheva voorgaat, en het volgende woort begint met een van בגד כפת, als;

וַיָּרָא בָּלָק *Vajar Baalak*,
וַיָּרָא דָּוִד *Vajar David*,

Hier heeft de ב en ד een Dageſch, om dat de א na een voorgaande Scheva de laatſte eintletter is, en om dat de א niet gehoort wort, zo moet aangemerkt worden, als of ze 'er niet ſtond.

Wy hebben dan gezien, dat deeze Dageſch kal of Verzagter voor aan het woort altoos komt in de letteren בגד כפת, uitgenomen als het voorgaande woort eindigt met een der letteren אֶהָוִי.

En wederom door 6 Regels het tegendeel, dat of ſchoon een woort met een der letteren *Ehevi* eindigt, de letteren בגד כפת evenwel een Dageſch ontfangen.

Zo beſluiten wy dan; wanneer een der letteren אֶהָוִי komt op het einde van een woort, en het volgende begint met בגד כפת, dan krygen dezelve geen Dageſch, ten zy dat daar een *Uithaaler*, *Reedenſcheider*, *Uitdrukker*, of *Die van verre komt*, daar by ſtaat, dan krygen zy evenwel een Dageſch, zo als ons in de zes laatſte regels is aangewezen.

Na dat wy nu de letteren en vocalen kundig zyn, zyn wy gevordert tot de leezing, in den Hebreuwſchen Text; aldus ſtaat Nehem 8. vſ. 8. het welk ons in den Nederduitſchen Text vſ. 9. is overgezet, als volgt;

Bammikra,	*Waj-jabiinuu*,	*Seckel*,	*Weſom*,	*Mephooraaſch*,	*Haa Elohiim*,	*Bethoorat*,	*Baſſeepher*,	*Wajikreuu*,
בַּמִּקְרָא,	וַיָּבִינוּ,	שֶׂכֶל,	וְשָׂם,	מְפוֹרָשׁ,	הָאֱלֹהִים,	בְּתוֹרַת,	בַּסֵּפֶר,	וַיִּקְרְאוּ,
in het leezen,	zo maakten zy, dat men het verſtont,	verklarende,	ende den zin,	duidelyk,	Gods,	der Wet,	in het boek,	ende zy laazen,

Als wy ons nu een weinig meêr in het lezen geoeffend hebben, dan wort ons verlangen ook meêr opgewekt, om het zelve in zyn wortel en gront te verſtaan. Tot dien einde is ons hoog nodig te weten de zinryke en heer-

lyke bouwkunde der Hebreeuwſche tale, die wy van ſtuk tot ſtuk zullen vertoonen, beginnende met de Dienſtbare Letters.

VIERDE HOOFTSTUK.

Van de Dienſtbare Letters.

IN het Alphabeth, of onder de xxii Hebreeuwſche letters, vinden wy xi vaſte grondletters, te weten גדזחטסעפצקר, die wy in den regel der werkwoorden nader zullen onderzoeken.

De overige xi zyn אבהויכלמנשת, die wy in drie woorden noemen מֹשֶׁה וְכָלֵב אֵיתָן *Mooſcheh vekaleeb eethan.*

Deze ſtaan by wylen, of zomtyts ook als grondletters, dog meerendeels komen ons dezelve als Dienſtbaar voor, en worden daarom genaamt Dienſtbare Letters.

Wanneer nu dezelve als dienſtbaar voor of agter een werk- of naamwoord ſtaan, dan geven zy te kennen:

1. Of de *Perzoon*, het zy van het Mannelyk, Vrouwelyk, of Onzydig geſlagt.
2. Of de Declinatie, dat is *buiging*, het zy den noemer, baarder, geever, aanklager, roeper, of neemer.
3. Of de Tempora, dat zyn *tyden*, het zy den voorleedenen, tegenwoordigen, of toekomenden tyt.
4. Of de Conjugatiën, dat zyn *vervoegingen*, het zy de ordinaire of extraordinaire werker of bewerkte.
5. Of de Numeri, dat zyn *getallen*, het zy een, twee, of meêr.

Ook worden eenige Dienſtbare Letters te zamen geſtelt, en maaken op zich zelf een woord uit, zonder datze by een naam- of werkwoort gevoegt zyn, als: לִי TOT, of AAN MY, aldus כֻּלְּכֶם VAN UW LIEDEN.

Zoo zien wy dan, dat beide deze woorden beſtaan uit enkele Dienſtbaare Letters.

Laat

Laat ons nu beginnen met de Perzoonen.

De Perzoonen worden, of door een enkele letter, als hier na, of door een geheel woort, gelyk hier, in het Mannelyk en Vrouwelyk geslagt vertoont.

Masculino Singulari,	*Feminino Singulari,*
Mannelyk Eenvoudig.	Vrouwelyk Eenvoudig.
Eerste Perzoon, אֲנִי *ik*, als ook אָנֹכִי	Eerste Perzoon, אֲנִי *ik*, als ook אָנֹכִי
Twede Perzoon, אַתָּה *gy*,	Twede Perzoon, אַתְּ *gy*,
Derde Perzoon, הוּא *hy*,	Derde Perzoon, הִיא *zy*,
Masculino Plurali,	*Feminino Plurali.*
Mannelyk Meervoudig.	Vrouwelyk Meervoudig.
Eerste Perzoon, אֲנַחְנוּ *wy*, als ook נַחְנוּ en אֲנַחְנוּ	Eerste Perzoon, אֲנַחְנוּ *wy*, of ook נַחְנוּ en אֲנַחְנוּ
Twede Perzoon, אַתֶּם *gy lieden*,	Twede Perzoon, אַתֶּן *gy lieden*, of ook אַתֵּנָה
Derde Perzoon, הֵם *zy lieden*, als ook הֵמָּה	Derde Perzoon, הֵן *zy lieden*, of ook הֵנָּה

Deeze perzoonelyke namen staan, of op zich zelfs, als הוּא *hy*, אַתָּה *gy*, אֲנִי *ik*, en zo voorts, zo als wy hier gezien hebben; of anders worden dezelve geplaast voor de werkwoorden, als:

אֲנִי אָמַרְתִּי *ik heb gezegt.*
אַתָּה אָמַרְתָּ *gy hebt gezegt.*
הוּא אָמַר *hy heeft gezegt.*

Zy worden daarom genaamt *Pronomina*, dat zyn *voornamen*, om datze voor het *Verbum*, of *werkwoort*, staan.

Ook worden ons de drie perzoonen verbeelt door drie letters וֹ *zyn*, ךָ *uw*, ִי *myn*, wanneer die staan agter een *Nomen*, of *naamwoort*, als;

בֵּיתִי *myn huis*, Eerste Perzoon,
בֵּיתְךָ *uw huis*, Twede Perzoon,
בֵּיתוֹ *zyn huis*, Derde Perzoon,

Hier zegt de ִי *myn*, de ךָ *uw*, en de וֹ *zyn*, agter het *Nomen*, of *naamwoort*; בַּיִת *huis*, en zo voorts agter alle andere naamwoorden.

Daarom worden deeze perzoonlyke namen *aanhangzelen* genaamt, om dat zy agter aan de *Nomina*, of *naamwoorden*, geplaaft worden.

Van de Perzonen gaan wy over tot de Declinatie, dat is Buiging der Naamwoorden.

De *Nomina*, of *naamwoorden*, worden gedeclineert, dat is *geboogen*, na dat de Casus, of *de Naam-val*, is; deze naam-vallen zyn zes, als;

Nominativus, dat is *Noemer*,	בַּיִת	*een huis.*
Genitivus, - - *Baarder*,	שֶׁל בַּיִת	*des huizes.*
Dativus, - - *Geever*,	אֶל בַּיִת	*tot of aan het huis.*
Accusativus, - - *Aanklager*,	אֶת בַּיִת	*den, of aan den huize.*
Vocativus, - - *Roeper*,	הַ בַּיִת	*o huis.*
Ablativus, - - *Nemer*,	מִן בַּיִת	*van den huize.*

De *Præpositiën*, of *voorwoorden*, מִן, הַ, אֶת, אֶל, שֶׁל, die de *Casus*, of den *Naam-val*, te kennen geven, zyn nootzakelyk te weten, om dat wy door dezelve gewaar worden, wie *regeert*, en wie *geregeert wort*, als by voorbeelt,

In *Dativo*, in den *Gever*.

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אַהֲרֹן *Doe sprak Mozes Aaron*; dit is onverstaanbaar; moet zyn:
וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן *Doe sprak Mozes* (אֶל) *tot Aaron*, in *Dativo*; nu verstaan wy dat Mozes, als *regeerder*, in *Nominativo*, sprekende was tot Aaron, als *geregeert wordende*, in *Dativo*.

Zo ook in *Accusativo*, of den *Aanklager*.

דָּן שָׁמַר יוֹסֵף *Dan heeft bewaart Jozef*, is onverstaanbaar, moet zyn,
דָּן שָׁמַר אֶת יוֹסֵף *Dan bewaarde* (אֶת) *den Joseph*, in *Accusativo*; nu verstaan wy dat Dan, als *regeerder*, in *Nominativo*, de bewaarder, en Joseph, als *geregeert wordende*, in *Accusativo*, de bewaarde was.

Zo ook in *Ablativo*, of den *Nemer*.

וַיִּקַּח עֶפֶר הָאֲדָמָה *Ende hy nam stof der aarde*, is onverstaanbaar, moet zyn,
וַיִּקַּח עֶפֶר מִן הָאֲדָמָה *Ende hy nam stof* (מִן) *van de aarde*, in *Ablativo*; nu verstaan wy dat God, als *regeerder*, en *afneemer*, in *Nominativo*, het stof. als *geregeert en afgenomen wordende*, in *Accusativo*, en de Aarde in *Ablativo* de *afslater* is.

De

De *Ablativus* מִן komt ook op een ander wyze voor, als: מִכֶּסֶף *van zilver*, uit zilver gemaakt, in plaats van מִן כֶּסֶף.

De *Dativus* אֶל komt zomtyts ook anders voor, als; לְמֹשֶׁה *tot* of *aan Moſes*, in plaats van אֶל מֹשֶׁה.

Ook wort de *Dativus* door de letter ה agter aan het woord uitgedrukt, als; חָרָנָה *tot aan Charan*, in plaats van ל of אֶל חָרָן.

De *Nominativus*, *Accuſativus*, en *Vocativus* blyven onveranderlyk.

De *Genitivus*, *Dativus*, en *Ablativus* hebben verandering, zo als gezien is.

Hier mede van de Declinatie, of de Buiging, afſtappende, gaan wy over tot de Dienſtbare Letters.

De XI *dienſtbare Letters* worden aangeweezen, zo als wy boven reeds gehoord hebben, onder de benaaming van מֹשֶׁה וְכָלֵב אֵיתָן, *Moſche Vechaleb Ethan*:

Voor eerſt zullen wy de drie letters מֹשֶׁה haar *oorſprong* en *bediening* onderzoeken:

מ

De מ betekend *van*, en is afkomſtig van מִן, daarom wort ze gepunteert met een Chirek (.), en de naaſtvolgende letter met een Dageſch, die aanwyſt dat de נ ontbreekt, als מִפְּרִי *van de vrugt*, מִכֹּהֵן *van den Prieſter*.

Dog als na de מ volgt een der letters אהחער die geen Dageſch kan hebben, dan krygt de מ een Tzere מֵ, als מֵעָפָר *van het ſtof*, מֵהָהֵל *van het begin*.

Alleen twe woorden vinden wy met een Mem Chirek מִ, in plaats van Mem Tzere מֵ voor de letter ח, מִחוּט *van den draat*, en מִחוּץ *van buiten*, deze twee ſtryden tegens den laaſten regel.

Ook gebeurt het wel zomtyts, dat na de (מ) een letter volgt, die wel een Dageſch kan aannemen, en nogtans dezelve niet aanneemt, om dat dezelve een Schevah heeft; als; מִבְּצִיר *van den herfſt*, מִקְּצֵה *van het einde*, מִלְּאוֹם *van het volk*.

Drie-

Driemaal komt de Mem Patach מַ, in plaats van de Mem Chirek מִ, als;
לְמַבְּרֵאשׁוֹנָה *tot van in het eerſte*, 1 Chron. 15. vſ. 13.
לְמַדַּי *tot van de genoegzaamheit*, 2 Kron. 30. vſ. 4.
מַחֲמָאוֹת *van de böteracbtige*, Pſalm 55. vſ. 22.

Zommigen oordelen, dat de מ *in het eerſte exempel is van het vraagwoortje* מַה, *of* מָה, *en dat dezelve in het tweede en derde tot het zelfſtandige naamwoord behoort.*

מ De מ *van* wort ook wel overgezet door *uit*, als;
מִמִּצְרַיִם *uit Egipte.*

Ook zegt de מ *meerder dan*, als men een zaak by uitnementheit, of uitmuntentheit, wil uitdrukken, als;
עָרוּם מִכֹּל *Argliſtiger, dan alle*, Gen. 3. vſ. 1.
טוֹב שֵׁם מִשֶּׁמֶן *Een goede naam is meerder, of beter dan oly*, Pred. 7. vſ. 3.

De מ vertoont ons zomwylen ook het gedeelte van een zaak, als;
מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם *Van de ſteenen der plaatze*, Gen. 28. vſ. 11.

Van de מ *gaan wy over tot de* שׁ.

De שׁ betekent *dat, het geen, het welke*, afkomſtig van אֲשֶׁר *het welke*, om die reden wort dezelve meeſt gepunteert met een Segol; want de א zynde de eerſte letter van אֲשֶׁר, is ons daarom niet gegeven, op dat wy niet zouden dwalen met deze א, en de א van de letter אֵיתָן, die het toekomende betekent, nog veel minder de ר, om dat die nooit dienſtbaar, maar een vaſte grondletter is.

De שׁ word meerendeels gepunteert met een Segol, en de naaſtvolgende met een Dageſch, als;

שׁ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה *het geen tot Salomon*, שֶׁתַּחְפֹּצִין *het geene gy zult willen.*

En ſchoon een van de letters אהחער na de שׁ volgde, blyft nogtans de Segol onveranderlyk ſtaan, als;

שֶׁעָמַלְתִּי *het gene ik gearbeit heb*,
שֶׁהָיָה *het gene geweeſt is.*
} Hier behout de שׁ zyn Segol, ſchoon de volgende ע nog ה geen Dageſch hebben.

Zomtyts wort de שׁ ook wel gepunteert met een Patach, mits de volgende een Dageſch heeft, als; שַׁקַּמְתִּי *dat ik ben opgeſtaan*, שַׁלָּמָּה *dat waarom.*

Dog

ש Dog het gebeurt ook wel, dat wanneer na de ש een letter, die geen Dageſch hebben kan, volgt, dat dezelve ook een Kametz aanneemt als: שֶׁאַתָּה *dat gy.*

Twemaal vinden wy de ש met een Scheva, שֶׁהֵם *dat zy lieden*, en שֶׁהוּא *dat hy*, Predik. 2. vſ. 3. en 18.

Van de ש gaan wy over tot de ה.

De ה betekend *de*, *die*, *deze*; is afkomſtig van הוּא *hy*, zy toont ons als met den vinger aan *de zaak*, of *perzoon*, die *bekent* is; en wort daarom genaamt ה הַיְדִיעָה *de bekendmaker*, zy is gemeenlyk gepunteert met een Patach, mits de volgende een Dageſch aannemen; als:

הַשָּׁמַיִם *de Hemelen.*

Dog wanneer een der letters, die geen Dageſch kan aannemen, volgt, dan verandert de Patach in een Kametz, als: הָאָרֶץ *de Aarde.*

En by aldien de ה komt voor een woort, daar de מ met een Scheva, voor de eerſte grondletter ſtaat, uitdrukkende de tegenwoordigen tyt: dan volgt geen Dageſch, maar dan komt een גַּעְיָה *Gagnajaah*, by de ה, als:

ה הַמְלַמֵּד *die daar lerende is.*
הַמְכַסֶּה *zoude ik bedekken of verbergen.*

Nogtans vinden wy vier woorden, al waar voor de eerſte grontletter een מ met een Schevah is, daar de ה Patach alleen, zonder een Gagnajaah voor gaat, en evenwel de Dageſch behout in plaats van de Gagnajaah, als:

הַמְשֻׁגָּע *De onzinnige.*
הַמְעֻנָּה *De vermaaklyke.*
הַמְנֻאָפֶת *De overſpelende.*
הַמְבַשְּׁלִים *Die daar kooken.*

Wederom volgt geen Dageſch na de ה *bekentmaker*, als 'er een

Jod (יְ) met een Schevah volgt, als הַיְאוֹר *de rivier*, הַיְלָדִים *de kinderen*.

Dog zo na de Jod (יְ) Schevah een ה of ע volgd, dan krygt de (יְ) een Dageſch, als: הַיְהוּדִים *de Jooden*, הַיְעֻפִּים *de vermoeiden*.

Maar zo na deze ה *bekentmaker*, wederom een ה, ע, of ook wel een א volgt, en het zelfde woort beſtaat uit meer dan een ſyllabe, krygt de zelfde ה een Segol, als: הֶהָרִים *de bergen*, הֶעָרִים *de ſteden*, הֶאָמוּר *dat gezegt is*.

Deze ה dient niet alleen voor *bekentmaker*, maar ook als *vrager*, en *verwonderaar*, als:

הַמִן *is het van*? hier dient hy als *vrager*.
הַבַּת *zou een dogter*, hier dient hy als *verwonderaar*.

Zo zien wy, dat wanneer de ה als *vrager*, *verwonderaar*, of *roeper* dient, dezelve met een Jagt-patach הַ moet gepunteert worden.

ה In tegendeel, als een letter met een Schevah volgt, vinden wy zomtyds de ה als *vrager*, ſlegts met een Patach, als:

הַכְּרָכָה *is het een zegen*? הַכְּזוֹנָה *is het gelyk eene hoere*?

Hier zien wy dat, als na de ה *vrager*, een Schevah volgt, dezelve ה ſlegts een Patach heeft.

Zomwylen komt na de ה *vrager*, ook een Dageſch, zo als na de ה *bekentmaker*, gelyk;

הַדְּרָכַי *is het dat myn wegen*? הַכְּתֹנֶת *is het een rok*?

Ook komt de הַ wel voor als *roeper*, als:

הַצְבִי *6! Sieraat* 2 Samuel 1. vſ. 19. hier dient hy als *roeper*.

De ה nu als de laaſte van מֶשֶׁה afgehandelt hebbende, gaan wy over tot de letters וְכָלָב.

Komt ons ten tweden te vooren *de dienſtbaarheit* der IV letters וְכָלָב, welkers

welkers natuurlyke puntatie is een Schevah, en na dezelve kan geen Dageſch volgen; dog zomtyts verandert de Schevah in eene andere vocaal, om reden die wy in 't vervolg zien zullen, daarom zeggen de Taalkundigen;

מֹשֶׁה מַפִּיק וְכָלֵב לֹא מַפִּיק

Dat is; De letters מֹשֶׁה ſtellen een Dageſch in de naaſtvolgende letter, maar de letters וְכָלֵב ſtellen geen Dageſch in de naaſtvolgende letter.

Dit voor af gezegt hebbende, zo beginnen wy met de letter ו.

ו

De ו *en*, *ende*, is een zamenvoegende of koppel-letter, om de woorden of reeden aan malkander te voegen, als dezelve in den beginne van een woort ſtaat, gelyk:

וְ

הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ *de Hemelen en de Aarde.*

Zomtyts wil zy ook zeggen *of*, *ofte*, als: אָבִיו וְאִמּוֹ *zyn vader of moeder.*

Zy betekent insgelyks *ook*, *zo ook*, gelyk wy vinden Spreuk. 25. vſ. 28. וּשְׁמוּעָה *zo ook een gerugt.*

Wederom zegt ze *dan*, *als dan*, by wyze van Conditie, *voorwaarde*, of Conſequentie, *gevolg*, als וְנָתַתִּי *dan zal ik geven.*

Deeze ו komt ook wel voor, zonder reden, of beduiding, alleen uit overdaat; en wort als dan genaamt, de Vau נוֹסֶפֶת, dat is, *de bygevoegde*, gelyk wy zien konnen Gen. 36. vſ. 24. וְאַיָּה וַעֲנָה *ende Ajaah, ende Gnanaah;* hier zou men de eerſte ו konnen miſſen, zeggende: אַיָּה וַעֲנָה *Ajaah ende Gnanaah.*

De ו dient ook als een Converſivus, daarom wordze *Keer-Vau*, of *veranderaar* genoemd, in 't Hebreeuwſch הַהֲפוּךְ, om dat zy een werkwoort ſtaande in den toekomenden tyt, verandert of verkeert in het voorleedene; zo ook wederom het tegendeel; als:

יֹאמַר *hy zal zeggen*, dit woort ſtaat in den toekomenden tyt.

Wanneer nu een וְ hier voorkomt, die altoos vaſt een Dageſch in

de naaſtvolgende letter meede brengt; dan verandert dit woort van den toekomenden, in den voorledenen tyt, als:

וַיֹּאמֶר *doe zeide*, nu ſtaat dit zelfde woort in den voorledenen tyt,

Zo dat ons de Veranderaar וְ het voorleedene aanwyſt.

Aldus verandert de ו het voorleedenen ook in het toekomende, als:

שָׁמְרוּ *zy hebben bewaart*, dit woort ſtaat in het voorleedene.

Wanneer nu een וְ voor het zelve geplaatſt wort, dan verandert dit woort van de voorleedenen in den toekomenden tyt, als:

וְשָׁמְרוּ *ende zy zullen bewaaren*, nu ſtaat dit zelfde woord in de toekomenden tyt.

Zo dat ons de Veranderaar וְ het toekomende aanwyſt.

Hier tegen dient de וְ niet alleen voor *Veranderaar*; maar zomtyts ook voor *Koppelaar*.

ו Namentlyk, wanneer een werkwoort in het voorleedene voorgaat, en dat daar op een werkwoort met een וְ volgt, dan dient de וְ niet als *Veranderaar*, maar als *Koppelaar*, gelyk אָכַל וְשָׁתָה *hy heeft gegeeten en* (וְ) *gedronken*.

Zo dat wy uit de Connexie of den *zaamenhang der woorden*, de ו zyn regt gebruik, en zin, moeten weeten te geeven.

Eindelyk dient ons nog te weten, dat de puntatie onder de ו verandert; namentlyk:

Wanneer de ו komt voor een der letteren אהחע, die een jagt-vocaal hebben, dan neemt de ו die zelve vocaal aan, als die onder een der letteren van אהחע by de Schevah volgt, als:

וַאֲנִי *ende een ſchip*, וַאֲמֶת *en de waarheit*, וַעֲשִׂיתֶם *ende gy lieden zult maaken*.

Deeze verandering van puntatie heeft plaats by alle letteren וְכָלֵב, uitgenomen wanneer in de letteren כלב, een ה *bekentmaaker* verborgen legt, gelyk wy in 't vervolg nader ontdekken zullen.

Dan

Dan blyft een Kametz onder de letteren כלב in den beginne, niet tegenſtaande een jagt-vocaal volgt, als; בֵּאלֹהִים *in Godt.*

De ו komende voor een der Letteren בומף, ontvangt een Schurek, als ons onder den Regel der Letteren reets geleert is, als;

ו וּבָשָׂר *en vleeſch.*

Ook neemt de וְ vau Schevah, een Schurik aan, wanneer de Letter een Schevah heeft, als; וְשָׁמַע *ende hoort.*

De reeden is, om dat geen twee Schevaas in den beginne van een woort kunnen plaats vinden.

Van de ו *gaan wy over tot de* כ.

De כ, *gelyk, als, eeven eens*, dient voor, en wort genoemt de *Vergelyker*, als;

כְּשׁוֹשַׁנָּה *gelyk een Lely.*

כ Ook zegt de כ, *omtrent*, en dient meede voor; *Giſſer*, by exempel:

כְּאַלְפַּיִם אִישׁ *omtrent twee duizent man.*

Van de כ *gaan wy over tot de* ל.

De ל, *tot, aan, om te, voor*, dient, als Dativus of *Overgeever*, van den een aan den ander, het zy in woorden, of zaaken, als;

עַבְדְּךָ דּ לְ אֲמַר תָּ וְ

וְאָמַרְתָּ לְעַבְדְּךָ *Ende gy zult zeggen, tot uw knegt.*

dit is een overgeving van woorden.

לְחֶם נוּ לָ הָבָה

ל הָבָה לָנוּ לֶחֶם *Geef aan ons broot,*

dit is een overgeeving van zaaken.

Ook betekent de ל *aangaande*, namentlyk het proprium of *toe-eigende*, daar iemant eigenaar van is, als;

לַיהוָה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ *tot den Heere behoort de aarde en haare volheit.*

En nog andere beteekeniſſen meêr, die wy uit den zin en den zamenhang der plaatſen moeten leeren begrypen.

Van de ל *gaan wy over tot de* ב.

ב De ב, *met*, *in*, *om*, *door*, dient als een prepositie *voorzetsel*; als;

בְּחַרְבִּי *met myn zwaart*, בְּבַיִת *in 't huis*, בְּכֶסֶף *om zilver*; בְּיָדוֹ *door zyn hant*, *enz. enz.*

De ב nu als de laatste van וְכָלֶב hier meede afgehandelt hebbende, zo zullen wy ons dadelyk keeren tot de Letteren אִיתָן, als wy de verandering der Vocalen zullen gezien hebben.

Van de verandering der Vocaalen onder de Letters וְכָלֶב.

Na dat wy de Letteren וְכָלֶב met hunne puntatiën ieder in zyn byzondere dienstbaarheit beschouwt hebben; dient ons nog te weeten, waarom dezelve van puntatiën veranderen? daar ze dog dezelve dienstbaarheit behouden.

Wy hebben in den beginne dezer dienstbaare Letteren וְכָלֶב reets gehoort, dat derzelver natuurlyke puntaatsie voor aan een woort is een Schevah; dog om de volgende reeden veranderen zy deze haar natuurlyke Vocaal.

De ְ *verandert in een* ֶ.

Wanneer twee Naam-woorden door haar aan een gekoppelt worden, welkers tweede bestaat uit een syllabe, dan verandert de ְ in een ֶ, als;

רֶכֶב וָסוּס *wagen, en paart.*

De ְ verandert in ֶ

Hier zien wy twee Naam-woorden, bestaande het tweede in een syllabe סוּס, om nu die twee aan malkanderen te koppelen, zo verandert de ְ in een ֶ.

Zo ook, wanneer de Accent מֻלָּעֵל is, dat is by de naastlaatste vocaal staat, als;

שַׁחַל וָפֶתֶן *Leeuw, en Adder.*

Hier

Hier zien wy weederom twee Naam-woorden, welkers twede de Accent Milgneel voor de op eenna-laatſte vocaal ſtaat, daarom verandert de ֶ in een ַ.

Insgelyks, wanneer het tweede Naam-woort, met een der Letteren בומף begint, als;

תֹּהוּ וָבֹהוּ *Woeſt, en Leedig.*

Hier zien wy, dat het tweede Naam-woort van de Letteren בומף met een ב begint, daarom verandert de ֶ in een ַ.

Wederom, wanneer twee Werk-woorden van een ſyllabe in een' tyt ſpreken, als;

קַח וָלֵךְ *neemt ende gaat.*

Hier hooren wy twee Werk-woorden van een ſyllabe na malkander beiden ſpreeken in het gebiedende, daarom verandert de ֶ in een ַ.

De ֶ verandert in ַ

Of ook, wanneer twee Werk-woorden in den Infinitivus, *onbepaalden tyt*, ſtaan, en de Accent voor de laatſte ſyllabe des tweeden komt, als;

הָלוֹךְ וָשׁוֹב *ga en keert weder.*

Hier horen wy wederom twee Werk-woorden, beiden in het onbepaalde, en voor de laatſte ſyllabe des tweeden zien wy den accent, daarom veranderd de ֶ in een ַ.

Deeze Regel vint ook plaats by de pronomina, *Voornaamen*, of *Reedengeevers*, als;

מִי וָמִי *wie, ende wie?* אֲנִי וָאַתָּה *ik, en gy.*

Hier zien wy dat twee *pronomina*, of *reedengeevers*, op malkander volgen, daarom neemt in de beiden voorbeelden de ֶ een ַ aan.

Zo als wy hier nu van de ו *geſprooken hebben.*

Op

Op dezelve wyze verandert ook de לְ, als de Accent is Milgneel, en ſtaande in den Infinitivus, of *onbepaalden tyt*, gelyk:

לָלֶדֶת *om te baaren.*

Hier zien wy de לְ *om te*, voor, en לֶדֶת *baaren*, met de Milgneel in den onbepaalden tyt, daarom verandert de לְ in een לָ, zo ook:

לָמוּת *om te ſterven.*

De לְ verandert in לָ

Hier zien wy weederom de Milgneel, in het onbepaalde woort, beſtaande uit een ſyllabe מוּת, daarom verandert de לְ in een לָ.

Tot beſluit deezes zeggen wy,

Dat wanneer de (לְ *om te*,) voor een Werkwoort dient, dan ſtaat het zelve woord ordinair in de infinitivus, dat is, *Onbepaalde tyt.*

Zo als deeze לְ verandert,

Zoo veranderen ook de Letteren כלב van hunne Schevah, in een Kametz, wanneer dezelve in dienſt ſtaan voor de pronomina, *Voornamen*, als;

כָּהֵנָּה *gelyk als die*, לָזֶה *tot deeze*, בָּאֵלֶּה *in deeze.*

De כְּלָבְ veranderen in כָּלָבְ

Hier zien wy, dat de Letteren בְּ, לְ, כְּ, die anders voor aan een woord dienen met een Scheva; hier voor de pronomina *voornaamen*; veranderen in בָּ, לָ, כָּ.

Buiten deeze verandering, dient ons te herhaalen en te erinneren het geene wy in den beginnen onder de Letteren, reets geleert hebben; namentlyk:

De Letteren וְכָלְבְ voor, veranderen na dat de vocaal is; onder de volgende, van אהחע

Dat wanneer, een van alle Letteren וְכָלְבְ dient, voor een der Letteren אהחע, waar onder een Jagt-Vocaal is, dan neemt deeze dienſtbaare dezelve korte vocaal, van de volgende letter aan; dog zonder byſtant van de Schevah; als:

וַאֲנִי *ende een ſchip*, כָּאֲרִי *als een Leeuw*, לָאֲחָדִים *tot eenige*, בָּאֱמֶת *in waarheit.*

Hier

De Letteren וְכָלַב voor, veranderen na dat de vocaal is, onder de volgende, van אהחע

Hier zien wy de א van אהחע met een Jagt-vocaal, die anders met regt maar toekomt een Schevah, dog om dat dezelve onder de Keel-letteren te zwak is, zo wort deze Schevah eene korte Vocaal by gevoegt, die zig dan ook nootzakelyk moet plaatsen onder de voorstaande dienstbare van וְכָלַב, om dat geen twee Schevaas in den beginne van een woort kunnen volgen, en dus moeten de dienende וכלב voor, in plaats van de Schevah, eene Vocaal gelyk aan de volgende aanneemen.

Het gebeurt ook zomtyts, dat de vocaal onder de dienstbare וכלב met de volgende jacht vocaal in een getrokken word, makende dan te zamen eene vocaal, het zy eene lange, of korte, uit, dus dat de volgende letter van אהחע geheel blyft rustende in de voorgaande lange of korte vocaal.

De Letteren וְכָלַב voor Elohiim, veranderen in וְכָלֵב

In eene lange, als בֵּאלֹהִים *in Godt*, לֵאלֹהִים *tot Godt*, כֵּאלֹהִים *als Godt*, וֵאלֹהִים *ende Godt*; in plaats van בֶּאֱלֹהִים, לֶאֱלֹהִים, כֶּאֱלֹהִים, וֶאֱלֹהִים, zo dat de jacht segol, onder de א, en de segol van de letter וְכָלַב, te zamen de lange vocaal Tzeere uit maken.

De Letteren וְכָלַב voor Adonai veranderen in וְכָלַב

In eene korte, als בַּאדֹנָי *in den Heere*, לַאדֹנָי *tot den Heere*, כַּאדֹנָי *als de Heere*, וַאדֹנָי *en de Heere*, in plaats van בָּאֲדֹנָי, לָאֲדֹנָי, כָּאֲדֹנָי, וַאֲדֹנָי.

Wy vinden ook, als een van de drie Letteren כָּלַב dient voor een Naamwoort, waar in de ה *bekentmaker* verduistert wort, dat dan de dienstbaare zyn natuurlyke Schevah voor verandert in een Patach, als;

Na de Letteren כָּלַב voor, met een Patach, wort de ה verduistert.

בְּשֶׁבֶט *met de roede*, behoorde te zyn, בְּהַשֵּׁבֶט
לְמִשְׁכָּן *tot den Tabernakel*, behoorde te zyn, לְהַמִּשְׁכָּן
כְּכֹהֵן *als de Priester*, behoorde te zyn, כְּהַכֹּהֵן

Hier zien wy, dat in den Text de ה verduistert wort, door

de Patach onder eene der Letteren כְּלֵב, die daarom van zyn natuurlyke Schevah is afgeweken.

Zomtyts ſtaat egter de ה *bekentmaker*, na eene dezer dienſtbare van כְּלֵב, openbaar in het ligt, als;

כְּהַיּוֹם *als den dag*, בְּהַשָּׁמַיִם *in de Hemelen*, לְהַמִּזְבֵּחַ *tot den Altaar.*

De Letteren כלב voor, geen gelyke Vocaal met de Letteren אהחע hebbende, is een teken, dat de ה verduiſtert wort.

Eindelyk, wanneer eene der Letteren כְּלֵב dient voor een der Keel-letteren אהחע, met geen gelyke vocaal, zo als onder zyn volgende Keel-letter ſtaat, dan leit de ה *bekentmaker* tuſſchen beiden verduiſtert, als;

בְּהָאֲרָזִים *in de Cederen*, in plaats van בְּאֲרָזִים

כְּהָאֲרִי *als de Leeuw*, in plaats van כַּאֲרִי

Hier zien wy, dat de כְּ en בְּ, niet gelyk hun volgende אַ van אהחע, met een Patach (gelyk ze verpligt zyn,) maar met een Kametz voor dienen, zulks is een teken, dat de ה *bekentmaker* tuſſchen beiden verborgen legt.

Wy ſluiten met de Letteren בְּכָלַם, die gemaakt worden uit de Letteren כְּלֵב, en מ, van מֹשֶׁה; aldus genaamt בְּכָלַם.

Wanneer eene deezer Letteren בְּכָלַם, voor een Werkwoort dient, dan ſtaat het zelve in den infinitivus, of *onbepaalden tyt*, als;

מִפְקֹד *van bezoeken*, לִפְקֹד *om te bezoeken*, כִּפְקֹד *als bezoeken*, בִּפְקֹד *in bezoeken.*

Als men nu van deze vier woorden voor de dienſtbare Letteren weg neemt, dan ſtaan zy alle פְּקֹד *bezoekt*, in de impративus, gebiedende tyt, in plaats van פָּקוֹד *bezoeken*, in den infinitivus, of onbepaalden tyt. Hier door kan men kennelyk de onbepaalde, van de gebiedende tyt klaar onderſcheiden.

De Letteren וכלב, en derzelver verandering van punctatie, hier mede afgehandelt hebbende, keren wy ons tot de Letteren אֵיתָן.

Ten derden komt ons voor de dienſtbaarheit der vier Letteren אֵיתָן.

De letteren אֵיתָן dienen alleen voor de Werkwoorden, die in den toe-

ko-

komenden tyt ſpreken, met enen aanwyzende de Perzoon of Perzonen, als;

א אֶפְקֹוד *ik zal bezoeken*, hier zegt de א *ik zal*, en vertoont den eerſten perzoon.

י יִפְקֹוד *hy zal bezoeken*, hier zegt de י *hy zal*, envertoont den derden perzoon.

ת תִּפְקֹוד *gy zult bezoeken*, hier zegt de ת *gy zult*, en vertoont den tweden perzoon.

נ נִפְקֹוד *wy zullen bezoeken*, hier zegt de נ *wy zullen*, en vertoont den eerſten perzoon, in 't meêrvoudige.

Hier hebben wy van den eerſten, tot den derden, en tweden perzoon, eenvoudig, en wederom de eerſte perzonen meêrvoudig, horen ſpreken in den toekomenden tyt.

Het onderſcheit tuſſchen de letters מְשֶׁה וְכָלַב en de letteren אֵיתָן beſtaat hier in.

De letters אֵיתָן zyn nooit dienſtbaar, dan alleen voor Werkwoorden, zo als ons onder de regel der Werkwoorden klaarder blyken zal. Maar de letters מְשֶׁה וְכָלַב, dienen voor alle woorden, het zy *Redengevers*, *Naam-* of *Werkwoorden.*

De xi Dienſtbare letters מְשֶׁה וְכָלַב אֵיתָן, zo als die voor aan een woort *ſerviel* of dienſtbaar zyn, hier mede afgehandelt hebbende, ſtaat ons nog het volgende aan te merken over vier derzelver, genaamt de letters אֶלְבַּשׁ.

Deze letters אֶלְבַּשׁ zyn alleen dienſtbaar voor de eerſte grontletter van een woort, dog in het midden, of op het einde van een grontwoort, zyn dezelve altoos vaſte grontletters.

Na dat wy nu de gehele dienſtbaarheit der letters מְשֶׁה וְכָלַב אֵיתָן, ieder in het byzonder, voor aan een woort gezien en afgehandelt hebben, keren wy ons tot de *Affixa*, Anhangſelen, by de Hebreen genaamt כִּנּוּיִם *kinnoejim.*

VYFDE HOOFTSTUK.

Van de כִּנּוּיִם *of Perzonelyke Aanhangſelen agter aan een woort.*

De Perzonelyke Aanhangſelen van een, of meerder Letteren כִּנּוּיִם agter aan een woort, zo wel Mannelyk, als Vrouwelyk, en beider Gemeen geſlagt, worden ons vertoont in den volgenden Tafel, agter het Naamwoort דָּבָר.

	Gemeen.	
Eerſte perzoon.	דְּבָרִי *myn woort*, eenvoudig van perzoon, en zaak.	
	Mannelyk.	Vrouwelyk.
Twede perzoon.	דְּבָרְךָ *uw woort*, eenvoudig van perzoon en zaak.	דְּבָרֵךְ *uw woort*, eenvoudig van perzoon, en zaak.
Derde perzoon.	דְּבָרוֹ *zyn woort*, eenvoudig van perzoon en zaak, ook wel דְּבָרֵהוּ	דְּבָרָהּ *haar woort*, eenvoudig van perzoon, en zaak.
Eerſte Perzoon.	דְּבָרֵנוּ *ons woort*, veelvoudig van perzonen, en eenvoudig van zaak.	
Twede perzoon.	דְּבָרְכֶם *uw lieder woort*, veelvoudig van perzonen, en eenvoudig van zaak.	דְּבָרְכֶן *uw lieder woort*, veelvoudig van perzonen, en eenvoudig van zaak.
Derde perzoon.	דְּבָרָם *hun lieder woort*, veelvoudig van perzonen, en eenvoudig van zaak.	דְּבָרָן *haar lieder woort*, veelvoudig van perzonen, en eenvoudig van zaak.
Eerſte perzoon.	דְּבָרַי *myne woorden*, eenvoudig van perzoon, veelvoudig van zaak.	
Twede perzoon.	דְּבָרֶיךָ *uwe woorden*, eenvoudig van perzoon, veelvoudig van zaak.	דְּבָרַיִךְ *uwe woorden*, eenvoudig van perzoon, en veelvoudig van zaak, ook wel דְּבָרַיְכִי.
Derde perzoon.	דְּבָרָיו *zyne woorden*, eenvoudig van perzoon, en veelvoudig van zaak.	דְּבָרֶיהָ *haare woorden*, eenvoudig van perzoon, en veelvoudig van zaak.
Eerſte perzoon.	דְּבָרֵינוּ *onze woorden*, veelvoudig van perzonen, en zaaken.	
Twede perzoon.	דְּבָרֵיכֶם *uw lieder woorden*, veelvoudig van perzonen, en zaaken.	דְּבָרֵיכֶן *uw lieder woorden*, veelvoudig van perzonen, en zaaken.
Derde perzoon.	דְּבָרֵיהֶם *hun lieder woorden*, veelvoudig van perzonen, en zaaken.	דְּבָרֵיהֶן *haar lieder woorden*, veelvoudig van perzonen, en zaaken.

In

In deze Tafel zien wy de *Affixa*, Aanhangzelen, כְּנוּיִם, agter het nomen, of naamwoort, דָּבָר gevoegt, die ons het een, of meêrvoudig getal der perzonen, in het Mannelyk en Vrouwelyk geslagt aanwyzen. In numero singulari, of het *eenvoudig getal*, zien wy, dat

de י is de Eerste perzoon, zo wel in het Vrouwelyk als Mannelyk geslagt.
de ך is de Twede perzoon, ךָ Mannelyk, en ךְ Vrouwelyk.
de ו is de Derde perzoon, in het Mannelyk, en de ה het Vrouwelyk geslagt.

In numero plurali, of het meêrvoudig getal, zien wy, dat

de נוּ is de Eerste perzoon, zo wel Manlyk als Vrouwlyk geslagt.
de כֶם is de Twede perzoon, Manlyk, en de כֶן het zelve, Vrouwlyk.
de ם is de Derde perzoon, Manlyk, en de ן het zelve, Vrouwlyk.

Dog als de derde perzonen, en hun naamwoort, beide in plurali voorkomen, dan is הֶם Mannelyk, en הֶן Vrouwelyk.

Hier by moeten wy agt geven, dat wanneer de (י) volgt, na het naamwoort, tusschen, en voor deze perzonelyke letters, dan staat het naamwoort in plurali, zo als ons op dezen Tafel is vertoont.

Ook hebben wy boven aan het hooft van dezen Tafel gezien, dat de letter י *myn*, de eerste perzoon verbeelt agter het naamwoort דָּבָר, zie דְּבָרִי *myn woort*.

Dog agter een werkwoort, komt in deszelfs plaats de נִי *myn*, als פְּקָדַנִי *hy heeft my bezogt*, hier drukt de נִי *myn*, den eersten perzoon uit.

De הֶן en הֶם, die agter de י in plurali, de derde perzonen, het zy mannelyk of vrouwelyk openbaren, vinden wy alleen agter de naamwoorden, zo als wy aan den voet van dezen Tafel gezien hebben.

Dog agter de werkwoorden komt in deszelfs plaats de ן vrouwelyk, en de ם mannelyk, met een Kametz onder de voorgaande letter, als;

פְּקָדָם *hy heeft henlieden bezogt*, namentlyk de mannen.
פְּקָדָן *hy heeft haarlieden bezogt*, namentlyk de vrouwen.

Hier drukt de perzonelyke ם *henlieden*, mannelyk, en de ן *haarlieden*, vrouwelyk, den derden perzoon uit, agter aan het werkwoort פָּקַד.

Zoo is ons dan in dezen voorgaanden Tafel aangewezen de dienstbaarheit der enkele letteren הויכמנ, gevoegt agter aan een naamwoort, op wat wyze zy ons de perzonen leren kennen, het zy mannelyk of

vrouwelyk, eenvoudig, of meêrvoudig, zo als ons (zie pag. 21.) is aangewezen van de perzonen, die door een geheel woort uitgedrukt worden, voor het werkwoort.

Deeze aanhangſelen agter aan een woort, worden genaamt כִּנּוּיִם *kinnuijim*, BYNAMEN, komt van het grontwoort כִּנָּה *bynaam*, *Job* 32. *vs.* 21. om datze den perzoon niet van voren, door een geheel woort, als; אֲנִי *ik*, אַתָּה *gy*, הוּא *hy*, maar van agteren door een van deze letters zyn' bynaam geven.

De י agter, toont den *eerſten Perzoon*, zo wel mannelyk als vrouwelyk, gevolgelyk *commun*, dat is beider gemeen geſlagt, zonder onderſcheit van letters of vocaalen, zo min als de eerſte perzoon אֲנִי.

Deze perzoon wort genaamt מְדַבֵּר בְּעַדוֹ de ſpreker, *het zy mannelyk of vrouwelyk, en is daarom onveranderlyk, en beider geſlagten gemeen, om dat men den ſpreeker hoort en ziet, of het een man of vrouw is, en ſchoon genomen dat men den ſpreeker wel hoorde, maar niet zag, heeft de Goddelyke Voorzienigheit in de natuur weten te onderſcheiden de ſtemmen der menſchen in hun geſlagt, waar aan men kan horen, of de ſprekende perzoon mannelyk of vrouwelyk is, zo dat de natuur in den eerſten perzoon ons doet zien en hooren, dat door geen letter of vocaal klaarder kan gezien nog geboort worden, daarom blyft dezelve eenzelvig zonder verandering van letters of vocalen.*

De ך agter toont den *tweeden perzoon*, dog door verandering van een vocaal, die ons moet leeren onderſcheiden het mannelyke, of vrouwelyke geſlagt, zo wel als 'er onderſcheid moet zyn by het gehele woort, dat voor een werkwoort den tweden perzoon te kennen geeft, namentlyk ךָ *uw*, mannelyk, gelyk אַתָּה *gy*, mannelyk, en ךְ *uw*, vrouwelyk, gelyk אַתְּ *gy*, vrouwelyk.

Deze perzoon wort genaamt נֹכַח tegenwoordig, in het gezigt, *en al is het dat de ſpreker, en de aangeſprokene, beide tegenwoordig zyn, zo wort in dezen perzoon nootzaakelyk onderſcheit vereiſt, tuſſchen het mannelyke en vrouwelyke geſlagt, op dat een derde, die aanwezende of afwezende is, kan hooren tot wien geſproken wort, het zy mannelyk of vrouwelyk geſlagt, gelyk gezien is,* דָּבָר, *mannelyk, en* דָּבָרְךָ *vrouwelyk.*

De ו agter, toont den *derden perzoon*, dog wederom door verandering van letter, die ons moet leren onderſcheiden, namentlyk het mannelyke of vrouwelyke geſlagt, zo wel als 'er onderſcheit moet zyn by het gehele woort, dat voor een werkwoort den derden perzoon te kennen geeft, namentlyk, de וֹ *zyn*, mannelyk, gelyk הוּא *hy*, mannelyk, en הּ *haar*, vrouwelyk, gelyk הִיא *zy*, vrouwelyk.

Dee-

Deeze perzoon wort genaamt נִסְתָּר, de afwezende, de verborgene, *en moet nootzakelyk onderſcheiden worden, of het mannelyk, of vrouwelyke geſlagt is, om twe redenen; Eensdeels, om dat van een' derde perzoon kan geſproken worden, en hy afwezende is; Anderdeels, ſchoon genomen hy zelf tegenwoordig was, onder een getal mannen en vrouwen, en men ſprak van een' derden perzoon, zoo zal men denzelven ontdekken, door de* ו *of* ה *agter, geſlyk gezien is* דִּבְּרוֹ *mannelyk, en* דִּבְּרָה *vrouwelyk.*

Zo dat dan ten beſluit de eerſte perzoon, of perzonen onveranderlyk beide geſlagten gemeen zyn. Nogtans verandert de eerſte perzoon אֲנִי, de Jacht-patach onder de א in een kamets אָנִי, wanneer een redenſcheidende accent 'er by komt, als; *athnag, ſakeph-katon, ſoph-paſoek, tibhcha*, zo als wy onder de accenten breder verhandelen zullen.

Aldus verandert אֲנַחְנוּ viermaal, in נַחְנוּ.

En eens komt אָנוּ, in plaats van אֲנַחְנוּ *Jeremia* 42. *vs.* 6.

Voorts is nog aantemerken, dat drie woorden, namentlyk אָב *Vader*, אָח *Broeder*, חָם *Schoonvader*, voor de aanhangzels gewoon zyn een (י) aan te nemen, of ſchoon het woort eenvoudig is, en men dus zegt: אָבִיךָ *uw Vader*, אָחִיךָ *uw Broeder*, חָמִיךָ *uw Schoonvader*, in plaats van אָבְךָ, אָחְךָ, חָמְךָ; zo ook אָבִיו *zyn Vader*, אָחִיו *zyn Broeder*, חָמִיו *zyn Schoonvader*, in plaats van אָבוֹ, אָחוֹ, חָמוֹ; &c. De reden is, om dat die woorden komen van een grontwoort, welkers laatſte grontletter een ה is, *dog na eenige Geleerden een* (י) *zoude zyn*, ziet pag. 5.

Ook verandert het woort פֶּה *de mont* de laatſte letter in een (י), wanneer het met de gewone aanhangzels voorkomt, zo als פִּי *myn mont*, פִּיךָ *uw mont*, פִּיו *zyn mont*, פִּינוּ *onzen mont*, enz. de reden is, om dat פֶּה ook gelyk als uit פִּיִּי, zoude zyn.

Eindelyk dient men te weten, dat de (י) van het meervoudige dikwyls wegvalt, als רַחֲמָיו *zyne barmhertigheden*, in plaats van רַחֲמָיו; צִדְקוֹתָיו *zyne geregtigheden*, in plaats van צִדְקוֹתָיו; deze uitlating heeft altoos plaats in de erſte perzoon van het eenvoudige geſlagt, gehegt aan eene zaak in het meervoudige, als; דְּבָרַי *myne woorden*, en meeſtentyts in het woort גּוֹיִם *Heidenen, Volkeren*, als גּוֹיֵהֶם *hun lieder Volkeren*, &c.

Van hier gaan wy over aan een' anderen Tafel, daar wy alle dienſtbare letters voor aan een woort, naar rang en orde van het Alphabeth, in haar volle puntatie zullen geplaatſt vinden.

ZES-

ZESDE HOOFTSTUK.

Van de Dienſtbare Letteren voor aan een woort.

De Dienſtbare Letteren voor aan een woort, zyn als volgt.

א *ik zal*,	Toekomende tyt, eerſte perzoon, - - - -	אֶשְׁכָּב *ik zal* neder leggen.
ב *in, om, met*,	Een voorzetzel.	בַּבַּיִת *in* huis, בְּכֶסֶף *om* zilver, בְּחֶרֶב *met* zwaart.
הַ *de, die, deze*,	De bekentmaker, wanneer een Dageſch volgt,	הַשָּׁמַיִם *de* Hemelen.
הָ *o*, - -	De roeper, - - -	הַצָּבִי *O* fieraat.
הַ *zoude*,	De verwonderaer,	הַשֹּׁפֵט *zoude de* rigter.
הַ *hebt gy? is het*,	De vrager, - - -	הַמִּן־הָעֵץ *is het van den* boom?
וְ *ende*,	De koppelaar, - -	וְלֵוִי *en* Levi, וְכֶבֶשׂ *ende een* Lam, וּבֵין *en* tuſſchen.
וְ *ende*, -	De tyts veranderaar,	וְשָׁמַעְתָּ *ende gy zult* horen.
וַ *ende, doe*,	De tyts veranderaar,	וַיִּשְׁמַע *doe* hoorde.
יְ *hy zal*, -	De toekomende tyt, derde perzoon, mannelyk,	יְשַׁלַּח *hy zal* zenden.
כְּ *als, gelyk*,	De vergelyker, giſſer,	*omtrent*, כְּעִיר *gelyk, of als, de* ſtat, כְּחֲצוֹת *omtrent* het midden.
לְ *tot, om te*,	Een voorzetzel. -	לְמֹשֶׁה *tot* Mozes, לִשְׁמוֹר *om te* bewaren.
מִ *van, uit*,	Wanneer een Dageſch volgt, - - - -	מִפְּרִי *van de* vrugt, מִתּוֹךְ *uit het* midden.
נְ *wy zullen*,	De toekomende tyt, eerſte perzonen,	נָשִׁיר *wy zullen* zingen.
שֶׁ *het welke*,	Een betrekkelyk voorzetzel, - - - - -	שֶׁעָמַלְתִּי *het gene ik* gearbeit *heb*.
תְּ *gy zult*,	De toekomende tyt, twede perzoon, - -	תִּפְקַח *gy zult* openen.
תַּ *zy zal*,	De toekomende tyt, derdeperzoon, vrouwelyk,	תַּזְרִיעַ *zy zal* zaat geven.

Geen

Geen van alle deze bovenſtaande voor-dienſtbare letters heeft eene vaſte Vokaal, nog Dageſch, dan alleen,

De א dienſtbaar zynde heeft meeſtendeel een Segol.

De ה *bekentmaker*, ook de הַ *roeper*, hebben veeltyts een patach, waar op meerendeels volgt een letter met een Dageſch.

De הַ *vrager* heeft meerendeels een jagtpatach; ten zy dat de naaſtvolgende letter een ſchevah heeft, dan krygtze ſlegts een patach, zie pag 26.

De וְ *Veranderaar* van het toekomende in het voorledene komt meeſtyts voor met een patach, en de naaſtvolgende letter met een Dageſch.

Ook volgt altoos na deze וְ een der letteren אֵיתָן, die voor de toekomende-tyts verbeeldende letters zyn eens werkwoorts, als;

וַיִּשְׁמַע *en hy heeft gehoort*, hier zegt de (ַי) *hy heeft*, om dat de וְ voor als Converſivus *tytsveranderaar* dient, anders zou de (ִי) zeggen *hy zal*.

De וְ voor een werkwoort kan het voorledene in den toekomenden tyt niet veranderen, ten zy dat het zelve woort agter een tydsverbeeldende dienſtbare letter heeft, als;

וְשָׁמַעְתָּ *en gy zult hooren*, hier zegt de תָּ agter *gy zult*, om dat de וְ voor als Converſivus, tyts veranderaar dient, anders zou de תָּ zeggen, *gy hebt*.

Voor het overige dient de וְ voor, als Copulativus, *koppelaar*, als;

עֶבֶד וְשִׁפְחָה *knegt en dienſtmaagt*.

Dog hier tegens lopen de Exceptiën, of uitzonderingen aan, wanneer na dezelve een der letters אהחע volgt, en andere redenen meêr, die wy onder de letters מֹשֶׁה וְכָלֵב אֵיתָן hebben afgehandelt.

Van hier ſtaan wy op, om ons te plaatſen aan eene derde Tafel, daar wy alle dienſtbare letters agter aan een woort, naar rang en orde van het Alphabet, insgelyks in haare volle punctaatie zullen beſchouwen.

ZEVENDE HOOFTSTUK.

Van de Dienſtbare Letteren agter aan een woort.

De Dienſtbare Letteren agter aan een woort, zyn als volgt:

ה *het*, vrouwelyk geſlagt,	גְּדוֹלָה *groot.*
ה *haar*, - - - -	אִישָׁהּ *haar man.*
הָ *haar*, - - -	אַחֲרֶיהָ *agter na haar.*
הֶם *hun lieden*, mannelyk, -	זִבְחֵיהֶם *hun lieder offerhanden*, mannelyk.
הֶן *haar lieden*, vrouwelyk. -	נְעוּרֵיהֶן *haar lieder jeugt*, vrouwelyk.
וֹ *zyne, hem*, - - -	עַמּוֹ *zyn volk*, לוֹ *tot hem.*
יו *zyn*, eenvoudig perzoon, meervoudig zaken,	חֻקָּיו *zyne inzettingen.*
ו *zy lieden*, - - -	אָמְרוּ *zy lieden hebben gezegt.*
וֹת meêrvoudig, vrouwelyk,	אַרְצוֹת *landen.*
ִי *myn*, - - - -	גְּבוּלִי *myn lantpaal*, enkelvoudig.
ַי *myn*, - - -	גְּבוּרַי *myne ſterktens*, meêrv.
ַי *van, der, des*, - -	שֹׁמְרֵי *bewaarders van*, plural. in conſtructie.
ִים meêrvoudig mannelyk,	קְדֹשִׁים *heiligen*, גּוֹיִם *volkeren.*
ךָ *uw*, gy, mannelyk, - -	אֲבִיךָ *uw vader*, עָמַדְתָּ *gy ſtont.*
ךְ *uwe gy*, vrouwelyk, -	אָבִיךְ *uwe vader.*
כֶם *uw lieden*, mannelyk, -	צֹאנְכֶם *uw lieder klein vee.*
כֶן *uw lieder*, vrouwelyk, -	דִּבְרֵכֶן *uw lieder woort.*
ם *hun*, mannelyk, - -	מִסְפָּרָם *hun getal.*
ן *haar*, vrouwelyk, - -	מִשְׁפָּטָן *haar regt.*
נָה *zy*, vrouwelyk meervoudig,	וַתִּמָּלֶאנָה *en zy vulden.*
נוּ *ons, wy*, - - -	בֵּיתֵנוּ *ons huis*, שָׁלַחְנוּ *wy hebben gezonden.*
נִי *myn*, - - -	נָחֲנִי *hy heeft my geleit.*
תִּי *ik heb*, - - -	כָּתַבְתִּי *ik heb 't geſchreven.*
תָּ *gy hebt*, mannelyk, - -	דִּבַּרְתָּ *gy hebt geſproken.*
תְּ *gy hebt*, vrouwelyk, - -	פָּקַדְתְּ *gy hebt bezogt.*
ת *des, der*, - - -	חָכְמַת *wysheit des, der.*
תֶם *gy lieden*, mannelyk, - -	הֲלַכְתֶּם *gy lieden hebt gewandelt.*
תֶן *gy lieden*, vrouwelyk, -	עֲזַבְתֶּן *gy lieden hebt verlaten.*

Alle dienſtbare letters in haar' dienſt zo wel voor, als agter de woorden gezien hebbende, worden wy ingeleit tot de שָׁרָשִׁים *Schoraaſchiim*, gront- of wortelwoorden.

AGT.

AGTSTE HOOFTSTUK

Van de שָׁרָשִׁים *Gront- of Wortel-woorden.*

DE שָׁרָשִׁים of Gront-woorden zyn de Wortels, waar uit de ganſche Heilige Taal haren groei, en oorſpronk heeft.

Dezelve beſtaan gemenelyk in drie letteren, als; פָּקַד *hy heeft bezogt*, מָלַךְ *hy heeft geregeert*: hier by moeten wy weten.

Al is het, dat een woort uit meêr dan drie letteren beſtaat, nogtans heeft het zelve maar drie Gront-letters, als by voorbeelt:

מִשְׁפָּטִים *gerigten*, in dit woort van zes letteren leggen maar drie grontletters, de andere zyn dienſtbaar. Om nu het zelve van zyn dienſtbare letteren te ontbinden, zeggen wy;

De יִם agter is het meervoudige mannelyk geſlagt, neemt dat weg blyft מִשְׁפָּט *gerigt*.

De מ voor is een van de letteren וְהָאֲמָנָתִי *Veëmanti*, die een werkwoort in een naamwoort verwiſſelen, zo als wy verder ondervinden zullen in het XXII. Hooftſtuk.

De מ voor, en de יִם agter, aldus weggenomen zynde, blyft het grontwoort שָׁפַט *rigten*.

Wy vinden in den text ook woorden van twee letters, die nogtans uit drie grontletters beſtaan, als;

צֵא *ga uit*, ſtaat in den imperativus, den gebiedende tyt, komt van het grontwoort יָצָא *uitgaan*, de reden waarom hier voor de (י) wegvalt, zal ons nader blyken, in dit hooftſtuk op No. 3.

Wy hebben alreets gezegt, dat een grontwoort beſtaat uit drie grontletteren, het zy datze alle drie duidelyk ſtaan, als; גָּזַר, of dat een letter voor, of agter, ontbreekt, en dan door een dageſch moet gevonden worden, als;

יִבֹּל van נָבַל *afvallen*, en חַמָּה van חָמַם *warmen*.

Ook wort wel een van de vier letteren אהוי, als derde grontletter, het zy voor, agter, of in het midden by gevoegt, als;

יָצָא van יָצָא *uitgaan*, מָצָתִי van מָצָא *vinden*, קָם van קוּם *opſtaan*, עָשִׂיתִי van עָשָׂה *maken*.

Het gebeurt ook, dog zelden, dat een grontwoort beſtaat uit twee letteren, dog dan hebben wy het regt, om de twede te mogen verdubbelen, als;

וְאַט *ende zagtjes*, *Hoſea* 11. vs. 4. het welk wy met regt mogen nemen van אטט.

Om dat wy zien, wanneer deze en diergelyke woorden agter aan een aanhangſel hebben, dat dan de twede grontletter een dageſch krygt, als;

הָאַטִּים *de guichelaars*, van אטט, aldus בַּדִּים *takken*, van בדד *eenzaam*.

Nogtans willen eenigen, dog ten onregt, dat deze en diergelyke woorden ſlegts maar uit twee grontletteren zouden beſtaan.

Wy vinden egter grontwoorden, beſtaande uit vier grontletteren, dog zeer weinig, en komen dan niet anders voor, als in de Conjugatie Pihel, als;

פָּרְשֵׂז *uitbreiden*.

Dat dit het grontwoort zelfs is, blykt; om dat de שׂ van אֶלְבָּשׂ, (zie pag. 35.) alhier zo wel, als de andere drie, gevolgelyk alle vier, eene vaſte grontletters is.

Dog naamwoorden vinden wy verſcheiden uit vier grontletteren, als; חַנְמָל, בַּרְזֶל, חַשְׁמַל enz.

Enigen willen ook grontwoorden ſtellen uit meêr dan vier letteren, dog zulks kan in de Heilige Taal geen plaats vinden.

Al is het, dat wy zelfs vinden in den Text, woorden, die uit vyf, ja meer letteren beſtaan, zo zeggen wy dat zulks geen Hebreuwſche, maar vreemde, of t'zamen geſtelde woorden zyn.

Om dat ons zodanige woorden alleen ontmoeten by Hiſtoriſche Verhandelingen in den Text, wanneer wy de Hebreuwen in een vreemt lant vinden, het zy in Syrië, Egypte, Babel, Medie, of Perſië, als;

Eſdra 1. vs. 9. אֲגַרְטְלַי *Bekkens*, dit is een Babyloniſch woort.

Eſter 8. vs. 9. אֲחַשְׁדַּרְפְּנִים *Lantsheren*, dit is een Perſiſch woort.

Deze

Deze en meêr andere woorden leren ons, dat de Hebreeuwen in zodanige tyts omſtandigheden zig van deze en gene woorden bedient hebben, naar de ſpraken der Volkeren, waar onder zy in dien tyt als gevangene of vryë woonden.

Het zelve komt ons voor by den aftogt Jakobs van Laban, *Gen.* 31. vs. 47.

Jacob noemde zyn teken גַּלְעֵד *een hoop getuigen*, in de Hebr. Moeder Taal.
Laban noemde het יְגַר שָׂהֲדוּתָא *een hoop getuigen*, in de Syriſche ſpraak.

Dat nu het Hebreuwſche woort גַּלְעֵד uit meêr dan drie grontletteren beſtaat, zulks geeft ons aanleiding, om te denken, dat dit en meêr anderen uit twee woorden t'zamen geſtelt is, als; עֵד *getuigen*, גַּל *een hoop*, het welk ons de Text zelf klaar aanwyſt.

Tot een beſluit dezes dient, dat alle grontwoorden naar regten toekomen drie grontletters, zo als zy ook meerendeels beſtaan.

Welke drie letteren eigentlyk het leem is, dat de eigenſchap zynes werks in zig heeft, het welk zig laat voegen en buigen in alle tyden, gevallen, perzonen en geſlagten, na dat het zelve door deze of gene vocaal, dageſch, voor of agter dienſtbare letteren, levendig, ſprekende, en buigzaam wort gemaakt.

Dewyl ons nu volgens pag. 2 en 5 bekent is, dat alle Hebreuwſche letteren zonder vocaal ſtom zyn; zo heeft men goet gevonden, de grontwoorden te vertonen en uit te ſpreken, in den Conjungatie Kal, door een kamets onder den eerſten, en een patach onder den tweden grontletter, als;

קָרַב *hy heeft genadert*, is den derden perzoon, in den voorledenen tyt.

En by aldien den derden grontletter een ה of א is; dan wort het zelve uitgeſproken door twee kametſen, als;

גָּלָה *hy heeft ontdekt*,
מָצָא *hy heeft gevonden*,
} Als boven den derden perzoon, in den voorledenen tyt.

De reden nu, waarom de grontwoorden aldus met een kamets en patach, in de Conjugatie Kal gepunteert ſtaan, heeft mogelyk zyn oorſpronk, om dat in die zelve Conjugatie het grontwoort zonder af- of toedoening van letteren of dageſch altoos eenzelvig ſtaan blyft, uitgezondert, wanneer de middelſte grontletter een ו is.

Dog onzes oordeels behoorde men de grontwoorden niet te vertonen in den voorledenen, maar in den onbepaalden tyt, namentlyk de eerſte grontletter met een kamets, en de twede met een cholem, als;

קָרוֹב *naderen*,
רָאוֹה *zien*,
פָּקוֹד *bezoeken*,
} Aldus vertonen wy te regt in den onbepaalden tyt, drie grontwoorden, ieder van drie letteren.

Alleen zou men kunnen tegenwerpen, het eerſte grontwoort heeft geen drie, maar vier grontletters, het welk wy ontkennen, om dat de ו alhier voor geen letter, maar voor een vokaal dient, om dezelve daar boven te plaatſen, daar wy dezelve in de twe andere grontwoorden ontberen, en de cholem, zonder dezelve tuſſchen beiden, boven geplaatſt vinden.

In dezen is ons gevoelen overeenkomſtig met den vermaarden en Taalkundigen *Abraham de Balms*, in zyn Boek genaamt מִקְנֵה אַבְרָם *Mikne Abram*, ziet Hooftſt. V. afdeling 5, zeggende; Wanneer u iemant vraagt na het grontwoort, van לָמַדְתִּי *ik heb geleert*, zeg dan לָמוֹד *leren*, in het onbepaalde, en niet לָמַד *hy heeft geleert*, in het voorledene, derde perzoon.

De reden van deze myne mening om het onbepaalde voor het grontwoort te nemen, is; om dat de מָקוֹר, het onbepaalde, is de gedagte die een menſch maakt voor de werkzaamheit, en daar na brengt hy zyne gedagte tot de uitwerkingen, aldus is het onbepaalde ontbloot van alle perzonen en tyden.

En nogtans alle tyden aannemende, het zy op zig zelf, of door byvoeging van een der letteren בְּכֻלָּם enz.

Het voorledene, *Num.* 10. 35. בְּנָסוֹעַ *in het optrekken.*
Het tegenwoordige, *Joſ.* 6. 9. הָלוֹךְ *gaande.*
Het gebiedende, *Deut.* 25. 17. זָכוֹר *gedenkt.*
Het toekomende, 1 *Kon.* 1. 21. כְּשָׁכְבִי *als zal neder leggen.*
} op zig zelven.

En om die reden wort het genoemt מָקוֹר *een fontein*, van het grontwoort קוֹר *vloeyen, uitborrelen*; om dat het is als een fontein, wiens water uitborrelt, en vloeit uit naar alle geweſten, aldus vloeien uit het onbepaalde alle tyden, gelyk ons hier voor vertoont is.

Niet

Niet tegenſtaande dit ons gevoelen, zullen wy nogtans de gewoonte der meeſte Geleerden met hunne Leerlingen opvolgen, en vertonen de grontwoorden in de Kal, met een kamets onder den eerſten, en een patach onder den tweden grontletter, waar op ons verder gebouw zal geſtigt zyn.

Alle xxii letters kunnen tot het grontwoort dienen.

Alleen xi derzelver zyn altoos vaſte grontletters ג ד ז ח ט ס ע פ צ ק ר, welke begrepen zyn in deze vier volgende woorden טַף גָּזַע סָרַח צֶדֶק, de anderen xi zyn zomtyts gront-, en zomtyts dienſtbare letteren, zo als wy onder den regel der zelver, van מֹשֶׁה וְכָלֵב אֵיתָן gezien hebben.

Uit de grontwoorden ſpruit alles, en de gantſche Hebreeuwſche taal beſtaat in

פּוֹעַל *Poognal*, werkwoorden.
מִלָּה *Millah*, reden-gevers.
שֵׁם *Scheem*, naam-woorden.

Wy zullen dan eerſt beginnen met de werkwoorden, daar na met de redengevers, die den werker, en het werk of het bewerkte als aan malkander hegten, om de zaak een goeden zin te geven, en vervolgens tot de naamwoorden overgaan.

De פְּעָלִים *Werkwoorden*, worden onderſcheiden door veranderinge van letteren of puntaatſiën, om te weten.

Of het de werker, of het bewerkte is.

Of het eene gewone, of eene buitengewone werkzaamheit is.

Of het een פּוֹעַל יוֹצֵא, *Poognal jootzee*, een uitgaande werk, is, als; בָּרָא *hy heeft geſchapen.*

Of anders, een פּוֹעַל עוֹמֵד, *Poognal gnomeed*, een byblyvent werk, is, als; הָלַךְ *hy heeft gewandelt.*

De grontwoorden komen ons voor in vier gedaantens, als;

שְׁלֵמִים *volmaakte.*
חֲסֵרִים *gebrekkige.*
נָחִים *ruſtende.*
כְּפוּלִים *dubbelaars.*

1. De שְׁלֵמִים, *volmaakte*, beſtaan in drie vaſte grontletteren, die in alle Con-

Conjugatiën of vervoegingen der tyden, en perzonen, zig klaar vertonen, zonder dat 'er een ontbreekt, als; פָּקַד, קָרַב, en diergelyken meêr.

2. De חֲסֵרִים, *gebrekkige*, miſſen een grontletter, het zy voor, midden, of agter:

VOOR, als; יִגַּשׁ, *hy zal naderen*, komt van het grontwoort נָגַשׁ, *hy heeft genadert*, zo dat hier de eerſte grontletter נ voor aan ontbreekt, het welk wy ontdekken door de dageſch in de ג, en moeſt anders zyn יִנָּגַשׁ.

MIDDEN, als; אַפֶּךָ, *uwe toorn*, van het grontwoort אָנַף, anders moeſt het zyn אַנְפֶּךָ.

AGTER, als; בָּרַת, *hy heeft uitgehouwen*, is het grontwoort zelf, in den derden perzoon.
בָּרַתְּ, *gy hebt uitgehouwen*, is den tweden perzoon, ook in het voorledene.
Deze laatſte miſt agter een ת, het welk ons de Dageſch aanwyſt; als of 'er ſtont בָּרַתְתְּ.

3. De נָחִים, *ruſtende*, ruſten voor, midden, of agter, wanneer een der letteren אֶהֱוִי tot het grontwoort behoort, en dezelve zonder vocaal als ruſtende daar ſtaat, of ook niet ſtaat, wanneer dezelve nogtans als ruſtende in de voorgaande vocaal begrepen wort.

VOOR, als; אֹכַל, *ik zal eeten*, van het grontwoort אָכַל, *hy heeft gegeten*, zo dat alhier, de א, *ik zal*, voor is dienſtbaar, en de ontbrekende of ruſtende א die tot het grontwoort behoort ruſt in de cholem tuſſchen de כ en de א: aldus תֹּצְאִי, *gy zult uitgaan*, van het grontwoort יָצָא, *hy is uitgegaan*, hier ruſt de eerſt ontbrekende grontletter (י) in de tzeere onder de תְּ *gy zult*.

MIDDEN, als; שׁוּב, *wederkeren*, is het grontwoort zelf, en de וּ in het midden ſtaat alleen om de ſchurik daar in te plaatſen, zo dat de tweede grontletter ו die tot het grontwoort, als een Conſonant behoort, ontbreekt, en ruſtende is in den ſchurik. En by het voorledene valt de (ו) in het geheel weg, dog dan is dezelve ruſtende in de voorgaande Kamets, als; שָׁב *hy is wedergekeert*.

AG-

AGTER, als; גָּלָה *hy heeft ontdekt*, is het grontwoort zelf, de ה hier agter duidelyk ſtaande, is nogtans agter ruſtende; zomtyts zien wy in derzelver plaats een (י) van אהוי, die in der zelver plaats verwiſſelt, als; גָּלִיתָ *gy hebt ontdekt*.

4. De כְּפוּלִים *Dubbelaars* verdubbelen agter hunne grontletters, als; סָבַב *hy heeft omçingelt*, van deze valt (in het Conjungeeren, dat is vervoegen) dikwils de laaſte letter weg, als; נָסֹבּוּ *wy zullen omçingelen*, hier wyſt de Dageſch in de ב aan, dat men om het grontwoort te vinden dezelve moet verdubbelen, het komt als boven van סָבַב.

Alle gront of werkwoorden worden gemeenlyk uitgeſproken in de Conjungatie קַל Kal, die aanwyſt den gewonelyken werker, derden perzoon, in den voorledenen tyt, die gekent wort aan de kametz onder de eerſte, en een patach onder de twede grontletter, als; אָהַב *hy heeft bemint*, en op deze wyze worden zy in de Woorden-Boeken gepunteert.

Dog wanneer de derde grontletter een א of ה is, dan worden zy altoos gepunteert met twe kametſen, als; מָצָא *hy heeft gevonden*, עָשָׂה *hy heeft gedaan*.

Daar zyn ook gront of werkwoorden, die noit in de Conjungatie קַל Kal voorkomen, maar in de Pihel, en dan is de eerſte gepunteert met een Chirik, de twede met een tzeere en dageſch, als; אִוֵּן *hy heeft geluiſtert*.

En als de middelſte grontletter een (ו) is, dan beſtaat het grontwoort uit een ſyllabe, als קוּם *opſtaan*, met een ſchurik, en גּוֹי *een volk*, met een cholem.

Ook vinden wy in de Woorden-Boeken enige grontwoorden zonder puntatien, of om dat het naamwoorden zyn, die niet anders als door byzetting of afdoeninge van een letter in den Text voorkomen, als; אבב komt niet anders voor als; אָבִיב of ook wel אָב.

Zo ook werkwoorden, die in den Text noit in de Conjungatie Kal voorkomen, als; פתל *worſtelen; Al het welk zou verbetert worden, indien men de grontwoorden volgens ons gevoelen in den infinitivus of onbepaalden tyt vertoonde, zo als wy pag. 46. beweert hebben.*

NEGENDE HOOFTSTUK.

Om de Grontwoorden te vinden.

EERSTELYK moeten we zien, of in het woort ook drie vaſte grontletters leggen, zo ja, dan maken die drie vaſte grontletters zekerlyk het grontwoort, als;

מִמַּסְגְּרוֹתָם *van hunne ſloten*, in dit woort leggen drie vaſte grontletters, namentlyk de ם, ג, en ר, des maken die het grontwoort סָגַר *hy heeft geſloten.*

De eerſte מ voor, wil zo veel zeggen als, *van*, blyft מִסְגְּרוֹתָם *hunne ſloten.*

De twede מ is van de letteren וְהֶאֱמַנְתִּי *Vehеëmanti*, die een werkwoort tot een naamwoort maken, blyft סִגְרוֹתָם.

De ות agter is het veelvoudige vrouwelyk geſlagt, derhalven is סָגַר vrouwelyk.

De ם op het einde van een woort, is het veelvoudige mannelyk, aldus blyft סָגַר *hy heeft geſloten*, ons grontwoort.

מַסְגֵּר *een gevangenis.*
מִמַּסְגֵּר *van*, of *uit de gevangenis*, ſingul.
מִמַּסְגְּרוֹת *van*, of *uit de gevangeniſſen*, plural. vrouwelyk.
מִמַּסְגְּרוֹתָם *van*, of *uit hunne gevangeniſſen*, of *ſloten*, mannelyk.

Zo in een woort geen een vaſte gront-, maar alle dienſtbare letteren zyn, zo moeten wy evenwel het grontwoort weten te vinden (om dat ons gezegt is dat de dienſtbare ook grontletters kunnen zyn) als;

הִמְלִיכוּ *zy hebben doen regeren*, in dit woort legt geen een vaſte grontletter en komt van het grontwoort מָלַךְ *hy heeft geregeert.*

De ה voor, en de (י) tuſſchen de twede en derde grontletter, tonen ons de Conjungatie Hiphil (gelyk wy in 't vervolg zien zullen, Hooftſtuk XIV.) en de (ו) wyſt ons het meêrvoudige mannelyk.

TEN TWEDEN, wanneer maar twe grontletters in een woort gevonden

vonden worden, en de eerſte grontletter een Dageſch heeft, zo moet de נ voor daar by geplaaſt worden, als;

נִגַּשׁ *toen naderde*, de נ en ש zyn hier de twe grontletters.

De (י) is de derde perzoon, in futuro den toekomenden tyt, *hy zal.*

De נ is de veranderaar van den toekomenden in den voorledenen tyt.

De Dageſch in de eerſte grontletter נ wyſt ons aan dat de (נ) voor moet by gevoegt worden, zynde het grontwoort נָגַשׁ *hy is genadert*, dit is een van de חֲסֵרִים gebrekkige grontwoorden.

TEN DERDEN, wanneer wy maar twe grontletters in een woort vinden, en de twede grontletter heeft een Dageſch, zo moet de twede grontletter verdubbelt worden, als;

מִדּוֹת *maten*, de מ en ד zyn hier de twe eerſte grontletters.

De וֹת is het meêrvoudige vrouwelyk geſlagt.

De Dageſch in de twede grontletter ד wyſt aan, dat dezelve moet verdubbelt worden, komt van het grontwoort מָדַד *hy heeft gemeten*, dit is een van כְּפוּלִים dubbelaars, om dat de twede grontletter verdubbelt wort, en aldus de twede en derde gelyk zyn.

Deze verdubbeling geſchiet ook, wanneer de laatſte letter van een woort de twede grontletter is, ſtaande zonder Dageſch, als;

יִמַּד *hy zal gemeten worden*, ſtaat in de Conjungatie Niphal, het bewerkte, (י) *hy zal*, is de derde perzoon, in den toekomenden tyt.

De Dageſch in de מ wil zeggen, dat hier een נ ontbreekt, zynde de Niphal, zo blyft dan מָד alleen over, welkers twede letter moet verdubbelt worden, ſchoon geen dageſch in dezelve is, om dat geen dageſch in de laaſte letter (behalven in de ת als zy agter dienſtbaar is,) kan komen, zo is dan het grontwoort מָדַד *hy heeft gemeten.*

TEN VIERDEN, wanneer wy een woort ſlegts van twe grontletters vinden, en geen van beiden heeft een dageſch, dog de eerſte heeft een kametz, dan moet gewonelyk de ו als genomen uit de kamets tuſſchen deze beiden ingeplaaſt worden, als;

שָׁב *hy is wedergekeert*, komt van het grontwoort שׁוּב *wederkeren*, hier draagt de kamets onder de ש een ו tuſſchen hen beiden.

In plaats van deze ו vinden wy zomtyts de (י) om dat de letters אֶהוִי gemeenelyk met malkanderen verwiſſelen, als;

אָשִׁיב *ik zal doen wederkeren*, ſtaat in de Conjungatie Hiphil.

De א *ik zal*, is de eerſte perzoon, in den toekomenden tyt.

שִׁיב *wederkeren*, komt van het grontwoort שׁוּב.

Hier zien wy אָשִׁיב in plaats van אָשׁוּב en aldus de (ו) verandert in een (י).

Zo als nu de (ו) in een (י) verwiſſelt, verwiſſelt ook de (י) in een (ו) wanneer gelyk boven de eerſte grontletter een kamets heeft, als;

עָרִים *ſteden*, dit is een naamwoort ſtaande in *plurali*, meêrvoudig getal, de ים agter is het *pluralis* meêrvoudig getal, עָר komt van het grontwoort עִיר *een ſtat*, 't geen gezegt wort voor עָיִר, dus dat עָרִים is by verkorting voor עָיָרִים.

Hier zien wy dat de Kamets in plaats van de (ו) een (י) tuſſchen beide voegt.

Op deze wyze ſtaat ook het woort בָּתִּים *huizen*, en komt van בַּיִת *een huis*.

Enige Geleerden, zo Joden als Kriſtenen, willen, dat בָּתִּים *komt van* בָּנָה, *en dat de dageſch in de* ת *zou zyn de verharder, aanwyzende het gebrek van de* נ *die tot het grontwoort zou behoren, als of 'er ſtont* בָּנְתִּים. Wy laten dezelve in hun eer en waarde; dog ons ſchynt toe, dat men dan niet בָּתִּים met een kamets, maar met een patach onder de בּ moeſt vinden.

Anderen wederom willen, dat de dageſch in de ת *is de verharder, en de kamets onder de* בָּ *zoude zyn de kamets Chatuph, dienende voor een o, of* (ו) *Cholem, zo dat* בָּתִּים *het veel-voudige zou zyn van* בּוֹת *en niet van* בַּיִת. Maar wy vinden in den gehelen Bybel geen woort van zodanig gront- of wortelwoort, maar wel in 't Chaldeeuwſch.

Wat nu aangaat de dageſch volgende na een lange vokaal, in dit woort בָּתִּים is tegens de regel, zo wel als daar de dageſch komt na een roerende ſcheva, in den beginne van een woort, als; שָׁתֵּי en שְׁתַּיִם.

Waar over ook verſcheide gedagten zyn, die hier niet te pas komen.

TEN VYFDEN, wanneer wy twe grontletters vinden, en geen van beiden heeft een dageſch, maar de eerſte heeft een tzere, dan moet de (י) voor daar bygevoegt worden, als;

צֵא *ga uit*, dit woort ſtaat in 't gebiedende, en komt van het grontwoort יָצָא *hy is uitgegaan.*

Hier

Hier zien wy een tzere onder de eerſte grontletter, daarom wort voor dezelve een (י) bygevoegt, aldus יָצָא.

Het zelve vinden wy ook uit de tzere, die onder de eerſte dienſtbare letter ſtaat, als; אֵרֵד *ik zal nedergaan*, komt van יָרַד, zo ook תֵּלְכוּ *gy zult gaan*, twede perzonen mannelyk, komt van יָלַךְ.

Hetgebeurt ook, dat de (י) zynde de eerſte grontletter, door de (ו) verbeelt wort, om dat de letters אֶהֱוִי in malkanderen verwiſſelen, als;

תּוֹשָׁב *inwoonder*, komt van het grontwoort יָשַׁב *hy heeft gewoont*.

De ת is hier van de letteren וְהֶאֱמַנְתִּי die een werk- in een naamwoort verwiſſelen.

De ו komt hier in plaats van een (י), aldus is het grontwoort יָשַׁב.

TEN ZESDEN, wanner wy maar een grontletter vinden, dan moet de נ voor en de ה agter daar bygevoegt worden, als;

וַיֵּט *en hy ſpande uit*, dit woort ſtaat in den voorledenen tyt.

De וַ voor is de veranderaar van den toekomenden in den voorledenen tyt.

De יֵ *hy zal*, verbeelt den toekomenden tyt, die door de וַ verwiſſelt in den voorledenen, zo behouden wy alleen de ט, hier moet de נ voor en de ה agter ſtaan, en komt aldus van het grontwoort נָטָה *hy heeft uitgeſpannen*.

Zomtyts komt ook de (י) voor en de ה agter, als;

תּוֹרֵם *gy zult hen onderwyzen*, komt van het grontwoort יָרָה.

TEN ZEVENDEN, wanneer alle deze voorgaande regels in een woort geen plaats vinden, namentlyk na dat wy zullen gezien hebben;

Eerſtelyk, of wy drie grontletters vinden.

Ten tweden, of by twe, de eerſte een dageſch heeft.

Ten derden, of by twe, de twede een dageſch heeft.

Ten vierden, of by twe, geen van beide een dageſch, maar de eerſte een kametz heeft.

Ten vyfden, of by twe geen van beide een dageſch, maar de eerſte een tzere heeft.

Ten zesden, of, wanneer een grontletter gevonden wort, de נ voor en de ה agter, of de י voor en de ה agter geplaaſt moet worden.

Wy zeggen als alle deze geen plaats vinden, dan moet gewonelyk de ה agter bygevoegt worden, als;

וַיַּעַשׂ *en hy maakte*, dit woort ſtaat in den toekomenden tyt.

De וַ is de veranderaar van den toekomenden in den voorledenen tyt.

De יַ *hy zal*, in den toekomenden tyt, dog wort verandert door de וַ in het voorledene, zo blyft over עַשׂ voeg hier de ה agter, is het grontwoort עָשָׂה.

Aldus וַיַּעַן *doe antwoordde*, van עָנָה *hy heeft geantwoort.*

Wy hebben hier geen reden om een נ voor by te voegen; om dat de eerſte geen dageſch heeft, nog de twede niet te verdubbelen; om dat de twede geen dageſch heeft; nog geen ו in het midden te zetten, om dat de eerſte geen kametz heeft, nog geen (י) voor te plaatſen, om dat de eerſte geen tzere heeft; nog geen נ of (י) voor, en ה agter te ſtellen; om dat 'er meêr dan een grontletter ſtaat, des moet de ה agter by gevoegt worden.

Een grontwoort vinden wy dat gebrekkig is, te weten daar voor en agter een נ moet bygevoegt worden, als;

תֵּת *geven*, het onbepaalde, komt van het grontwoort נָתַן *hy heeft gegeven.*

Aldus מַתָּת *een gave*, komt van het zelfde grontwoort, de מ voor is van de letteren וְהָאֲמָנָתִי. Dit grontwoort wort genaamt חֲסְרֵי הַקְצָוֹת *de gebrekkige van beide eindens.*

Twe grontwoorden vinden wy, daar de נ moet in het midden geplaaſt worden, als;

חִטָּה *tarwe*, komt van het grontwoort חָנַט *hy heeft voortgebragt.*

אַף *toorne*, komt van het grontwoort אָנַף *hy heeft getoornt.*

Nog twe grontwoorden vinden wy, in welkers eerſte grontletter een Dageſch is, (die anders een (נ) voor, aan wyſt) dog in deze twe wyſt de dageſch een ל voor, als;

אֶקַּח *ik zal nemen*, komt van het grontwoort לָקַח *hy heeft genomen.*

נִתְּעוּ *vermaalt worden*, komt van het grontwoort לָהַע *hy heeft vermaalt.*

Hier tegen vinden wy de volgende Exceptiën, of uitzonderingen.

Wy hebben boven in het VIII. Hooftſtuk onder No. 3. de נָחִים ruſtende letters geleert; dat de letter ה agter ruſt, het zy datze daar duidelyk ſtaat, of niet; of datze ruſt in de voorgaande vokaal; hier tegens ſtrydende vinden wy vier grontwoorden, welkers derde grontletter een ה is, zynde nogtans volmaakte grontwoorden, als;

כָּמַהּ *hy heeft begeert.*
נָגַהּ *hy heeft geblonken.*
תָּמַהּ *hy heeft verwondert.*
גָּבַהּ *hy heeft verheven.*

Dezelve zyn om die reden gepunteert met een kametz, en patach na het regt van meeſt alle andere grontwoorden, dog de mappik in de ה is alleen om de ה enig geluit te doen geven, anders zouden deze vier grontwoorden naar den algemenen regel, met twe kametſen moeten gepunteert worden.

In diervoegen vinden wy een' Goddelyken Naam, alwaar de ה agter ook bewegelyk is, te weten den Naem אֱלֹהַּ *Godt*; om dezen Naam te onderſcheiden van het grontwoort אָלָהּ *hy heeft gezworen.*

Ook hebben wy in het VIII. Hooftſtuk No. 2. onder de חֲסֵרִים *gebrekkige* gezien, dat de dageſch in de eerſte van twe grontletteren ons een נ als de derde grontletter voor dezelve aanwyſt.

Alleen vinden wy agt grontwoorden, die ook een Dageſch in de eerſte der twe grontletteren hebben; dog welke dageſch in plaats van de נ, ons een (י) als de derde grontletter voor dezelve aanwyſt; daar by vinden wy dezelve noit in Kal, als alleen יָצַר *hy heeft geformeert*, dezelve zyn en komen ons onder anderen in den Text voor, op de volgende plaatſen aldus, יָנַח, יָצַב, יָצַג, יָצַע, יָצַק, יָצַר, יָצַת, יָקַשׁ.

Rigter. 3. vs. 1. הִנִּיחַ *liet blyven*, komt van יָנַח *laten blyven.*
Joſua 4. vs. 9. מַצַּב *ſtantplaats*, - - - יָצַב *ſtellen, zetten.*
Job 17. vs. 6. הִצִּיג *hy heeft geſtelt*, - - יָצַג *ſtellen.*
Pſalm 139. vs. 8. וְאַצִּיעָה *en ik zou legeren*, - יָצַע *legeren, bedden.*
Job 11. vs. 15. מֻצָק *vaſt geſtelt*, - - - יָצַק *vaſt ſtellen.*
Jeſaias 44. vs. 12. יְצָרֵהוּ *hy zal hem formeren*, - יָצַר *maken, formeren.*
Klaagl. 4. vs. 11. וַיַּצֶּת *ende hy ſtak aan*, - - יָצַת *branden, aanſteken.*
Job 19. vs. 6. הִקִּיף *heeft doen omçingelen*, - יָקַשׁ *omçingelen, omleiden.*

Hier zien wy dat deze agt woorden, (op deze en andere plaatſen meêr) in den Text alle in derzelve eerſte grontletter een dageſch hebben, die anders een נ, dog alhier een (י) voor dezelve als derde grontletter aannemen.

Anders

Anders wort de ontbrekende (') als eerſte grontletter alleen uit de tzere gevonden, die onder de eerſte grontletter als לֵךְ van יָלַךְ, of die onder de voorgaande dienſtbare letters ſtaat, als; גֶּלֶד van יָלַד.

Laat ons nu in 't kort nog eens herhalen, alle de regels om de grontwoorden te vinden.

1. Om te zien, of in een woort drie vaſte grontletters ſtaan, als; פָּקַד.

2. Als wy maar twe grontletters zien, en de eerſte heeft een dageſch dan moet de נ voor by gevoegt worden, als; יִגַּשׁ van נָגַשׁ.

3. Als de twede een dageſch heeft, dan moet de twede verdubbelt worden, als; מִדָּה van מָדַד.

4. Als geen van beiden een dageſch heeft, en de eerſte heeft een kamets, dan wort de ו in het midden geſtelt, als; שָׁבוּ van שׁוּב.

5. Als de eerſte grontletter, of de voorgaande dienſtbare een tzere heeft, dan moet de (') voor, als; תֵּשֵׁב van יָשַׁב.

6. Als 'er maar een grontletter ſtaat, moet de נ voor, en de ה agter, als; נָזָה van נָזַ: of ook wel de (') voor, als הוֹנָה van יָנָה.

7. Wanneer deze voorgaande regels niet gevonden worden, dan moet de ה agter aan gevoegt worden, als; יַעַשׂ van עָשָׂה.

8. Twe woorden die veel in gebruik zyn, komen ons voor, daar de נ in het midden geplaaſt wort, als; אַף van אָנַף, en חִטִּים van חָנַט.

9. Wederom twe woorden vinden wy, daar de eerſte een dageſch hebbende, (geen נ) maar een ל voorkomt, als; נִתָּעוּ van לָתַע, komt maar eens voor *Job* 4. vs. 10.

Het twede komt dikwils voor, als; קַח zyn twe vaſte grontletters; voor het zelve moet de ל bykomen, als; וַיִּקַּח van לָקַח.

10. Een grontwoort vinden wy, van het welk zomtyts maar een letter ſtaat, daar de ן voor, en agter bykomt, als; תֵּת van נָתַן.

11. Een grontwoort vinden wy, daar de letter נ agter bygevoegt wort, als; אֶמֶת van אָמַן.

12. Daar

12. Daar zyn ook Grontwoorden, welkers eerſte gron letter een (י) is, die aan de ת van agter gekent worden, als: דַּעַת van יָדַע, en עֵצָה van יָעַץ, en diergelyken meêr.

De regels om de Grontwoorden te vinden afgedaan hebbende zullen wy ons eerſt vervoegen tot de Gevallen en Natuur der Werkwoorden.

TIENDE HOOFTSTUK.

Van de gevallen in een Werkwoort.

WY vinden zes redenen in een werkwoort, die het woort doen veranderen, het zy van letters, of vocalen, zy worden gekent en onderſcheiden door de volgende zes gevallen.

1	זְמַן	*de tyt.*
2	אִישׁ	*de perzoon.*
3	מִין	*de ſoort.*
4	מִסְפָּר	*het getal.*
5	בִּנְיָן	*het gebouw.*
6	הוֹרָאָה	*het onderwys.*

De זְמַן TYD, waar in een werkwoort kan voorkomen, zien wy onderſcheiden op de volgende wyze, het zy in den voorledenen, tegenwoordigen, onbepaalden, gebiedenden, of toekomenden tyt, aldus in vyf tyts verdelingen, by de Hebreen genaamt, als volgt;

עָבַר *het præteritum*, of de voorledenen tyt.
בֵּינוֹנִי *het præſens*, tuſſchen beiden of tegenwoordige tyt.
מָקוֹר *de infinitivus*, of onbepaalde tyt.
צִוּוּי *de imperativus*, of gebiedende tyt.
עָתִיד *het futurum*, of de toekomende tyt.

De עָבַר VOORLEDEN TYT komt ons voor in een afgedaan werk, als *Gen.* 2. vs. 3. אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת, *het welk Godt geſchapen hadt om te volmaken.* [Dog dit afgedaan werk moet maar aangemerkt worden voor die tyt, namentlyk by de Schepping van Hemel en Aarde, want anderzints hout Godt eigentlyk gezegt noit op met ſcheppen.]

Hier by dient ons te weten, dat in andere Talen drie onderſcheidene voorledene tyden in hunne uitſpraak gehoort, en gekent worden, als;

עָבַר נִשְׁלָם De volmaakte voorledene tyt.
עָבַר בִּלְתִּי נִשְׁלָם De onvolmaakte voorledene tyt.
עָבַר יוֹתֵר מִן הַנִּשְׁלָם De meêr als volmaakte voorledene tyt.

Dog de Hebreen maken in hun taal daar geen onderſcheit in, het welke wy dan alleen uit de omſtandigheit des gevals moeten vinden, als; פָּקַד *hy heeft bezogt*, is de voorledene tyt.

Dit woort ſtaat in de voorledene, volmaakte, onvolmaakte, en meêr dan volmaakte tyt, altoos gelykvormig. Laat ons zien,

Gen. 21. vs. 1. וַיהוָה פָּקַד אֶת שָׂרָה *En de Here bezogt Sara.*

Hier ſtaat פָּקַד in *præterito imperfecto*, *de onvolmaakte voorledene tyt*, om dat de Here Sara bezogt, en bezoekende by bleef tot dat zy baarde.

Eſra 1. vs. 2. וְהוּא פָּקַד *En hy heeft bevolen.*

Hier ſtaat פָּקַד in *præterito perfecto*, *de volmaakte voorledene tyt*, om dat zo dra het bevel gegeven is, is het zelve volmaakt voorleden.

Rutb 1. vs. 6. כִּי פָקַד יְהוָה אֶת עַמּוֹ *dat de Here zyn volk bezogt hadt.*

Hier ſtaat פָּקַד in *præterito pluſquam perfecto*, *meêr dan volmaakt voorledene tyt*, om dat de Here bezogt hadde, zo is dan de bezoeking meêr dan volmaakt voorleden.

De *imperfecto*, of *onvolmaakte tyt*, is beſt te kennen, daar de וַ veranderaar bykomt, als; וַיֹּאמֶר *doen zeide*, וַיְדַבֵּר *doen ſprak.*

Dit moet men aldus verſtaan, hy was zeggende, hy was ſprekende.

De בֵּינוֹנִי TEGENWOORDIGE, of tuſſchen beide tyt, komt ons voor in een werk, dat reets begonnen, waar aan men bezig, en dat nog niet voltoit is, als;

עֶזְרָא כוֹתֵב *Eſra is ſchryvende*, in den tegenwoordigen tyt, die daarom ook genoemt wort de בֵּינוֹנִי, om dat de עָבַר reets voorby, en de עָתִיד nog niet begonnen is.

In de בֵּינוֹנִי is præſent *een Activus en Paſſivus*, dat is een tegenwoordige werker, en het bewerkte.

De

De tegenwoordige werker wort genaamt בֵּינוֹנִי פּוֹעֵל *Beenoni pogneel.*
Het tegenwoordige bewerkte wort genaamt בֵּינוֹנִי פָּעוּל *Beenoni pagnoel.*
Den tegenwoordige werker zien wy in עֶזְרָא כּוֹתֵב *Esra ſchryft.*
Het tegenwoordige bewerkte vinden wy in הַסֵּפֶר כָּתוּב *Het boek wort geſchreven.*

Het onderſcheit tuſſchen de פָּעוּל HET BEWERKTE, en de Conjugatie נִפְעַל ook HET BEWERKTE, is, wanneer wy lezen,

הַסֵּפֶר כָּתוּב *het boek wort geſchreven*, dit ſtaat in de פָּעוּל het bewerkte, dat tegenwoordig nog in wezen is.

Maar wanneer wy vinden

הַסֵּפֶר נִכְתַּב *het boek is geſchreven*, dan ſtaat zulks in de נִפְעַל het bewerkte, dat nog tegenwoordig in wezen, of niet meêr in wezen is; zo als onder de Conjugatie ons klaarder zal worden vertoont.

De פָּעוּל vint alleen plaats in zodanige werkingen, die van den werker uitgaande zyn op iets dat door hem bewerkt wort, als; אָהוּב *wort bemint*, אוֹהֵב *hy bemint*, komt van het grontw. אָהַב.

Dog by de inblyvende werkingen vint de פָּעוּל geen plaats, om dat men van הָלַךְ *hy heeft gewandelt*, niet kan zeggen הָלוּךְ *wort gewandelt*, de reden, om dat dit zelfs een inblyvende werking is, die tot een ander niet kan uitgaan, derzelver kentekens zullen wy nader vinden.

De פּוֹעֵל TEGENWOORDIGE WERKER vinden wy ook onder de gedaante van een naamwoort, als: שׁוֹמֵר *hy is bewarende.*

Als men nu zeggen wil een ſchaaphoeder, dan vinden wy in den Text שׁוֹמֵר הַצֹּאן *bewaarder der ſchapen*, die aldus genaamt wort, om dat zulks zyn beroep is, het zy hy by zyn ſchapen is, of niet.

Zo ook als een woort in de פּוֹעֵל ſtaat met een ה bekentmaker of verwonderaar daar voor, dan is het een afſtammig naamwoort, als: הַשּׁוֹמֵר *de bewaarder.*

Of wanneer een woort in de פּוֹעֵל van agter een aanhangſel heeft, die het volgende woort tot den zin aanhaalt, dan is

zulks mede een naamwoort, als; שׁוֹמְרֵי עִיר *bewaarders der ſtat.*

Deze naamgeving wort genaamt שֵׁם הַתּוֹאַר *afſtamming-naamwoort*, zo als onder den regel der naamwoorden klaarder blyken zal.

Van de בֵּינוֹנִי *preſens*, *tegenwoordigen tyt*, gaan wy over tot den בָּקוֹר *onbepaalden tyt.*

De בָּקוֹר ONBEPAALDE TYT, komt ons voor in een woort zonder tytperk, als, הָלוֹךְ *gaan*, שָׁלוֹחַ *zenden*, deze ſtaan in den onbepaalden tyt, dezelve wort gekent aan de kamets onder de eerſte grontletter, en een cholem boven de twede.

Meerendeels ontmoet ons dezelve met eene der letteren בְּכָלַם daar voor geplaaſt, als;

בִּפְקוֹד *in het bezoeken*, לִפְקוֹד *om te bezoeken*, en zo voort. hier is de ב *in*, en de ל *om te*, van בְּכָלַם.

Wanneer nu een woort in den onbepaalden tyt ſtaat met een כ of ב van בְּכָלַם daar voor, dan ſchynt of zweemt het zelve na den voorledenen tyt, als;

Met de ב, *Num.* 10. vs. 35. בִּנְסֹעַ הָאָרֹן *in het vertrekken der Arke.*

Hier is de ב, *in*, van בְּכָלַם, en נְסֹעַ ſtaat in den בָּקוֹר *onbepaalden tyt*, zweemt aldus na den voorledenen tyt.

Het zelve met de כ *Gen.* 27. vs. 34. כִּשְׁמוֹעַ עֵשָׂו *als Eſau hoorde.*

Hier is de כ *als*, van בְּכָלַם, en שְׁמוֹעַ ſtaat in de בָּקוֹר, zweemt aldus na den voorledenen tyt.

En zo een woort in den onbepaalden tyt ſtaat, met een מ of ל, van בְּכָלַם daar voor, dan ſchynt of zweemt het zelve na den toekomenden tyt, als met de ל, 2 *Samuel* 14. vs. 19. לְשָׁלְחוֹ אֹתוֹ *om hem te zenden*, hier is de ל *om*, van בְּכָלַם, en שָׁלְחוֹ ſtaat in de בָּקוֹר *onbepaalde tyt*, en zweemt aldus na de toekomende tyt.

Het zelve met de מ, *Gen.* 18. vs. 25. חָלִלָה לְךָ מֵעֲשׂוֹת *het zy verre van u te doen*, hier is de מ *van*, van בְּכָלַם, en עֲשׂוֹת ſtaat in de בָּקוֹר, zweemt mede na de toekomende tyt.

En

En by aldien een woort in de מָקוֹר *onbepaalde tyt* zonder een der letteren בְּכָלָם daar voor komt, dan ſtaat zulk een woort twemaal na malkander, welkers eerſte is het onbepaalde, en de twede toont de tyt, als;

Exod. 21. vs. 22. עָנוֹשׁ יֵעָנֵשׁ *ſtraf zal hy geſtraft worden.*

Zo ook de tyt in het eerſte-, en het onbepaalde in het twede woort, als;

Joſua 24. vs. 10. וַיְבָרֶךְ בָּרוֹךְ *en zegenende zal hy zegenen.*

Het gebeurt ook dat de מָקוֹר *onbepaalde tyt* voor de gebiedende moet erkent worden, als *Exod.* 2. vs. 8. זָכוֹר *gedenkt.* (zie pag. 46.)

Van de מָקוֹר *infinitivus*, *onbepaalde tyt*, gaan wy over tot de צִוּוּי *gebiedenden tyt.*

De צִוּוּי GEBIEDENDE TYT komt ons voor wanneer de een den anderen iets beveelt te doen, het zy aanſtonts, of in de toekomende tyt.

Dezelve wort in 't gemeen by de volmaakte grontwoorden gekent aan de ſchevah, die onder de eerſte grontletter ſtaat, als; שְׁלַח *zent*, פְּקוֹד *bezoek*, enz.

Zomtyts op een ander manier, het zy door af, en toedoening van letteren, of verandering van punctatiën, als; צֵא *ga uit*, פְּקֹד *bezoek naerſtig*, het welk ons in de Tafels der Conjugatiën klaarder zal vertoont worden.

Van de צִוּוּי *imperativus*, *gebiedende tyt*, gaan wy over tot de עָתִיד *toekomende tyt.*

De עָתִיד TOEKOMENDE TYT komt ons voor in een werk, daar nog niet aan begonnen is, als; אֶשְׁתֶּה *ik zal drinken*, תִּשְׁמַע *gy zult horen*, enz.

Dezelve wort gekent door bydoening voor de eerſte grontletter, een der letteren אֵיתָן, zo als wy onder de dienſtbare letteren reets gezien hebben. (zie pag. 35.)

In andere talen is nog een tegenwoordige tyt, genaamt *Indicativus*, de *aantonende wyze*, als; *ik bezoek*, *gy bezoekt*, *hy bezoekt.*

Deze wyze wort by de Hebreen genaamt הָוֶה *zyn*, *wezen*, *tegenwoordig*, dezelve kan by hen niet anders, dan door de בֵּינוֹנִי פּוֹעֵל, als פּוֹקֵד *bezoekende*, in *participio præſenti*, *den tegenwoordige deelgenoot*, uitgedrukt worden met een bygevoegde perzonele voornaam, als;

אֲנִי פּוֹקֵד *ik bezoek.*
אַתָּה פּוֹקֵד *gy bezoekt.*
הוּא פּוֹקֵד *hy bezoekt.*

Dog meerendeels wort deze הָוָה *in futuro*, *den toekomenden tyt*, gevonden, die wegens de omſtandigheit der zaken als in den tegenwoordige tyt door ons moet opgenomen worden, zie

Job 1. vs. 5. כָּכָה יַעֲשֶׂה אִיּוֹב *alzo deé Job*, verſtaa gedurig, ten dage, wanneer; hier ſtaat eigentlyk niet, alzo deê Job, maar, alzo was Job gewoon te doen; zo dat wanneer wy een woort in den toekomende tyt vinden, en dat de omſtandigheden der zaken zulks niet toelaaten, dan moet het zelve door de הָוָה, als in den tegenwoordigen tyt, van ons opgenomen worden.

Zomtyts vinden wy op die wyze een woort *in præterito*, *het voorledene*, en de omſtandigheit der zaaken zulks niet lydende, zo nemen wy het op door deze הָוָה, als in den tegenwoordige tyt, het welk ons de regel der *Syntaxis*, dat is de *Conſtructie*, of de t'zamenbinding dezer tale, in 't klaarder vervolg zal ontdekken.

Van de זְמַן *tyden* gaan wy over tot de perzonen אִישׁ in een werkwoort.

ELFDE HOOFTSTUK.

Van de perzonen in een werkwoort.

DE ſprekende, of werkende perzoon wort by de Hebreen genaamt אִישׁ *een man*, of מְדַבֵּר *ſpreker*, zo wel de eerſte, twede, als derde perzoon, in het enkel of meêrvoudig getal, het zy mannelyk of vrouwelyk geſlagt.

Zo als die aan ons onder de perzoonlyke namen vertoont zyn.

ik ey hy
In gehele woorden, als; אֲנִי אַתָּה הוּא voor de werkwoorden.
Of enkelde letters, als; ו *zyn*, ך *uw*, (י) *myn*, agter de naamwoorden.
(zie pag. 21.)

Door dezelve ontdekken wy, wie van drie de werker is.

Het zy de eerſte perzoon, als *ſpreker*, מְדַבֵּר
Of de twede perzoon, als *tegenwoordige*, נֹכַח
Of de derde perzoon, als *afwezende*, נִסְתָּר

De perzonelyke byzetzelen, die voor of agter aan een woort, den perzoon en tyt te kennen geven, vinden alleen plaats by werkwoorden, die

die in de עָבַר *præterito*, *het voorledene*, of in de עָתִיד *futuro*, *het toekomende* voorkomen.

Laat ons eerſt zien de perzonen in de עָבַר *Præterito*, de *voorledene tyt*.

פָּקַדְתִּי *ik hebbe bezogt*, eerſte perzoon, de תִּי agter is zo veel, als אֲנִי *ik*, voor פָּקַדְתָּ *gy hebt bezogt*, twede perzoon, de תָּ agter is zo veel, als אַתָּה *gy*, voor פָּקַד *hy heeft bezogt*, derde perzoon, zonder enige byvoeging, wort genomen voor het grontwoort zelf פָּקַד, beſtaande uit drie letteren.

In de עָתִיד *futuro*, *toekomende tyt*, worden de letters die de perzonen te kennen geven, voor by gevoegt, als;

אֶפְקֹד *ik zal bezoeken*, eerſte perzoon,
יִפְקֹד *hy zal bezoeken*, derde perzoon,
תִּפְקֹד *gy zult bezoeken*, twede perzoon,
נִפְקֹד *wy zullen bezoeken*, eerſte perzoon, plur.

} Hier zien wy, dat de letters אֵיתָן de toekomende tyt verbeelden.

In de בֵּינוֹנִי פּוֹעֵל *het participium præſens*, den *tegenwoordige deelgenoot*, kan geen ander perzoon dan alleen de tegenwoordig werkende werker verſtaan worden, als; פּוֹקֵד *bezoekende*.

In de צִוּוּי *imperativo*, *gebiedende tyt*, kan alleen de twede perzoon, of perzonen, aan wie het belaſt wort, verſtaan worden, 't zy mannelyk of vrouwelyk, als: פְּקֹד *bezoekt*.

In de פָּקוֹד *infinitivo*, *onbepaalden tyt*, kan geen perzoon, nog tyt, of andere gevallen plaats vinden; maar alleen een ſchyn van tyt, als; הָלוֹךְ *gaan*, שָׁלוֹחַ *zenden*.

Of met een der letters בְּכָלַם daar voor, als; בִּפְקֹד *in het bezoeken*, לִפְקֹד *om te bezoeken*, zo als wy onder den regel van de פָּקוֹד gezien hebben, als; כִּשְׁמוֹעַ עֵשָׂו *als Eſau hoorde*.

Van de אִישׁ of מְדַבֵּר *perzonen*, gaan wy over tot de מִין SOORT, AART, *genus* en *geſlagt*.

TWAALFDE HOOFTSTUK.

Van het Genus, Geslagt.

DOor de מִין soort, of aart, *Genus*, *geslagt*, ontdekken wy, wie de spreker, of werker is: het zy in *masculino mannelyk*, of *fœminino vrouwelyk* geslagt, als;

פָּקַד *hy heeft bezogt*, namentlyk man,
פָּקְדָה *zy heeft bezogt*, namentlyk vrouw,

Dit kunnen wy zien, zo wel in het een als meervoudige, breedvoeriger in de agtervolgende Tafels der Conjugaties.

Van de מִין gaan wy over, tot de מִסְפָּר.

DERTIENDE HOOFTSTUK.

Van den Numerus of het Getal.

DOor de מִסְפָּר *Numerus*, *het* getal; ontdekken wy, of een, dan of meer perzonen werkende zyn, als;

פְּקַדְתָּ *gy hebt bezogt*, eenvoudig,
פְּקַדְתֶּם *gy lieden hebt bezogt*, meervoudig.

Van de מִסְפָּר gaan wy over tot de בִּנְיָנִים *gebouwen.*

VEER-

VEERTIENDE HOOFTSTUK.

Van de Conjugatiën, of Vervoegingen.

DE בִּנְיָן HET GEBOUW, *Conjugatie*, vervoeging, is een werk, waar door wy alle werkende wortelwoorden, in alle tyden, perſonen, en geſlagten, zo wel mannelyk als vrouwelyk, weten te vervoegen, genaamt בִּנְיָנִים DE GEBOUWEN.

Dezelve zyn zeven, drie werkende, drie lydende, mitsgaders een werkent, en lydent te gelyk, genaamt, *Kal*, *Niphal*, *Pihel*, *Pyhal*, *Hiphil*, *Hophal*, *Hithpahel*.

De *Kal*, is de ordinaire werker, פָּקַד *hy heeft bezogt*, de werker.

De *Niphal*, is de ord. bewerkte, נִפְקַד *hy is bezogt*, de lydende.

De *Pihel*, is de extraord. werker, פִּקֵּד *hy heeft naarſtig bezogt*, de werker.

De *Pyhal*, is de extr. bewerkte, פֻּקַּד *hy is naarſtig bezogt*, de lydende.

De *Hiphil*, is de aanſteller, הִפְקִיד *hy heeft doen bezoeken*, de werker.

De *Hophal*, is de aangeſtelde, הָפְקַד *hy is geſtelt om te bezoeken*, de lydende.

De *Hithpahel*, is een werkzaamheit omtrent zig zelve, הִתְפַּקֵּד *hy heeft zig zelfs onderzogt*, deze laatſte is werkende, en lydende te gelyk, in een en denzelven perſoon.

Ieder בִּנְיָן GEBOUW, Conjugatie, *vervoeging*, wort geconjugeert in vyf voornoemde tyden.

Ieder tyt, heeft een eenvoudig, en meêrvoudig getal.

Ieder getal, heeft drie perſonen.

De perſonen zyn, mannelyk, of vrouwelyk, als by voorbeelt:

In de Conjugatie Kal, in *Præterito Singulari*, het voorledene eenvoudig, is:

פָּקַד *hy heeft bezogt*, manl. פָּקְדָה *zy heeft bezogt*, vrouw. derde perſ.
פָּקַדְתָּ *gy hebt bezogt*, manl. פָּקַדְתְּ *gy hebt bezogt*, vrouw. twede perſ.
פָּקַדְתִּי *ik heb bezogt*, manl. פָּקַדְתִּי *ik hebt bezogt*, vrouw. eerſte perſ.

In *Præterito Plurali*, voorledene meêrvoudig.

פָּקְדוּ	*zy lieden hebben bezogt*, manl.	פָּקְדוּ	*zy lieden hebben bezogt*, vrouw. derde perſonen.
פְּקַדְתֶּם	*gy lieden hebt bezogt*, manl.	פְּקַדְתֶּן	*gy lieden hebt bezogt*, vrouw. twede perſonen.
פָּקַדְנוּ	*wy hebben bezogt*, manl.	פָּקַדְנוּ	*wy hebben bezogt*, vrouwelyk, eerſte perſonen.

Dus word de *Kal* in het een en meêrvoudig geconjugeert, alleen in de עָבַר, dat is *Præterito*, of VOORLEDENEN tyt.

Aldus moeten wy ook dezelve Kal weten te Conjugeren in de vier overige tyden, als daar zyn:

In de בֵּינוֹנִי	*Præſens*, TEGENWOORDIGE TYT,	פּוֹקֵד	*hy is bezoekende, &c.*
כָּקוֹד	*Infinitivus*, ONBEPAALDEN TYT,	פָּקוֹד	*bezoeken.*
צִוּוּי	*Imperativus*, GEBIEDENDEN TYT,	פְּקוֹד	*bezoek.*
עָתִיד	*Futuro*, TOEKOMENDEN TYT,	יִפְקוֹד	*hy zal bezoeken.*

Hoe en op wat wyze nu deze vier tyden ook in de Kal, het zy een, of meêrvoudig, zo mannelyk als vrouwelyk, moeten geconjugeert worden, zal ons voorkomen in de Tafels der Conjugatiën hier na.

Zo als nu de vyf Tyden, drie Perzonen, in het een, of meêrvoudig Getal, en twe Geſlagten, in de Conjugatie *Kal* plaats vinden; Zo ook vind het zelve alles plaats in de zes overige Conjugatiën, *Nipbal*, *Pihel*, *Pyhal*, *Hihphil*, *Hophal*, *Hitpabel*; Gelyk wy op de Tafels der Conjugatiën klaar zullen vertoont vinden:

Een בִּנְיָן GEBOUW, Conjugatie, *Vervoeging*, wort genaamt פָּעַל WERK.

Daarom geven de Hebreeuwſche Taal-Meeſters de eerſte, twede, en derde grontletter in een woort, ieder een' naam, naar rang dezer drie letteren פָּעַל.

Zo dat zy de eerſte grontletter van alle grontwoorden noemen פ, de twede ע, en de derde ל, als by voorbeeld: קָרַב is ons grontwoort;

Wan-

Wanneer nu gevraagt wort, wat is ons eerſte werkſtuk of grontletter, van קָרַב? dan wort geantwoort, Phe, Koph, ק - פ
Wat is ons twede? dan wort geantwoort, Gnain, Reſch, ר - ע
Wat is ons derde? dan wort geantwoort, Lamed, Beth, ב - ל

De zeven בִּנְיָנִים CONJUGATIEN worden ieder byzonder gekent aan hunne vocalen, of derzelver verandering, die het grontwoort aanneemt, of door byvoeging van letteren, of door een dageſch in dezen en genen.

KAL, de eerſte Conjugatie, קַל, LIGT, GERING, SNEL, is de *Activus*, ordinaire werker, als;

פָּקַד *hy heeft bezogt*, deeze is ligt; om dat het een ordinair werk is, en waar by geen ander letter nog dageſch, maar alleen de drie grontletters, zig vertonen.

Zo wort dezelve gekent aan de (-) onder de eerſte, en een (-) onder de twede grontletter.

NIPHAL, de twede Conjugatie נִפְעַל, de zoon, de *paſſivus*, het lydelyke, het ordinair bewerkte van zyn' vader קַל, als;

נִפְקַד *hy is bezogt*, deze wort gekent door de נ, geplaaſt voor de eerſte grontletter. Dog wanneer de eerſte grontletter is van die genen, die een dageſch kunnen hebben, en een der letteren אֵיתָן voor de zelve geplaaſt is, ſtaande het woort in den toekomenden tyt, dan valt de נ voor weg, en die eerſte grontletter krygt in plaats van dezelve een Dageſch, als;

יִפְקֹד *hy zal bezogt worden*, hier vertoont de (י) *hy zal*, en de dageſch in de פ, de נ *Niphal*, als of 'er ſtont יִנָּפְקֵד met zyn ordinaire punctatie.

Zo ook als een woort in den toekomenden tyt ſtaat, wiens eerſte grontletter is van de letteren אהחער, die in tegendeel geen dageſch kunnen aannemen, dan zyn de drie letteren Jod, Thau, Nun, van אֵיתָן, voor gepuncteert met een tzeere, als;

יֵאָמֵר *hy zal gezegt worden*, in plaats van יִנָּאֲמֵר
תֵּעָשֶׂה *gy zult gedaan worden*, in plaats van תִּנָּעֲשֶׂה } en zo voorts in andere woorden meêr.
נֵחָשֵׁב *wy zullen geagt worden*, in plaats van נִנָּחֲשֵׁב

PIHEL, de derde Conjugatie, פִּעֵל, naerſtig, kragtig, ſchielyk, overvloedig, ernſtig, is de *Activus* extraordinaire werker, als;

פִּקֵּד *hy heeft extraordinair bezogt*, deze is zwaar, kragtig, neerſtig, om dat het een extraordinair werker is, nogtans alleen gelyk de קַל zig met de drie grontletters vertonende.

Zo wort dezelve gekent aan de Chirek onder de eerſte, gevolgt met een dageſch in, en tzere onder, de twede grontletter.

Dog wanneer voor dezelve een der letteren אֵיתָן gevonden wort, die altoos den toekomenden tyt verbeelden, dan heeft de eerſte grontletter een Patach, dog altoos de twede een dageſch, als;

יְפַקֵּד *hy zal extraordinair bezoeken*, hier vertoont de (י) *hy zal*, en de dageſch tzere de פִּעֵל.

En zo de middelſte grontletter een (ו) is, dan wort ordinair om de Pihel te verbeelden, de derde grontletter verdubbelt, als;

בּוֹן *verſtaan*, in de Pihel בִּוֵּן
שׁוּב *wederkeren*, in de Pihel שִׁוֵּב } en op deze wyze meêr.

Deze Conjugatie of *Pihel* פִּעֵל wort ook wel genaamt בִּנְיַן דַּגְוּשׁ, de Conjugatie, die altoos een dageſch heeft in de middelſte grontletter.

Andere noemen dezelve ook wel בִּנְיַן הַכָּבֵד, de ſware Conjugatie.

PYHAL, de vierde Conjugatie, פֻּעַל, de zoon, de *Paſſivus*, het lydelyke, het extraordinair bewerkte van zyn' vader פִּעֵל, als;

פֻּקַּד *hy is extraordinair bezogt*, deze wort gekent aan de Kibbuts onder de eerſte, en altoos een dageſch in de twede grontletter, dezelve vertoont zig weder, gelyk zyn vader, alleen met de drie grontletters.

HIPHIL, de vyfde Conjugatie, הִפְעִיל, is de *Activus*, de aanſteller tot een werk, namentlyk van deze of gene tot dit of dat, als;

הֶפְקִיד

הִפְקִיד *hy heeft doen bezoeken*, deze wort gekent door de הִ met een chirek voor de eerſte, en een (י) tuſſchen de twede en derde grontletter.

In deze Conjugatie moeten drie zaken verſtaan worden, de Aanſteller, de Werker, en het Bewerkte, als *Deut.* 8. vs. 16. הַמַּאֲכִלְךָ *die uw dede eten*, verſta de HEERE dede eten aan ISRAEL, namentlyk het MANNA.

Het gebeurt ook, dat de (י) tuſſchen de twede en derde grontletter door een (-) verbeelt wort, als;

הוֹצִיאתָ *gy hebt doen uitgaan*, als of 'er ſtont הוֹצִיאתָ.

Deze Conjugatie Hiphil, of הִפְעִיל, wort by eenigen genaamt בִּנְיָן הַכָּבֵד הַנוֹסָף, de zware Conjugatie, om de bygevoegde letteren.

HOPHAL, de zesde Conjugatie, הָפְעַל, de zoon, de *Paſſivus*, het lydelyke, de aangeſtelde van zyn' vader הִפְעִיל, als;

הָפְקַד *hy is geſtelt om te bezoeken*, deze wort gekent door de הָ met een kamets chatuph voor de eerſte grontletter, (deze kamets wort aldus genaamt; om dat een ruſtende ſcheva volgt) zo als ons onder de regel der vocalen pag. 8. geleert is.

Het gebeurt ook wel, dat de voorſtaande הָ, die de Hophal te kennen geeft, met een kibbuts gepunćteert is, als;

הֻפְקַד *hy is geſtelt om te bezoeken*, daarom wort deze Conjugatie ook wel genoemt הֻפְעַל.

HITHPAHEL, de zevende Conjugatie, הִתְפָּעֵל, is van beiden, zo wel *Aćtivus*, als *Paſſivus*, de werker, en het bewerkte in zig zelfs, als;

הִתְפַּקֵּד *hy heeft zig zelfs onderzogt*, deze wort gekent aan de dageſch in de middelſte grontletter, en de תִ met een ruſtende ſchevah voor de eerſte grontletter, als;

אֶתְפַּקֵּד *ik zal my zelfs onderzoeken.*
יִתְפַּקֵּד *hy zal zig zelfs onderzoeken.*

Hier by dient ons te weten, wanneer een grontwoort, dat met een ס of ש begint, komt in de *Hithpahel*, dan verplaatst zig de ordinaire voorstaande ת, tusschen de eerste en twede grontletter, alleen om de zwarigheit der uitspraak te verligten, als;

הִסְתּוֹפֵף *hy heeft zig by den dorpel gehouden*, in plaats van הִתְסוֹפֵף; komt van סָפַף.
הִשְׁתַּמֵּר *hy heeft zig zelven behoet*, in plaats van הִתְשַׁמֵּר; komt van שָׁמַר.

En by aldien in de *Hithpahel* de eerste grontletter een צ is, dan komt de ט in plaats van de ת tusschen de eerste en twede grontletter, als;

נִצְטַדָּק *wy zullen ons regtveerdigen*, in plaats van נִתְצַדָּק, komt van צָדַק.

De *Hithpahel* dient ook by iemant, die zig zelfs, door zyne gedagten, eene zaak verbeelt, gelyk wy vinden *Spreuk.* 13 vs. 7.

יֵשׁ מִתְעַשֵּׁר וְאֵין כֹּל מִתְרוֹשֵׁשׁ וְהוֹן רָב

Daar is een, die zig zelfs ryk maakt, *ende* (*heeft*) *van alles niet*, maakt zig zelven arm, *ende* (*heeft*) *veel goet.*

Na dat wy nu de kentekens der zeven Conjugaties in het brede hebben afgehandelt; zo laat ons dezelve nog eens in het kort herhalen.

De קַל *Kal*, wort gekent aan de (ָ) kamets onder de eerste, en de (-) onder de twede grontletter, als; פָּקַד
נִפְעַל *Niphal*, aan de נ nun met een chirik, voor de eerste grontl. als; נִפְקַד
פִּעֵל *Pihel*, aan de (.) chirik onder de eerste, en een dagesch in de tw. פִּקֵּד
פֻּעַל *Pyhal*, aan de (ֻ) kibbuts onder de eerste, en een dagesch in de tw. פֻּקַּד
הִפְעִיל *Hiphil*, aan de ה voor de eerste, en een (י) tusschen de tw. en der. הִפְקִיד
הָפְעַל *Hophal*, aan de ה voor de eerste, met een kamets chatuph, הָפְקַד
הִתְפַּעֵל *Hithpahel*, aan de ת met een rustende scheva voor de eerste, en een dagesch in de twede, als; הִתְפַּקֵּד

De benamingen, werkingen, en kentekens der Conjugaties hier mede afgedaan hebbende, gaan wy over tot de Benamingen der Werkwoorden.

VYFTIENDE HOOFTSTUK.

Van de onderſcheide benamingen der Werkwoorden.

DE Werkwoorden hebben onderſcheidene Benamingen in hunne drie grontletters, een yder derzelve wort genoemt na die Claſſis, waar onder het zelve behoort, welkers Naamgeving hun aangeduid wort, door een of meêr der drie letters פ ע ל.

Uit deze drie letters, word van alle Werk- of grontwoorden, in wat gebouw, Conjugatie, buiging, of vervoegingen, dezelve ons ook mogten voorkomen, de eerſte grontletter genaamt פ, de twede ע, en de derde ל, zo als pag. 66. reets vertoont is.

Alle werkwoorden, waarin een, of meer, der vier ruſtende letters אֶהֱוִי tot grontletters dienen, het zy voor, midden, of agter, zigtbaar of onzigtbaar; worden genaamt נָחִים RUSTENDE.

Wanneer nu de eerſte grontletter van אֶהֱוִי is, dan wort het zelve genaamt פֹּ נָחִי, wil zeggen, hier ruſt de eerſte grontletter,
de twede ע נָחִי, wil zeggen, hier ruſt de twede grontletter,
de derde ל נָחִי, wil zeggen, hier ruſt de derde grontletter.

Laat ons ſtellen, dat de eerſte grontletter is een א, en gevraagt wiert wat is onze eerſte grontletter? zo antwoort een Hebreuwer פֹּא נָחִי, *nage phe aleph*; zo de twede een א is, עֳא נָחִי, *nage gnain aleph*; indien de derde een א is, לֳא נָחִי, *nage lamed aleph*, enz.

Aldus hebben wy by ondervinding in den Text beſpeurt XXII. byzondere werk- of grontwoorden, die wy onderſcheiden in de volgende benamingen,

Volmaakte, Ruſtende, Ontbrekende, Dubbelaars, Vier- en Vyf-geletterde Grontwoorden.

1 שְׁלֵמִים VOLMAAKTE, zyn, waar in geeñ een der lett. אֶהֱוִי plaats vint, als; פָּקַד
2 פֹּא נָחִי RUSTENDE, wil zeggen, dat de eerſte grontl. een א is, als; אָמַר
3 פֹּ — item, - - - - - - dat de eerſte grontl. een (י) is, als; יָשַׁב

4 נַחֵי עו״ RUSTENDE, wil zeggen, dat de middelſte grontl. een ו is, als; שׁוּב
5 נַחֵי עי״ - - -, - , dat de middelſte grontletter een (י) is, als; צִיּוֹן
6 נַחֵי לא״ - - -, - , dat de derde grontletter een א is, als; קָרָא
7 נַחֵי לה״ - - -, - , dat de derde grontletter een ה is, als; עָשָׂה
8 נַחֵי פא״ ולה״ - -, - , dat de eerſte een א, en de derde een ה is, als; אָפָה
9 נַחֵי פי״ ולא״ - -, - , dat de eerſte een (י) en de derde een א is, als; יָצָא
10 נַחֵי פי״ ולה״ - -, - , dat de eerſte een (י) en de derde een ה is, als; יָרָה
11 נַחֵי עי״ ולה״ - -, - , dat de twede een (י) en de derde een ה is, als; חָיָה
12 נַחֵי עא״ ולה״ - -, - , dat de twede een א en de derde een ה is, als; רָאָה
13 נַחֵי עו״ ולא״ - -, - , dat de twede een ו en de derde een א is, als; בוא
14 חַסְרֵי פ״נ GEBREKKIG, daar de eerſte grontletter een נ is, als; נָגַשׁ
15 חַסְרֵי הַקְּצוֹת - - , daar de eerſte en laatſte een נ is, als; נָתַן
16 חַסְרֵי פ״ נַחֵי לא״ - - , daar de eerſte een נ en derde een א is, als; נָשָׂא
17 חַסְרֵי פ״ נַחֵי לה״ - - , daar de eerſte een נ en derde een ה is, als; נָכָה
18 כְּפוּלִים DUBBELAARS, daar de twede en derde egaal zyn, als; סָבַב
19 חַסְרֵי פ וכְפוּלֵי על״ - , daar de eerſte een נ, twede en derde eg. zyn, als; נָדַד
20 מְכוּפָּלִים - - - , daar de eerſte, en twede verdubbelen, als; כָּרְכַּר
21 מְרוּבָּעִים Vier geletterde, die uit vier grontletters beſtaan, als; כִּרְסֵם
22 מְחוּמָּשִׁים Vyf geletterde, die uit vyf grontletters beſtaan, als; צִפְרְדֵּעַ

Hier mede hebben wy in een korte ſchets vertoont de XXII Claſſen, waar by de Hebreuwen hunne werkwoorden onderſcheidentlyk noemen.

Boven dien vinden wy nodig, over dezelve ieder in het byzonder wat breetvoeriger te handelen, om te dienen tot een inleiding voor de hierna volgende Tafels der Conjugaties.

1. De שְׁלֵמִים zyn werkwoorden, die door de gehele Conjugatie of buiging altoos in hunne drie grontletters volledig en regelmatig blyven, en zonder afval, ook niet ſtom, nog ruſtende, of onzigtbaar, voorkomen; maar

maar in alle tyden, perzonen, en geſlagten zig volmaakt vertonen, als;
פָּקַד *hy heeft bezogt*, שָׁמַר *hy heeft bewaart.*

2 De נַחֵי פ א, *Nache Pe Aleph*, zyn Werkwoorden, wiers Eerſte grontletter een א is, als; אָמַר *hy heeft gezegt*, אָכַל *hy heeft gegeten.*

Deze en diergelyke worden נָחִים dat is Rustende genaamt, om dat de א, door het Conjugeeren in de toekomende tyt, komt te ruſten, of ſtom is, als;
אֹמַר of אוֹמַר *ik zal zeggen*, תֹּאמַר *gy zult zeggen*, יֹאמַר *hy zal zeggen.*

Hier ruſt de Eerſte grontletter א in den toekomenden tyt, na een der voorſtaande dienſtbare Letteren אֵיתָן, alleen ſchynt in de Eerſte perſoon אֹמַר of אוֹמַר de voor dienſtbare letter te ontbreken, neen maar de א zelfs, is alhier niet de Eerſte grontletter maar dienſtbaar van אֵיתָן, En zo wanneer de ו na de א volgt, verbeelt die de Eerſte grontletter, als of daar ſtont אְוֹמַר; *Eenige Geleerde zyn van meening om dat het grontwoort* אָמַר *oudtyts ook ſchynt uitgeſproken geweeſt te zyn*, וָמַר, *gelyk als nog in verſcheidene taalbuigingen in het Ooſten plaats heeft.*

3 De נַחֵי פ י, *Nache Pe Jod*, zyn Werkwoorden, wiers Eerſte grontletter een (י) is, als; יָשַׁב *hy heeft gewoont*, יָדַע *hy heeft geweten.*

Deze en diergelyke worden נָחִים Rustende genaamt, om dat de (י) door het Conjugeren ook als boven in den toekomenden tyt komt te ruſten, of ſtom is, als,
אֵשֵׁב *ik zal wonen*, תֵּשֵׁב *gy zult wonen*, יֵשֵׁב *hy zal wonen.*

Hier ruſt de Eerſte grontletter (י) onzigtbaar in de tzere, onder een der voor dienſtbare Letters van אֵיתָן, die de toekomende tyt verbeelden, en dan komt altoos een (ֵ) tzeere onder de volgende.

Het gebeurt ook, dat de (י) als Eerſte grontletter zigtbaar ruſtende zig vertoont in eene lange Chirek, dog dan kan geen tzeere na dezelve volgen, als; תִּירָא *gy zult vrezen*, van יָרֵא.

4 De נַחֵי ע ו, *Nache Gnayn Vau*, zyn Werkwoorden, wiers Middelſte grontletter een ו is, als; שׁוּב *wederkeren*, קוּם *opſtaan.*

Deze en diergelyke worden נָחִים Rustende genaamt, om dat de ו door het Conjugeren in den voorledenen tyt meerendeel komt te ruſten in de kametz, als;

שָׁב

שָׁב *hy is wedergekeert*, שָׁבָה *zy is wedergekeert.*

Hier ruſt de Middelſte grontletter ו in de kametz onder de eerſte grontletter in de voorledene tyt.

5 De נַחֵי ע״י, *Nache Gnayn Jod*, zyn Werkwoorden, wiers Middelſte grontletter een (י) is, als; צִיֵּן *bloejen*, רִיַּח *rieken.*

Deze en diergelyke worden נָחִים Rustende genaamt, om dat de (י) door het Conjugeren ook als boven in den voorledenen tyt zomtyts komt te ruſten in de voorgaande kametz, als;

צָיַן *hy heeft gebloeit*, צָצוּ *zy hebben gebloeit.*

Hier ruſt de Middelſte grontletter (י) ook als boven in de kametz onder de eerſte grontletter in den voorledenen tyt.

6 De נַחֵי ל א״, *Nache Lamed Aleph*, zyn Werkwoorden, wiers Derde grontletter een א is, als; קָרָא *hy heeft geroepen*, בָּרָא *hy heeft geſchapen.*

Deze en diergelyke worden נָחִים Rustende genaamt, om dat de א in zyn eigen wortel als derde grontletter komt te ruſten op het einde.

7 De נַחֵי לה״, *Nache Lamed He*, zyn Werkwoorden, wiers Derde grontletter een ה is, als; בָּנָה *hy heeft gebouwt*, עָשָׂה *hy heeft gemaakt.*

Deze en diergelyke worden נָחִים Rustende genaamt, om dat de ה (ook gelyk de voorgaande) in zyn eigen wortel als derde grontletter komt te ruſten op het einde.

Zomtyts komt voor deze ה de (י), als; בָּנִיתִי *ik hebbe gebouwt.*

Ook valt deze ה in zyn geheel weg, als; וַיִּבֶן *en hy bouwde.*

8 De נַחֵי פא״ ולה״, *Nache Pe Aleph Velamed He*, zyn Werkwoorden, wiers Eerſte grontletter een א, en Derde een ה is, als;

אָבָה *hy heeft gewilt*, אָפָה *hy heeft gebakken.*

Deze en diergelyke met een א voor, en de ה agter worden נָחִים Rustende genaamt, om dat die beide in het Conjugeeren als Eerſte en Derde grontletter, (ook de ה in zyn eigen wortel op het einde), komen te ruſten, als;

יֹאבֶה

יֹאבֶה *hy zal willen*, hier ruſt de א als eerſte, en de ה als derde grontl.

Zomtyts komt voor de ה de (י), als ; אֲבִיתֶם *gy lieden hebt gewilt.*

Ook ruſt de א, en de ה valt geheel weg, als; וַיֹּאבוּ *en zy hebben gewilt.*

9 De נַחֵי פ"י וְלֹא", *Nache Pe Jod Velamed Aleph*, zyn Werkwoorden, wiers Eerſte grontletter een (י), en de Derde een א is, als;

יָרֵא *hy heeft gevreeſt*, יָצָא *hy is uitgegaan.*

Deze en diergelyke met de (י) voor, en de א agter, worden נָחִים Rustende genaamt, om dat die beide in het Conjugeeren, als Eerſte en Derde grontletter (ook de א in zyn eigen wortel op het einde), komen te ruſten, als;

אִירָא *ik zal vrezen*, hier ruſt de Eerſte en Derde grontletter.

Zomtyts valt de (י) voor weg, als; תֵּצֵא *gy zult uitgaan.*

10 De נַחֵי פ"י וְלֹא", *Nache Pe jod Velamed He*, worden by eenige genoemt נַחֵי הַקְּצָוֹת, *Ruſtende op beide eindens*, en zyn Werkwoorden, wiers Eerſte grontletter een (י) en de Derde een ה is, als;

יָרֵה *hy heeft onderwezen*, יָדֶה *hy heeft beleden.*

Deze en diergelyke met de (י) voor, en de ה agter, worden נָחִים Rustende genaamt, om dat die beide in het Conjugeeren als Eerſte en Derde grontletter, (ook de ה in zyn eigen wortel op het einde), komen te ruſten, als;

יוֹרֶה *hy zal onderwyzen*, hier ruſt de (י) voor inde ו, als ook de ה agter.

תּוֹרֵם *gy zult hun onderwyzen*, hier ruſt de (י) voor in de ו, en de ה onzigtbaar.

11 De נַחֵי ע"י וְלֹא", *Nache Gnayn jod Velamed He*, zyn Werkwoorden, wiers Twede grontletter een (י) en de Derde een ה is; zodanige vinden wy maar twee in den gehelen *Text*, als;

הָיָה *hy is geweeſt*, חָיָה *hy heeft geleeft.*

Deze (י) in het Midden, en de ה Agter, worden נָחִים Rustende genaamt, om dat die beide in het Conjugeeren als Twede en Derde

grontletter (ook de ה in zyn eigen wortel op het einde), komen te rusten, als;

אֶהְיֶה *ik zal zyn*, hier ruſt de ה op het einde.

וַיְהִי *en het was*, hier ruſt de (י) zigtbaar, en de ה onzigtbaar.

12 De נַחֵי עָא וְלָה, *Nache Gnayn Aleph Velamed He*, zyn Werkwoorden; wiers Twede grontletter een א en de derde een ה is, als;

רָאָה *hy heeft gezien*, שָׁאָה *hy heeft verwoeſt.*

Deze en diergelyke met de א in het Midden, en de ה agter, worden נַחִים Rustende genaamt, om dat die beide in het Conjugeeren als Twede en Derde grontletter (ook de ה in zyn eigen wortel op het einde) komen te ruſten, als;

וַיַּרְא *en hy zag*, hier ruſt de א zigtbaar, en de ה onzigtbaar.

רָאִיתָ *gy hebt gezien*, hier ruſt de ה onzigtbaar, en komt voor dezelve de (י).

אֶרְאֶה *ik zal zien*, hier ruſt de ה op het einde.

13 De נַחֵי עָ וְלָא, *Nache Gnayn Vau Velamed Aleph*, zyn Werkwoorden, wiers Twede grontletter een ו, en de derde een א is, als;

בּוֹא *komen*, קוֹא *uitſpouwen.*

Deze en diergelyke met de ו in het Midden en de א agter worden נַחִים Rustende genaamt, om dat die beide in het Conjugeeren als Twede en Derde grontletter (ook die beide in hun eigen wortel) komen te ruſten, als;

בָּא *hy is gekomen*, hier ruſt de ו in de kametz. } en de derde grontletter א ruſt op het einde.

אָבִיא *ik zal doen komen*, hier verwiſſelt de ו in een ruſtende (י).

14 De חַסְרֵי פֵּ, *Chaſre Pe*, zyn Werkwoorden; wiers Eerſte grontletter een נ is, als; נָגַשׁ *hy was genadert*, נָפַל *hy heeft gevallen.*

Deze en diergelyke met de נ als Eerſte grontletter worden חַסְרִים Gebrekkige genaamt, om dat dezelve door het Conjugeeren komt te ontbreken in de toekomende tyt, als;

אָנַשׁ

אֶגַּשׁ *ik zal naderen*,
יִגַּשׁ *hy zal naderen*,
יִפֹּל *hy zal vallen*,
} Hier ontbreekt de Eerſte grontletter נ naaſt agter een der voorſtaande dienſtbare letters van אֵיתָן in den toekomenden tyt.

Dog wanneer de Eerſte grontletter een נ, en de twede een van de letters אהחע is, dan ontbreekt dezelve noit in de toekomende tyt, als;

Van נָאַף komt תִּנְאָף *gy zult overſpelen*,
נָהַג —— וַיִּנְהַג *en hy geleide*,
נָחַם —— יִנָּחֵם *hy zal vertroöſten*,
נָעַל —— אֶנְעַל *ik zal toeſluiten*.
} Hier blyft de Eerſte grontletter נ in de toekomende tyt volmaakt ſtaan, om dat deszelfs Twede grontletter van אהחע is.

15 De חַסְרֵי הַקְצָוות, *Chaſre Hakkezavoot*, zyn Werkwoorden, wiers Eerſte en Derde grontletter een נ is, als; נָתַן *hy heeft gegeven.*

Deze alleen zonder meêr met de נ als Eerſte en Derde grontletter worden חַסְרֵי הַקְצָוות Gebrekkige op beide eindens genaamt, om dat dezelve door het Conjugeeren dan voor, dan agter, of beider zyds komt te ontbreken, als;

יִתֵּן *hy zal geven*, hier ontbreekt de נ voor, *toekomende tyt.*
נָתַתִּי *ik heb gegeven*, hier ontbreekt de נ agter, *voorledene tyt.*
תֵּת *geven*, hier ontbreekt de נ wederzyds, *onbepaalde tyt.*

16 De חַסְרֵי פ"נ וְנָחֵי לא"ה, *Chaſre Pe Venache Lamed Aleph*, zyn Werkwoorden, wiers Eerſte grontletter een נ en de Derde een א is, als;

נָשָׂא *hy heeft gedragen*, נָשָׁא *hy heeft bedrogen.*

Deze en diergelyke met de נ als Eerſte grontletter worden חַסְרֵי Gebrekkige, en met de א als Derde grontletter, worden נָחֵי Rustende genaamt, om dat in het Conjugeeren de Eerſte zomtyts komt te ontbreeken, en de Derde te ruſten, als;

יִשָּׂא *hy zal dragen*, hier ontbreekt de נ en de א ruſt.

17 De חַסְרֵי פֵּ וְנַחֵי לה, *Chaſre Pe Venache Lamed He*, zyn Werkwoorden, wiers Eerſte grontletter een נ en de Derde een ה is, als;

נָטָה *hy heeft gebogen*, נָכָה *hy heeft geſlagen.*

Deze en diergelyke met de נ als Eerſte grontletter worden חַסְרֵי GEBREKKIGE, en de ה als Derde grontletter wort נה RUSTENDE genaamt, om dat in het Conjugeeren de נ zomtyts ontbreekt, en de ה in zyn eigen wortel ruſt, ja by wylen beide komen te ontbreken, als;

נִיט *en hy buigde*, נִיךְ *en hy ſloeg*, } Hier ontbreekt de נ als eerſte, en de ה ruſt als derde grontletter onzigtbaar.

18 De כְּפוּלִים, *Kephuuliim*, zyn Werkwoorden, wiers Twede en Derde grontletter eensluidende zyn, als;

סָבַב *hy heeft omvangen*, בָּלַל *hy heeft vermengt.*

Deze en diergelyke, wiers Twede en Derde grontletters eensluidende zyn, worden כְּפוּלִים DUBBELAARS genaamt, om dat in het Conjugeeren een derzelve zomtyts ontbreekt, als;

סַבּוֹתִי *ik hebbe omvangen*, hier ontbreekt de twede ב.

בַּלּוֹתִי *ik hebbe vermengt*, hier ontbreekt de twede ל.

Dog wanneer de Eerſte en Twede grontletter eensluidende zyn, dan blyven dezelve beide in het Conjugeeren volmaakt ſtaan, als;

van דָּדָה *hy is gegaan* zeit men אֲדַדֶּה *ik zal gaan.*

19 De חַסְרֵי פֵּ וּכְפוּלֵי על, *Chaſre Pe Uukephuulee Gnayn Lamed*, zyn Werkwoorden, wiers Eerſte grontletter een נ is, vervolgens daar de Twede en Derde eensluidende zyn, als;

נָדַד *hy is gevloden*, נָצַּץ *hy heeft geglinſtert.*

Deze en diergelyke met de Eerſte grontletter נ worden חַסְרֵי GEBREKKIGE, dog met de Twede en Derde כְּפוּלִים DUBBELAARS, genaamt, om dat in het Conjugeeren zomtyts de נ, en zomtyts een der Dubbelaars ontbreekt, als;

וַתֵּרֶד

וַתָּדַר *en hy was gevloden*, hier ontbreekt de eerſte grontletter נ.
יְנַדֵּהוּ *hy zal hem doen vlieden*, hier ontbreekt de derde grontletter ד.

20 De מְכוּפָּלִים, *Mechuuphaliim*, DUBBELAARS, zyn Werkwoorden, wiers grontletters verdubbelen, als;
בִּרְבֵּר *hy heeft geſprongen*, כִּלְכֵּל *hy heeft onderhouden.*

Deze מְכוּפָּלִים, DUBBELAARS, ſtaan hier gelyk dezelve altoos voorkomen alleen in de Conjugatie *Pihel* of *Pyhal* zonder meer.
Daar by vertonen zig dezelve altoos volledig in hunne vier grontletters, gelyk de שְׁלֵמִים *Volmaakte* grontwoorden.

21 De מְרוּבָּעִים, *Meruubaagnim*, VIER GELETTERDE, zyn Werkwoorden, die uit vier onderſcheidene grontletters beſtaan, als;
כִּרְכֵּל *hy heeft bedekt*, בִּרְסֵם *hy heeft ondergraaven.*

Deze מְרוּבָּעִים, VIER GELETTERDE, komen ook zo als de laatſt voorgaande Dubbelaars mede alleen in de *Pihel* of *Pyhal*, daarby vertonen zig dezelve ook altoos volledig in hunne vier grontletters, gelyk de שְׁלֵמִים *Volmaakte.*

22 De מְחוּמָּשִׁים, *Mechuumaaſchiim*, VYF GELETTERDE, zyn Werkwoorden, die uit vyf grontletters beſtaan, als;
סְחַרְחַר *hy heeft om en om gelopen*, חָמַרְמַר *hy heeft beroert.*

Deze מְחוּמָּשִׁים, VYF GELETTERDE, komen ook zo als de laatſt voorgaande Vier geletterde en Dubbelaars mede alleen in de *Pihel* of *Pyhal*, daar by vertonen zig deze insgelyks altoos volledig in hunne vyf grontletters, gelyk de שְׁלֵמִים *Volmaakte.*

Veele

Veele Geleerde Joden en Chriſtenen zyn met ons van gedagten, dat wy een Welgegront Regt hebben, om alle grontwoorden die in de PIHEL of PYHAL met meêr dan drie grontletters voorkomen, gelyk deze drie laatſte Claſſen 20-21 en 22 ons aanwyzen, te mogen afkomſtig rekenen (gelyk andere) van drie grontletters.

Wy vinden de Meêr- als Drie-geletterde gront- of Werkwoorden altoos in de *Pibel* of *Pybal*, en komen ons voor in zeven gedaantens.

Schoon die beide (te weten de *Pibel* of *Pubal*) in den Text juiſt niet doorgaans voorkomen, nogtans is het ſwygende kennelyk, dat by ons geen PIHEL als *Activus Werker*, zonder een PYHAL *paſſivus* het *bewerkte*, kan werkende of leidende begrepen worden, het welk ons de vryheit verleent dezelve doorgaans te vertonen in

De PIHEL en PYHAL.

1 - פִּקֵּד - פָּקַד van פָּקַד ſtaat volmaakt.
2 - כִּרְכֵּר - כָּרַר van כָּרַר verdubbelt zyn Eerſte agter de twede.
3 - כִּלְכֵּל - כָּלַל van כול verdubbelt zyn Eerſte, en Derde, zonder(ו)
4 - כִּרְבֵּל - כָּרַב van כָּרַב dit is een volmaakt Vier geletterde.
5 - שִׁעֲשֵׁע - שָׁעַע van שָׁעָה verdubbelt zyn twe Eerſte, zonder ה.
6 - סִלְסֵל - סָלַל van סָלַל verdubbelt zyn Eerſte agter de twede.
7 - קִתְרַתֵּר - קָתַר van קָתַר verdubbelt zyn Twe laatſte.

De Reden, waarom wy een ieders afkomſt uit deszelfs byzonder aangewezene wortel in Drie grontletters daar ſtellen, is als volgt:

פִּקֵּד komt van פָּקַד, dat dit de *Pibel* is, leert ons de Dageſch in de twede grontletter.

כִּרְכֵּר komt van כָּרַר, zulks leert ons de verdubbelng van de Eerſte agter de twede grontletter ר, die alhier in de *Pibel* of *Pybal* een Dageſch behoorde aantenemen, dog zulks wegens de ר niet doen kan, het welk den Eerſten agter de Twede grontletter doet verdubbelen, die weggenomen, blyſt ons grontwoort כָּרַר.

כִּלְכֵּל komt van כול, zulks leert ons de verdubbeling van de Eerſte en Derde

Derde grontletter, om dat de ruſtende ו de twede grontletter is, die in de *Pibel* of *Pyhal* behoorde, dog geen Dageſch kan aannemen, zoude anders zyn כֹּוֵל, het welk niet voorkomt; maar wel עֹוֵל, zynde het grontwoort zelfs in de *Pibel*, zo ook עֹוֵת, en meer anderen; dog om dat deze ו in ons grontwoort כול geen Conſonant, maar eene Ruſtende letter is, zo valt dezelve alhier in de *Pibel* of *Pyhal* weg, en in deszelfs plaats verdubbelt de Eerſte grontletter, waar uit wy ontdekken dat ons grontwoort is כול.

En by aldien de ו als Middelſte grontletter in de *Pibel* of *Pyhal* ſtaan blyft, dan wort in plaats van de Dageſch de Derde alleen verdubbelt, als;

רוֹמֵם in plaats van רֵוֵם komt van רום.

כִּרְבֵּל komt van כָּרַב, zulks leert ons de vermeerdering van een vierde letter (hy zy wie hy wil), om dat in de *Pibel* of *Pyhal* de ר geen Dageſch kan aannemen, daarom wort hier de ל agter bygevoegt; nemen wy die weg, zo blyft ons grontwoort כָּרַב.

שִׁעֲשַׁע komt van שָׁעָה, zulks leert ons de verdubbeling van de Twee Eerſte grontletters, om dat in de *Pibel* of *Pyhal* de Twede een Dageſch behoorde, maar niet kan aannemen, zo verdubbelt de eerſte, en om dat de Derde, zynde de ה, wegvalt, verdubbelt de Twede grontletter, waar door wy ontdekken, dat ons grontwoort is שָׁעָה.

Aldus ontmoeten wy de verdubbeling van de Eerſte en Twede grontletter, al is het dat de Twede een Dageſch kan aannemen, als; שִׁנֵּג van שָׁגָה, men zoude wel in de *Pibel* kunnen zeggen שִׁגֵּה, neen maar de ה valt weg, en de twee eerſte grontletters verdubbelen, om de zaak zo veel te kragtiger uit te drukken.

סִלְסֵל komt van סָלַל, zulks leert ons de verdubbeling van de Eerſte grontletter agter de Twede, om dat in de *Pibel* of *Pyhal* de Twede behoorde een Dageſch te hebben, als סִלֵּל, dog om dat de Twede en Derde grontletter eensluidende zyn, zoude een mistoon van drie Lameds gehoort worden, daarom verdubbelt de Eerſte

in plaats van de Dageſch, waar uit wy ontdekken, dat ons grontwoort is סָלַל.

Nogtans vinden wy grontwoorden van gelyke natuur, die zonder verdubbeling in de *Pihel* voorkomen, als פִּלֵּל, zynde als dan het grontwoort zelfs in de *Pihel*.

סִחֲרַחַר komt van סָחַר, zulks leert ons de verdubbeling van de twee laatſte grontletters, om dat de Twede in de *Pihel* of *Pyhal* behoorde dog geen Dageſch kan aannemen, het welk de twee laaſte doet verdubbelen, waar uit wy ondekken dat ons grontwoort is סָחַר.

Aldus vinden wy de verdubbeling van de twee laatſte grontletters, al is het dat de twede een Dageſch kan aannemen, als; חִמֵּר van חָמַר, zoude in de *Pihel* kunnen gezegt worden חִמְרֵמַר, neen maar de twee laaſte verdubbelen om de zaak zo veel te kragtiger uit te drukken.

In deze Gedaantens, en Kragt, ontmoeten ons in den Text ook woorden in de *Hitpahel*, als הִתְמָרְמַר, en meêr anderen.

Onze gedagten over de Meêr als Drie geletterde Gront- of Werkwoorden aldus verklaart hebbende, zullen wy wederkerende onderzoeken, tot wat gebruik, nut, en gemak, deze voorgaande 22 Claſſen ons kunnen dienen in de hier na volgende Tafelen der Conjugaties.

De 22 Claſſen tonen ons even zo veel onderſcheidene Werk- of Naamwoorden, waar door wy in een *Kort Begrip* alle grontwoorden, die in den gehelen Text geſchreven ſtaan, een ieder (luit een dezer 22 Claſſen) zyn byzonder Naam geven, en volgens dien ook deſſelfs Natuur, Eigenſchap, en Verandering, in het Conjugeren kennen, zo dat ons geen een woort in den Text kan voorkomen, of het zelve behoort onder een van deze 22 Claſſen.

Ieder Claſſis heeft een menigte zyns gelyke grontwoorden, als;

קָבַר	שָׁלַח	סָגַר	שָׁמַר	פָּקַד	&c. &c. zyn van de Eerſte Claſſis	שְׁלֹמִים
אָלַף	אָסַר	אָבַד	אָכַל	אָמַר	&c. &c. zyn van de Twede Claſſis	נַחֵי פֹּא
יָסַד	יָחַם	יָרַד	יָשַׁב	יָלַד	&c. &c. zyn van de Derde Claſſis	נַחֵי פֵּי

En

En zo voorts ten einde de מְחוּמָשִׁים heeft de eene meêr, de andere minder, grontwoorden in zyn Claſſis.

Ieder grontwoort wort getoetſt aan zyne drie grontletters, om te zien, of het een *Volmaakt*, *Ruſtent*, *Gebrekkig*, *Dubbelaar*, of *Meêr* als *Drie gelettert*, grontwoort is, als;

נָגַשׁ is een van de חֲמִשִּׁי פֵּ״נ zynde de 14 Claſſis, סָבַב is een van de כְּפוּלִים zynde de 18 Claſſis.

De Claſſicale benaming van een woort uit een of meêr grontletters gevonden hebbende, dan moet zodanig een woort *Geconjugeert* of *Gebogen* worden, luit een dezer 22 Claſſen, volgens het voorbeelt van zyn Naamgenoot, zo als het zelve op de Tafels der Conjugaties zig vertoont.

Alleen eenige Claſſicale Naamgenoten verſchillen in een en dezelve tyt, door af, of bydoening van deze of gene Letter, of Vocaal, als;

אֹמַר *ik zal zeggen*,	Behoorden volgens	אָמַר	van אֱאֶמֹר
אוֹחֵז *ik zal aangrypen*,	de Volmaakte te	אָחַז	van אֶאֱחֹז
אֹכַל *ik zal eeten*,	ſtaan.	אָכַל	van אֶאֱכֹל

Deze zyn alle drie van de נַחֵי פֵּא״, ſprekende wel eenparig in de *Kal*, toekomende tyt, nogtans verſchillende in hunne vervoegingen, zo van letteren, als vocalen.

Eenige Gront- of Werkwoorden vinden in alle zeven Conjugaties geen plaats, al is het, dat dezelve onder een en die zelve Claſſis behooren, voornamentlyk zodanige Werkwoorden, die eene byblyvende werkinge hebben, als;

פָּלַל *oordelen*, komt alleen in de *Pihel*, *Hitpahel*, niet verder.
לָקַח *nemen*, komt in de *Kal*, *Niphal*, *Pyhal*, *Hitpahel*, niet verder.
מָצָא *vinden*, komt in de *Niphal*, *Hiphil*, niet verder.

Tot ons gemak en meerder verligting, volgt alhier een Lyſt van 45 Woorden, die alle, dog van de welke, eenige hier, andere daar, onze Tafels der Conjugaties bekleden, zo als die door ons uit den Text genomen zyn, in de volgende Claſſicale order:

Claſ. 1 N°. 1 פָּקַד *bezoeken*, gaat alle Conjugaties door.

2 אָמַר *zeggen*, Kal, Niphal, Hitpahel, niet verder.

2 3 אִבַּד *verderven*, Pihel, Hiphil.

4 אִכַּל *verteren*, Pyhal.

5 יָלַד *baren*, Kal, Niphil, Pyhal, Hiphil, Hophal, niet verder.

3 6 יִסַּד *grontleggen*, Pihel.

7 יָדַע *weten*, Hitpahel.

8 בּוֹן *bemerken*, gaat alle Conjugaties door.

4 9 קוּם *opſtaan*, Pihel.

10 צִיִּן *bloejen*, Kal, Hiphil, niet verder.

11 רִיק *ledig zyn*, Hophal.

5 12 טִיל *werpen*, Pihel.

13 נִין *telen*, Niphal, niet verder. *Het is echter in de Conjugatie Niphal niet opgenomen, zie pag. 93.*

14 מָצָא *vinden*, Kal, Niphal, Hiphil, niet verder.

6 15 מִלֵּא *vervullen*, Pihel.

16 חִבָּא *ſchuilen*, Pyhal, Hophal, Hitpahel.

7 - 17 גָּלָה *openbaren*, gaat alle Conjugaties door.

18 אָפָה *bakken*, Kal, Niphal, niet verder.

8 19 אִוָּה *verlangen*, Pihel, Hitpahel.

20 אִנָּה *leet dragen*, Pyhal.

21 יָצָא *uitgaan*, Kal, Hiphil, Hophal, niet verder.

9 22 יָרֵא *vrezen*, Niphal, Hitpahel.

23 יָרָה *onderwyzen*, Kal, Niphal, Hiphil, Hophal, niet verder.

10 24 יִדָּה *belyden*, Pihel, Hitpahel.

11 - 25 חָיָה *leven*, Kal, Pihel, Hiphil, niet verder.

12 - 26 רָאָה *zien*, Kal, Niphal, Hiphil, Hophal, Hitpahel, niet verder.

13 - 27 בּוֹא *komen*, Kal, Hiphil, Hophal, niet verder.

28 נָגַשׁ *naderen*, Kal, Niphal, Hiphil, Hophal, niet verder.

14 29 נִפֵּץ *verſtrojen*, Pihel.

30 לָקַח *nemen*, Pyhal.

31 נָפַל *vallen*, Hitpahel.

15 - 32 נָתַן *geven*, Kal, Niphal, Hophal, niet verder.

16 - 33 נָשָׂא *dragen*, Kal, Niphal, Pihel, Hiph. Hoph. Hitp. niet verder.

Claſſe

Classis	N°.	
17	34	נָטָה *buigen*, Kal, Niphal, Hiphil, Hophal, niet verder.
	35	נָסָה *beproeven*, Pihel.
	36	נָגָה *slaan*, Pyhal.
18	37	מָדַד *meten*, Kal, niet verder.
	38	חָמַם *volmaken*, Niphal, Hiphil, Hophal.
	39	פִּלֵּל *bidden*, Pihel, Hitpahel.
	40	שָׁדַד *beroven*, Pyhal.
19	41	נָדַד *vlieden*, Kal, Hiphil, Hophal, Hitpahel, niet verder.
20	42	כִּלְכֵּל *onderhouden*, Pihel, Pyhal, niet verder.
21	43	כִּרְבֵּל *bedekken*, Pihel, niet verder.
	44	רִטַּפֵּשׁ *verkwikken*, Pyhal, niet verder.
22	45	חָמַרְמַר *om en omlopen*, Pyhal, niet verder.

Alle deze 45 woorden zullen wy op de volgende Tafels, eenige hier, andere daar, gebogen vinden, in zodanige Conjugaties, het zy in alle, gelyk פָּקַד, of alleen in eenige, gelyk אָמַר in de Kal, Niphal, Hitpahel, niet verder &c. zo als agter ieder woort is aangewezen.

NIET VERDER, dat is, den Text geeft geen meerder Conjugaties aan dit Woort.

Ook zouden wy deze 22 Classen wel met 22 Woorden kunnen Conjugeeren, dog dan zouden wy de ontbrekende Conjugaties aan ieder Classicaal woort daar by moeten maken, (*zo als andere wel doen*,) zonder dat het in den Text gevonden wort, alleen wy hebben goet gevonden, niet verder dan den Text te gaan.

Daarom hebben wy de meeste Classen met meer dan een woort moeten voorzien, om ieder Classis zo veel Conjugaties te doen aannemen, als den Text ons toelaat.

Zo dat aan geen van alle Classen, (behoudens den Text) niet een eenige Conjugatie meerder kan toegevoegt worden, dan die agter ieder gestelt zyn.

Al was het ook dat wy nog zevenmaal zo veel woorden van een en die zelve Classis byvoegden, zo zouden wy daar door nogtans voor die Classis geen eene Conjugatie (behoudens den Text) meerder kunnen bezorgen.

Wy zullen dan de 22 Classen, bezet met 45 Werkwoorden, een ieder in

in zyn agter aangewezene Conjugatie doen Conjugeeren op de volgende Tafelen der zeven Conjugaties.

Ieder Conjugatie (uitgenomen de Pyhal en Hophal), heeft 5 tyden, genaamt als volgt:

De עָבַר *voorledene*
בֹּנוֹנִי *tegenwoordige*
מָקוֹר *onbepaalde*
צִוּוּי *gebiedende.*
עָתִיד *toekomende*

} Zo als pag. 57. en vervolgens breetvoeriger vermelt is.

Alleen de בֵּינוֹנִי, is tweefins, hy is of פּוֹעֵל *Activus*, *werker*, of פָּעוּל *Passivus*, *het bewerkte*, zo als pag. 59 vertoont is.

De Kal, Pihel, Hiphil, zyn *Activa*, *werkende* conjugaties, daarom hebben dezelve de בֵּינוֹנִי פָּעוּל meêr, dan de *Passiva Lydende*, om dat een tegenwoordige *Activus*, altoos een *Passivus* kan voortbrengen.

De Niphal, Pyhal, zyn *passiva*, *lydende* conjugaties, daarom hebben dezelve maar een בֵּינוֹנִי, om dat een tegenwoordige lydende, geen ander lydende kan voortbrengen, of hy zou een *Activus* worden.

De Hophal, zynde ook een *passivus*, ontbeert in zyn geheel de בֵּינוֹנִי, om dat de *aangestelde* in den tegenwoordigen tyt, zelfs geen *Activus* nog *passivus*, maar als een *Werktuig* tusschen den Werker en het Bewerkte kan en moet erkent worden.

De Hitpahel, is niet alleen een *Activus*, maar ook een *passivus*, daarom heeft dezelve maar een בֵּינוֹנִי, gelyk de *Niphal* en *Pyhal*, om dat een tegenwoordige zig zelfs Bewerkende geen ander zig zelfs Bewerkende kan voortbrengen.

De צִוּוּי kan in de *Pyhal* en *Hophal* geen plaats vinden, om dat de *Neerstigheit* of *Aanstelling* des werks, niet van den *passivus*, maar van den *activus*, is afhangende.

Nommer 1, 2, 3, boven in de Collommen, zyn *Eerste*, *Twede* of *Derde* perzoon.

De M, is *Mannelyk*, V, *Vrouwelyk*, G, *Gemeen geslagt*, E, *Eenvoudig*, Mr, *Meêrvoudig* getal.

De Nommers ter regter zyde, wyzen de Lystgetallen, } zo als pag. 84 en
Die ter linker zyde, de Classis der woorden. } 85 gezien is.

Aldus onderrigt zynde, vervoegen wy ons tot de Conjugaties.

Con-

Conjugatie K A L.

De עָבַר VOORLEDENE TYT, in de קַל KAL.

פָּקַד *hy heeft bezogt*, אָמַר *hy heeft gezegt*, יָלַד *hy heeft gebaart*, &c.

	1 G MT	2 V MT	2 M MT	3 G MT	1 G E	2 V E	2 M E	3 V E	3 M E	
	Wy hebben.	Gy lieden hebt.	Gy lieden hebt.	Zy hebben.	Ik heb.	Gy hebt.	Gy hebt.	Zy heeft.	Hy heeft.	
Classis										N°.
1	פָּקַדְנוּ	פְּקַדְתֶּן	פְּקַדְתֶּם	פָּקְדוּ	פָּקַדְתִּי	פָּקַדְתְּ	פָּקַדְתָּ	פָּקְדָה	פָּקַד	1
2	אָמַרְנוּ	אֲמַרְתֶּן	אֲמַרְתֶּם	אָמְרוּ	אָמַרְתִּי	אָמַרְתְּ	אָמַרְתָּ	אָמְרָה	אָמַר	2
3	יָלַדְנוּ	יְלַדְתֶּן	יְלַדְתֶּם	יָלְדוּ	יָלַדְתִּי	יָלַדְתְּ	יָלַדְתָּ	יָלְדָה	יָלַד	5
4	בָּנִינוּ	בְּנִיתֶן	בְּנִיתֶם	בָּנוּ	בָּנִיתִי	בָּנִית	בָּנִיתָ	בָּנְתָה	בָּנָה	8
5	צָצְנוּ	צְצִיתֶן	צְצִיתֶם	צָצוּ	צָצִיתִי	צָצִית	צָצִיתָ	צָצָה	צָץ	10
6	מָצָאנוּ	מְצָאתֶן	מְצָאתֶם	מָצְאוּ	מָצָאתִי	מָצָאתְ	מָצָאתָ	מָצְאָה	מָצָא	14
7	גָּלִינוּ	גְּלִיתֶן	גְּלִיתֶם	גָּלוּ	גָּלִיתִי	גָּלִית	גָּלִיתָ	גָּלְתָה	גָּלָה	17
8	אָפִינוּ	אֲפִיתֶן	אֲפִיתֶם	אָפוּ	אָפִיתִי	אָפִית	אָפִיתָ	אָפְתָה	אָפָה	18
9	יָצָאנוּ	יְצָאתֶן	יְצָאתֶם	יָצְאוּ	יָצָאתִי	יָצָאת	יָצָאתָ	יָצְאָה	יָצָא	21
10	יָרַדְנוּ	יְרִיתֶן	יְרִיתֶם	יָרְדוּ	יָרַדְתִּי	יָרַדְתְּ	יָרַדְתָּ	יָרְתָה	יָרַד	23
11	חָיִינוּ	חֲיִיתֶן	חֲיִיתֶם	חָיוּ	חָיִיתִי	חָיִית	חָיִיתָ	חָיְתָה	חָיָה	25
12	רָאִינוּ	רְאִיתֶן	רְאִיתֶם	רָאוּ	רָאִיתִי	רָאִית	רָאִיתָ	רָאֲתָה	רָאָה	26
13	בָּאנוּ	בְּאתֶן	בְּאתֶם	בָּאוּ	בָּאתִי	בָּאת	בָּאתָ	בָּאָה	בָּא	27
14	נָגַשְׁנוּ	נְגַשְׁתֶּן	נְגַשְׁתֶּם	נָגְשׁוּ	נָגַשְׁתִּי	נָגַשְׁתְּ	נָגַשְׁתָּ	נָגְשָׁה	נָגַשׁ	28
15	נָתַנּוּ	נְתַתֶּן	נְתַתֶּם	נָתְנוּ	נָתַתִּי	נָתַתְּ	נָתַתָּ	נָתְנָה	נָתַן	32
16	נָשָׂאנוּ	נְשָׂאתֶן	נְשָׂאתֶם	נָשְׂאוּ	נָשָׂאתִי	נָשָׂאת	נָשָׂאתָ	נָשְׂאָה	נָשָׂא	33
17	נָטִינוּ	נְטִיתֶן	נְטִיתֶם	נָטוּ	נָטִיתִי	נָטִית	נָטִיתָ	נָטְתָה	נָטָה	34
18	מָדַדְנוּ	מְדַדְתֶּן	מְדַדְתֶּם	מָדְדוּ	מָדַדְתִּי	מָדַדְתְּ	מָדַדְתָּ	מָדְדָה	מָדַד	37
19	נָדַדְנוּ	נְדַדְתֶּן	נְדַדְתֶּם	נָדְדוּ	נָדַדְתִּי	נָדַדְתְּ	נָדַדְתָּ	נָדְדָה	נָדַד	41

Con-

Conjugatie KAL.

Clas.	De בֵּינוֹנִי פָּעוּל, TEGENWOORDIGE TYT, in de קַל KAL. פָּקוּד *bezogt zynde*, אָמוּר *gezegt zynde*, &c.				De בֵּינוֹנִי פוֹעֵל, TEGENWOORDIGE TYT, in de קַל KAL. פּוֹקֵד *bezoekende*, אוֹמֵר *zeggende*, &c.				No.
	V MT Zyworden.	M MT Zyworden.	V E Zywort.	M E Hywort.	V MT Zy zyn.	M MT Zy zyn.	V E Zy is.	M E Hy is.	
1	פְּקוּדוֹת	פְּקוּדִים	פְּקוּדָה	פָּקוּד	פּוֹקְדוֹת	פּוֹקְדִים	פּוֹקֶדֶת פּוֹקְדָה	פּוֹקֵד	1
2	אֲמוּרוֹת	אֲמוּרִים	אֲמוּרָה	אָמוּר	אוֹמְרוֹת	אוֹמְרִים	אוֹמֶרֶת אוֹמְרָה	אוֹמֵר	2
3	יְלוּדוֹת	יְלוּדִים	יְלוּדָה	יָלוּד	יוֹלְדוֹת	יוֹלְדִים	יוֹלֶדֶת יוֹלְדָת	יוֹלֵד	5
4	בּוֹנוֹת	בּוֹנִים	בּוֹנָה	בּוֹן	בָּנוֹת	בָּנִים	בָּנָה	בֶּן	8
5	——	——	——	——	צָצוֹת	צָצִים	צָצָה	צָץ	10
6	מְצוּאוֹת	מְצוּאִים	מְצוּאָה	מָצוּא	מוֹצְאוֹת	מוֹצְאִים	מוֹצֵאת מוֹצְאָה	מוֹצֵא	14
7	גְּלוּיוֹת	גְּלוּיִם	גְּלוּיָה	גָּלוּי	גּוֹלוֹת	גּוֹלִים	גּוֹלָה	גּוֹלֶה	17
8	אֲפוּיוֹת	אֲפוּיִם	אֲפוּיָה	אָפוּי	אוֹפוֹת	אוֹפִים	אוֹפָה	אוֹפֶה	18
9	——	——	——	——	יוֹצְאוֹת	יוֹצְאִים	יוֹצֵאת יוֹצְאָה	יוֹצֵא	21
10	יְרוּיוֹת	יְרוּיִם	יְרוּיָה	יָרוּי	יוֹרוֹת	יוֹרִים	יוֹרָה	יוֹרֶה	23
11	——	——	——	——	——	——	——	——	
12	רְאוּיוֹת	רְאוּיִם	רְאוּיָה	רָאוּי	רוֹאוֹת	רוֹאִים	רוֹאָה	רוֹאֶה	26
13	——	——	——	——	בָּאוֹת	בָּאִים	בָּאָה	בָּא	27
14	נְגוּשׁוֹת	נְגוּשִׁים	נְגוּשָׁה	נָגוּשׁ	נוֹגְשׁוֹת	נוֹגְשִׁים	נוֹגֶשֶׁת נוֹגְשָׁה	נוֹגֵשׁ	28
15	נְתוּנוֹת	נְתוּנִים	נְתוּנָה	נָתוּן	נוֹתְנוֹת	נוֹתְנִים	נוֹתֶנֶת נוֹתְנָה	נוֹתֵן	32
16	נְשׁוּאוֹת	נְשׁוּאִים	נְשׁוּאָה	נָשׁוּא	נוֹשְׂאוֹת	נוֹשְׂאִים	נוֹשֵׂאת נוֹשְׂאָה	נוֹשֵׂא	33
17	נְטוּיוֹת	נְטוּיִם	נְטוּיָה	נָטוּי	נוֹטוֹת	נוֹטִים	נוֹטָה	נוֹטֶה	34
18	מְדוּרוֹת	מְדוּרִים	מְדוּרָה	מָדוּר	מוֹדְרוֹת	מוֹדְרִים	מוֹדֶרֶת מוֹדְרָה	מוֹדֵד	37
19	——	——	——	——	נוֹדְרוֹת	נוֹדְרִים	נוֹדֶרֶת נוֹדְרָה	נוֹדֵד	41
	——	——	——	——	——	——	——	——	

Con-

Conjugatie K A L.

Claf.	De צִוּוי, Gebiedende tyt, in de קַל Kal.				De מָקוֹר, Onbepaalde tyt, in de קַל Kal.				
	פְּקוֹד *bezoekt*, אֱמוֹר *zegt*, &c.				פְּקוֹד *bezoeken*, אֱמוֹר *zeggen*, &c.				
	V. Mr.	M. Mr.	V. E.	M. E.	מ van	ל om te	כ als	ב in	No.
1	פְּקֹדָה	פִּקְדוּ	פִּקְדִי	פְּקֹד	מִפְקֹד	לִפְקֹד	כִּפְקֹד	בִּפְקֹד	1
2	אֱמֹרָה	אִמְרוּ	אִמְרִי	אֱמֹר	מֵאֱמֹר	לֶאֱמֹר	כֶּאֱמֹר	בֶּאֱמֹר	2
3	לֵדְנָה	לֵדוּ	לֵדִי	לֵד	מִלֶּדֶת	לָלֶדֶת	כְּלֶדֶת	בְּלֶדֶת	5
4	בְּנֶינָה	בְּנוּ	בְּנִי	בֶּן	מִבֶּן	לָבֶן	כְּבֶן	בְּבֶן	8
5	——	——	——	——	——	——	——	——	
6	מְצָאנָה	מִצְאוּ	מִצְאִי	מְצָא	מִמְּצוֹא	לִמְצוֹא	כִּמְצוֹא	בִּמְצוֹא	14
7	גְּלֶינָה	גְּלוּ	גְּלִי	גְּלֵה	מִגְּלוֹת	לִגְלוֹת	כִּגְלוֹת	בִּגְלוֹת	17
8	אֶפֶינָה	אִפּוּ	אִפִּי	אֶפֶה	מֵאֲפוֹת	לַאֲפוֹת	כַּאֲפוֹת	בַּאֲפוֹת	18
9	צֶאנָה	צְאוּ	צְאִי	צֵא	מִצֵּאת	לָצֵאת	כְּצֵאת	בְּצֵאת	21
10	יֵרֵינָה	יִרְאוּ	יִרְאִי	יְרֵה	מִירוֹת	לִירוֹת	כִּירוֹת	בִּירוֹת	23
11	חֶיֶינָה	חִיּוּ	חִיִּי	חְיֵה	מֵחָיוֹת	לְחַיּוֹת	כְּחַיּוֹת	בְּחַיּוֹת	25
12	רְאֶינָה	רְאוּ	רְאִי	רְאֵה	מֵרְאוֹת	לִרְאוֹת	כִּרְאוֹת	בִּרְאוֹת	26
13	בוֹאֶינָה	בּוֹאוּ	בּוֹאִי	בּוֹא	מִבּוֹא	לָבוֹא	כְּבוֹא	בְּבוֹא	27
14	נְשֶׂנָה	נְשׂוּ	נְשִׂי	נְגַשׁ נֹשׂ	מִנְּשֹׂת	לָנֶשֶׁת	כְּנֶשֶׁת	בְּנֶשֶׁת	28
15	תְּנֶנָה	תְּנוּ	תְּנִי	תֵּן תְּנָה	מִתֵּת	לָתֵת	כְּתֵת	בְּתֵת	32
16	שְׁאֶנָה	שְׁאוּ	שְׁאִי	שָׂא	מִשֵּׂאת	לָשֵׂאת	כְּשֵׂאת	בְּשֵׂאת	33
17	נְטֶינָה	נְטוּ	נְטִי	נְטֵה	מִנְטוֹת	לִנְטוֹת	כִּנְטוֹת	בִּנְטוֹת	34
18	מְרֻדְנָה	מִרְדוּ	מִרְדִי	מְרֹד	מִמְּרוֹד	לִמְרוֹד	כִּמְרוֹד	בִּמְרוֹד	37
19	נְדֹרְנָה	נִדְרוּ	נִדְרִי	נְדֹר	מִנְּדוֹד	לִנְדוֹד	כִּנְדוֹד	בִּנְדוֹד	41
	——	——	——	——	——	——	——	——	

Conjugatie KAL.

De עָתִיד Toekomende tyt, in de קַל Kal.

יִפְקֹד *hy zal bezoeken*, יֹאמַר *hy zal zeggen*, יֵלֵד *hy zal baren*, &c.

Cl.	1 G. Mr. Wy zullen.	2 V. Mr. Gy lieden zult.	2 M. Mr. Gy lieden zult.	3 V. Mr. Zy zullen.	3 M Mr. Zy zullen.	1 G. E. Ik zal.	2 V. E. Gy zult.	2 M. E. Gy zult.	3 V. E. Zy zal.	3 M. E. Hy zal.	N°.
1	נִפְקֹד	תִּפְקְדְנָה	תִּפְקְדוּ	תִּפְקֹדְנָה	יִפְקְדוּ	אֶפְקֹד	תִּפְקְדִי	תִּפְקְדוּ	תִּפְקֹד	יִפְקֹד	1
2	נֹאמַר	תֹּאמַרְנָה	תֹּאמְרוּ	תֹּאמַרְנָה	יֹאמְרוּ	אֹמַר	תֹּאמְרִי	תֹּאמַר	תֹּאמַר	יֹאמַר	2
3	נֵלֵד	תֵּלַדְנָה	תֵּלְדוּ	תֵּלַדְנָה	יֵלְדוּ	אֵלֵד	תֵּלְדִי	תֵּלֵד	תֵּלֵד	יֵלֵד	5
4	נָבוֹן	תָּבֹונֶנָה	תָּבוֹנוּ	תָּבֹונֶנָה	יָבוֹנוּ	אָבוֹן	תָּבוֹנִי	תָּבוֹן	תָּבוֹן	יָבוֹן	8
5	נָצִיץ	תָּצֵיצְנָה	תָּצִיצוּ	תָּצֵיצְנָה	יָצִיצוּ	אָצִיץ	תָּצִיצִי	תָּצִיץ	תָּצִיץ	יָצִיץ	10
6	נִמְצָא	תִּמָּצֶאנָה	תִּמְצְאוּ	תִּמָּצֶאנָה	יִמְצְאוּ	אֶמָּצֵא	תִּמָּצְאִי	תִּמָּצֵא	תִּמָּצֵא	יִמָּצֵא	14
7	נִגְלֶה	תִּגָּלֶינָה	תִּגְלוּ	תִּגָּלֶינָה	יִגְלוּ	אֶגָּלֶה	תִּגָּלִי	תִּגָּלֶה	תִּגָּלֶה	יִגָּלֶה	17
8	נֵאָסֵף	תֵּאָסַפְנָה	תֵּאָסְפוּ	תֵּאָסַפְנָה	יֵאָסְפוּ	אֵאָסֵף	תֵּאָסְפִי	תֵּאָסֵף	תֵּאָסֵף	יֵאָסֵף	18
9	נֵצֵא	תֵּצֶאנָה	תֵּצְאוּ	תֵּצֶאנָה	יֵצְאוּ	אֵצֵא	תֵּצְאִי	תֵּצֵא	תֵּצֵא	יֵצֵא	21
10	נִירָה	תִּרֶינָה	תִּירוּ	תִּרֶינָה	יִירוּ	אִירֶה	תִּירִי	תִּירֶה	תִּירֶה	יִירֶה	23
11	נִחְיֶה	תִּחֶיֶינָה	תִּחְיוּ	תִּחֶיֶינָה	יִחְיוּ	אֶחְיֶה	תִּחְיִי	תִּחְיֶה	תִּחְיֶה	יִחְיֶה	25
12	נֵרָאֶה	תֵּרָאֶינָה	תֵּרָאוּ	תֵּרָאֶינָה	יֵרָאוּ	אֵרָאֶה	תֵּרָאִי	תֵּרָאֶה	תֵּרָאֶה	יֵרָאֶה	26
13	נָבֹא	תָּבֹאנָה	תָּבֹאוּ	תָּבֹאנָה	יָבֹאוּ	אָבֹא	תָּבֹאִי	תָּבֹא	תָּבֹא	יָבֹא	27
14	נִגַּשׁ	תִּגַּשְׁנָה	תִּגְּשׁוּ	תִּגַּשְׁנָה	יִגְּשׁוּ	אֶגַּשׁ	תִּגְּשִׁי	תִּגַּשׁ	תִּגַּשׁ	יִגַּשׁ	28
15	נִתֵּן	תִּתֵּנָה	תִּתְּנוּ	תִּתֵּנָה	יִתְּנוּ	אֶתֵּן	תִּתְּנִי	תִּתֵּן	תִּתֵּן	יִתֵּן	32
16	נִשָּׂא	תִּשֶּׂאנָה	תִּשְׂאוּ	תִּשֶּׂאנָה	יִשְׂאוּ	אֶשָּׂא	תִּשְּׂאִי	תִּשָּׂא	תִּשָּׂא	יִשָּׂא	33
17	נֵטֶה	תֵּטֶינָה	תֵּטוּ	תֵּטֶינָה	יֵטוּ	אֵטֶה	תֵּטִי	תֵּטֶה	תֵּטֶה	יֵטֶה	34
18	נִמְרֹד	תִּמְרֹדְנָה	תִּמְרְדוּ	תִּמְרֹדְנָה	יִמְרְדוּ	אֶמְרֹד	תִּמְרְדִי	תִּמְרֹד	תִּמְרֹד	יִמְרֹד	37
19	נִדַּד	תִּדַּדְנָה	תִּדְּדוּ	תִּדַּדְנָה	יִדְּדוּ	אֶדַּד	תִּדְּדִי	תִּדַּד	תִּדַּד	יִדֹּד	41

Con-

Conjugatie NIPHAL.

De עָבַר, VOORLEDENE TYT, in de נִפְעַל, NIPHAL.

נִפְקַד *hy is bezogt*, נֶאֱמַר *is gezegt*, נוֹלַד *hy is gebaart.*

Claf.	1 G. Mf. Wy zyn.	2 V. Mf. Gy lieden zyt.	2 M. Mf. Gy lieden zyt.	3 M. Mf. Zy zyn.	1 G E. Ik ben.	2 V. E. Gy zyt.	2 M. E. Gy zyt.	3 V. E. Zy is.	3 M. E. Hy is.	No.
1	נִפְקַדְנוּ	נִפְקַדְתֶּן	נִפְקַדְתֶּם	נִפְקְדוּ	נִפְקַדְתִּי	נִפְקַדְתְּ	נִפְקַדְתָּ	נִפְקְדָה	נִפְקַד	1
2	נֶאֱמַרְנוּ	נֶאֱמַרְתֶּן	נֶאֱמַרְתֶּם	נֶאֶמְרוּ	נֶאֱמַרְתִּי	נֶאֱמַרְתְּ	נֶאֱמַרְתָּ	נֶאֱמְרָה	נֶאֱמַר	2
3	נוֹלַדְנוּ	נוֹלַדְתֶּן	נוֹלַדְתֶּם	נוֹלְדוּ	נוֹלַדְתִּי	נוֹלַדְתְּ	נוֹלַדְתָּ	נוֹלְדָה	נוֹלַד	5
4	נִבּוֹנּוּ	נִבּוֹנְתֶּן	נִבּוֹנְתֶּם	נִבְּנוּ	נִבּוֹנְתִּי	נִבּוֹנְתְּ	נִבּוֹנְתָּ	נִבְּנָה	נָבוֹן	8
5	——	——	——	——	——	——	——	——	——	10
6	נִמְצָאנוּ	נִמְצֵאתֶן	נִמְצֵאתֶם	נִמְצְאוּ	נִמְצֵאתִי	נִמְצֵאתְ	נִמְצֵאתָ	נִמְצְאָה	נִמְצָא	14
7	נִגְלֵינוּ	נִגְלֵיתֶן	נִגְלֵיתֶם	נִגְלוּ	נִגְלֵיתִי	נִגְלֵית	נִגְלֵיתָ	נִגְלְתָה	נִגְלָה	17
8	נֵאָפֵינוּ	נֵאָפִיתֶן	נֵאָפִיתֶם	נֵאָפוּ	נֵאָפִיתִי	נֵאָפִית	נֵאָפִיתָ	נֵאָפְתָה	נֵאָפָה	18
9	נוֹרָאנוּ	נוֹרֵאתֶן	נוֹרֵאתֶם	נוֹרְאוּ	נוֹרֵאתִי	נוֹרֵאת	נוֹרֵאתָ	נוֹרְאָה	נוֹרָא	22
10	נוֹרֵינוּ	נוֹרִיתֶן	נוֹרִיתֶם	נוֹרוּ	נוֹרִיתִי	נוֹרִית	נוֹרִיתָ	נוֹרְתָה	נוֹרָה	23
11	——	——	——	——	——	——	——	——	——	25
12	נִרְאֵינוּ	נִרְאִיתֶן	נִרְאִיתֶם	נִרְאוּ	נִרְאִיתִי	נִרְאִית	נִרְאִיתָ	נִרְאְתָה	נִרְאָה	26
13	——	——	——	——	——	——	——	——	——	27
14	נִגַּשְׁנוּ	נִגַּשְׁתֶּן	נִגַּשְׁתֶּם	נִגְּשׁוּ	נִגַּשְׁתִּי	נִגַּשְׁתְּ	נִגַּשְׁתָּ	נִגְּשָׁה	נִגַּשׁ	28
15	נִתַּנּוּ	נִתַּתֶּן	נִתַּתֶּם	נִתְּנוּ	נִתַּתִּי	נִתַּתְּ	נִתַּתָּ	נִתְּנָה	נִתַּן	32
16	נִשֵּׂאנוּ	נִשֵּׂאתֶן	נִשֵּׂאתֶם	נִשְּׂאוּ	נִשֵּׂאתִי	נִשֵּׂאת	נִשֵּׂאתָ	נִשְּׂאָה	נִשָּׂא	33
17	נִטֵּינוּ	נִטֵּיתֶן	נִטֵּיתֶם	נִטּוּ	נִטֵּיתִי	נִטֵּית	נִטֵּיתָ	נִטְּתָה	נִטֶּה	34
18	נִתַּמְנוּ	נִתַּמְתֶּן	נִתַּמְתֶּם	נִתַּמּוּ	נִתַּמּוֹתִי	נִתַּמּוֹת	נִתַּמּוֹתָ	נִתַּמָּה	נִתַּם	38
19	——	——	——	——	——	——	——	——	——	

Conjugatie NIPHAL.

Het tweede Tegenwoordige kan in deze conjugatie geen plaats vinden. ziet pag. 86.

De בֵּינוֹנִי, TEGENWOORDIGE TYT, in de נִפְעַל, NIPHAL.

נִפְקָד *hy wort bezogt.*
נֶאֱמָר *het wort gezegt.*

Clas.	V. MT. Zy worden.	M. MT. Zy worden.		V. E. Zy wort.	M. E. Hy wort.	No.
1	נִפְקָדוֹת	נִפְקָדִים	נִפְקֶדֶת	נִפְקְדָה	נִפְקָד	1
2	נֶאֱמָרוֹת	נֶאֱמָרִים	נֶאֱמֶרֶת	נֶאֱמְרָה	נֶאֱמָר	2
3	נוֹלָדוֹת	נוֹלָדִים	נוֹלֶדֶת	נוֹלְדָה	נוֹלָד	5
4	נִבוֹנוֹת	נִבוֹנִים		נִבוֹנָה	נָבוֹן	8
5	——	——	——	——	——	10
6	נִמְצָאוֹת	נִמְצָאִים	נִמְצֵאת	נִמְצְאָה	נִמְצָא	14
7	נִגְלוֹת	נִגְלִים	נִגְלֵית	נִגְלָה	נִגְלָה	17
8	נֶאֱסָפוֹת	נֶאֱסָפִים	נֶאֱסֶפֶת	נֶאֱסְפָה	נֶאֱסַף	18
9	נוֹרָאוֹת	נוֹרָאִים		נוֹרְאָה	נוֹרָא	22
10	נוֹרוֹת	נוֹרִים		נוֹרָה	נוֹרֶה	23
11	——	——	——	——	——	25
12	נִרְאוֹת	נִרְאִים		נִרְאָה	נִרְאָה	26
13	——	——	——	——	——	27
14	נִגָּשׁוֹת	נִגָּשִׁים	נִגֶּשֶׁת	נִגְּשָׁה	נִגַּשׁ	28
15	נִתָּנוֹת	נִתָּנִים	נִתֶּנֶת	נִתְּנָה	נִתַּן	32
16	נִשָּׂאוֹת	נִשָּׂאִים	נִשֵּׂאת	נִשְּׂאָה	נִשָּׂא	33
17	נִטּוֹת	נִטִּים	נִטִּית	נִטְּתָה	נִטָּה	34
18	נִתָּמוֹת	נִתָּמִים		נִתְּמָה	נִתָּם	38
19	——	——	——	——	——	

Con-

Conjugatie NIPHAL.

De מָקוֹר ONBEPAALDE TYT, in de נִפְעַל NIPHAL.
הִפָּקֵד *bezogt te worden*, &c.
הֵאָמֵר *gezegt worden*, &c.

N°	Bezogt worden.	בְּ Im.	כְּ Als.	לְ Om,	מִ Van.
1	הִפָּקֵד	בְּהִפָּקֵד	כְּהִפָּקֵד	לְהִפָּקֵד	מֵהִפָּקֵד
2	הֵאָמֵר	בְּהֵאָמֵר	כְּהֵאָמֵר	לְהֵאָמֵר	מֵהֵאָמֵר
5	הִוָּלֵד	בְּהִוָּלֵד	כְּהִוָּלֵד	לְהִוָּלֵד	מֵהִוָּלֵד
8	הִכּוֹן	בְּהִכּוֹן	כְּהִכּוֹן	לְהִכּוֹן	מֵהִכּוֹן
14	הִמָּצֵא	בְּהִמָּצֵא	כְּהִמָּצֵא	לְהִמָּצֵא	מֵהִמָּצֵא
17	הִגָּלֵה	בְּהִגָּלוֹת	כְּהִגָּלוֹת	לְהִגָּלוֹת	מֵהִגָּלוֹת
18	הֵאָפוֹת	בְּהֵאָפוֹת	כְּהֵאָפוֹת	לְהֵאָפוֹת	מֵהֵאָפוֹת
22	הִוָּרֵא	בְּהִוָּרֵא	כְּהִוָּרֵא	לְהִוָּרֵא	מֵהִוָּרֵא
23	הִיָּרֵה	בְּהִיָּרֵה	כְּהִיָּרֵה	לְהִיָּרֵה	מֵהִיָּרֵה
26	חֵרָאוֹת	בְּהֵרָאוֹת	כְּהֵרָאוֹת	לְהֵרָאוֹת	מֵהֵרָאוֹת
28	הִנָּגֵשׁ	בְּהִנָּגֵשׁ	כְּהִנָּגֵשׁ	לְהִנָּגֵשׁ	מֵהִנָּגֵשׁ
32	הִנָּתֵן	בְּהִנָּתֵן	כְּהִנָּתֵן	לְהִנָּתֵן	מֵהִנָּתֵן
33	הִנָּשֵׂא	בְּהִנָּשֵׂא	כְּהִנָּשֵׂא	לְהִנָּשֵׂא	מֵהִנָּשֵׂא
34	הִנָּטוֹת	בְּהִנָּטוֹת	כְּהִנָּטוֹת	לְהִנָּטוֹת	מֵהִנָּטוֹת
38	הִתֵּם	בְּהִתֵּם	כְּהִתֵּם	לְהִתֵּם	מֵהִתֵּם

De צִוּוּי GEBIEDENDE TYT, in de נִפְעַל, NIPHAL.
הִפָּקֵד *wort bezogt*, &c
הֵאָמֵר *wort gezegt*, &c

Cl	M. E.	V. E.	M. Mr.	V. Mr.
1	הִפָּקֵד	הִפָּקְדִי	הִפָּקְדוּ	הִפָּקֵדְנָה
2	הֵאָמֶר	הֵאָמְרִי	הֵאָמְרוּ	הֵאָמַרְנָה
3	הִוָּלֵד	הִוָּלְדִי	הִוָּלְדוּ	הִוָּלַדְנָה
4	הִכּוֹן	הִכּוֹנִי	הִכּוֹנוּ	הִכּוֹנָה
5				
6	הִמָּצֵא	הִמָּצְאִי	הִמָּצְאוּ	הִמָּצֶאנָה
7	הִגָּלֵה	הִגָּלִי	הִגָּלוּ	הִגָּלֶינָה
8	הֵאָפֶה	הֵאָפִי	הֵאָפוּ	הֵאָפֶינָה
9	הִוָּרֵא	הִוָּרְאִי	הִוָּרְאוּ	הִוָּרֶאנָה
10	הִיָּרֵה	הִיָּרִי	הִיָּרוּ	הִיָּרֶינָה
11				
12	הֵרָאֶה	הֵרָאִי	הֵרָאוּ	הֵרָאֶינָה
13				
14	הִנָּגֵשׁ	הִנָּגְשִׁי	הִנָּגְשׁוּ	הִנָּגַשְׁנָה
15	הִנָּתֵן	הִנָּתְנִי	הִנָּתְנוּ	הִנָּתַנָּה
16	הִנָּשֵׂא	הִנָּשְׂאִי	הִנָּשְׂאוּ	הִנָּשֶׂאנָה
17	הִנָּטוֹת	הִנָּטִי	הִנָּטוּ	הִנָּטֶינָה
18	הִתֹּם	הִתֹּמִי	הִתֹּמוּ	הִתֹּמֶינָה
19				

Conjugatie NIPHAL.

De עָתִיד, Toekomende Tyt, in de נִפְעַל, Niphal.

יִפָּקֵד *hy zal bezogt worden*, יֵאָמֵר *hy zal gezegt worden*, &c.

Cl.	1 G. Mr. Wy zullen.	2 V. Mr. Gy lieden zult.	2 M. Mr. Gy lieden zult.	3 V. Mr. Zy zullen.	3 M. Mr. Zy zullen	1 G. E. Ik zal.	2 V. E. Gy zult.	2 M. E. Gy zult.	3 V. E. Zy zal.	3 M. E. Hy zal.	No.
1	נִפָּקֵד	תִּפָּקַדְנָה	תִּפָּקְדוּ	תִּפָּקַדְנָה	יִפָּקְדוּ	אֶפָּקֵד	תִּפָּקְדִי	תִּפָּקֵד	תִּפָּקֵד	יִפָּקֵד	1
2	נֵאָמֵר	תֵּאָמַרְנָה	תֵּאָמְרוּ	תֵּאָמַרְנָה	יֵאָמְרוּ	אֵאָמֵר	תֵּאָמְרִי	תֵּאָמֵר	תֵּאָמֵר	יֵאָמֵר	2
3	נִוָּלֵד	תִּוָּלַדְנָה	תִּוָּלְדוּ	תִּוָּלַדְנָה	יִוָּלְדוּ	אִוָּלֵד	תִּוָּלְדִי	תִּוָּלֵד	תִּוָּלֵד	יִוָּלֵד	5
4	נִבְנֶה	תִּבָּנֶינָה	תִּבָּנוּ	תִּבָּנֶינָה	יִבָּנוּ	אִבָּנֶה	תִּבָּנִי	תִּבָּנֶה	תִּבָּנֶה	יִבָּנֶה	8
5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
6	נִמְצָא	תִּמָּצֶאנָה	תִּמָּצְאוּ	תִּמָּצֶאנָה	יִמָּצְאוּ	אִמָּצֵא	תִּמָּצְאִי	תִּמָּצֵא	תִּמָּצֵא	יִמָּצֵא	14
7	נִגְלָה	תִּגָּלֶינָה	תִּגְלוּ	תִּגָּלֶינָה	יִגְלוּ	אֶגָּלֶה	תִּגָּלִי	תִּגָּלֶה	תִּגָּלֶה	יִגָּלֶה	17
8	נֵאָסְפָה	תֵּאָסַפְנָה	תֵּאָסְפוּ	תֵּאָסַפְנָה	יֵאָסְפוּ	אֵאָסְפָה	תֵּאָסְפִי	תֵּאָסֵף	תֵּאָסֵף	יֵאָסֵף	18
9	נִוְרָא	תִּוָּרֶאנָה	תִּוָּרְאוּ	תִּוָּרֶאנָה	יִוָּרְאוּ	אִוָּרֵא	תִּוָּרְאִי	תִּוָּרֵא	תִּוָּרֵא	יִוָּרֵא	22
10	נִירֵשׁ	תִּירַשְׁנָה	תִּירְשׁוּ	תִּירַשְׁנָה	יִירְשׁוּ	אִירַשׁ	תִּירְשִׁי	תִּירַשׁ	תִּירַשׁ	יִירַשׁ	23
11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
12	נִרְאֶה	תֵּרָאֶינָה	תֵּרָאוּ	תֵּרָאֶינָה	יֵרָאוּ	אֵרָאֶה	תֵּרָאִי	תֵּרָאֶה	תֵּרָאֶה	יֵרָאֶה	26
13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
14	נִנָּגֵשׁ	תִּנָּגַשְׁנָה	תִּנָּגְשׁוּ	תִּנָּגַשְׁנָה	יִנָּגְשׁוּ	אִנָּגֵשׁ	תִּנָּגְשִׁי	תִּנָּגֵשׁ	תִּנָּגֵשׁ	יִנָּגֵשׁ	28
15	נִנָּתֵן	תִּנָּתַנְנָה	תִּנָּתְנוּ	תִּנָּתַנְנָה	יִנָּתְנוּ	אֶנָּתֵן	תִּנָּתְנִי	תִּנָּתֵן	תִּנָּתֵן	יִנָּתֵן	32
16	נִנָּשֵׂא	תִּנָּשֶׂאנָה	תִּנָּשְׂאוּ	תִּנָּשֶׂאנָה	יִנָּשְׂאוּ	אֶנָּשֵׂא	תִּנָּשְׂאִי	תִּנָּשֵׂא	תִּנָּשֵׂא	יִנָּשֵׂא	33
17	נִנְטָה	תִּנָּטֶינָה	חִנָּטוּ	תִּנָּטֶינָה	יִנָּטוּ	אֶנָּטֶה	תִּנָּטִי	תִּנָּטֶה	תִּנָּטֶה	יִנָּטֶה	34
18	נִתּוֹם	תִּתָּמֶינָה	תִּתּוֹמוּ	תִּתָּמֶינָה	יִתּוֹמוּ	אֶתּוֹם	תִּתּוֹמִי	תִּתּוֹם	תִּתּוֹם	יִתּוֹם	38
19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Con-

Conjugatie PIHEL.

De עָבַר VOORLEDENE TYT, in de פִּעֵל PIHEL.

פִּקֵּד *hy heeft neerſtig bezogt*, אִבֵּר *hy heeft neerſtig onder ge'vragt*, *&c.*

Cl.	1 G. Mr. Wy hebben.	2 V. Mr. Gy lieden hebt	2 M. Mr. Gy lieden hebt	3 G. Mr. Zy lieden hebben.	1 G. E. Ik heb.	2 V. E. Gy hebt.	2 M. E. Gy hebt.	3 V. E. Zy heeft.	3 M. E. Hy heeft.	No
1	פִּקַּדְנוּ	פִּקַּדְתֶּן	פִּקַּדְתֶּם	פִּקְּדוּ	פִּקַּדְתִּי	פִּקַּדְתְּ	פִּקַּדְתָּ	פִּקְּדָה	פִּקֵּד	1
2	אִבַּדְנוּ	אִבַּדְתֶּן	אִבַּדְתֶּם	אִבְּדוּ	אִבַּדְתִּי	אִבַּדְתְּ	אִבַּדְתָּ	אִבְּדָה	אִבֵּד	3
3	יִסַּרְנוּ	יִסַּרְתֶּן	יִסַּרְתֶּם	יִסְּרוּ	יִסַּרְתִּי	יִסַּרְתְּ	יִסַּרְתָּ	יִסְּרָה	יִסֵּר	6
4	בוֹנַנּוּ בוֹנַנְנוּ	בוֹנַנְתֶּן	בוֹנַנְתֶּם	בוֹנְנוּ	בוֹנַנְתִּי	בוֹנַנְתְּ	בוֹנַנְתָּ	בוֹנְנָה	בוֹנֵן	8
4	קִיַּמְנוּ	קִיַּמְתֶּן	קִיַּמְתֶּם	קִיְּמוּ	קִיַּמְתִּי	קִיַּמְתְּ	קִיַּמְתָּ	קִיְּמָה	קִיֵּם	9
5	טִלְטַלְנוּ	טִלְטַלְתֶּן	טִלְטַלְתֶּם	טִלְטְלוּ	טִלְטַלְתִּי	טִלְטַלְתְּ	טִלְטַלְתָּ	טִלְטְלָה	טִלְטֵל	12
6	מִלֵּאנוּ	מִלֵּאתֶן	מִלֵּאתֶם	מִלְּאוּ	מִלֵּאתִי	מִלֵּאת	מִלֵּאתָ	מִלְּאָה	מִלֵּא	15
7	גִּלִּינוּ	גִּלִּיתֶן	גִּלִּיתֶם	גִּלּוּ	גִּלִּיתִי	גִּלִּית	גִּלִּיתָ	גִּלְּתָה	גִּלֶּה	17
8	אִוִּינוּ	אִוִּיתֶן	אִוִּיתֶם	אִוּוּ	אִוִּיתִי	אִוִּית	אִוִּיתָ	אִוְּתָה	אִוָּה	19
9	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	
10	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	
11	חִיִּינוּ	חִיִּיתֶן	חִיִּיתֶם	חִיּוּ	חִיִּיתִי	חִיִּית	חִיִּיתָ	חִיְּתָה	חִיָּה	25
12	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	
13	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	
14	נִפַּצְנוּ	נִפַּצְתֶּן	נִפַּצְתֶּם	נִפְּצוּ	נִפַּצְתִּי	נִפַּצְתְּ	נִפַּצְתָּ	נִפְּצָה	נִפֵּץ	29
15	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	
16	נִשַּׂאנוּ	נִשַּׂאתֶן	נִשַּׂאתֶם	נִשְּׂאוּ	נִשַּׂאתִי	נִשַּׂאת	נִשַּׂאתָ	נִשְּׂאָה	נִשֵּׂא	33
17	נָסִינוּ	נְסִיתֶן	נְסִיתֶם	נָסוּ	נְסִיתִי	נְסִית	נְסִיתָ	נָסְתָה	נָסָה	35
18	פִּלַּלְנוּ	פִּלַּלְתֶּן	פִּלַּלְתֶּם	פִּלְּלוּ	פִּלַּלְתִּי	פִּלַּלְתְּ	פִּלַּלְתָּ	פִּלְּלָה	פִּלֵּל	39
19	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	
20	כִּלְכַּלְנוּ	כִּלְכַּלְתֶּן	כִּלְכַּלְתֶּם	כִּלְכְּלוּ	כִּלְכַּלְתִּי	כִּלְכַּלְתְּ	כִּלְכַּלְתָּ	כִּלְכְּלָה	כִּלְכֵּל	42
21	כִּרְבַּלְנוּ	כִּרְבַּלְתֶּן	כִּרְבַּלְתֶּם	כִּרְבְּלוּ	כִּרְבַּלְתִּי	כִּרְבַּלְתְּ	כִּרְבַּלְתָּ	כִּרְבְּלָה	כִּרְבֵּל	43

Conjugatie PIHEL.

De בִּינוֹנִי פֹּעֵל TEGENWOORDIGE TYT, in de פִּעֵל PIHEL.

מְפַקֵּד *neerstig bezogt zynde*, מְאַבֵּד *neerstig ondergebragt zynde*. } &c.

Cl.	V. Mr. Zy lieden.	M. Mr. Zy lieden.	V. E. Zy.	M. E. Hy.
1	מְפֻקָּדוֹת	מְפֻקָּדִים	מְפֻקָּדָה	מְפֻקָּד
2	מְאֻבָּדוֹת	מְאֻבָּדִים	מְאֻבָּדָה	מְאֻבָּד
3	מְיֻסָּדוֹת	מְיֻסָּדִים	מְיֻסָּדָה	מְיֻסָּד
4	מְבוֹנָנוֹת / מְקֻיָּמוֹת	מְבוֹנָנִים / מְקֻיָּמִים	מְבוֹנָנָה / מְקֻיָּמָה	מְבוֹנָן / מְקֻיָּם
5	מְטֻלְטָלוֹת	מְטֻלְטָלִים	מְטֻלְטָלָה	מְטֻלְטָל
6	מְמֻלָּאוֹת	מְמֻלָּאִים	מְמֻלָּאָה	מְמֻלָּא
7	מְגֻלּוֹת	מְגֻלִּים	מְגֻלָּה	מְגֻלֶּה
8	מְאֻוּוֹת	מְאֻוִּים	מְאֻוָּה	מְאֻוֶּה
9	———	———	———	———
10	———	———	———	———
11	———	———	———	———
12	———	———	———	———
13	———	———	———	———
14	מְנֻפָּצוֹת	מְנֻפָּצִים	מְנֻפָּצָה	מְנֻפָּץ
15	———	———	———	———
16	מְנֻשָּׂאוֹת	מְנֻשָּׂאִים	מְנֻשָּׂאָה	מְנֻשָּׂא
17	מְנֻסּוֹת	מְנֻסִּים	מְנֻסָּה	מְנֻסֶּה
18	מְפֻלָּלוֹת	מְפֻלָּלִים	מְפֻלָּלָה	מְפֻלָּל
19	———	———	———	———
20	מְכֻלְכָּלוֹת	מְכֻלְכָּלִים	מְכֻלְכָּלָה	מְכֻלְכָּל
21	מְכֻרְכָּלוֹת	מְכֻרְכָּלִים	מְכֻרְכָּלָה	מְכֻרְכָּל

De בִּינוֹנִי פּוֹעֵל TEGENWOORDIGE TYT, in de פִּעֵל PIHEL.

מְפַקֵּד *neerstig bezoekende*, מְאַבֵּד *neerstig onderbrengende*, } &c.

V. Mr. Zy lieden.	M. Mr. Zy lieden.		V. E. Zy is.	M. E. Hy is.	No.
מְפֻקָּדוֹת	מְפַקְּדִים	מְפֻקֶּדֶת	מְפַקְּדָה	מְפַקֵּד	1
מְאֻבָּדוֹת	מְאַבְּדִים	מְאֻבֶּדֶת	מְאַבְּדָה	מְאַבֵּד	3
מְיֻסָּדוֹת	מְיַסְּדִים	מְיֻסֶּדֶת	מְיַסְּדָה	מְיַסֵּד	6
מְבוֹנָנוֹת	מְבוֹנְנִים	מְבוֹנֶנֶת	מְבוֹנְנָה	מְבוֹנֵן	8
מְקֻיָּמוֹת	מְקַיְּמִים	מְקֻיֶּמֶת	מְקַיְּמָה	מְקַיֵּם	9
מְטֻלְטָלוֹת	מְטַלְטְלִים		מְטַלְטְלָה	מְטַלְטֵל	12
מְמֻלָּאוֹת	מְמַלְּאִים		מְמַלְּאָה	מְמַלֵּא	15
מְגֻלּוֹת	מְגַלִּים		מְגַלָּה	מְגַלֶּה	17
מְאֻוּוֹת	מְאַוִּים		מְאַוָּה	מְאַוֶּה	19
———	———		———	———	
———	———		———	———	
מְחֻיּוֹת	מְחַיִּים		מְחַיָּה	מְחַיֶּה	25
———	———		———	———	
———	———		———	———	
מְנֻפָּצוֹת	מְנַפְּצִים	מְנֻפֶּצֶת	מְנַפְּצָה	מְנַפֵּץ	29
———	———		———	———	
מְנֻשָּׂאוֹת	מְנַשְּׂאִים		מְנַשְּׂאָה	מְנַשֵּׂא	33
מְנֻסּוֹת	מְנַסִּים		מְנַסָּה	מְנַסֶּה	35
מְפֻלָּלוֹת	מְפַלְּלִים	מְפֻלֶּלֶת	מְפַלְּלָה	מְפַלֵּל	39
———	———	———	———	———	
מְכֻלְכָּלוֹת	מְכַלְכְּלִים	מְכֻלְכֶּלֶת	מְכַלְכְּלָה	מְכַלְכֵּל	43
מְכֻרְכָּלוֹת	מְכַרְכְּלִים		מְכַרְכְּלָה	מְכַרְכֵּל	43

Conjugatie PIHEL.

De מָקוֹר, ONBEPAALDE TYT, in de פִּעֵל, PIHEL.

פַּקֵּד *neerſtig bezoeken.* } &c.
אַבֵּד *neerſtig verderven.* }

Neerſtig bezoeken	ב In	כ Als	ל Om	מ Van	No.
פַּקֵּד	בְּפַקֵּד	כְּפַקֵּד	לְפַקֵּד	מִפַּקֵּד	1
אַבֵּד	בְּאַבֵּד	כְּאַבֵּד	לְאַבֵּד	מֵאַבֵּד	3
יַסֵּד	בְּיַסֵּד	כְּיַסֵּד	לְיַסֵּד	מְיַסֵּד	6
בּוֹנֵן	בְּבוֹנֵן	כְּבוֹנֵן	לְבוֹנֵן	מְבוֹנֵן	8
טַלְטֵל	בְּטַלְטֵל	כְּטַלְטֵל	לְטַלְטֵל	מְטַלְטֵל	12
מַלֵּא	בְּמַלֵּא	כְּמַלֵּא	לְמַלֵּא	מְמַלֵּא	15
גַּלּוֹת	בְּגַלּוֹת	כְּגַלּוֹת	לְגַלּוֹת	מְגַלּוֹת	17
אַוֹת	בְּאַוֹת	כְּאַוֹת	לְאַוֹת	מֵאַוֹת	19
—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	
חַיּוֹת	בְּחַיּוֹת	כְּחַיּוֹת	לְחַיּוֹת	מֵחַיּוֹת	25
—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	
נַפֵּץ	בְּנַפֵּץ	כְּנַפֵּץ	לְנַפֵּץ	מְנַפֵּץ	29
—	—	—	—	—	
נַשֵּׂא	בְּנַשֵּׂא	כְּנַשֵּׂא	לְנַשֵּׂא	מְנַשֵּׂא	33
נְסוֹת	בְּנְסוֹת	כְּנְסוֹת	לְנְסוֹת	מְנְסוֹת	35
פַּלֵּל	בְּפַלֵּל	כְּפַלֵּל	לְפַלֵּל	מְפַלֵּל	39
—	—	—	—	—	
כַּלְכֵּל	בְּכַלְכֵּל	כְּכַלְכֵּל	לְכַלְכֵּל	מְכַלְכֵּל	42
כַּרְבֵּל	בְּכַרְבֵּל	כְּכַרְבֵּל	לְכַרְבֵּל	מְכַרְבֵּל	43

De צִוּוִי, GEBIEDENDE TYT, in de פִּעֵל, PIHEL.

פַּקֵּד *bezoekt neerſtig.* } &c.
אַבֵּד *verderft neerſtig* }

Cl.	V. MT.	M MT	V E	M E
	— —	—	— —	—
1	פַּקֵּד	פַּקְּדִי	פַּקְּדוּ	פַּקְּדָה
2	אַבֵּד	אַבְּדִי	אַבְּדוּ	אַבְּדָה
3	יַסֵּד	יַסְּדִי	יַסְּדוּ	יַסְּדָה
4	בּוֹנֵן	בּוֹנְנִי	בּוֹנְנוּ	בּוֹנְנָה
5	טַלְטֵל	טַלְטְלִי	טַלְטְלוּ	טַלְטְלָה
6	מַלֵּא	מַלְּאִי	מַלְּאוּ	מַלְּאָה
7	גַּל	גַּלִּי	גַּלּוּ	גַּלָּה
8	אַוֵּה	אַוִּי	אַוּוּ	אַוְּוָה
9	— —	—	—	—
10	— —	— —	—	—
11	חַיֵּה	חַיִּי	חַיּוּ	חַיָּה
12	—	—	—	—
13	—	— —	—	—
14	נַפֵּץ	נַפְּצִי	נַפְּצוּ	נַפְּצָה
15	— —	—	—	—
16	נַשֵּׂא	נַשְּׂאִי	נַשְּׂאוּ	נַשְּׂאָה
17	נְסֵה	נְסִי	נְסוּ	נַסּוֹת
18	פַּלֵּל	פַּלְּלִי	פַּלְּלוּ	פַּלְּלָה
19	—	—	—	—
20	כַּלְכֵּל	כַּלְכְּלִי	כַּלְכְּלוּ	כַּלְכְּלָה
21	כַּרְבֵּל	כַּרְבְּלִי	כַּרְבְּלוּ	כַּרְבְּלָה

Conjugatie PIHEL.

De עָתִיד, Toekomende tyt, in de פִּעֵל, Pihel.

יְפַקֵּד *hy zal neerſtig bezoeken*, יְאַבֵּד *hy zal neerſtig verderven.* &c.

Cl	1. G. Mr. Wy zullen.	2 V. Mr. Gy lieden zult.	2 M. Mr. Gy lieden zult.	3 V. Mr. Zy zullen.	3 M. Mr. Zy zullen.	1 G. E. Ik zal.	2 V. E. Gy zult.	2 M. E. Gy zult.	3 V. E. Zy zal.	3 M. E. Hy zal.	N°
1	נְפַקֵּד	תְּפַקֵּדְנָה	תְּפַקְּדוּ	תְּפַקֵּדְנָה	יְפַקְּדוּ	אֲפַקֵּד	תְּפַקְּדִי	תְּפַקֵּד	תְּפַקֵּד	יְפַקֵּד	1
2	נְאַבֵּד	תְּאַבֵּדְנָה	תְּאַבְּדוּ	תְּאַבֵּדְנָה	יְאַבְּדוּ	אֲאַבֵּד	תְּאַבְּדִי	תְּאַבֵּד	תְּאַבֵּד	יְאַבֵּד	3
3	נְיַסֵּד	תְּיַסֵּדְנָה	תְּיַסְּדוּ	תְּיַסֵּדְנָה	יְיַסְּדוּ	אֲיַסֵּד	תְּיַסְּדִי	תְּיַסֵּד	תְּיַסֵּד	יְיַסֵּד	6
4	נְבוֹנֵן	תְּבוֹנֵנְנָה	תְּבוֹנְנוּ	תְּבוֹנֵנְנָה	יְבוֹנְנוּ	אֲבוֹנֵן	תְּבוֹנְנִי	תְּבוֹנֵן	תְּבוֹנֵן	יְבוֹנֵן	8
	נְקַיֵּם	תְּקַיֵּמְנָה	תְּקַיְּמוּ	תְּקַיֵּמְנָה	יְקַיְּמוּ	אֲקַיֵּם	תְּקַיְּמִי	תְּקַיֵּם	תְּקַיֵּם	יְקַיֵּם	9
5	נְטַלְטֵל	תְּטַלְטַלְנָה	תְּטַלְטְלוּ	תְּטַלְטַלְנָה	יְטַלְטְלוּ	אֲטַלְטֵל	תְּטַלְטְלִי	תְּטַלְטֵל	תְּטַלְטֵל	יְטַלְטֵל	12
6	נְמַלֵּא	תְּמַלֵּאנָה	תְּמַלְּאוּ	תְּמַלֵּאנָה	יְמַלְּאוּ	אֲמַלֵּא	תְּמַלְּאִי	תְּמַלֵּא	תְּמַלֵּא	יְמַלֵּא	15
7	נְגַלֶּה	תְּגַלֶּינָה	תְּגַלּוּ	תְּגַלֶּינָה	יְגַלּוּ	אֲגַלֶּה	תְּגַלִּי	תְּגַלֶּה	תְּגַלֶּה	יְגַלֶּה	17
8	נְאַוֶּה	תְּאַוֶּינָה	תְּאַוּ	תְּאַוֶּינָה	יְאַוּ	אֲאַוֶּה	תְּאַוִּי	תְּאַוֶּה	תְּאַוֶּה	יְאַוֶּה	19
9	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	
10	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	
11	נְחַיֶּה	תְּחַיֶּינָה	תְּחַיּוּ	תְּחַיֶּינָה	יְחַיּוּ	אֲחַיֶּה	תְּחַיִּי	תְּחַיֶּה	תְּחַיֶּה	יְחַיֶּה	25
12	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	
13	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	
14	נְנַפֵּץ	תְּנַפֵּצְנָה	תְּנַפְּצוּ	תְּנַפֵּצְנָה	יְנַפְּצוּ	אֲנַפֵּץ	תְּנַפְּצִי	תְּנַפֵּץ	תְּנַפֵּץ	יְנַפֵּץ	29
15	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	
16	נְנַשֵּׁא	תְּנַשֵּׁאנָה	תְּנַשְּׂאוּ	תְּנַשֵּׁאנָה	יְנַשְּׂאוּ	אֲנַשֵּׁא	תְּנַשְּׂאִי	תְּנַשֵּׁא	תְּנַשֵּׁא	יְנַשֵּׁא	33
17	נְנַסֵּךְ	תְּנַסֵּכְנָה	תְּנַסְּכוּ	תְּנַסֵּכְנָה	יְנַסְּכוּ	אֲנַסֵּךְ	תְּנַסְּכִי	תְּנַסֵּךְ	תְּנַסֵּךְ	יְנַסֵּךְ	35
18	נְפַלֵּל	תְּפַלֵּלְנָה	תְּפַלְּלוּ	תְּפַלֵּלְנָה	יְפַלְּלוּ	אֲפַלֵּל	תְּפַלְּלִי	תְּפַלֵּל	תְּפַלֵּל	יְפַלֵּל	39
19	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	
20	נְכַלְכֵּל	תְּכַלְכֵּלְנָה	תְּכַלְכְּלוּ	תְּכַלְכֵּלְנָה	יְכַלְכְּלוּ	אֲכַלְכֵּל	תְּכַלְכְּלִי	תְּכַלְכֵּל	תְּכַלְכֵּל	יְכַלְכֵּל	42
21	נְכַרְבֵּל	תְּכַרְבֵּלְנָה	תְּכַרְבְּלוּ	תְּכַרְבֵּלְנָה	יְכַרְבְּלוּ	אֲכַרְבֵּל	תְּכַרְבְּלִי	תְּכַרְבֵּל	תְּכַרְבֵּל	יְכַרְבֵּל	43

Conjugatie PYHAL.

De עָבַר, VOORLEDENE TYT, in de פָּעַל; PYHAL.

פָּקַד *hy is neerſtig bezogt*, אָכַל *hy is neerſtig verteert.* &c.

Cl.	1 G. Mr. Wy zyn.	2 V. Mr. Gy lieden zyt.	2 M. Mr. Gy lieden zyt.	3 G. Mr. Zy zyn.	1 G. E. Ik ben.	2 V. E. Gy zyt.	2 M. E. Gy zyt.	3 V. E. Zy is.	3 M. E. hy is.	No
1	פָּקַדְנוּ	פְּקַדְתֶּן	פְּקַדְתֶּם	פָּקְדוּ	פָּקַדְתִּי	פָּקַדְתְּ	פָּקַדְתָּ	פָּקְדָה	פָּקַד	1
2	אָכַלְנוּ	אֲכַלְתֶּן	אֲכַלְתֶּם	אָכְלוּ	אָכַלְתִּי	אָכַלְתְּ	אָכַלְתָּ	אָכְלָה	אָכַל	4
3	יָלַדְנוּ	יְלַדְתֶּן	יְלַדְתֶּם	יָלְדוּ	יָלַדְתִּי	יָלַדְתְּ	יָלַדְתָּ	יָלְדָה	יָלַד	5
4	בָּנִינוּ	בְּנִיתֶן	בְּנִיתֶם	בָּנוּ	בָּנִיתִי	בָּנִית	בָּנִיתָ	בָּנְתָה	בָּנָה	8
5										
6	חָבָאנוּ	חְבָאתֶן	חְבָאתֶם	חָבְאוּ	חָבָאתִי	חָבָאת	חָבָאתָ	חָבְאָה	חָבָא	16
7	גָּלִינוּ	גְּלִיתֶן	גְּלִיתֶם	גָּלוּ	גָּלִיתִי	גָּלִית	גָּלִיתָ	גָּלְתָה	גָּלָה	17
8	אָנִינוּ	אְנִיתֶן	אְנִיתֶם	אָנוּ	אָנִיתִי	אָנִית	אָנִיתָ	אָנְתָה	אָנָה	20
9										
01										
11										
12										
13										
14	לָקַחְנוּ	לְקַחְתֶּן	לְקַחְתֶּם	לָקְחוּ	לָקַחְתִּי	לָקַחְתְּ	לָקַחְתָּ	לָקְחָה	לָקַח	30
15										
16										
17	נָבִינוּ	נְבִיתֶן	נְבִיתֶם	נָבוּ	נָבִיתִי	נָבִית	נָבִיתָ	נָבְתָה	נָבָה	36
18	שָׁדַדְנוּ	שְׁדַדְתֶּן	שְׁדַדְתֶּם	שָׁדְדוּ	שָׁדַדְתִּי	שָׁדַדְתְּ	שָׁדַדְתָּ	שָׁדְדָה	שָׁדַד	40
19										
20	כָּלַלְנוּ	כְּלַלְתֶּן	כְּלַלְתֶּם	כָּלְלוּ	כָּלַלְתִּי	כָּלַלְתְּ	כָּלַלְתָּ	כָּלְלָה	כָּלַל	42
21	רָטַפְּשְׁנוּ	רְטַפַּשְׁתֶּן	רְטַפַּשְׁתֶּם	רָטְפְּשׁוּ	רָטַפַּשְׁתִּי	רָטַפַּשְׁתְּ	רָטַפַּשְׁתָּ	רָטְפְּשָׁה	רָטַפַּשׁ	44
22	חָמַרְמַרְנוּ	חְמַרְמַרְתֶּן	חְמַרְמַרְתֶּם	חָמַרְמְרוּ	חָמַרְמַרְתִּי	חָמַרְמַרְתְּ	חָמַרְמַרְתָּ	חָמַרְמְרָה	חָמַרְמַר	45

Conjugatie PYHAL.

Het twede TEGENWOORDIGE, kan in deze Conjugatie geen plaats vinden, zie pag. 86.

De בִּינוֹנִי TEGENWOORDIGE TYT, van de פִּעַל PYHAL.

פִּקֵּד *neerstig bezogt zynde.* } &c.
אִכֵּל *neerstig verteert zynde.* }

Cl.	V. MT. zy lieden.	M. MT. zy lieden.	V. E. zy.	M. E. hy.	N
1	פִּקֻּדוֹת	פִּקֻּדִים	פִּקֻּדָה	פִּקֵּד	1
2	אִכֻּלוֹת	אִכֻּלִים	אִכֻּלָה	אִכֵּל	4
3	יִלֻּדוֹת	יִלֻּדִים	יִלֻּדָה	יִלֵּד	5
4	בּוֹנְנוֹת	בּוֹנְנִים	בּוֹנְנָה	בּוֹנֵן	8
5					
6	חִבְּאוֹת	חִבְּאִים	חִבְּאָה	חִבֵּא	16
7	גִּלּוֹת	גִּלִּים	גִּלָּה	גִּלֶּה	17
8	אִנּוֹת	אִנִּים	אִנָּה	אִנֶּה	20
9					
10					
11					
12					
13					
14	לִקְחוֹת	לִקְחִים	לִקְחָה	לִקַּח	30
15					
16					
17	נִכּוֹת	נִכִּים	נִכָּה	נִכֶּה	36
18	שִׁדְּדוֹת	שִׁדְּדִים	שִׁדְּדָה	שֻׁדַּד	40
19					

Con-

Conjugatie P Y H A L.

De צוי GEBIEDENDE TYT, kan in deze Conjugatie geen plaats vinden. ziet pag. 86.

De מקוד ONBEPAALDE TYT, in de פעל PYHAL.

פקוד *neerſtig bezogt worden.* &c.

Cl.	מ Van	ל Om	כ Als	ב In	Neerſtig bezogt worden.	N°
1	מִפְקוֹד	לִפְקוֹד	כִּפְקוֹד	בִּפְקוֹד	פְּקוֹד	1
2	----	----	----	----	----	
3	----	----	----	----	----	
4	----	----	----	----	----	
5	----	----	----	----	----	
6	----	----	----	----	----	
7	----	----	----	----	----	
8	מְאֻנוֹת	לְאֻנוֹת	כְּאֻנוֹת	בְּאֻנוֹת	אֻנוֹת	20
9	----	----	----	----	----	
10	----	----	----	----	----	
11	----	----	----	----	----	
12	----	----	----	----	----	
13	----	----	----	----	----	
14	----	----	----	----	----	
15	----	----	----	----	----	
16	----	----	----	----	----	
17	----	----	----	----	----	
18	----	----	----	----	----	
19	----	----	----	----	----	

Conjugatie PYHAL.

De עָתִיד, Toekomende tyt, in de פָּעַל, Pyhal.

יִפָּקֵד *by zal neerſtig bezogt worden,* יֵאָכֵל *by zal neerſtig verteert worden.* &c.

	1 G. Mr. Wy zullen.	2 V. Mr. Gy lieden zult.	2 M. Mr. Gy lieden zult.	3 V. Mr. Zy zullen.	3 M. Mr. Zy zullen.	1 G. E. Ik zal.	2 V. E. Gy zult.	2 M. E. Gy zult.	3 V. E. Zy zal.	3 M. E. Hy zal.	
Cl	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	N.
1	נִפָּקֵד	תִּפָּקְדְנָה	תִּפָּקְדוּ	תִּפָּקֵדְנָה	יִפָּקְדוּ	אֶפָּקֵד	תִּפָּקְדִי	תִּפָּקֵד	תִּפָּקֵד	יִפָּקֵד	1
2	נֵאָכֵל	תֵּאָכַלְנָה	תֵּאָכְלוּ	תֵּאָכַלְנָה	יֵאָכְלוּ	אֵאָכֵל	תֵּאָכְלִי	תֵּאָכֵל	תֵּאָכֵל	יֵאָכֵל	4
3	נִילַד	תִּילַדְנָה	תִּילְדוּ	תִּילַדְנָה	יִילְדוּ	אִילַד	תִּילְדִי	תִּילַד	תִּילַד	יִילַד	5
4	נִבוֹנַן	תִּבוֹנַנְנָה	תִּבוֹנְנוּ	תִּבוֹנַנְנָה	יִבוֹנְנוּ	אֲבוֹנַן	תִּבוֹנְנִי	תִּבוֹנַן	תִּבוֹנַן	יִבוֹנַן	8
5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
6	נֶחְבָּא	תֶּחְבָּאנָה	תֶּחְבְּאוּ	תֶּחְבָּאנָה	יֶחְבְּאוּ	אֶחְבָּא	תֶּחְבְּאִי	תֶּחְבָּא	תֶּחְבָּא	יֶחְבָּא	16
7	נִגְלָה	תִּגְלֶינָה	תִּגְלוּ	תִּגְלֶינָה	יִגְלוּ	אִגָּלֶה	תִּגְלִי	תִּגְלֶה	תִּגְלֶה	יִגְלֶה	17
8	נֵאָנֶה	תֵּאָנֶינָה	תֵּאָנוּ	תֵּאָנֶינָה	יֵאָנוּ	אֵאָנֶה	תֵּאָנִי	תֵּאָנֶה	תֵּאָנֶה	יֵאָנֶה	20
9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
14	נִלְקַח	תִּלָּקַחְנָה	תִּלָּקְחוּ	תִּלָּקַחְנָה	יִלָּקְחוּ	אִלָּקַח	תִּלָּקְחִי	תִּלָּקַח	תִּלָּקַח	יִלָּקַח	30
15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
17	נִנְכֶּה	תִּנָּכֶינָה	תִּנָּכוּ	תִּנָּכֶינָה	יִנָּכוּ	אִנָּכֶה	תִּנָּכִי	תִּנָּכֶה	תִּנָּכֶה	יִנָּכֶה	36
18	נִשְׁתַּדַּר	תִּשְׁתַּדַּרְנָה	תִּשְׁתַּדְּרוּ	תִּשְׁתַּדַּרְנָה	יִשְׁתַּדְּרוּ	אֶשְׁתַּדַּר	תִּשְׁתַּדְּרִי	תִּשְׁתַּדַּר	תִּשְׁתַּדַּר	יִשְׁתַּדַּר	40
19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Conjugatie HIPHIL.

De עָבַר, VOORLEDENE TYT, in de הִפְעִיל, HIPHIL.

הִפְקִיד *hy heeft doen bezoeken*, הֶאֱבִיד *hy heeft doen verderven*, &c.

Cl.	1 G. Mr. Wy hebben.	2 V. Mr. Gy lieden hebt.	2 M. Mr. Gy lieden hebt.	3 G. Mr. Zy hebben.	1 G. E. Ik heb.	2 V. E. Gy hebt.	2 M. E. Gy hebt.	3 V. E. Zy heeft.	3 M. E. Hy heeft	No
1	הִפְקַדְנוּ	הִפְקַדְתֶּן	הִפְקַדְתֶּם	הִפְקִידוּ	הִפְקַדְתִּי	הִפְקַדְתְּ	הִפְקַדְתָּ	הִפְקִידָה	הִפְקִיד	1
2	הֶאֱבַדְנוּ	הֶאֱבַדְתֶּן	הֶאֱבַדְתֶּם	הֶאֱבִידוּ	הֶאֱבַדְתִּי	הֶאֱבַדְתְּ	הֶאֱבַדְתָּ	הֶאֱבִידָה	הֶאֱבִיד	3
3	הוֹלַדְנוּ	הוֹלַדְתֶּן	הוֹלַדְתֶּם	הוֹלִידוּ	הוֹלַדְתִּי	הוֹלַדְתְּ	הוֹלַדְתָּ	הוֹלִידָה	הוֹלִיד	5
4	הֵבַנּוּ	הֵבַנְתֶּן	הֵבַנְתֶּם	הֵבִינוּ	הֵבַנְתִּי	הֵבַנְתְּ	הֵבַנְתָּ	הֵבִינָה	הֵבִין	8
5	הֵצַנּוּ	הֵצַנְתֶּן	הֵצַנְתֶּם	הֵצִיצוּ	הֵצַנְתִּי	הֵצַנְתְּ	הֵצַנְתָּ	הֵצִיצָה	הֵצִיץ	10
6	הִמְצָאנוּ	הִמְצָאתֶן	הִמְצָאתֶם	הִמְצִיאוּ	הִמְצָאתִי	הִמְצָאתְ	הִמְצָאתָ	הִמְצִיאָה	הִמְצִיא	14
7	הִגְלִינוּ	הִגְלִיתֶן	הִגְלִיתֶם	הִגְלוּ	הִגְלִיתִי	הִגְלִית	הִגְלִיתָ	הִגְלְתָה	הִגְלָה	17
8	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	
9	הוֹצֵאנוּ	הוֹצֵאתֶן	הוֹצֵאתֶם	הוֹצִיאוּ	הוֹצֵאתִי	הוֹצֵאת	הוֹצֵאתָ	הוֹצִיאָה	הוֹצִיא	21
10	הוֹרִינוּ	הוֹרִיתֶן	הוֹרִיתֶם	הוֹרוּ	הוֹרִיתִי	הוֹרִית	הוֹרִיתָ	הוֹרְתָה	הוֹרָה	23
11	הֶחֱיִינוּ	הֶחֱיִיתֶן	הֶחֱיִיתֶם	הֶחֱיוּ	הֶחֱיִיתִי	הֶחֱיִית	הֶחֱיִיתָ	הֶחֱיְתָה	הֶחֱיָה	25
12	הֶרְאִינוּ	הֶרְאִיתֶן	הֶרְאִיתֶם	הֶרְאוּ	הֶרְאִיתִי	הֶרְאִית	הֶרְאִיתָ	הֶרְאְתָה	הֶרְאָה	26
13	הֵבֵאנוּ	הֲבֵאתֶן	הֲבֵאתֶם	הֵבִיאוּ	הֲבֵאתִי	הֲבֵאת	הֲבֵאתָ	הֵבִיאָה	הֵבִיא	27
14	הִגַּשְׁנוּ	הִגַּשְׁתֶּן	הִגַּשְׁתֶּם	הִגִּישׁוּ	הִגַּשְׁתִּי	הִגַּשְׁתְּ	הִגַּשְׁתָּ	הִגִּישָׁה	הִגִּישׁ	28
15	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	
16	הִשֵּׁאנוּ	הִשֵּׁאתֶן	הִשֵּׁאתֶם	הִשִּׁיאוּ	הִשֵּׁאתִי	הִשֵּׁאת	הִשֵּׁאתָ	הִשִּׁיאָה	הִשִּׁיא	33
17	הִטֵּינוּ	הִטֵּיתֶן	הִטֵּיתֶם	הִטּוּ	הִטֵּיתִי	הִטֵּית	הִטֵּיתָ	הִטְּתָה	הִטָּה	34
18	הֲתַמּוֹנוּ	הֲתַמּוֹתֶן	הֲתַמּוֹתֶם	הֲתַמּוּ	הֲתַמּוֹתִי	הֲתַמּוֹת	הֲתַמּוֹתָ	הֲתַמְּתָה	הֲתַם	38
19	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	

Conjugatie HIPHIL.

De בִּינוֹנִי פֹּעֵל TEGENWOORDIGE TYT, in de הִפְעִיל HIPHIL.

מַפְקִיד *hy doet bezoeken.* } &c.
מוֹלִיד *hy doet baren.* }

Cl.	V. Mr. zy lieden doen.	M. Mr. Zy lieden doen.		V. E. Zy doet.	M. E. Hy doet.	N°
1	מַפְקִיד	מַפְקִידִים	מַפְקֶדֶת	מַפְקִידָה	מַפְקִיד	1
2	מַאֲבִיד	מַאֲבִידִים	מַאֲבֶדֶת	מַאֲבִידָה	מַאֲבִיד	3
3	מוֹלִיד	מוֹלִידִים	מוֹלֶדֶת	מוֹלִידָה	מוֹלִיד	5
4	מְבִין	מְבִינִים		מְבִינָה	מֵבִין	8
5	מְצִיץ	מְצִיצִים		מְצִיצָה	מֵצִיץ	10
6	מַמְצִיא	מַמְצִיאִים		מַמְצִיאָה	מַמְצִיא	14
7	מַגְלֶה	מַגְלִים		מַגְלָה	מַגְלֶה	17
8						
9	מוֹצִיא	מוֹצִיאִים		מוֹצִיאָה	מוֹצִיא	21
10	מוֹרֶה	מוֹרִים		מוֹרָה	מוֹרֶה	23
11						
12	מַרְאֶה	מַרְאִים		מַרְאָה	מַרְאֶה	26
13	מַבְיִא	מַבְיִאִים		מַבְיִאָה	מַבְיִא	27
14	מַגִּישׁ	מַגִּישִׁים	מַגֶּשֶׁת	מַגִּישָׁה	מַגִּישׁ	28
15						
16	מַשִּׂיא	מַשִּׂיאִים		מַשִּׂיאָה	מַשִּׂיא	33
17	מַטֶּה	מַטִּים		מַטָּה	מַטֶּה	34
18	מַתֵּם	מַתְמִים		מַתְמָה	מַתֵּם	38
19						

De בִּינוֹנִי פַּעַל TEGENWOORDIGE TYT, in de הִפְעִיל HIPHIL.

מַפְקִיד *doen bezogt zyn* } &c.
מוֹלִיד *doen gebaart zyn.* }

V. Mr. zy lieden.	M. Mr. Zy lieden.	V. E. zy.	M. E. Hy.
מְפֻקָּד	מְפֻקָּדִים	מְפֻקָּדָה	מְפֻקָּד
מוּלָד	מוּלָדִים	מוּלָדָה	מוּלָד
מוּבָן	מוּבָנִים	מוּבָנָה	מוּבָן
מוּצָּן	מוּצָּצִים	מוּצָּצָה	מוּצָּן
מְמֻצָּא	מְמֻצָּאִים	מְמֻצָּאָה	מְמֻצָּא
מְגֻלֶּה	מְגֻלִּים	מְגֻלָּה	מְגֻלֶּה
מוּצָּא	מוּצָּאִים	מוּצָּאָה	מוּצָּא
מוּרֶה	מוּרִים	מוּרָה	מוּרֶה
מְרֻאֶה	מְרֻאִים	מְרֻאָה	מְרֻאֶה
מוּבָא	מוּבָאִים	מוּבָאָה	מוּבָא
מֻגָּשׁ	מֻגָּשִׁים	מֻגָּשָׁה	מֻגָּשׁ
מְשֻׁאֶה	מְשֻׁאִים	מְשֻׁאָה	מְשֻׁאֶה
נִטֶּה	נִטִּים	נִטָּה	נִטֶּה
מוּתָּם	מוּתָּמִים	מוּתָּמָה	מוּתָּם

Con-

Conjugatie HIPHIL.

De צִוּוּי Gebiedende Tyt, in de הִפְעִיל, Hiphil.
הַפְקִיד *doet bezoeken.* }&c
הַאֲבֵד *doet verderven.* }

De מָקוֹר Onbepaalde Tyt, in de הִפְעִיל Hiphil.
הַפְקִיד *doen bezoeken.* }&c.
הַאֲבִיד *doen verderven.* }

Cl.	V. Mr.	M. Mr.	V. E.	M. E.	מ Van.	ל Om.	כ Als.	ב In.	Doen bezoeken.	N°
1	הַפְקֵדְנָה	הַפְקִידוּ	הַפְקִידִי	הַפְקֵד	מֵהַפְקִיד	לְהַפְקִיד	כְּהַפְקִיד	בְּהַפְקִיד	הַפְקִיד	1
2	הַאֲבֵדְנָה	הַאֲבִידוּ	הַאֲבִידִי	הַאֲבֵד	מֵהַאֲבִיד	לְהַאֲבִיד	כְּהַאֲבִיד	בְּהַאֲבִיד	הַאֲבִיד	3
3	הוֹלֵדְנָה	הוֹלִידוּ	הוֹלִידִי	הוֹלֵיד	מֵהוֹלִיד	לְהוֹלִיד	כְּהוֹלִיד	בְּהוֹלִיד	הוֹלִיד	5
4	הָבֵנָה	הָבִינוּ	הָבִינִי	הָבֵן	מֵהָבִין	לְהָבִין	כְּהָבִין	בְּהָבִין	הָבִין	8
5	הַצִּיצָנָה	הַצִּיצוּ	הַצִּיצִי	הַצֵּץ	מֵהַצִּיץ	לְהַצִּיץ	כְּהַצִּיץ	בְּהַצִּיץ	הַצִּיץ	10
6	הַמְצֵאנָה	הַמְצִיאוּ	הַמְצִיאִי	הַמְצֵא	מֵהַמְצִיא	לְהַמְצִיא	כְּהַמְצִיא	בְּהַמְצִיא	הַמְצִיא	14
7	הַגְלֵנָה	הַגְלוּ	הַגְלִי	הַגְלֵה	מֵהַגְלוֹת	לְהַגְלוֹת	כְּהַגְלוֹת	בְּהַגְלוֹת	הַגְלוֹת	17
8										
9	הוֹצֵאנָה	הוֹצִיאוּ	הוֹצִיאִי	הוֹצֵא	מֵהוֹצִיא	לְהוֹצִיא	כְּהוֹצִיא	בְּהוֹצִיא	הוֹצִיא	21
10	הוֹרֵינָה	הוֹרוּ	הוֹרִי	הוֹרֵה	מֵהוֹרוֹת	לְהוֹרוֹת	כְּהוֹרוֹת	בְּהוֹרוֹת	הוֹרוֹת	23
11	הַחֲיֵינָה	הַחֲיוּ	הַחֲיִי	הַחֲיֵה	מֵהַחֲיוֹת	לְהַחֲיוֹת	כְּהַחֲיוֹת	בְּהַחֲיוֹת	הַחֲיוֹת	25
12	הַרְאֵינָה	הַרְאוּ	הַרְאִי	הַרְאֵה	מֵהַרְאוֹת	לְהַרְאוֹת	כְּהַרְאוֹת	בְּהַרְאוֹת	הַרְאוֹת	26
13	הָבֵאנָה	הָבִיאוּ	הָבִיאִי	הָבֵא	מֵהָבִיא	לְהָבִיא	כְּהָבִיא	בְּהָבִיא	הָבִיא	27
14	הַגְשֵׁנָה	הַגִּישׁוּ	הַגִּישִׁי	הַגֵּשׁ	מֵהַגִּישׁ	לְהַגִּישׁ	כְּהַגִּישׁ	בְּהַגִּישׁ	הַגִּישׁ	28
15										
16	הַשֵּׁאנָה	הַשִּׁיאוּ	הַשִּׁיאִי	הַשֵּׁא	מֵהַשִּׁיא	לְהַשִּׁיא	כְּהַשִּׁיא	בְּהַשִּׁיא	הַשִּׁיא	33
17	הַטֵּינָה	הַטּוּ	הַטִּי	הַטֵּה	מֵהַטּוֹת	לְהַטּוֹת	כְּהַטּוֹת	בְּהַטּוֹת	הַטּוֹת	34
18	הָתֵמְנָה	הָתֵמּוּ	הָתֵמִי	הָתֵם	מֵהָתֵם	לְהָתֵם	כְּהָתֵם	בְּהָתֵם	הָתֵם	38
19										

Conjugatie HIPHIL.

De עָתִיד, Toekomende Tyt, in de הִפְעִיל, Hiphil.

יַפְקִיד by zal doen bezoeken, יַאֲבִיד *by zal doen verderven,* &c.

Cl	1 G. Mr. Wy zullen.	2 V. Mr. Gy lieden zult.	2 M. Mr. Gy lieden zult.	3 V. Mr. Zy zullen.	3 M. Mr. Zy zullen.	1 G. E. Ik zal.	2 V. E. Gy zult.	2 M. E. Gy zult.	3 V. E. Zy zal.	3 M. E. Hy zal	No.
1	נַפְקִיד	הַפְקִדְנָה	הַפְקִידוּ	הַפְקִדְנָה	יַפְקִידוּ	אַפְקִיד	תַּפְקִידִי	תַּפְקִיד	תַּפְקִיד	יַפְקִיד	1
2	נַאֲבִיד	תַּאֲבִדְנָה	הַאֲבִידוּ	תַּאֲבִדְנָה	יַאֲבִידוּ	אַאֲבִיד	תַּאֲבִידִי	תַּאֲבִיד	תַּאֲבִיד	יַאֲבִיד	3
3	נוֹלִיד	תּוֹלִדְנָה	תּוֹלִידוּ	תּוֹלִדְנָה	יוֹלִידוּ	אוֹלִיד	תּוֹלִידִי	תּוֹלִיד	תּוֹלִיד	יוֹלִיד	5
4	נָבִין	תָּבִנָּה	תָּבִינוּ	תָּבִנָּה	יָבִינוּ	אָבִין	תָּבִינִי	תָּבִין	תָּבִין	יָבִין	8
5	נָצִיץ	תָּצֵצְנָה	תָּצִיצוּ	תָּצֵצְנָה	יָצִיצוּ	אָצִיץ	תָּצִיצִי	תָּצִיץ	תָּצִיץ	יָצִיץ	10
6	נַמְצִיא	תַּמְצֵאנָה	תַּמְצִיאוּ	תַּמְצֵאנָה	יַמְצִיאוּ	אַמְצִיא	תַּמְצִיאִי	תַּמְצִיא	תַּמְצִיא	יַמְצִיא	14
7	נַגְלֶה	תַּגְלֶינָה	תַּגְלוּ	תַּגְלֶינָה	יַגְלוּ	אַגְלֶה	תַּגְלִי	תַּגְלֶה	תַּגְלֶה	יַגְלֶה	17
8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
9	נוֹצִיא	תּוֹצֵאנָה	תּוֹצִיאוּ	תּוֹצֵאנָה	יוֹצִיאוּ	אוֹצִיא	תּוֹצִיאִי	תּוֹצִיא	תּוֹצִיא	יוֹצִיא	21
10	נוֹרֶה	תּוֹרֶינָה	תּוֹרוּ	תּוֹרֶינָה	יוֹרוּ	אוֹרֶה	תּוֹרִי	תּוֹרֶה	תּוֹרֶה	יוֹרֶה	29/23
11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
12	נַרְאֶה	תַּרְאֶינָה	תַּרְאוּ	תַּרְאֶינָה	יַרְאוּ	אַרְאֶה	תַּרְאִי	תַּרְאֶה	תַּרְאֶה	יַרְאֶה	26
13	נָבִיא	תָּבֶאנָה	תָּבִיאוּ	תָּבֶאנָה	יָבִיאוּ	אָבִיא	תָּבִיאִי	תָּבִיא	תָּבִיא	יָבִיא	27
14	נַגִּישׁ	תַּגֵּשְׁנָה	תַּגִּישׁוּ	תַּגֵּשְׁנָה	יַגִּישׁוּ	אַגִּישׁ	תַּגִּישִׁי	תַּגִּישׁ	תַּגִּישׁ	יַגִּישׁ	28
15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
16	נַשְׁאִיא	תַּשֶּׁאנָה	תַּשְׁאִיאוּ	תַּשֶּׁאנָה	יַשְׁאִיאוּ	אַשְׁאִיא	תַּשְׁאִיאִי	תַּשְׁאִיא	תַּשְׁאִיא	יַשְׁאִיא	33
17	נַטֶּה	תַּטֶּינָה	תַּטּוּ	תַּטֶּינָה	יַטּוּ	אַטֶּה	תַּטִּי	תַּטֶּה	תַּטֶּה	יַטֶּה	34
18	נָתֵם	תָּתֵמְנָה	תָּתֵמּוּ	תָּתֵמְנָה	יָתֵמּוּ	אָתֵם	תָּתֵמִי	תָּתֵם	תָּתֵם	יָתֵם	38
19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Conjugatie HOPHAL.

De עָבַר VOORLEDENE TYT, in de הָפְעַל HOPHAL.

הָפְקַד hy is geſtelt geweeſt om te bezoeken, הוֹלַד *hy is geſtelt geweeſt om te baren*, &c.

Cl.	1 G. Mr. Wy zyn.	2 V. Mr. Gy lieden zyt.	2 M. Mr. Gy lieden zyt.	3 G. Mr. Zy zyn.	1 G. E. Ik ben.	2 V. E. Gy zyt.	2 M. E. Gy zyt.	3 V. E. Zy is.	3 M. E. Hy is.	No
1	הָפְקַדְנוּ	הָפְקַדְתֶּן	הָפְקַדְתֶּם	הָפְקְדוּ	הָפְקַדְתִּי	הָפְקַדְתְּ	הָפְקַדְתָּ	הָפְקְדָה	הָפְקַד	1
2										
3	הוֹלַדְנוּ	הוֹלַדְתֶּן	הוֹלַדְתֶּם	הוֹלְדוּ	הוֹלַדְתִּי	הוֹלַדְתְּ	הוֹלַדְתָּ	הוֹלְדָה	הוֹלַד	5
4	הוּבַנּוּ	הוּבַנְתֶּן	הוּבַנְתֶּם	הוּבְנוּ	הוּבַנְתִּי	הוּבַנְתְּ	הוּבַנְתָּ	הוּבְנָה	הוּבַן	8
5	הוּרַקְנוּ	הוּרַקְתֶּן	הוּרַקְתֶּם	הוּרְקוּ	הוּרַקְתִּי	הוּרַקְתְּ	הוּרַקְתָּ	הוּרְקָה	הוּרַק	11
6	הָחְבָּאנוּ	הָחְבָּאתֶן	הָחְבָּאתֶם	הָחְבְּאוּ	הָחְבָּאתִי	הָחְבָּאת	הָחְבָּאתָ	הָחְבְּאָה	הָחְבָּא	16
7	הָגְלִינוּ	הָגְלִיתֶן	הָגְלִיתֶם	הָגְלוּ	הָגְלִיתִי	הָגְלִית	הָגְלִיתָ	הָגְלְתָה	הָגְלָה	17
8										
9	הוּצָאנוּ	הוּצֵאתֶן	הוּצֵאתֶם	הוּצְאוּ	הוּצֵאתִי	הוּצֵאת	הוּצֵאתָ	הוּצְאָה	הוּצָא	21
10	הוּרִינוּ	הוּרֵיתֶן	הוּרֵיתֶם	הוּרוּ	הוּרֵיתִי	הוּרֵית	הוּרֵיתָ	הוּרְתָה	הוּרָה	23
11										
12	הָרְאִינוּ	הָרְאִיתֶן	הָרְאִיתֶם	הָרְאוּ	הָרְאִיתִי	הָרְאִית	הָרְאִיתָ	הָרְאָתָה	הָרְאָה	26
13	הוּבָאנוּ	הוּבֵאתֶן	הוּבֵאתֶם	הוּבְאוּ	הוּבֵאתִי	הוּבֵאת	הוּבֵאתָ	הוּבְאָה	הוּבָא	27
14	הֻגַּשְׁנוּ	הֻגַּשְׁתֶּן	הֻגַּשְׁתֶּם	הֻגְּשׁוּ	הֻגַּשְׁתִּי	הֻגַּשְׁתְּ	הֻגַּשְׁתָּ	הֻגְּשָׁה	הֻגַּשׁ	28
15	הֻתַּנּוּ	הֻתַּנְתֶּן	הֻתַּנְתֶּם	הֻתְּנוּ	הֻתַּנְתִּי	הֻתַּנְתְּ	הֻתַּנְתָּ	הֻתְּנָה	הֻתַּן	32
16	הֻשְּׂאנוּ	הֻשֵּׂאתֶן	הֻשֵּׂאתֶם	הֻשְּׂאוּ	הֻשֵּׂאתִי	הֻשֵּׂאת	הֻשֵּׂאתָ	הֻשְּׂאָה	הֻשָּׂא	33
17	הֻטֵּינוּ	הֻטֵּיתֶן	הֻטֵּיתֶם	הֻטּוּ	הֻטֵּיתִי	הֻטֵּית	הֻטֵּיתָ	הֻטְּתָה	הֻטֶּה	34
18	הוּתַּמְנוּ	הוּתַּמְתֶּן	הוּתַּמְתֶּם	הוּתְּמוּ	הוּתַּמְתִּי	הוּתַּמְתְּ	הוּתַּמְתָּ	הוּתְּמָה	הוּתַּם	38
19	הֻדַּרְנוּ	הֻדַּרְתֶּן	הֻדַּרְתֶּם	הֻדְּרוּ	הֻדַּרְתִּי	הֻדַּרְתְּ	הֻדַּרְתָּ	הֻדְּרָה	הֻדַּד	41

Conjugatie HOPHAL.

Cl.	Het twede TEGENWOORDIGE, kan in deze Conjugatie geen plaats vinden. ziet pag. 86.	De בינוני TEGENWOORDIGE TYT, kan in deze Conjugatie geen plaats vinden, ziet pag. 86.
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		

Conjugatie HOPHAL.

De צִוּוּי GEBIEDENDE TYT, kan in deze Conjugatie geen plaats vinden, zie pag. 86.

De מָקוֹר ONBEPAALDE TYT, in de הָפְעַל HOPHAL.

הָפְקֵד *gestelt te bezoeken*, } &c.
הָלְדַת *gestelt te baren*, }

	מ Van	ל Om	כ Als	ב In	Gestelt te bezoe. ken.	
Cl						No.
1	מֵהָפְקֵד	לְהָפְקֵד	כְּהָפְקֵד	בְּהָפְקֵד	הָפְקֵד	1
2	----	----	----	----	----	
3	מֵהֻלֶּדֶת	לְהֻלֶּדֶת	כְּהֻלֶּדֶת	בְּהֻלֶּדֶת	הֻלֶּדֶת	5
4	----	----	----	----	----	
5	----	----	----	----	----	
6	----	----	----	----	----	
7	מֻגָּלָה	לְהֻגָּלָה	כְּהֻגָּלָה	בְּהֻגָּלָה	הֻגָּלָה	17
8	----	----	----	----	----	
9	----	----	----	----	----	
10	----	----	----	----	----	
11	----	----	----	----	----	
12	----	----	----	----	----	
13	----	----	----	----	----	
14	מֻגָּשׁ	לְהֻגָּשׁ	כְּהֻגָּשׁ	בְּהֻגָּשׁ	הֻגָּשׁ	28
15	----	----	----	----	----	
16	----	----	----	----	----	
17	----	----	----	----	----	
18	----	----	----	----	----	
19	----	----	----	----	----	

Conjugatie HOPHAL.

De עָתִיד, Toekomende Tyt, in de הָפְעַל, Hophal.

יִפָּקֵד hy zal gestelt worden om te bezoeken, יולַד *hy zal gestelt worden om te baren,* &c.

Cl.	1 G. Mr. Wy zullen.	2 V. Mr. Gy lieden zult.	2 M. Mr. Gy lieden zult.	3 V. Mr. Zy zullen.	3 M. Mr. Zyzullen.	1 G. E. Ik zal.	2 V. E. Gy zult.	2 M. E. Gy zult.	3 V. E. Zy zal.	3 M. E. Hy zal.	No
1	נִפָּקֵד	תִּפָּקְדוּן	תִּפָּקְדוּ	תִּפָּקַדְנָה	יִפָּקְדוּ	אִפָּקֵד	תִּפָּקְדִי	תִּפָּקֵד	תִּפָּקֵד	יִפָּקֵד	1
2											2
3	נוֹלַד	תּוֹלַדְנָה	תּוֹלְדוּ	תּוֹלַדְנָה	יוֹלְדוּ	אוֹלַד	תּוֹלְדִי	תּוֹלַד	תּוֹלַד	יוֹלַד	5
4	נוּבַן	תּוּבַנְנָה	תּוּבְנוּ	תּוּבַנְנָה	יוּבְנוּ	אוּבַן	תּוּבְנִי	תּוּבַן	תּוּבַן	יוּבַן	8
5	נוּרַק	תּוּרַקְנָה	תּוּרְקוּ	תּוּרַקְנָה	יוּרְקוּ	אוּרַק	תּוּרְקִי	תּוּרַק	תּוּרַק	יוּרַק	11
6	נֶחְבָּא	תֶּחְבָּאנָה	תֶּחְבְּאוּ	תֶּחְבָּאנָה	יֶחְבְּאוּ	אֶחְבָּא	תֶּחְבְּאִי	תֶּחְבָּא	תֶּחְבָּא	יֶחְבָּא	16
7	נִגְלָה	תִּגְלֶינָה	תִּגְלוּ	תִּגְלֶינָה	יִגְלוּ	אִגְלֶה	תִּגְלִי	תִּגְלֶה	תִּגְלֶה	יִגְלֶה	17
8											9
9	נוֹצָא	תּוֹצֶאנָה	תּוֹצְאוּ	תּוֹצֶאנָה	יוֹצְאוּ	אוֹצָא	תּוֹצְאִי	תּוֹצֵא	תּוֹצֵא	יוֹצֵא	21
10	נוֹרֶה	תּוֹרֶינָה	תּוֹרוּ	תּוֹרֶינָה	יוֹרוּ	אוֹרֶה	תּוֹרִי	תּוֹרֶה	תּוֹרֶה	יוֹרֶה	23
11											12
12	נִרְאֶה	תֵּרָאֶינָה	תֵּרָאוּ	תֵּרָאֶינָה	יֵרָאוּ	אֵרָאֶה	תֵּרָאִי	תֵּרָאֶה	תֵּרָאֶה	יֵרָאֶה	26
13	נוּבָא	תּוּבֶאנָה	תּוּבְאוּ	תּוּבֶאנָה	יוּבְאוּ	אוּבָא	תּוּבְאִי	תּוּבָא	תּוּבָא	יוּבָא	27
14	נִגַּשׁ	תִּגַּשְׁנָה	תִּגְּשׁוּ	תִּגַּשְׁנָה	יִגְּשׁוּ	אִגַּשׁ	תִּגְּשִׁי	תִּגַּשׁ	תִּגַּשׁ	יִגַּשׁ	28
15	נִתַּן	תִּתַּנְנָה	תִּתְּנוּ	תִּתַּנְנָה	יִתְּנוּ	אִתַּן	תִּתְּנִי	תִּתַּן	תִּתַּן	יִתַּן	32
16	נִשָּׂא	תִּשָּׂאנָה	תִּשְּׂאוּ	תִּשָּׂאנָה	יִשְּׂאוּ	אִשָּׂא	תִּשְּׂאִי	תִּשָּׂא	תִּשָּׂא	יִשָּׂא	33
17	נִטָּה	תִּטֶּינָה	תִּטּוּ	תִּטֶּינָה	יִטּוּ	אִטֶּה	תִּטִּי	תִּטֶּה	תִּטֶּה	יִטֶּה	34
18	נוֹתַם	תּוֹתַמְנָה	תּוֹתְמוּ	תּוֹתַמְנָה	יוֹתְמוּ	אוֹתַם	תּוֹתְמִי	תּוֹתַם	תּוֹתַם	יוֹתַם	38
19	נִדַּד	תִּדַּדְנָה	תִּדְּדוּ	תִּדַּדְנָה	יִדְּדוּ	אִדַּד	תִּדְּדִי	תִּדַּד	תִּדַּד	יִדַּד	41

Con-

Conjugatie HITPAHEL.

De עָבַר Voorledene Tyt, in de הִתְפָּעֵל Hitpahel.

הִתְפַּקֵּד *hy heeft zig onderzogt*, הִתְאַמֵּר *hy heeft in zig gezegt*, *&c.*

	1 G. Mr. Wy hebben.	2 V. Mr. Gy lieden hebt.	2 M. Mr. Gy lieden hebt	3 G. E. Zy hebben.	1 G. E. Ik heb.	2 V. E. Gy hebt.	2 M. E. Gy hebt.	3 V. E. Zy heeft.	3 M. E. Hy heeft.	
Cl.										N.
1	הִתְפַּקַּדְנוּ	הִתְפַּקַּדְתֶּן	הִתְפַּקַּדְתֶּם	הִתְפַּקְּדוּ	הִתְפַּקַּדְתִּי	הִתְפַּקַּדְתְּ	הִתְפַּקַּדְתָּ	הִתְפַּקְּדָה	הִתְפַּקֵּד	1
2	הִתְאַמַּרְנוּ	הִתְאַמַּרְתֶּן	הִתְאַמַּרְתֶּם	הִתְאַמְּרוּ	הִתְאַמַּרְתִּי	הִתְאַמַּרְתְּ	הִתְאַמַּרְתָּ	הִתְאַמְּרָה	הִתְאַמֵּר	2
3	הִתְיַדַּעְנוּ	הִתְיַדַּעְתֶּן	הִתְיַדַּעְתֶּם	הִתְיַדְּעוּ	הִתְיַדַּעְתִּי	הִתְיַדַּעְתְּ	הִתְיַדַּעְתָּ	הִתְיַדְּעָה	הִתְיַדֵּע	7
4	הִתְכּוֹנַנּוּ	הִתְכּוֹנַנְתֶּן	הִתְכּוֹנַנְתֶּם	הִתְכּוֹנְנוּ	הִתְכּוֹנַנְתִּי	הִתְכּוֹנַנְתְּ	הִתְכּוֹנַנְתָּ	הִתְכּוֹנְנָה	הִתְכּוֹנֵן	8
5										
6	הִתְחַבָּאנוּ	הִתְחַבָּאתֶן	הִתְחַבָּאתֶם	הִתְחַבְּאוּ	הִתְחַבָּאתִי	הִתְחַבָּאת	הִתְחַבָּאתָ	הִתְחַבְּאָה	הִתְחַבֵּא	16
7	הִתְגַּלִּינוּ	הִתְגַּלִּיתֶן	הִתְגַּלִּיתֶם	הִתְגַּלּוּ	הִתְגַּלִּיתִי	הִתְגַּלִּית	הִתְגַּלִּיתָ	הִתְגַּלְּתָה	הִתְגַּלָּה	17
8	הִתְאַוִּינוּ	הִתְאַוִּיתֶן	הִתְאַוִּיתֶם	הִתְאַוּוּ	הִתְאַוִּיתִי	הִתְאַוִּית	הִתְאַוִּיתָ	הִתְאַוְּתָה	הִתְאַוָּה	19
9	הִתְיָרֵאנוּ	הִתְיָרֵאתֶן	הִתְיָרֵאתֶם	הִתְיָרְאוּ	הִתְיָרֵאתִי	הִתְיָרֵאת	הִתְיָרֵאתָ	הִתְיָרְאָה	הִתְיָרֵא	22
10	הִתְוַדִּינוּ	הִתְוַדִּיתֶן	הִתְוַדִּיתֶם	הִתְוַדּוּ	הִתְוַדִּיתִי	הִתְוַדִּית	הִתְוַדִּיתָ	הִתְוַדְּתָה	הִתְוַדָּה	24
11										
12	הִתְרָאִינוּ	הִתְרָאִיתֶן	הִתְרָאִיתֶם	הִתְרָאוּ	הִתְרָאִיתִי	הִתְרָאִית	הִתְרָאִיתָ	הִתְרָאֲתָה	הִתְרָאָה	26
13										
14	הִתְנַפַּלְנוּ	הִתְנַפַּלְתֶּן	הִתְנַפַּלְתֶּם	הִתְנַפְּלוּ	הִתְנַפַּלְתִּי	הִתְנַפַּלְתְּ	הִתְנַפַּלְתָּ	הִתְנַפְּלָה	הִתְנַפֵּל	31
15										
16	הִתְנַשֵּׂאנוּ	הִתְנַשֵּׂאתֶן	הִתְנַשֵּׂאתֶם	הִתְנַשְּׂאוּ	הִתְנַשֵּׂאתִי	הִתְנַשֵּׂאת	הִתְנַשֵּׂאתָ	הִתְנַשְּׂאָה	הִתְנַשֵּׂא	33
17										
18	הִתְפַּלַּלְנוּ	הִתְפַּלַּלְתֶּן	הִתְפַּלַּלְתֶּם	הִתְפַּלְּלוּ	הִתְפַּלַּלְתִּי	הִתְפַּלַּלְתְּ	הִתְפַּלַּלְתָּ	הִתְפַּלְּלָה	הִתְפַּלֵּל	39
19	הִתְנוֹדַּדְנוּ	הִתְנוֹדַּדְתֶּן	הִתְנוֹדַּדְתֶּם	הִתְנוֹדְדוּ	הִתְנוֹדַּדְתִּי	הִתְנוֹדַּדְתְּ	הִתְנוֹדַּדְתָּ	הִתְנוֹדְדָה	הִתְנוֹדָּד	41

Conjugatie HITPAHEL.

Het twede TEGENWOORDIGE kan in deze Conjugatie geen plaats vinden, ziet pag. 86.

De בֵּינוֹנִי TEGENWOORDIGE TYT, in de הִתְפָּעֵל HITPAHEL.

מִתְפַּקֵּד *hy is zig onderzoekende*, } &c.
מִתְאַמֵּר *hy is in zig zeggende*, }

Cl.	V. MT. Zy zyn zig.	M. MT. Zy zyn zig.		V. E. Zy is zig.	M. E. Hy is.	No
1	מִתְפַּקְּדוֹת	מִתְפַּקְּדִים	מִתְפַּקֶּדֶת	מִתְפַּקְּדָה	מִתְפַּקֵּד	1
2	מִתְאַמְּרוֹת	מִתְאַמְּרִים	מִתְאַמֶּרֶת	מִתְאַמְּרָה	מִתְאַמֵּר	2
3	מִתְוַדְּעוֹת	מִתְוַדְּעִים	מִתְוַדַּעַת	מִתְוַדְּעָה	מִתְוַדֵּע	7
4	מִתְבּוֹנְנוֹת	מִתְבּוֹנְנִים	מִתְבּוֹנֶנֶת	מִתְבּוֹנְנָה	מִתְבּוֹנֵן	8
5						
6	מִתְחַבְּאוֹת	מִתְחַבְּאִים	מִתְחַבֵּאת	מִתְחַבְּאָה	מִתְחַבֵּא	16
7	מִתְגַּלּוֹת	מִתְגַּלִּים	מִתְגַּלֶּה	מִתְגַּלְּתָה	מִתְגַּלֶּה	17
8	מִתְאַוּוֹת	מִתְאַוִּים	מִתְאַוָּה	מִתְאַוְּתָה	מִתְאַוֶּה	19
9	מִתְיָרְאוֹת	מִתְיָרְאִים	מִתְיָרֵאת	מִתְיָרְאָה	מִתְיָרֵא	22
10	מִתְוַדּוֹת	מִתְוַדִּים	מִתְוַדָּה	מִתְוַדְּתָה	מִתְוַדֶּה	24
11						
12	מִתְרָאוֹת	מִתְרָאִים	מִתְרָאָה	מִתְרָאֲתָה	מִתְרָאֶה	26
13						
14	מִתְנַפְּלוֹת	מִתְנַפְּלִים	מִתְנַפֶּלֶת	מִתְנַפְּלָה	מִתְנַפֵּל	31
15						
16	מִתְנַשְּׂאוֹת	מִתְנַשְּׂאִים	מִתְנַשֵּׂאת	מִתְנַשְּׂאָה	מִתְנַשֵּׂא	33
17						
18	מִתְפַּלְּלוֹת	מִתְפַּלְּלִים	מִתְפַּלֶּלֶת	מִתְפַּלְּלָה	מִתְפַּלֵּל	39
19	מִתְנוֹדְדוֹת	מִתְנוֹדְדִים	מִתְנוֹדֶדֶת	מִתְנוֹדְדָה	מִתְנוֹדֵד	41

Conjugatie HITPAHEL.

De מָקוֹר ONBEPAALDE TYT, in de הִתְפָּעֵל HITPAHEL.

הִתְפַּקֵּד *onderzoeken*, הִתְאַמֵּר *in zig zeggen*, &c.

Onderzoekeu.	ב In	כ Als	ל Om	מ Van	No
הִתְפַּקֵּד	בְּהִתְפַּקֵּד	כְּהִתְפַּקֵּד	לְהִתְפַּקֵּד	מֵהִתְפַּקֵּד	1
הִתְאַמֵּר	בְּהִתְאַמֵּר	כְּהִתְאַמֵּר	לְהִתְאַמֵּר	מֵהִתְאַמֵּר	2
הִתְוַדַּע	בְּהִתְוַדַּע	כְּהִתְוַדַּע	לְהִתְוַדַּע	מֵהִתְוַדַּע	7
הִתְבּוֹנֵן	בְּהִתְבּוֹנֵן	כְּהִתְבּוֹנֵן	לְהִתְבּוֹנֵן	מֵהִתְבּוֹנֵן	8
					5
הִתְחַבֵּא	בְּהִתְחַבֵּא	כְּהִתְחַבֵּא	לְהִתְחַבֵּא	מֵהִתְחַבֵּא	16
הִתְגַּלּוֹת	בְּהִתְגַּלּוֹת	כְּהִתְגַּלּוֹת	לְהִתְגַּלּוֹת	מֵהִתְגַּלּוֹת	17
הִתְאַוּוֹת	בְּהִתְאַוּוֹת	כְּהִתְאַוּוֹת	לְהִתְאַוּוֹת	מֵהִתְאַוּוֹת	19
הִתְיָרֵא	בְּהִתְיָרֵא	כְּהִתְיָרֵא	לְהִתְיָרֵא	מֵהִתְיָרֵא	22
הִתְוַדּוֹת	בְּהִתְוַדּוֹת	כְּהִתְוַדּוֹת	לְהִתְוַדּוֹת	מֵהִתְוַדּוֹת	24
					11
הִתְרָאוֹת	בְּהִתְרָאוֹת	כְּהִתְרָאוֹת	לְהִתְרָאוֹת	מֵהִתְרָאוֹת	26
					13
הִתְנַפֵּל	בְּהִתְנַפֵּל	כְּהִתְנַפֵּל	לְהִתְנַפֵּל	מֵהִתְנַפֵּל	31
					15
הִתְנַשֵּׂא	בְּהִתְנַשֵּׂא	כְּהִתְנַשֵּׂא	לְהִתְנַשֵּׂא	מֵהִתְנַשֵּׂא	33
					17
הִתְפַּלֵּל	בְּהִתְפַּלֵּל	כְּהִתְפַּלֵּל	לְהִתְפַּלֵּל	מֵהִתְפַּלֵּל	39
הִתְנוֹרֵר	בְּהִתְנוֹרֵר	כְּהִתְנוֹרֵר	לְהִתְנוֹרֵר	מֵהִתְנוֹרֵר	41

De צִוּוּי GEBIEDENDE TYT, in de הִתְפָּעֵל HITPAHEL.

הִתְפַּקֵּד *onderzoekt uw*, הִתְאַמֵּר *zegt in uw*, &c.

V. Mr.	M. Mr.	V. E.	M. E.	Cl
הִתְפַּקְּדָה	הִתְפַּקְּדוּ	הִתְפַּקְּדִי	הִתְפַּקֵּד	1
הִתְאַמְּרָה	הִתְאַמְּרוּ	הִתְאַמְּרִי	הִתְאַמֵּר	2
הִתְוַדְּעָה	הִתְוַדְּעוּ	הִתְוַדְּעִי	הִתְוַדַּע	3
הִתְבּוֹנְנָה	הִתְבּוֹנְנוּ	הִתְבּוֹנְנִי	הִתְבּוֹנֵן	4
				5
הִתְחַבְּאנָה	הִתְחַבְּאוּ	הִתְחַבְּאִי	הִתְחַבֵּא	6
הִתְגַּלְּינָה	הִתְגַּלּוּ	הִתְגַּלִּי	הִתְגַּלֵּה	7
הִתְאַוֶּינָה	הִתְאַוּוּ	הִתְאַוִּי	הִתְאַוֵּה	8
הִתְיָרְאנָה	הִתְיָרְאוּ	הִתְיָרְאִי	הִתְיָרֵא	9
הִתְוַדֶּינָה	הִתְוַדּוּ	הִתְוַדִּי	הִתְוַדֵּה	10
				11
הִתְרָאֶינָה	הִתְרָאוּ	הִתְרָאִי	הִתְרָאֵה	12
				13
הִתְנַפַּלְנָה	הִתְנַפְּלוּ	הִתְנַפְּלִי	הִתְנַפֵּל	14
				15
הִתְנַשֵּׂאנָה	הִתְנַשְּׂאוּ	הִתְנַשְּׂאִי	הִתְנַשֵּׂא	16
				17
הִתְפַּלְּלָנָה	הִתְפַּלְּלוּ	הִתְפַּלְּלִי	הִתְפַּלֵּל	18
הִתְנוֹרַרְנָה	הִתְנוֹרְרוּ	הִתְנוֹרְרִי	הִתְנוֹרֵר	19

Conjugatie HITPAHEL.

De עָתִיד, Toekomende Tyt, in de הִתְפָּעֵל Hitpahel.

יִתְפַּקֵּד *hy zal zig onderzoeken*, יִתְאַמֵּר *hy zal in zig zeggen*, *&c.*

Cl.	1 G. Mr. Wy zullen.	2 V. Mr. Gy lieden zult.	2 M. Mr. Gy lieden zult.	3 V. Mr. Zy zullen.	3 M. Mr. Zy zullen.	1 G. E. Ik zal.	2 V. E. Gy zult.	2 M. E. Gy zult.	3 V. E. Zy zal.	3 M. E. Hy zal.	N.
1	נִתְפַּקֵּד	תִּתְפַּקְּדְנָה	תִּתְפַּקְּדוּ	תִּתְפַּקֵּדְנָה	יִתְפַּקְּדוּ	אֶתְפַּקֵּד	תִּתְפַּקְּדִי	תִּתְפַּקֵּד	תִּתְפַּקֵּד	יִתְפַּקֵּד	1
2	נִתְאַמֵּר	תִּתְאַמֵּרְנָה	תִּתְאַמְּרוּ	תִּתְאַמֵּרְנָה	יִתְאַמְּרוּ	אֶתְאַמֵּר	תִּתְאַמְּרִי	תִּתְאַמֵּר	תִּתְאַמֵּר	יִתְאַמֵּר	2
3	נִתְוַדַּע	תִּתְוַדַּעְנָה	תִּתְוַדְּעוּ	תִּתְוַדַּעְנָה	יִתְוַדְּעוּ	אֶתְוַדַּע	תִּתְוַדְּעִי	תִּתְוַדַּע	תִּתְוַדַּע	יִתְוַדַּע	7
4	נִתְבּוֹנֵן	תִּתְבּוֹנֵנְנָה	תִּתְבּוֹנְנוּ	תִּתְבּוֹנֵנְנָה	יִתְבּוֹנְנוּ	אֶתְבּוֹנֵן	תִּתְבּוֹנְנִי	תִּתְבּוֹנֵן	תִּתְבּוֹנֵן	יִתְבּוֹנֵן	8
5	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	
6	נִתְחַבֵּא	תִּתְחַבֶּאנָה	תִּתְחַבְּאוּ	תִּתְחַבֶּאנָה	יִתְחַבְּאוּ	אֶתְחַבֵּא	תִּתְחַבְּאִי	תִּתְחַבֵּא	תִּתְחַבֵּא	יִתְחַבֵּא	16
7	נִתְגַּלֶּה	תִּתְגַּלֶּינָה	תִּתְגַּלּוּ	תִּתְגַּלֶּינָה	יִתְגַּלּוּ	אֶתְגַּלֶּה	תִּתְגַּלִּי	תִּתְגַּלֶּה	תִּתְגַּלֶּה	יִתְגַּלֶּה	17
8	נִתְאַוֶּה	תִּתְאַוֶּינָה	תִּתְאַוּוּ	תִּתְאַוֶּינָה	יִתְאַוּוּ	אֶתְאַוֶּה	תִּתְאַוִּי	תִּתְאַוֶּה	תִּתְאַוֶּה	יִתְאַוֶּה	19
9	נִתְיָרֵא	תִּתְיָרֶאנָה	תִּתְיָרְאוּ	תִּתְיָרֶאנָה	יִתְיָרְאוּ	אֶתְיָרֵא	תִּתְיָרְאִי	תִּתְיָרֵא	תִּתְיָרֵא	יִתְיָרֵא	22
10	נִתְוַדֶּה	תִּתְוַדֶּינָה	תִּתְוַדּוּ	תִּתְוַדֶּינָה	יִתְוַדּוּ	אֶתְוַדֶּה	תִּתְוַדִּי	תִּתְוַדֶּה	תִּתְוַדֶּה	יִתְוַדֶּה	24
11	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	
12	נִתְרָאֶה	תִּתְרָאֶינָה	תִּתְרָאוּ	תִּתְרָאֶינָה	יִתְרָאוּ	אֶתְרָאֶה	תִּתְרָאִי	תִּתְרָאֶה	תִּתְרָאֶה	יִתְרָאֶה	26
13	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	
14	נִתְנַפֵּל	תִּתְנַפֵּלְנָה	תִּתְנַפְּלוּ	תִּתְנַפֵּלְנָה	יִתְנַפְּלוּ	אֶתְנַפֵּל	תִּתְנַפְּלִי	תִּתְנַפֵּל	תִּתְנַפֵּל	יִתְנַפֵּל	31
15	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	
16	נִתְנַשֵּׂא	תִּתְנַשֵּׂאנָה	תִּתְנַשְּׂאוּ	תִּתְנַשֵּׂאנָה	יִתְנַשְּׂאוּ	אֶתְנַשֵּׂא	תִּתְנַשְּׂאִי	תִּתְנַשֵּׂא	תִּתְנַשֵּׂא	יִתְנַשֵּׂא	33
17	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	
18	נִתְפַּלֵּל	תִּתְפַּלֵּלְנָה	תִּתְפַּלְּלוּ	תִּתְפַּלֵּלְנָה	יִתְפַּלְּלוּ	אֶתְפַּלֵּל	תִּתְפַּלְּלִי	תִּתְפַּלֵּל	תִּתְפַּלֵּל	יִתְפַּלֵּל	39
19	נִתְנוֹדֵד	תִּתְנוֹדֵדְנָה	תִּתְנוֹדְדוּ	תִּתְנוֹדֵדְנָה	יִתְנוֹדְדוּ	אֶתְנוֹדֵד	תִּתְנוֹדְדִי	תִּתְנוֹדֵד	תִּתְנוֹדֵד	יִתְנוֹדֵד	41

ZESTIENDE HOOFTSTUK.

Van het Onderwys in een Werkwoord.

NA dat ons in deze Tafels der Conjugaties, de *Gevallen in een Werkwoort*, luit pag. 57, beſtaande in de TYT, PERZOON, ZOORT, GETAL, GEBOUW, volleedig zyn vertoont; blyft ons nog overig de הוֹרָאָה *het Onderwys.*

De הוֹרָאָה *het Onderwys*, is, om ieder Werkwoort te beproeven, of het een פּוֹעֵל יוֹצֵא *uitgaant Werk*, of een פּוֹעֵל עוֹמֵד *byblyvent Werk* is.

Om zulks aanſtonts te ontdekken; nemen wy altoos tot een toets, het vraagwoordeken מַה *Wat*, al waar het zelve, voor een Werkwoort kan plaats vinden? zulks is een פּוֹעֵל יוֹצֵא *uitgaant Werk*, als;

Van שָׁמַר *hy heeft bewaart*, kan gevraagt worden מַה שָׁמַר *Wat heeft hy bewaart?* Ergo een פּוֹעֵל יוֹצֵא *uitgaande Werk.*

In tegendeel by al zodanige Werkwoorden alwaar dit vraagwoordeken מַה *Wat*, voor het zelve, geen plaats kan vinden? zulks is een פּוֹעֵל עוֹמֵד *byblyvent Werk*, als;

Van שָׁכַב *hy heeft neder gelegen*, kan niet gevraagt worden מַה שָׁכַב *Wat, heeft hy nedergelegen?* Ergo een פּוֹעֵל עוֹמֵד *byblyvent Werk.*

De nootzakelykheit dezes te weten, is, om dat alle Uitgaande Werkwoorden, ſtaande in de KAL, kunnen overgaan in de NIPHAL, als;

Van שָׁמַר in de KAL, *hy heeft bewaart*, wort gezegt נִשְׁמַר in de NIPHAL *hy wort bewaart.*

Dog in de Byblyvende Werkwoorden, ſchoon dezelve in de KAL voorkomen, kan de NIPHAL geen plaats vinden, als;

Van הָלַךְ in de KAL, *hy heeft gewandelt*, kan niet gezegt worden נֶהֱלַךְ in de NIPHAL *hy wort gewandelt.*

Aldus ontmoeten ons ook eenige Werkwoorden, die maar alleen in de NIPHAL, en niet in de KAL voorkomen, en egter als of zy in de KAL ſtonden moeten aangemerkt worden, als;

נִשְׁבַּע *hy heeft gezworen*, in plaats van שָׁבַע *hy heeft gezworen.*

נִלְחַם *hy heeft geſtreden*, in plaats van לָחַם *hy heeft geſtreden.*

De reden dezes zyn, om dat in diergelyke Werkingen, een Tegenwerker is (*waar over wy na dezen breetvoeriger zullen handelen in onze volgende* TRACTAAT *over de kragt en Eigenſchap der Werkwoorden, en derzelver Oorſprong en afkomſt.*)

Van ieder Werkwoort dat in de KAL een פּוֹעֵל עוֹמֵד *byblyvent Werk is*, als;

שָׁכַן *hy heeft gewoont*, kan niet gevraagt worden מָה שָׁכַן *wat heeft hy gewoont*, zo als boven gezegt is.

Maar wanneer ons zo een woort in de PIHEL ontmoet, als;

שִׁכֵּן *hy heeft neerſtig gewoont*, is oneigen gezegt.

Daarom moet dit *Byblyvent Werkwoort* שִׁכֵּן in de PIHEL opgenomen worden, als of daar ſtont;

הִשְׁכִּין in de HIPHIL *hy heeft doen wonen*, is de regte zin van שִׁכֵּן.

Zo verandert dan dit woort שִׁכֵּן in de PIHEL van zyn Natuur, in plaats van een *Byblyvent*, wort zulks een *Uitgaant Werk* aangemerkt in de HIPHIL.

Hier by vint ons toets-woordeken מָה ook wederom plaats, als;

מָה שִׁכֵּן *Wat heeft hy doen wonen*, in de PIHEL.

Is even eens gezegt als of 'er ſtont;

מָה הִשְׁכִּין *Wat heeft hy doen wonen*, in de HIPHIL.

Nog moeten wy weten, dat eenige Werkwoorde die ons in den Activus KAL ten quade voorkomen, dezelve in tegendeel door den Activus PIHEL, ten goede moeten begrepen worden, als;

חָטָא in de KAL, *hy heeft gezondigt*, te weten, ten quade.
חִטֵּא in de PIHEL, *hy heeft ontzondigt*, te weten, ten goede.
סָקַל in de KAL, *hy heeft ſtene geworpen*, te weten, ten quade.
סִקֵּל in de PIHEL, *hy heeft ſtene ontworpen*, te weten, ten goede.

De HITPAHEL, vertoont zig zomwylen (dog zeer zelden,) in de gedaante van de NIPHAL, als;

2 Sam. 20. vs. 10. נִשְׁמַר *hy heeft zig zelve behoet*, moeſt anders volgens de NIPHAL, te regt vertaalt worden, *hy wierde behoet.*

Zo dat de NIPHAL alhier even zo veel wil zeggen, als of 'er ſtont;

הִשְׁתַּמֵּר *hy heeft zig zelve behoet*, in de HITPAHEL.

Spreuk.

Spreuk. 7. vs. 6. נִשְׁקַפְתִּי *ik hebbe uitgezien*, moest anders volgens de NIPHAL, te regt vertaalt worden, *ik ben gezien.*

Zo dat de NIPHAL hier wederom wil zeggen, als of 'er stont; הִשְׁתַּקַּפְתִּי *ik hebbe uitgezien* in de HITPAHEL.

Hier uit blykt dat wy alle Werkwoorden moeten beproeven op dat wy deszelfs ware zin en kragt der zaken weten te doorgronden.

De בִּנְיָנִים *Conjugaties Vervoegingen* aldus klaarder dan oit door iemand afgehandelt hebbende, keren wy ons tot de מִלּוֹת *Adverbia, Redengevers.*

ZEVENTIENDE HOOFTSTUK.

Van de מִלָּה, *een Adverbium, Redengever.*

Worden in *Plurali Meervoudig* genaamt;

מִלּוֹת חַחְבּוּר *Adverbia Conjunctiva*, de *t'Zamenvoegende Redengevers*; of Koppel-woorden, die alle andere Naam- en Werkwoorden aan malkander voegen, om dezelve in hunne *Connexie*, *t'Zamenhang*, een goede reden en zin te geven.

Dezelve zyn van verscheide natuur, wy zullen alleen de Hoofden der zelver, onder wiens bewint zy staan, optellen.

Adverbium, *een Omstant woort.*
Pronomen, *een Voornaam.*
Præpositio, *een Voorwoort.*
Conjunctio, *een Voegwoort.*
Interjectio, *een Beweegwoort.*

Deze tonen ons wie de Werker, en wie het Bewerkte is; daarom worden dezelve ook wel genaamt מִלּוֹת הַטַּעַם *Woorden der Reden*, om dat zy de Reden verstaanbaar maken. Want indien dezelve niet daar by gevoegt waren, zo zouden wy geen zin daar uit konnen maken, als; אֶת *aan*, כִּי *want*, אַךְ *maar*, עִם *met*, en zo voorts alle de volgende, zyn zin sleutels, om de zin der woorden voor de ogen onzes verstands te openen.

Een Redengever heeft op zig zelfs geen zin, daarom kan ook geen Redengever op het einde van een vers in den Text voorkomen, zo ook niet by de grote Redenschyder genaamt אֶתְנַחְתָּא, waar van wy meerder zien zullen onder de regels der Accenten.

De Redengevers bestaan zomtyts uit drie grontletters, zomtyts uit meer of minder.

Ook wel uit *Composita Zamengestelde*, met een der letters כָּלַמ te plaatzen voor een der perzonelyke letters, als; בִּי *in my*, כֶּם *gelyk gy lieden*, לָנוּ *tot ons*.

Zomtyts zyn dezelve *Derivatif*, *Afkomstig*, van een grontwoort, die door af, of toedoening van letters, zig dan als Redengevers vertonen.

Andere wederom zyn *Relativa*, *Betrekkelyke*: *Interrogativa*, *Navragende*: *Possessiva*, *Bezittende*: *Optativa*, *Wenschende*: *Demonstrativa*, *Betonende*.

Andere wederom zyn *Copulativa*, *t'Zamenbindende*: *Disjunctiva*, *Losmakende*: *Adversativa*, *Tegenkantende*: *Electiva*, *Uitgelezene*: en zo meer andere. Ook vinden wy eenige daar de perzonen bygevoegt worden, en eenige niet, *zo als die in Order van het Alpha Beth ons alhier voorkomen.*

א

אַבָל *maar, nogtans.*
אֲבוּי *eilaas.*
אַהָהּ *ach.*
אַהִי *waar.*
אוֹ *ofte.*
אוֹדוֹת *om, aangaande*; komt van אוֹד, wy vinden het zelve ook met עַל daar voor, als עַל אוֹדוֹת *van wegen.*
אוֹי, אוֹיָה } *wee.*
אוּלָם *voorwaar, nogtans,* } van אוּל.
אֻלַי, אוּלַי } *misschien.* }
אָז, אָזַי } *doen, ter dier tyt*, wy vinden het zelve ook met מִן daar voor, als מִן אָז *van die tyt af, van dat.*
אָח *ach, hoe*, wy vinden het zelve ook met een ה daar voor, als; הָאָח *haha.*
אֲחָלַי *och dat, och ofte.*
אַחַר *achter, na, daar na, na dato*, wy vinden het zelve ook met בֵּן agter bygevoegt, als אַחֲרֵי בֵן.
אַיֵה *waar.*
אַיֻכָּה *waar zyt gy.*
אֵי *waar*, het zelve komt ook met זֶה agter, als; אֵי זֶה *waar dog, wie dog, hoedanig dog.*

אֵיךְ, אֵיכָה, אֵיכָכָה, אֵיכֹה } *hoe, waar dog, waar heen.*
אַיִן, אַיִן } *niet, niemant, neen, geen*; wy vinden het zelve ook met een מ daar voor, als; מֵאַיִן *uit niet, van waar*, ook zien wy dezelve met een כ daar voor, als; כְּאַיִן *by na, bykans niet.*
אַךְ *Alleenlyk, dan nog, nogtans, maar, voorwaar.*
אָכֵן *voorwaar, zeker, vaslelyk.*
אַל *niet, ei niet, niet dog.*
אֵלֶּה, אֵל } *deze.*
אִלּוּ *indien.*
אֶל, אֱלֵי } *tot, aan, by, op, met, tegen. boven, over.*
אֲלַלַי *hy, wee*, komt van יָלַל.
אִם *indien, of zo wanneer.*
אָמְנָם *voorwaar, te weten, waarachtig.*
אֲנִי, אָנֹכִי } *ik, ik ben.*
אֲנַחְנוּ, נַחְנוּ } *wy.*
אָן, אָנָה } *waar heen*, ook vinden wy אָנָה וְאָנָה עַד אָנָה *tot hoe lang, herwaarts en derwaarts*, het komt

komt ook met een א in de plaats van de ה, als; אָנָּה אָנָּא *ey lieve, ik bid.*

אַף *ook, ja ook,* en als het woort כִּי daar agter volgt, als; אַף־כִּי *hoe veel te meer, hoe veel te min.*

אֶפֶס *niet, niemant, behalven.*

אֵצֶל *by, na by.*

אֲשֶׁר *dat, het gene, het welke.*

אַתָּה
אַתְּ
אַתִּי } *gy.*

אֵת *met, aan, by.*

אַתֶּם } *gy lieden,* ook vinden wy
אַתֶּן } אַתֵּנָה.

ב

בְּגַלַל *om oorzake,* van גָּלַל.

בַּד *alleen,* ook vinden wy een ל voor, als; לְבַד *alleen, behalven, byzonder,* van בָּרַד.

בִּי *ey lieve, liever dog.*

בֵּין *tuſſchen, het midden.*

בַּל
בְּלִי } *niet, geenzins, zonder, behalven.*
בִּלְתִּי

בִּלְעֲדֵי *behalven, uitgenomen.*

בַּעֲבוּר *om, om dat, op dat,* van עָבַר.

בְּשָׁנָם *om dat ook,* van גַּם.

ג

גַּה *deze.*

גַּם *ook.*

ד

דַּי *genoegzaam.*

ה

הָא *ziet.*

הֵידָד *een weerklank,* een manier van roepen om de werkluiden t'gelyk aan te ſtellen.

הָהּ *ach.*

הוּא *by.*

הִיא *zy,* ook הוּא.

הֵם } *zy lieden,* mannelyk.
הֵמָּה

הוֹי } *ach, wee, weeklage.*
הוֹ

הֵן } *zy lieden,* vrouwelyk.
הֵנָּה

הֲנָה *herwaarts.*

הֵן } *ziet.*
הִנֵּה

ז

זֶה *deze, dit,* mannelyk.

זוֹ } *deze, dit,* vrouwelyk.
זֶה
זֹאת

זוּ *deze, dit,* Comm. gemeen.

זוּלַת *behalven, uitgenomen.*

ח

חוּץ *buiten, behalven, uitgenomen.*

מ

טֶרֶם *nog niet, te voren, voor en al eer.*

י

יַעַן *om dat, nadien, want.*

כ

כְּבָר *nu, al voor lang.*

כֹּה *zo, alzo, aldus*, het komt ook voor met עַד als עַד כֹּה *tot hier, dus lang, dus verre.*

כֵּן *alzo, recht, wel, ja*, komt ook met een ל voor, als; לָכֵן *daarom*, עַל־כֵּן *om dat*, item, עַד־כֵּן *tot hier toe*, van כּוֹן.

כִּי *dat, want, om dat, wanneer, alhoewel, derhalven*, komt ook met een ה voor, הֲכִי *is het niet om dat*, ook עַד־כִּי *tot dat*, ook כִּי אִם *zo wanneer, maar, alhoewel, dat, indien.*

כָּכָה *alzo.*

כָּל } *al, alle, gantsch. geheel, al-*
כֹּל } *les*, komt van כָּלַל.

ל

לֹא } *neen, niet*; הֲלֹא en הֲלוֹא *is*
לוֹא } *het niet.*

לוּ } *och, och dat, misschien, in-*
לוּא } *dien, ey lieve.*

לוּלֵי }
לוּלֵא } *ten zy, ten zy niet.*

לָז }
הַלָּז } *deze*, Commun. gemeen
הַלָּזֶה } geslagt.
הַלָּזוּ }

לְמַעַן *om, op dat*, komt van עָנָה.

מ

מַדּוּעַ *waarom*, komt van יָדַע.

מַה } *wat, hoe, welke*, ook לָמָּה
מָה } *waarom*, item כַּמָּה *hoe veel,*
מָה } *hoe lang*, ook עַד־כַּמָּה *hoe dikwils, tot hoe lang*, ook עַל־מָּה *waar over, over wat, waarom*

מוֹ komt niet voor, maar wort gebruikt by een der dienstbare letters בָּלַמ, om dat geen letter alleen kan voorkomen, zo wort מוֹ daar by gevoegt, om een woort uit te maken, en zomtyts geeft de ו de perzoon met eenen te kennen, als;
לָמוֹ *tot hem, tot hun lieden.*
כְּמוֹ *gelyk, als.*
בְּמוֹ *in, met.*

מִי *wie*, item בְּשֶׁלְמִי *om wien.*

מִן } *uit, van, meer dan, voor,*
מִנִּי } *om.*

מָתַי *wanneer*; item עַד־מָתַי *tot hoe lang.*

נ

נָא *ey lieve, ik bidde, nu.*

ע

עַד } *tot, tot aan, tot dat, terwyl,*
עָדַי } *als nog*, item: עַד אִם: עַד הֵנָּה
עַד־אֲשֶׁר *tot dat.* item עַד הֵנָּה
עֲדֶנָה *tot hier toe.* item עַד מָתַי
עַד אָן *hoe lang, tot hoe lang.*
item בְּעַד *voor, om door.*

עוֹד *nog meer, daarna, nog.* item
בְּעוֹד *terwyl nog, zo lang nog.*

עַל } *op, om, voor, tegen, om dat,*
עָלַי } *met, in, door, boven, na,*
na by.
item עַל כֵּן *daarom, derhalven.*
item עַל כִּי *om dat.*
item מֵעַל *van boven, van over.*

עִם *met, by, van.*

עִמְּרִי *met my, by my.*

עֻמַּת }
לְעֻמַּת } *tegen over.*
מִלְּעֻמַּת }

עֶצֶם *by zelfs.*

עַתָּה *nu*, van עֵת.

פ

פֹּה } *alhier, herwaarts.*
פֹּא }
item עַד פֹּה *tot hier toe.*
item מִפֹּה *van daar.*
item אֵיפֹה *waar dog.*
item אֵיפוֹא *nu.*

פִּי *na.*
item לְפִי *nu.*
item עַל פִּי *nu.*

פָּנִי *voor het gezigt.*
item לְפָנִי *voor in het gezigt*, van פָּנָה.

ר

רַק *alleen maar.*

ש

שֶׁל *van, van wegen, dat gene, aan.*

שָׁם } *aldaar.*
שָׁמָּה }

ת

תּוֹךְ *het midden.*
תַּחַת *onder.*

Van de *Adverbia*, *Omstand-woorden*, gaan wy over tot de *Nomina*, *Naamwoorden.*

A G-

AGTIENDE HOOFTSTUK.

Van de שְׁמוֹת NOMINA, NAAMWOORDEN.

EEn שֵׁם *Nomen*, *Naam*, of שְׁמוֹת *Namen*, zyn in menigte zeer veel onderſcheiden, zo als de Text ons dezelve opgeeft; waar door wy alle dingen een Naam geven, op dat een ander moge weten, van wie, van waar, van wat, wy ſprekende zyn, het zy Levend of Levenloos, Zienlyk of Onzienlyk, Beweeglyk of Onbeweeglyk.

Om nu het eene van het ander te onderſcheiden, zullen wy Negen onderſcheidentlyke Naamwoorden alhier onderzoeken, genaamt

שֵׁם עֶצֶם הַפְּרָטִי	*Particulare*,	*Eigen Naam*,	als,	Noach, Abraham, Mozes, &c.
שֵׁם עֶצֶם הַכְּלָלִי	*Collectivum*,	*Behelzende*,	als,	Leven, Menſch, Zaat, Dier, Gout, &c.
שֵׁם הַנִּגְזָר	*Derivativum*,	*Spruitende*,	als,	Scheynen, het Ooſten, van זָרַח &c.
שֵׁם הַמִּקְרֶה / שֵׁם הַפְּעוּלָה	*Accidens*, - -	*Gevallige*, / *Werkzaam*,	als,	Wysheit, Wit, Root, Sterkte, &c.
שֵׁם הַתּוֹאַר	*Forma*, - -	*Gedaante*,	als,	Koning, Wyze, Rode, Sterkte, &c.
שֵׁם הַנִּרְדָּף	*Synonymum*,	*Vervolglyke*,	als,	שֶׁמֶשׁ de Zonne, חַמָּה de Zonne, &c.
שֵׁם הַמּוּשְׁאָל	*Accomodatum*,	*Ontleende*,	als,	רֹאשׁ het Hooft, רֹאשׁ den Top des Bergs, &c.
שֵׁם הַיַּחַס	*Gentilitium*, -	*Geſlagt*,	als,	Een Hebreuwer, een Egyptenaar, &c.
שֵׁם הַמִּצְטָרֵף	*Relativum*,	*Betrekkelyke*,	als,	Vader, Zoon, Heer, Knegt, &c.

Laat ons deze Negen Naamwoorden, ieder bezonder, wat nader onderzoeken.

De שֵׁם עֶצֶם הַפְּרָטִי *Particuliere Eigen Naam* is, waar by iemant genaamt wort, als;

Mannen,	נֹחַ, אַבְרָהָם, מֹשֶׁה,	*Noach*, *Abraham*, *Moſes*.
Vrouwen,	שָׂרָה, חַנָּה, לֵאָה	*Sarah*, *Channa*, *Leah*.
Steden,	צִיּוֹן, נִינְוֵה, נוֹב	*Zion*, *Ninive*, *Nob*.
Lantſchappen,	בָּבֶל, מִצְרַיִם, גֹּשֶׁן,	*Babel*, *Egypten*, *Goſen*.
Bergen,	כַּרְמֶל, סִינַי, תָּבוֹר	*Karmel*, *Sinai*, *Thabor*.
Rivieren,	פְּרָת, יַרְדֵּן, קִדְרוֹן	*Euphrat*, *Jordaan*, *Kidron*.

Deze *Particuliere Eigen Namen* worden onderſcheiden van alle andere Naamwoorden door Zes Aanmerkingen.

1. Voor Eerſt, konnen twe van deze *Particuliere Eigen Namen*, op malkander volgende, geen סְמִיכוּת *Connexie*, *Aanhegting*, maken, als;
נֹחַ בָּבֶל Noach, Babel, heeft geen *Connexie*, om dat het twe *Eygen Naamwoorden* zyn.

Maar wel, als by een *Eygen Naam* een van de andere voorgemelde *Naamwoorden* ſtaat, als;
זֶרַע אַבְרָהָם het *Zaad Abrahams*, dit heeft *Connexie*, het zaad is *Bebelbelzende*, en Abraham *Eygen*.
מֶלֶךְ בָּבֶל *Koning Babels*, dit ook, Koning is *Gedaante*, en Babel *Eygen*, en zo voorts kunnen alle andere Naamwoorden *Aanhegtinge* maken tot de *Eygen Namen*.

2 Ten Tweden, konnen de *Eygen Naamwoorden* de ה bekentmaker voor niet aannemen, als;
אַבְרָהָם *Abraham*, is wel, en niet הָאַבְרָהָם, *de*, *die*, *deze*, *Abraham*; 't is kwalyk.

Maar wel by een der andere voorgemelde 8 Naamwoorden kan de ה bekentmaker voorkomen, als by voorbeelt, by een *Vervolglyk* Naamwoort שֶׁמֶשׁ *Zonne*, הַשֶּׁמֶשׁ *de Zonne*, is wel gezeit, en zo voorts kan de ה bekentmaker voor allen, alleen niet voor de *Eygen Namen*, voorkomen.

3 Ten Derden, konnen de *Eygen Namen* geen רַבִּים *Pluralis*, *Meervoudige*, door ִים, of וֹת, aannemen, als van מֹשֶׁה, *Moſes*, zynde een *Eygen Naam*, kan niet gezegt worden מֹשֶׁהִים *Moſeſſen*.

Maar wel by een der andere voorgemelde 8 Naamwoorden vint het meervoudige plaats, als by voorbeelt, by een *Ontleent Naamwoort*, רֹאשׁ *Hooft*; רָאשִׁים *hoofden*, is wel gezeit.
Of, by een *Betreklyk Naamwoort* אַב *Vader*; אָבוֹת *Vaders*, is ook goet.
En zo voorts kunnen de andere, maar niet de *Eygen Namen*, in het Meervoudige voorkomen.

4 Ten Vierden, kunnen de *Eygen Namen* geene perzonelyke aanhangzels agter aannemen.

Als

Als van נֹחַ, *Noach*, zynde een *Eygen Naam*, kan men niet zeggen נֹחִי, נֹחְךָ, נֹחוֹ, *myn*, *uw*, *zyn*, *Noach*.

Maar wel agter een *Bebelzent Naamwoort*, als זָהָב *Goud*, זְהָבִי, זְהָבְךָ, זְהָבוֹ, *zyn*, *uw*, *myn Goud*.

En zo voorts kunnen de andere, maar niet de *Eygen Namen*, perzonelyke aanhangzels agter aannemen.

5 Ten Vyfden, kunnen de *Manl. Eygen Namen* door de ה agter niet in נְקֵבָה *het Vrouwelyk* veranderen.

Als van אַבְרָהָם *Abraham*, zynde een *Manl. Eygen Naam*, kan men niet zeggen אַבְרָהָמָה een *Abrahaminne*.

Maar wel agter een *Gedaante Naam*, als מֶלֶךְ *Koning*, מַלְכָּה *Koninginne*.

En zo voorts kunnen de andere 8, maar niet de *Manl. Eygen Namen*, door de ה in het Vrouwelyke overgaan.

6 Ten Zesden, kunnen de *Eygen Namen* geen בִּנְיָנִים *Conjugatie*, *Vervoeging*, van tyt, nog perzoon, aannemen.

Als van אַבְרָהָם *Abraham*, zynde een *Eygen Naam*, kan men niet zeggen אַבְרָהַמְתָּ *gy hebt geabrahamt*.

Maar wel van een *Gedaante Naam*, als חָכָם *wys*, חָכַמְתָּ *gy zyt wys geweest*.

En zo voorts kunnen de andere 8, maar niet de *Eygen Namen*, zig in tyden, en perzonen vervoegen.

Het gezag der *Eygen Namen* gezien hebbende gaan wy over tot de *Bebelzende Namen*.

De שֵׁם עֶצֶם הַכְּלָלִי *Nomen Collectivum*, een *Albebelzende Naam*, beſtaat in al wat דּוֹמֵם *Swygent*, צוֹמֵחַ *Spruitende*, חַי *Levent*, of מְדַבֵּר *Sprekend* is.

דּוֹמֵם de *Swygende*, zyn Stenen, Gout, Zilver, Koper, Yſer, Staal, &c.
צוֹמֵחַ de *Spruitende*, zyn Bomen, Zaat, Bloemen, Gras, Kruiden, &c.
חַי de *Levende*, zyn Gedierten, Vogelen, Viſſchen, &c.
מְדַבֵּר de *Sprekende*, zyn Redelyke, als God, Engelen, Menſchen, &c.

De *Swygende*, zyn onderſch: van de *Levende*, *Sprekende*, en *Spruitende*, als
de *Sardonix*, is onderſch: van de *Leeuw*, *Judah*, en *Blom*.
De *Spruitende*, zyn onderſch: van de *Levende*, *Sprekende*, en *Swygende*, als
een *Roos*, is onderſch: van de *Duif*, *Rebecca*, en de *Rots*.
De *Levende*, zyn onderſch: van de *Sprekende*, *Swygende* en *Spruitende*, als
een *Lam*, is onderſch: van *Adam*, *Steen*, en *Vygeboom*.
De *Sprekende*, zyn onderſch: van de *Levende*, *Swygende*, en *Spruitende*, als
Eva, is onderſch: van de *Slang*, *Gout*, en *Zaat*.

voorts de דּוֹמֵם *Swygende* Albehelzende, zyn Steenen, Gout, Yſer, &c. Dog Diamant, Ducaat, Spyker, &c. zyn *Zwygende* Eig. Namen.

צוֹמֵחַ *Spruitende* Albehelzende, zyn Boom, Zaat, Bloem, &c. Dog Vyg, Tarwe, Lelie, zyn *Spruitende* Eygen Namen.

חַי *Leevende* Albehelzende, zyn Gedierten &c. Dog Adam, Eva, Slang, Duif, &c. zyn *Levende* Eyg: Namen.

מְדַבֵּר *Sprekende* Albehelzende, zyn Redelyke, Dog Enoch, Abraham, Sara, Rebecca, &c. zyn *Sprekende* Eygen Namen.

Van de *Albehelzende* gaan wy over tot de *Spruit Namen*.

De שֵׁם הַנִּגְזָר *Nomen Derivativum*, *Spruit Naam*, is een Naam, die van een voorgaande *Eygen Naam*, of Werkwoort, afkomſtig is, als;
יִצְחָק *Iſaac*, komt van צָחַק *Lachen*, מִזְרָח het *Ooſten*, komt van זָרַח *Schynen*.

Van de *Spruitende* gaan wy over tot de *Gevallige*.

De שֵׁם הַמִּקְרֶה *Nomen Accidens*, *Gevallige Naam*, (dog eenige noemen dezelve שֵׁם הַפְּעוּלָה *de Werkſame Naam*:) is een Naam, die in zig zelven alleen zonder beelt is, maar werkende, uitgaande, of toevallende op iets anders, dat beeldelyk is, als;
חָכְמָה *Wysheit*, גְּבוּרָה *Sterkte*, טוֹבָה *Goetheit*, חַיִל *Deugt*, *&c.*
Zo mede de Coleuren, Wit, Swart, Root, Blauw, Geel, Groen, &c.

Van de *Gevallige* gaan wy over tot de *Gedaante Naam*.

De שֵׁם הַתּוֹאַר *Nomen Formæ*, *Gedaante Naam*, is een Naam, die het beelt of onderwerp ontfangen heeft, na de wil, of aart, van de Gevallige Werkzaamheit, als;
חָכְמָה is, *Wysheit*, van daar zeit men חָכָם een *Wys* Man, of Vrouw, *&c.*
גְּבוּרָה is, *Sterkte*, van daar zeit men גִּבּוֹר een *Sterk* Man, of Vrouw, *&c.*

De

טוֹבָה is, *Goet*, van daar zeit men טוֹב een *Goet* MAN, of VROUW, *&c.*
שְׁחֹר is, *Swartigheit*, van daar zeit men שָׁחַר een *Swart* MAN, of VROUW, *&c.*

Van de *Gedaante* gaan wy over tot de *Vervolglyke Namen.*

De שֵׁם הַנִּרְדָּף *Nomen Synonymum*, *Vervolgelyke Naam*, is, dat men een en dezelve zaak door verscheide grontwoorden kan noemen, als;
יָרֵחַ *de Maan*, לְבָנָה *de Maan*, סַהַר *de Maan*, שֶׁמֶשׁ *de Son*, חַמָּה *de Son*, *&c.*
Het onderscheit derzelver, als mede hoe, en wanneer wy nu dit of dat moeten nemen, zal ons het Woorde-boek hier agter aanwyzen.

Van de *Vervolgelyke* gaan wy over tot de *Ontleende Namen.*

De שֵׁם הַמּוּשְׁאָל *Nomen Accommodatum*, *Ontleende Naam*, is, wanneer een *Eygen Naam* zig ontleent van, of aan, een ander, als;
רֹאשׁ is, *het Hooft*, zo van menschen als van andere schepselen; wanneer nu dit woort רֹאשׁ aan de top van een Berg geleent wort, dan zeit men רֹאשׁ הָהָר den *top des Bergs*, zo ook wanneer,
יָד *een Hand*, wort geleent aan den oever der riviere.
יַד הַיַּרְדֵּן *den oever der Jordane*, *&c.*

Van de *Ontleende* gaan wy over tot de *Geslacht Namen.*

De שֵׁם הַיַּחַס *Nomen Gentilitium*, *Geslacht Naam*, is, wanneer iemand na zyne Geboorte, Afkomst, Stam, Familie, Volk, Stad, of Land, genaamt wort, als;
עִבְרִי *een Hebreeuwer*, מִצְרִי *een Egyptenaar*, רְאוּבֵנִי *een Rubeniter*, *&c.*

Van de *Geslacht-* gaan wy over tot de *Betrekkelyke Namen.*

De שֵׁם הַמִּצְטָרֵף *Nomen Relativum*, *Betrekkelyke Naam*, is een Naam daar iets aangehegt is, zonder het welk dezelve niet kan verbeelt worden, als;
אָב *Vader*, deze Naam is betrekkelyk op een בֵּן *Zoon*, of בַּת *Dogter*; zonder welke een Vader geen Vader zyn kan, zo ook,
אָדוֹן *Heer*, deze Naam is betrekkelyk op een עֶבֶד *Knegt*, of אָמָה *Dienstmaagt*, zonder welke een Heer geen Heer kan genaamt worden, item
אִישׁ *Man*, deze Naam is betrekkelyk op een אִשָּׁה *Vrouw*, zonder welke een Man geen Man zyn kan, en zo voorts.

Van de *Betrekkelyke Namen* gaan wy over om te zien hoe eenige Naamwoorden uit Werkwoorden geboren worden door de Letteren וְהָאֲמָנְתִּי.

NEGENTIENDE HOOFTSTUK.

De Letters הֲהֵאֲמַנְתִּי *maken een Werkwoort tot een Naamwoort.*

DE Naamwoorden worden meerendeels geboren uit Werkwoorden, wanneer een der zeven Dienstbare Letteren הֲהֵאֲמַנְתִּי voor, midden, of agter, tot dien einde daar in bevonden word, als;

Naamwoorden.	Werkwoorden.	
הַנָּחָה *Rustplaatse*, komt van	נוּחַ *Rusten*,	hier is de ה voor by gedaan de ה agt:
אֶצְבַּע *een Vinger*, - -	צָבַע *Verwen*, - -	א voor by gedaan.(is vroul:
מִשְׁכָּן *Tabernakel*, - -	שָׁכַן *Wonen*, - -	מ voor by gedaan.
נַפְתָּלִי *Naphtali*, - -	פָּתַל *Worstelen*, - -	נ voor by gedaan.
תְּרוּמָה *Hef-offer*, - -	רוּם *Verhogen*, - -	ת voor by gedaan.
יִצְהָר *Oly*, - - - -	צָהַר *Licht*, - -	י voor by gedaan.
עוֹרֵב *een Rave*, - -	עָרַב *Mengen*, - -	ו in 't midden by gedaan.
רִקָּם *Ydelheit*, - - -	רִיק *Uytgieten*, - -	מ agter by gedaan.
חַלּוֹן *Venster*, - - -	חָלַל *Doorboren*, - -	נ agter by gedaan.

Het gebeurt ook wel, dat een en dezelve letter van הֲהֵאֲמַנְתִּי en voor, en agter, te gelyk gevonden word, als;

תִּפְאֶרֶת *Heerlykheit*, van פָּאַר *Vercieren*, } Hier is de ת voor, en agter,
תַּלְבֹּשֶׁת *Kledinge*, van לָבַשׁ *Bekleden*, } bygedaan.

Ook gebeurt het, dat de letter נ van הֲהֵאֲמַנְתִּי in het midden geplaatst zynde, niet alleen het *Werkwoort*, tot een *Naamwoort* maakt, maar ook te gelyk in zig vervat den Dubbelaar van de even voorgaande letter, als;

By voorbeelt תַּמְנוּ *Volbragt*, in plaats van תַּמְּמוּ, komt van תָּמַם *Volmaken.*
aldus כְּעֻזְנֵיהֶן *hare kastelen*, in plaats van כְּעֻזֵּיהֶן, komt van עָזַז *Sterk zyn.*

Het zelve doet ook de א, als;
בָּזְזוּ *zy hebben gerooft*, in plaats van בָּזְזוּ, komt van בָּזַז *Roven.*

Wy

Wy moeten de Wortel van de Naamwoorden door die zelve weg als van de *Werkwoorden* zoeken, tot dat wy het Grontwoort hebben, van waar het *Naamwoort* afkomstig is, het zy een Volmaakt, Gebrekkig, of Letter-rustent *Naamwoort*, als;

עֵד *een Getuige*, is een *Naamwoort*, van het *Werkwoort* עוּד *betuigen.*

Hier rust de ו van וְהֶאֱמַנְתִּי in עֵד, ergo Gebrekkig, aldus.

מַתָּן *Geschenk*, is een *Naamwoort*, van het *Werkwoort* נָתַן *geven.*

Hier ontbreekt de נ van וְהֶאֱמַנְתִּי in מַתָּן ergo Gebrekkig.

Tot besluit dezes dient, dat na de letters וְהֶאֱמַנְתִּי, altoos een rustende Schevah volgt.

Van de Gemaakte *Naamwoorden* door de letteren וְהֶאֱמַנְתִּי keeren wy ons tot de *Getalnaamen.*

TWINTIGSTE HOOFTSTUK.

Van de Getallen.

ALeer wy tot de *Getalnaamen* overgaan, zullen wy erinneren ons eerste begin, pag. 2. daar wy gezien hebben, dat de Hebreen hunne Cyffergetallen verbeelden door hunne letters, zulks is al van ouds af, en nog by verkorting, dog in de Text van geen gebruik, om dat alle Getallen in dezelve woordelyk geschreven staan. Wy hebben dus gezien, dat betekend word door

400,	300,	200,	100,	90,	80,	70,	60,	50,	40,	30,	20,	10,	9,	8,	7,	6,	5,	4,	3,	2,	1
ת,	ש,	ר,	ק,	צ,	פ,	ע,	ס,	נ,	מ,	ל,	כ,	י,	ט,	ח,	ז,	ו,	ה,	ד,	ג,	ב,	א.

Wanneer men nu een Getal tusschen de 10, en 20 wil maken; dan neemen wy de (י) Voor, en een van zyn voorgaande letter, Agter dezelve, als;

20,	19,	18,	17,	16,	15,	14,	13,	12,	11
כ,	יט,	יח,	יז,	יו,	טו,	יד,	יג,	יב,	יא

Doch het is een gebruik, dat de 15 gemaakt wort door de טו *en niet door de* יה; *om dat deze twee laatſte Letteren den* Naame des Heeren *betekenen.*

Komen wy boven de 20, tot 100, dan ſtaat het getal dat boven de 10 is, ook Voor, als;

490,	98,	87,	76,	65,	54,	43,	32,	21
תצט,	צח,	פז,	עו,	סה,	נד,	מג,	לב,	כא

Willen wy nu een Getal boven de 499 maken, dan worden ordinair de 5 *Finaal Letteren* gebruikt, als de

ך	500	of anders תק	500
ם	600	- - - תר	600
ן	700	- - - תש	700
ף	800	- - - תת	800
ץ	900	- - - התק	900

Lopen wy verder tot de 1000, en daar boven, dan krygen de Letteren een ſtreepje, als;

א׳ 1000, ב׳ 2000, ג׳ 3000, ד׳ 4000, ה׳ 5000, ו׳ 6000, ז׳ 7000, ח׳ 8000, ט׳ 9000, י׳ 10000

כ׳ 20000, ל׳ 30000, מ׳ 40000, נ׳ 50000, ס׳ 60000, ע׳ 70000, פ׳ 80000, צ׳ 90000

Wy ſtellen een Voorbeelt, na de Scheppinge der Werelt הק׳ ה 5500.

ד	-	4
ר	-	6
מ	-	40
ל	-	30
כ	-	20
ו	-	6
ו	-	6
ד	-	4
מ	-	40
ש	-	300
י	-	10
ח	-	8
ר	-	6
ד	-	4
ר	-	6
ד	-	4
ו	-	6
		500

De Hebreuwen maken hun zelfs veel ſpeculatie, om dit, of dat, Jaargetal, uit deze, of gene woorden te vinden, als; נָתַן *geeven.*

נ	-	50
ת	-	400
ן	-	50
		500

Of van eenige Letteren in een woort, die zy dan wat groter ſchryven, als;

וְנָתְנוּ *ende zy zullen geeven*, dit maakt een getal als boven. . . . . .

נ	-	50
ת	-	400
ן	-	50
		500

Of uit een geheel vers des Bybels, als 2 Sam. 22. vs. 51.

מַגְדִּיל יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ וְעֹשֶׂה חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִד וּלְזַרְעוֹ עַד עוֹלָם

Dit vinden wy overgezet; *Een toren der Verloſſingen zyns Konings, en hy doet goedertierenheit aan zyn Gezalfden, aan David, en aan zyn zaad tot in eeuwigheit.*

Wan-

Wanneer wy nu een zeker Jaargetal uit deze of een andere TEXT willen opmaken, dan kiezen wy (indien zy daar in te vinden zyn,) uit dezelve zo veel Getal-letters, als wy tot ons begeert Jaargetal nodig hebben, dezelve vergrotende opgetelt gelyk hier, maken 500, en worden genaamt מִסְפָּר קָטָן het *klein Getal.*

Dit moeten wy verſtaan 5500 Jaar na de Schepping der Werelt, om dat de Duizende Jaargetallen by de Hebreen ſtilſwygende verſtaan worden.

Indien wy de Duitſche Jaargetallen uit deze zelfde TEXT willen opmaken, dan moet het bovenſtaande Getal 500 vermeerdert worden met nog 240.

Tot dien einde laat ons by de 500 uit dezelve TEXT nog daar toe voegen een ר[200] en מ[40] facit 240 / 740 Jaar, wil zeggen 1740 Jaar.

Aldus maakt men van geheele Woorden, of van eenige Letters in een woort, of anders van eenige Letters uit een geheel vers, een toepaſſelyk Jaargetal, zulks alleen verbeeldende door het klein getal onder de 1000, om dat de Duizende Jaargetallen der Werelt ieder een bekent zyn.

Van dit kort berigt der Cyffers, of Lettergetallen, gaan wy over tot de *Getalnaamen*, zo als ons dezelve in de *Text* woordelyk voorkomen.

EENENTWINTIGSTE HOOFTSTUK.

Van de מִסְפָּר *Getalnaamen.*

DE מִסְפָּר *Getalnaamen*, zo als die by woorden in de *Text* ons voorkomen, hebben ook een Mannelyk, en Vrouwelyk geſlagt (dog veranderlyk), en het teken van hun Geſlagt is ſtrydende tegens de Order van andere Naamwoorden.

Dezelve beſtaan in ENKELDE, TIEN, HONDERT, en DUIZENT-GETALLEN.

De ENKELDE van 1 tot 10, zyn Enkelvoudig *Tellende*, of *Aanhegtende.*

Zo wel de eene als de andere, hebben beide een Mannelyk, en ook een Vrouwelyk geſlagt.

Tellende Mannelyk.

1	אֶחָד
2	שְׁנַיִם
3	שְׁלֹשָׁה
4	אַרְבָּעָה
5	חֲמִשָּׁה
6	שִׁשָּׁה
7	שִׁבְעָה
8	שְׁמוֹנָה
9	תִּשְׁעָה
10	עֲשָׂרָה

Deze zyn niet alleen *Tellende* van 1 tot 10, maar ook zo als ze hier ſtaan onveranderlyk, *Aanhegtende*, aan alle getallen, die boven de 10 lopen tot in het oneindige.

Ook by alle zaken, die men tellen wil in het Mannelyke, en worden geplaaſt wel voor, ook wel agter de getelde zaaken, die Mannelyk zyn.

Hier zien wy, dat van 3 tot 10, de ה agter, anders Vrouwelyk, hier agter de *Tellende* Mannelyk is, ſtrydende tegens de order, van andere Naamwoorden.

Tellende Vrouwelyk.

1	אַחַת
2	שְׁתַּיִם
3	שָׁלֹשׁ
4	אַרְבַּע
5	חָמֵשׁ
6	שֵׁשׁ
7	שֶׁבַע
8	שְׁמוֹנֶה
9	תֵּשַׁע
10	עֶשֶׂר

Deze zyn alleen *Tellende* van 1 tot 10, en kunnen van 11 tot 19, aan geen zaak, nog Getal, voor of agter, gehegt worden, dus moeten de *Aanhegtende* zelfs zo lang gebruikt worden.

Maar by de 21 en daar boven in het oneindige worden deze by alle Getallen, en Zaken, die Vrouwelyk zyn, het zy voor, of agter bygevoegt.

Hier zien wy, dat de *Tellende* Vrouwelyk agter zeer veranderlyk zyn.

Aanhegtende Mannelyk.

1	אֲחַד
2	שְׁנֵי
3	שְׁלֹשֶׁת
4	אַרְבַּעַת
5	חֲמִשֶּׁת
6	שִׁשֶּׁת
7	שִׁבְעַת
8	שְׁמוֹנַת
9	תִּשְׁעַת
10	עֲשֶׂרֶת

Deze zyn alleen *Aanhegtende* by de אֲלָפִים *Duizenden*, Meervoudig, Mannelyk, dog by אֶלֶף, Eenvoudig, dan de *Tellende* voorts by alle getelde zaken, die Mannelyk zyn.

En kunnen noit agter, maar altoos voor, de getelde zaak in het Mannelyke plaats vinden.

Hier zien wy van 3 tot 10 de ת agter, die anders de Conſtructie, dog alhier het Mannelyke, te kennen geeft.

Aanhegtende Vrouwelyk.

1	אַחַת
2	שְׁתֵּי
3	שְׁלֹשׁ
4	אַרְבַּע
5	חֲמֵשׁ
6	שֵׁשׁ
7	שְׁבַע
8	שְׁמֹנַת
9	תְּשַׁע
10	עֶשֶׂר

Deze zyn alleen *Aanhegtende* by de Getallen van 11 tot 19, dog daar boven niet; dan worden de *Tellende* by alle de overige Getallen aangehegt.

Zo kunnen dan deze ten principaal ook noit anders als voor de getelde zaak in het Vrouwelyke plaats vinden.

Hier zien wy wederom dat de *Aanhegtende* Vrouwelyk agter zeer veranderlyk zyn.

De

De Enkelde van 1 tot 10 aldus gezien hebbende gaan wy over tot de Tien Getallen.

De TIEN *Getallen* lopen van 11 tot 99.

Wanneer wy aan de Getallen boven de 10 komen, dan valt de ה agter עֲשָׂרָה weg, en blyft עֶשֶׂר.

Van 11 tot 19, deze worden gemaakt uit de TIEN agter, en een ENKELT *Getal* voor dezelve.

Mannelyk van 11 tot 19.

11 אַחַד עָשָׂר	Ook עַשְׁתֵּי עָשָׂר. Ook שְׁנֵי עָשָׂר.
12 שְׁנַיִם עָשָׂר	
13 שְׁלֹשָׁה עָשָׂר	
14 אַרְבָּעָה עָשָׂר	
15 חֲמִשָּׁה עָשָׂר	
16 שִׁשָּׁה עָשָׂר	
17 שִׁבְעָה עָשָׂר	
18 שְׁמוֹנָה עָשָׂר	
19 תִּשְׁעָה עָשָׂר	

Dat het woort עַשְׁתֵּי, *denken*, hier voor 1, by de 10 gebruikt wort, is, om dat wy nu twee getallen beginnen in gedachten te houden, namentlyk de Tien en een Enkelde, volgens Aben Esra, over Numeri 7. vs. 72.

Hier zien wy van 13 tot 19, de ה agter de *Tellende*, wederom Mannelyk, tegens de order van andere Naamwoorden.

Vrouwelyk van 11 tot 19.

11 אַחַת עֶשְׂרֵה	Ook עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה. Ook שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה.
12 שְׁתֵּי עֶשְׂרֵה	
13 שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה	
14 אַרְבַּע עֶשְׂרֵה	
15 חָמֵשׁ עֶשְׂרֵה	
16 שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה	
17 שְׁבַע עֶשְׂרֵה	
18 שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה	
19 תִּשַׁע עֶשְׂרֵה	

Waarom hier het woort עַשְׁתֵּי, *denken*, voor *Een*, by de *Tien* gebruikt wort, zien wy in de reden hier tegen over.

Hier zien wy van 11 tot 19, de ה agter het TIEN-*Getal*, wederom in het Vrouwelyk, Conform met andere Naamwoorden.

Van 20 tot 90, deze worden uit de ENKELDE Meervoudig gemaakt door de ים agter, als;

20 עֶשְׂרִים, 30 שְׁלֹשִׁים, 40 אַרְבָּעִים, 50 חֲמִשִּׁים, 60 שִׁשִּׁים, 70 שִׁבְעִים, 80 שְׁמֹנִים, 90 תִּשְׁעִים

Van 21 tot 29, en zo voorts tot 99, deze worden gemaakt uit een Meervoudige TIEN voor, en een ENKELT *Tellende* agter dezelve, in het Mannelyk en Vrouwelyk geslagt.

Mannelyk van 21 tot 99.		Vrouwelyk van 21 tot 99.	
21 עֶשְׂרִים וְאֶחָד	Hier ſtaan de Meerdere voor, de Mindere agter. Daar tegen worden ook de Mindere wel voor, en de Meerdere agter geſtelt, als אֶחָד וְעֶשְׂרִים 21, &c. Mannelyk.	21 עֶשְׂרִים וְאַחַת	Hier ſtaan de Meerdere ook voor, en de Mindere agter. Daar tegen worden ook de Mindere wel voor, en de Meerdere agter geſtelt, als אַחַת וְעֶשְׂרִים 21, &c. Vrouwelyk.
32 שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם		32 שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם	
43 אַרְבָּעִים וּשְׁלֹשָׁה		43 אַרְבָּעִים וְשָׁלֹשׁ	
54 חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה		54 חֲמִשִּׁים וְאַרְבַּע	
65 שִׁשִּׁים וַחֲמִשָּׁה		65 שִׁשִּׁים וְחָמֵשׁ	
76 שִׁבְעִים וְשִׁשָּׁה		76 שִׁבְעִים וְשֵׁשׁ	
87 שְׁמוֹנִים וְשִׁבְעָה		87 שְׁמוֹנִים וְשֶׁבַע	
98 תִּשְׁעִים וּשְׁמוֹנָה		98 תִּשְׁעִים וּשְׁמוֹנֶה	
99 תִּשְׁעִים וְתִשְׁעָה		99 תִּשְׁעִים וְתִשַּׁע	

De TIEN *Getallen* van 11 tot 99 aldus gezien hebbende, gaan wy over tot de HONDERT *Getallen.*

De HONDERT *Getallen* lopen van 100 tot 900.

מֵאָה - - -		100
מָאתַיִם	Dual.	200
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת		300
אַרְבַּע מֵאוֹת		400
חֲמֵשׁ מֵאוֹת		500
שֵׁשׁ מֵאוֹת		600
שְׁבַע מֵאוֹת		700
שְׁמוֹנֶה מֵאוֹת		800
תְּשַׁע מֵאוֹת		900

Wy hebben boven gezien, dat de ENKELDE, en ook de TIEN *Getallen*, beide Mannelyk, en ook Vrouwelyk zyn, en het Meervoudige Tien door de ־ים alleen Mannelyk is.
Daar tegen zyn de Hondert van מֵאָה in Meervoudig מֵאוֹת, alleen Vrouwelyk.

De HONDERT *Getallen* van 100 tot 900 aldus gezien hebbende, gaan wy over tot de DUIZENT *Getallen.*

De DUIZENT *Getallen*, lopen van 1000 tot in het oneindige, dezelve worden genaamt אֲלָפִים *Duizenden*, en רְבָבוֹת *Tien Duizenden.*

אֶלֶף

אֶלֶף	Eenv.	1000
אַלְפַּיִם	Dual, twev.	2000
שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים		3000
אַרְבַּעַת אֲלָפִים		4000
חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים		5000
שֵׁשֶׁת אֲלָפִים		6000
שִׁבְעַת אֲלָפִים		7000
שְׁמוֹנַת אֲלָפִים		8000
תִּשְׁעַת אֲלָפִים		9000
עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים		10000

Hier zien wy van 3 tot 10, de *Aanhegtende*, Mannelyk, by de אֲלָפִים *Duizenden*, zo als boven by de Mannelyke *Aanhegtende* gezegt is.

רִבּוֹ of רִבּוֹא	Manl.	10000
רִבָּבָה of רִבָּבוֹת	Vrou	
רִבּוֹ וּשְׁמוֹנַת אֲלָפִים		18000
רִבּוֹתַיִם	Dual.	20000
עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף		25000
שְׁלֹשִׁים אֶלֶף		30000
מֵאָה אֲלָפִים		100, 000
מָאתַיִם אֶלֶף		200, 000
שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף		600, 000
רִבּוֹא רִבָּבוֹת		10 *Duizentmaal* 10 *Duizent of* 100 *Millioenen.*

Uit deze kunnen wy nu alle Getallen, zo Mannelyk, als Vrouwelyk, na ons believen, verder Componeeren.

Hier by dient ons nog te weten, dat de א nu en dan voor ontbreekt, als Ezech. 33. vs. 30. חַד voor אֶחָד *Een.*

En dat de Getallen zomtyts Aanhangsels hebben, als;

שְׁנֵיהֶם } *hun twee* Mannelyk.
שְׁתֵּיהֶן } *hun twee* Vrouwelyk.

Na dat wy de Enkelde, Tien, Hondert, en Duizent *Getallen*, gezien hebben, gaan wy over tot het Duaal, of het *Twee-Getal.*

Het Duaal, of *Twee-Getal*, wort gekent door de ים agter, met een Patach onder de voorgaande letter, dezelve zyn in Getallen maar 4, zonder meer, als;

שְׁנַיִם	*Twee.*
מָאתַיִם	*Twee Hondert.*
אַלְפַּיִם	*Twee Duizent.*
רִבּוֹתַיִם	*Twintig Duizent.*

Zo als hier by de Getallen, zo vint ook het Duaal plaats by alle andere Zaken, die volgens de natuur niet meer, als uit twee gelyke beſtaan, als;

יָד *een Hant*, יָדַיִם *Handen*,
אֹזֶן *een Oor*, אָזְנַיִם *Ooren*, } en zo voorts.

Van het Duaal gaan wy over tot Getallen van Order.

De

De Getallen van ORDER hebben een Rang van 1 tot 10 zonder meer; dezelve beſluiten in zig eene Ordening van een reeds voorgaand of nog volgend Getal, trapswyze zo wel in het Mannelyk, als Vrouwelyk geſlagt.

MANNELYK.		VROUWELYK.	
רִאשׁוֹן *Eerſte.*	Deze Mannelyke GEORDENDE worden gekent door de (י) agter, genaamt Jod הַמִּסְפָּר, en ſtaan altoos agter de zaak die getelt wort als; יוֹם רְבִיעִי *Vierde Dag*; en zo voorts; *Dag* is Mannelyk.	רִאשׁוֹנָה *Eerſte.*	Deze Vrouwelyk Geordende worden gekent door de ת agter, ſtaan insgelyks agter de zaak die getelt wort, als; שָׁנָה רְבִיעִת *het Vierde Jaar*, en zo voorts. *Jaar* is Vrouwelyk.
שֵׁנִי *Twede.*		שְׁנִיָּה : שֵׁנִית *Twede.*	
שְׁלִישִׁי *Derde.*		שְׁלִישִׁיָּה : שְׁלִישִׁית *Derde.*	
רְבִיעִי *Vierde.*		רְבִיעִית *Vierde.*	
חֲמִישִׁי *Vyfde.*		חֲמִישִׁית *Vyfde.*	
שִׁשִּׁי *Zesde.*		שִׁשִּׁית *Zesde.*	
שְׁבִיעִי *Zevende.*		שְׁבִיעִית *Zevende.*	
שְׁמִינִי *Agtſte.*		שְׁמִינִית *Agtſte.*	
תְּשִׁיעִי *Negende.*		תְּשִׁיעִית *Negende.*	
עֲשִׂירִי *Tiende.*		עֲשִׂירִיָּה : עֲשִׂירִית *Tiende.*	

De Vrouwelyke GEORDENDE dienen ook alleen (of ſchoon de getelde Zaak Mannelyk was,) altoos voor Gedeelte Getallen, als een $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{7}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{9}$, $\frac{1}{10}$ gedeelte.

Dog dan ſtaat het GEORDENT Getal voor, en de getelde of gedeelde Zaak agter, als;

שְׁלִישִׁית הַשֶּׁקֶל *Een derde, van een Sikkel.*
רְבִיעִית הַהִין *Een vierde, van een Hin*, zynde een mate van natte waren.
עֲשִׂירִית הָאֵיפָה *Een tiende, van een Epha*, zynde een mate van droge waren.

Hier mede de Getallen, (zo kort als doenlyk,) afgehandelt hebbende, gaan wy over tot de *Conſtructie.*

TWEE-

TWEE-EN-TWINTIGSTE HOOFTSTUK.

Van de סְמִיכוּת *Conſtructie, het Verband.*

DE סְמִיכוּת *Conſtructie, het Verband*, is de ſtaat der Verbindinge van Twee naaſt malkander volgende Naamwoorden, daar de *Genitivus* שֶׁל *des*, of de *Ablativus* מִן *van*, ſchoon afwezende, nogtans een derzelve, tuſſchen beide moet verſtaan worden, het welke wy ontdekken, of door de ת agter het eerſte woord, in plaats van de ה, in *Singulari*, *Eenvoudig*, als;

תְּחִלַּת קָצִיר *begin des Oogſtes*, zo veel als of 'er ſtond תְּחִלָּה שֶׁל קָצִיר.

Hier verbeelt de ת agter, de *Conſtructie* in *Singulari.*

Of door de (י) agter met een voorgaande (-), in *Plurali*, *Meervoudig*, als;

דִּבְרֵי אֱלֹהִים *De woorden van God*, zo veel als of 'er ſtont דְּבָרִים שֶׁל אֱלֹהִים.

Hier verbeelt de (י) agter, met een voorgaande (-) de *Conſtructie* in *Plurali.*

Hier tegen vinden wy Negen zoorten van Naamwoorden, die deze Merktekens van de ת, nog (י), agter niet hebben, maar onveranderlyk de *Conſtructie* zonder *Aanhangzel* uit haar zelfs mede brengen, zo wel in het *Een* als *Meervoudige*, beide in het *Mannelyk* en *Vrouwelyk* geſlagt.

1. Wanneer een woord twee *Segols* heeft? Zo een wort genaamt, *Nomen Segolta*, als;

כֶּסֶף אִישׁ *Zilver des mans*, in plaats van כֶּסֶף שֶׁל אִישׁ, ſtaat in *Maſcul. Singulari.*

אֶרֶץ יְהוּדָה *Het Land van Juda*, in plaats van אֶרֶץ שֶׁל יְהוּדָה, ſtaat in *Fœmin. Singulari.*

2 Wanneer een woort uit twee Syllaben beſtaat, wiens eerſte een *Cholem*, en de tweede een *Segol* is, als;
חֹדֶשׁ יָמִים *een maand der dagen*, in plaats van חֹדֶשׁ שֶׁל יָמִים, ſtaat in *Maſculino Plurali.*
אוֹרֶךְ הַלְּשָׁכוֹת *lengte der kameren*, in plaats van אוֹרֶךְ שֶׁל הַלְּשָׁכוֹת, ſtaat in *Fœminino Plurali.*

3 Wanneer de Eerſte een *Patach*, en de Twede een *Schurik* heeft, als;
טַבּוּר *navel.*

4 Wanneer de Eerſte een *Patach*, en de Twede een *Chirik* heeft, als;
אַמִּיץ *ſterk.*

5 Wanneer de eerſte een *Schevah*, en de Twede een *Cholem* heeft, als;
תְּהוֹם *afgrond.*

6 Wanneer de Eerſte een *Schevah*, en de Twede een *Schurik* heeft, als;
זְבוּל *Woonplaats.*

7 Wanneer de Eerſte een *Schevah*, en de Twede een *Tzeere* heeft, als;
זְאֵב *een Wolf.*

8 Wanneer de Eerſte een *Schevah*, en de Twede een *Chirik* heeft, als;
גְּבִיר *een Heer.*

9 Eindelyk wanneer een woort Agter eindigt met een ת, als;
פָּרֹכֶת *een Voorhangſel.* Ziet.
Exod. 35. vs. 12. פָּרֹכֶת הַמָּסָךְ *Voorhang des Dekſels*, in plaats van פָּרֹכֶת שֶׁל הַמָּסָךְ, ſtaat in *Fœminino ~~Plurali~~ Singulari.*

Zo hebben wy dan gezien, dat wanneer Twee Naamwoorden malkander volgen, en het Eerſte van dien is gelyk een der bovengemelde, dat het zelve zonder aanhangzel uit zyn Eigen natuur de Conſtructie mede brengt.

Ook vinden wy Zes zoorten van Naamwoorden, die haar natuurlyke Punctatiën veranderen, zo wanneer dezelve in de Conſtructie voorkomen, op de volgende wyze.

1. Alle woorden die op het einde een ה, en onder de Voorgaande letter een *Segol* hebben, deze veranderen in de ſtaat der Conſtructie, de (◦) *Segol*, in een (-) *Tzeere*, als;
מַעֲשֶׂה *Werk*, op zig zelfs, en מַעֲשֵׂה *werk des*, in den ſtaat der Conſtructie.

2 Dog wanneer een woord maar uit twee letters beſtaat, en zulks met een (-) *Tzeere*, als dan is het Contrarie, zo dat de *Tzeere* verandert in een *Segol*, als;
בֵּן *een zoon*, op zig zelfs, en בֶּן *een zoon des*, in de ſtaat der Conſtructie.

3 We-

3 Wederom alle woorden, die uit twee ſyllaben beſtaan, en de eerſte heeft een (ָ) *Kametz*, zo verandert dezelve door de Conſtructie in een (ְ) *Schevah*, als;

כָּבוֹד *Eere*, op zig zelfs, en כְּבוֹד *Eere des*, in de ſtaat der Conſtructie.

4 Dog by aldien de twede een (ָ) *Kametz* heeft, zo verandert die in een (-) *Patach*, als;

אוֹצָר *Schat*, op zig zelfs, en אוֹצַר *Schat des*, in de ſtaat der Conſtructie.

5 Zo ook als zy beide een (ָ) *Kametz* hebben, dan verandert de eerſte in een (ְ) *Schevah*, en de ander in een (-) *Patach*, als;

דָּבָר *een woort*, op zig zelfs, en דְּבַר *woort des*, in den ſtaat der Conſtructie.

6 Nog eens, als de eerſte een (-) *Tzeere*, en de twede een (ָ) *Kametz* heeft, dan verandert de (-) *Tzeere* in een (ְ) *Schevah*, en de (ָ) *Kametz* in een (-) *Patach*, als;

לֵבָב *herte*, op zig zelfs, en לְבַב *herte des*, in de ſtaat der Conſtructie.

Zo dat de Conſtructie op deze manier, alleen de Vocaal doet veranderen.

Daarentegen ontmoeten ons woorden, die niet alleen de Vocalen, maar ook nevens die, de Letters doen veranderen, op twederly manier.

1 Namentlyk de Vrouwelyke Naamwoorden, die agter een ה hebben, deze veranderen door de Conſtructie de ה agter in een ת, en de voorſte (ָ) *Kametz* in een (-) *Patach*, als;

שִׂמְחָה *Blydſchap*, op zig zelfs, en שִׂמְחַת *Blydſchap des*, in de ſtaat der Conſtr.

2 Insgelyks zo een woort met een ה agter, uit meer dan twee Syllaben beſtaat, welkers twee laatſte beide een (ָ) *Kametz* hebben, zo veranderen die beide, (item de ה in een ת) door de Conſtructie in twee *Segols*, als;

מַמְלָכָה *Koningryk*, op zig zelfs, en מַמְלֶכֶת *Koningryk des*, in de ſtaat der Conſtructie.

Hier mede van de verandering der Vocalen en Letters te gelyk afſtappende;

Staat ons nog te bezien een regel, waar in niet alleen de *Chirik* in een *Tzeere* verandert, maar daar zelfs een geheele letter agter weggenomen wort, door de Conſtructie, als;

דְּבָרִים *woorden*, op zig zelfs, en דִּבְרֵי *woorden des*, in de ſtaat der Conſtr.

Deze regel heeft alleen plaats by het Mannelyk geslagt, dat altoos door de יִם gekent word.

Den staat der Constructie, of Verbindinge van twee Naamwoorden naast malkander volgende, agter met een ה of ת, - - - in 2 Regulen.
Of in de onveranderlyk staan blyvende Woorden en Vocalen, in 9
Of die haar Punctatiën alleen veranderen, - - in 6
Of die de Vocalen en Letteren te gelyk veranderen, - in 2
Of die niet alleen de Vocaal veranderen, maar agter zelfs een Letter verliezen, - - - - - in 1 Regul.

Aldus gezien hebbende, gaan wy over tot de Veranderingen der Vocalen.

DRIE-EN-TWINTIGSTE HOOFTSTUK.

Van de Verandering der Vocalen.

DE Verandering der Vocalen geschied om Vier oorzaken.
Eerstelyk om de בְּנוּי, zynde de Perzonelyke Aanhangzelen, als Pag. 36 is gezien
Ten Tweden om de סְמִיכוּת, zynde de Constructie, hier laatst boven afgehandelt.
Ten Derden om de נְקֵבָה, het Vrouwl. geslagt, } Deze beide zullen ons al-
Ten Vierden om de רִבּוּי, het Meervoudige. } hier vertoont worden.

Nog is een vyfde Oorzaak, (dog die hoort hier niet), maar zal by de טְעָמִים, *Accenten*, te pas komen.

De Vocalen, die om deze twee laatste Oorzaken zig veranderen, zyn Vier, te weten

De *Kametz*, *Tzeere*, *Segol*, en *Cholem*.

De twee eerste Oorzaken der Verandering in de Vocalen hebben wy voor heen onder de בְּנוּי, Pag. 36, en laast onder de סְמִיכוּת, afgehandelt.

Ons begin, of derde Oorzaak der Verandering in de Vocalen, is dan de נְקֵבָה, het *Vrouwelyke geslagt*, dat niet alleen door de Verandering der Vocaalen. Maar wel voornamelyk door de Verandering der Letters, van een ה of ת agter aan een woort gekent wort, gelyk ons zulks in de Conjugatiën overvloedig is aangewezen.

De

De נְקֵבָה, of *Vrouwelyke Geſlagtnaam*, met een ה of ת agter dezelve, zyn meerendeels afkomſtig van het Mannelyk geſlagt, als;
מַלְכָּה *Koninginne*, Vrouwelyk met een ה, afkomſtig van מֶלֶךְ, Mannel.
חוֹתֶנֶת *Schoonmoeder*, Vrouwel met een ת, afkomſtig van חוֹתֵן, Mannel.

Nogtans vinden wy eenige die niet afkomſtig, maar zelfs eigen Vrouwelyke Grontwoorden zyn, als;
צֵיָה *een Exter*, Vrouwel. met een ה,
דֶּלֶת *een deure*, Vrouwel. met een ת,
} Deeze zyn niet afkomſtig van het Mannelyk, maar zelfs Eigen Vrouwelyke Grontwoorden.

Zo vinden wy ook zelfs Eigen Vrouwelyke Grontwoorden zonder ה of ת, als;
אֶרֶץ *Aarde*, Vrouwl. is zonder ה of ת, een zelfs Eygen Vrouwl. Grontw.

By deze drie laatſte voorbeelden, heeft de Verandering der Vocalen geen plaats.

Alleen wanneer de נְקֵבָה, *Vrouwelyk*, van het Mannelyk afkomſtig zyn, wiens eerſte Syllabe begint met een der vier boven gemelde Vocalen, dan verandert die eerſte Vocaal Mannelyk, onder de eerſte letter Vrouwelyk, in manier als volgt.

De KAMETZ *verandert in een* SCHEVAH.

גָּדוֹל *groot*, Mannel.
גְּדוֹלָה *grote*, Vrouwl.
} Hier verandert de ָ *Kametz* voor Mannelyk in een ְ *Schevah* voor Vrouwelyk, en zo meer.

חָכָם *een Wys*, Mannel.
חֲכָמָה *een Wyze*, Vrouwl
} Hier verandert de ָ *Kametz* voor Mannelyk in een ֲ *Jagtpatach* voor Vrouwelyk, om dat de eerſte letter dezes van אחהע is, zo komt in plaats van een *Schevah* een *Jagtpatach*, en zo meer.

Hier tegen vinden wy een Exempel, Jerem. 3. vs. 10.

בָּגוֹד *trouwloos*, Mannel.
בָּגוֹדָה *trouwloos*, Vrouwl.
} Hier blyft de ָ *Kametz* voor Mannelyk ook een ָ *Kametz* voor Vrouwelyk onveranderlyk, zonder meer.

Insgelyks blyven de Vocalen onveranderlyk by alle Beider-Geſlagtwoorden, namentlyk wiens eerſte een *Kametz*, de twede een *Segol* is, en die agter met een ה eindigen, als;
שָׂדֶה *Akker*, Mannel.
שָׂדֶה *Akker*, Vrouwl.
} Is Beider-Gemeen geſlagt, en zo meer.

Wederom het zelve, wanneer een Mannelyk woort met een *Kametz*, uit eene Syllabe beſtaat, als;
עָב *een balk*, Mannel.
עָבָה *een balk*, Vrouwl.
} Hier blyft de *Kametz* onveranderlyk, om dat het Mannelyk woort met een *Kametz* uit eene Syllabe beſtaat.

Zo als hier nu der woorden eerſte Syllabe, met een (ָ) *Kametz* voor, onveranderlyk is;

Aldus blyven ook de zelve, wanneer de laaſte Syllabe een *Kametz* is, onveranderlyk, als;

חָכָם *een wys*, Mannel.
חֲכָמָה *een wyze*, Vrouwl.

Hier zien wy de כָ met een *Kametz*, Mannelyk, twede Syllabe, ook כָ met een *Kametz*, Vrouwelyk, onveranderlyk.

Alleen een woort, wiens laaſte Syllabe een *Kametz* is, word verandert, te weten;

קָטָן *klein*, Mannel.
קְטַנָּה *kleine*, Vrouwl.

Hier is de twede Syllabe טָן met een *Kametz*, Mannelyk, verandert in טַ met een *Patach*, Vrouwelyk.

Van de קָמֶץ *Kametz*, gaan wy over tot de verandering van de צֵירֵי *Tzeere*.

De TZEERE *verandert in een* SCHEVAH.

Wanneer in het Mannelyk de eerſte Syllabe een *Chirik*, *Cholem*, of ander Vocaal is, [uitgezondert de *Kametz*], en dat een twede Syllabe met een *Tzeere* volgt, dan verandert die *Tzeere* in een *Schevah*, Vrouwelyk, als;

עִוֵּר *blind*, Mannel.
עִוֶּרֶת *blind*, Vrouwl.

Hier zien wy de ֵ *Tzeere*, twede Syllabe, Mannelyk, verandert in ֶ *Schevah*, Vrouwelyk.

בּוֹגֵד *trouwloos*, Mannel.
בּוֹגֶדֶת *trouwloze*, Vrouwl.

Hier zien wy de ֵ *Tzeere*, twede Syllabe, Mannelyk, verandert in ֶ *Schevah*, Vrouwelyk.

Dog by aldien de eerſte Syllabe een *Kametz*, en de twede een *Tzeere* is, dan blyft de *Tzeere* onveranderlyk, als;

כָּבֵד *zwaar*, Mannel.
כְּבֵדָה *zware*, Vrouwl.

Hier zien wy de בֵ *Tzeere*, twede Syllabe, Mannelyk, blyft ook בֵ *Tzeere*, Vrouwelyk, onveranderlyk.

זָקֵן *oud*, Mannel.
זְקֵנָה *oude*, Vrouwl.

Hier zien wy het zelve, in de קֵ *Tzeere*, Mannelyk, blyft ook קֵ *Tzeere*, Vrouwelyk.

De reden, waarom de vocalen by het Vrouwelyk in een *Schevah* veranderen, is, om het woord zo veel mogelyk maar door twee Syllaben gemakkelyker te doen uitſpreken.

Hier

Hier tegen vinden wy evenwel woorden van drie Syllaben, wiens eerſte een *Cholem*, en twede een *Tzeere* is, die onveranderlyk blyft, en agtervolgt worden van een *Kametz*, als;

נוֹטֵר *bewarende*, Mannel.
נוֹטֶרֶת *bewarende*, Vrouwl.

} Hier zien wy de eerſte Syllabe *Cholem* met een טֵ *Tzeere*, Mannelyk, ook met een טֵ *Tzeere*, Vrouwelyk, onveranderlyk.

סוֹרֵר *afwykende*, Mannel.
סוֹרֶרֶת *afwykende*, Vrouwl.

} Hier zien wy met een רֵ *Tzeere*, wederom het zelve, ſtaande beide in de Conjugatië, קַל בִּינוֹנִי פָּעַל, dog komt weinig voor.

Van de צֵירֵי *Tzeere*, gaan wy over tot de verandering van de סֶגוֹל *Segol*.

De Segol *veranderd in een* Schevah.

Wanneer een Naamwoort uit twee *Ségols* beſtaat, Mannelyk, dan verandert de eerſte in een *Patach*, en de twede in een *Schevah*, Vrouwelyk, als;

מֶלֶךְ *Koning*; כֶּבֶשׂ *Lam*, Manl.
מַלְכָּה *Koninginne*, כִּבְשָׂה *Lam*, Vroul.
ook כִּבְשָׂה

} Hier zien wy de twee *Segols* Mannelyk, in het Vrouwelyk verandert, de eerſte in een *Patach*, en de twede in een *Segol*.

Zo vinden wy ook Naamwoorden met twee *Patachs*, die eigentlyk behoorden twee *Segols* te hebben, dog om dat hun twede letter van אהחע, een Keelletter is, daarom nemen dezelve in plaats van twee *Segols*, onder het Mannelyk twee *Patachs* aan, welkers twede verandert in een *Jagt-Patach*, Vrouwelyk, als;

נַעַר *Jongeling*, נַחַל *beeke*, Manl.
נַעֲרָה *Jonge dogter*, נַחֲלָה *beeke*, Vroul.

} Hier zien wy de ח en ע met een *Patach*, Mannelyk, in het Vrouwelyk verandert in een *Jachtpatach*.

Zoude anders zyn נֶחֶל — נֶעֶר, indien het geen ח of ע van אהחע Keelletters waren.

En by aldien de derde een Keelletter van אהחע is, dan verandert de twede *Segol* Mannelyk, in een *Patach*, en *Schevah* Vrouwl. als;

רֶשַׁע *Goddeloosheit*, Mannelyk.
רִשְׁעָה *Goddeloosheit*, Vrouwelyk.

Om

Om dat altoos, waar de eerſte letter een *Segol*, ook de twede vaſt een *Segol* is.

En wanneer de twede een *Segol* is, daar een *Tzeere* voorgaat, dan verandert de *Tzeere* in een *Segol*, en de *Segol* in een *Schevah*, als;

אֶבְרָ *Vleugel*, Mannel
אֶבְרָה *Vleugel*, Vrouwl.

Hier verandert de אֶ *Tzeere*, Mannelyk, in een אֶ *Sægol*, Vrouwelyk, en de בְ *Sægol* Mannelyk, in een בְ *Schevah*, Vrouwelyk.

Van de סֶגוֹל *Segol*, gaan wy over tot de verandering van de חוֹלָם *Cholem*.

De CHOLEM *veranderd in* KAMETZ-CHATUPH.

Wanneer de Eerſte Syllabe Mannelyk een *Cholem* is, zo verandert die Vrouwelyk byna nooit. Dog zo het gebeurt, dan verandert dezelve in een *Kametz Chatuph*, als;

אוֹרֶךְ *lengte*, Mannel.
אֲרֻכָּה *lengte*, Vrouwl.

Hier zien wy de *Cholem* en *Sægol* Mannelyk verandert in een *Kametz Chatuph* en *Schevah* Vrouwelyk.

Daar zyn eenige Naamwoorden, die door geen verandering der Vocalen van het Mannelyke tot het Vrouwelyke kunnen overgebragt worden, als;

Van עֶבֶד *knegt* kan men niet zeggen עֲבָדָה *dienſtmaagt*, en zo meer andere.

De Verandering der Vocalen om de נְקֵבָה, *het Vrouwelyke*, aldus gezien hebbende, zo gaan wy over tot de Verandering om de רִבּוּי, *het Meervoudige*.

VIER-

VJER-EN-TWINTIGSTE HOOFTSTUK.

Van de Verandering der Vocalen om de רִבּוּי, *het* MEERVOUDIGE *Mannelyke Geſlagt.*

WY hebben reeds meer dan eens gezien dat het Veelvoudige Mannelyk door de יִם agter verbeelt wort, als;
טוֹב *goed, goetheit*, Enkelvoudig: טוֹבִים *goede, goedheden*, Meerv. Manl.

En dat het Meervoudige Vrouwelyk door de וֹת agter bygevoegd gekent wort, als;
טוֹבָה *goed, goedheit*, Enkelvoudig, טוֹבוֹת *goede, goedheden*, Meerv. Vroul.

Insgelyks, dat het *Dualis, Twevoudig*, door de יִם met een voorgaande *Patach* agter bygevoed, zig vertoont, als;
קַרְנַיִם *hoorens*, כְּנָפַיִם *vleugels*, dit getal is beider gemeen, zo Manl. als Vroul.

Dog wanneer de derde letter in het Enkelvoudige een ה Vrouwelyk is, dan verandert die ה in een ת *Dual.* Vrouwelyk, als;
שָׂפָה *een lip*, Enkelvoudig, שְׂפָתַיִם *lippen*, Twevoudig Vrouwelyk.
Dit vooraf herhaalt hebbende, laat ons nu zien.

De Verandering der Vocalen by het MEERVOUDIGE MANNELYK.

In de Eerſte Syllabe.

Wanneer in het Eenvoudige, de Eerſte Syllabe een *Kametz, Tzeere*, of *Segol* is, dan verandert die by het Meervoudige in een *Schevah*, als;

דָּבָר *een woort*, Eenvoudig, דְּבָרִים *woorden*, Meervoudig, hier verandert de דָ Eenvoudig in דְ Meervoudig.

סֵפֶר *een boek*, Eenvoudig, סְפָרִים *boeken*, Meervoudig, hier verandert de סֵ Eenvoudig in סְ Meervoudig.

מֶלֶךְ *een Koning*, Eenvoudig, מְלָכִים *Koningen*, Meervoudig, hier verandert de מֶ Eenvoudig in מְ Meervoudig.

Op deze wyze ook, wanneer in het Eenvoudige de twede Syllabe, (in plaats van een *Segol*,) een *Patach* heeft, dan verandert de eerſte *Segol* in een *Schevah*, Meervoudig, als;

פֶּרַח *een bloem*, Eenvoudig, פְּרָחִים *bloemen*, Meervoudig, hier verandert de פֶּ Eenvoudig in de פְּ Meervoudig.

Wanneer in het Eenvoudige de Eerſte een *Cholem* is, en de twede een *Segol* of *Patach*, dan verandert de *Cholem* in een *Schevah* by het Meervoudige, als;

קוֹמָץ *een hand vol*, Eenvoudig, קְמָצִים *handen vol*, Meervoudig, hier is de twede een *Segol*, en word verandert קוֹ in קְ Meervoudig.

פּוֹעַל *werk*, Eenvoudig, פְּעָלִים *werken*, Meervoudig, hier is de twede een *Patach*, en word verandert פּוֹ in פְּ Meervoudig.

En by aldien de eerſte Grontletter, waar op de *Cholem* volgt, een Keelletter is, dan verandert die *Cholem* in een *Jagt kametz*, als;

חוֹדֶשׁ *een maand*, Eenvoudig, חֳדָשִׁים *maanden*, Meervoudig, hier is de ח een Keelletter, daarom verandert de חוֹ in een חֳ Mervoudig.

Ook gebeurt zulks, ſchoon de eerſte geen Keelletter is, dog komt weinig voor, als;

קֹדֶשׁ *heiligheid*, Eenvoudig, קָדָשִׁים *heiligheden*, hier is de ק geen Keelletter, nogtans verandert de קֹ in קָ Meervoudig.

Wanneer in het Eenvoudige de eerſte is een *Patach*, en de laaſte een *Chirik*, dan verandert de *Patach* in een *Schevah*, en de *Chirik* in een *Kametz*, als;

תַּיִשׁ *een bok*, Eenvoudig, תְּיָשִׁים *bokken*, hier verandert de eerſte תַּ *Patach* en de laaſte ִ *Chirik* Eenvoudig, in תְּ en ָ Meervoudig.

Ook veranderen beide de *Patach* en *Chirik* wel in een Syllabe, namentlyk in de *Tzeere*, en ſluiten de *Kametz* buiten, die dan in de , zonder *Chirik* ruſt met een *Tzeere*, als;

זַיִת *een Olyfboom*, זֵיתִים *Olyfbomen*, hier verandert de (-) en (.) beide in een (-) en ſluiten de (.) onder de (י) buiten.

Dog hier van is uitgezondert het woord

בַּיִת *een huis*, Eenvoudig, בָּתִּים *huizen*, Meervoudig, en niet בֵּיתִים, zo als wy boven pag. 52. reeds gezien hebben.

In de laaſte Syllabe.

Wanneer in de laaſte Syllabe Eenvoudig ſtaat een *Kametz*, die blyft onveranderlyk by het Meervoudig, als;
אִכָּר *een boer*, אִכָּרִים *boeren*, hier is de laaſte Syllabe כָּ Eenvoudig, blyft daarom כָּ Meervoudig.

Hier tegen vinden wy zomtyts, dat deze *Kametz* Eenvoudig verandert in een *Patach* Meervoudig, waar op dan een *Dageſch* volgt, als;
גָּמָל *een kameel*, גְּמַלִּים *kameelen*, hier zien wy de מָ Eenvoudig, verandert in een מַ Meervoudig, gevolgt van een *Dageſch*.
אוֹפָן *een Rad*, אוֹפַנִּים *Raderen*, hier zien wy de פָּ Eenvoudig, verandert in een פַּ Meervoudig, gevolgt van een *Dageſch*.

En by aldien de laaſte is een *Tzeere*, vermits geen *Kametz* voorgaat; dan verandert die *Tzeere* Eenvoudig in een *Schevah* Meervoudig, als;
שׁוֹמֵם *Verwoeſter*, שׁוֹמְמִים *Verwoeſters*, hier wort de laaſte מֵ Eenvoudig, om dat geen *Kametz* voorgaat, verandert in een מְ Meervoudig.
עִוֵּר *blind*, עִוְרִים *blinde*, hier wort de laaſte וֵ Eenvoudig, om dat geen *Kametz* voorgaat, verandert in een וְ Meervoudig.

Maar als de *Kametz* voorgaat, dan blyft de *Tzeere* onveranderlyk, als;

כָּבֵד *ſwaar*, כְּבֵדִים *ſwaartens*, hier gaat de (ָ) *Kametz* voor de בֵ *Tzeere*, Eenvoudig, daarom ook onveranderlyk בֵ Meervoudig.

In tegendeel, al is het dat een *Kametz* voorgaat, zyn 'er eenige, wiers *Tzeere* Eenvoudig verandert in een *Chirik*, als;
גָּנַן *een ſchild*, מָגִנִּים *ſchilden*, hier gaat de *Kametz* voor, nogtans verandert de גַ Eenvoudig in een גִ Meervoudig.

Dit geſchiet by alle zodanige, wiers twede grontletter moet verdubbelt worden, als; מָגִן komt van גָּנַן.

Wanner de laaſte is een *Segol* agter met een ה Eenvoudig, dan verandert die in een *Chirik* Meervoudig, en de ה valt agter weg, dog de eerſte vocaal blyft zo als hy is, als;

יָפֶה *ſchoon*, יָפִים *ſchoone*, hier is de laaſte een *Segol*, agter met een ה, die daarom verandert in een (ִי) *Chirik*.

רֵעֶה *vriend*, רֵעִים *vrienden*, hier is het zelfde met een *Tzeere*, zo als boven met een *Kametz*, en daarom blyft de eerſte onveranderlyk;

De laaſte een *Cholem* zynde, Eenvoudig, zo blyft dezelve meerendeels onveranderlyk Meervoudig, als;

אָדוֹן *een Heer*, אֲדוֹנִים *Heeren*, hier blyft de *Cholem* Een en Meervoudig, onveranderlyk.

Dog als dezelve verandert, dan komt een *Kibbutz* in deszelfs plaats met een *Dageſch* in de volgende, dienende deze *Dageſch* alleen tot ſieraat, als;

אָדֹם *rood*, אֲדֻמִּים *roode*, hier verandert de *Cholem* Eenvoudig in een *Kibbutz*, en volgende *Dageſch*, Meervoudig.

Het gebeurt ook dat de *Cholem* verandert in een der ander Vocalen, als;

אֱנוֹשׁ *ſwak menſch*, אֲנָשִׁים *ſwakke menſchen*, hier verandert de *Cholem* in een *Kametz*.

צִפּוֹר *een Vogel*, צִפֳּרִים *Vogels*, hier verandert de *Cholem* in een *Jagt-kametz*.

Wanneer de laaſte een *Patach* is, blyft dezelve altoos onveranderlyk, met een volgende *Dageſch*, als;

קָטָן *klein*, קְטַנִּים *kleine*, hier blyft de *Patach* Een-, en Meer-voudig onveranderlyk, met een *Dageſch*.

אֲגַם *een Poel*, אֲגַמִּים *Poelen*, hier blyft de *Patach* het zelve, agter volgt van een *Dageſch*.

Maar zo na de *Patach*, een letter volgt die geen *Dageſch* kan hebben, dan verandert die *Patach* in een *Kametz*, zo als ons onder de Regel van de *Dageſch* pag. 15. vertoont is.

Wanneer de laaſte een *lange Chirik* is, dan valt de (ִי) die de *lange Chirik* maakt weg, en de יִם Meervoudig word agter ſlegts bygevoegt, als;

עִבְרִי *een Hebreen*, עִבְרִים *Hebreërs*, in plaats van עִבְרִיִּים, zo dat de eerſte Jod weg valt.

Het

Het gebeurt ook, dat zo een Jod in het Meervoudige ſtaan blyft, en beweeglyk gemaakt word, als;

יְהוּדִי *een Jood*, יְהוּדִים *Joden*, hier gaat de Jod agter het Eenvoudige over agter het Meervoudige.

Ook wort deze agterkomende Jod in het Meervoudige zomtyts wel verbeelt door een *Dageſch*, als;

נָקִי *zuiver*, נְקִיִּם *zuivere*, hier wort de ontberende Jod agter het Meervoudige verbeelt door de *Dageſch*.

Wanneer de laaſte is een *Schurik* Eenvoudig, blyft dezelve onveranderlyk Meervoudig, als;

אָבוּס *een kribbe*, אֲבוּסִים *kribben*, hier blyft de *Schurik* Een, en Meervoudig onveranderlyk.

Zomtyts gebeurt het, dat dezelve by het Meervoudige verandert in een *Kibbutz*, mits dat een *Dageſch* volgt by het Meervoudige, dienende alleen tot ſieraat, als;

חָרוּל *een Netel*, חֲרֻלִּים *Netelen*, hier verandert de *Schurik* Eenvoudig, in een *Kibbutz* Meervoudig, gevolgt van een *Dageſch*.

בָּרוּד *getekent*, בְּרֻדִים *getekende*, hier verandert de *Schurik* Eenvoudig in een *Kibbutz* Meervoudig, gevolgt van een *Dageſch*.

De verandering der vocalen by het Meervoudige Mannelyk gezien hebbende, gaan wy over tot de verandering der zelver by het Vrouwelyke.

VYF-EN-TWINTIGSTE HOOFTSTUK.

Van de verandering der Vocalen, by het MEERVOUDIGE VROUWELYKE.

HEt veelvoudige Vrouwelyk word gekent door וֹת agter by gevoegt, zo als pag. 42. gezeit is.

De verandering der Vocalen voor de וֹת in het Vrouwelyke geslagt, geschiet meerendeels, zo als wy die voor de יִם in het Mannelyk gezien hebben, dog zomtyts met dit onderscheit by de laatste Syllabe.

Van alle Vrouwelyke Naamwoorden, die gelyk ons bekent is agter met een ה en voorgaande *Kametz* Eenvoudig eindigen, vallen beide letter, en vocaal weg, in het Meervoudige, als;

מְדִינָה *een provintie*, מְדִינוֹת *provinties*,
בְּהֵמָה *een beest*, בְּהֵמוֹת *beesten*,

} In beide voorbeelden zien wy dat de ה met de voorgaande *Kametz* agter het Eenvoudige, zyn weg gevallen agter het Meervoudige.

Zo ook, als dezelve twee *Kametzen* hebben, blyft de eerste alleen onveranderlyk, als;

צָרָה *benauwtheit*, צָרוֹת *benauwtheden*,
קָמָה *een gewas*, קָמוֹת *gewassen*,

} In beide Exempelen zien wy niet alleen het zelve als voren, maar ook dat de eerste *Kametz* Eenvoudig onveranderlyk blyft Meervoudig.

De reden dezes is, om dat deze en diergelyke woorden afkomstig zyn van grontwoorden, wiens middelste grontletter een ו is, die afwezende in de eerste *Kametz* leid opgesloten, als;

צָרָה komt van צוּר *benaauwen*, קָמָה komt van קוּם *opstaan*, &c.

Dog zo de middelste grontletter geen ו is, dan kan de eerste *Kametz* veranderen, als;

אָמָה *een dienstmaagt*, אֲמָהוֹת *dienstmaagden*, hier verandert de eerste *Kametz* Eenvoudig in een *Jagtpatag* Meervoudig, zynde het grontwoort אָמָה zelfs.

Hier

Hier tegen vinden wy twee woorden, welkers ה agter Eenvoudig verwiſſelt in een ו Meervoudig, weshalven de eerſte *Kametz* Eenvoudig ook verandert in een *Scheva* Meervoudig, te weten;

קָצָה *het einde*, קְצָוֹת *de eindens*,
קָשָׂה *een ſchotel*, קְשָׂוֹת *ſchotelen*.

} By deze woorden zien wy agter de ה Eenvoudig, verandert in een ו Meervoudig, daar by de *Kametz* voor, in een *Schevah*.

De *Tzeere* voor de *Kametz*, daar een ה agter volgt, blyft altoos onveranderlyk, als;

מֵאָה *honderd*, מֵאוֹת *honderden*,
פֵּאָה *een hoek*, פֵּאוֹת *hoeken*.

} Hier zien wy dat de *Tzeere* voor de *Kametz*, volgende de ה agter Eenvoudig, onveranderlyk blyft in het Meervoudige.

De Naamwoorden, die eindigen met een ה, daar een *Kametz* voorgaat, waar van hier geſproken is, en die door de letter מ, van וְהַאֲמַנְתִּי, voor by gevoegt, een Naamwoort worden, zyn ook onveranderlyk, mits dat ook de ה, en voorgaande *Kametz* wegvalt, als;

מִצְוָה *een gebod*, מִצְוֹת *geboden*, komt van צָוָה *gebieden*,
מַחְתָּה *een tange*, מַחְתּוֹת *tangen*, - - - חָתָה *vuurnemen*,
מַרְאָה *gedaante*, מַרְאוֹת *gedaantens*, - - רָאָה *zien*,

} Hier zien wy de letter מ van וְהַאֲמַנְתִּי, voor, en de (ית) agter het Eenvoudige, weg vallen in het Meervoudige.

Die van een Syllabe Eenvoudig zyn onveranderlyk in het Meer- en Tweevoudig, als;

אוֹת *een teken*, אוֹתוֹת *teekenen*,
יָד *een hand*, יָדַיִם *handen*,
כַּף *handpalm*, כַּפַּיִם *handpalmen*,

} Tweevoud. } Hier zien wy de eenige Syllabe Eenvoudig onveranderd in het Meer- en Tweevoudig.

Drie woorden vinden wy in de derde perzoon door de ו agter aangewezen, met een (י) voor dezelve, die anders het Meervoudige van een zaak te kennen geeft, nogtans in deze drie altoos het Eenvoudige verbeelden, als;

אָדוֹן *een Heer*, ſtaat in den Text אֲדוֹנָיו *zyn Heer*,
בַּעַל *een Man*, - - - - בְּעָלָיו *zyn Man*,
אֱלוֹהַּ *God*, - - - - - אֱלֹהָיו *zyn God*,

} Hier zien wy de derde perzoon betekent door de ו agter met een (י) voor dezelve, die anders het Meerv. nogtans in deze drie alleen het Eenvoudige vertoont.

Alleen eens by Habakuk 1:vs. 11. word ſpottender wyze van de Afgoden geſprooken, לֵאלֹהוֹ *voor zynen Godt*.

Hier mede de veranderingen der vocalen in het Een en Meervoudig, Mannelyk en Vrovwelyk geſlagt, als mede bevoorens by de Voorſetzelen en Aanhangzelen, voor zo verre ons dezelve noodig, in order afgedaan hebbende, gaan wy over tot de Accenten.

ZES-

ZES-EN-TWINTIGSTE HOOFTSTUK.

Van de טְעָמִים *Accenten.*

DE Accenten zyn Merktekenen, die wy in den Text onder ofboven een letter geplaaft vinden, derzelver zyn XXVI, en komen ons voor in de volgende gedaante, en benaming, onderfcheiden in XIX Koningen en VII Dienaaren, na hun order, en rang, alhier geplaaft, als volgt:

De XIX KONINGEN zyn.

1	א֑	*Atnachtah*, -	אַתְנָחְתָא	11	א֒	*Sarka*, -	סַרְקָא
2	א֫	*Segolta*, - -	סְגוֹלְתָא	12	א֓	*Pefik*, -	פְּסִיק
3	א֪	*Sakeeph Gadool*,	סֻלֶק גָּדוֹל	13	א֔	*Legarmeh*,	לְגַרְמֵיהּ
4	א֬	*Sakeeph katan*,	סֻלֶק קָטָן	14	א֕	*Tebhiir*, -	תְּבִיר
5	א֭	*Teliſcha Gedola*,	תְּלִישָׁא גְדוֹלָה	15	א֖	*Geereſch*,	גֵּרֵשׁ
6	א֮	*Rebiang*, -	רְבִיעַ	16	א֗	*Aſla*, -	אַזְלָא
7	א֯	*Schalſchelet*,	שַׁלְשֶׁלֶת	17	א֙	*Tiphcha*,	טִפְחָא
8	אְ	*Geerſchaiim*,	גֵּרְשַׁיִם	18	א֚	*Paſchta*, -	פַּשְׁטָא
9	אֱ	*Paſeer*, - -	פָּזֵר	19	א֛	*Jetiib*, -	יָתִיב
10	אֲ	*Karnee parah*,	קַרְנֵי פָרָה				

De VII DIENAREN zyn.

1	אָ		*Mercha*, - - -	מֵרְכָא
2		אַ	*Munach*, - - -	מֻנַח
3	אָ		*Mahapach*, - -	מָהֲפַךְ
4		אַ	*Kadma*, - - -	קַדְמָא
5	אָ		*Jerach ben Jomo*,	יֵרַח בֶּן יוֹמוֹ
6		אַ	*Teliſcha ketannah*,	תְּלִישָׁא קְטַנָּה
7	אָ		*Darga*, - - -	דַּרְגָא

Bui-

Buiten deze XXVI vinden wy nog twee, namentlyk de SOPH PASUK, *en* METEG.

(x) De (׃) סוֹף פָּסוּק, *Soph paſuk*, is de allergrootſte Redenſchyder, die zig nooit anders vertoont, dan agter de laaſte of naaſt laaſte vocaal, onder het laaſte woort van een vers, en wort daarom genaamt סוֹף פָּסוּק *des vers einde*, als;
Gen. 1. vs. 5. אֶחָד hier ſtaat hy agter de laaſte vocaal,
Gen. 1. vs. 6. לָמָּיִם hier ſtaat hy agter de naaſt laaſte vocaal,
} En zo voorts een van beide op het einde van een vers.

De (ִ) מֵתֶג, *Meteg*, *Toombouder*, heeft dezelve figuur, en kan nooit komen agter de laaſte, nog deszelfs voorgaande vocaal, ten zy dat het woort door een (-) *Makkaph* agter, tot het volgende aangehaalt word, als;
וּבְנֵי־ יִשְׂרָאֵל Hier zien wy de (ִ) *Meteg*, agter de laaſte vocaal, gevolgt van een (-) *Makkaph*.
נֶפֶשׁ־ בְּהֵמָה Hier zien wy dezelve, agter de naaſt laaſte vocaal, gevolgt van een (-) *Makkaph*.

En zonder de (-) *Makkaph* agter, ſtaat de (ִ) *Meteg* dikwyls by de eerſte Vocaal, het zy 'er een Schevah voorgaat of niet, als;
וְאָמַרְתְּ Hier zien wy de (ִ) *Meteg*, agter de twede vocaal.
הַמְקַלֵּל Hier zien wy de (ִ) *Meteg*, agter de eerſte vocaal.

Laat ons een voorbeelt zien, daar deze (ִ) figuur, de eerſte een *Meteg*, en de twede een *Soph Paſuk* is, als;
הֲעֵדָה Hier is de eerſte הֲ een *Meteg*, en de twede הָ een *Soph Paſuk*, om reden als boven.

De (-) *Makkaph* is geen Accent, maar een ſtreepje agter een woord, om het zelve aan te halen tot het volgende.

De dienſt der Accenten in het algemeen is alleen tot verlenginge der Syllaben, en niet tot verlenginge der Vocalen.

Vier derzelver worden ook gebruikt, zo als andere Taalen hunne Poincten, Commaas, &c. gebruiken.

Zo verbeelt de (:) *Sakeph katon*, een (,) Comma, van gelyke de *Rebiang*.
De (ֽ) *Atnachtah*, in het midden van een vers een (;) Semi Colon, insgelyks ook twee (:) Poincten.
De (׃) *Soph Paſuk*, verbeelt een (.) Poinct.

(x) E. Soesman noemt dit teken of accent (׃) Soph Pasuk (Pasook), maar het wordt anders ook Sillook genoemd, en dan noemt men de twee punten (׃) achter het vers: Soph Pasook. — Soesman spreekt, voor zooveel ik weet, niet over die 2 punten (׃). In het Hebr.-Nederd. Handwdbk van Lemans & Mulder, art. סלוק, staat:

Zonder Accent kan ons geen een woort in den Text voorkomen: ten zy dat agter het zelve een (-) *Makkaph* volgt, als; כָּל - אִישׁ.

De Accenten ſtaan ordinair agter de laaſte, of naaſt laaſte vocaal.

Wanneer dezelve ſtaat agter de laaſte vocaal, wort het woort genaamt מִלְרַע *van beneden.*

En wanneer zy by de naaſt laaſte vocaal ſtaat, word het genaamt מִלְעֵיל *van boven.*

Die letter, waar onder, of boven, het Accent geplaaſt is, moet in de uitſpraak een weinig verheven worden.

Laat ons nu onderzoeken de Order en Kragt der Accenten.

De Accenten, zo als wy gezien hebben, beſtaan in XIX Koningen, en VII Dienaren.

De מְלָכִים *Koningen*, worden ook genaamt מַפְסִיקִים *Ophouders*, of *Redenſcheiders*, die den Leezer een weinig doen ophouden, om de reden te ſcheiden, op dat hy eene goede zin mag vatten, daar by is de eene groter, als de ander, in de Redenſcheiding.

Dog de (׃) *Soph Paſuk*, zo als gezegt is, is de grootſte Redenſcheider van alle, en daarom hebben wy dezelve onder het getal der Accenten niet willen plaatzen, dewyl hy geen zingende ſtem heeft: Daar by vinden wy dezelve nooit anders als op het einde van een vers, waar door hy zyn kracht vertoond, en de grootſte Redenſcheiding maakt.

Het zelve doet ook de	9	׀	*Paſeer.*
Insgelyks, de	10	׀	*Karne Parab.*
Aldus de	12	׀	*Peſik.*
En de	13	׀	*Legarmeh.*

De Dienaren hebben ook andere benamingen, dog behouden altoos een en dezelve bediening, zo als wy vervolgens zullen ontdekken. Deze geleiden in het lezen de reden der woorden agter malkander, tot dat zy komen aan een Koning, dat is een Redenſcheider, het welk in den zin een zeer groot licht aan ons verſtand ontdekt, zo als wy in het vervolg zullen ondervinden.

Voor

Staat: סָלַק, een in het Chald. gebr. w. w. (Dan. 7. 3 en andd. pl.)
"voor opklimmen, opſtygen; van hier in de taalkunde
"סְלוּק voor het teeken (׀) dat onder het laatſte woord van
"een vers komt, ook סוֹף פָּסוּק (einde van het vers) genaamd."
"maar als men dit teeken (׀) Soph Paſoek noemt, hoe noemt men
dan de 2 puntjes (׃) achter het vers?

Voor af zullen wy onderzoeken, hoe dat de XIX Koningen volgen, na dat een ieder zynen byzonderen in dienſt ſtaanden Dienaar, of minderen Koning, als voor uit gezonden heeft, om een zin der reden aan te brengen, en hoe elk op zyn beurt gedient word.

I. De (׳) *Atnachtah*, zynde de eerſte Koning, of Redenſcheider, heeft voor uit zynen Dienaar (׳) *Munach*, die als dan genaamt wort עִלּוּי *Gniloei*, verheffer, om dat hy by die naam in de Muziek wat verhevender van ſtem is, dan de *Munach*, mits dezelve komt by de twede letter van het woort, als;

Gen. 1. vs. 2. עַל־ פְּנֵי תְהוֹם, hier gaat de Dienaar (׳) *Munach* voor zyn Koning (׳) *Atnachtah*, aldus dient of gaat de (׳) *Munach* ook voor de Koning (־) *Sarka*, Gen. 1. vs. 7. וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים.

Insgelyks voor de Koning (:) *Sakeeph Katan*, Num. 18. vs. 8. הִנֵּה נָתַתִּי לְךָ.

Het gebeurt ook, dat voor de (׳) *Atnachtah* komt een *Munach*; en עִלּוּי *Gniloei*, als; Jeſ. 54. vs. 4. כִּי לֹא תַחְפִּירִי.

(׃)

II. De (׃) *Segolta* is ordinair zonder Dienaar, en heeft altoos zyn minder Koning (־) *Sarka* voor uit, en wanneer na de (־) *Sarka* een Dienaar volgt, is het de (׳) *Munach*, als;

Gen. 8. vs. 21. וַיָּרַח יְהוָה אֶת־ רֵיחַ הַנִּיחֹחַ, hier gaat de (־) *Sarka*, gevolgt van een (׳) *Munach* uit, voor de (׃) *Segolta*. (׃)

Zomtyts komt de (׳) *Munach* tuſſchen de voorgaande (־) *Sarka* en volgende (׃) *Segolta* tweemaal, als;

Gen. 26. vs. 28. רָאִינוּ כִּי־ הָיָה יְהוָה עִמָּךְ hier gaat de (׳) *Munach*, na de (־) *Sarka*, tweemaal voor de (׃) *Segolta*.

III. De (׀) *Sakeeph Gadool*, heeft geen Dienaar, daarom zien wy dezelve ook meeſt in den beginne van een vers, ja zomtyts tweemaal, als;

Gen. 33. vs. 5. וַיֹּאמֶר הַיְלָדִים, zo ſtaat de Koning (׀) *Sakeeph Gadool* altoos zonder Dienaar.

IV. De (:) *Sakeeph Katon*, heeft voor uit zyn Dienaar (.) *Munach*, om reden als by N. 1. genaamt עֶלְיוֹ, ziet;

Gen. 1. vs. 4. וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים, hier gaat de Dienaar (.) *Munach*, voor zyn Koning (:) *Sakeeph Katan*.

Dezelve komt ook wel in de beginne van een vers, als;

Gen. 4. vs. 1. וְהָאָדָם.

Maar zo de Koning (׃) *Paſchta* voorgaat, komt geen Dienaar, als;

Gen. 1. vs. 7. אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרָקִיעַ. (†) Zie de Noot op zijde.

Ook komen beide de Koningen (׃) *Paſchta*, en (:) *Sakeeph Katan*, wel op een woort, als; Gen. 18. vs. 18. וְאַבְרָהָם. (×)

V. De (֫) *Teliſcha Gedoolah*, ſtaat altoos boven het begin van een woort, met zyn Dienaar (.) *Munach* eens, of meer, onbepaald voor uit, als;

Gen. 21. vs. 14. וַיִּתֵּן אֶל־הָגָר, hier ſtaat de (֫) *Teliſcha Gedolah*, boven het begin, met zyn Dienaar (.) *Munach* voor uit.

Daar by komt deze (֫) *Teliſcha Gedoolah* nooit zonder Dienaar voor uit, dan alleen in de beginne van een vers, als;

Gen. 10. vs. 5, מֵאֵלֶּה.

Of na een (֑) *Atnachtah*, als; ~~Gen. 8. vs. 22.~~ בְּעִנֵּיכֶם רַק. Gen. 19. 8.

Of na een (֯) *Paſeer*, als; ~~Gen. 19. vs. 8.~~ זְרַע וְקָצִיר. Gen. 8. 22.

Het gebeurt ook dog zelden, dat deeze (֫) *Teliſcha Gedoolah*, en de Koning (֯) *Geerſchaim*, beide boven een woort ſtaan, als;

Levit. 10. vs. 4. קִרְבוּ, hier ſtaat de (֫) *Teliſchah Gedoolah*, en *Geerſchaim*, beide Koningen, boven een woort.

VI. De (.) *Rebiang*, heeft voor uit zyn Dienaar (.) *Munach*, als;

Gen. 1. vs 22. פְּרוּ וּרְבוּ.

En wanneer twee woorden voor dezelve gaan, dan ſtaat voor de (.) *Munach* een (,) *Darga*, als;

Gen. 6. vs. 15. שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה, hier gaat de (,) *Darga* voor de (.) *Munach*, en die voor de (.) *Rebiang*.

VII.

(†) Dit woorddeel is mis; en is juist wel een Dienaar in, hoewel de Paſchta in de Katoph Katan, namelijk de Munach onder het woord בִּתָּחַת. Het moet een Munach Zyn, zoals het hoort met de Paſchta, en het woord maakt de Katoph Katan, zo als elders volgen, zoals in de woorden בֵּין הַמַּיִם לַמָּיִם Gen. 1. 7, וְהָאָדָם בְּצַלְמוֹ Gen. 1. 27, וְהָיָה לְמִינֵהוּ Gen. 1. 11, enz. Alleen komt ook wel Paſchta en Munach op een woord voor, als Gen. 1. 14, לְהַבְדִּיל בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלָּיְלָה.

(×) Dit is abuis. Het accent op de א (׃) is de Kadma. Het accent Paschta, dat dezelfde gedaante heeft (׃), staat altijd op de laatste letter, zoals אֲשֶׁר in het voorafgaande voorbeeld. Men dient dus te leezen: Ook komen de Koning (:) Sakeeph Katan, en de Dienaar (׃) Kadma wel op één woord.

(waar de Dienaar Munach in de dienst van een Methag voorziet). Dus die Regel gaat toch niet door, al is het voor twee woorden, die op elkaar volgen.—

VII. De (ז) *Schalſchelet* heeft geen Dienaar, en ſtaat altoos in het beginzel van een vers, gevolgt van een (׳) *Peſik*, als;

Gen. 39. vs. 8. וַיְמָאֵן, dus ſtaat de (ז) *Schalſchelet* altoos zonder Dienaar, agter met een (׳) *Peſik*.

VIII. De (ג) *Geerſchaiim*, heeft voor uit zyn Dienaar (ל) *Munach*, by aldien het voorgaande woord uit een Syllabe beſtaat, als;

Gen. 27. vs. 37. הֵן גִּבַּרְתִּיו, hier zien wy voor dezelve de (ל) *Munach* onder een woord van een Syllabe.

Zo ook wanneer de (ל) *Munach* onder het voorgaande woord ſtaat Milgneel, dat is, by op een na de laatſte Syllabe als;

Gen. 49. vs. 31. שָׁמָּה קָבְרוּ, hier ſtaat de (ל) *Munach*, Milgneel voor de (ג) *Geerſchaiim*.

Zomtyts zien wy de Koning (ס) *Teliſcha Gedoolah* ook voor gaan, als;

Gen. 18. vs. 28. אוּלַי יֶחְסְרוּן, hier zien wy de Koning (ס) *Teliſcha Gedolah*, voor uit gaan.

Deze (ג) *Geerſchaiim* komt ook wel in de beginne van een vers, als;

Gen. 30. vs. 26. תְּנָה.

IX. De (ר) *Paſeer* heeft geen ander als zyn Dienaar (ל) *Munach* voor uit, het zy eens of meer, als;

Gen. 47. vs. 24. וְאַרְבַּע הַיְרֻלֹת, hier gaat de Dienaar (ל) *Munach* voor zyn Koning (ר) *Paſeer*.

Dog in de beginne van een vers, of na een (א) *Atnachtah*, komt dezelve zonder Dienaar, als;

Gen. 10. vs. 13. וּמִצְרַיִם hier ſtaat hy in de beginne van een vers zonder Dienaar.

Num. 13. vs. 32. לֵאמֹר הָאָרֶץ, hier ſtaat hy na de (א) *Atnachtah* zonder Dienaar.

X. De (ס) *KarneeParah*, heeft voor uit zyn Dienaar (ע) *Jerach ben jomo*, voor dewelke zomtyts een of meer (ג) *Munachen* ſtaan, als;

1 Chron. 28. vs. 1. וְשָׂרֵי הַמַּחְלְקוֹת הַמְשָׁרְתִים אֶת־הַמֶּלֶךְ, hier ſtaat de (ע) *Jerach ben jomo*, voor zyn Koning (ס) *KarneeParah*.

XI. De (צ) *Sarka* heeft voor uit zyn Dienaar (ג) *Munach*, dan genaamt עֲלִי *Gniloei*, onder een voorgaand woord, als;

Gen. 28. vs. 13. נִצָּב עָלָיו, hier zien wy de (ג) *Gniloei* met een woort voor uit zyn Koning (צ) *Sarka*.

Dog wanneer twee woorden, het eerſte van een Syllabe beide met een (ג) *Munach* voor uit gaan; dan is de eerſte Dienaar een (ג) *Munach*, en de twede (ג) een *Gniloei*, als;

Deut. 31. vs. 14. הֵן קָרְבוּ יָמֶיךָ, hier zien wy voor de (צ) *Sarka*, twee woorden, geconditioneerd als gezegt is.

Zo ook, als het eerſte woord van een Syllabe is, en het twede zyn Accent Milgneel ſtaat, als; Levit. 17. vs. 11. כִּי נֶפֶשׁ הַבָּשָׂר.

En by aldien drie woorden voorgaan, dan is de eerſte een (ק) *Kadmah*, de twede een (ש) *Telifcha* *Ketanna*, en de derde een (ג) *Gniloei*, alle drie Dienaren voor de Koning (צ) *Sarka*, als;

Num. 30. vs. 9. וְאִם בְּיוֹם שָׁמְעַ אִישָׁהּ, hier zien wy drie woorden voor de (צ) *Sarka* aangebragt, door de drie gemelde Dienaars.

Maar zo de (ו) *Peſik* ſtaat tuſſchen de (ק) *Kadma*, en de (צ) *Sarka*, dan komt de (ז) *Merca* in plaats van de (ג) *Gniloei*, als;

Gen. 30. vs. 20. זְבָדַנִי אֱלֹהִים אוֹתִי, hier zien wy de (ז) *Merca* in plaats van de (ג) *Gniloei*, om reden als gezegt is.

Voor het overige kan deze (צ) *Sarka* nooit zonder Dienaar voorkomen, ten zy in den beginne van een vers, als; Gen. 17. vs. 20. וְלִישְׁמָעֵאל.

Of na een (ב) Rebiang, als; Gen. 20. vs. 13. אֱלֹהִים.

Hier tegen vinden wy zomtyds, in plaats van de (ג) *Gniloei* een (ז) *Merca* voor uit, als;

Exod. 30. vs. 12. אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל, hier zien wy de (ז) *Merka*, in plaats van de (ג) *Gniloei* voor uit.

XII. De

XII. De (׀) *Pesik* staat ordinair tusschen twee gelyke woorden altoos met een Dienaar voor, en een Koning agter, als;

1 Sam. 3. vs. 10. שְׁמוּאֵל ׀ שְׁמוּאֵל, hier zien wy de (׀) *Pesik* tusschen beide.

Alleen eens, zonder gelyke woorden, staat de (׀) *Pesik* tusschen de (ֽ) *Munach* en (ֽ) *Rebiang*, ziet

Jes. 42. vs. 5. כֹּה ־ אָמַר הָאֵל ׀ יְהוָה, hier zien wy de (׀) *Pesik* tusschen beide zonder egale woorden.

XIII. De (ֽ) *Legarmeh*, heeft de gedaante van een (׀) *Pesik*, stelt altoos zyn Dienaar (ֽ) *Munach* voor uit, en een (ֽ) *Munach* nevens een volgende (ֽ) *Rebiang* agter, als;

Gen. 3. vs. 22. וַיֹּאמֶר ׀ יְהוָה אֱלֹהִים, hier zien wy de (ֽ) *Legarmeh* tusschen (ֽ) twee *Munachs*, en de (ֽ) *Rebiang* agter.

Ook gebeurt het in de beginne van een Vers, dat de (ֽ) *Rebiang* na de (ֽ) *Legarmeh* volgt, zonder (ֽ) *Munach*, als;

Gen. 3. vs. 15. וְאֵיבָה ׀ אָשִׁית, hier zien wy de (ֽ) *Legarmeh* alleen met de (ֽ) *Rebiang*, zonder de (ֽ) *Munach* agter.

XIV. De (ֽ) *Tebbir* heeft voor uit zyn Dienaar (ֽ) *Darga*, als;

Gen. 1. vs. 22. וַיְבָרֶךְ אוֹתָם.

En wanneer minder dan drie Syllaben tusschen beide zyn, dan heeft hy de (ֽ) *Merca* voor uit, als;

Exod. 13 vs. 19. וַיִּקַּח מֹשֶׁה hier zien wy de (ֽ) *Tebbir*, met de (ֽ) *Merca* voor uit tusschen twee Syllabes.

Maar zo voor de (ֽ) *Tebbir* een (׀) *Pesik* gaat, dan blyft het een (ֽ) *Darga*, zelfs by minder Syllaben, als;

Gen. 17. vs. 13. הִמּוֹל ׀ יִמּוֹל, hier doet de (׀) *Pesik* de (ֽ) *Darga* staan met twee Syllabes, voor de (ֽ) *Tebbir*.

XV. De (ֽ) *Geresch*, staat altoos Milgneel, en heeft voor uit zomtyds de (ֽ) ~~Koning~~ (׀) ~~*Asla*~~, en zomtyts zyn Dienaar (ֽ) *Munach*, als;

Exod. 14. vs. 9. וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם, hier staat de ~~Koning~~ (ֽ) ~~*Asla*~~ voor uit.

Num. ~~Exod.~~ 31. vs. 16. ־ הֵן הָיָה, hier staat de (ֽ) *Munach* voor uit.

XVI. De

(ֽ) Koning (׀) Asla ; moet zyn : Dienaar (ֽ) Kadma.
Zie byv. ook Gen. 1. 9 יִקָּווּ הַמַּיִם ; vs 12 וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ .

XVI. De (׳) *Aſla* ſtaat altoos Milrang, en heeft voor uit zyn Dienaar (׳) *Kadma*, als; Gen. 18. vs. 25. חָלִילָה לְךָ.

En zo twee Dienaars voorgaan, dan is de eerſte een (ֽ) *Teliſcha ketanna*, als;

Num. 19. vs. 2. אֲלֵיכֶֽם פָּרָה אֲדֻמָּה, hier zien wy voor dezelve een (׳) *Kadma* en (ֽ) *Teliſcha ketanna*.

In dezer voegen volgt gemeenlyk na de (׳) *Aſla* de (.) *Rebiang*, boven het naaſtkomende woord.

Het gebeurt ook, dat de (׳) *Aſla*, en de (׳) *Kadma*, beide boven een woort ſtaan, als;

Exod. 29. vs. 15. וְסָמְכוּ, hier zien wy de (׳) *Aſla*, en (׳) *Kadma* boven één woord.

XVII. De (.) *Tipcha*, heeft voor uit zyn Dienaar (,) *Merca*, als; Gen. 1. vs. 27. זָכָר וּנְקֵבָה.

Na deze (.) *Tipcha* volgt geen ander Koning daar na, als de (ֽ) *Atnachtah*, of de (׃) *Soph Paſuk*.

XVIII. De (׳) *Paſchta*, heeft alle Dienaars uitgenomen de (׳) *Kadma*; gevolgelyk zes in zyn dienſt.(x)

Dog die hem meeſt bedienen zyn de (ֽ) *Mahpach*, en de (,) *Merca*, zo wanneer tuſſchen beide een of meer Syllaben zyn, als;

Gen. 1. vs. 12. כְּזָרְעִיהוּ זָרַע, hier zien wy de (ֽ) *Mahpach* en (,) *Merca* voor de (׳) *Paſchta*.

En by aldien geen Syllabe tuſſchen deze Koning en zyn Dienaar is, zien wy de (,) *Merca* voor, als;

Gen. 1. vs. 2. הָיְתָה תֹהוּ, hier zien wy tuſſchen de Koning en zyn Dienaar geen Syllabe.

XIX. De (ֽ) *Jetiib*, ſtaat altoos voor de Vocaal, als; Gen. 2. vs. 23. עֶצֶם. na dezelve volgt ordinair de (:) *Sakeph katon*.

Deze order van de eerſte tot de laaſte, volgens de al minder afklimmende kragt der Accenten, om na dezelve in het zingen of lezen een toon, of ophouding, kort of lang te maken, is dusdanig, zo als die in den Text ons voorkomt, uitgezondert in Job, de Pſalmen, en Spreuken, die een ander reglement hebben. Ook

(x) Als dit waar is, dan staan er dikwijls 2 pashta op één woord, zoals blijkt uit de beide Voorbeelden, Gen. 1. vs 12, en vs 2.

№ XVIII, over de Paschta, is niet in orde; en dit komt, zoveel ik zie, vooral uit verwarring van Paschta en Kadma, (met welke de Schryver ook abuis heeft in № IV, bl. 156). Ook is hier abuis met Merca.

Volgens Zyne Onderscheiding van de Accenten, bl. 152, zegt de Schr. hier: De (׳) Paschta heeft alle Dienaars, uitgenomen de (׳) Kadma, ... in Zyn dienst. Dat is mis. In de twee voorbeelden, die de Schr. zelf verder-op aanhaalt, Ziet men, op de woorden זָרַע en תֹּהוּ, juist de Kadma (rechts) het naast vóór de Paschta (links). De Paschta en de Kadma hebben dezelfde gedaante, en staan ook beide boven het woord; maar de Paschta is altijd op de laatste letter, en de Kadma nooit. Welke Dienaar of Dienaars het mogen Zyn, die de Paschta niet in Zyn dienst heeft, weet ik niet; maar zoveel ik in den Text het nagegaan, schynen er 3 of 4 te Zyn, die, ~~[illegible]~~ voor het verband der woorden, niet in dienst van de Paschta Zyn.

Verder Zegt de Schr.: Doch die hem meest bedienen Zyn de (≤) Makpach, en de (׳) Merca, - Enz. Dit ook mis. Dit moet Zyn: de (≤) Makpach, en de (׳) Kadma.

Dan haalt de Schr. een voorbeeld aan, uit Gen 1. 12: וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא, - en voegt er nog by: hier Zien wy de (≤) Makpach en (׳) Merca voor de (׳) Paschta. - Nu, nu, Ziet er is in dat voorbeeld geen (׳) Merca; maar een (׳) Kadma (op de ד van דֶּשֶׁא). Het moet dus kalve Zyn: hier Zien wy de (≤) Makpach en (׳) Kadma vóór de (׳) Paschta, (die op de ע van זֶרַע staat).

Zie

Zie hier nog eenige voorbeelden van het bedienen van de (׀) Paschta, door de (<) Makpach en de (׀) Kadma.

a. De Makpach (<) alleen, het naast vóór de Paschta (׀), wat nog altoos vóórkomt; de Makpach is dan steeds onder het voorafgaande woord, en er komen twee, of drie syllaben tusschen de beide accenten in. — Gen. 1. 14. וְהָיוּ לְאֹתֹת, יְהִי מְאֹרֹת. — v. 19. כָּל־חַיַּת הַשָּׂדֶה. — v. 15. וְהָיוּ לִמְאוֹרֹת. — Gen. 2. 3. וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים, Of er in dit geval soms slechts maar één syllabe tusschen de beide accenten in komt, weet ik niet; doch ik kan er geen voorbeeld van vinden. In Gen. 1. vs 28 heeft men wel בִּדְגַת הַיָּם (met 1 Sylb. tuss. beide namel. הַ), maar de Makpach komt daar niet zuiver alléén vóór de Paschta, want de Dubbele Geresch (״) op het voorafgaande וּרְדוּ behoort óók tot de woordverbinding. Zoo heeft men in Kap. 2. 3 בָּוֹ שָׁבַת (enkel met וֹ tuss. beide), maar hier behoort de Munach (נ) onder het voorafg. בָּ óók tot de woordverbinding.

b. De Makpach (<) het naast vóór de Paschta (׀), en de Kadma (׀) op het voorafgaande bijbehoorende woord; de Makpach is dan ook steeds onder het woord dat aan de Paschta voorafgaat, en er komen één, twee, of drie syllaben tusschen deze beide accenten in. Veel komt het niet voor, dat deze 3 accenten aldus op elkáár volgen om de woordverbinding te maken. Gen. 1. 21. וְאֵת כָּל־עֹוף כָּנָף (1 Sylb., כָּ(x), tuss. Makp. (<) en Paschta (׀) in). Zach. 10. 10. וְאֶל־אֶרֶץ גִּלְעָד וְלְבָנוֹן (3 Sylb., וְ, לְ, בָּ, tuss. M. en P. in). Zach. 11. 5. אֲשֶׁר קֹנֵיהֶן יַהַרְגֵן (2 Sylb., יַ, הַר, tuss. M. en P. in).

Soms

(x) van כָּנָף

soms, doch zeldzaam, met (׀) Pésîk tusschen het woord met (֫) Makpaach en dat met (֔) Paschta in. Juist in Gen. 1 vindt men dat geval 3 maal: in't begin van vs 5, vs 10, en vs 27. Maar dat teekenen neemt van de woorverbinding tot een zinsnede niets weg, zooals men op die plaatsen ziet.

c. De Kadma (ֽ) alleen, het naast vóór de Paschta (֔); dit komt niet veel voor, en dan komen zij steeds beide op één woord, en géén Syllabe er tusschen in. Gen. 2. 18, וַיֹּאמֶר; Gen. 31, hetzelfde; vs 7, וַתִּפְקַחְנָה; vs 13, וַתֹּאמֶר; vs 17, וַתֹּאכַל.

d. De Kadma (ֽ) het naast vóór de Paschta (֔), beide op één woord, zonder Syllabe er tusschen in, en de Makpaach (֫) onder het voorafgaande bijbehorende woord. Dit komt nog al veel voor.
Gen. 1. 7, בֵּין הַמַּיִם; 9, מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם; 11, תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ.

De schr. geeft verder op een voorbeeld met Merca (,) vooruit, namelijk Gen. 1. 2, תֹּהוּ וָבֹהוּ. — Zeker is Merca vooruit, maar Kadma is ook nog vóór Paschta, zoodat er tuss. Kadma en Paschta geen Syllabe is, maar tuss. Merca en Paschta wel, naml de Syll. תּ.
Als vervolg op het bovenstaande dient derhalve nog het volgende:

e. De Merca (,) alleen, het naast vóór de Paschta (֔); dit komt zeldzaam voor. Ik heb er twee voorbeelden van, van ontmoet, dicht bij elkáár; Zach. 12. 5, אַמְצָה לִּי, en vs 6, וְכִלַּפִּיד אֵשׁ. De Merca onder't voorafgaande bijbehorende woord, en geen Syll. tusschen de 2 accenten in.

f. De Merca (,) het naast vóór de Paschta (֔). Zonder Syll. er tusschen in, en de Kadma (ֽ) op het voorafgaande bijbehoorende woord. — Dit geval van woor-

vor-

verbinding komt heel zeldzaam voor. Ik heb er een voorbeeld van gezien in 2 Sam. 16. 12, וְהֵשִׁיב יְהוָה לִי אֶת .

g. De Kadma (ˇ) het naast vóór de Paschta (ˇ), Zonder Sylt. tusschen beide, en de Mereca (ˏ) onder het voorafgaande bijbehoorende woord. Dit geval is vry zeldzaam. – Gen. 1. 2, וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ, vroeger al genoemd; Gen. 8. 1, וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ .

(x) ...
7e

Ook vinden wy Schryvers, die eenige van deze Accenten andere Benamingen, en Verdeelingen geeven in Koningen, Vorſten, en Knegten; die daar in hunne ondervinding betrouwt hebben, zo als wy ook doen; Want volgens de leſſen van *Debalmus*, en den Hoog-Geleerden *Aben Ezra*, in zyn boek מְאָזְנֵי הַלָּשׁוֹן, is het een ieders pligt, zo veel in hem is, de verborgentheid der Accenten na te ſpeuren, om dat wy buiten kennis der zelve geene rechte zin aan de Vertaling kunnen geeven.

Wy gaan dan van de order en kracht der Accenten over, tot de ſtantplaats, het gebruik, en nuttigheit derzelve; alle drie vervangen onder de Naam van מִלְרַע *Milrang*, of מִלְעֵיל *Milgneel*.

ZEVEN-EN-TWINTIGSTE HOOFTSTUK.

Van de Standplaats, het Gebruik, en de Nuttigheid, der Accenten, alle drie vervangen onder de naam van MILRANG *of* MILGNEEL.

DE Standplaats der Accenten is agter de laaſte of naaſtlaaſte Vocaal.

Agter de laaſte word zy genaamt מִלְרַע *Milrang*, het zy onder, of boven, als;

בְּרֵאשִׁית, hier ſtaat de Accent agter de laaſte vocaal, van onder, } genaamt
אֱלֹהִים, hier ſtaat de Accent agter de laaſte vocaal, van boven, } *Milrang*.

Agter de naaſtlaaſte Vocaal word zy genaamt מִלְעֵיל *Milgneel*, het zy onder of boven, als;

הַשָּׁמַיִם, hier ſtaat de Accent agter de naaſtlaaſte vocaal, van onder, } genaamt
וְהָאָרֶץ, hier ſtaat de Accent agter de naaſtlaaſte vocaal, van boven, } *Milgneel*.

Deze Regel van *Milrang* of *Milgneel*, is ons noodzakelyk te weten, om dat die Vocaal, waar agter het Accent het zy onder, of boven geplaaſt is, een weinigje langer of verhevener moet uitgeſproken worden, als;

מֹשֶׁה *Mo-ſcheb*, hier is de verheventheit in de laaſte Accent, van *ſcheb*,
תְּהוֹמוֹת *Teho-móot*, hier is de verheventheit in de laaſte Accent, van *móot*, beide *Milrang*.

נַעַר *Na-gnar*, hier is de verheventheit in de naaſtlaaſte Accent, van *na*,
הָאָרֶץ *Ha-á-retz*, hier is de verheventheit in de naaſtlaaſte Accent, van *á*, beide *Milgneel*.

Het gebruik der Accenten is drieleedig.

Alle dienen zy tot Welſprekentheit.
Eenige tot deze of gene Regel van de Grammatica:
Alle wederom tot de Zangkunſt.

De Nuttigheit is de aangename zoetvloejentheit, die onze zinnen ſtreelt, het verſtant verlicht, en den geeſt opwekt, waarom de naam der Accenten komt van het grontwoort טַעַם, dat is, *ſmaaken*, *oordeelen*, *reeden*, *gevoelen*, *&c.* alle het welke waarlyk uit de Accenten moet gehaalt worden.

Dit alles nu begrepen zynde onder Milrang en Milgneel, zullen wy 't onze opmerking, van vele alleen eenige Exempelen uit den TEXT voordragen, hoe die door den byſtand derzelver Accenten opgehelderd, en zonder dezelve zeer ſtroef, duiſter, en onverſtaanbaar zoude wezen, als;

Exod. 34. vs. 5. וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְהוָה *ende hy riep in de naam des Heeren*, te weten de Heere.

Gen. 12. vs. 8. וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְהוָה *ende hy riep in de naam des Heeren*, te weten Abram.

Deze twee TEXTEN ſchynen ons beide gelyk, een die roept, en een die aangeroepen word, te meer, dewyl dezelve beide even eens van grontwoorden, letteren en Vocalen zyn.

Alleen by Exod. 34. vs. 5. ſtaat het woort וַיִּקְרָא, met een (֥) *Mercha*, die een Dienaar is voor uit, agtervolgt door het woort בְשֵׁם met een (֔) *Tiphcha*, die een Koning en Redenſchyder is.

Zo als andere Koningen, die niet alleen de Woorden, Reeden, en Zin, maar ook de Zaak zelfs, als aan malkander verknogt, in hun verband houden, en daar ſtellen.

Zo moeten wy dan beſluiten dat de Roeper, en de Aangeroepene, alhier een en dezelve is, om dat וַיִּקְרָא met een Dienaar (֥) *Merca* voor uit, agtervolgt en verknogt aan בְשֵׁם met een Koning (֔) *Tiphcha*, de reden alhier doet ſcheiden, En de Naam יְהוָה als op nieuw beginnende doet volgen.

In

In tegendeel, by Gen. 12. vs. 8. ſtaat het woort וַיִּקְרָא, door een (֑) *Tiphcha*, die een Koning is, geſcheiden; Vervolgens als op nieuw komt het woort בְּשֵׁם met een (֥) *Mercha*, die een Dienaar is, gevolgt en verknogt aan יְהוָה, met een (׃) *Soph Paſuk* agter, die de allergrootſte Redenſcheider is.

Nu zien wy alleen door de verandering der Accenten, dat een ander de Roeper, en een ander de Aangeroepene was; Om dat בְּשֵׁם, met een Dienaar voor uit, agtervolgt van יְהוָה, met de (׃) *Soph Paſuk* agter, alhier de Reden doet ſcheiden.

Deze regel behoort tot de *Syntaxis*, zynde een deel van de Grammatica; leerende het verbant der Reden, om de *Activus*, of *Paſſivus*, den *Werker*, of het *Bewerkte*, te kennen.

Aldus ontmoet ons

Eſter 2. vs. 4. שָׁבָה *zy keerd weder*, in de tegenwoordige tyt, om dat het *Milrang* is.

Ruth. 1. vs. 15. שָׁבָה *zy is wedergekeerd*, in de voorledene tyd, om dat het *Milgneel* is.

Beide deze woorden zyn van een en dezelve Wortel, Letters, en Vocalen, ergo ook een zin? Neen, maar het eene zyn Accent ſtaat *Milrang*, en het ander *Milgneel*, zulks maakt onderſcheit in den zin.

Milrang toont alhier de Tegenwoordige tyd, en *Milgneel* de Voorledene, zo als de Tafels der Conjugaties ons duidelyk aanwyzen.

Hier leert de Accent ons het onderſcheit tuſſchen de Tegenwoordige en Voorledene tyd.

Zo vinden wy

Spreuk. 4. vs. 5. בִּינָה *verſtand*, hier is het een Naamwoord, om dat het *Milrang* is.

Pſalm 5. vs. 2. בִּינָה *verſtaat*, hier is het in het Gebiedende, om dat het *Milgneel* is.

Hier leerd het Accent ons het onderſcheit tuſſchen een Naam- en Werkwoort.

Het accent moet onder de ר: מָרָה

Wederom.

1 Kon. 13. vs. 26. מָרָה *die rebellig geweeſt is*, in de Voorledene tyt, om dat het *Milrang* is;
't Welk aanwyſt, dat het grontwoort zelfs is מָרָה *rebelleeren.*

(1) Het woord gezegd van נֶפֶשׁ, de Ziel.

1 Sam. 30. vs. 6. מָרָה *zy* ~~waren~~ was *verbittert*(1), in de voorledene tyd, om dat het *Milgneel* is.
't Welk aanwyſt, dat hier de ה agter Vrouwelyk is, en het grontwoort מָרַר *bitter zyn.* Dewyl ons bewuſt is, dat de ר *Reſch* geen *Dageſch* kan aannemen, zo ligt die in de *Kametz* onder de מ als vervangen, het welk de ר doet verdubbelen, en word aldus מָרַר.
Hier leerd het Accent ons het Grontwoort vinden.

Nog eens.

Zephan. 3. vs. 8. קוּמִי *myn opſtaan*, de (') *myn* is hier de eerſte perzoon, en קוּם *opſtaan*, in de מָקוֹר *onbepaalde tyd*, om dat het *Milrang* is.
Gen. 21. vs. 18. קוּמִי *ſtaat op*, de (') agter is hier het gebiedende Vrouwelyk, en קוּם *opſtaan* in de מָקוֹר *onbepaalde tyd*, om dat het *Milgneel* is.
Hier leert het Accent ons de Perzoon en het Geſlagt kennen.

Zo dat de Accenten in dit geval ons leeren onderſcheiden

1. Wie de Werker of het Bewerkte is, als in - - - - וַיִּקְרָא.
2. Het onderſcheit der Tyden, als; - - - - - - שָׁבָה.
3. Het onderſcheit tuſſchen een Naam of Werkwoort, als; בִּינָה.
4 Om een Grontwoort te vinden, als; - - - - מָרָה.
5. De Perzoon en het Geſlagt, als; - - - - - - קוּמִי.

Al het welk regels zyn, die in de *Grammatica of konſt der welſprekentheit* te huis hooren, zo als wy gezien en ondervonden hebben.

Dewyl nu buiten deze Voorbeelden meer andere gelykluidende Woorden, die nogtans in hunne Buiging verſchillende zyn, ons voorkoomen, en wiers zin alleen door de Accenten in den TEXT moet ontdekt worden, zo zal het ons zeer dienſtig zyn, te weten de kentekens der woorden, die onder *Milrang*, en der gener, die onder *Milgneel* behoren.

Onder

Onder Milrang behooren

1. Alle woorden van twee Syllaben, wiers twede eene lange Vocaal is, als; אִכֶּר אִטֵּר גְּדוֹל כֹּהֵן חָכָם, en diergelyke meer.

Uitgezondert het woort נָחָשׁ, wanneer het een perzonelyke naam is, als 1 Sam. 11. vs. 1.

2. Alle woorden, wiers derde grontletter een ה is, volgende na eene korte Vocaal, als;
פּוֹנָה מִשָּׁה שָׂדֶה &c. om dat de ה alhier de derde Grontletter is, zo moet absoluut de Accent agter.

3. Alle Naam-woorden, die uit twee Syllaben beſtaan, waar agter een ה van וְהֶאֱמַנְתִּי gevoegt is, zonder dat de *Schevah* in het woort voor een Syllabe kan gerekent worden, om dat hy geen Vocaal is, ſchoon ze in den beginne van het woort roerende word, als;
גִּזְלָה צִדְקָה, en zo voorts.

4. Alle woorden, die een der Aanhangzelen van הֶם, כֶם, הֶן, כֶן, תֶם, תֶן agter aan hebben, als;
עִבְרִיהֶם, אֲבִיהֶן, לִפְנֵיכֶם, בֵּיתֵכֶן, וְזַרְעֲתֶם, עֲזַבְתֶּן.

5. Alle Werkwoorden, die in het Voorledene voorkomen, zo Mannelyk als Vrouwelyk (uitgenomen de twede perzoon), als;
פָּקַד *hy heeft bezogt*, הָלַךְ קָבַר קָרָא, en zo voorts.

Onder Milgneel behooren.

1. Alle Werkwoorden, die agter een ה van וְהֶאֱמַנְתִּי hebben, om het zelfſtandig te maken, en dat voor dezelve ה twee Syllaben naaſt malkander volgen, zonder *Schevah* tuſſchen beide, als; עֶזְרָתָה *hulpe*.

Alwaar de ה agter niet Dienſtbaar, nog tot het Grontwoort is behorende, maar van de letteren וְהֶאֱמַנְתִּי is genomen.

Dog als het Naamwoorden zyn, dan zyn dezelve Milrang, als boven No. 3.

2. Alle Naamwoorden, die agter een ה van וְהֶאֱמַנְתִּי *Veheemanti* hebben, voor dewelke twee Syllabes ſtaan met een *Schevah* of *Jacht-vocaal* tuſſchen beide, als;
לַיְלָה *nacht*, נַחֲלָה *erffenis*.

3. Alle woorden, welkers *Schevah* by eene Redenſcheiding veranderd in een Vocaal, als;
דִּבְרוֹ *Milrang*, verandert by eene Redenſcheiding in דִּבְרוֹ, ergo de *Schevah* in een *Tzeere*, en word aldus *Milgneel*.
שָׁמְרוֹ *Milrang*, verandert by eene Redenſcheiding in שָׁמְרוֹ, ergo de *Schevah* in een *Kametz*, en word aldus *Milgneel*.
פְּרִי *Milrang*, verandert by eene Redenſcheiding in פְּרִי, ergo de *Schevah* in een *Segol*, en word aldus *Milgneel*.

4. Alle woorden, aan wien eene der Dienſtbare letteren הָ, הוֹ, נָה, נוֹ, נִי, הּ, תָּ, תִּי, agter aan gehegt is, vermits geen *Schevah* voor een dezer Dienſtbare zig vertoont, als;
נַחֲלָתִי, עַמָּנוּ, קִרְבָּנָה, תְּשִׁיתֵהוּ, עֵינֶיהָ, נָתַתִּי, עָלֶיהָ, אָבִיהָ.

5. Alle Naamwoorden, die eindigen met een *Patach*, zonder *Schevah* voor dezelve, als;
שֶׁבַע, צוֹהַר, פַּעַם, כְּנַעַן.

6. Alle Werkwoorden, die door de (ו) voor, van het Toekomende veranderen in het Voorledene, eindigende met een (ֶ) *Segol*, daar geen *Schevah* voorgaat, als;
וַיִּגְרֶשׁ, וַיִּגֶל, וַיֶּסֶךְ.

7. Alle Werkwoorden, wiers eerſte Grontletter eene ruſtende א is, en welk woort eindigt met een (ֶ) *Segol* of (-) *Patach*, als; וַיֹּאכַל, וַיֹּאמֶר &c.

Dog als zodanig Werkwoort by een groote Redenſcheider komt, dan is het *Milrang*, als; וַיֹּאמֶר, om dat de (֑) *Atnachtah* een groote Redenſcheider is.

Hier mede de Benaming, Order, het Gebruik, en de Stantplaats der Accenten, het zy die *Milgneel* of *Milrang* ſtaan, volgens hunne natuurlyke order gezien hebbende, ontmoet ons eene tegenſtrydige Regel, genaamt
נָסוֹג אָחוֹר *Naaſoog Achoor*. ACHT-

ACHT-EN-TWINTIGSTE HOOFTSTUK.

Van de נָסוֹג אָחוֹר *Verlegde Achterwaarts.*

ONs is, of zy bekent, dat de meeſte woorden in den TEXT ſtaan *Milrang*, en de overige *Milgneel*, beide volgens hun natuur, in order, zo als wy gezien hebben.

Egter vinden wy zomtyts woorden, wiers Accent behoorde *Milrang* te ſtaan, dog te rug gedreven en *Milgneel* gemaakt is, het welke by de Hebreen wort genaamt נָסוֹג אָחוֹר *Verlegde Achterwaarts.*

1. Zulks gebeurt, wanneer het Accent van het voorgaande woord een Dienaar is, en dat daar op volgt een woort van eene Syllabe, als;
Jeſ. 29. vs. 20. וְכָלָה לָץ, ſtaat *Milgneel*, behoorde volgens No. 5. pag. 165. te zyn וְכָלָה לָץ, *Milrang.*

Hier zien wy dat de Dienaar (ֽ) *Munach*, uit zyn plaats *Milrang* in den TEXT te rug gedreven, of agterwaards verleid, en *Milgneel* gemaakt wort, om dat het volgende woort לָץ van eene Syllabe is.

2. Zo ook, als het Accent van het woort is een Koning, ſtaande *Milgneel*, dan wort het Accent van het voorgaande woort, ſtaande *Milrang*, te rug gedreven, om ook te zyn *Milgneel*, als;
(x) Gen. 1. vs. 5. קָרָא לַיְלָה, ſtaat *Milgneel*, behoorde volgens N. 5. pag. 165. te zyn קָרָא לַיְלָה, *Milrang.*

Hier zien wy den Koning (ֽ) *Atnachtah*, ſtaande *Milgneel*, daarom word zyn Dienaar (ֽ) *Munach* voor uit te rug gedreven, om ook te zyn *Milgneel.*

Tegenwerping.

Dog beide deze Regelen ofte Exempelen, worden in dit geval door de volgende ontmoetingen wederom vernietigt, en herſtelt in haar eerſte natuurlyke order:

1. Wan-

(x) קָרָא in dezen regel, behoort te zyn קָרָא.

1. Wanneer het Accent van het eerſte woort een Redenſcheider is, als;

Moet zijn:
אֲדֹנָי יֱהוִה

Dan 10. vs 17. אֲדֹנִי יֱהוִה. Hier zien wy den Koning (ִ) *Paſchta* boven de (ָ) *Milrang*, ſtand houden, om dat hy een Redenſcheider is, ſchoon het volgende woort uit eene Syllabe beſtaat; dog in het ~~volgende~~ zelfde vers ſtaat

אֲדֹנִי יֱהוִה

אֲדֹנִי יֱהוִה, met een (ֽ) *Munach*, zynde een Dienaar, welke moet achterwaarts.

2. Wanneer voor het eerſte woort ſtaat een voorgaande woort met een (-) *Makkaph* agter, als;
Jeſ. 44. vs. 10. מִי־יָצַר אֵל. Hier zien wy den (-) *Makkaph* voor יָצַר, daarom blyft de Dienaar (ֽ) *Mercha* ſtaan.

3. Wanneer het eerſte woort zyn laaſte Syllabe van een lange Vocaal is, en daar volgt geen Ruſtende letter van אֲהֵוִי agter, als;
Jeſ. 45. vs. 7. יוֹצֵר אוֹר. Hier zien wy, dat de laaſte Syllabe is een (ֵ) *Tzeere*, waar na een (ר) volgt, aldus zonder אֲהֵוִי; daarom blyft de Dienaar (ֽ) *Merca* in zyne natuurlyke order ſtaan als boven *Milrang*.

4. Wanneer voor de laaſte Syllabe van het eerſte woort een ruſtende *Schevah* ſtaat, als;
Levit. 5. vs. 26. לְאַשְׁמָה בָּהּ. Hier ſtaat voor de laaſte Syllabe מָהּ een ruſtende *Schevah*, daarom als boven *Milrang*.

5. Wanneer voor de laaſte Syllabe in het eerſte woort een letter met een *Dageſch* komt, als;
Exod. 13. vs. 21. בְּעַמּוּד אֵשׁ, hier ſtaat de *Dageſch* voor de laaſte Syllabe in de מ, blyft daarom als boven *Milrang*.

6. Wanneer een woort agter eindigt met eene der Dienſtbare letteren, als;
הֶם, הֶן, כֶם, כֶן, תֶם, תֶן.

Dus verre alle de regels der Accenten omſtandig genoeg door ons gezien zynde, niettegenſtaande de Maſoreten eenige ſtrydende aanmerkingen hebben, onnodig ons daar mede op te houden, zo ſluiten wy dezelve met het navolgende bericht over de (ֽ) *Meteg*.

NEGEN-

NEEGEN-EN-TWINTIGSTE HOOFTSTUK.

Van de מֵתֶג *Meteg, Toomhouder.*

DE מֵתֶג (ֽ) *Meteg, Toomhouder*, wiens plaats wy in het begin van de verhandeling der Accenten pag. 153. gezien hebben, is geen Accent, maar word onder dezelve, even gelyk de *Scheva* onder de Vocalen gerekent. Daarom kan ook de *Meteg* zonder Accent, zo min als de *Scheva* zonder Vocaal, alleen, by geen woord voorkomen, ten zy dat het woord met een (-) *Makkaph* agter aangehaald is, zo als wy boven in het begin der Accenten pag. 153. mede gezien hebben.

Dezelve vertoont zig:

1. Agter de Eerſte Vocaal eenes woords van twee Vocalen, die tuſſchen hun beide een roerende *Scheva* hebben, als; אֶכְלָה, כֹּהֲנִים, יִמְיָנְךָ.

2. Agter de Eerſte Vocaal eenes woords van drie Vocalen, wiens Accent *Milrang* ſtaat, zonder gevolg van een ruſtende *Scheva* of *Dageſch*, als; הַחַיָּה אָנֹכִי.

3. Agter de Eerſte Vocaal van een woord van vier Vocalen, wiens Accent *Milgneel* ſtaat, als; הָרָקִיעַ בֵּרַכְתָּנִי.

De Accenten aldus uit den TEXT in order vergadert, en afgedaan hebbende, zullen wy dit ons werk ſluiten met de *Practyk*.

DERTIGSTE HOOFTSTUK.

Van de Practyk.

DE *Practyk*, Betragtinge, Natuur, Aard, of Eigenſchap, der Hebreeuwſche Taale om dezelve in eene andere Spraake over te brengen is *Regulier* of *Irregulier*, *Gereegeld* of *Ongeregeld*.

De *Geregelde* is een t'zamenſtel van letters, en woorden, in hun order volledig aan elkander hangende, zo als dit werk in alle zyne Regels ons heeft onderwezen.

De *Ongeregelde* is eene verplaatzing van Letters, of Woorden, of de Ontbrekinge der zelver, of hunne Verdubbeling, of Zinsverklaring, zo als ons eenige der zelver in de volgende voorbeelden vertoont worden.

Van de Verplaatzinge der Letters.

Zo als de Letters van eenen Uitklank volgens ons eerſte beginzel pag. 3. met elkander verwiſſelen, zoo ook vinden wy zomtyts de Letters tot het Grondwoord behoorende verplaaſt van vooren, en van het midden, na agter, en zo ook wederom ter Contrarie, als;

כֶּבֶשׂ } כֶּשֶׂב } *een lam.*

אַלְמֻגִּים } אַלְגּוּמִּים } *brazilien hout*, of *koralen.*

נָאַק } אָנַק } *zuchten.*

מַלְתְּעוֹת } מִתַּלְעוֹת } *bakstanden.*

גָּזַר } גָּרַז } *afſnyden.*

שַׂלְמָה } שִׂמְלָה } *een kleed.*

עַוְלָה } עַלְוָה } *onbillykheid.*

En op deze wyze meer, zo als wy by ondervindinge in den TEXT zien, dat de eigenſchap dezer Taale zulks mede brengt; al is het, dat deze en gene Schryvers [mogelyk tot gemak hunner Leerlingen] ieder onder een byzonder grontwoort daar ſtellen, zelfs R. DAVID KIMCHI, die het maar alleen met ons ſchynt eens te wezen in het woort עַוְלָה of עַלְוָה, afkomſtig van עָוַל, mogelyk om dat dezelve geen grontwoort heeft konnen vinden, wiens derde grontletter een (ו) is; dog dan hadde hy het woort שָׂלָו *kwakkel* ook onder een ander grontwoort behooren te plaatzen.

De

Deze verplaatzinge der Letters in een woord, dewelke ons als vreemd en ongeregeld toeſchynt, is nogtans volgens de aard der H. Taale in den TEXT onberiſpelyk.

Ook zal deze onregelmatigheid ons toeſchynen, wanneer wy den TEXT van woord tot woord volgende, vertalen, om dat alle Taalen en Spraken, ieder eene byzondere Styl, Authoriteit, Gezag, Aart, en Eigenſchap hebben; het welk nogtans gemakkelyk door de verplaatzinge der Letters of Woorden alleen, zonder iets af, of toe te doen, in de Overzetting geregeld word.

By Overzettinge in ons Duits verplaatzen wy

2. Eene Dienſtbare Letter van het eene aan het ander woort, als;

Gen. 31. vs. 29. יֶשׁ־לְאֵל יָדִי *was tot macht van myn hand.*
Moet vertaalt worden, als of 'er ſtont,
יֶשׁ־אֵל לְיָדִי *was macht tot myn hand.*

Hier verplaatzen wy by overzettinge na den Duitſen ſtyl de voor dienſtbare ל na agter.

3. Aldus mede een voorgaand woord agter het volgende, als;
2 Koning. 9. vs. 30. וַתָּשֶׂם בַּפּוּךְ עֵינֶיהָ *ende zy ſtelde met blanket zel haar oogen.*
Moet vertaalt worden, als of 'er ſtont,
וַתָּשֶׂם עֵינֶיהָ בַּפּוּךְ *ende zy ſtelde haar oogen met blanket zel.*

Hier verplaatzen wy by overzettinge in het Duits het voorgaande woort agter het volgende.

4. Wederom het agterſte woord twee woorden voorwaards, als;
Hoſea 8. vs. 2. לִי יִזְעָקוּ אֱלֹהַי יְדַעֲנוּךָ יִשְׂרָאֵל *tot my zullen zy roepen, myn God, wy kennen u, Iſrael.* Moet vertaalt worden, als of 'er ſtont,
לִי יִזְעָקוּ יִשְׂרָאֵל אֱלֹהַי יְדַעֲנוּךָ *tot my zullen zy Iſrael roepen, myn God, wy kennen uw.*

Hier verplaatzen wy by overzettinge in het Duits het agterſte woort twee woorden voorwaarts.

5. Ook vinden wy na de Duitſe ſpraak de ontbrekinge van een Woord, als;

Gen. 13. vs. 6. וְלֹא נָשָׂא אֹתָם הָאָרֶץ לָשֶׁבֶת יַחְדָּו *en het land droeg hun niet om te zamen te woonen.* Moet vertaalt worden, als of 'er ſtont, וְלֹא נָשָׂא אֹתָם מִרְעֶה הָאָרֶץ לָשֶׁבֶת יַחְדָּו *en het land droeg hun geen wyde om te zamen te woonen.*

Hier zien wy na de Duitſe ſpraak ontbreeken, een geheel Woort.

6. In tegendeel zien wy eene Verdubbelinge der woorden, dat de menigvuldigheit uitdrukt, als;

Gen. 14. vs. 10. וְעֵמֶק הַשִּׂדִּים בְּאֵרֹת בְּאֵרֹת *ende het dal Siddim, Lymputten, Lymputten.* Moet vertaalt worden, als of 'er ſtont, *Het dal Siddim was vol Lymputten.*

Zo dat de Verdubbelinge der Woorden de Menigvuldigheit der zaken te kennen geeft.

7. Insgelyks eene Verdubbelinge van een Letter in een woort, die ook het zelve verbeelt, als;

Deut. 32. vs. 5. פִּתַּלְתֹּל *zeer verdraait*, komt van het grontwoort פָּתַל *draajen*, en zo voorts.

Zo dat de Verdubbelinge van een Letter in een woort de zaak mede vermenigvuldigt.

Maar wanneer zo een woort in twee leden geſpliſt is, dan behout het zyn eigene natuur, als;

Jeſ. 61. vs. 1. פְּקַח־קוֹחַ *een opening*, komt van het grontwoort פקח *de oogen openen.*

8. De

8. De Ontbreekinge (na de Duitſe ſpraak) van een tweede Voegwoort, by de Hebreen genaamt מֹשֵׁךְ עַצְמוֹ וְאַחֵר עִמּוֹ *het trekt zig zelfs, en een ander met hem.* 't Wil zeggen, het eene woort bedient zig, om ook de volgende mede te nemen, als;

Pſalm 9. vs 19. כִּי לֹא לָנֶצַח יִשָּׁכַח אֶבְיוֹן תִּקְוַת עֲנָוִים תֹּאבַד לָעַד *want de nooddruftige zal niet voor eeuwig vergeten worden, de verwagtinge der elendigen zal in eeuwigheid verlooren zyn.*

Dit kan niet weezen.

Daarom moet het Voegwoordje לֹא *niet*, in de beginne van het vers ook zyn betrekking hebben op het einde van dien, tuſſchen *elendig* en *verloren* zyn; zo dat de zin deze is: *de verwagtinge der elendigen zal in eeuwigheit* niet *verloren zyn.*

9. Zo ook, de ontbrekinge van een herhaalend Werkwoort by een Beweegwoort, als;

Mich. 6. vs. 7. הֲיֵרָצֶה יְהוָה בְּאַלְפֵי אֵלִים בְּרִבְבוֹת נַחֲלֵי שָׁמֶן *zoude de* HEERE *een welbehagen hebben, aan duizenden van rammen, aan tien duizenden van oliebeeken.*

Dit moeten wy opnemen, als of het Werkwoort *Welbehagen* nogeens ſtond, tuſſchen *rammen* en *tien duizenden*, met het beweegwoort *zoude hy een welbehagen hebben* daar voor.

10. Zo vinden wy ook de Gedaante-namen voor de Gedaante zelfs, als;

Jeſ. 47. vs. 2. קְחִי רֵחַיִם וְטַחֲנִי קָמַח *neemt de meulen, en maalt meel.*

Te weten, om dat, 't welk nog geen *meel* is, tot *meel* te maalen, zo ook

Job 22. vs. 6. וּבִגְדֵי עֲרוּמִים תַּפְשִׁיט *ende de klederen der naakten hebt gy uitgetrokken.*

Te weten, eer dat zy *naakt* waren, zo ook

Deut. 17. vs. 6. עַל־פִּי שְׁנַיִם עֵדִים אוֹ שְׁלֹשָׁה עֵדִים יוּמַת הַמֵּת *volgens den mont van twee of drie getuigen zal de doode gedood worden.*

Te weten, die ſterven zal, word reeds *dood* genaamt, enz.

11. Ook word het eene Zintuig, zomtyts voor het andere genomen, als;

Gen. 42. vs. 1. וַיַּרְא יַעֲקֹב *toen Jacob zag*, 't wil zeggen *toen Jacob hoorde.*

12. Zo ook Gelykeniſſen zonder Gelykheit, als;
Exod. 7. vs. 1. אֱלֹהִים *God* onder *zyns gelyken*, ontleent van אֱלֹהִים God zonder *gelykenis*.

Gen. 41. vs. 26. שֶׁבַע שָׁנִים הַטֹּבֹת שֶׁבַע פָּרֹת *zeven ſchoone koejen* (*zyn*) *zeven jaaren*, 't wil zeggen, die zyn by *gelykenis* zeven jaren, zo ook
Deut. 6. vs. 3. לֶחֶם עֹנִי, *Brood der elende*, zegt by *gelykenis* ongezuurd brood.

En eindelyk iets *Algemeens* voor iets *Ongemeens*, als;

Pred. 2. vs. 14 חֲכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ *de oogen der wyzen zyn in zyn hooft*, namentlyk in de Wysheit zelfs.

HIER MEDE EINDIGENDE GEVEN WY ONS ONDERWYS OVER, AAN ALLEN, DIE DE מֹהַר יִשְׂרָאֵל, *BRUIDSCHAT ISRAELS*, TOT EENE ONDERTROUW GEGEVEN IS, OM HUN EEUWIG HUWELYK MET VERSTANDIGE OOGEN IN TE ZIEN, EN DAAR VAN TE SPREKEN DAG ENDE NAGT.

KORT

KORT ONDERWYS
DER
HEBREEUWSCHE
SPRAAK-KUNST.
IN
Vraagen, en *Antwoorden.*

Eerstelyk van de כּ״ב אוֹתִיוֹת 22 *Teekenen* ofte Letteren.

1 Vraag. HOe veele *Letteren* hebben de Hebreeuwen?
Antw. 22. א, ב, ג, ד, ה, ו, ז, ח, ט, י, כ, ל, מ, נ, ס, ע, פ, צ, ק, ר, ש, ת.
zynde alle Consonanten, ziet pag. 2.

2 V. Hoe veele, en wie, van dezelve veranderen op het einde van een woort?
A. 5 Namentlyk de כ, מ, נ, פ, צ, op het einde eenes woords ך, ם, ן, ף, ץ, p. 3.

3 V. Hoe veele, en wie, worden op het einde van een Regel uitgestrekt?
A. 5 Namentlyk de ת, ה, ל, ר, מ, ten einde een Regel ת, ה, ל, ר, ם p. 3.

4 V. Hoe verdeelen de Hebreeuwen hunne 22 *Letteren*?
A. In 5 Claſſen, ofte Kameren, Naamentlyk, in

Keel-Letters, -	אהחע *Ahachaang.*	De Reden dezer Verdeeling is om de verwisseling, die ieder Letter in zyne Claſſis hier en daar in den TEXT geniet, als pag. 3 en 4 te zien is.
Lip-Letters, -	בומף *Bumaph.*	
Verhemel-Letters,	גיכק *Gichak.*	
Tong-Letters, -	דטלנת *Datlanatb.*	
Tand-Letters, -	זסשרץ *Saſcheratz.*	

5 V. Hoe veele, en wie van dezelve zyn אוֹתִיוֹת הַנָּחִים *Ruſtende Letters?*
A 4 Namentlyk de *Lettere* אהוי die zomtyts Ruſten, pag. 4 en 5.

Van

Van de Vocaalen.

6 Vraag Hoe veel *Vocaalen*, of *Klinkers*, hebben de Hebreeuwen?
Antw. 14 Te weten, 5 lange, 5 korte, 3 Jagtvocalen, en de Schevah, p. 6.

Lange		Korte		Jagt-	
Kametz ָא	aa	*Patach* ַא	a	*Patach* ַא	a
Tzeere ֵא	ee	*Segol* ֶא	e	*Segol* ֶא	e
Chiriik ִא	ii	*Chirik* ִא	i	*Kametz* ָא	o
Cholem ֹא	oo	*Kametz Chatuph* ָא	o	en de	
Schurik וּא	uu	*Kibbutz* ֻא	u	*Schevah* ְא	

7 V. Onder welke Letteren worden de drie *Jagt-Vocaalen* geplaaſt.
A. Onder de Keel-Letteren אהחע *Ahachaang*, ziet pag. 6.

8 V. Wat doed de *Schevah* onder het getal der Vocaalen?
A. Hy is meerendeels ſtom, dog om 5 Reedenen word hy roerend.

1 Als de *Schevah* onder de Eerſte Letter van een woort ſtaat.
2 Als twee *Schevahs* in het midden elkander volgen.
3 Als de *Schevah* volgt na eene Lange Vocaal.
4 Als de *Schevah* ſtaat onder eene Letter, waarin een *Dageſch*.
5 Als de *Schevah* ſtaat onder twee gelyk volgende Letteren.
} pag. 8.

9 V. Waarom word de (ָא aa) *Kametz* zomtyts als een (o) geleezen?
A. Om vyf Redenen, zo als pag. 9. ons vertoont.
1 Wanneer na de *Kametz* volgt een *Dageſch* in de naaſte Letter.
2 Wanneer na de *Kametz* volgt een *Makkaph*, agter het woort.
3 Wanneer na de *Kametz* een ruſtende *Schevah* zonder *Meteg* volgt.
4 Wanneer de middelſte grontletter een ו is, ſtaande in de voorledene tyd, dan word de tweede *Kametz* als een (o) gelezen.
5 Wanneer de twede grontletter in de voorledene tyt verdubbelt.
} p. 8. en 9.

10 V. Komen de *Jagt-Vocaalen* noit onder andere Letteren als van אהחע?
A. Zomtyts wel, zo als pag. 9. ons vertoont.

11 V. Hoe word de ח of ע met een (-) *Patach* op het einde van een woord uitgeſproken?
A. Dan ſpreekt de *Patach* eerſt, als חַ *ach*, en עַ *ang*, ziet pag. 10.

12 Vraag.

12 Vraag. Welke van deeze Vocaalen kan te gelyk een Vocaal, en Letter vertoonen?

Antw. De (ו) *Cholem*, en de (י) *lange Chirik*, pag. 11, 12 en 13.

13 V. Waar, en wanneer, verbergt of bedekt zig de (ו) *Cholem?*

A. Boven de Letter (ש), en nog om twee Reedenen, ziet pag. 12.

Van de דָּגֵשׁ *Dageſch.*

14 V. Wat is een *Dageſch?*

A. Een punct binnen in de Letter, ziet pag. 13.

15 V. Hoe word deeze *Dageſch* naader onderſcheiden?

A. In *Dageſch Chaſak*, Verharder, en *Dageſch Kal*, Verzagter, pag. 13.

16 V. Waar vind de דָּגֵשׁ חָזָק *Dageſch Chaſak*, Verharder, plaats?

A. In alle Letteren, uitgenomen in de Letteren אהחער, pag. 14.

17 V. Van wat Nut, Kracht, en Werkingen, is deze *Dageſch Chaſak?*

A. Hy verdubbelt eene Letter, en opent ons verder drie deuren, p. 13 en 14.

18 V. Komt deze *Dageſch Chaſak* dan noit in de Letteren אהחער?

A. Ja Viermaal in de (א), en Zeevenmaal in de (ר), pag. 14. en 15.

19 V. Wat geſchied, als deeze *Dageſch Chaſak* zou moeten vallen in eene der Letteren van אהחער.

A. Dan verandert de voorgaande Korte Vocaal in eene Lange, p. 15.

20 V. Kan de Korte Vocaal zonder deeze verandering ook ſtaan blyven?

A. Ja, maar dan moet een *Meteg* agter dezelve geſtelt worden, p. 15.

Van de דָּגֵשׁ קַל Dageſch Kal.

21 V. Waar vind de *Dageſch Kal*, Verzagter, plaats?

A. Alleen in de Letteren בְּגַד כְּפַת, Voor, Midden, of Agter, pag. 16.

22 V. Hebben de Letteren בְּגַד כְּפַת, in den beginne altoos een *Dageſch Kal?*

A. Alleen dan niet, wanneer het voorgaande woort met eene der Letteren אהוי eindigt.

23 Vraag. Gaat deeze Regel van geen *Dageſch* na אהוי altoos zeeker?
Antw. Neen, wy vinden 6 Regulen, dat na dezelve een *Dageſch* volgt, pag. 17. en 19.

24 V. Mogen wy de ב zonder *Dageſch* in den beginne wel uitſpreken als een (v)?
A. Wy oordeelen van neen, maar als (Bh), en ב met een *Dageſch* als (B).

Van de Dienſtbaare Letteren, genaamd אוֹתִיּוֹת הַשִּׁימוּשׁ.

25 V. Hoe worden de 22 *Letteren* by de Hebreeuwen verdeelt?
A. In 11 Dienſtbaare, en 11 vaſte Grond-*Letteren*, ziet pag. 20.

26 V. Welke zyn de Dienſtbaare *Letteren*?
A. א, ב, ה, ו, י, כ, ל, מ, נ, ש, ת, genaamd מֹשֶׁה וְכָלֵב אִיתָן *Moſche, Vekaleeb, Eetan*, pag. 20.

27 V. Wat Dienſt doen deeze *Letteren*?
A. Zy betekenen voor of agter de Perzoonen, Tyden, Getallen, &c. p. 20.

28 V. Hoe worden de Perzoonen, Tyden, Getallen, &c. beteekent?
A. Door enkele *Letteren*, of geheele Woorden, van dezelven, pag. 21 tot 34.

29 V. Welke van deeze *Letteren* beteekenen de Toekomende Tyd?
A. De 4 *Letteren* איתן, als eene derzelve voor Dienſtbaar is, pag. 35.

30 V. Welke van deeze *Letteren* zyn Conditioneel, ook vaſte Gront-*letteren*?
A. De 4 *Letteren* אֶלְבַּשׁ *Elbaſch*, als die in het midden of einde ſtaan, pag. 35.

Van de כִּנּוּיִם Kinnuiim, *ofte* Perzonelyke Aanhangzelen *agter aan een woort.*

31 V. Welke Dienſtbaare *Letteren* verbeelden de Geſlagten en Perzonen agter?
A. Eene, of meer der *Letteren* van הַכִּנּוּיִם, agter aan een woord, p. 36. a 39.

Van

Van de Dienſtbaare Letteren Voor aan een woord.

32 Vraag Welke zyn de Dienſtbaare *Letteren* Voor aan een woord?
Antw. De Letteren ת, ש, נ, מ, ל, כ, י, ו, ה, ב, א, anders gezegd מַשֶּׂה וְכָלֵב אֵיתָן, pag. 40. en 41.

Van de Dienſtbaare Letteren Agter aan een woord.

33 V. Welke zyn de Dienſtbaare *Letteren* Agter aan een woord?
A. De ת, נ, מ, כ, י, ו, ה, het zy eene, of twee derzelven Agter, p. 42.

Van de שָׁרָשִׁים *Gront- of Wortelwoorden.*

34 V. Waar in beſtaat een *Gront-* of *Wortelwoord?*
A. In drie Grontletteren, ziet pag. 43. tot 46.

35 V. Beſtaan deeze drie Letteren altoos uit de 11 Vaſte Grontletteren?
A. Neen, maar ook uit de Dienſtbaare Letteren, pag. 47. &c.

36 V. Waar in legt het Beſtand van alle Hebreeuwſche *Grontwoorden?*
A. In Werkwoorden, Redengeevers, en Naamwoorden, pag. 47.

37 V. Wat gedaantens hebben de *Grontwoorden?*
A. Dezelve zyn Volmaakte, Gebrekkige, Ruſtende, of Dubbelaars, pag. 47. &c.

Om de Grontwoorden te vinden.

38 V. Wat ſtaat ons te doen, om de *Grontwoorden* in den TEXT te vinden?
A. 1 Te zien, of in het woort, drie Vaſte Grontletters leggen.
2 Of dat by twee de Eerſte een *Dageſch* heeft; als dan de ן voor.
3 Of dat by twee de Twede een *Dageſch* heeft; dan word die verdubbelt.
4 Of dat by twee geen van beide een *Dageſch*, maar de Eerſte een *Kametz* heeft, als dan de ו in het midden.
5 Of dat by twee geen van beide een *Dageſch*, maar de Eerſte een *Tzeere* heeft, als dan de (י) voor.

6 Of by aldien maar een Grontletter gevonden word, als dan de ן voor, en de ה agter, of ook wel de (') voor.

7 Als alle deeze regelen geen plaats vinden, dan moet de ה agter, zo als van pag. 50. tot 57. breedvoeriger te zien is.

Van de Werkwoorden.

39 Vraag. Hoe veele Gevallen hebben de Hebreeuwen in een *Werkwoort*?
Antw. Zes, de *Tyd*, *Perzoon*, *Geslagt*, *Getal*, *Gebouw*, en *Onderwys*, p. 57.

40 V. In hoe veele *Tyden* verdeelen zy hunne *Werkwoorden*?
A. In 5, de Voorleedene, Tegenwoordige, Onbepaalde, Gebiedende, en Toekomende *Tyd*, pag. 57. tot 62.

41 V. Hoe veele *Perzoonen* vertoonen zig in een *Werkwoort*?
A. Drie, de Eerste, Twede, en Derde *Perzoon*, pag. 62. en 63.

42 V. Hoe veele *Soorten* of *Geslagten* bevinden zig in een *Werkwoort*?
A. Twee, het zy Mannelyk, of Vrouwelyk, ziet pag. 64.

43 V. Hoe veele *Getallen* berusten in een *Werkwoort*?
A. Twee, het zy een Enkel- of Meervoudig-Getal, pag. 64.

44 V. Hoe veele *Gebouwen* leggen in een *Werkwoord*?
A. 7 de *Kal*, *Niphal*, *Pibel*, *Pybal*, *Hipbil*, *Hophal*, *Hithpabel*, p. 65. tot 70.

45 V. Van wat Natuur en Werkingen zyn deeze *Conjugaties* of *Gebouwen*?
A. Drie zyn Werkende, drie Lydende, en een is van Beiden.

46 V. Wat onderscheit is 'er tusschen eene Werkende of Lydende *Conjugatie*?
A. De Werkende regeeren, en de Lydende worden geregeert.

47 V. Waarom geschied zulks weederzyds, op driederlei manier, en nog eens byzonders?
A. Om de Ordinaire, Extraordinaire, Aanstellende, en zig zelfs Bewerkende *Activus*, en *Passivus*, in den Text te onderscheiden.

48 V. Van wat nut en voordeel is ons dit Onderscheit dezer *Gebouwen*?
A. Om de waare kragt en zin van ieder *Werkwoort* in den Text te ontdekken, zo als pag. 65. tot 70. ons klaarder vertoont.

Van

Van de Benaamingen der Werkwoorden.

49 Vraag. Wat *Benamingen* geven de Hebreeuwen aan hunne Werkwoorden?
Antw. Zy noemen dezelve Volmaakte, Ruſtende, Ontbreekende, Dubbelaars, Vier- en Vyfgeletterde, pag. 71.

50 V. In hoe veele Claſſen worden alle *Gront-* of *Werkwoorden* verdeelt?
A. In 22 byzondere Claſſen, zo als van pag. 71. tot 79. te zien is.

51 V. Wat moeten wy denken, als ons een *Werkwoort* uit meer dan drie Grontletters beſtaande ontmoet?
A. Dat het zelve in de *Pibel* of *Pybal* zig vertoond, ziet p. 80. tot 82.

52 V. Tot wat nut, of noodzakelykheit, dienen ons deze 22 Claſſen?
A. Om de Natuur, en Verandering van ieder *Werkwoort* in den TEXT te kennen, pag. 82. en 83.

53 V. Door hoe veele *Woorden* kunnen wy zulks volmaakt verbeelden?
A. Door 45 *Woorden*, in 22 Claſſen, op 28 Taafels verdeelt, ziet pag. 84. tot 114.

Van het Onderwys omtrend een Werkwoord.

54 V. Wat is de הוֹרָאָה, het *Onderwys*, of Gezigtkunde, omtrend ieder *Werkwoord*?
A. Om te zien of het een פּוֹעַל יוֹצֵא *Uitgaand*, of פּוֹעַל עוֹמֵד *Byblyvend Werk* is.

55 V. Door wat middel ontdekken wy dit Onderſcheit der *Werkwoorden*?
A. Door het Vraagwoordje מַה *wat* voor dezelve te kunnen plaatzen, of niet.

56 V. Wanneer nu מַה Voor kan plaats vinden, hoe word zo een *Werkwoord* genoemt?
A. Een פּוֹעַל יוֹצֵא *Uitgaand Werk*, als van שָׁמַר *bewaaren*, מַה שָּׁמַר, p. 115.

57 Vraag. By aldien מָה Voor geen plaats kan vinden, hoe word zo een *Werkwoord* genoemt?

Antw. Een פּוֹעַל עוֹמֵד *Byblyvent Werk*, als van הָלַךְ *wandelen*, kan niet gevraagt worden מָה הָלַךְ, pag. 115.

58 V. Waar toe dient ons dit onderſcheid te weeten?

A. Om dat alle Uitgaande *Werkwoorden* in de *Kal* kunnen overgaan in de *Niphal*.

59 V. Van wat Natuur zyn dan de *Byblyvende Werkwoorden*.

A. Schoon dezelve in de *Kal* ſtaan, kunnen zy egter in de *Niphal* noit plaats vinden.

60 V. Wat leert ons de הוֹרָאָה, het *Onderwys*, al meer?

A. Dat wy eenige woorden, in de *Niphal* ſtaande, als in de *Kal* moeten aanzien.

61 V. Van wat Natuur of Eigenſchap zyn zodaanige *Werkwoorden*?

A. Alle zodaanige, die in haar zelfs eene Tegenwerking hebben.

62 V. Hoe word een *Byblyvent Werkwoord* in de *Pibel* zomtyts aangezien?

A. Eeven eens, als of het zelve in de *Hiphil* ſtond.

63 V. Wat voordeel geeft ons de הוֹרָאָה, het *Onderwys*, al meer?

A. Dat in de *Kal* het woord zomtyts ten kwaade, in de *Pibel* ten goede moet verſtaan worden, en dat de *Hithpabel* zig zomtyts vertoont in de *Niphal*, ziet pag. 115. en 116.

Van de Reedengeevers.

64 V. Wat is een מִלָּה *Adverbium*, of *Reedengeever*?

A. Een Koppelwoord, dat den zin der woorden en reeden aan malkander hegt.

65 V. Hoe worden dezelve onderſcheidentlyk verdeelt?

A. In verſcheidene Benaamingen, na dat hunne werkzaamheit is.

66 V. Tot wat nut of noodzaakelykheit dienen ons dezelve?

A. Zy koppelen alle Naam- en Werkwoorden aan elkander.

67 Vraag.

67 Vraag. Wat voordeel genieten wy hier door?
Antw. Om den Werker, en het Bewerkte, te onderscheiden, p. 117. tot 122.

Van de Naamwoorden.

68 V. Wat is een שֵׁם *Nomen*, *Naam*, ofte *Naamwoort*?
A. Waarby men iets, ofte iemand, na zynen Aart, en *Naame*, noemd.

69 V. In hoe veele Eigenschappen verdeelen wy deeze *Naamwoorden*?
A. In negen, die ieder hare byzonder onderscheiding hebben.

70 V. Waar toe dient deeze onderscheidene *Naamgeeving*?
A. Om aan de *Naamdragende* Zaak zynen regten eisch te geven, pag. 123. tot 127.

Van de Letteren וְהָאֱמַנְתִּי *Vehe-Emanti.*

71 V. Van wat gebruik zyn de Letteren וְהָאֱמַנְתִּי *Vehe-Emanti*?
A. Zy maaken een Werkwoord tot een Naamwoord, voor, midden, of agter.

72 V. Kunnen eenige in dit geval te gelyk ons niet nog een dienst doen?
A. Ja, de ה en א, want als deeze of geene van dit gebruik in het midden staan, toond eene derzelven te gelyk de Verdubbeling van zyne voorgaande Letter, te kennen gevende aldus het Grondwoord.

73 V. Door wat middel moeten wy de Wortel van een Naamwoord ontdekken?
A. Door de zelve weg, als van de Werkwoorden, ziet pag. 50. tot 57.

74 V. Kunnen zig de Letteren וְהָאֱמַנְתִּי in een Naamwoord ook wel verduisteren.
A. Ja, by de Gebrekkige, en Letter-Rustende Naam-woorden.

75 V. Wat vertoont zig na eene der Letteren וְהָאֱמַנְתִּי in een woord?
A. Altoos een rustende *Schevah*, ziet pag. 128. en 129.

Van

Van de Klein, of Cyffer-Getallen.

76 Vraag. Hoe maaken de Hebreeuwen hun מִסְפָּר קָטָן *Klein*, of *Cyffer-Getal?*
Antw. Door hunne 22 Letteren, luid deszelfs *Alpha Beth*, p. 129. en 130.

77 V. Tot wat gebruik dienen dezelve by de Hebreeuwen?
A. Zy maaken door dezelve Sinspelende Jaar *Getallen* in hunne Schriften, pag. 130. en 131.

Van de Woordelyke Getal-Naamen.

78 V. Hoe komt ons een מִסְפָּר *Getal-Naam*, by de *Woorden* in den Text voor?
A. In een Mannelyk en Vrouwelyk Geslagt, van 1 tot 99, dog zeer veranderlyk, pag. 132. tot 134.

79 V. Van wat Geslagt zyn die van 100 tot 900?
A. Die van 100 Commun, 200 Dual, en van 300 tot 900 zyn van het Vrouwelyk Geslagt, pag. 134.

80 V. Onder wat Geslagt behooren die van 1000 tot 10000?
A. Die van 1000 zyn Commun, 2000 Dual, die van 3000 tot 10000 zyn van het Mannelyk Geslagt, pag. 135.

81 V. Hoe veel Dual, of *Twee-Getallen*, ontmoeten ons in den Text?
A. Vier, Namentlyk de 2, 200, 2000, en 20000 zonder meer, p. 135.

82 V. Hoe veele *Geordende Getallen* openbaaren zig in den Text?
A. Tien, van 1 tot 10 twezins, zo wel Mannelyk als Vrouwelyk, p. 136.

83 V. Wat doed den Text meer als tellen met deeze *Geordende Getallen?*
A. Hy gebruikt dezelve ook in de gebrokene getallen, ziet pag. 136.

Van de Constructie, of het Verband.

84 V. Waar in bestaat de סְמִיכוּת *Constructie*, ofte het *Verband?*
A. In de verbindinge van twee naast elkander volgende Naamwoorden.

85 V. Door wat middel worden die aan elkander *verbonden*?
A. Ziet p. 22. Door de Genitivus שֶׁל, of Ablativus מִן, tusschen beiden.

86 Vraag.

86 V. Als wy de שֶׁל of מִן tuſſchen beide niet zien, hoe vinden wy dan de Conſtructie?

A. Door de ת agter het eerſte woort in plaats van de ה in het Vrouwelyke *Singulari*, en de (ִי) met een voorgaande (ֶ) *Tzeere* in het Mannelyke *Plurali*, pag. 137.

87 V. Kan de *Conſtructie*, ons ook op geen ander manier verbeeld worden?

A. Ja, door 9 Soorten van Naamwoorden, die hun *verband* zelfs mede brengen, pag. 138.

88 V. Op wat wyze meer word ons de *Conſtructie* verbeeld?

A. Door 6 Soorten van Naamwoorden, die hunne natuurlyke Punctten veranderen.

89 V. Hebben wy geen meer middelen om het Verband te vinden?

A. Ja in woorden, die niet alleen hunne Vocaal maar zelfs hunne Letter veranderen, pag. 139.

90 V. Ontmoet ons niet nog een weg, om de Conſtructie te vinden?

A. Ja, wanneer niet alleen de Vocaal verandert, maar zelfs een Letter agter weg valt, pag. 139.

Van de Veranderinge der Vocaalen.

91 V. Uit wat reeden ofte oorzaaken veranderen de Vocaalen?

A. Om de *Aanhangzelen*, pag. 136. de *Conſtructie*, pag. 137. het *Vrouwelyk Geſlagt*, pag. 140. en het *Meervoudige Getal*, pag. 145.

92 V. Wie van de Vocaalen, en hoe veranderen die by het Vrouwelyke Geſlagt?

A. De *Kametz*, *Tzeere*, *Segol* in een *Schevah*, en de *Cholem* in een *Kametz Chatuph*, pag. 140. tot 144.

Van de Veranderinge der Vocaalen by het MEERVOUDIGE MANNELYK.

93 V. Waar geſchied de Veranderinge der *Vocaalen* in het Meerv. Mannel.

A. In de Eerſte, luit pag. 145. of in de Laaſte Syllabe, ziet pag. 147. tot 149.

Van de Veranderinge der Vocaalen by het MEERVOUDIGE VROUWELYK.

94 Vraag. Hoe geſchied de Veranderinge der *Vocaalen* in het Meerv. Vrouwl.
Antw. Door het wegneemen van anderen, en de ם agter in derzelve plaats te ſtellen, pag. 150. en 151.

Van de Accenten.

95 V. Wat is een *Accent*.
A. Een Toongeever, Zangnoot, of Zinſleutel van de H. Taale.

96 V. Hoe veele *Accenten* vinden wy by de Hebreeuwen?
A. Zes-en-twintig, beſtaande in 19 Koningen en 7 Dienaren, pag. 152.

97 V. Ontmoeten ons buiten deeze geen meerder?
A. Ja, nog twee, de (׀) *Soph Paſuk* en (׀) *Meteg*, pag. 153.

98 V. Wat is de Manier, Wyze, of Toon, van de *Soph Paſuk?*
A. Hy is de Allergrootſte Ophouder en Redenſcheider, ten einde van een vers, pag. 153.

99 V. Hoe onderſcheiden wy de (׀) *Soph Paſuk* van de (׀) *Meteg?*
A. De (׀) *Soph Paſuk* ſtaat altoos by de Laaſte, of Naaſtlaaſte Vocaal, p. 153.

100 V. Komt de (׀) *Meteg* dan noit agter de Laaſte, of Naaſtlaaſte Vocaal?
A. Neen, ten zy dat agter het zelve woord een (-) *Makkaph* volgt, pag. 153.

101 V. Zyn eenige *Accenten* ons niet nog van meerder gebruik?
A. Ja vier derzelve dienen ons in plaats van Duitſe Commatas, Punc-ten, &c. pag. 153.

102 V. Hoe veele woorden vinden wy in den TEXT zonder Accent ſtaan?
A. Geen een, ten zy dat agter het zelve een (-) *Makkaph* volgt, p. 154.

Van de Order en Kragt der Accenten.

103 V. Wat is de Order en Kragt der *Accenten*, of *Toongeevers?*
A. De Dienaaren voor af brengen een Zin der Reeden tot aan een Koning, pag. 154.

104 Vraag.

104 Vraag. Van wat Kragt is, of waar toe diend zulks?
Antw. Om den Leezer by een Koning een weinig min of meer te doen ophouden, pag. 154.

105 V. Wat nut of voordeel geniet den Leezer hier door?
A. Het ſtreeld zyne ooren, en verligt zyne oogen in den TEXT, pag. 154. tot 161.

Van de Standplaats der Accenten, genaamt MILRANG *en* MILGNEEL.

106 V. Waar is de Standplaats der *Accenten?*
A. Agter de Laatſte of Naaſtlaaſte Vocaal, pag. 161.

107 V. Hoe worden deeze *Standplaatſen* by de Hebreuwen genoemd?
A. Agter de Laatſte *Milrang*, agter de Naaſtlaatſte *Milgneel*, p. 161.

108 V. Waar toe diend ons zulks te weeten?
A. Om die *Accent Syllabe* wat verheevener uit te ſpreeken, pag. 161.

109 V. Wat Gebruik of Nuttigheid geeven ons de Accenten?
A. Zy verligten onze kennis in de verborgentheid van den Text, pag. 162. tot 164.

110 V. Aan wat ſoort van Woorden moeten wy de Order van *Milrang* geven?
A. Allen zodanigen die onder het Vyf-Getal behooren, van p. 165.

111 V. Aan wat ſoort van Woorden moeten wy de Order van *Milgneel* geven?
A. Allen zodanigen die onder het Zeven-Getal behoren, van p. 165. tot 166.

Van de Verlegde Achterwaarts.

112 V. Wat leerd ons de נָסוֹג אָחוֹר *Naaſoog Achoor, Verlegde Achterwaarts?*
A. Als de Accent in een woord uit zyne behoorlyke laager Standplaats *Milrang* te rug en hooger na boven gedreeven word, om te ſtaan *Milgneel*, pag. 167.

113 V. Wanneer word de Laager Accent uit *Milrang* te rug hooger op gedreeven?
A. Als agter het voorgaande woord met een Dienaar volgt een woord van eene Syllabe, pag. 167.

114 Vraag. Maar zo het tweede woord zyn hooger Accent, ſtaande *Milgneel*, een Koning is, wat dan?

Antw. Dan word het voorgaande woord zyn Dienaar, ſtaande *Milrang* te rug gedreeven, om ook te zyn *Milgneel*, pag. 167.

115 V. Gaan deze voorbeelden, van de *Verlegginge Agterwaarts*, altoos zeeker?

A. Neen, het teegendeel vinden wy door 6 voorbeelden aangeweezen, pag. 168.

Van de Meteg.

116 V. Van wat nut of dienſt is de (ֽ) מֶתֶג *Meteg*, *Toomhouder*, onder de Accenten?

A. Hy is geen Accent, maar dient onder dezelve, gelyk de *Schevah* onder de Vocalen, pag. 169.

117 V. Kan deeze (ֽ) *Meteg* zonder Accent onder een woort wel voorkoomen?

A. Neen, ten zy dat het woord met een (-) *Makkaph* agter aangehaalt zy, pag. 169.

118 V. Wanneer en waar vertoont zig deeze (ֽ) *Meteg?*

A. Agter de Eerſte Vocaal, by drie onderſcheidene voorbeeldelyke woorden, ziet pag. 169.

Van de Practyk.

119 V. Wat is de Practyk, Natuur, en Aart der Hebreeuwſche Taale?

A. Zy is *Gereegeld* gelyk wy gezien hebben, of *Ongereegeld*, p. 169.

120 V. Waar in beſtaat deszelfs Ongeregeltheid?

A. In de verplaatzinge der Letteren eens woords, Voor, Midden, of Agter, en nog in 12 andere ons toeſchynende Ongereegeltheeden, te zien pag 171. tot 174.

WY SLUITEN DIT KORT ONDERWYS, ALS EENE TOEGIFTE AAN ALLEN, WIEN DE ONDERTROUW VAN HUN EEUWIG HUWELYK GEGEVEN IS IN DE BRUITSCHAT ISRAELS.

NEDERDUITSCH
EN
HEBREEUWSCH
WOORDEN-BOEK;

Waar in gevonden worden alle de Woorden, in den Hebreeuwſchen Gront-Text des Ouden Teſtaments voorkomende, uit die tale in het Nederduitſch, volgens de kragt en eigenſchap derzelver getrouwelyk overgezet, mitsgaders hunne verſchillende betekenis; met byvoeging van alle de Woorden, waar door in het Hebreeuwſch een en het zelfde Nederduitſche Woort wort uitgedrukt; en agter ieder zyn Wortel- of Grontwoort.

DOOR

ELEASER SOESMAN.

II. DEEL.

TE AMSTERDAM,
Gedrukt voor den AUTHEUR, alwaar dezelve te bekomen zyn;
EN
By ARENT VAN HUYSSTEEN, Boekverkooper op 't Rokkin op de hoek van de Gaperſteeg, 1741.

BERIGT VOOR DEN ONDERSOEKER, VAN HET NEEDERDUITSCHE WOORDENBOEK IN HET HEBREEUWSCH.

ALhier doen wy voor ons een moejelyk; dog voor Uw Ed. een ligt; en behulpzaam Werk te voorschyn koomen, waar van onzes weetens noit geen Voorbeeld geweest is; Namentlyk een Neederduitsch Woordenboek, in 't Hebreeuwsch.

Waarin wy vertoonen alle Duitsche Woorden, voor zo verre die in den Hebreeuwschen TEXT ons voorkoomen, na Order en Rang van het Duitsche A. B.

Agter ieder Duitsch Woord, hebben wy vergaadert alle de Hebreeuwsche Naam- of Grontwoorden, na order van het Hebreeuwsche Alpha, Beth, die zodaanig een Duitsch Woord te kennen geeven, als; *Arbeiden*, פָּעַל : עָמַל : עָבַד, en zo voorts.

Die met een * *Sterretje* voor het Hebreeuwsche Woord geteekend staan, het zy een, of meer, zyn alle *Spruit Woorden*, afkomstig van hun naastvolgende *Grontwoord*, als; *Arke*, * אָרוֹן : אָרָה, wil zeggen, het *Spruitwoord* אָרוֹן komt van het *Grontwoord* אָרָה., en zo voorts.

Zo ook wanneer meer als een Hebreeuwsch Woord met een * *Sterretje* daar voor, agter malkander volgen, die zyn alle *Spruitwoorde*, van een en het zelfde volgende *Grontwoord*, als *Aangezigt*, * אַף * אַפַּיִם : אָנַף, wil zeggen, dat de Spruitwoorden אַף en אַפַּיִם beide afkomstig zyn van het *Grontwoord* אָנַף, en zo voorts.

Die zonder * *Sterretje*, zyn alle vaste *Grontwoorden*, hoe en op wat manier dezelve ook gepuncteerd staan; voor het meerder gedeelte vertoonen zig dezelve met een (ֻ) *Kametz* onder de Eerste, en een (ַ) *Patach* onder de Tweede Grontletter, als *Bewaaren*, שָׁמַר, *Koopen*, קָנָה, *Bidden*, פָּלַל, *Blaazen*, פּוּחַ, *Beeltenis*, צֶלֶם, *Akkerman*, יָגֵב, en zo voorts.

De *Ongepunkteerde*, zyn drie Geletterde Grontwoorden, die op haar zelfs noit anders, als door af, of bydoening van Letteren; in den TEXT ons voorkoomen, als;

Arm zyn, * דכך : דך, wil zeggen דך, komt van דכך,
Engel, * מַלְאָךְ : לאך, wil zeggen מַלְאָךְ, komt van לאך,

} Deze en diergelyke *Ongepunkteerde* Grontwoorde koomen op haar zelfs in den Text ons noit voor.

Wy vertoonen in dit Werk alle Naamwoorden in *Singulari Eenvoudig*, uitgezondert zodaanige die in den TEXT ons niet anders als in *Plurali Meervoudig* voorkoomen, als; *Ajuin* * בְּצָלִים : בצל, *Beesems*, * יָעִים : יָעָה, enz.

Door dit Nederduitsche Woordenboek; is Uw Ed. die maar letterkundig of leezen kund, des noods in staat, om Hebreeuwsche Brieven te schryven; maakt ten dien einde uw Concept of Ontwerp eerst In het Duitsch, en laat wat veel spatie wit, tusschen de Lynen, om boven ieder Duits Woord, het Hebreeuwsch Woord te plaatzen, dit gedaan hebbende, gelieve Uw Ed. (volgens ons Onderwys) ieder Hebreeuwsch Woord, het zy voor, midden, of agter, zoodaanige dienstbaare Letteren en Vocaalen by te zetten, zo als den inhoud, kragt, en zin, van Uw Ed. Duitsche Brief komt te vereischen.

De meerderheit der Hebreeuwsche Woorden na order van het Alpha, Beth, agter een Duitsch Woord geplaast, beteekenen wel alle den Algemeenen zin van het Duitsche Woord, dog ieder Hebreeuwsch Woord heeft een byzonder Eigenschap, zo als het hier na volgende *Hebreeuwsche Woordenboek*, ons klaarder komt te ontdekken, als by voorbeeld;

Een *Heer* אָדוֹן komt van אָדֶן *een Onderzetzel*, die als het fundament en steunzel is, tot onderhoud zyner Onderdaanen, die alles doet geworden na zyne Ordinantien en Willekeuren.

Een *Heer* בַּעַל komt van בָּעַל *Trouwen*, die als een getrouwd Man, Heer, Meester en Voogd, over zyn Vrouw, huis en goederen is.

Een *Heer* גְּבִיר komt van גָּבַר *Sterk*, die in het bewind der Regeeringe of Machtige Rykdommen gezeeten is.

En zo voorts kunnen en moeten wy de algemeene Duitse Woorden, hun regt bepaalde Hebreeuwsche Benaamingen weeten te geeven; het welk wy by ieder Duitsch Woord wel omstandiger hadden kunnen beschryven, alleen tot gemak der Leerlingen, hebben wy beter gevonden, het zelve door een byzonder TRACTAAT na deezen breedvoeriger te verhandelen. *Zo wanneer wy de Figuur of Gedaante der Letteren en Vocaalen met hunne Benaamingen zullen over een brengen, als meede de Eigenschap der te Zaamengestelde Letteren die het Grontwoord uitmaaken, derzelver over een komst, met de Spruitwoorden, als meede over alle Vertaalde of Onvertaalde* TEXTES *Naamwoorde, en hunne Zinspeelende Eigenschappen.* Op dat de Deelgenooten der Woorden Gods uit de Bronader des Leevens zig mogen verlustigen in de Wysheid des Almachtigen,

Die Uw Ed. zegene.
E. S.

* *Den Autheur kent geen Exemplaaren voor de zyne als die door hem ondertekent zyn.*

NEDER-

NEDERDUITS
EN
HEBREEUWS
WOORDEN-BOEK.

A.

AAN.

Aan, אֵת : אֶל
aanbeeld, פָּעַם
aanbeyen, * מְחוֹרִים : מחר
aanbidden, פִּלֵּל : שָׁחָה
aanbyten, בָּרָה
aanbinden, קָשַׁר : שָׁקַד : עָנַד
aanblaazen, פּוּחַ
aanbranden, צרב
aanbrandinge, * צָרֶבֶת : צרב
aanbrengen, בּוֹא
aandryven, פָּרַץ : פַּעַם : נִצַּח : אִלֵּץ
aandryver, * נִשֵּׂא * נִגַּשׁ : נוֹגֵשׁ
aandringen, פָּצַר : אִלֵּץ : אוץ
aan een, יַחַד
aangenaam, נוֹחַ : נִיחוֹחַ * עָרַב
aangezigt, * פָּנִים * אָנַף : אַפַּיִם * אַף
פָּנָה
aangrypen, תָּפַשׂ : עָקַב : נָסַג : חָזַק : אָחַז
aanhangen, צָמַד : לָוָה : דָּבַק : אָחַז

AAN.

aanhechten, עָנַד
aanhitzen, סוּת : נָשָׂא
aanhooren, שָׁמַע : אָזַן
aanhouden, אָחַז
aanklaager, שָׂטָן
aanklachte, * שִׂטְנָה : שָׂטָן
aankleeden, לָבַשׁ : אָמַד
aankleeven, צָמַד : צוק : דָּבַק
aankoomen, נָגַע : בּוֹא
aankoopen, קָנָה
aanlachen, צָחַק
aanleggen, * כּוֹל : כִּלְכֵּל
aanloop, * פְּגַע : מִפְגָּע
aanloopen, כָּשַׁל : כָּנַע
aanmaanen, זָהַר
aanmerken, שָׂכַל : בּוֹן
aanneeminge, * מַשָּׂא : נָשָׂא
aanporren, סוּת
aanraaken, נשג : נָגַע
aanrechten, עָרַךְ
aanroepen, קָרָא
aanroeren, נָגַע : נשג

aanſchouwen , שור : נבט
aanſchouwinge , * הכרה : נכר
aanſpreeken , ענה
aanſtaan , פרץ : פצר
aanſchryven , כתב
aanſteeken , להט : יצת : דלק : בער
שרף : שלח : קרח : ציה : עלה : נשק
aanſtoot , * מכשול : כשל
aanſtooten , נגף : כשל
aanſtootinge , * דכה : דכי
aantaſten , מששׁ : תפשׂ : חזק
aanval , פשׁט פגע : כשל
aanvang , ראשׁ
aanvangen , * חלל : החל
aanvatten , אחז
aanvoegen , נגע
aanzeggen , נגר
aanzien , שכה : שוף : פנה : נבט : חזה
ראה : שעה
aanzienelyke , * ראה : ראיות
aap , קוף
aard , מין
aardbeevinge , רעשׁ
aardbodem , * ארמה : אדם
aarde , * ארץ : אדם : אדמה
aarde pot , חרשׁ
ach , הוי : הה : אח : אחה
acht , * שמונה : שמן
achtſte , * שמיני : שמן
achtſnaarig , * שמינית : שמן
acht ſlaan , שגח
achten , חשׁב : שׁער
achter , אחר
achterhaalen , נשג : מצא
achter na , אחר
achterklap , * רכיל : רכל
achterklappen , * לושׁן : לשׁן
achterklapper , * רכיל : רכל
achterwaarts , * אחור : אחר
achter uitſlaan , בעט
adder , עכשׁוב : פתן
adderſlange , * שפיפון : שפף
adelaar , נשׁר
adem , נפשׁ * נשׁמה : נשׁם
adem haalen , רוח : שאף
adem ſcheppen , נפשׁ
aderen , עורק : גיד
afbreeken , נתץ
afdwaalen , חטא : שגה
afdaalen , ירד
afgaan , ירד
afgekomene , * נחתים : נחת
afgezante , * מלאך : ציר : לאך
afgezondert , * נזיר : נזר
afgoden prieſters , * כמרים : כמר
afgodt , * מפלצת * און : פלץ
afgoden , * אלילים * אלל : עצבים
עצב
afgryſſelyk , * דרא : דראון * תפלצת
פלץ
afgrond , * תהום : תהם
afhouwen , ברא : גדע : כרת : כסח
תזז : התז * : קצץ : סעף
afkeer hebben , * בחלה : בחל
afkeeren , שוב
afkeeringe , * משׁבה : שוב
afklimmen , ירד
afkoomen , בוא

af-

afkomelingen , * צֶצָע : צֶפַעוֹת
aflaaten , יָנַח : רָפָה : הֶרֶף *
afleggen , עָרָה
aflekken , לָחַךְ
afleezen , עִלֵּל
afloop , אֵשֶׁד
aflyden , נָהַג
afmaayen , קָצַר
afgemaayt gras , * גֵּז : גָּזַז
afmeeten , מָדַד
afmeetinge , * מִדָּה : כִּדַּד
afneemen , רָדָה
afneeminge , * תְּרוּמָה : רום
afpaalen , גָּבַל
afparſſen , נָנַשׁ
afplukken , קָטַף : בָּצַר
afrollen , גָּלַל
affchaffen , שָׁבַת
affcheeren , גָּלַשׁ : גִּלַּח : גָּזַז
affcheiden , פָּרַשׁ : פָּרַד : פלה : בדל
affcheuren , נתק : נָקַע
affchouwelyk , * שַׁעֲרוּרִיָּה : שָׁעַר
affchrabben , קָצַע : קָצָה : סְחָה
affchudden , נָקַף : חָבַט
affchutten , נָנַן
affnyden , נָתַע : גוז : בֶּרֶא : בָּצַר : בָּצַע
מול : חָרַץ : חָצַץ : דָּמָה : גָּרַר : גָּזַר : גָּזַז
קָצָה : קָצַב : קָפַד : קוס : נָקַף : גָּמַל
הזז : הַתַּז * : קָרַץ
affpoelen , דוּחַ
affpringen , צָנַח
aftrekken , פָּרַע : נָסַח
afvaagen , כָּרַט : כָּחָה
afval , פֶּשַׁע

afvallen , שוב : פָּשַׁע : נָפַל : נָבֵל
afvallich , * שׁוֹבָב : שוב
afwaſſchen , כִּבֵּס
afwenden , שָׁעָה : פָּנָה : סוּת : נָטָה
afwentelen , גָּלַל
afwyden , בִּעֵר
afwyken , שוט : סור : יָרַט : נָקַע : יָקַע
שָׁטָה
afwykende , * שׁוֹטִים : שוט
afwaſſchen , מָחָה
afzendingen , * מַלְאָכוּת : לאך
afzonderen , פָּלָה : נָזַר
ajuin , * בְּצָלִים : בצל
akker , שָׂדֶה : כבר : כְּבָרָה * יָגֵב
שרם : שְׁרֵמָה *
akkeren , חָרַשׁ
akkerman , יָגֵב : אִכָּר
al, alle, altemaal, } כֹּל * כָּלַל
aldaar , שָׁם
aldus , כָּךְ : כָּכָה * כה
alhoewel , כִּי
alle eer , טֶרֶם
alleen , בָּדָד : לְבַד * בַּד *
alleenlyk , רַק * רַק : אַךְ
allengskens , * לְאַט * אַט : אטט
מְעַט : לוט : בַּלָּאט * בַּלָּט *
almagtige , * שַׁדַּי : שדד
aloë , * אֲהָלִים : אָהַל
aloëboomen , * אֲהָלִים : אָהַל
alſſem , * לְעָנָה : לען
altaar , * מִזְבֵּחַ : זָבַח
altemaal , * כֹּל * כָּלִיל : כָּלַל

altemets , פְּעָמִים *
altyd , עוֹלָם : עֹלָם *
altoos , עָדָה : עֵד : נֶצַח
alzoo , כוֹן : כֵּן * כָּהּ : כֹּה
amandelen , שְׁקֵדִים *
amandelboom , שָׁקֵד
amatiſt ſteen , חָלָם : אַחְלָמָה *
ambachtsman , אָמָן
ambaſſadeur , צִיר : לאך : מַלְאָךְ *
ampt , פָּקַד : פְּקֻדָּה *
amptman , שֹׁטֵר : פָּקַד : פָּקִיד *
amptlieden , שֹׁטְרִים * פָּקַד : פְּקֻדִּים * שֹׁטֵר
amptbedienaars , כֹּהֵן : כֹּהֲנִים *
ander , אַחֵר
angel , חכך : הַכָּה * : חוֹחַ
angſt , צוק : מָצוֹקָה * דָּאַג : דָּאָגָה *
antwoorden , שׁוּב : עָנָה
antwoort , תְּשׁוּבָה * עָנָה : מַעֲנֶה * שׁוּב
apotheker , רַקָּח : רֹקֵחַ
appel , appelboom , } תפח : תַּפּוּחַ *
appel des oogſt , בָּבָת : בַּת *
april , זִו
arbeid , עָמָל : יְגִיעָה * טֹרַח : אָוֶן
arbeiden , עָמַל : פָּעַל : עָבַד
arbeidzaam , עָמֵל
aire , אבב : אָבִיב * שִׁבֳּלִים * בַּרְמֶל : שׁבל
arend , עָזָה : עָזְנִיָּה * נֶשֶׁר
argliſtig , עָרַם : עָקַב * יַעֲקֹב
arm , חצן : זְרוֹעַ : זְרַע *
arm zyn , דָּלַל * דַּל : דכך * דַּךְ

מְסֻכָּן * מכך : כָּךְ * יָרַשׁ : חלך : חֻלְבָּה *
רוּשׁ : ראשׁ * רָשׁ * עָנָה : עָנִי * כָּפַן
armoede , עָנָה : עוני * סָבֵן : מְסֻכֶּנֶת * רוּשׁ : רִישׁ * רַישׁ * רַאשׁ *
arm werden , רוּשׁ : רָשַׁשׁ *
armring , צָעִיד : אֶצְעָדָה * צָמַד : צָמִיד *
arke , תֵּבָה : אָרָה : אָרוֹן *
aſſche , דֶּשֶׁן : אֵפֶר
aſſche beezem , נָקָה : מְנַקָּה * יָעָה
attentie , קָשֵׁב
avond , עֶרֶב
auguſtus , אלל : אֱלוּל *
azyn , חֹמֶץ

B.

BA:

Baaden , רָחַץ
baaren der Zee , גַּלִּים * : גַּלָּל * שָׁבַר : מִשְׁבָּרִים *
baard , זָקָן
baarmoeder , רֶחֶם * מַשְׁבֵּר : שָׁבַר
bad , רָחַץ : רַחְצָה *
bagaſie , כָּבַד : כְּבוּדָה *
bak , בּוֹר * שָׁאַר : מִשְׁאֶרֶת
bakken , אָפָה
bakker , אֹפֶה
baktanden , מַלְתָּעוֹת * טחן : טוֹחֲנוֹת * תלע : תַּלְעוֹת * לתע
bal , כדר : כַּדּוּר *
balke , קֹרָה : עָבָה : עָב * כפס : כְּפִים *
balken , עבב : עָבִים * כָּרַת : כְּרֻתוֹת *
ballingſchap , גָּלָה : גָּלוּת *
balſem , צֳרִי * צְרִי * פַּנַּג : צֳרָה
balſemen , חָנַט
ban , חֵרֶם

bannen , חרם
band , אָסַר : מַסוֹרֶת * אֵסוּר *
banden , חַרְצֻבוֹת * חָשַׁק : חֲשׁוּקִים * צִינוֹק * יָסַר : מוֹסֵרוֹת * מוֹסָרִים * חרצב צנק
bandeken , גְּדִילִים * גָּדַל : תִּקְוָה * גָּוָה
band des joks, מוֹט
bang , יָצַר
bank , הֲדֹם
banniere , נסס : נֵס * דֶּגֶל
barbier , גלב : גַּלָּבִים *
baren , מְלַט : יָלַד : חוּל : חוֹלֵל * חִבֵּל פָּלַט
barſtoel, * אֶבֶן : אָבְנַיִם
barmhertig , חֶסֶד : חָסִיד * חָנַן : חַנּוּן * רָחַם : רַחוּם *
barmhertigheit, רַחֲמִים * : חָמַל : חֶמְלָה * רָחַם
barſte , בָּקַע
barrevoet , יָחֵף
baſſen , נָבַח
baſt , זָג
baſtaard , מזר : מַמְזֵר *
baten , יעל : הוֹעִיל *
bazeliscus , צֶפַע : צִפְעוֹנִי *
bazuine , שׁוֹפָר
bazuine blaazen , * חָצַר : חֲחֲצוֹרִים
beangſtigt , צור : צָר * ענם : עָנְמָה *
bedacht zyn , הָגָה
bedde , מִטָּה * יָצַע : מַצַּע * יְצוּעַ * שָׁכַב : מִשְׁכָּב * עֶרֶשׂ : נָטָה
bedde des hofs, * עֲרֻגָה : עֲרֻגָּה
bedſponde , עֶרֶשׂ
bedſteede , שָׁכַב : מִשְׁכָּב * נָטָה : מִטָּה * פָּרָה : אַפִּרְיוֹן *

bedekken , כָּסָה : מְכַסֶּה * חָפַף : חֲפָה סָבַךְ : שָׂכַךְ * נָסַךְ : טָלַל : מְכַרְבֵּל : כָּשָׂה צָפָה : עָלַף : עָטַף : עָטָה : כָּפַן : שָׁפַן * שוף . צָנַף
bedekkinge, טֵלֶל : טַלְטֵל * חפף : חֲפָה * צָפָה, צפוי *
bedekſel , שְׂחִיף : שְׂחִיף *
bedenken , נָחַם , חָשַׁב , הֶגֶה
bederven , שָׁחַת : חָבַל , נָעַר
bedervinge , נָעַר , מִנְעֶרֶת *
bederver , שָׁחַת . מַשְׁחִית *
bedriegen , נשא , הִשְׁיא * . ינה , הוֹנָה * שָׁלָה , רִמָּה , עָקַב
bedrieger , נָכַל , נוֹכֵל *
bedriegelyk handelen, שִׁקֵּר
bedrog , עָקַב , עָקְבָה * נָשָׁא . מַשָּׁאוֹן * תַּרְמִית * תָּרְמָה * רְמִיָּה * מִרְמָה * עֹשֶׁק תכך , תוֹךְ * , רָמָה
bedroeft zyn , עָצַב , יגה , הוֹגָה * דָּאַב
bedwang , עָצַר , מַעְצָר *
bedwingen , שָׁבַח . עָצַר , כָּלָא , אַפֵּק
beedelen , שָׁאַל
beedelaar , עָנָה , עָנִי *
beeker , זָרַק , מִזְרָק * גבע גְּבִיעַ * אַגָּן כָּפַר , כְּפוֹר * , כּוֹס
beeld , חָמָם , חַמָּנִים * מון . חְמוּנָה * סֶמֶל , נָסַךְ , מַסֵּכָה * יצב . כַּצֵּבָה * מַשְׁכִּית * שִׂכְיָה * צֶלֶם , צור . צוּרָה * תרף , תְּרָפִים * שָׁכָה
beeldeniſſe , צֶלֶם
been , עֶצֶם : גֶּרֶם
beenen breeken, גָּרַם
beenen uit neemen , עָצַם
beer , דוֹב

beer-

beerinne , דוֹב
beeſt , חַיָּה , בְּעִיר , בְּעֵר * בהם , בְּהֵמָה *
beeſtachtig , בַּעַר
beete broods , פִּתַּת , פַּת *
beeter , יטב , טוֹב
beeven , רֶטֶט , פַּלָּץ , חָרַד , חול , רָגַז , רָעַשׁ , רָעַל , רָעַד
beevende , רָגַז
beevinge , רַעַל * תַּרְעֵלָה * רַעַד , רֶטֶט , רָהַת , רַעַשׁ : רָעַל
beezem , טַאטֵא , מַטְאֲטֵא *
beezems , יָעָה , יָעִים *
bezemkens , נָקָה , מְנַקִּיוֹת *
begaaven , עָנַק , חֲנָנִיק *
begeeren , חָשַׁק , חָמַד , בִּקֵּשׁ , אִוָּה , תָּאַב , שׁוק , שׁוקק * שָׁאַל , בָּסַף
begeerlyke dingen , חֶמְדָּה , מַחֲמָדִים *
begeerte , בִּקֵּשׁ : בַּקָּשָׁה * אִוָּה : תַּאֲוָה * חֵפֶץ , חָמַד , חֶמְדָּה * בָּעָה , בְּעִי * שׁוק : תְּשׁוּקָה * כָּסַף : נִכְסַף * חָשַׁק : אֲבִיוֹנָה * אַבָּה :
begeerende , חֵפֶץ : שׁוק : שׁוֹקֵקָה *
begeertens , מִשְׁאָלוֹת * אִוָּה : מַאֲוַיִּים * שָׁאַל
begiftigen , מָהַר
begin , רֵאשׁ : חָלַל : תְּחִלָּה *
beginſel , רֵאשׁ : רֵאשִׁית *
begraffenis , קָבַר : קְבוּרָה *
begraaven , קָבַר
begrypen , כול : כִּלְכֵּל *
behaagen , חָפֵץ
behakken , עָרַר
behalven , בִּלְתִּי * בְּרִי * בָּדַד : לְבַד * אֶפֶס חוּץ : זוּלַת : כלעדי * בַּל

behangzelen , קְלָעִים * קָלַע :
behendig , מָהִיר
behoeden , שָׁמַר : נָצַר
behoedinge , שָׁמַר : שְׁמִרָה *
behoeftig , אֶבְיוֹן * אָבָה :
behouden , ישע : הוֹשִׁיעַ *
behoud , יֶשַׁע : תְּשׁוּעָה *
behout zoon , חָתָן
beide , שְׁנָה : שְׁתֵּי *
bejegenen , קָרָה : קָרָא : פָּגַע
bek , פֶּה
bekeeren , שוב
bekennen der zonden , ידה : וִדּוּי *
bekennen, en toeſtaan , ידה : הוֹדָה *
bekennen of beſlaapen , יָדַע
bekende , נִכָּר : מַכָּר * יָדַע : מוֹדָע *
bekende vrient , יָדַע : מְיֻדָּע *
bekentmaaken , נכר : יָדַע : הוֹדִיעַ *
bekyven , נָעַר
bekyvinge , נָעַר : מִנְעֲרֹת * נְעָרָה *
bekken , ספף : סַף *
bekkeneel , גָּלַל : גֻּלְגֹּלֶת *
beklaagen , נוד
bekleeden , עָטָה : לָבַשׁ : כִּרְבֵּל : אָפַד עָטַף
bekommert zyn , דָּאַג
bekommerniſſe , דָּאַג : דְּאָגָה *
bellen , פְּצִלּוֹת * מְצִלְתַּיִם * נוּעַ : מְנַעֲנְעִים * צָלַל
belachen , שָׂחַק : צָחַק
belachinge , צְחֹק
belaaden , עָמַס
belaſten , צָוָה
beledigen , צור

belegeren , צור : חָנָה
belegeringe , צור : מָצוֹר * מָצוּר
beletten , מָנַע
belettinge , עָצַר : מַעְצוֹר *
belyden , יָדָה : מְתַוַדֶּה *
belydeniſſe , יָדָה : תוֹדָה *
belofte , נֶדֶר
belooven , נָדַר : אִסֵּר
bemerken , שגח : מַשְׁגִּיחַ * כון : בִּין *
beminnen , עָגַב : חָשַׁק : חִבֵּב : אָהַב : רָחַם
beminde , יָדַד : יְדִיד * דוד
beminnaar , עֹגֵב
bemodderinge , רָפַשׂ : מִרְפָּשׂ *
bemuuren , גָּדַר
benauwt , צוק : מוּצָק * צור : צַר *
benauwen , צָרַר : צור : צוק
benauwtheit , צוק : מָצוֹק * מָצוּק * עזר : קְצֵר : צָרַר : מֵצַר * צור : צָרָה *
benauwer , צוֹרֵר : צוק : מֵצִיק *
bende , גרד : גְּדוּד *
beneeden , חָתַת : נָטָה : מַטָּה *
benyden , קִנֵּא
benyder , קִנֵּא : מְקַנֵּא *
bepaalen , תָּאַר : גָּבַל
bepaalingen , חָקַק : חוֹק *
bepekken , כָּפַר
beplaaſteren , שוע : טוּחַ
beproeven , צָרַף : נִסָּה : נִחַשׁ : יָדַע : בָּחַן
beproevinge , נִסָּה : מַסָּה * בָּחַן : בּוֹחַן *
bequaam maaken , תָּכַן : עָשָׂה : כון
beryden , פָּנָה : עָשָׂה : מִנָּה : כון : זִמֵּן : עתד

berydinge , עָתִיד : עֲתִידִים * כון : תְּכוּנָה *
bereid zyn , עתד
bereiken , נשג : הִשִּׂיג * נָגַע
berg , הרר : הַר *
bergen , סָתַר : טָמַן
berispen , יכח : הוֹכִיחַ *
berispinge , יכח : תּוֹכֵחָה *
berisper , יכח : מוֹכִיחַ *
berken boom , לָבָן : לִבְנָה *
berken hout , לָבָן : לִבְנָה *
beroemen , פאר : מִתְפָּאֵר * יָהַר : הִלֵּל
beroeren , רָשַׁע : רָגַז : לָבַט
berooft , שָׁכַל : שָׁלַל : שׁוֹלֵל *
berooven , שָׁלַל : שָׁכַל : פָּשַׁט : עִוֵּר : נִצַּל : שָׁסָה
beroovinge , שָׁכַל : שִׁכּוּל *
beroovingen , שָׁכַל : שִׁכֻּלִים *
berouwe , נָחַם
berouwe hebben , נחם
beſchaamen , כלם : בוש
beſchaamt zyn , כלם : נִכְלַם * בוש
beſchaduwen , צָלַל : הִצֵּל *
beſchermen , גָּנַן
beſchermers , גָּנַן : מָגִנִּים *
beſchimmelt , עָבַשׁ , נקד : נְקֻדִּים *
beſchimpen , קָלַס
beſchonken , שָׁכַר : שִׁכּוֹר *
beſchryven , כָּתַב : חָקַק
beſchuldigen , רָשַׁע : אָשַׁם
beſlaapen , שָׁכַב : שָׁגַל : עָנָה : יָרַע
beſluit , חָקַק : חוֹק * גָּזַר : גְּזֵרָה *
beſluiten , חָקַק : גָּזַר
beſmeeren , שוע : טוּחַ

beſmetten, טִנֵּף : טִמֵּא : גָּאַל
beſnyden, עָרַל : גָּמַל : מוּל
beſnydinge, מוּל : מוּלוֹת *
beſnydeniſſe, * מוּל : מִילָה
beſnoejen, זָמַר
beſpotten, עָלַל : לָעַג : לוּץ : הֵהַל : שָׂחַק : קָלַס : צָחַק
beſpottinge, לוּץ : לָצוֹן * הֵהַל : מְהַהֵל * שָׂחַק : מִשְׂחָק : קָלָס : עֲלִילָה : תַּעֲלוּלִים * לַעַג
beſpotter, לָעַג : לוּץ : לֵץ *
beſprengen, נָזָה : הִזָּה * זָרַק
beſpringen, עִבֵּר
beſte, שׁוֹר : שׁוֹרָה * יטב : מֵיטַב * טוֹב
beſtaan, קום : עָמַד
beſtemmen, יָעַד
beſtemde tyt, צֶבָא
beſtendig, * קום : קַיָּם
beſtraffen, * יָסַר : יכח : הוֹכִיחַ
beſtraffer, * יכח : מוֹכִיחַ
beſtraffinge, * יָסַר : מוּסָר * יכח : תּוֹכֵחָה
beſtryden, לָחַם
beſtryder, לָחָם
beſtryken, טוּחַ
betaalen, שִׁלֵּם
betaamelyk, נָאָה : נָאוֶה * יָאָה
betreeden, צָעַד : דָּרַךְ
betrouwen, חָסָה : בָּטַח : אָמַן
betuigen, עוּד
betuinen, שׂוּךְ : גָּדַר
betuininge, * שׂוּךְ : סָסוּכָה
bevallen, מָלַט
bevangen, לָכַד
bevatten, * כול : הָכִיל
bevel, * פְּקֻדָּה : מִפְקָד * צִוָּה : מִצְוָה

beveelen, * פָּקַד : צִוָּה : מִצְוָה
bevelhebber, * פָּקַד : פָּקִיד
beveſtigen, מַקִּים * עָדַד, כון, אָמַן, אָמַן קום
beveſtigt zyn, כון
bevinden, מָצָא
bevochtigen, שָׁקָה, רָוָה
bevreedigen, שָׁלַם
bevreeſt zyn, פָּחַד, יָרֵא
bevryden, נָצַל, מָלַט, גָּאַל
beurs, צְרוֹר, כִּיס
beurt, תּוֹר, פַּעַם
beurten, רָגַל : רְגָלִים
bevrucht zyn, הָרָה
bewaarder, שֹׁמֵר, נֹצֵר
bewaaren, שָׁמַר, פָּקַד, נָצַר, נָטַר
bewaaringe, * מַטָּרָא * נָטַר, מַטָּרָה שָׁמַר, מִשְׁמָר * פָּקַד, פְּקֻדּוֹן *
beweegen, נוּעַ, נוּד, מוֹט, זוּעַ, נָעַשׁ רָעַשׁ : רָחַף : רָגַז : נוּף
beweeginge, * זָעָה * זְוָעָה * מוֹט : זוּעַ : זַעֲוָה : נוּף : תְּנוּפָה * נוּד : נִיד * מָנוֹד * רַעַשׁ : רָגָז
beweegelyk, נוּעַ
beweegelyke offerhande, * תְּנוּפָה נוּף
beweenen, בָּכָה
bewerpſel, * טִיחַ : טוּחַ
bewillegen, אָבָה
bewoonen, יָשַׁב
bezaajen, זָרַע
beſjen, * שִׁבֵּלִים * גָּרַר : גַּרְגַּר שֻׁבֶּל
bezitten, קָנָה : נָחַל : יָרַשׁ : אָחַז

bezittinge, מוֹרָשָׁה * יְרֻשָּׁה * אָחֻז * אֲחֻזָּה * קָנָה : מִקְנָה * קִנְיָן * נָחַל : נַחֲלָה * יָרַשׁ
bezitter, קוֹנֶה
bezoedelen, טִנֵּף : נָאַל
bezoeken, פָּקַד
bezonder, * שׁוֹרָה : שׁוּר
bezwaaren, קָשָׁה
bezweeren, אָלָה
bezweering, * תַּאֲלָה : אָלָה
bezweerder, חֹבֵר
bezweeringe, לַהַטִּים * לָט * כִּשֵּׁף : חֶבֶר לַחַשׁ : לוּט
bidden, פִּגַּע : עָתַר : סִלֵּר : נָא : חִלָּה שָׁאַל : פִּלֵּל
bidders, * עָתַר : עֲתָרִים
biezen, * סוּף : גֹּמֶא : אַגְמוֹן
by, אֵצֶל , עִמָּם : עִם * עָלָה : עַל * אֶל
bybel, * מִקְרָא , קְרָא
by doen, סָפָה , יָסַף
bye, * דָּבָר , דְּבוֹרָה
byezwerm, * יָעַר , עֶרֶת
by een brengen, כָּנַס
byeenkomſt, * עֵצָה , עֲצָרָה * יָעַר , עֵדָה
bykoomen, קָרַב , נָגַשׁ
byl, * כַּשִּׁיל * גֵּרוּז , גַּרְזֶן * נָזַר , מַגָּזְרָה קַרְדֹּם , עֵצֶד , מַעֲצָד * כָּשַׁל
byleggen, שָׁכַב , שָׁגַל
bylegginge, * שָׁכַב , מִשְׁכָּב
bynaam, כִּנָּה
byſlaapen, שָׁכַב , שָׁגַל
byten, נָשַׁךְ
byvoegen, לָוָה , יָסַף
byvoegſelen, * לָוָה , לִוּוֹת
bywyf, פִּלֶּגֶשׁ

byzit, פִּלֶּגֶשׁ
byzonder, שׁוּר : בָּדָד
billen, * שְׁתוֹת : שׁוּת
billyk, נְכֹחַ : יָשָׁר
billykheit, נְכֹחַ : יֹשֶׁר
billykheeden, * מִשָּׁרִים : יָשָׁר
binden, צוּר : עָקַד : עָנַד : חָבַשׁ : אָסַר רָתַם : קָשַׁר : צָרַר
binding, חֶשֶׁר : חֲשָׁרָה * אִסָּר
binnen, תּוֹךְ : פְּנִימָה * בַּיִת : פְּנִימָה
binnekamer, חֶדֶר
binnenſte, * קֶרֶב : פְּנִימִי : פְּנִימָה
bitter, מָרַר : מַר * מָרָה
bitterheit, * מְרִירוּת : מָרָר
bitterlyk, * תַּמְרוּרִים : מָרַר
blaaren, * בָּעָה : אֲבַעְבֻּעוֹת * בהר : בַּהֶרֶת
blaazen, פּוּחַ : נָשַׁף : נָשַׁב : נָפַח : יָפֵחַ
blaazende, יָפֵחַ
blaasbalk, * נָפַח : מַפֵּחַ
blad, עָלָה : טֶרֶף
bladeren eenes boeks, * דַּלֶּת : דַּלְתוֹת
blaffen, נָבַח
blanketten, כָּחַל
blanketſel, פּוּךְ
blauw, * תְּכֵלֶת : תכל
blyde zyn, שָׂמַח : שׂוּשׂ : חָדָה
blydſchap, חָדָה : חֶדְוָה * גוֹל : גִּיל * שָׂמַח : שִׂמְחָה * שׂוּשׂ : שָׂשׂוֹן * מָשׂוֹשׂ *
blyven, עָמַד : יָשַׁב : חוּל
blixem, בָּרָק
blixemen, בָּרַק
blind, עִוֵּר
blindheit, עִוֵּר : עִוָּרוֹן * סַנְוֵר

blinken, צָהַל : עָשַׁת : זהר : חָלַל
blinkende, צָחִיחַ * צַח * צהב : מְצֻהָב * צָחַח
blinkende ſweert, בָּרָק
bloed, דָּם
bloedſchuld, דָּם : דָּמִים *
bloedverwante, גֹּאֵל , אחה , אָח
bloedvrind, שְׁאֵר : יָדַע : מוֹדָע *
bloedvrindſchap, שָׁאֵר * שְׁאֵרָה
bloedzuiger, עֲלוּקָה * עלק :
bloedwreker, גֹּאֵל
bloejen, צִיץ : פָּרַח : עָרֶה : נוץ
bloejende, נוֹץ
bloeiſel, פֶּרַח
bloem, צִיץ : פֶּרַח : נוץ : נְצָה *
bloot, פָּרַע : עָרָה : חָשַׂף
blootsvoets, יָחֵף
bluſſchen, כָּבָה : זָעַךְ : דָּעַךְ
boode, שָׁלַח : שִׁלִּיחַ * לאך : מַלְאָךְ *
boodſchappen, בִּשֵּׂר
boodſchap, שְׁמוּעָה * בִּשֵּׂר : בְּשׂוֹרָה * שָׁמַע
booden loon, בִּשֵּׂר : בְּשׂוֹרָה *
boef, נָבָל
boefſtuk, נָבָל : נְבָלָה *
boejen, נִחֵשׁ : כֶּבֶל : זָקַק : זִקִּים *
boejens, צִנּוֹק * נְחֹשֶׁת : נְחֻשְׁתַּיִם *
boek, סֵפֶר
boekhouder, סוֹפֵר
boeleeren, נָאַף
boeleerder, נָאַף * מְנָאֵף
boer, פרז : פְּרָזִי * יָגֵב : אִכָּר
boete doen, שוב * תְּשׁוּבָה
boete geeven, עָנַשׁ

boete beſlaan, עָנַשׁ
boezem, צָלַח : צַלַּחַת * חֵיק
bok, שָׂעִיר * צָפִיר * גדה : גְּדִי * שָׂעִר
bolwerk, דַּיִק
boodſchapper, בִּשֵּׂר : מְבַשֵּׂר *
boog, קֶשֶׁת
boogſchieter, קַשָּׁת
boog ſpannen, דָּרַךְ
boom, עֵץ
boomen, צֹאֵל * צאל :
boon, פּוֹל
boonen, פּוֹל : פּוֹלִים *
booren, רָצַע : נָקַב
boor yzer, רָצַע : מַרְצֵעַ *
boord, שׁוּל : כָּנָף : זָרָה : זֵר *
boos zyn, יָרַע
boosaardig, רוּעַ : רַע *
boosdaader, רוּעַ : מֵרַע *
boosheit, רוּעַ : עַוֶּל : עַוְלָה * הָוָה
boos ſchynen, יָרַע
boos ſtuk, גְּבָלָה * זָמַם : מְזִמָּה * זִמָּה * נָבָל
bordeel, קָבַב
bord, קֶרֶשׁ
borduuren, שִׁבְצִין : רָקַם
boorduurſel, מִשְׁבְּצָה * רָקַם : רִקְמָה * שבץ
borg zyn, עָרַב
borgtocht, עָרַב : עֲרָבוֹן * עֲרֻבָּה *
borcht, מצר : מָצוֹד *
bornput, עֵין
borſt, חָזֶה
borſten, שַׂר : שְׂעָרִים * דַּד : דַּדִּים *

borſt

borſtlap, חִשָּׁן
boſch, אַלָּה
boſch boom, * אָשֵׁר : תְּאַשּׁוּר
boſch godt, * אָשֵׁר : אַשֵּׁרָה
boſchaadje, חֹרֶשׁ אָשֵׁר : אַשֵּׁרָה * אֵשֶׁל סָבַךְ
bot zyn, בַּעַר
bot menſch, בַּעַר
boter, * חמא : חֶמְאָה
boterachtig, * חמא : מַחֲמָאוֹת
boven, עָלָה : מַעֲלָה * עַל * אֶל
bovenſte, * עָלָה : עֶלְיוֹת
boven dorpel, שקף : מַשְׁקוֹף * אַיִל
boven kamer, * עָלָה : עֲלִיָּה
bouwen, עָבַד : בָּנָה
bouwland, * גָּרַשׁ : מִגְרָשׁ
bouwman, אִכָּר
braaden, קָלָה : צָלָה
braaken, * קוא : טֵקְיָא
braakland, נִיר
braamboſch, סְנֶה
brand, * יָקֹד : בָּעַר : תַּבְעֵרָה * בְּעֵרָה נָשָׂא : מַשָּׂאָה * שָׂרַף : מִשְׂרָפָה * שְׂרֵפָה *
branden, יָצַת : חָרַר : חָרָה : דָּלַק : בָּעַר שָׂרַף : קָדַח : לָהַט : יָקַד
brandende, * צרב : צְרֶבֶת
brandende engelen, * שָׂרַף, שְׂרָפִים
brandinge, * כְּוִיָּה * כִּי * יָקֹד : מוֹקֵדָה כְּוָה : מִכְוָה *
brandende koorts, * דָּלַק : דַּלֶּקֶת חָרַר : חַרְחוּר *
brand kooren, * שדם : שִׁדֵּמָה
brand in het kooren, * שדף : שִׁדָּפוֹן
brand offer, * כָּלַל : כָּלִיל * עָלָה : עוֹלָה

brandſtok, אוד
brandende tooren, * חָרָה : חָרוֹן
braſſer, * זרל, זוֹלֵל
breed, רָחַב
breeken, מָחַץ : חָתַת : חָרַס : גָּרַם : גָּרַם : חָצַץ : רוֹעַ : פָּתַת : פָּרַץ : פָּצַח : פּוֹר : נוּא שָׁבַר : רָצַץ
breidel, רֶסֶן
breiden, מָנָה
brengen, שׁוּב : נָשָׂא : נָגַשׁ : יבל : בוא
breuke, פֶּרֶץ
brezilie hout, אַלְמֻגִּים : אַלְגֻּמִּים
brief, * סֵפֶר : אָגַר : אִגֶּרֶת *
brieſchen, רָעַם : צָהַל : נָהַם
brieſchinge, צָהַל : מְצָהֳלוֹת * נַהַם
bryzelen, דָּכָא : דְּכָא
broeder, * אחה : אָח
broederſchap, * אחה : אַחֲוָה
broeders vrouw, * יבם : יְבֶמֶת
broek, * כָּנַס : מִכְנָסַיִם
brokkelen, * פָּרַת : פְּתוֹתִים
brommen, הָמָה : הוּם
bron, בְּאֵר
brood, לֶחֶם
brug, * עָבַר : מַעֲבָרָה
bruid, * כָּלַל : כַּלָּה
bruidegom, חָתָן
bruidſchat, מֹהַר
bruiloft, * חָתָן : חֲתֻנָּה
bruin, * חָמַם : חוּם
bruine, * שָׁרַק : שְׁרֵקִים
brullen, שָׁאַג
buffel, * חָמַר : יַחְמוּר
buidel, צָרַר, צְרוֹר : כִּיס : חֲרִיט

buigen, שָׁחַח : שָׁחָה : שׁוּחַ : נָטָה : כָּרַע
buiginge, * שְׁחוֹחַ * שְׁחוֹחַ : הִשְׁתַּחֲוָיָה * שָׁחַח
buik, כֶּרֶב : מעה : גחן : גָּחוֹן * בֶּטֶן
buil, * חֲבוּרָה : חַבּוּרָה
buit, שָׁלָל
buiten, חוּץ
buiten huis, חוּץ
buitenſte, * חִיצוֹן : חוּץ
bulken, נָעָה
bult, * גֵּב : גבב
bult des cameels, * דַּבֶּשֶׁת : רִבַּשׁ
bultachtig, גִּבֵּן
bundel, צְרוֹר : צָרַר
buuren, * שְׁכֵנִים : שָׁכֵן
buurman, שָׁכֵן
buurvrouw, * שְׁכֵנֶת * שְׁכֵנָה : שָׁכֵן

C.

CE: CI:

CEderboom, שטט * אֶרֶז : שִׁטָּה
cederhout, שטט : שִׁטָּה * אֶרֶז
cederhoute kaſten, * אֲרָזִים : אֶרֶז
cement, כֶּלֶט
cieraad, שות שית * פְּאֵר : עֲדִי : עֲדִי *
cieraad des voorhofs, * מְצָחָה : מִצְחָה
cyns, * מַס . מֶכֶס
cimbaalen, * צֶלְצְלִים : צֶלֶל
cipreſſen boom, * תִּרְזָה * ברת : בְּרוֹת : רָזָה
cirkel, חוג
citer, * כִּנּוֹר : כנר

D.

DA:

DAad, * מַעֲשֶׂה : עֲשָׂה
daaden, * מַעֲלָלִים * עֲבַד : מַעֲבָדִים * עלל
daalen, נָחַת : יָרַד
daar, שָׁם
daar na, עוֹד
daar om, * לָכֵן : כון : עַל־כֵּן *
daadel, תָּמָר
daadelen, * בָּטֶן : בָּטְנִים : תָּמָר
daadel boom, תָּמָר
dag, יוֹם
dageraat, שַׁחַר
daghuurder, * שָׂכִיר : שָׂכַר
dagwerker, * שָׂכִיר : שָׂכַר
dak, גַּג
dal, * עֵמֶק : נַחַל : גַּיְא : בְּקָעָה
damp, קִטּוֹר * אֵיד : קִטֹּר
dampen, * נְשִׁיאִים : נָשָׂא
dan, אָז
danken, * מוֹדָה : יָדָה
dankbaar hiet, * הוֹדוֹת : יָדָה
dankzegginge, * הוֹדוֹת : יָדָה
dankoffer, שֶׁלֶם
dans, * מָחוֹל : חָלַל
danſſen, חוּג : חָלַל
danſſers, * חוֹלְלִים : חָלַל
dapper, * חָרוּץ : חָרַץ
dapperheit, * חֲרִיצוּת : חָרַץ
darmen, * כֶּלֶם : כְּסָלִים : פֶּדֶר : פְּדָרִים *

das

das, * חָהַשׁ : חָמַר : חֲמוֹר *
dat, כִּי : אֲשֶׁר
dat indien, * כִּי־אִם
dat wanneer, אִם
dauw, * טַל : טַל
december, טֵבֵת
deeg, שְׁאוֹר : ערס : עֲרִיסוֹת * בָּצֵק
deel, נָתַח : מָנָה : חָקַק : חֹק * חֵלֶק : בֶּתֶר : קְצָה : מִקְצָת * פָּסַס : פִּסָּה * פַּס *
deelen, פִּלֵּג : נִתַּח : חָצָה : חָלַק : בָּתַר : פָּרַס : פָּרַשׂ *
deelinge, חֵלֶק : מַחֲלוֹקֶת * חֲלֻקָּה * בֶּתֶר : פָּלַג : פְּלֻגָּה *
deeſſem, שְׁאוֹר
deegel, * עֲלִיל : עלל
deken, * שְׁמִיכָה : שמך
dekken, נָסַךְ : כָּסָה : טלל : חָפַף : חָפָה : צָפָה : עָלַף : עָטַף : עָטָה : סָכַךְ : סָכַן : כָּרְבֵּל
dekzel, * מִכְסֶה * כבר : מַכְבֵּר * כְּסוּת * סְפוּן * סָכַךְ : מָסָךְ * נָסַךְ : מַסֵּכָה * כָּסָה : סָכַן
dekzels, * מַעֲטָפוֹת : עָטַף
denken, זָמַם : חָשַׁב : זָמַם : זָכַר : דָּמָה : עָשׂת
demoedig, צנע
demoedige, * צְנוּעִים : צנע
dennenboom, * בְּרוֹת * ברש : בְּרוֹשׁ * נרת
derde, * שְׁלִישִׁי : שָׁלֹשׁ
derhalven, * כִּי : עַל־כֵּן : כון : עָלָה
dertig, שָׁלֹשׁ : שְׁלֹשִׁים
derwaarts, * שָׁם : אָן : אָנָה
deze, זֶה : זוּ * זאת * זֶה : גֵּה : אל : אֵלֶּה
deugd, * חַיִל : תּוּשִׁיָּה : ישה
deur, פֶּתַח : דֶּלֶת
dewelke, אֲשֶׁר
diamant, * שָׁמִיר * הָרָם : יַהֲלוֹם : שָׁמַר
dicht by zyn, קָרֵב
dicht werk, * מִקְשָׁה : קָשָׁה
die, זֶה
dief, גַּנָּב
diefachtig, diefſtal, dieveryen, } * גָּנַב : גְּנֵבָה
dienaar, * מְשָׁרֵת : נַעַר : שָׂרִיס : שרת : סרס
dienen, שֵׁרֵת : עָבַד
dienſt, * עֲבוֹדָה : עָבַד : שָׁרֵת
dienſtknecht, עֶבֶד
dienſtmaagt, * אָמָה : שִׁפְחָה : שפח
dienſtbaarheit, * עֲבֹדוֹת : עָבַד
diep, עָמֹק
diepte, * מְצוּלָה * עֹמֶק : בְּכִים : נִבְכִים צול
diepten, * מַעֲמַקִּים : עָמַק
diere, חַיָּה
diergelyk, זֶה
dye, יֶרֶךְ
dyk, * סוֹלְלָה * מַסְלוּל : סָלַל
dyken, * מְסִלּוֹת : סָלַל
dyken maken, תָּלַל
dik, עָבָה
dikte, * מַעֲבֶה : עָבָה
dikke balken, * עֹב : עב
dikke drek, עַבְטִיט
dikke duiſterniſſe, עֲלָטָה : עלט

dikke

dikke wolk, * עוֹב עָב
dilikaat, * ענג : עָנוֹג
discipel, * תַּלְמִיד : לָמַד
disponeeren, כון
disputeeren, יכח
distruweeren, עָרַף
dikwils, מַה
ding, דָּבָר
dingen, שָׂכַר
distel, סִרְפַּד : חֶרְחָר : דַּרְדַּר * שַׂיִח : קמש : קָמוֹשׁ *
distelen, * בָּרַק : בָּרָקָנִים * קִמְשׁוֹנִים קמש
distel bosch, שַׂיִח
dit, זֶה : זאת * זוּ * זוֹ
dochter, * בַּת בְּנָה
dochters; * בְּנוֹת : בָּנָה
doen, of dier tyd, אָז
doen, פָּעַל : עָשָׂה : עָלַל : עָבַד
doek, * דַּק : דַּקָּק
doelwit, * נָטָר : מַטָּרָה * מַטָּרָא *
dol, שִׁגָּע : מְשֻׁגָּע * הָלַל
dolheit, * שִׁגָּעוֹן : שגע
dom, בַּעַר
dom mensch, בַּעַר
donder, קוֹל : רַעַם
donker, כָּהָה : חשך : אָפֵל
donkerheit, * אֹפֶל, מַאֲפֵל * אִישׁוֹן : אישון חֲשֵׁכָה : חֲשֵׁכָה *
dood, מָוֶת : אָסוֹן
doodelyk, * אָנוּשׁ : אָנַשׁ
doodgraaver, * קֶבֶר : קבר
doode beenderen huis, נָצַר

dood lichaam, * נִבְלָה : נְבֵלָה * פֶּגֶר : נָפַל
doode, רָצַח : קָטַל : הָרַג
doodinge, רֶצַח : קֶטֶל : הֶרֶג
doodslager, רֹצֵחַ
doodslag, דָּם
doode menschen, * רְפָאִים * מוֹת : מֵתִים רָפָה
doof, חֵרֵשׁ
dooyer van een ey, * חֶלְמוֹת : חֶלֶם
doolen, נוֹר
doopen, שָׁטַף : טָבַל : טָחַן
door, * בְּעַד : עָדָה
doorbooren, רָצַע : נָקַב : חָלַל
doorblaazen, פּוּחַ : נָשַׁב
doorbreeken, שָׁבַר : פָּרַץ : הָרַס
doorgaan, עָבַר
doorgraaven, נָקַר : חָתַר : חָפַר
doorgronden, חָקַר
doorgrondinge, חֵקֶר
doorhouwen, שִׁסַּף : בָּקַע
doorknaagen, נָקַף : נִקַּף
doorluchtig, * רָוַח : מֶרְוָח
doorloopen, שׁוּט
dooren boom, אָטָד
dooren bosch, שָׁמַר : שָׁמִיר * סְנֵה
dooren haage, * נַעֲצוּץ : נעץ
dooren struik, אָטָד
doorne, נעץ : נַעֲצוּץ * חוֹחַ : חֵדֶק : אָטָד קוֹץ : עַקְרָב : סְנֵה : סִלּוֹן : סִלּוֹן * סִיר
doornen, * צִנִּים * צִנִּינִים * שָׂכִים * צנן שׂוּךְ
doorschieten, יָרָה

door-

doorſnyden, גָּזַר , גָּזַר , בָּקַע
doorſteeken, טָעַן , חָלַל , דָּקַר , בִּתֵּק
doorſtooken, חָלַל
doortrekken, עָבַר
doorwaayen, פּוּחַ , נָשַׁב
doorwandelen, הָלַךְ
doorweiken, שָׁרָה
doorwonden, חָלַל
doorzien, רָאָה
doorzoeken, חָקַר , חָפַשׂ , בִּלֵּם
doorzoekinge, חֵקֶר , חֵפֶשׂ
doorzoekingen, * חָקַר , * חֲקָרִים
dor, יָבֵשׁ
dorp, פְּרָז , פְּרָזוֹן * כְּפָר
dorpen, * חָיָה , חַוּוֹת * בָּנָה , בָּנוֹת , חָצַר , חֲצֵרִים *
dorpman, פְּרָזִי
dorpel, פֶּתֶן , מִפְתָּן * סַף , סַף * אַיִל שִׁקּוּף , מַשְׁקוֹף *
dorſchen, חָבַט , דּוּשׁ
dorſchinge, * דּוּשׁ , דִּישׁ * מְדֹשָׁה
dorſch-vloer, גֹּרֶן
dorſch-wagen, * מֹרַג , חָרִץ , חָרוּץ
dorſt, * צָמָא * צָמָאוֹן
dorſten, צָמֵא
dorſtich, צָמֵא
draad, * פְּתִיל , פְּתִיל * חוּט , חֻלְיָה , חֻלְיָה *
draad in de oogen, * בָּלַל , תִּבֵּל *
draagen, סָבַל , נָשָׂא , כוּל
draager, סַבָּל
draagende vrouw, הָרָה
draayen, שׁוּר , פְּתַל , עָקַשׁ , עִבֵּת
draake, * תַּנִּין , תַּנִּין *
draaven, דָּהַר
dragma, * דַּרְכְּמוֹן , דַּרְכְּמוֹן *
dragt, הָרָה
drank, מִשְׁחֶה * שָׁקָה , מִשְׁקֶה * שֵׁכָר שָׁרָה , שְׁתִיָּה *
drank-offer, נֶסֶךְ
drek, * רֹמֶן , גֶּלֶל , אָשְׁפָּה , אַשְׁפָּה * פֶּרֶשׁ , יְצָא , צֵאָה * חָרִי , חֲרִיוֹנִים * צֶפַע , צְפִיעוֹת *
drek-gooden, * גֶּלֶל , גְּלוּלִים
drenken, שָׁקָה
drenk-bak, * שָׁקָה , שִׁקֶּת *
driejakel, * צָרַר , צְרֹר
drie, שָׁלֹשׁ
driejarich, * שָׁלֵשׁ , מְשֻׁלָּשׁ * שְׁלִישִׁיָּה *
drieling, שָׁלֵשׁ
drieſnaarig inſtrument, * שָׁלֵשׁ , שָׁלִישִׁים *
driftig, מַהֵר , חָפַז , בָּהַל
dryven, מָנַהַג * נָדַח , נָדַח , דָּחַף , דּוּחַ , פְּעַם , נִצַּח , נָהַג
dryvinge, * נֶדַח , מַדּוּחִים
dringen, פָּצַר , לָחַץ , אִלֵּץ
drinken, שָׁתָה , שָׁקָה
drink-bak, * שָׁקָה , שִׁקֶּת *
drink-ſchaale, סַפָּל
droeffeniſſe, * אָנָה , אֲנִיָּה * תַּאֲנִיָּה * עָצַב , עִצָּבוֹן * דָּאַב , דְּאָבָה * דַּאֲבוֹן *
droefheit, * יגה , תּוּגָה * יָגוֹן *
droeſſem, * שְׁמָרִים * קָבַע , קֶבַע * שֶׁמֶר
droevig zyn, עָצַב , יגה , דָּאַב , אָנָה
dromedaris, * בכר , בִּכְרָה *
dronk, גְּמֵא

dronkaart, * סָבָא ; סוֹבֵא
dronken, שִׁכּוֹר , רָוֶה
droog, שָׁרָב : צָחֶה : צָחֶה * יָבֵשׁ : חָרֵב
droogte, * חֹרֶב : בָּצֹר : בַּצֶּרֶת * יַבֶּשֶׁת צִיָּה : צָחַח : צָחִיחָה * יָבֵשׁ
droogten, חֲרָרִים * חָרַב : חֲרֵבוֹנִים * צָחַח : צַחְצָחוֹת * לֹאב : תַּלְאוּבוֹת * חָרַר
drooge plaats, צָחִיחָה * חָרַב : חָרְבָּה * צִיָּה : צִיּוֹן * צָחַח
droom, חֲלוֹם
droomen, חָלַם
droppel, נָטָף : מַר : דֶּלֶף : אָגֶל
droppelen regen, * רָבַב : רְבִיבִים
druive, אֶשְׁכּוֹל * עֵנָב : סְמָדַר : בֹּסֶר שֵׂכָל
druiven, * עוֹלֵלוֹת : עלל
druiven leezen, * עוֹלֵל : עלל
druiven leezinge, * עוֹלֵלוֹת : עלל
drukken, עוֹק : מָעַךְ : חָנַק : זור עָשַׁק : עָשָׂה : עָנָה
drukkinge, עוֹק : מוּעָקָה * מִיץ : לַחַץ עֹשֶׁק
drukkingen, * עֲשָׁקוֹת : מַעֲשַׂקוֹת
dubbelt, כֶּפֶל
dubbelheit, * כָּפַל : מַכְפֵּלָה
dubbelt geverft, * שָׁנִי : שָׁנָה
duidelyk, * מְפֹרָשׁ : בֵּאֵר פָּרַשׁ
duidelyk uitleggen, בָּאֵר
duif, יוֹנָה : גּוֹל *
duive drek, * רְבִיוֹנִים : רֹב : חֲרִיוֹנִים חָרֵר
duiker vogel, שָׁלָךְ
duim, כֹּהֶן

duiſter, עָרֵב : חֹשֶׁךְ : עהם
duiſter zyn, קָדַר
duiſterheit, * אֲפֵלָה * אִישׁ : אִישׁוֹן אָפֵל : מַאֲפֵל *
duiſterniſſe, * חֹשֶׁךְ : אֹפֶל : אֲפֵלָה * מַאֲפֵל עֲלָטָה * עוֹף : עֲיפָה * עֵישֶׁף * נֵשֶׁף צַלְמָוֶת * קָדַר : קַדְרוּת * עֲרָפֶל : עלט צֵלֶל
duiſtere plaats, * חֹשֶׁךְ : מַחְשָׁךְ
duiſtere, geringe menſchen, * חֲשֻׁכִים חָשֵׁךְ
duivel, שָׂעִיר * שֵׂעִיר : שֵׁד * שָׂטָן
duivels konſtenaar, * יָדַע : יִדְּעֹנִי
duizend, אֶלֶף
dun, צְנוּמָה * דָּקַק : דַּק * דַּל : רָקַק : רַקָּה * צנם
dun doek, * דַּק : דָּקַק
dus zy verre, * חָלִילָה : חָלַל
duur, יָקָר
duurbaar, יָקָר
dwaalen, תָּעָה : שָׁנָה : שָׁנַג : טָעָה
dwaalinge, * תֹּעָה : שְׁנָגָה * מְשׁוּנָה
dwaalingen, * שְׁנָיוֹת : שְׁנָה
dwaalende gezang, * שְׁנָיוֹן : שְׁנָה
dwaas, * נָבָל : אוֹל : אֱוִיל
dwaasheit, * הוֹלֵלוֹת * אוֹל : אִוֶּלֶת נָבָל : נַבְלוּת * נְבָלָה * הָלַל : תְּהֹלָה * אוֹל : אִוֶּלֶת *
dwaaze dingen, * סָעָרָה * שַׂעַר * סוּף : סוּפָה שָׂעַר : סַעַר : שְׂעָרָה *
dwerg, * נַמִּים : נָמָד
dwingen, אָנַס

E.

Ebbenhout, * הבן : הָבְנִים
edele, en welgeborene, * חוֹרִים חָוַר
edelman, * נָדִיב : נָדַב
edele wynſtok, שֹׂרֵק
edele geſteenten, * פנן : פְּנִינִים
edik, חֹמֶץ
eed, שָׁבַע : שְׁבוּעָה * שְׁבוּעַ * אָלָה
eed ſweeren, שָׁבַע : נִשְׁבַּע * אָלָה
een, אֶחָד : אַחַת * חַר * אַחַד * אֶחָד *
eenige, יָחַד
een eenigſte, eenig geboorne, } יָחַד : יָחִיד *
eenhooren, רְאֵם
een beurt, een maal, } פַּעַם
eenvoudig, * תָּמִים : תַּם
eenzaam, גַּלְמוּד : בָּדָד
eenzaam leeven, בָּדָד
eenzaamheit, בָּדָד
eenzaam zonder kinderen, * עֲרִירִי עֵרֶר
eerder, טֶרֶם
eere, פְּאֵר : כָּבֵד : כָּבוֹד * יְקָר : הָדָר
eeren, כַּבֵּד
eere bewyzen, הָדַר
eergufteren, * שָׁלִשׁ : שִׁלְשׁוֹם
eerlyk, יָאָה
eerſt, * חָלַל : תְּחִלָּה
eerſte, * תְּחִלָּה : חָלַל : רֵאשִׁית * רֹאשׁ : רִאשׁוֹן *
eerſte druif, סְמָדַר
eerſtelingen, * בְּכוּרִים : בכר רֵאשִׁית * ראש
eerſtgebooren, * בְּכוֹר : בכר
eerſte geboorte, * בְּכוֹרָה : בכר
eerſtemaal baaren, * מַבְכִּירָה : בכר
eerſte vrucht, * בְּכוּרִים : בכר
eerſte geboore maaken, בַּכֵּר
eertyts, קֶדֶם : פָּנִים
eerwaardig, * יָרֵא : נוֹרָא
eeten, אָכַל : בָּרָה : לָחַם
eetens waar, אֹכֶל
eeuwe, דּוֹר : עוֹלָם
eeuwig, עַד * עֵד * עֵדָה : עוֹלָם
eeuwigheit, נֶצַח : עוֹלָם
effen, יָשָׁר
effen vlak veld, * מִישׁוֹר : יָשָׁר
egdiſſe, הִכְמִיט : כּוֹחַ * לְטָאָה
egge, שְׁדֵד
eieren, * בֵּיצִים : בֵּיץ
eilieve, נָא
eilieve doch, * אָנָּה : אָן
eigendom, סְגֻלָּה : סגל
eiken boom, eiken boſch, } אָלָה : אַלּוֹן * אַלָּה *
eilaas, * אֲבָה : אֲבוֹי
eiland, אִי
einde, * אַחֲרִית : אַחַר : אֶפֶס : גַּבְלוּת * כְּלָה : תִּכְלָה * תַּכְלִית * גַּבָּל : מִגְבָּלוֹת * תַּאֲוָה * קָצָה : קָצִין : קֵץ * עֵקֶב : סוֹף תָּאָה

eindigen, כָּלָה : גָּמַר
eindelyk, עֶקֶב
eiſch, * שְׁאֵלָה * בַּקָּשָׁה : בַּקָּשָׁה
eiſchen, שָׁאַל : בָּקַשׁ
eiſcher der ſchulden, נֹגֵשׂ
el, * גֹּמֶד : אַמָּה
elende, עֳנִי * הוֹגָה : עֳנִי
elendig, * עָנָה : עָנִי
elendigen, * מְרוּדִים : עֲנִיִּים * רוּד : עָנָה
elle boog, גֹּמֶד
elpen been, * שֶׁנְהַבִּים : שֵׁן
els, * מַרְצֵעַ : רָצַע
emmer, * דְּלִי : דָּלָה
emmers, * מַשְׁאֵבִים : שָׁאַב
enge, * צַר * אוֹן : צוֹר : צָר
engel, * מַלְאָךְ : לאך
engelen, * אֱלֹהִים : אֱלֹהַּ
engte, * מָצָר : צָרַר
enkel, קַרְסֹל
enkelen, * אֲפָסִים : אֶפֶס
erfdeel, * מוֹרָשָׁה * יְרֻשָּׁה : יָרַשׁ
erfgenaam, * יוֹרֵשׁ : יָרַשׁ
erfſeniſſe, * יְרֻשָּׁה : יָרַשׁ
erreten, * זֶרַע : זֶרַע
erve, יָרַשׁ
etter, * טִרְיָה : טרה
etterbuit, * חֲבוּרָה : חָבַר
exter, אַיָּה
ezel, * חֲמוֹר : חָמַר
ezels veulen, עַיִר
ezelinne, אָתוֹן

F.

FA: FE: FI: FL: FO:

FAkkel, * לַפִּיד : לפד פָּלָה
feeſt, } * חַג : חָגַג
feeſt-dag, }
feeſt houden, חָגַג
feeſthoudinge, * עֲצֶרֶת * עָצָר : עָצַר
feeſt offerhande, * חַג : חָגַג
feilen, שָׁנָה
feilinge, * מִשְׁנֶה : שָׁנָה
fenyn, * חֲמַת * חֵמָה : רֹאשׁ
fyn, * דַּק : דָּקַק
fyn affchaaffel, גוֹשׁ
fioolen, * שָׁלִשִׁים : שָׁלֹשׁ
fioolen bloemen, * דוּדָאִים : דוֹד
flaauw, * אֻמְלָה : דָּוֶה
flaauw zyn, * אֻמְלַל : אמל
fledermuis, * תִּנְשֶׁמֶת : נשם
fleſch, * אֲשִׁישָׁה * נִבֶּל : אֶשֶׁשׁ
fleſſchen, * אוֹב : אבות
flikkeren, * נוֹץ : נָצַץ
flinkeren, * נוֹץ : נָצַץ
fluit, * חָלִיל : חָלַל
fluiten, * נְקָבִים : נָקַב : שָׁרַק
fluiters, * חוֹלְלִים : חָלַל
fondament, * אשה : אֲשִׁיָּה * אָשִׁישׁ
יָסַד : מוֹסָד * יְסוֹד * אשׁשׁ
fondamenten, * שׁוּת : שָׁתוֹת
fondateur, יָסַד

fon-

fonderen, יְסֹד
fontein, * מָקוֹר * עַיִן , מַעְיָן
form, בָּנָה , תַּבְנִית * תָּבֵן , מַתְכוֹנֶת *
fraai, הָדָר
fraaiheit, הָדָר
frankryk, * צָרְפַת , צָרָף
friſch, * חָיָה , חָיוּת
fronſelen, קָמַט
fruit, * פְּרָה , פְּרִי

G.

GA: GE:

GAldery, * עקה , מַעֲקֶה * נָתַק , אַתִּיק * רחט , רָהִיט *
gaan, חָלַף , הָלַךְ , דָּדָה , דָּרַךְ , בּוֹא , אָזַל רָגַל , צָעַד , עָלָה , עָבַר , סָבַב , יָצָא , ילך
gaapen, פָּעַר
gaaderen, קָבַץ , צָבַר , דָּגַר , אָגַר
gaffel, * קלשון * זלג , מַזְלֵג
gal, * ראש , מְרַר , מְרָרָה
galban, * חֶלְבְּנָה חֶלְבָּנָה
galg, עֵץ
gang, צַעַד , הֵלֶךְ
gangen, * הָלַךְ , מַהֲלָכוֹת * פְּעָם , פְּעָמִים * צָעַר , מִצְעָדִים *
gangbaar, * עָבַר , עוֹבֵר
garf, עֹמֶר
garnizoen, * נצב , נְצִיב
garſt, * שְׁעָרָה שְׂעַר
garve, * עָמַר עֹמֶר

gaſt, חֵלֶה , אֹרַח
gaſtmaal, כָּרָה
gat, * נָקַר , נְקֻרָה * נקק , נִקִּיק * חור
gave, * תְּשׁוּרָה * נָתַן , מַתָּנָה * מַתָּת * שור
geacht, חָשַׁב
gebak, * אָפָה , מַאֲפֶה
gebakken, אָפָה
gebakert, חָתַל
gebed, * פִּלֵּל , תְּפִלָּה *
gebeente, גֶּרֶם
gebergte, * הָרַר , הַר *
gebieden, צִוָּה
gebod, * צִוָּה מִצְוָה * אָמַר , מַאֲמַר *
gebooden, * פָּקַד , פְּקוּדִים *
gebonden, * אָסַר , אָסוּר * אַסִּיר *
geboorte, * תּוֹלְדוֹת * מוֹלֶדֶת * לֵדָה יָלַד
geboorne, יֶלֶד
geborſten, בָּקַע
gebouw, * בָּנָה , תַּבְנִית * מִבְנֶה * בִּנְיָן
gebouden akker, כַּרְמֶל
gebraad, קָלָה
gebraaden, * קָלִי * קָלִיא * צָלָה , צָלִי * קָלָה
gebrek, * חָסַר , מַחְסוֹר * חֶסְרוֹן * מום
gebrekkelyk, מום
gebroken, שָׁבַר
gedaante, * צוּר , צוּרָה * בָּנָה , תַּבְנִית * תֹּאַר , רָאָה מַרְאֶה *
gedachte, * חָשַׁב , מַחְשָׁבָה * מַחְשֶׁבֶת * שָׂרַשׂ , רָעָה , רַעְיוֹן * כעף , סָעִיף * עָשָׂה , עֲשִׂיתָנוֹת * עַשְׂתוֹת *

gedachtenis, * זָכַר : זִכָּרוֹן * זֵכֶר
gedeelte, חֵלֶק : חֵבֶל
gedenken, עָשֹׂת : זָכַר : דִּמָּה
gedenk-teeken, זֵכֶר
gedenk-teekens,* טטָפוֹת : טטף
gedenk-briefkens,* טטָפוֹת : טטף
gedichtzel, יֵצֶר
gedierte, * חַיָּה : בהם : בְּהֵמָה
gedierte der aarde, * קום : יְקוּם
gedruis, * חֲמוּלָה * הָמָה : הָמוֹן * הֶמְיָה * שַׁעֲטָה * שְׁאָה : תְּשׁוּאוֹת * שָׁאוֹן * המל שעט
gedruis maaken, פָּצַח
geduurig, * תָּמִיד : תמד
gedwongen, אָנַס
ge-eert, כָּבֵד
ge-effent, חָבַן
geel, יָרֵק
geelachtig, * יָרֵק : יְרַקְרַק
geelzucht, * יָרֵק : יֶרֶקוֹן
geen, בַּל : אֵין
geenderly, אֵין
geenzins, בַּל
geers , רִחַן
geeſelinge, * בְּקָרֶת : בִּקֵּר
geeſt, רוּחַ
geeſt geeven, נָוַע
geeven, * נָתַן : יהב : הָבָה * הַב
gegrondt, יָסַד
geheel, * כֹּל : כָּלִיל : כְּלַל : שָׁלֵם : תָּמַם
geheelelyk , * כָּלִיל : כְּלַל
geheiligt zyn, קָדַשׁ
geheim, רָז : סָתַר : כוד
gehemelte des monts, * חֵךְ : חִכּ
gehert, לֵבָב
gehoor, קָשֶׁב : שָׁמַע
gehoorzaam, שָׁמַע
gehoorzaamheit, * שָׁמַע : מִשְׁמַעַת
gehouwt, בָּעַל
gehouwt man, בַּעַל
gehuil, * יִלֶּלָה : ילל
geit, * עֵז * עָז : גדה : גְּדִי * צְפִיר : שָׂעִיר *
geitenbok, * גְּדִי : גדה
geitjens, * גְּדָיִים : גדה
gejuich, * צָהֳלָה : צָהַל
gejuich maaken, רָנַן : רִיעַ
gekyf maaken, נָצָה
geklank, הֵקַע
gekoppelt, צָמַד
gekromt zyn, שָׁחַח
gekroont, * עָטַר : עֲטָרָה
gekrult, תָּלַל
gekrulde lokken, * תַּלְתַּלִּים : תָּלַל
gelaat, * רְאֶה : כַּרְאֶה * נִכֵּר : הַכָּרָה
geld, כֶּסֶף
geleegen, * צוּק : מָצוֹק
geleegentheit, * עָמַד : מַעֲמָד
geleent, * שָׁאוּל : שָׁאַל
geleert, * לָמַד : לָמוּד
geleiden, * נָהַג : הָלַךְ : אָשַׁר : מְאַשֵּׁר * נָחָה : נָהַל
gelyk, שָׁוָה : דָּמָה : גִּיל
gelykelyk, יַחַד
gelykenis, מָשָׁל

gelykeniſſe, * דִּמְיוֹן * מָשָׁל : מוֹן : תְּמוּנָה * דְּמוּת : דְּמָה *
gelymt, דָּבַק
gelofte, נֶדֶר
gelooven, אָמַן
geloutert, * מְצֹרָף * זָקַק : מְזֻקָּק : צָרַף :
geluid, * שְׁמוּעָה * שִׁמְעָה
geluid geeven, רָנָה : רִיעַ : פָּצַח
gelukkig achten, אָשַׁר
gelukkig zyn, צָלַח
gelukkig pryzen, אִשֵּׁר
gelukkig worden, אָשַׁר
gelukzalig, אִשֵּׁר
gelukzaligheit, אַשֵּׁר
gelukzaligheden, * אַשְׁרֵי : אָשַׁר
gemak, of vertrek, תָּא
gember, * קְנָדַד : קִנְדָּת *
gemeen, * חֹל : חָלַל
gemeente, * עֵדָה : עָדַד : קָהָל
gemeſt, * בָּרָא : בָּרִיא *
gemoet, נֶפֶשׁ : רוּחַ
gemoet te koomen, פָּגַע
gemuilband, חָסָם
gems, זֶמֶר
genade, * חֵן : חֲנִינָה * חֵן
genade doen, genadich zyn, } חָנַן
genadich, * חַנּוּן : חָנַן
genees meeſter, * רוֹפֵא : רָפָא
geneezen, רָפָא : נָהָה
geneezinge, * אֲרֻכָה : אֶרֶךְ : מָזוֹר : אָרַךְ : זור : רְפוּאָה * רוּף : תְּרוּפָה * עָלָה : תְּעָלָה * רָפָא : מַרְפֵּא *
geneever boom, רֹתֶם
genoeg, רַב : רַב * דַּי
genoegzaam, סָפַק
genoeg zyn, סָפַק
genoodigt, קָרָא
genootſchap, * רֵעַ * רֵעַ : רֵעוּת
geparſt, צוֹק
geplekt, * טָלוּא : טלא
gepeupel, * סוּף : סָךְ
gequelt zyn, עָנָה
gequeſt, נָנַף
geraas, * מְהוּמָה : הום * הָמָה : הָמוֹן * שְׁאָה : שָׁאוֹן *
gerecht, * מִשְׁפָּט : שָׁפַט
gerechtigheit, צֶדֶק
gerechtvaardigt, צָדַק
gerimpelt, קָמַט
gerichte, * מִשְׁפָּט : שָׁפַט * דִּין : דון * פְּלִילָה * פָּלַל : פְּלִילִיָּה *
gericht oeffenen, פָּלַל
gering, * דַּל : דַּלַל * זוֹלֵל : זול
gereedſchap, * כְּלִי : כֶּלָה
gereekent, * נִסְמָן : סמן
geringſte, * דַּלָּה : דַּלַל
gering achten, זול
geringe dingen, * זוֹל : זלות
geroep, * צָעָק : זָעַק : זָעֲקָה * צָעָק : צְעָקָה * רֵעַ : רִיעַ : רְנָנָה * רָנַן : רֵעַ * שָׁוַע * שׁוּעַ : שַׁוְעָה *
geroeten, בָּרַךְ
gerooſt, * מִרְכֶּבֶת * קָלִי : קָלְיָא * קָלָה : רבך
gerſt, * שְׂעוֹרָה : שָׂעַר

geruſt, שָׁלֵו * שָׁקַט : שאן * שָׁאֲנַן * שָׁלָה : שָׁלֵו *
geruſt in alles, * שַׁלֲאֲנַן : שאן
geruſtheit, * שַׁלְוָה : שָׁלָה
geſchal, * תְּרוּעָה . ריע
geſchenk, * מִנְחָה : מנח * בְּרָכָה : בָּרַךְ * מַתָּנָה * מַתָּת * מַתָּן * נְשָׂא : מַשָּׂאֵת * שיה : שַׁי : שֹׁחַד : שור : תְּשׁוּרָה * נָתַן
geſchenken, * שִׁלֻּחִים : שָׁלַח
geſcheurt, * קָרוּעַ : קָרַע
geſcheurde kleederen, * סְחָבוֹת : סָחַב
geſchied, * הָיָה : עָשָׂה
geſchiedeniſſe, * מַעֲשֶׂה : עָשָׂה
geſchildert, * מָשׁוּחַ : מָשַׁח
geſchimmelt, * נקד : עָבַשׁ
geſchoren, * גִּלֻּחַ : גָּלַח
geſchoore wol, * גֵּז : גָּזַז
geſchreuw, * צְוָחָה : צָוַח
geſchrei, * בְּכִי * אָנַק : אֲנָקָה * נְאָקָה * בְּכָה
geſchreven, * כָּתוּב : כָּתַב
geſchrift, * מִכְתָּב : כָּתַב
geſchut, תֹּתָח
geſlacht, * מִשְׁפָּחָה : שפח
geſlacht regiſter, יָחַשׂ
geſlaagen, לָבַט
geſleeten, * בְּלוּי : בָּלָה
geſlooten, * סָגוּר : סָגַר
geſneedene, * סָרִיס : סרס
geſpan, צֶמֶד
geſpeent, גָּמַל
geſponnen, * מַטְוֶה : מָטָה : מְקֻוֶּא * קָוָה
geſprydt, יָצַע
geſprenkelt, עָקֹד * נקד : נָקוֹד
geſtaadig, geſtaadiglyk, } * תָּמִיד : תמר
geſtaadig in werk, טָרַד
geſtalte, * דְּמוּת : מַרְאֶה * רָאָה
geſtelt, יְצִב : מָנָה
geſternte, * כִּימָה : כוכב : כוֹכָבִים * כים
כְּסִיל : כְּסִיל *
geſtilt, שָׁקַט
geſtorven, * מֵת : מות
geſtooten, * כְּתִית : כָּתַת
geſtoelte, * מוֹשָׁב : כיר : כִּיּוֹר * יָשַׁב
getal, * מִנְיָן * סֶכֶס : מִכֶּס * כָּבַד
תֹּכֶן : סְפַר : מִסְפָּר *
geteekent, * רְשׁוּם : רשם
getelt, מָנָה
getier, * מְהוּמָה : הום : הָמוֹן * הָמָה
שאה : שָׁאוֹן * צָוַח : צְוָחָה *
getrouw, אָמַן
getrouwheit, * אֱמוּנָה * אֱמוּן : אָמַן
getrouwt, בָּעַל
getrouwt man, בַּעַל
getrouwde vrouw, * בְּעוּלָה : בָּעַל
getuige, * עֵד : עוד
getuige zyn, עוד
getuigeniſſe, * עֵדוּת * תְּעוּדָה : עוד
gevaar, סָכַן
gevaarlyk, סָכַן
geval, * פֶּגַע * מִקְרֶה : קָרָה
gevangen neemen, שָׁבָה
gevankelyk wegvoeren, גָּלָה : שָׁבָה
gevange zyn, שָׁבָה

gevankeniſſe, מַהְפֶּכֶת * בּוֹר * הָפַךְ : שִׁבְיָה * סָגַר : סוּגַר * נָטַר : מַטָּרָא * כֶּלֶא * שָׁמַר : מִשְׁמֶרֶת * מִשְׁמַר * שָׁבָה

gevangenhuis, סֹהַר

gevecht, * נֶגֶד : תִּגְרָה

geveſt, נִצַּב

gevlochten, שׂרג : קְשָׁה * מִקְשָׁה

gevogelte, צִפּוֹר : עוֹף

gevoelen, בּוּן

gevonden, מְצָא

gewaad, עָטָה : מַעֲטֶה * בֶּגֶד

gewapend, חָלַץ

gewapende, * חֲמֻשִׁים : חָמֵשׁ

gewas, * קוּם : קָמָה * עָרָה : עָרוֹת

geweekt, * שָׂרָה : מִשְׂרָה

geween, * בָּכָה : בְּכִי

geweer, שֶׁלַח

geweeſt, הָיָה

geweld, עָרַץ : מַעֲרָצָה * חָמָס

geweld doen, חָמַס

geweldenaar, * עָרִיץ * חָמֵץ : חוֹמֵץ * עָשַׁק : עָשׁוֹק * עָרַץ

geweld gebruiken, עָרַץ

gewelfzels, * גּוֹב : גֻּבִּים

gewennen, סָכַן : לָמַד : חָנַךְ

gewent, * סָכַן : לָמַד : לָמוּד

gewigt, אֶבֶן

gewigte, * שָׁקַל : מִשְׁקָל

gewigten, * מִפְלָשִׁים : פֶּלֶס

gewilliglyk geeven, נָדַב

gewilliglyke gaven, gewilliglyke offerhande, נָדַב : נְדָבָה *

gewin, בֶּצַע

gewin doen, עָמַר : בָּצַע

gewin zoeker, * בּוֹצֵעַ : בָּצַע

gewondt, פָּצַע : חָלַל : בָּצַע

gewoonte, חֹק * דֶּרֶךְ : חַקָּק

geworpen, שָׁלַךְ

gewortelt, שֹׁרֶשׁ

gezalft, נָסַךְ : מָשַׁח

gezang, שׁוּר : שִׁיר * זָמַר : זִמְרָה * זְמִיר

gezangen, * זָמַר : מְזַמְּרוֹת

gezante, * שָׁלִיחַ * צִיר : לְאָךְ : מַלְאָךְ * שָׁלַח

gezeegent, בָּרַךְ

gezel, * מֵרַע * רֵעַ * עָמִית : חָבֵר * רוּעַ

gezelſchap, * חֶבְרָה : חָבַר

gezigt, * רָאָה : רְאִי * פָּנִים : פָּנָה

gezichte, * מַרְאֶה * חָזוֹת : מַחֲזֶה * חָזוֹן * רָאָה

gezoden, * בָּשַׁל : מְבֻשָּׁל

gezond, * בָּרָא : בְּרִיא

gezond worden, חָלַם

gezondheit, * אָרְכָה : אֶרֶךְ

gezonden, שָׁלַח

gezonken, צָלַל : טָבַע

gezouten, מֶלַח

gezuivert, נָקָה : טָהֵר : בָּרַר

gezwagtelt, חָבַשׁ

gezwel, צָבָה : בָּעָה

gezwollen, צָבָה : בָּצַק

gezworen, שָׁבַע

gierig, gierigaart, כיל : כְּלִי * כִּילַי *

gieten, נָתַךְ : יָצַק : נָסַךְ

gietinge, * יְצוּקָה * יָצוּק : מוֹצָקֶת * הֻתּוּךְ

giften, מַתָּנוֹת
gy, אַתָּה : אַתְּ
gy lieden, אַתֶּם : אַתֶּן : אַתֶּנָה
gisteren, * תְּמוֹל * אֶתְמוֹל : תמל
gister avond, אֶמֶשׁ
glad, עָשֵׁת : מָרַק : חָלָק
gladdigheit, * עֶשֶׁת : חָלַק : חֲלָקָה
gladdigheeden, * חָלָק : חֲלַקְלַקּוֹת
glad maaken, קלל : קַלְקֵל
glans, יְפְעָה * זִיו : זוּז : זֹהַר : הָלַל : תְּהִלָּה * עֶשֶׁת : נָהַר : גְּהָרָה * נָגַהּ : נוֹגַהּ * יפע פְּאֵר : פָּאֳרוֹר *
glinsteren, יפע : נָצַץ : קָרַן
glinsterende gesteente, * בָּרַק : בָּרֶקֶת
globus, * גַּלָּל : גַּלְגַּל
gloeyende koolen, פֶּחָם
godt, * אֱלֹהַּ : אֱלֹהִים * אֵיָל : אֵל * אֶדֶן : אֲדֹנָי יְהוָה : יְהֹוָה
godloos, רָשָׁע
godloosheit, רֶשַׁע
godloos draagen, } רָשָׁע
godloos handelen, }
godloos zyn, רָשַׁע
goet, טוֹב
goetheit, * טוֹב : טוּבָה
goederen, רְכוּשׁ * נכס : נְכָסִים * אוֹן רָכַשׁ
goedertieren, } חֶסֶד
goedertierentheit, }
goet zyn, } יָטַב
goet doen, }
goet daadig, * חֶסֶד : חָסִיד
goetdunken, שְׂרֵרוּת * יָטַב : שָׂרַר
goetgunstig, רָצָה
goetgunstigheit, * רָצוֹן : רָצָה
golve der zee, * גַּל : גַּלַּל : שָׁבַר * מִשְׁבָּר
gomme, * חֶלְבָּנָה : חֶלֶב
goochelaar, * מְעוֹנֵן : עָנַן
goochelaars, * אִטִּים : אטט
goochelaarster, * עוֹנֶנָה : עָנַן
goochelaarye, עָנַן
goot, * צִנּוֹר : צנר
gooten, * רָהָטִים : רהט
gordel, חָגַר : חֲגוֹר * אֵזוֹר : אַזַּר * אַבְנֵט כֶּסֶל : מָזַח *
gorden, שְׁנַם : חָגַר : אָפַד : אָזַר
gordein, * יְרִיעָה : יָרַע
gorgel, * גָּרוֹן : גַּרְגֶּרֶת
gort, * רִיפוֹת : רוף
goud, כֶּתֶם : חָרוּץ * זָהָב : כֶּצֶף : פָּז * סָגַר : סְגוֹר *
goudgierig, * דהב : מַדְהֵבָה
goude kleinoot, * כֶּתֶם : כִּכָּתָם
goudsmit, צוֹרֵף
goude pennink, זָהָב
graaf, * פַּחַת : פָּחָה
graanen, * פָּרַד : פְּרִדוֹת
graaven, נָקַר : כָּרָה : חָתַר : חָרַת : חָפַר קוֹר
graft, שׁוּחָה * שָׁאַל : שָׁאוֹל * קֶבֶר : בור שַׁחַת : שְׁחָה : שְׁחוֹת * שׁוּחַ
grafsteede, קֶבֶר
gragt, שׁוּחָה * חָרַץ : חָרוּץ * גֶּבְא : בור שׁוּחַ
grachten, * גֹּבִים : גוב
gram zyn, חָרָה : אָנַף
gramschap, חָרָה : אָנַף

granaat appel, רִמּוֹן : רִמּוֹן * כַּפְתֹּר
gras, * חָצִיר * דֶּשֶׁא : אחה : אָחוּ
gras wyde, * אחה · אָחוּ
gras worm, גָּזָם
graveeren, חָקַק : חָרַת : קָלַע
graveeringe, * מִקְלַעַת * פְּתוּחַ : פְּתִיחַ : קָלַע
grendel, * מַנְעוּל * בָּרַח : בְּרִיחַ : נָעַל
grendels, * אֲרָבוֹת : אֶרֶב
grens, * פֶּרֶק : גָּלִיל : גָּלַל
grenspaale, * גְּבוּל : גבל
griek, } יָוָן
griekeland, }
griffel, } חֶרֶט
geriffie, }
grypen, תָּפַשׂ : חָזַק : אָחַז
grypvogel, נֵץ
grys, * שֵׂיבָה : שָׂב
grys worden, שׂוּב
grysdom, } שׂוּב : שֵׂיבָה *
grysheit, }
grimmig, חֵמָא * חָרָה : יָחַם
grimmigheit, * חָרוֹן * חָרִי : חָרָה
groeijen, רָבָה
groen, רַעֲנָן · לֵחַ * יֶרֶק : יַרְקְרַק : רַעֲנָן · לחח · לַחַ * יֶרֶק
groenachtig * יַרְקְרַק :
groene aire, * אֲבִיב : אבב
groenen, צָמַח : דָּשָׁא
groen kruit, } יֶרֶק
groen moes, }
groente, * אֵב : אבב : יֶרֶק
groeten, בֵּרַךְ : שָׁלַם
groeve, שׁוּחָה * פַּחַת : שׁוּחַ

grond, קַרְקַע
grond-leggen, יָסַד
grondveſte, יָסַד : צוק
grondveſten, * מְצוּקִים : צוק
groot, * רַב · גָּדוֹל : גָּדַל : רַב · גְּבִיר : שַׂגִּיא
grootdadig, * אַדִּיר : אדר
grootmaken, } גָּדַל
groot worden, }
groot zyn, }
grootheit, * גְּדֻלָּה * גֹּדֶל : גָּדַל * מַרְבֶּה רָבָה : מַרְבִּית *
groote duiſterniſſe, * עִיפָתָה : עוף
groote hagel, חֲנָמַל : אֶלְגָּבִישׁ
groote haat, * מַשְׁטֵמָה : שטם
grootvader, * אָב : אָבָה
groote pyn, * חֹלִי · חַלְחָלָה · חִבֵּל : חול
grouwel, * שֶׁקֶץ : פגל : פִּגּוּל * תּוֹעֵבָה תַּעַב
grouwelyke dingen, * פִּגּוּל : פגל
grouwel hebben, * מְתָאֵב : תָּאַב
gruis, גוש
guigelen, עָנַן
guichelaar, * מְעֹנֵן : עָנַן
guichelaars, * אֹטֵם : אטט
guichelareſſe, } עָנַן : עוֹנָה *
guichelaarſter, }
gunſtig zyn, רָצָה

H.

Haak, חוֹחַ : וָו
haaken, * שְׂכִיּוֹת * צִנּוֹת : שׂוך

haaxkens, * קְרָסִים
haalen, לָקַח
haas, אַרְנֶבֶת
haaſten, שָׁקַד : מְהֵר : חָפַז : חוּשׁ : בָּהַל
haaſtig, נָחִין : קָצַר : מָהַר : מָהִיר *
haaſtelyk, מָהַר : מְהֵרָה * חוּשׁ : חִישׁ * פָּתַע : פִּתְאֹם : פִּתְאוֹם *
haat, שָׂנְאָה * שִׂטְמָה
haaten, שָׂנֵא
haater, שׂוֹנֵא
haagel, חֲנָמֶל : בָּרָד : אֶלְגָּבִישׁ
hair, שֵׂעָר : צֶמֶר : צַמָּה * : פֶּרַע
hairen, * קְוָצוֹת : קוֹץ
hairachtig, שֵׂעָר
hair band, * צַמָּה : צֶמֶר
hair lokken * צִיצִת : צִיצַת : חֻלְיָה : מַחֲלָפוֹת
hak des voets, עָקֵב
half, * חֲצִי : חֲצָה
halm, קָנֶה : גִּבְעֹל
hals, * צַוָּאר : צוֹר
hals band, עֲנָק
hals doek, * פְּתִיל : פֶּתֶל
hamer, * נָפַץ : מַפֵּץ * חֶרֶב : הָלַם : הַלְמוֹת : פַּטִּישׁ * נָקַב : מַקֶּבֶת * פטש
hamers, * כִּילַפּוֹת : כלף
hand, שְׂמֹאל : שְׂמאל * יָמִין : יָמִן * יָד : מטל
hand boom, מָטִיל * : מוֹט
hand boomen, * בַּד : בַּדִּים
handel, * עֲלִילָה : עלל
handelinge, * מַעֲלָלִים : עלל
hand palm, כָּף * טֶפַח : כְּף
handſchoen, נָעַל
hand vol, קֹמֶץ
hand vollen, * צְבָתִים : צבת

hangen, * תָּלָה : יָקַע : חוֹקַע
hard, קְשָׁה : עָתָק
hardigheit, * קָשִׁי * קָשָׁה : הַכָּרָה : הַכֵּרָה
harde reegen, * סַגְרִיר : סָגַר
harde ſteen, חַלָּמִישׁ
hard trakteren, קשׁח
harpe, * כנר : כִּנּוֹר : גֵּבֶל
hart, אַיָּל
have, * רְכוּשׁ : רְכֻשׁ
haven der zee, * חוֹז מָחוֹז * חוֹף : חָפָף
havik vogel, פֶּרֶס
hazelaar, לוּז
hazel noot, לוּז
hebreeur, * עִבְרִי : עֵבֶר
hebreeuinne, * עִבְרִיָּה : עֵבֶר
hebreeuſch, * עִבְרִית : עֵבֶר
hecht des ſcherps, * נִצָּב : יצב
hechten, תָּפַר
heeden, יוֹם
heelen, רָפָא
heelmeeſter, * רוֹפֵא : רָפָא
heer, * אָדוֹן : אֶדֶן : נְכִיר * בַּעַל : גֶּבֶר
heere godt, * אֲדֹנָי : אֲרֹנָי : יְהוָה : יְהֹוָה * אֶדֶן : יָהּ
heerlyk, פֵּאֵר : כָּבֵד : הוֹד : הָדָר
heerlykheit, תִּפְאֶרֶת * הוֹד : פֵּאֵר
heerſchen, * מָשַׁל : בָּעַל : רוד : רָדָה
heerſchappy, * מֶמְשָׁלָה : מָשַׁל : שִׁלְטוֹן : שָׂרָה מִשְׂרָה * שָׁלַט
heerſcher, שַׁלִּיט * משל : שָׁלַט
heert, אָח : אור
heertſtede, * מוֹקֵד : יָקַד
heertſteenen, * שָׁפַתַּיִם : שָׁפַת
heet, * חַם : חָמַם

heet worden, כמר : יָחַם
heet zyn, סְלֵד
heete aſch, * פּוּחַ : פִּיחַ
heete koorts, * קָדַח : קַדַּחַת
heffen, אבך
hef offer, * רום : תְּרוּמָה
heide, * עָרָה : עַרְעָר
heiden, גוי
heil, יֶשַׁע
heilig, * קָדַשׁ : קָדוֹשׁ
heiligdom, * קָדַשׁ : מִקְדָּשׁ
heiligheit, * קָדַשׁ : קֹדֶשׁ
heilige plaats, * קָדַשׁ : מִקְדָּשׁ
heimelyk, * בָּלָא * בָּלַט : לוט
heinen, גָּדַר
heir, צָבָא : חַיִל
heir leger, צָבָא : חַיִל
hel, שְׁאוֹל
held, גָּבַר : גִּבּוֹר * חַיִל
helder, * בהר : בָּהִיר
heldinne, חַיִל
hélft, * חָצָה : חֲצִי
helmet, * כבע : כּוֹבַע * קָבַע : קוֹבַע
helpen, עָזַר
helper, * עָזַר : עֹזֵר * ישע : מוֹשִׁיעַ
helpſter, * סָכַן : סוֹכֶנֶת
hemd, * כתן : כְּתוֹנֶת
hemel, * שָׁחַק : שָׁמַיִם * שָׁמַם : שָׁמַיִם
hemelen, * עָרַב : עֲרָבוֹת
hemels blauw, * תְּכֵלֶת : תכל
hemels geſternte, * כָּסַל : כְּסִיל
herberg, * לון : מָלוֹן
herder, * רָעָה : רוֹעֶה

herders tas, * יָלַק : יַלְקוּט
herfſt, * בָּצַר : בָּצִיר
herhaalen, שָׁנָה
herkauwen, גָּרַר
herkauwinge, * גָּרַר : גֵּרָה
herleeven, חָיָה
herre, צִיר
herren der deure, * פּוֹת : פֹּתוֹת
herſcheppen, בָּרָא
herſſen pan, * גָּלַל : גֻּלְגֹּלֶת
herſtellen, חָיָה
herte, * לָבַב : לֵב
hertig, לָבַב
hertkoekskens, * לָבַב : לְבִבוֹת
hertelyk, * לָבַב : נִלְבָּב
hertog, אֲחַשְׁדַּרְפָּן
herwaarts, הֵנָּה : הֲלֹם * הֲלוֹם : אָן : אָנָה * פֹּה : פֹּא * הַן
heugen, זָכַר
heugenis, זֵכֶר
heupe, * מִפְשָׁעָה : יָרֵךְ * פָּשַׁע
heuvel, * גִּבְעָה : גבע
hiel, עָקֵב
hier, * הֲלֹם : הֲלוֹם : כֹּה : פֹּה
hy, הוא
hinde, * אַיֶּלֶת * אַיָּלָה : אַיָּל
hinderen, שָׁטָן
hinderaar, שָׁטָן
hinken, פָּסַח
hinkende, * פִּסֵּחַ : צוֹלֵעַ : צָלַע
hiſtorie, * מִדְרָשׁ : דָּרַשׁ
hitte, * חוֹם * חַמָּה : חֹם : חֹרֶב : שָׁרָב
hittige tooren, * חֵמָא * חֵמָה : חֵם

hitzen, סוּת : הֵסִית *
hobbelachtige plaatzen, * רֶכֶס : רְכָסִים
hoe, * מָה : אֵיךְ : אֵיכָכָה * אֵיכָה
hoe dikwils, * מָה : עַד־כַּמָּה
hoe lang, } * מָה : כַּמָּה
hoe veel, }
hoe veel te meer, } * אַף : אַף־כִּי
hoe veel te min, }
hoed des hoofts, * קוֹבַע * כבע : כוֹבַע
צָנַף : מִצְנֶפֶת : קָבַע
hoeden, שָׁמַר : נָצַר
hoeder, שֹׁמֵר : נֹצֵר
hoek, * מִקְצוֹעַ * פנן : פִּנָּה * פֵּאָה : כָּנָף : קָצַע
hoeken, * פִּעֲמוֹת * זוה : זָוִיוֹת *
hoek toorens, * פנן : פִּנּוֹת
hoek hofkens, מְהֻקְצָעוֹת : קָצַע
hoere, * קָדֵשׁ : קְדֵשָׁה * זָנָה : זוֹנָה *
hoereerder, * נָאַף : מְנָאֵף
hoereeren, זָנָה
hoererye, זָנָה : זְנוּת
hoereryen, * זָנָה : זְנוּנִים
hoerhuis, * קָבַב : קְבָבָה
hoere kind, * מזר : מַמְזֵר
hoere loon, אֶתְנָן * אֶתְנָה * נֶדֶר : תְּנָה
hof, * חָצֵר : גָּנַן : גַּן
hofdienaar, * סרס : סָרִיס
hofmeester, סֹכֵן
hol, * נקק : נָקִיק * נָקַר : נִקְרָה * בוב
hol des hants, * כַּף : כָּפָה
holen, * פַּחַת : חָלַל : מְחִלּוֹת
holle plaats, * כחשׁ : מַכְחֵשׁ
hol maaken, חָלַל : נָקַב
holte, * כָּתַשׁ : מַכְתֵּשׁ

hond, כֶּלֶב
hondert, מֵאָה
honger, * רָעָב : רָעָבוֹן : כָּפָן
hongeren, רָעַב
hongerig, רָעֵב
honig, דְּבַשׁ
honig-koek, * צפח : צַפִּיחִית
honigraat, * נוף : נֹפֶת
honig zeem, יַעַר
hoofd, * ראשׁ : גַּלַּל : גֻּלְגֹּלֶת
hoofd-cierfels, * פַּאֵר : פְּאֵרִים
hoofd-dekfels, * סְפַח : מִסְפָּחוֹת
hoofdkuffen, מְרַאֲשׁוֹת : ראשׁ
hoofd-man, ראשׁ
hoofd nygen, קָדַד
hoofd panne, * גָּלַל : גֻּלְגֹּלֶת
hoofd fchedel, * קָדַד : קָדְקֹד
hoog, עָלָה : עָל * רום : רָם * גָּבֹהַּ
hoog zyn, רום : גָּבָה : גָּאָה
hooge altaar, בָּמָה
hooge hoop aarde, * סָלַל : סֹלְלָה * מַסְלוּל
hoogheit, * נָשָׂא : שְׂיא
hoog kafteel, * שָׂגַב : מִשְׂגָּב
hooge krygftok, * נָסַס : נֵס
hoogmoedigheden, * רָכַס : רְכָסִים
hooge plaats, * מַעֲלֶה * טבור : טַבּוּר
שָׂגַב : מִשְׂגָּב * רום : רָמָה * מָרוֹם * עָלָה
צָחַח : צְחִיחַ *
hooge plaatfen, * שְׂפָיִים * צָחַח : צְחִיחִים
שפה
hoogte, גָּבַהּ : גִּבְהַּ * גִּבְעָה * בָּמָה
שְׂפִי * רום : רָמָה * קום : קוֹמָה * עֹפֶל
תָּלַל : תֵּל * שפה

hoog-

hoogte van aarde, שֶׂכֶם
hoogte van iets, * גֹּבַה : גַּב
hoop, * עֲרֵמָה * נוד : גַּד * חֹמֶר : גָּלַל : גַּל * עָרֵם
hoopen, * צָבַר : צְבִרִים
hoop aarde, * תֵּל : תֵּל
hoop beeſten, עֵדֶר
hoop knechten, * עֲבָדָה : עָבַד
hoop menſchen, חֶבֶל
hoopen of betrouwen, חָסָה : יחל שָׂבֵר
hoope of verwachten, * תּוֹחֶלֶת : יָחַל קָוָה : תִּקְוָה * מִקְוֶה * כֶּסֶל : כִּסְלָה * שִׂבֵּר
hooren, שָׁמַע
hoornen, קֶרֶן
horſſel, * צִרְעָה : צרע
hovaardig, * יָהִיר * זוד : זֵד * גֵּאֶה : גֵּא * יהר
hovaardye, * רָהַב : זוד : זָדוֹן
hovaardigheit, * גַּאֲוָה * גֵּוָה * גֵּאֶה * גָּאֶה : גָּאוֹן * גֵּאוּת *
hovaardig zyn, זוד : גָּאָה
houden, of bevatten, חָזַק : מַחֲזִיק * אָחַז כול
hout, עֵץ
houwen, שִׁסֵּף : כָּרַת : חָצַב : חָטַב
houweel, עָדֶר : מַעֲדֵר * חָרַשׁ : מַחֲרֵשָׁה *
huid, עָרָה : עוֹר * גֶּלֶד
huilen, סָפַד : ילל : בָּכָה
huilinge, * יְלֵל : יְלָלָה
huis, בַּיִת
huisgezin, בַּיִת
huisman, * פָּרָז : פְּרָזִי
huisraad, * כְּלִי : כֵּלָה
huisvrouw, * אִישָׁה : אִישׁ
hulpe, * עֶזְרָה * יֵשַׁע : תְּשׁוּעָה * יְשׁוּעָה * עֵזֶר
hulzen, * צְקָלוֹן : צקל
huppelen, רָקַד
hutte, * סֻכָּה : סָכַךְ
hutken, * מְלוּנָה : לון
huur, huurder, } שָׂכַר
huurling, * שָׂכִיר : שָׂכַר
huurloon, שָׂכָר
huwelykſe plicht, * עוֹנָה : עון

I.

JA: IE:

Ja, כֵּן * אַף : כון
ja ook, אַף
jaar, שָׁנָה
jagen, צָדָה : צוד
jager, * צַיָּד : צוד
jacht, * צַיִד : צוד
jaginge, * מְצוּדָה : צוד
jalours zyn, קִנֵּא
jalourſheit, קִנְאָה
jalouſye, * קִנְאָה : קִנֵּא
jaſpis, * יָשְׁפֵה : ישׁף
iegelyk, אִישׁ
iemant, אִישׁ

je-

jenever boom, רֹתֶם
iets, דָּבָר
jeugt, נַעַר : נְעוּרִים * יֶלֶד : יַלְדוּת * שַׁחֲרוּת * פְּרִחָה : עֹלֶם : עֲלוּמִים * שָׁחַר
ydel, רִיק : רֵק *
ydelheit, שָׁוְא : אָוֶן
ydelyk, שָׁוְא : רִיק : רֵיקָם *
ydele dinge, תֹּהוּ : תֹּהוּ *
yets, מְאוּמָה * מְאוּם * מאם : דָּבָר
ys, קֶרַח
yſſelyk, שִׁעָר
yſſelyke dingen, שַׁעֲרוּרָיָה * שַׁעֲרוּרָה * שַׁעַר : שַׁעֲרוּרִית *
yver, קִנְאָה : קִנְאָה *
yveraar, קַנָּא : קַנּוֹא *
yveren, קִנֵּא
yvoor, שֵׁן : שִׁנַּיִם *
yzer, בַּרְזֶל
yzer ſmidt, סַנְדְּלַר : סַנְדָּר *
ik, אֲנִי
ik ben, אֲנִי
in, תּוֹךְ
inbeelden, דִּמָּה
inbinden, צָרַר
inblaazen, נָשַׁם , נָפַח
inboorling, זָרַח : אֶזְרָח *
inbreeken, פָּשַׁט : פָּרַץ
inbrengen, בּוֹא
indachtig, זָכַר
in de hand klappen, תָּקַע
indien, לוּ : אִם : אִלּוּ
indejen, הֵדוּ
indoopen, שָׁטַף : טָחַן : טָבַל
indrukken, תָּקַע : חָתַת : חָקַק
ingaan, בּוֹא
ingang, בּוֹא : בָּבוֹא * אָתָה : אִיתוֹן * פֶּתַח
ingebooren, זָרַח : אֶזְרָח *
ingeſlooten, סָגַר : סָגוּר *
ingevlochten, סָבַךְ
ingewand, פֶּדֶר : מֵעָה : מֵעַיִם * כֶּסֶל קֶרֶב
ingewonden, לוּט : לוּטָה *
ingewortelt, שֹׁרֶשׁ
ingezeten, יָשַׁב : הוֹשֵׁב *
ingieten, יָצַק
ingraaven, קָלַע
ingraavinge, פֶּתַח : פְּתִיחָת *
ingraaveeren, מְקֻלָּעוֹת * פָּתַח : חָקַק קָלַע
inhaalen, אָסַף
inhoud, פְּתִישָׁגָן
inkeeren, סוּר
inkoomen, בּוֹא
inkomſt, יבל יָבוֹל * בּוֹא : תְּבוּאָה *
inkt, דְּיוֹ
inktkoker, קֶסֶת
inleiden, חָנַךְ
inneemen, לָכַד
in oogſten, קָצַר
inprenten, חָרַשׁ
inſcherpen, שָׁנַן
inſlaan, נכה : הִכָּה *
inſlag, עֵרֶב
inſlokken, בָּלַע

inſnyden, קָלַע
inſpannen, אָסַר
inſteeken, טָבַע : הָדָה
inſtrument, * מַחֲלַת : כְּלִי * חָלָה : כְּלִי
inval, פֶּרֶץ
invallen, נָפַל
inwendig, תּוֹךְ : פְּנִימָה * בַּיִת : פְּנִימָה
inwerren, שָׁרַךְ
inwyen, חָנַךְ
inwindelen, חָתַל
inwortelen, שֹׁרֶשׁ
inwentelen, צָנַף
inwoonen, יָשַׁב
inzamelen, אָסַף
inzettinge, * חָקָה : חָקָק * חָק
inzinken, טָבַע : צָלַל
jode, * יְהוּדִי : יְהוּדָה
jodinne, * יְהוּדִית } יְהוּדָה
joodſch, * יְהוּדִית }
jong, נַעַר : קָטֹן
jongeling, * בָּחוּר : בָּחַר : נַעַר : עֶלֶם
jonge dochter, * נַעֲרָה : נַעַר : עַלְמָה * עלם
jong gebooren, * יָלוּד : יֶלֶד
jonge beeſten, * בֶּן : בָּנָה
jongheit, נְעוּרִים * יַלְדוּת * חֹרֶף * עלם : עֲלוּמִים * נַעַר
jongſte, * צָעִיר : צָעַר
jongman, * בָּחוּר : בָּחַר
jong van jaaren, of verſtant, נַעַר
jonge vogelen, * אֶפְרוֹחַ * גּוֹזָל : גָּזַל
פָּרַח
jok, עוֹל : עול * מוֹט
juichen, צָהַל

K.

KA:

Kaal, קֵרֵחַ
kaalheit, * קָרְחָה : קָרַח
kaal maaken, גָּלַשׁ : קָרַח
kaas, * גְּבִינָה : גִּבֵּן
kaazen, * חָרִיצִי : חָרַץ : שְׁפוֹת : שפה
kaf, מֹץ : חֲשַׁשׁ * מַפָּל : נָפַל : תֶּבֶן
kalf, עֵגֶל
kalk, גִּיר * שִׂיד : שׁוּד : חָפֵל
kalk oven, * כִּבְשָׁן : כָּבַשׁ
kameel, * בִּכְרָה : בכר : גָּמָל
kamer, * לִשְׁכָּה : לשך * חֶדֶר * נַשְׁכָּה תָּא : נָשַׁךְ
kamer dienaar, } * סָרִיס : סרס
kamerling, }
kancelier, * מַזְכִּיר : זָכַר
kandelaar, * מְנוֹרָה : נור
kaneel, * קִנָּמוֹן : קנם
kanne, נֶבֶל
kant, שָׂפָה
kanten tegen ymant, הָבַר
kapiteel, צָפָה : צֶפֶת
kapuinen, * בַּרְבָּרִים : בָּרַר
karbonkel, * בָּרֶקֶת : בָּרָק
kardinaal, חַשְׁמַן
karig, * כִּילַי : כיל
karmozyn, * תּוֹלָע : תלע

kaſt, אַרְנָז
kaſtkens der ringen, } שִׁבְּיִן, מִשְׁבְּצוֹת *
kaſtkens, of oogjes, }
kaſtanje, } עֶרֶם, עַרְמוֹן *
kaſtanje boom, }
kaſteel, * מִשְׁגָּב * עָזּז, מָעוֹז * טִיר, טִירָה * מצר, מְאוֹרָה * מָצוֹד * שָׂגַב
kaſtyden, יָסַר, יכח
kaſtydinge, * יָסַר, מוּסָר * יכח, תּוֹכָחָה
kaſſie, קָצַע, קְצִיעוֹת * קרד, קְרָדָה *
keele, * לוּעַ, גָּרוֹן, גָּרוֹן
keeren, שׁוּב, פָּנָה, סָבַב, הָפַךְ
keiſteen, חָצָץ
kelk, * גבע, גְּבִיעַ
kennen, נָכַר, הַכִּיר * יָדַע
kenniſſe, * יְדַע, מַדָּע
kermen, אָנַק
keren des druifs, חָרַץ, הַרְצוֹ
ketel, * צַלַּחַת * דוד, אַגָּם, אַגְמוֹן * רַחַשׁ, מַרְחֶשֶׁת * קלח, קַלַּחַת *
keten, * רָבַד, רְבִיד * עָנַק, חָלָה, חֲלִי * רתק, רַתּוֹק *
ketens, * שׁרשׁ, שַׁרְשָׁרוֹת * שַׁרְשָׁרוֹת
keukens, * בָּשַׁל, מְבַשְּׁלִים
kiekendief, דָּאָה
kiezen, * בָּרָה, בָּחַר
kikvorſch, צְפַרְדֵּעַ
kindt, * מָנוֹן * יֶלֶד, בְּנָה, בֵּן * עלל, עוֹלֵל * עול, נָעַר
kinderen, * טַף * טַף, בָּנִים
kinds kind, נֶכֶד
kinderloos, * עֲרִירִי, עֲרִירִי
kinnebak, * לחה, לְחָיִי
kinnebakken, * לְחָיַיִם
kirren, הָגָה
kiſt, אָרָה, אָרוֹן * אַרְנָז
klaagen, קוֹן, קוֹנֵן * נָהָה
klachte, * שִׂיחַ, שִׂיחַ
klagelyk, * נָהָה, נְהִיָּה
klaag lied, * קוֹן, קִינָה
klaar, צָחַח, צָח * בָּרַר
klaarheit, * הָלַל, תְּהִלָּה
klank, קוֹל, תַּקַע
klappen, סָפַק, טָחָא
klau, * פָּרַס, פַּרְסָה
kleed, בִּרְבֵּל, חָלַץ, חֲלִיצָה * בֶּגֶד * לָבַשׁ, מַלְבּוּשׁ * לְבוּשׁ * כרך, תַּכְרִיךְ * שִׂמְלָה * שלם, שַׂלְמָה * מָדַד, מַד * רָדַד, רְדִיד * שׂמל
kleeden, לָבַשׁ
kleederen, * מָלַחִים * כרם, כְּרוּמִים * קָרַע, קְרָעִים * סָחָב, סְחָבוֹת * מֶלַח
kleeder huis, * לחח, מֶלְתָּחָה
kleedinge, * לָבַשׁ, תַּלְבֹּשֶׁת
kleeven, צָפַד, דָּבַק
klein, * מְעַט, זָעִיר, זְעִיר * דָּקַק, דַּק * קָטֹן, צָעַר, צָעִיר *
klein ding, * דָּקַק, דַּק
klein kindt, עוֹל
kleinood, * כְּתָם, מַכְתֹּם
klein van verſtandt, * שׂכל, מְעוֹלָל
klein vee, שֶׂה, צאן
klein worden, צָעַר
kleine zaak, * מְצָעָר, צָעַר
klein zyn, קָטֹן
klieve, שִׁסַּע, פָּלַח, בָּקַע

klim-

klimmen, עָלָה
kling, בְּרָק
klinken, חָקַע, צָלַל
kloek, חָכָם
kloekheit, * חָכְמָה, חָכָם
kloek zyn, חָכַם
kloek van geeſt, * חַבּוּלָה, חָבַל
kloek zinnig, * עָרוֹם, עָרַם
kloek zinnigheit, * עָרְמָה, עָרַם
kloek zinnig zyn, עָרַם
klomp zonder geformeerd, גֹּלֶם
klomp aarde, רֶגֶב
klomp vygen, * דֶּבֶלָה, דבל
kloot, כַּפְתֹּר
klooven, בָּקַע
klooven der rotze, * חַגָּוִים, חגה
kloppen, רָקַע, סָפַק, הָלַם, רָפַק
kloppinge, * סָפַק, שֶׁפֶק, הָלַם הוֹלֶם
kloppingen, * הָלַם, מַהֲלֻמוֹת
kluit aarde, * רֶגֶב, גֶּרֶף, מְגֻרָפָה
knaagen, נָקַף
knarſſen, חָרַק
knecht, עֶבֶד
kneeden, לוּשׁ
kneekel huis, * נָצַר, נְצוֹרָה
kneevel baard, שָׂפָם
knie, רֶכֶב, אַרְכֻּבָה, * בֶּרֶךְ
knielen, כָּרַע, בָּרַךְ
knoflook, שׁוּם
knoop, כַּפְתֹּר
knoopen, פָּקַע, פְּקָעִים, * חִרְצֵב
koe, * פָּרָה, פַּר
koe herder, * בּוֹקֵר, בָּקָר
koek, * חַלָּה, חָלַל, עֻגָה, עוג, מָעוֹג, צפח, צַפִּיחִית *
koeken, * כַּוָּנִים, כון
koeken bakken, לָבַב
koeken tot hert-ſterkinge, * לְבוֹנָה, לָבַב
koeken die beſchimmelt zyn, * נְקָדִים, נקד
koeken brokken, * נָקֻדִּים, נקד
koekoek, שְׁחַף
koel, * קָרַר, קָר
koelte, * קָרָה, קָרַר, קוֹר *
koel zyn, קָרַר
koen, * כּוֹר, אַכְזָר
koeſtere, * סַכָּנֶת, סָכַן
koetſe, עֶרֶשׁ
koffer, אַרְנָז
kok, טַבָּח, אֹפֶה
kokin, אֹפָה
kooi der ſchaapen, * נָוֶה, נָוֹת, נָוִים
kooken, בָּשַׁל
kook huizen, * מְבַשְּׁלוֹת, בָּשַׁל
kookſters, * טַבָּחוֹת, טַבָּח
kookingen, * אֲפָה, תַּפְנִים
kooker, * אַשָּׁפָה, אַשָּׁף
kookſel, * נָזִיד, נזד
kolder, שָׂכָר
koleur, עֵין
kommen, * צָלָחוֹת, צָלַח
komkommeren, * קִשְּׁאִים, קשא
komkommer hof, * מִקְשָׁה, קשא
kommer, * דָּאָגָה, דָּאַג

komyn, כַּמּוֹן
konditie, * עָמַד : מַעֲמָד
konyn, שָׁפָן
koning, מֶלֶךְ
koninginne, * מָלַךְ : מַלְכָּה
koninglyk, * מָלַךְ : מַלְכוּת
koningryk, * מַמְלָכָה : מַלְכוּת * מְלוּכָה * מָלַךְ
konnen, יָכֹל
konſtenaar, חָשַׁב : חָרַשׁ : אָמָן
konſtelyke riem, חֵשֶׁב
konſtig werk, * חָרַשׁ : חֲרֹשֶׁת
kooi, נָוֶה
koole, * רִצְפָּה * פֶּחָם : גֶּחָלֶת : נַחֲלֶת * רֶשֶׁף : רִצֻּף
koomen, קָרַב : נָגַשׁ : בּוֹא : אָתָה
koopen, קָנָה : כָּרָה
kooper, קֹנֶה
koophandel, סְחַר
koopinge, * קָנָה : מִקְנָה * קִנְיָן
koopman, * סוֹחֵר : כְּנַעַ : כְּנַעֲנִי * כְּנַעַן רֹכֵל
koopmanſchap, * סְחָר : מִסְחָר * סְחוֹרָה * רָכַל : רְכֻלָּה *
koopmans waaren, * כְּנַעַ : כְּנָעָה
koord, חֶבֶל
koortſe, * קָדַח : קַדַּחַת * דָּלַק : דַּלֶּקֶת
kop, רֹאשׁ
koper, * נְחֹשֶׁת : נְחֹשׁ
kopere boeyen, koper roeit, } * נְחֹשֶׁת : נְחֹשׁ
kopere dingen, * נְחֹשׁ : נְחֹשְׁתָן * נְחוּשׁ
kopy, פַּתְשֶׁגֶן
kopieëren, עָתַק
koppel, צֶמֶד
koppelen, צמד
koraalen, אַלְמֻגִּים : אַלְגֻּמִּים
koren, * שִׁבֹּר : דָּגָן : בָּרַר : בָּר *
koren koopen, שָׁבַר
koren ſchuuren, * אָסָם : מַאֲבוֹסִים
koren verkoopen, שָׁבַר
korf, סַל * כֶּלֶב : כְּלוּב * טֶנֶא : דּוּד
koriander, גַּד
kort, קָצֵר
kortheit, קִצֶּר
kort zyn, קָצַר
koſt, * צֵידָה * חַיָּה : מִחְיָה *
koſtbaar, koſtelyk, } יָקָר : מֻגָּד
koſtelyk zyn, יָקַר
koſtelyke geſteente, * סוֹחֵרֶת : סָחַר
koſtelyke vruchte, koſtelyke dingen, } מֻגָּד
koude, * קָרַר : קֹר * קָרַח : צנן : צִנָּה
kout zyn, קָרַר
kouſſe bandt, * אֶצְעָדָה : צָעַד
kouſſe banden, * עֲכָסִים : עָכַס
kouwe, * כְּלוּב : כֶּלֶב
kraai, אַיָּה
kraamer, סוֹחֵר
kraan vogel, סוּס
kracht, גְּבוּרָה * אִית : אֵיתָן * אוֹן : גְּבֻרָה * אִית : אֵיתָן * מְאֹד : כֹּחַ : מְזִמָּה : גֵּצַח : מְזִמָּה : קֶרֶן
krachten, * תַּעֲצֻמוֹת : עָצַם
krachtig, * אִית : אֵיתָן
krank, * כְּאָה : נִכְאָה * חֹלֶה אָנַשׁ : אָנוּשׁ

krank maaken, חָלָה
krankzinnig, * מְשֻׁגָּע } שגע
krankzinnigheit, * שִׁגָּעוֹן }
krankheit, * חֳלִי * דָּוֶה : מַדְוֶה * דַּוֶּת * חָלָה : מַחֲלֶה *
krank zyn, חָלָה : אָנַשׁ
krans, * כֹּתֶר : בּוֹחֶרֶת * זֵרָה : זֵר * צָפָר : צְפִירָה * עָזָר : עֲזָרָה *
krans des hairs, גֵּזֶר
krantſen, * שִׁלְבִים : שלב
krauwel, * צָלָל : צְלָצָל * זלג : מַזְלֵג
kreupel, פִּסֵּחַ
kribbe, * אֲבוּס : אבס
kriſtal, בְּדֹלַח
kroes, * צְרַחַת : מַצְרֵף *
krom, * מְעֻקָּל * עֲקַלָּתוֹן * כָּפַף : כֹּף * עקל
kromme wegen, * עֲקַלְקַלּוֹת : עקל
krommen, שְׁחַח : כָּפַף
kroon, עֲטֶרֶת * עֲטָרָה * נֵזֶר : כֶּתֶר : עָטַר
kroonen, עָטַר
krop, בֶּרֶשׁ
krop van een vogel, * רְאָה : מְרָאָה
kruid, עֵשֶׂב : יֶרֶק
kruid hof, * עֲרֻגָּה : עָרַג
kruidenier, רֹכֵל
kruike, * צַפַּחַת * צִנְצֶנֶת : סוּךְ : אָסוּךְ * צפח
kruiken, * צַנְתְּרוֹת : צנתר
kruike des oly, * גְּלָה : גָּלַל
kruike des waters, * כַּד : כרד
kruipen, שָׁרַץ : רָמַשׂ
kruipende gedierte, שֶׁרֶץ : רֶמֶשׂ
kruis weg, פֶּרֶק
krulle des hairs, * תַּלְתַּלִּים : תָּלַל
kryg, * מִלְחָמָה * מִלְחֶמֶת : לָחַם : צָבָא : קְרָב
krygs haamer, * מַפֵּץ : נָפַץ
krygs man, צָבָא
krygs overſte, צָבָא
krygs ſtok, * נֵס : נָסַס
krygs waagen, הֵצֶן
kryg voeren, לָחַם
krygen, קָנָה * קַח : לָקַח
kryt, נֶתֶר
kubit, * אַמָּה : גֹּמֶד : אמם
kudde, צֹאן : עֵדֶר
kudden die geſchoren zyn, * חֲשִׁיפִים * חָשַׁף
kuil, שַׁחַת
kuilen, * מַהֲמוֹרוֹת : המר
kuilkens, * שְׁקַעֲרוּרוֹת : שקעה
kuſſen, נָשַׁק
kuſſens, * כְּסָתוֹת * כֻּבָּר : כְּבִיר : בֹּסֶת * רֹאשׁ : מְרַאֲשׁוֹת * רַאֲשׁוֹת *
kyfachtig, * מָדוֹן : דון
kyven, נִצָּה : נָצַר
kyvaagie, * מַצּוֹת * מַצָּה : נָצָה

L.

Laaden, טָעַן : עָמַס
laatſten, * אַחֲרוֹן * אַחֲרִית : אָחַר
lachen, שָׂחַק : צָחַק

ladder, סֻלָּם : שֻׁלְּב
lage, * מַאֲרָב : אֹרֶב
lage leggen, אָרַב
lam, כֶּשֶׁב : כִּבֶּשׁ : כֶּבֶשׁ * כַּר : טָלֶה
lammeren, * טְלָאִים : טָלֶה
lam gaan, } פָּסַח
lam zyn, }
lampe, * נֵר : נוּר
lancie, * כִּידוֹן
landt, אֶרֶץ : גֵּב : שָׂדֶה
land-douwen, * עֲרָבוֹת : עֲרָב
landts bouwinge, * עֲבוֹדָה : עָבַד
landſchap, * אֶרֶץ : מְדִינָה : חוֹן
lands-heeren, אֲחַשְׁדַּרְפָּן
landt-man, גֶּבֶר
landpaal, * גְּבוּל : נְבָל
land-ſtreek, חֶבֶל
lang, אֹרֶךְ : כְּבַר
langte, אֹרֶךְ
langduurig, * אֲרֻכָּה : אָרֶךְ
langmoedig, אֶרֶךְ
langzaam, * לְאַט * אַט : בַּלָּט * אטט : מְעַט : לוּט : בַּלָּאט *
lantaaren, * נֵר : נוּר
laſt, מַשָּׂא : סַבָּל : מַשָּׂאָה * עָמַס
laſteren, גָּדַף
laſtering, * גְּדוּפָה } גָּדַף
laſteraar, מְגַדֵּף }
laſtig, טֹרַח
latten, רְהָטִים : רהט
laten, נָטַשׁ : יָנַח
laten blyven, יָנַח
laten gaan, שִׁלַּח : נָטַשׁ

leden, * יְצָרִים * בַּד : בַּדִּים : יָצַר
ledig, * רֵיקָם * רֵק : רִיק
ledigheit, * בוּקָה * בהה : בהו : תהה : תהו * רִיק : בוק
ledig ding, * תהה : תהו * בהה : בהו
ledig maken, רִיק : בָּקַק
ledige plaats, * תהה : תהו * בהה : בהו
leed draagen, אָבַל
leed draagende, אָבֵל
leed zyn, * צוּר : צָר
leegte, * שְׁפֵלָה * נָשָׁה : מַטָּה : שָׁפֵל
leem, חֹמֶר
leenen, נָשָׁה : לָוָה : שָׁאַל
leenen op pand, עָבַט
leeraar, * אַלּוּף : אָלַף
leeren, לָמַד : יָדָה : אָלַף : לָטַשׁ
leering, לֶקַח
leerling, * תַּלְמִיד : לָמַד
leeven, נֶפֶשׁ : חָיָה
leevendig maaken, } חָיָה
leevendig worden, }
levendig, * חַי : חָיָה
levendige kracht, } חָיָה : מִחְיָה *
leevens middele, }
leeuw, * אֲרִי * אַרְיֵה : אַרְיֵה * גּוּר : כְּפִיר * שַׁחַל : לַיִשׁ : לבא : לָבִיא * כָּפִר
leeuwinne, * לְבִיָּא : לבא
leezen, קָרָא
leezinge, לֶהָג
leger, * מַחֲנֶה : מַצָּב : יצב
leger op ſlaan, חָנָה
legeren, יצע
legeringe, * תַּחֲנוֹת : חָנָה

leger-

legerſteede, שְׁכַב : מִשְׁכָּב * יצע : יְצוּעַ *
leger plaats der beeſten, * מַרְבֵּץ רָבַץ
leggen, שָׁכַב : רָבַץ
lekken, לָקַק : לָחַךְ
lekkernyen, טָעַם : מַטְעַמּוֹת * מַטְעַמִּים *
lekkerlyk op voeden, פִּנֵּק
lelien, * שׁוֹשַׁן : שֵׁשׁ
lemmer, לַהַב : לָהַט
lendenen, * חֶלְצַיִם : חָלָץ : מָתְנַיִם * מתן
lengte, אֹרֶךְ
lepel, * כָּף : כַּף
lepel koſt, * זֵרַע : זָרַע * נזד : נָזִיד
leſſchen, כָּבָה
letten, קָשַׁב : בּוֹן
letter, אוֹת
letzel, מוּם
leven, חָיָה
levendig, * חַי : חָיָה
lever, כָּבֵד
leveren, מָסַר : מָגַן : סָגַר
leugen, כָּזַב : כַּחַשׁ : שָׁוְא : שָׁקַר
leugens, * בַּדִּים : בָּדָא
leugenaar, שָׁקֶר
leugenaars, * בַּדִּים : בָּדָא
leugenachtig, * אַכְזָב : כָּזַב : כַּחַשׁ
lichaam, * גְּוִיָּה * גֵּו * גּוּף * גוה : גּוּף * נִבֶּלָה * נִבֶל : נִדְנֶה * נֶפֶשׁ : גפף : פֶּגֶר : עֶצֶם : נָפַל : מַפֶּלָה *
licht, * תְּהִלָּה * אוֹר : אוֹרָה * מָאוֹר * צֹהַר
lichten, יפע : אוֹר
licht of gering zyn, קָלַל
licht of ſnel, * קַל : קָלַל
licht maaken, קָלַל
lichtigheit, * קַל קָלַל
lichtelyk, מְעַט
lichtveerdig, פָּחַז
lichtveerdigheit, * פַּחֲזוּת : פָּחַז
lidt, בַּר
lidt miſſende, * קָלוּט : קלט
lidt overtallich, * שָׂרוּעַ : שרע
lieberaal, * נָדִיב : נָדַב
liedt, * שִׁיר : שור
lief, אָהֵב
liefde, * דּוֹד : אַהֲבָה : אָהַב * יָדִיד יָדַד
lief hebben, אָהַב
lieffelyk, עָרֵב : נָעַם
lieffelykheit, * נוֹעַם : נָעַם
lieffelykheeden, * עֲנָבִים : עָנַב
lieffelyk dingen, * מַנְעַמִּים * נַעֲמָנִים * נָעַם
lieffelyk zyn, נָעַם
liegen, כָּחַשׁ : כָּזַב : בָּדָא : שָׁקַר
likken, לָקַק
linde boom, * אַלּוֹן : אָלָה
linnen, * פִּשְׁתָּה * בוץ : בַּד : שֵׁשׁ : פשת
linnen doek, * אֵטוּן : אטן
linnen klederen, * בַּדִּים : בַּד
linie, * קָוָה : קָו
linzen, * עֲדָשִׁים : עָדַשׁ
lippe, שָׂפָה
lippen, * שִׂפְתַיִם : שָׂפָה
liſt, עָרַם
liſtig, * עָרוּם : עָרַם : עָקַב
liſtige aanſlaagen, נִבֶּל

listigheit, * עָרְמָה : עָרְמָם
list gebruiken, עָרַם
listelyk, נִבֵּל
listig zyn, עָרַם
loejen, גָּעָה
lof, * הָלַל : תְּהִלָּה * מַהֲלָל * הִלּוּל
lof gedicht, * הָלַל : תְּהִלָּה
lofzang, * יָדָה : תּוֹדָה
lofzangen, יָדָה : הוֹדוֹת
lokken des hayrs, * חָלַף : מַחְלָפוֹת * קוֹץ : קְוָצוֹת *
lompen, * סְחָבוֹת * בֶּלֶה : בְּלוֹאִים * בְּלוֹיִם * סָחַב
lonken, שִׁקֵּר
loochenen, כָּחַשׁ : כְּזָב
loodt, * עֹפֶרֶת : עֹפֶר
loodt der bouwmeesters, אֲנָךְ
loof-hutte, * סֻכָּה : סָכָךְ
look, * חָצִיר : חָצֵר : שׁוּם
loon, * שָׂכָר : עֶקֶב : אַחֲרִית : אַחַר
loon der hoere, נֶדֶה
looningen, * נְדָנִים : נְדָה
loon ontfangen, שָׂכָר
loop, * מְרוּץ : רוּץ
loopen, רוּץ : שׁוּט * שׁוֹטֵט
looper, * רָץ : רוּץ
loowerkens, * רָעָלוֹת : רָעַל
los maaken, * מַתִּיר : נָתַר : פָּתַח
los laaten, שִׁלַּח
loven, הִלֵּל
loffen, פָּרָה : גָּאַל
loffinge, * גְּאֻלָּה : גָּאַל
loffer, גֹּאֵל

loffigheit, * נִקָּיוֹן : נָקִי
lot, * גּוֹרָל : פּוּר
lot werpen, פּוּר
louteren, צָרַף
louteraar, צוֹרֵף
lubben, סָרַס
lucht fcheppen, שָׁאַף
lui, רָפֶה : פְּגֵר : עָצֵל
luiaard, עָצֵל
luiheit, * עַצְלוּת * עַצְלָה : עָצֵל
luipaardt, נָמֵר
luizen, כִּנִּים : כִּנִּין *
luifter, הוֹד : הָדָר
luifteren, שָׁמַע : קָשַׁב : אָזַן
luifterende, * קָשַׁב : קַשֶּׁבֶת *
luifteringe, * שְׁמֻעָה : מִשְׁמַעַת *
luft hebben, חָפֵץ : חָמַד
luftthof, פַּרְדֵּס
lyde of verdraagen, כוּל * כָּלַל : כִּלְכֵּל
lyden, נָחָה : נָהַל : נָהַג : הָלַךְ : דָּבַר : אָשַׁר
lydinge, * דָּבָר : דְּבָרָה
lyder, * נָהַל : מְנַהֵל
lydsman, * אַלּוּף : אָלוּף
lyf, * נֶפֶשׁ : גּוּף : גְּוִיָּה : גַּו
lyf rok, * אַפֻּד : אֵפוֹד
lyk, * מוֹת : מֵת
lym, חֹמֶר : דֶּבֶק
lymen, חָמַר : דָּבַק
lyminge, דֶּבֶק
lyn, * קָוֶה : קַו * חֶבֶל
lynwaat, בּוּץ
lyfte, * עֲוֹרָה : עֲנֹר * מְסִגֶּרֶת

M.

M.

Maagſchap, * מוֹלֶדֶת * יֶדַע : מוֹדַעַת יֶלֶד
maagt, * עַלְמָה * בתל : בְּתוּלָה
maajen, קָצַר
maaken, * עָשָׂה : עלל : עוֹלֵל
maalen, טָחַן
maalinge, * טָחַן : טַחֲנָה
maalſters, * טָחַן : טַחֲנוֹת
maaltanden, * מַלְתָּעוֹת : להע
maaltydt, שָׂחָה : מִשְׁתֶּה * לֶחֶם : כְּרָה
maan, לְבָנָה * כִּסֶּא : יֶרַח : חֹדֶשׁ
maandt, יֶרַח : חֹדֶשׁ
maantjens of cierſelen, * שַׁהֲרוֹנִים שחר
maanen of eyſchen, נָשָׂה : נָגַשׁ
maaner, * נָשָׂה : נָגַשׁ : נוֹגֵשׁ
maar, כִּי : אִם : אַךְ : אֲבָל
maart, * נסן : נִיסָן : אבב : אָבִיב
maate, * מְשׁוֹרָה : סְאָה : סַאסְאָה * מָדַד : מִדָּה * תֹּכֶן : מַתְכֹּנֶת * תָּכְנִית * שׁוּר
mager, רָזֶה
magere, * רָקָק : רַקּוֹת
magerheit, רָזֶה : רָזוֹן * כַּחַשׁ
mager maken, רָזֶה : כַּחַשׁ
mager worden, כַּחַשׁ
mager zyn, רָזֶה : כָּחַשׁ
magt, יָכֹל : יְכֹלֶת * גָּבַר : גְּבוּרָה * אוֹן כּוֹחַ
magt hebben, יָכֹל
magtig, * גָּבַר : גִּבּוֹר
malien kolder, שֶׁבֶץ
malder, כּוֹר
malkander, יַחַד
man, זָכָר : גֶּבֶר : בַּעַל : אִישׁ
mannen, * אֲנָשִׁים : אֱנָשׁ
manninne, * אִשָּׁה : אִישׁ
manlyk, * זָכוּר : זָכָר
mans broeder, יָבָם
mansperſoon, זָכָר
mande, * כְּלוּב : כֶּלֶב
manier, חֹק * דֶּרֶךְ : חֻקָּה
mannelyke ſchamelheit, אָשָׁה
mannelykheit, * שְׁפָכָה : שֶׁפֶךְ
mantel, * גְּלִים : גָּלוֹם * אדר : אַדֶּרֶת : עֲטָה : מַעֲטֶה * מָעַל : מְעִיל * כרך
markt, * שׁוּק : רְכֶל : מַרְכֹּלֶת
markten, * עָזַב : עִזְבוֹנִים
marmer ſteen, שַׁיִשׁ : דַּר
maſt, חֹטֶן : חִבֵּל
maſtik, לוט
mat, יָגֵעַ
medecyne, רָפָא : מַרְפֵּא * רְפוּאָה * גֵּהָה
medecyn meeſter, רֹפֵא
mede deelen, חָלַק
medegezel, רֵעַ * עֲמִית : עֲמִיתַת * חָבֵר : רֵעָה : מֵרֵעַ * רֵעָה *
medelyden hebben, חוס
medgezel, חָבֵר
meel, קֶמַח : סֹלֶת
meenen, חָשַׁב
meening, * יָדַע : דַּעַת * דֵּעָה * רַע
meer, * רָבַב : רַב * עוֹד : יתר : יוֹתֵר
meer dan, מִן
meerkatten, * צִיָּה : צִיִּים
meerle vogel, קִפּוֹז
meeſt, * רָבַב : רַב

meester, רַבַּב : רַב * חָרָשׁ : בַּעַל
meestereesse, * בַּעַל : בַּעֲלָה
meeten, מָדַד
meetsnoer, שַׁמַּל : מְשִׁקֹלֶת * קָוָה : קָו * שָׂרַד
meidt, שפח : שִׁפְחָה * אָמָה
meinen, חָשַׁב
melaats, * צרע : צָרוּעַ * מְצוֹרָע
melaatsheit, * צרע : צָרַעַת
melk, חָלָב
melk vat, * עטן : עֲטִין
mengen, עָרַב : מָסַךְ : מָהַל : גָּרָה : בָּלַל
menigte, * רַבַּב : רַב * כֹּבֶד : הָמָה : הָמוֹן * רִבָּה : תִּרְבוּת
menigvuldig, כָּבֵד : הָמַן
menigvuldig zyn, רָבָה : רָבַב
mensch, אֱנוֹשׁ : אָדָם
mensche, מתה : מָתִם * אָדָם
menschen, * מתה : מְתִים
meny, שָׁשַׁר
merg, מוֹחַ
merg hebben, * מוֹחַ : מְמָחְאִים * מֹחִים
mergelen, מָזֶה
merken, * בון : בוֹנֵן
merkteeken, * צין : צִיוֹן
merkende, * קשב : קְשָׁבוֹת
merrie paardt, רמך
mes * מָרָה : מוֹרָה * חֶרֶב : אָכַל : מַאֲכֶלֶת שִׁבֵּן : שַׁבִּין * צור
messen, * חלף : מַחֲלָפִים
mesten, בָּרָא : אָבַס
mest stal, * רבק : מַרְבֵּק
met, * עִם : עִמּוֹ : עָלָה : עַל
met my, * עִמָּדִי * אֵת : אִתִּי

metselaar, גָּדַר
meulen, * רוח : רֵחַיִם
meulen steen, רֶכֶב
middag, * צהר : צָהֳרַיִם
middelste, * תָּוֶךְ : תִּיכוֹן * תִּכוֹנָה
midden, תָּוֶךְ : קֶרֶב : לֵבָב : בֵּין
mier, * נָמַל : נְמָלָה
mikken, רָזַם
mildt, * שוע : נָדַב : נָדִיב
mildtdaadig, * נָדַב : נָדִיב
mildtdaadigheit, * נָדַב : נְדָבָה
minder, * צָעִיר : מְעַט : צָעַר : צָעִיר
minder maaken, חָסַר
minnen, עָנַב
minnerye, * עָנַב : עֲנָבָה
minste, * צָעַר : צָעִיר
mirre, נָטָף : מוֹר : לוט
mirtus, הֲדַס
mirtus boom, הֲדַס
misdaad, * פֶּשַׁע : עָוֹן : עָוָה
misdaader, רָשָׁע
misdragt, שָׁבַל : מַשְׂכֹּל * נֶפֶל
misgreep, * שָׁגָה : מִשְׁגֶּה
misgrypen, שָׁגָה : שָׁגַג
misleiden, סות : נשא
misschien, * לוֹ : אוּל : אוּלַי * אֻלַי
missen, חָסַר
misslag, * שָׁגָה : מִשְׁגֶּה
mist, דֹּמֶן
mistig, עֲרָפֶל : אָפֵל
misthoop, * מַדְמֵנָה * אָשֶׁף : אַשְׁפּוֹת : דֹּמֶן
modder, רֶפֶשׁ : רָפַשׂ

mod-

modderig, * דֶּלַח : רָפַשׁ : מִרְפָּשׁ
moede, פְּגַר : לָאָה : יָגַע
moeder, * אֵם : אמם
moeder-ſtadt, * אֵם : אמם
moedwillig, זד
moedwilliger, * זד : זֵד
moedwilligheit, * זד : זָדוֹן
moei, * דּוֹד : דּוֹדָה
moejelyk, אִלֵּץ : עָמֵל
moejelykheden, * תְּאֻנִים : אוֹן
moejelyke zaake, עָנָה : עֹנֶה
moeite, טרח : עָמָל
moer van drank, * קְבַעַת : קָבַע : שְׁמָרִים
שָׁמַר
moerbezie, } בְּכָא
moerbezie boom, }
moes, יָרָק
moeskookſel, * נְזִיד : נזד
moeskruid, * אורות : אוֹר
mogelyk, * יָכֹל : פֵּן : פוֹן
mol, * חֻפָּר : חֲפַר : תִּנְשֶׁמֶת : נשם : חֻפָּרוֹת
molen, * רֵחַיִם : ריח
molenſteen, רֶכֶב
mompelen, לָחַשׁ
mompelinge, לַחַשׁ
mondt, } פֶּה
mondt gat, }
mooi, יָפֶה
mooker, * נַקָּב : נָקַב
moor, } כּוּשׁ : כּוּשִׁי *
moor-man, }
moord, אָסוֹן
moordenaar, * פָּרַץ : פָּרִיץ * מְרַצֵּחַ
רָצַח

moorden, הָרַג : רָצַח
moorin, * כּוּשִׁית : כּוּשׁ
mooren landt, כּוּשׁ
morgen, בֹּקֶר : מָחָר
morgen ſtondt, בֹּקֶר * עֲפִירָה : עָפָר
שַׁחַר : מִשְׁחָר *
morſelen, כָּתַשׁ : דְּכָא : דוּךְ
mortier, * מְרוֹכָא : דְּכָא : כָּתַשׁ : מַכְתֵּשׁ
moſt, * עָסִיס : עָסַס : יְרַשׁ : תִּירוֹשׁ
motte, * עָשׁ : עָשַׁשׁ
muil-ezel, פֶּרֶד
muil-ezels, * יָמִים : ימם : אֲחַשְׁתָּרָנִים
muil-bandt, * מַחְסוֹם : חָסַם
muil-banden, חָסַם
muis, עַכְבָּר
murmureeren, רָגַן : לון
murmureerder, * נִרְגָּן : רָגַן
murmureeringe, * תְּלוּנָה : לון
mus, * צִפּוֹר : צפר
mutſen, * גִּבְעוֹת : גבע
muur, * חוֹמָה : חֵיל : גָּדֵר : גֹּדֶל : חמה
שׁוּר : קִיר
muurbreeker, * מָחִי : מָחָה
myel, * כְּבִרָה : כבר

N.

Na, אַחַר
na by, קָרוֹב : אֵצֶל * קָרַב
na dat, * אַחֲרֵי : אַחַר : כֵּן
na hoy, לָקַשׁ

naajen, תָּפַר
naakt, * עָרֹם : עֵרֹם * עָרוֹם
naaktheit, * עֶרְוָה * מַעַר
naaktheden, * עֶרְוָה : מְעוּרִים
naakten, * עֵרֹם : מַעֲרִמִּים
naaldewerk, * רִקְמָה : רָקָם
naam, שֵׁם
naaſte, * קָרוֹב : עמת : עָמִית * רֵעַ * קָרֵב : שְׁאֵר : רָעָה
naau, * צָרַר : צוֹר
nabeſtaande, * קָרוֹב : קָרֵב
nabuur, שָׁכֵן
nacht, * לַיְלָה : לַיִל
nacht-hutte, * מְלוּנָה : לון
nacht-uyl, * יַנְשׁוּף : נָשַׁף
nacht-vogel, * לִילִית : לַיִל
nacht-waake, * אַשְׁמוּרָה * אַשְׁמוּרָה שָׁמַר
nadeel, נֶזֶק
nadere, קָרֵב
naderen, קָרַב : נָגַשׁ
nageboorte, * שִׁלְיָה : שִׁלְיָה
nagel, יָתֵד
nagelen, * מַסְמְרוֹת * מַסְמְרִים : סָמַר
nagel des vingers, * צִפֹּרֶן : צָפָר
nageſlacht, * מִשְׁפָּחָה : שפח
na hooi, לָקַשׁ
na jaagen, רָדַף
nakomelingen, * יְצָאִים : יָצָא : נָכָר
nalaaten, רָפָה : נָחַ
naloopen, רוץ
nau luiſteren, * קָשַׁבְתָּ : קָשַׁב
nardus, נֵרְדְּ

nat, * לַח : לחח
nat zyn, רָטַב
natocht, * מְאַסֵּף : אָסַף
natie, * לְאוֹם * אוֹם : גוי : אמם
navel, * טַבּוּר : טבר : שֹׁרֶר
navolgen, רָדַף
navorſchen, דָּרַשׁ : חָקַר : תור
navragen, דָּרַשׁ
navruchten, לָקַשׁ
navruchten op leezen, לִקֵּשׁ
nazaat, זֶרַע
na zig neemen, na zig trekken, } אָסַף
nazoeken, דָּרַשׁ
neder buigen, שָׁחַח : שָׁחָה
neder daalen, יָרַד
neder drukken, נָחַת : כפש : כנע שָׁפֵל
neder drukkinge, יְשֵׁחָה
nedergaan, נָחַת : יָרַד
nedergang, * מוֹרָד : נחת : יָרַד
nederig, שָׁפָל : עָנָה : עָנִי * כנע
neder knielen, כָּרַע
neder leggen, שָׁכַב : רָבַץ
neder laaten, יָרַד
neder ſtellen, שׁוּם : נָחַ
neder ſtooten, מִגֵּר
neder ſetten, נָחַ
neder vallen, נָפַל : נָגַד
neder werpen, שָׁחָה : מִגֵּר : יָרָה : יְרָה שלך : שָׁחַח
neder zien, שגח
neder zinken, שָׁקַע : טבע

neemen, רום : נָשָׂא : לָקַח : חָתָה
neen, לֹא : אַל : אַיִן
neerſtig, * חָרִין : חָרוּץ
neegen, תֵּשַׁע
neegentig, * תִּשְׁעִים : תֵּשַׁע
neigen, קָדַר : נָטָה
nek, עֹרֶף
neſt, * קֵן : קֵנֶן
neſtelen, קָנַן
net of zindelyk, * חָפַף : חָפָף
net, מָצוֹד : במר : מִכְמֹרֶת * מִכְמָר * חֵרֶם רֶשֶׁת : צוד
netkens, * שְׁבִיסִים : שֶׁבֶס
netele, * חָרוּל : חרל
nevel, עֲרָפֶל
neuſe, * אַף : אָנַף
neus gaaten, * אַף : אָנַף * נְחִירַיִם נחר
niemant, אַיִן : אֶפֶס
nieren, * טוּחַ : טְחוֹת * כְּלָיוֹת : כְּלָה
niet, בַּל : בִּלְתִּי * בְּלִי * אֶפֶס : אַל : אַיִן לא
niet genoeg gezoden, נָא
nietig, * אֱלִיל : אלל
nietige dingen, * אֱלִיל : אלל
niet goden, * אֱלִילִים : אלל
niet met allen, * בְּלִימָה : בַּל
nieuwe, חָדָשׁ
nieuwe maan, חֹדֶשׁ
nieuwe vrucht, * אֵב : אבב
nieuwe vruchten, * רֵאשִׁית : רֹאשׁ
niezen, * זוֹר : זֹרַר
niezinge, * עֲטִישָׁה : עטש
noch, עוֹד
noch meer, עוֹד
noch niet, טֶרֶם
nochtans, אַךְ : אוּל : אוּלָם * אֲבָל
noemen, קָרָא
noemen met uitdruk, נָקַב
noodigen, קָרָא
noodtdruftig, * אֶבְיוֹן : אֶבְיָה
noodtwendig, צֹרֶךְ
noodtzaakelyk, צֹרֶךְ
noorden, * צָפוֹן : צָפַן
noorder, * צְפוֹנִי : צָפַן
noote, noote boom, * אֱגוֹז : אגז
nu, אֵיפוֹא * אֵפוֹ * עתה : עַתָּה : נָא : כְּבָר פה
nu dan, * עַתָּה : עתה
nut, * מוֹעִיל : יעל
nuttigheit, יעל : בָּצַע
nuttig zyn, יעל
nyd, * קִנְאָה : קִנֵּא
nydig, קַנָּא
nygen, נָטָה : שׁוּחַ
nygen des hoofts, קָדַר

O.

Och, לוּ
occaſie, * תְּאֲנָה : אָנָה
och dat, * אַחֲלַי : לוּ : אחל
och ofte, * אַחֲלַי : אחל
oefenen, לָמַד : יָרָה

oever, שָׂפָה , כְּתֵף , יָד
oevers, * גְּדוֹת , גְּדָה
of, הֵן
ofte, אוֹ
of zoo wanneer, אִם
offer, שֶׁלֶם , רוֹם , עָלָה , עוֹלָה * נֶסֶךְ
offerhande, קָרְבָּן * חַטָּאת , זֶבַח * קָרַב
offeren, קָרַב , רוֹם , עָלָה , זָבַח
offeringe, * קָרַב , קָרְבָּן * זָבַח , זִבְחָה
offer-meſſen, * חָלַף , מַחֲלָפִים
offer-ſtoel, * זָבַח , מִזְבֵּחַ
okſel, * אָצַל , אַצִּיל
oli, שֶׁמֶן , צֹהַר , יִצְהָר *
oli-kruyke, * גָּלַל , גְּלָלָה
oli uyt perſſen, צָהַר
olifant, שַׁנְהַב
olyf, olyf boom, } זַיִת
om, * בַּעֲבוּר * מִן , לְמַעַן * גָּלַל , בִּגְלַל , עֵקֶב , עָלָה , עַל * עֶרֶה , בְּעַד * עֲבֵר תַּחַת
om dat, תַּחַת , עֵקֶב , עֲבֵר , בַּעֲבוּר * יַעַן
om diens wille, * עֲבֵר , בַּעֲבוּר
ombrengen, שִׁמֵּד
omcingelen, סָבַב , כְּתֵר ; יקף , אָפַף , עָטַר , עָזַק
omdoolen, גּוֹר , נָדַד
omdrajen, גָּלַל
omdryven, גּוֹר
omdwaalen, שָׁגָה
omgaan, סָבַב
omgang, כַּרְכֹּב , חָמַק , חָמוּק * חוּג
עקה ; מְעָקָה * סָבַב , מְסַבֵּב *
omgorden, חָגַר , אָפַד , אָזַר
omgordinge, חָגַר , מַחֲגֹרֶת *
omgrypen, לָפַת
omhakken, עָרַר
omhelzen, חָבַק
omhelzinge, חָבַק , חִבּוּק *
omheinen, גָּדַר
omkeeren, עָוָה , סִלֵּף , הָרַס , הָפַךְ
omkeeringe, * הַפֵּךְ , מַהֲפֵכָה * הֲפֵכָה
omkoomen, אָבַד
omloop, קוֹף , תְּקוּפָה * כַּרְכֹּב
omloopinge, * שָׁקַק , מָשָׁק
omringen, סָבַב
omrollen, צָנַף , גָּלַל
omtrek, omtrekken, } חָמַק ; חוּג
omtuinen, עָזַק , גָּדַר
omtuininge, * גָּדַר , גְּדֵרָה * גִּדְרָה
omvangen, סָבַב
omvatten, לָפַת , זָרַח
omwenden, פָּנָה , סָבַב , לָפַת , הָפַךְ
omwentelen, סָבַב , גָּלַל
omwinden, לוּט
omzien, רָאָה , פָּנָה
omzwerven, נוּעַ , נוּד
omzwervingen, * נָדַד , נְדֻדִים
onbarmhartig, * כזר , אַכְזָר
onbarmhartige, * כזר , אַכְזָרִי
onbarmhartigheit, * כזר , אַכְזָרִיוּת
onbarmhartig zyn, * כזר , אַכְזָר
onbekend, נָכַר
onbekende, * נָכַר , נָכְרִי

onbeſneede, עָרֵל
onbillik, עַוָל
onbillikheit, * עַוְלָה * עַוָלָה, עַוֶל
onbillikheit toonen, * עַוְלָתָה, עַוֶל
onder, * תַּחַת : נָטָה : מַטָּה
onderſte, * תַּחְתּוֹנָה * תַּחְתִּיָה * תַּחְתּוֹן תַּחַת
onder brengen, כָּבַשׁ, כנע
onderbroek, * מִכְנָסַיִם, כָּנַס
onderdaanig zyn, כנע, עָנָה
onderdrukken, עָנָה, לָחַץ, כָּפָה, יָנָה
onderdrukkinge, לַחַץ
onderdrukte, * חָמֵץ, חָמוּץ
ondergaan, בוֹא
ondergang, * מָבוֹא, בוֹא
ondergang of verderf, אֵיד, פִּיד
onder-gebouw, * יָצִיעַ, יצע
ondergraaven, כָּרַם
onderhouden, * תָּמַךְ, כוּל, כִּלְכֵּל
onderleggen, יצע
onderſcheiden, onderſcheit, בדל
onderſteunen, סָעַד, סָמַךְ
onderſteunſel, סָעַד, מִסְעָד * אֶרֶן
onderwys, * יָרָה, תּוֹרָה
onderwyzen, לָמַד, יָרָה, יָסַר, חָנַךְ שָׂכַל
onderwyzende gezang, * מַשְׂכִּיל, שָׂכַל
onderzetzel, כּוֹן, כֵּן * אֶדֶן
onderzoeken, שָׁאַל, חָקַר, דָּרַשׁ, בִּקֵּשׁ
oneere, * שִׁמְצָה, שֵׁמֶץ
oneffene, * הָרַר, הֲרוּרִים
ongedeeſemt brood, * מַצָּה, מָצַץ

ongeerne, שָׂלָה
ongehoorzaam, * מְרִי, מָרָה, מָרַר
ongelyk, חָמָס, עֹשֶׁק
ongeluk, אֵיד
ongemak, אָוֶן
ongerechtigheit, אָוֶן
ongeſchoeit, יָחֵף
ongeſtuimig, סָעַר
ongezoute, תָּפֵל
ongezuurt, מָצַץ
ongezuurt brood, * מַצָּה, מָצַץ
onheilig, * חֹל, חָלַל
onheilig menſch, חָנֵף
onkuiſen, נָאַף
onmagtig worden, onmagtig zyn, אָמַל, אֻמְלָל * עָטַף פוג
onnut zyn, סָרַח
onrecht, עָוֶל
onrechtveerdigheit, עָוֶל
onrein, טָמֵא
onreinigheit, * טֻמְאָה, טָמֵא, נִדָּה
onreine zaak, * טֻמְאָה, טָמֵא
onryp, אָפֵל, אֲפִיל * בֹּסֶר
onrype druive, בֹּסֶר
onſchuld, * נְקִיּוֹן, נָקָה
onſchuldig, * נָקִי * נָקִיא, נָקָה
onſchuldigheit, * נְקִיּוֹן, נָקָה
onſchuldig verklaaren, נָקָה
onſchuldig zyn, נָקָה
onſmaakelyk, תָּפֵל
onſtuimig weder, סָעַר
ont-aarden, סור
ont-byten, בָּרָה

ont-

ontbinden, פִּתֵּחַ
ontbloot, * עָרָה, עָרַר *
ontblooten, פָּשַׁט, פָּרַע, חָשַׂף
ontblootinge, * מַעְרֶה * חָשַׂף, מַחְשֹׂף * עָרָה
ontbloot zonder wol, * חָשַׂף, חֲשַׂפִּים
ontbreeken, סוּף, כָּלָה, חָסַר, אָפַס פָּקַד, עָדַר
ontdekken, פָּתַח, גָּלָה
ontfangen, יָחַם, הָרָה
ontfankeniſſe, * הֵרָיוֹן * הָרָה,
ontfangen of aan neemen, נָשָׂא, לָקַח קִבֵּל
ontfermen, רָחַם, חָנַן
ontferminge, * חָנַן, חֲנִינָה
ontheiligen, חָנַף, הִלֵּל
ontheiligt worden, חָנַף, חָלַל
onthouden, חָשַׂךְ
ontkoomen, פָּלַט, נִצַּל, מִלֵּט
ontkoomene, * פָּלַט, פָּלִיט
ontkoominge, * פָּלַט, פְּלֵיטָה * מִפְלָט
ontmoeten, קָרָא, קִדֵּם, פָּגַשׁ, פָּגַע קָרָה
ontmoetinge, * קָרָא, קְרָאָה
ontreinigen, טִמֵּא
ontroeren, רָגַז
ontſchellingen, פִּצֵּל
ontſchoejen, יָחַף
ontſchuldigen, נִקָּה
ontſlaapen, שָׁכַב, יָשַׁן
ontſpringen, פָּטַר
ontſteeken, חָרָה
ontrekken, חָמַק
ontvlieden, נוּס, בָּרַח
ontwaaken, קוּץ, עוּר, יָקַץ
ontwyken, פָּטַר, סוּר
ontzetten, שָׁעָה, שָׁמַם
ontzondigen, חִטֵּא
onverzichtig, * שָׁלָה, שַׁל *
onverzichtigheit, * שָׁלָה, שַׁל *
onvroom, רָשָׁע
onvroom draagen, onvroom handelen, } רָשַׁע
onvroomheit, * רָשַׁע, רִשְׁעָה
onvruchtbaar, עָקָר
onweder, פַּעַר
onzinnig, * שגע, מְשֻׁגָּע
onzinnigheit, * שִׁגָּעוֹן * הלל, הוֹלֵלוֹת שגע
onzuiver, טָמֵא
oog, עַיִן
oogen, * עַיִן, עֵינַיִם *
oog-appel, * בָּבָה, בַּת * אִישׁ, אִישׁוֹן
oogenblik, רֶגַע
ooge-leeden, * עוּף, עַפְעַפַּיִם
oogskens, * שִׁבֵּץ, מִשְׁבְּצוֹת * תַּשְׁבֵּץ
oogſt, * קָצַר, קְצִיר *
oogſten, קָצַר
oojevaar, * חֶרֶד, חֲסִידָה
ook, * גַּם, אַף
oom, דּוֹד
oor, אֹזֶן
oorcierſels, * לְחָשִׁים, לְחָשׁ
oordeel, * דִּין, דִּין * מִשְׁפָּט, שָׁפַט
oordeelen, שָׁפַט, פָּלַל
oorkuſſen, * כבר, כְּבִיר
oorlapje, * חנך, תְּנוּךְ
oorlof, * רשה, רְשׁוּת *

oorlog, * לָחַם : מִלְחָמָה *
oorring, עגל : עָגִיל * נֶזֶם
oorringen, * לְחָשִׁים : לָחַשׁ
oorſprong, * קוּר : מָקוֹר *
oorzaak, * נִסְבָּה * סִבָּה * אָנָה : תַּאֲנָה * סָבַב
oorzaak geeven, סָבַב
ooſten, * קֶדֶם : מִזְרָח *
ooſte wint, * קָדִים : קֶדֶם
ootmoedig, צנע
ootmoedigen, * צְנוּעִים : צָנַע
op, עָלָה : עַל * אֶל
op dat, * בַּעֲבוּר * מִעַן : לְמַעַן
op dat miſſchien, } * פֶּן : פֶּן
op dat niet, }
opblaazen, פּוּחַ : נָפַח
opbouwen, בָּנָה
opbrengen, עָלָה
opdoen, פָּתַח : פָּקַח
op eeten, אָכַל
opening, פֶּתַח
openbaar, } גָּלָה
openbaaren, }
open doen, פָּצָה
openen, פָּתַח : פָּקַח : פָּצָה
op gaan, עָלָה : זָרַח : בוא
opgang, * עָלָה : מַעֲלָה
opgang der zonne, * זָרַח : מִזְרָח
opgeblaazen, * נָפַח : נָפוּחַ
opgeheeven, רָמַם : נִשָּׂא
opgerecht ſtaan, עדר
opgorden, * חָגַר : חָגוֹר
ophaalen, עָלָה

ophangen, תָּלָה : יָקַע
opheffen, רָכַס : עָלָה : נָשָׂא : נָסָה : נָטַל
opheffinge, * קוֹמְמִיוּת * נָשָׂא : מַשָּׂא : קוּם
ophitzen, סוּת
ophoogen, סָלַל
ophoopen, צָבַר : עָרַם
ophoopinge van zonden, * מִשְׁפַּח סָפַח
ophouden, עגן : בָּלָא : חָדַל : דָּמָה : תָּמַם : שָׁבַת : רָפָה : פוג : עָצַר
ophoudende, חָדַל
ophoudinge, * שַׁבָּתוֹן * מִשְׁבָּת * שַׁבַּת : שַׁבָּתוֹן
opklimmen, עָלָה : נָסַק
opkoomen, עָלָה : בוא
opkomſt, * יבל : יָבוּל * בוא : תְּבוּאָה
oplaaden, עָמַס
opleggen, סָמַךְ : נָטַל
opmerken, שגח : קָשַׁב
opmerkende, * קָשַׁב : קְשָׁבוֹת
opneemen, נָשָׂא : לָקַח
opperkaamer, * עָלָה : עֲלִיָּה
opperkleedt, * כרך : תַּכְרִיךְ
opperſte, * ראש : עָלָה : עֶלְיוֹן *
opperzaal, * עָלָה : עֲלִיָּה
oprecht, תָּמַם : תֹּם * יָשָׁר
oprechtigheit, * מְהוּם * תָּמִים * תֹּם * תָּמַם
oprechten, קום : יצב : זָקַף
oproer, רֶגֶשׁ
oproerigheit, * רָגַשׁ : רִגְשָׁה
opſcheppen, יָצַק
opſcherpen, שָׁנַן

opſchieten, רָבָה
opſchorten, שָׁנַס
opſchryven, כָּתַב
opſlukken, שָׁאַף : לוּעַ : גָּמָא : בָּלַע
opſpannen, דָּרַךְ
opſperren, פָּעַר
opſpringen, כרר : כִּרְכֵּר * זנק : דָּלַג : רָקַד : רָצַד : קָפַץ : פָּזַז : נָתַר
opſpringen uit blydſchap, עָלַז : גול : עָלַץ : עָלַס
opſpringende, * עָלַז : עָלִיז
opſtaan, קום : עָמַד
opſteeken, דָּלַק : עָלָה
optellen, סָפַר
optogt, עָלָה
optrekken, עָלָה
opvaaren, עָלָה
opvoeden, גָּדַל : אָמַן
opvoeren, עָלָה
opvullen, מָלֵא
opwaaken, קוץ : יָקַץ : עור
opwaſſen, גָּדַל
opwekken, יָקַץ : עור
opwerpen, תָּלַל
opzet, * צְדָיָה : צָדָה
opzwellen, בָּצַק
ordere, * דִּבְרָה : דָּבָר
ordineeren, עָרַךְ : עָדַר
orgel, * עוּגָב : עֻגָב
os, שור : פַּר : בָּקָר : אַלָּה : אַלּוּף *
out, עַתִּיק * יָשִׁישׁ : יָשָׁן : זָקֵן : בָּלֶה : קֶדֶם : עָתַק
oude verſleete kleederen, * מְלָחִים : מַלָּת

ouderdom, * זִקְנָה : זָקֵן : בֶּלַח
outheit, * קַדְמֹנִי : קֶדֶם
outheeden, * קְרוּמִים : קֶדֶם
oude lappen, * בְּלוּאִים : בְּלוּיִם : בֶּלֶה
out man, זָקֵן
oude vodden, * בְּלוּאִים : בְּלוּיִם : בֶּלֶה
oude vrouw, * זְקֵנָה : זָקֵן
out worden, בָּלָה : זָקֵן
out zyn, זָקֵן
oven, * כְּבָשָׁן : כְּבֶשׁ : כור : תנור : תַּנּוּר
overblyven, שָׁרַד : שָׁאַר
overblyffel, * שְׂרִיד : שָׁאַר : שְׁאֵרִית * פְּלֵטָה : פְּלֵטָה * שָׂרִד
overdaad, פֶּרַח
overdekken, סָכַךְ : שָׂכַךְ * כָּסָה : חָפָה : סָפַן : שָׂפַן *
overdekt ſchip, * סְפִינָה : סָפַן
overgebleeven, * שָׂרִיד : שָׂרַד
overgeeven, כִּבֵּר : סָגַר : מָסַר : מִגֵּן
overgeevinge, * מְגִנָּה : מָגֵן
overig, שְׁאָר : יתר
overig laaten, יתר
overig zyn, שָׁאַר : עָדַף
over lang, כְּבָר
overleeveren, מָסַר
overloopen, שָׂטַף
over nachten, לוּן
overreedenen, פָּתָה
overſpel, נָאַף
overſpel bedryven, נָאַף
overſpeelen, * נְאָפִים : נָאַף * נְאָפִים
overſpeelder, * מְנָאֵף : נָאַף
overſpringen, פָּסַח : דָּלַג

over-

overſpringinge, פֶּסַח
overſte, * פָּקַד : פָּקִיד * נִצַּח : מְנַצֵּחַ * רֹאשׁ
overſten, כּוֹגֵן : כְּגָנִים
overſtelpen, עָטַף
overtallig lidt, * שָׂרוּעַ : שָׂרַע
overtreeden, עָבַר : מָעַל
overtreedinge, מַעַל
overtrekken, עָבַר : צָפָה
overvloeden, זָרַב
overvloet, פַּשׁ * עָתָר : עֹתֶר * שֶׂפַע : פּוּשׁ
overvloejen, עָדַף : יתר : זָרַם
overweldigen, יָכֹל
overwinnen, נִצַּח
overwinnaar, * נִצַּח : מְנַצֵּחַ
overwinteren, חָרַף
oxel, * אָצַל : אַצִיל
oyevaar, * חֶסֶד : חֲסִידָה

P.

PA: PE:

Paal, * גָּלַל : גַּבַּל : גְּבוּל *
paalen, גָּבַל
paar, צֶמֶד
paaſcha, פֶּסַח
paas lam, פֶּסַח
paaſch feeſt, פֶּסַח
pauwen, * תּוֹכִיִּים * רְנָנִים : תכן
pad, שְׁבִיל : נתב : נָתִיב * אֹרַח * שעל : מִשְׁעוֹל *
padde, * צָב : צָבֶה
paard, סוּס
paarel, * גָּבִישׁ : גבש
pakken, * מִשְׁפְּחַיִם : שְׁפַת
palm des hands, * כַּף : כַּפָּה : טַפַּח
palmboom, תָּמָר
palys, * אַרְמוֹן * טִירָה : טיר
pandoor, גֶּבֶל
panne, * חבת : מַחֲבַת : שׂרת
pandt, * עֲרֵבוֹן * עָבַט : עֲבוֹט * חֲבָל : עָרַב
pandt neemen, חָבַל : עָבַט
pantſier, * שִׂרְיוֹן * שִׂרְיָה * סרה : סִרְיוֹן * תחר : תַּחְרָא * שָׂרָה
papier gewas, * עֲרוֹת : עָרָה
pappe, * נָזִיד : נזד
paradys, פַּרְדֵּס
parſſen, צוק
pasloot, אֲנָךְ
paſſer, * חוג : מְחוּגָה
paſſeren, חָלַף
paſſeringe, * חֲלוֹף : חָלַף
patrys, קֹרֵא
pees, יֶתֶר
pek, כֹּפֶר : זֶפֶת
pekken, כָּפַר
pelikaan, רָחָם
pen, שֵׁבֶט : עֵט
penning, * אֲגוֹרָה * אָגֹר : קשט : קְשִׁיטָה
penſſe, * קבב : קֻבָּה
perſſe, * גת : גִּת * יֶקֶב : פּוּרָה : פור
perſen, צוק
peſt, דֶּבֶר

peſtilentie, דֶּבֶר
Pyl, * חָצִץ : חֵץ
pylen, שֶׁבֶט : שְׁבָטִים *
pylen ſchieten, חָצַץ
pylkooker, * תְּלָה : תְּלִי * אֲשֶׁפָּה : אַשְׁפָּה
pylaar, עָמַד : עַמּוד * נצב : נְצִיב *
pylaaren, * תָּמָר : תְּמָרוֹת
pyn, כְּאֵב : מַכְאוֹב * חול : חַלְחָלָה * חִיל *
pyn aan brengen, עָצַב
pyn aan doen, עָצַב : מאר : מַמְאֶרֶת *
pyn-appelen, * בָּטֶן : בָּטְנִים
pynzen, שׁוּחַ : אָמַר
pyp, חָלַל : חָלִיל *
pypen ſpel, חָלַל
pypen, * נָקַב : נְקָבִים
pypers, * חָלַל : חוֹלְלִים
pyramiden, * תָּמָר : תַּמְרוּרִים
pis, piſſen, שתן
plaage, נכה : מַכָּה * נָגַע : מַגֵּפָה *
plaagen, נָגַע : נָגַף
plaat, צִיץ
plaaten, * פּוּחַ : פַּחִים
plaats, קום : מָקוֹם * כון : מָכוֹן * יָד : בַּיִת
plakken, plakkich, טלא * טָלוּא
planeeten, * נָזַר : מַזָּרוֹת * גָּזַל : מַזָּלוֹת
plank, קֶרֶשׁ
plante, * נָטַע : מַטָּע * בון : כַּנָּה
planten, שָׁתַל : נָטַע
platneus, * חרם : חָרוּם
plaveien, רָצַף
plaveiſel of vloer, * רָצַף : רִצְפָּה
plyn, * אֵיל : אֵלוֹן
plyten, רוב : דון
plytoy, * דִּין : דִּין
plek, plekkich, טלא * טָלוּא
ploegen, פּתח : נִיר : חָרַשׁ
ploeginge, * חָרַשׁ : חָרִישׁ
ploeg-yſer, * חָרַשׁ : מַחֲרֵשֶׁת
plonderen, שָׁסָה : שָׁלַל : שָׁאַט : נָדַד שָׁסַס
plonderinge, שָׁסַס : מִשִּׁסָּה * שֹׁאט
plukken, קָטַף : מָרַט
poel, גֶּבֶא : אֲגַם
pols-aderen, * עָרַק : עוֹרְקִים
pompoenen, * בָּטַח : אֲבַטִּיחִים
pond, כָּנָה
pont of ſchip, * עָבַר : עֲבָרָה
poorte, שַׁעַר : דֶּלֶת
poortier, שׁעַר
poppelier boom, * לָבַן : לִבְנָה
porren, סות
poſt der deure, * זוז : מְזוּזָה
pot, * פָּרַר : פָּאֵרור * פְּרור * סיר : חֶרֶשׁ
pottebakker, * יָצַר : יוֹצֵר
predeken, קָרָא
predekinge, * קָרָא : קְרִיאָה
prediker, * קָהַל : קֹהֶלֶת
priem, * רָצַע : מַרְצֵעַ
prieſter, כֹּהֵן
prieſters der afgoden, * כמר : כְּמָרִים
prieſterdom, * כֹּהֵן : כְּהֻנָּה
prieſterlyk ampt bedienen, כֹּהֵן
prys der waaren, * מָכַר : מְחִיר
prys, of lof, * שָׁבַח : יָדָה : תּוֹדָה *
pryſen, of roemen, שָׁבַח : יָדָה : הִלֵּל

pryſende, שַׁבֵּחַ
pryſt den heere, * הַלֵּל : הַלְלוּיָהּ
prikkel, * לָמַד : מַלְמָד * דרב : דָּרְבָּן
prikkelen, פָּרַשׁ
prins, * נָדַב : נָדִיב : רָזוֹן * נָשָׂא : נָשִׂיא * רזן
profecy, * נָשָׂא : מַשָּׂא * נָבָא : נְבוּאָה
profeet, נָבָא : נָבִיא * חָזָה
profeteeren, נָבָא : נָטַף
profetinne, * נָבָא : נְבִיאָה
profyt, * יָעַל : מוֹעִיל * יִתְרוֹן * מוֹתָר * יתר
profytelyk zyn, יעל
proeven, לעט
provencie, * דון : מְדִינָה
pſalm, * זָמַר : מִזְמוֹר
pſalm ſingen, * זָמַר : זִמְרָה
puiſte, * בהר : בַּהֶרֶת
punt van ſcherp, * אבח : אִבְחָה
purper, הלע : אַרְגָּמָן
purperachtig, * כַּרְמִיל : כַּרְמֶל
purper verwe, * שָׁנִי : שָׁנָה
put, בְּאֵר
putten, שָׁאַב : דָּלָה : דָּלַל
putters, * שָׁאַב : מַשְׁאֲבִים

Q.

QW: QU:

Qwaat, * מֵרַע * רַע : רוּעַ
qwaat aan doen, רוּעַ
qwaat doen, יָרַע
qwaatdoender, * מֵרַע : רוּעַ
qwaalyk handelen, רוּעַ
qwaat maaken, רוּעַ
qwaat ſchynen, יָרַע : רוּעַ
qwaatheit, * רָע : רוּעַ
qwaat voor hebben, * הוֹחֵת : התת
qwaat voorneemen, זָמַם : זְמָה
qwaat zyn, יָרַע : רוּעַ
qwabbe van ſmeer, * פִּימָה : פים
quakkel, שָׁלָו
quellen, הום
quellinge, * הָמוֹן * הוּם : מְהוּמָה * רַעַשׁ
quynen, מקק
quetſen, נָגַע
quetſinge, נֶגַע

R.

RA:

Raadt, * יָעַץ : עֵצָה * טַעַם : סוד
raadt geeven, יָעַץ
raadt pleegen, יָעַץ : עוץ
raadtſlaan, יָעַץ : כְּלַךְ
raadtſlaagen, * יָעַץ * חֻבָּל : תַּחְבּוּלוֹת : מוֹעֲצוֹת
raadtſlaag, * יָעַץ : עֵצָה
raads-heer, * יָעַץ : יוֹעֵץ
raadts-vergaadering, יָעַץ : סוד
raadtſel, * חִידָה : חוד
raadtſelen uit geeven, חוד

raadtſelen voor ſtellen, חוד
raaken, נשג : נגע
radt, גַּלַּל : אֹפֶן
ram, יבל : יוֹבֵל * אַיִל
randt, שָׂפָה
rank, סַנְסִן : זְמֹרָה *
ranken, * דָּלִיוֹת : דָּלָה : זלל : זַלְזַלִּים * שרג : שְׂרִיגִים * נטש : נְטִישׁוֹת *
ranſoen, פְּדוּת : פְּדִיוֹן
ranſoeneeren, פָּדַע : פָּדָה
rapen, אָסַף
rave, עֹרֵב
rauw, * חַי : חָיָה : נָא
razen, הָמָה : הוּם : הָמָה
razende, * מְשֻׁגָּע : שגע
razernye, * הוֹלֵלוֹת * הוֹלָלָה : הָלַל : שְׁגָעוֹן * שגע
rebel, סָרַב : סוֹרֵר
rebel zyn, סָרַר
rebellie, * מְרִי * מֶרֶד : מַרְדוּת * מָרָה : פֶּשַׁע
rebelleren, מָרַד : מָרָה
rebellijen, * מָרָה : מְרָתַיִם : פָּשַׁע
recht, נְכֹחַ : כֶּשֶׁר : כון : כֵּן * יָשָׁר
recht maaken, recht ſchynen, recht zyn, יָשַׁר
rechtheit, * כִּשָּׁרוֹן : כֶּשֶׁר : נְכֹחָה * נְכַח
rechten, שָׁפַט
rechter, שפט
rechters, * פְּלִלִים : פָּלַל
rechtsgeleerde, סֹפֵר
rechts zaaken, * דִּין : דון

recht en duurachtig, כון
recht en wel zyn, כָּשֵׁר
rechts, rechter hand, rechter zyde, * יְמִין : יָמִין
rechter zyds wyken, ימן : הֵימִין *
rechtveerdig, * צַדִּיק : צָדַק
rechtveerdigheit, * צְדָקָה : צֶדֶק
rechtveerdig houden, rechtveerdigen, rechtveerdig ſpreeken, rechtveerdig worden, rechtveerdig zyn, צָדַק
rechtſnoer, * קָוֶה : קָו
redden, נָצַל : חָלַץ
reddinge, * הַצָּלָה : נָצַל
reden, * אֹמֶר : מַאֲמָר : דָּבָר : טַעַם : מִלָּה * מְלֵל : מַעֲנֶה : עָנָה *
regeeren, מָשַׁל : מָלַךְ
regel, * קָו : קָוֶה
regelen, * דֶּלֶת : דָּלָה
regen, * יוֹרֶה * גֶּשֶׁם : אוֹר : מָטָר : מְטַר * מוֹרֶה * יָרֶה : סַגְרִיר * לַקֹּשׁ : מַלְקוֹשׁ * רְבִיבִים * רָבַב : שְׁעָרִים * שָׁעַר
regenbak, בוֹר
regen geeven, גָּשַׁם
regens-droppelen, * רְבִיבִים : רָבַב
regen-boog, קֶשֶׁת
regiſter houder, * זָכִיר : זָכַר
regent, מֹשֵׁל
reiger, * אֲנָפָה : אָנָף
reije, * חָלִל : חָלַל : טור : חֶדֶר : חוֹר
rein, * זָךְ : זַכּוֹת : זַךְ : טָהוֹר : טָהֵר

reini-

reinigen, זָכַךְ : זָהָה
reinigheit, טֹהַר : זָכָה
rein ſpreken, זָכָה
rein zyn, זָכַךְ : זָכָה
reineginge, * טֹהַר : מִטְהָר
reiſe, מַסָּע * הָלַךְ : מַהֲלָךְ * דֶּרֶךְ : אֹרַח : נָסַע
reiſen, נָסַע : אָרַח
reiſeger, הֹלֵךְ : אֹרֵחַ
reiſende lieden, reis-geſelſchap, } * אֹרַח : אֹרְחָה
reis-gelt, reis-koſt, } * אָרַח : אֹרְחָה
rekenen, מָנָה : חָשַׁב
rekeninge, * חֶשְׁבּוֹן : חָשַׁב
rentmeeſter, סֹכֵן
repereren, חָיָה
reuk, רֵיחַ : זֵכֶר
reuk-altaar, * מִקְטֶרֶת * מִקְטָר : קְטֹרֶת
reuk-vat, * מִקְטָר : קְטֹרֶת
reukwerk, * אַזְכָּרָה : זָכַר * קְטֹרֶת * קְטֹרֶת
reukwerk maaken, קִטֵּר
reus, רָפָא * עָנָק : רָפָה
reuſen, * רְפָאִים : רָפָה
ribbe, צֵלַע
richten, שָׁפַט : דּוּן
richter, * שֹׁפֵט : דּוּן : דַּיָּן
richtſnoer, * קָו : קָוָה
richters zaake, * פְּלִילִי : פָּלַל
rieken, ריח
riek-doosjens, * נְטִפוֹת : נָטַף
riem der ſchippers, * מָשׁוֹט * שַׁיִט שוט
riem, חֹשֶׁב
riem des ſchoens, * שְׂרוֹךְ : שָׂרַךְ
riet, rietſtok, } קָנֶה
ryden, רָכַב
ryk, * שׁוּעַ : עָשַׁר : עָשִׁיר : כָּבֵד
rykdom, כָּבֹד : חַיִל : הוֹן : הַוָּה : אוֹן שׁוּעַ
rykdommen, * נִכְסִים : נכס
ryk maaken, ryk verbeelden, ryk worden, ryk zyn, } עָשַׁר
rym, * כְּפוֹר : כָּפַר
ryp worden, ryp zyn, } בָּשַׁל : נָמַל
rype vruchten, * בִּכּוּרוֹת : בכר
ryſen te berge, סָמַר
rysken, חִטָּר
rimpelen, * פִּימָה : פִּים : קָמַט
ring, * טַבַּעַת : טַבַּע
ringen, * גְּלִילִים : גָּלַל
rivier, נָהָר : יבל : אוּבָל * יוּבָל * יְאֹר * פְּלֶג : נַחַל
rivieren, נָזַל : נְזָלִים
roede, * מַטֶּה : נָטָה : שֵׁבֶט
roejen, חָתַר
roejer, * שָׁט : שוט
roemen, פֵּאֵר : הָלַל
roepen, קָרָא : צָעַק : צָוַח : יָבַב : נָעַק : רָנַן : ריע
roeren, נָגַע
roeſt, * חֶלְאָה : חלא : נְחֹשׁ

rok,

rok, מְעִיל * כתן ; כְּתֹנֶת * גְּלֹם ; גְּלוֹם * מָעִיל

rolle, גָּלַל : מְגִלָּה * גִּלָּיוֹן *

rollen, צָנַף , גָּרַף , גָּלַל

rommelen, הָמָה

rondt, * עגל , עָגוֹל * חספס , מְחֻסְפָּס

ronde kloot, כַּדּוּר

ronde flagorder, * כדר , כִּידּוֹר

rontom lyden, יקף

rontsom, * סָבַב , סָבִיב

ronnen, קָפָא

rood, * אָדֹם , אַדְמוֹנִי * אָדוֹם

roodachtich, חַכְלִילִי * אָדֹם , אַדַמְדָּם * חכל

roode wyn, חֶמֶר

roodheit, * חכל , חַכְלִילוּת

roof, חֶתֶף , גְּזֵלָה , גְּזֵלָה * בְּזָה * בַּז * שָׁלָל , עִוֵּר , עַד * טֶרֶף

rook, קִטֵּר , קִיטוֹר * עָשָׁן

rooken, קִטֵּר , עָשַׁן

rookende, עָשֵׁן

rookwerk maaken, קִטֵּר

roofe, חֲבִצֶּלֶת

rooften, קָלָה

rooſter, * כבר , מִכְבָּר

rooven, נִצַּל , חָתַף , חָטַף , גָּזַל , בָּזַז

roovers, * שָׂטָה , שׂוֹטִים

roovery, * גָּזַל , גְּזֵלָה

roovinge, * בָּזַז , בְּזָה * בַּז

rosbaaren, * צָבָה , צְבִים

roskam, * טָרַק , תַּמְרוּק

rotte, * גשם , חִנָּשְׁמִית

rotſe, צוּר

rozynen, * צִמּוּקִים , צָמַק

rotſteen, סֶלַע

rotſteenen, * כִּיף , כֵּפִים

rouwe, סָפַד , מִסְפֵּד * אֵבֶל

rouw-maaltyde, * מַרְזֵחַ , רזח

rouw klaagen, סָפַד , אָבַל

ruchelen, נָעַר , נָהַק

rugge, * גבב , גַּב , גּוֹ * גּוּה

ruig van hayr, * שָׂעִיר , שָׂעָר

ruiken, ריח

ruimte, רֶוַח ; מֶרְחָב * רָוַח

ruimen, בָּעַר

ruinen, * עָרַף , עֲרִיפִים

ruiſchen, נָהַם

ruiter, רַכָּב , פָּרָשׁ

rundt, בָּקָר

rundt vee, בָּקָר

runnen, נָזַל

rupſe, גֹּזָם

ruſte, מְנוּחָה * הֲנָחָה * מָנוֹחַ * נַחַת * מִשְׁבָּת * שַׁבָּתוֹן * רָגַע , מַרְגּוֹעַ * נוֹחַ שָׁקַט , הַשְׁקֵט * שַׁבָּת

ruſten, שָׁקַט , שָׁבַת , רָגַע , נָפַשׁ . נוֹחַ

ruſtdag, שַׁבָּת

ruſtplaatſe, * נוֹחַ , מָנוֹחַ

S.

SA:

Saffierſteen, סַפִּיר * סָפִיר ;
ſalpeter, נֶתֶר

ſap,

ſap, * עָסַס : עָסִיס
ſchepter, שַׁרְבִיט : שֵׁבֶט
ſchaaf, * עֵצֶר : מַעֲצָד
ſchaale, * סַפָּל : זָרָק : מִזְרָק * גָּלַל : גֻּלָּה
ſchaamen, כלם : בוש
ſchaamelheit, בוש : מְבֻשִׁים * אָשָׁה * עֶרְוָה : עֶרְוָה *
ſchaamelheit der vrouwen, פות
ſchaamte, * בוש : בְּשְׁנָה * בוּשָׁה * בֹּשֶׁת * כלם : כְּלִמָּה *
ſchaamrood, כלם : בוש
ſchaap, שֶׂה : רָחַל : צאן : כֶּשֶׂב : כֶּבֶשׂ
ſchaap-herder, נֹקֵד
ſchaaps-koye, נָוֶה
ſchaare, * צָבָא : סוֹךְ : סֹךְ * חָנָה : מַחֲנֶה
ſchaaven, קצע
ſchade, נֶזֶק
ſchaduwe, * צֵל : צֶלֶל
ſchaduwachtige boomen, * צַאֲלִים צאל
ſchaduwe des doodts, * צַלְמָוֶת : צֶלֶל
ſchande, כלם : כְּלִמָּה * חֶסֶד : בוש : שִׁמְצָה * קָלָה : קָלוֹן *
ſchande aan doen, כלם : חֶסֶד
ſchandelyks bedryven, בוש
ſchand-boef, קָדֵשׁ
ſchand-hoere, * קָדֵשׁ : קְדֵשָׁה *
ſchanſſe, יצב : מְצָב * דַּיִּק
ſchans-korve, * סַלָּל : סַלָּה
ſcharlaken, * תּוֹלַע : תּוֹלָע
ſchat, * טָמַן : מַטְמוֹן * גָּנַז * אָצַר : אוֹצָר *
ſchatten, * סָכַן : מַסְכְּנוֹת * נבט : נָכְאוֹת
ſchatkaamer, * אָצַר : אוֹצָר

ſchatkiſt, גָּנַז
ſchatten vergaderen ; ſchatten wech leggen, } אָצַר
ſchatten of waarderen, עָרַךְ
ſchattinge, * עֵרֶךְ : כסס : כֶּסֶם
ſchedel, * קָדְקֹד : קֶדֶד
ſchede, נָדָן : תַּעַר
ſcheeren, קָצַב : כָּסַם : גִּלַּח : גָּזַז
ſcheerder, גַּלָּב
ſcheergaaren, * שְׁחִי : שָׁחָה
ſcheermes, * תַּעַר : מֹרָה : מוֹרָה
ſcheerwol, * גֵּז : גָּזַז
ſcheiden, בדל : פָּרַד
ſcheidinge, בדל
ſcheid-brief, * כְּרִיתוּת : כְּרֵת
ſcheidinge des houwelyk, * כְּרִיתוּת כְּרֵת
ſcheidsman, * יכח : מוֹכִיחַ
ſchel of bel, * פַּעֲמוֹן : פַּעַם
ſchellen of bellen, * נוע : מְנַעֲנְעִים
ſchel of baſt van een ding, פְּצָל
ſchel af nemen, פְּצַל
ſchelden, גָּעַר : גִּדֵּף
ſcheldinge, * גְּעָרָת : גָּעַר
ſcheldwoort, * גִּדּוּפָה : גִּדֵּף
ſchelmſtuk, * זִמָּה * מְזִמָּה : זָמַם
ſchemeringe, נֶשֶׁף
ſchenden, שָׁגַל : עָנָה : שָׁכַב
ſchenkel, שׁוֹק
ſchenkelen, * כְּרָעַיִם : כָּרַע
ſchenken of geeven, נָתַן
ſchenken, שָׁקָה
ſchenker, * מַשְׁקֶה : שָׁקָה

ſchepen, * דְּבָר : דִּבְרוֹת
ſcheppe, } בְּרָא
ſcheppen, }
ſchepper, * בּוֹרֵא : בָּרָא
ſcheppinge, } * בְּרִיאָה : בְּרָא
ſchepſel, }
ſcheppen of putten, שָׁאַב : דְּלָה
ſcheppérs, * שָׁאַב : מַשְׁאֲבִים
ſcherf, חֶרֶשׁ
ſcherp, * חָדָה : חַדָּה * חַד
ſcherpen, לָטַשׁ
ſcherpte des ſweerts, פִּיָּה
ſcherpten, * חָדַד : חַדּוּדִים
ſcherptens, * פִּיּוֹת * פִּיּוֹת : פִּיָּה
ſcherp maaken, שָׁנַן
ſcherpe ſteenklip, * שֵׁן : שָׁנַן
ſcherp ſpreekwoort, * שְׁנִינָה : שָׁנַן
ſcherp worden, } חָדַד
ſcherp zyn, }
ſcheuren, טָרַף : קָרַע : בָּקַע
ſcheure, בָּדָק : פֶּרֶץ
ſcheuringe, פֶּרֶק
ſcheve beenen hebben, נָכָה
ſchielyk, * מַהֵר : פִּתְאוֹם : פִּתְאֹם : פֶּתַע
ſchieten, טָחָה : יָרָה : רָבַב
ſchynen, זָרַח
ſchikken, עָרַךְ : כּוֹן
ſchil, פְּצָל
ſchillen, פְּצָל
ſchild, * כִּידוֹן * כִּיד : נָגַן : צִנָּה * צנן
ſchilden, * שָׁלַט : שַׁלָּטִים
ſchilderen, מָשַׁח
ſchildery, * מַשְׁחִית * שְׁחִיָּה
ſchildpad, * חמט : חוֹמֶט : צָב : צָבָה
ſchimmel, עָבַשׁ
ſchimpen, קָלַס
ſchinkel, שׁוֹק
ſchinkelen, * כְּרָעִים : כָּרַע
ſchip, * אֳנִי * אֳנִיָּה * אֳנָה : סְפִינָה : כֶּפֶן * צִיָּה : צִי *
ſchips maſt, תֹּרֶן : חֹבֶל
ſchippers, * מַלָּחִים : מֶלַח
ſchobbe, * קַשְׁקֶשֶׁת : קִשְׁקֵשׁ
ſchoejen, נָעַל
ſchoen, * מִנְעָל : נָעַל
ſchoen-riem, * שְׂרוֹךְ : שֵׂרֶךְ
ſchoffel, יָעָה
ſchoon, נָאוָה : יָפֶה : טוֹב
ſchoon-dochter, * כַּלָּה : כַּלָּל
ſchoonheit, * יוֹפִי : יָפָה : פְּאֵר : פְּאֵרוּר
ſchoon maaken, יִפָּה
ſchoon-moeder, חמה * חתנת : חֹתֶנֶת
ſchoon-zoon, חָתָן
ſchoon-vader, חֹתֵן : חמה
ſchoon zyn, יָפָה : יָאָה
ſchoorſteen, * אֲרֻבָּה : אֶרֶב
ſchoorſteenen, * קְטֹרוֹת : קִטֵּר
ſchoot, חֵיק
ſchoove, * אֵלֶם : אֲלֻמָּה : עֹמֶר : עֳמִיר
ſchoove binden, אָלַם
ſchorpioen, עַקְרָב
ſchorte, * מַחְסֹרֶת : חָסַר
ſchotel, * צַלַּחַת : קְעָרָה * קַעֲרָה

ſchou-

ſchouder, שֶׁכֶם : שׁוֹק : כָּתֵף
ſchouder-blat, כָּתֵף
ſchouder der beeſten, * זָרַע : זְרוֹעַ
ſchouwen, נִבַּט : אָרַב
ſchrabben, ſchrappen, } קִצַּע : קִצָּה : גרד
ſchreede, צָעַד : פֶּשַׁע
ſchreeuwen, עָרַג
ſchreien, עָרַג : בָּכָה
ſchrift, * כָּתַב : מִכְתָּב
ſchriftuur, * קָרָא : מִקְרָא
ſchriftgeleerde, * סָפַר : סוֹפֵר
ſchrikken, חָתַת : חָרַד : בִּעֵת : בִּהֵל רָעַם : פלץ
ſchrikkelyke gedierten, * אוּחִים : אוּחַ
ſchryden, צָעַד : פָּשַׁק
ſchryf-pen, שֵׁבֶט : עֵט
ſchryven, כָּתַב : חָקַק
ſchryver, סֹפֵר
ſchryvinge, * כָּתַב : כְּתֹבֶת
ſchudde, נָעַר : חָבַט : נָעַשׁ
ſchuldenaar, חוֹב
ſchuldt, חוֹב : אָשָׁם
ſchuldig zyn, אָשַׁם
ſchuldt-eiſcher, נָגַשׁ
ſchuldig ſpreeken, רָשַׁע
ſchuldt-offer, * אָשָׁם : אַשְׁמָה
ſchurft, נֶתֶק
ſchurftheit, יַלֶּפֶת * גָּרָב : בֹּהַק סַפַּחַת : מִסְפַּחַת * סַפַּחַת * נֶתֶק
ſchutter, רֹבֶה
ſchutters, * חִצִּים : מְחַצִּים * מוֹרִים יְרֵה
ſchuur, אֹתֶם
ſchuuren, * מְאֻבּוֹסִים : אֻבַּס
ſchuilen, חָבָא : טָחַר
ſchuilplaats, * מַאֲרָב : אֹרֵב : חָבָא : חֶבְרֵי
ſchuilplaatzen, * מַחֲבָאִים : חָבָא
ſchuim, * חֶלְאָה : חלא
ſchuim van metaal, סִיג
ſchuimen uit tooren, קָצַף
ſchuit, * עֲבָרָה : עָבַר
ſecreten, * מִחְרָאוֹת : חָרַר
ſyrier, * ſyriſch, * } אֲרַמִּי * אֲרַמִּית * ארם
ſeiſſe, חֶרְמֵשׁ
ſidderen, רָגַז : חוּל
ſidderinge, * חַלְחָלָה : חוּל
ſikkel, מַגָּל
ſimpel, * פֶּתִי * פֹּתֶה : פּוֹתֶה
ſimpelheit, * פֶּתִי : פֶּתִי
ſlach, * מַכָּה : נכה
ſlaage, נכה
ſlaagen, נכה
ſlaan, נָגַף : נָגַע : נכה
ſlaap des hoofts, רַקָּה : רָקַק
ſlaap, * שֵׁנָא * שֵׁנָה : יְשָׁנָה
ſlaapen, יָשַׁן : רָדַם
ſlaapende, יָשֵׁן * תַּרְדֵּמָה : רָדַם
ſlaaperig zyn, הָזָה
ſlachten, שָׁחַט : טָבַח · זָבַח
ſlachtinge, * זֶבַח * טִבְחָה * מַטְבֵּחַ : טבח שָׁחַט : שְׁחִיטָה * שַׁחֲטָה *
ſlach-order, עֶרֶךְ : מַעֲרָכָה * עָרַךְ
ſlacht-offer, זֶבַח
ſlak, שַׁבְלוּל : חֹמֶט
ſlange, שָׂרָף : נָחָשׁ : אֶפְעֶה
ſlap, רָפֶה : צָמֵק

ſlappigheit, * שִׁפְלָה * רָפָה, רִפְיוֹן, שֶׁפֶל, שִׁפְלוּת *

ſlecht, ſlechte, } פָּתָה, פּוֹתֶה * פִּתִּי *

ſleutel, * פְּתַח, מַפְתֵּחַ

ſleutelen, * פּוֹת, פּוֹתוֹת

ſlinden, בָּלַע

ſlinger, רֶגֶם, מַרְגֵּמָה * קָלַע

ſlingeraars, * קַלָּעִים, קַלָּע

ſlingeren, רָגַם, קָלַע

ſlinks, שמל, שְׂמֹאל * אִטֵּר

ſlinker handt, שמל, שְׂמֹאל

ſlinks wyken, ſlinker zyde, } שְׂמֹאל, שְׂמֹאל *

ſlip des kleeds, כָּנָף

ſlyk, * רֶפֶשׁ, טִיט, חֹמֶר, בְּצִי, בְּצָה * בִּץ

ſlykerik, בִּצִּי

ſlypen, קָלַל, לָטַשׁ, חָדַד

ſlyten, בָּלָה

ſlokken, שָׁאַף, לוּעַ, בָּלַע

ſlot, * סָגַר, מִסְגֶּרֶת * קְגוֹר * נָעַל, מַנְעוּל

ſlot of kaſteel, * טִירָה * אַרְמוֹן: אַרְמוֹן * פִּרְן: אֶפַּדֶן * טִיר

ſlurpen, גִּמַּא

ſluier, * רַדִּד, רְדִיד * צָעִיף, צָעִיף *

ſluimeren, נוּם

ſluimeringe, * נוּמָה * נוּם, תְּנוּמָה

ſluis, * אֹרֶב, אֶרֶבָה *

ſluiten, נָעַל, כָּלָא, חָתַם, גוּף, אָטַם, עָצַר, עָבַר, קָתַם, סָבַר, סָגַר

ſluitinge, סֹכֶר, שֶׁכֶר

ſmaat aan doen, נָאַץ, חָרַף

ſmaatheit, נָאַץ, נְאָצָה * חָרַף, חֶרְפָּה * קָלָה, קָלוֹן * נָבַל

ſmaak, טַעַם

ſmaaken, טָעַם

ſmaakelyke ſpyze, * מַטְעַמִּים, טַעַם

ſmaragdus, * גֹּפֶר, בָּרָק, בָּרֶקֶת *

ſmarte, * כְּאַב, מַכְאוֹב *

ſmarte aan doen, מאר

ſmeeken, חָנַן, חָלָה

ſmeer, חֵלֶב

ſmeeren, שׁוּעַ

ſmelten, צָרַף, מָסַס, מסה, מוג, זָקַק

ſmeltende, ſmelter, } צוֹרֵף

ſmeltkroes, צָרַף, מַצְרֵף * כּוּר

ſmelt-oven, ſmelt-degel, ſmelt-kom, ſmelt-teſt, } בּוּר

ſmerte, * כְּאַב, מַכְאוֹב *

ſmerte aan doen, ſmerte hebben, } חוֹל

ſmit, סָגַר, מַסְגֵּר * חָרָשׁ

ſnaare ſpel, * שְׁדֵרָה * נָגַן, מַנְגִּינָה * נְגִינָה * שָׁרַר

ſneeuw, שֶׁלֶג

ſneeuw wit, שֶׁלֶג

ſnel, * קָלַל, קַל

ſnellelyk bewegen, * קָלַל, קַלְקַל

ſnel zyn, קָלַל

ſnelle kemels, ſnelle muil-ezels, } אֲחַשְׁתְּרָנִים

ſnelle lopers, * כִּרְכָּרוֹת, כרר

ſnoejen, זָמַר

ſnoeimeſſen, * מִזְמֹרֶת, זָמַר

ſnoer, קָוָה, תִּקְוָה * חֶבֶל * קָו

ſnoer-

ſnoerkens, * צִיץ : צִיצִת
ſnyden, גָּזַז : גָּדַר : בֵּרֵא : בָּקַע : בָּצַר : חָרַץ : חָלַף : זנֵב : דָּמָה : גָּרַר : גָּזַר : קָפַד : קָלַע : פָּסַל : פָּלַח : נָקַף : מוֹל : שָׁרַט : קוֹס : קוֹסֵס * קָרַץ : קָצָה : קָצַב : תזז
ſnuiven der neusgaten, נַחַר : נַחֲרָה
ſokderen, קָרָה
ſomma, תֵּכֶן : מַחְכֹּנֶת * תָּכְנִית *
ſoort, מִין
ſop, טָרָק
ſpade, אֵת
ſpade regen, * לַקִּישׁ : מַלְקוֹשׁ
ſpadelingen, * עֲטוּפִים : עֲטַף
ſpade hittig worden, עֲטַף
ſpaan, * כְּפִים : כפס
ſpaaren, נָשָׁא : חָמַל : חוס
ſpan, זֶרֶת
ſpanje, ſpanjaard, } מְפֻרָּד
ſpannen des boogs, דָּרַךְ
ſpannen of inſpannen, רָתַם : אָסַר
ſpanzelen, * כוּמָז : כמז
ſpecery, נְכֹאת * בֹּשֶׂם : נכאת
ſpeceryen, * סַמִּים : סם
ſpeecken der wagens, * חִשֻּׁקִים : חָשַׁק
ſpeekzel, רָקָק
ſpeelen, שָׂחַק : צָחַק
ſpeelen op de fluit, חָלַל
ſpeelen op inſtrumenten, נִגֵּן
ſpeenen, גָּמַל
ſpel van muſicaal, * נְגִינָה * מַנְגִּינָה * נָגַן
ſpelonke, * מְעָרָה * אֹרֵב : אֶרֶבָה *
ſpelonken, * מִנְהָרוֹת : נָהַר
ſpelte, * כֻּסֶּמֶת : כסם
ſperwer, נֵץ
ſpiegel, * מַרְאָה : רָאָה
ſpiegels, * גְּלִיוֹנִים : גָּלָה
ſpieſſe, * חֲנִית : חָנָה * כִּידוֹן : כִּיד : חַנִּית : רֹמַח
ſpil der raderen, * חִשֻּׁרִים : חשר
ſpille des wiels, * כִּישׁוֹר : כְּשַׁר : פֶּלֶךְ
ſpinnen, טָוָה
ſpinzel, * מִכְחֹל * טָוָה : מַטְוֶה * כְּחֹל * מִכְחֹל
ſpindel, חשר
ſpinne, שְׁמָמִית * עַכְבִּישׁ : שמם
ſpinne-webben, * קוּרִים : קור
ſpits, ראש
ſpitzen, * נְטִישׁוֹת : נָטַשׁ
ſplyte, פֶּצֶם : מָלַק : בָּקַע
ſpoeden, בָּהַל
ſpoedig, מַהֵר
ſpoediglyk, * חִישׁ : חוש
ſpoelen, שָׁטַף : דוּחַ
ſponde, עֶרֶשׂ
ſpoor of weg, * מַעְגָּל : עגל
ſporten der laderen, * שְׁלַבִּים : שלב
ſporten in gezet, * מִשְׁלָבוֹת : שלב
ſpotten, עָלַל : לָעַג : לעב : לוּץ : הַתֵּל : שָׂחַק : קָלַס : צָהַק
ſpotter, * לוּץ * לֵץ : לוץ
ſpouwen, רָקַק : קוא
ſpouzel, * רֵק * קוּא : רקק
ſpouzel die verfoejelyk is, * קִיקָלוֹן * קוא
ſpraak, ſprake, } שִׂיחַ * לשן : לָשׁוֹן * הֶגֶה : שָׂפָה : שוח

ſpreeken, מִלֵּל : הָגָה : דָּבַר : דָּבַב : אָמַר : הָגָה : שׂוֹחַ : נוּב

ſpreekwoordt, שָׁנַן * מָשָׁל : שְׁנִינָה *

ſprengen, נָזָה : זָרַק

ſprengbekken, זָרַק : מִזְרָק *

ſprenkelen, * נָקַד : נְקֻדִּים

ſpreuke, מָשָׁל

ſpryden, רָפַד

ſpring-ader, * נָבַע : מַבּוּעַ * גָּלַל : גַּל

ſpringhaan, חָגָב : גֵּזָם : רָבָה : אַרְבֶּה * לָקַק : יֶלֶק * הַרְגֹּל : חָסִיל * צָלַל : צְלָצַל * סָלַע : סָלְעָם *

ſpringhaanen, * גּוֹב : גֻּבִּים

ſpruite, * נָצַר : כֹּן : כָּנָה * יָנַק : יוֹנֵק צֶמַח

ſpruiten, צָמַח

ſpruiten of takken, * שְׁלוּחוֹת * שְׁלָחִים שָׁלַח

ſpyker, יָתֵד

ſpykers, מַסְמְרוֹת * כִּסְּרִים * יָתֵד סָמַר : מַשְׁמְרוֹת *

ſpyze, אֹכֶל : מַכֹּלֶת * מַאֲכָל * אֲכִילָה * טָרָף : זוּן * מָזוֹן * בְּרָה : בְּרוֹת * בְּרִיָּה * בָּג * שְׁאֵר : לֶחֶם

ſpys-kaamers, ſpys-kaſten, } סֵבֶן : כִּסֵּאוֹת *

ſpys-offer, * מִנְחָה : מִנְחָה

ſpyt, * חֲרָפָה : חֵרֶף

ſpyt aan doen, חֵרֵף

ſtaaf, * מַשְׁעֲנָה * מִשְׁעָן * נָטָה : מַטֶּה שׁבֶט

ſtaak, מוֹט : מָטִיל * יָתֵד

ſtaal, * נְחוֹשָׁה : נְחֹשׁ

ſtaan, קוּם : עָמַד : יצב *

ſtaan blyven, עָמַד

ſtaat, עָמַד : מַעֲמָד *

ſtand, עָמַד : עֲמָדָה *

ſtadt, קִרְיָה * קִרְיָא * עִיר : קָרָה

ſtaert, זָנָב : אָלָה : אַלְיָה *

ſtaert af ſnyden, זָנַב

ſtaf, * מִשְׁעָן * שֵׁבֶט : נָטָה : מַטֶּה * מַקֵּל שׁען : מִשְׁעֶנֶת * מַשְׁעֲנָה *

ſtal, * מִרְבָּק * כָּלְא : מִכְלָא : אָרָה : אֲרָוָה רֶפֶת : רבק

ſtam, ſtam die afgeſneeden is, } גֶּזַע

ſtamme, * שֵׁבֶט : נָטָה : מַטֶּה

ſtamelen, * לעז : רוֹעֵז

ſtamelaar, ſtamelende, } עִלֵּג

ſtampen, כָּתַשׁ

ſtamper, * עָלָה : עֲלִי

ſtang, נָסָם : נַס * מוֹט : בַּד

ſtank, צָחֲנָה * בְּאֹשׁ : צחן

ſtapel, * דּוּרָה : מְדוּרָה

ſteeds, * תָּמִיד : תמד

ſteeg, נתב : נָתִיב * נְתִיבָה *

ſteeken, דָּקַר

ſteekende, * מַמְאֵרָה : מאר

ſteel, נִצָּב

ſteelen, גָּנַב

ſteen, חַלָּמִישׁ : אֶבֶן

ſteenbok, * יַעֲלָה * אקק : אַקּוֹ

ſteen hoop, * מְעִי * עִי : מַרְגֵּמָה * עיה : רָגַם

ſteen-klip, שֶׁן : שֶׁנִּן

ſteeni-

ſteenigen, סָקַל : דָּגַם
ſteenen weg neemen, } סָקַל
ſteenen werpen, }
ſteen-oven, * כִּבְשָׁן : כְּבֵשׁ
ſteenrotze, צוּר : סֶלַע
ſteenrotzen, * כֵּיף : כֻּפִּים
ſteentje, צָרַר : חָצָץ * צְרוֹר
ſteentjens, * מַעוֹת : מעה
ſteenen die gehouwen zyn, * גָּזִית
גָּזָז
ſtellen, עָמַד : נָתַן : מָנָה : יצג : יצב : יָצַח
שׂוּת : שׂוּם : שָׁוָה : קוּם
ſtelpen, עָמַף
ſtem, קוֹל
ſterk, * אֵיתָן * אֵל * אבר : אַבִּיר
בָּצַר : אפק : אַפִּיק * אָמַץ : אַמִּין * איתן
יעף : חסן : חָסוֹן * חָזָק : גָּבַר : גִּבּוֹר *
כַּאבִּיר * כַּבִּיר * עָצַק : מוּצָק * עָצוּק *
תָּקַף : תַּקִּיף * עָצַם : עָצוּם * מרן : כבר
ſterk maaken, עָצַם : חָזַק : בִּצֵּר : אָמַץ
ſterk worden, עָצַם : גָּבַר
ſterk zyn, תָּקַף : עָצַם : חָזַק : אָמַץ
ſterkte, אֹמֶץ : אַמְצָה * איתן * אֵיל
חֵל * חוֹק : חֻזְקָה * דֹּבֶא : גֶּבֶר : גְּבוּרָה *
עָצְמָה * עֹז * מזח : מְזִיחַ * כּוֹחַ : חֹסֶן : חַיִל
תּוֹקֶף * שֶׂגֶב : מִשְׂגָּב * צֵרַח : צְרִיחַ * עֹצֶם
תָּקֶף
ſterkten, אָמַץ : מַאֲמַצִּים *
ſterktens, יָעַף : תּוֹעֲפוֹת *
ſterre, כּכב : כּוֹכָב *
ſterre-kyker, הַכַּר : אַשָּׁף
ſterveling, } אֱנוֹשׁ * אֱנָשׁ
ſtervelyk, }
ſterven, מות
ſteunen, ישן : סָעַד : סָמַךְ
ſteunzel, * מִסְעָד : סָעָד
ſtier, פָּר
ſtieren, * אַבִּירִים : אבר
ſtikken, רָקַם
ſtikzel, * רִקְמָה : רָקַם
ſtille, * חֲרִישִׁית * דום : דּוֹמֶם
ſtillen, * שָׁקַט : שָׁבַךְ : דום : דּוֹמֵם
ſtilte, * חֶרֶשׁ : דום : דּוֹמָם
ſtil ſtaan, דָּמַם
ſtil ſwygen, * דום דּוֹמָה
ſtille zyn, רָגַע : נוּחַ : דום
ſtilſwyginge, * דֻּמִּי * דּוֹם : דּוֹמָה * אִלֵּם
דָּמַם : דְּמָמָה * דָּמָה : דּוֹמָיָה *
ſtillekens, * לְאַט * אַט : אטט
ſtinken, בָּאַשׁ
ſtinkende worden, אלח
ſtinkende druiven, * בְּאוּשִׁים : בָּאַשׁ
ſtinkent kruid, * בָּאֵשָׁה : בָּאַשׁ
ſtinkende maaken, בָּאַשׁ
ſtipken, * נְקֻדָּה : נקד
ſtoel, כִּסֵּא
ſtoel der barende vrouwe, } * אָבְנַיִם
ſtoel der pottebakkers, } אָבֶן
ſtof, שַׁחַק : עָפָר : אָבָק
ſtofken, * אֲבָקָה : אָבַק
ſtof ſtroyen, עִפַּר
ſtok, שֵׁבֶט : פֶּלֶךְ : נָטָה : מַטֶּה * מַקֵּל
חֹטֶר : שען : מִשְׁעֶנֶת * מִשְׁעֲנָה * מַשְׁעֵן *
ſtok of voet-yzer, סַד
ſtok of boeyens, * צִינֹק : צנק
ſtok oud, יָשִׁישׁ : ישש

ſtom,

ſtom, חֵרֵשׁ, אִלֵּם
ſtom worden, אִלֵּם
ſtom zyn, חֵרֵשׁ, אִלֵּם
ſtomme houden, חֵרֵשׁ
ſtomp, קָהֶה
ſtomp maaken, קַהֵּה
ſtompigheit der tanden, קָהָה
ſtomp worden, קָהָה
ſtond, שָׁעָה
ſtooten, לְהָם, כָּתַת, הָדַף, דָּחָה, דּוֹךְ, רָצַץ, טָרַח
ſtootich, נַגָּח
ſtootinge, מַכָּתָה, דָּחָה, מִדָּחָה * דְּהָי * כָּתַת
ſtooten met de hoornen, נָגַח
ſtoppelen met ſtroo, קַשֵּׁשׁ, קַשׁ
ſtoppen, אָטַם
ſtorm, סַעַר, סְעָרָה * זַלָּעָפָה
ſtorm windt, שְׂעַר, סָעַר, סַעֲרָה *
ſtorten, שָׁפַךְ
ſtraalen, קָרַן
ſtraat, שׁוּק, רְחֹב
ſtraten, * חוּץ, חוּצוֹת
ſtraffe, עֹנֶשׁ, יָסַר, יכח
ſtraffe der zonde, חֵטְאָה, חַטָּאָה *
ſtraffinge, יכח, תּוֹכַחַת * תּוֹכָחָה *
ſtraffen of in boete beſlaan, עָנַשׁ
ſtrekken, שָׁלַח, נָטָה
ſtreeke lands, חֶבֶל
ſtrik, חֶבֶל
ſtrikken, * לוּל, לָלַאוֹת
ſtrik, * פּוּחַ, יָקֹשׁ, מוֹקֵשׁ
ſtrik leggen, קוּשׁ, יָקֹשׁ

ſtront, * יָצָא, צֹאָה
ſtroo, חֵבֶן, מַתְבֵּן * קַשַּׁשׁ, קַשׁ * חֲשַׁשׁ
ſtroo-halmen, ſtroo-halmen op zoeken, } קַשַּׁשׁ
ſtroojen, פִּזַּר, פּוּץ, נפץ, זָרָה, בִּזַּר
ſtroom, זֶרֶם, זָרַב
ſtruik, שִׂיחַ
ſtruikelen, כָּשַׁל, יָקַשׁ
ſtruik-rovers, * צמם, צַמִּים
ſtruiſſen, ſtruis-vogel, } עָנָה, יַעֲנָה *
ſtryden, לָחַם
ſtrydt, קְרָב, צָבָא, לָחַם, מִלְחָמָה *
ſtuderen, ſtuderinge, } לָהַג
ſluk, שָׁבָב, פֶּלַח, נֶתַח, גֶּזֶר, אֶשְׁפָּר
ſtuxken, פָּתַת, פַּת * גָּזַר, גְּזֵרָה * בְּרַל
ſtukken, קָרַע, קְרָעִים *
ſtukken ſcheure, פָּרַק
ſtukken ſtooten, כָּתַת, כָּתַשׁ
ſtuurman, חֹבֵל
ſtyf worden, קָפָא
ſtyle plaats, * דרג, מַדְרֵגָה
ſuigen, נִיק, יָנַק
ſuiker, דְּבַשׁ
ſuipen, נָמָא
ſuiver, * נָקָה, נָקִי * טָהֵר, טָהוֹר
ſuiverheit, ſuiveringe, } טַהַר, טְהָר * טָהֳרָה * נָקָה, נְקִיוֹן *
ſuiver zyn, נקה, טָהֵר
ſwygen, שָׁתַק, חָשָׁה, הָסָה, דּוֹם
ſweerd, שֶׁלַח, חָרֶב
ſweerden, * פָּתַח, פְּתִיחוֹת

T.

T.

T geen geſtooten is, * כָּתִית בָּתַת

't geroofde, } טֶרֶף : טְרֵפָה
't verſcheurde, }

taal, * לשן : לָשׁוֹן

taalman, * לוץ : מֵלִיץ

taamelyk, נָאֶה : יָאֶה

tabernakel, שָׁכַן : מִשְׁכָּן * סָכַךְ : סֻכּוֹת *

tachentig, * שמן : שְׁמֹנִים

tafel, * שָׁלַח : שֻׁלְחָן

tafereel, לוּחַ

tak, * סַרְעַפָּה : בָּנָה : בֵּן * אָמַר : אֹמֶר * קָצִיר : שׁוֹךְ : שׁוֹבָה * צמר : צַמֶּרֶת * עָנָף קָצַר

taxken, * כָּפַף : כַּפּוֹת * יָנַק : יוֹנֶקֶת עָפָא : עֲפָאִים * סעף : סָעִיף *

taxkens, * סַרְעַפָּה : יָנַק : יְנִיקוֹת

tandt, שֵׁן : שֶׁנֶן

tang, * חָתָה : מַחְתָּה

tangen, * מָלַק : מֶלְקָחַיִם *

tapyt, * דָּקַק : דּוֹק * יָרַע : יְרִיעָה *

tapyten, * קָלַע : קְלָעִים * רָבַד : מַרְבַדִּים *

tarwe, * חָטָה : חִטָּה *

taſſche, * יָלַקוּט : לָקַט

taſten, מָשַׁשׁ : מוּשׁ : גָּשַׁשׁ

taxatie, עֵרֶךְ

te kennen geeven, נגד

te ſaamen roepe, צָעַק

te ſaamen rollen, גָּרַף

te ſaamen ſpreeken, הָגָה : שִׂוחַ

te zuigen geeven, יָנַק

teder, * רָכַךְ : רַךְ

teelen, רָבַע : פָּרָה

teems, * נוף : נָפָה

teen, בֹּהֶן

teergeld, * אָרַח : אֹרַח

teeringe, * מקק : מַק * שָׁחַף : שַׁחֶפֶת *

teerkoſt, * צָיַד * צֵדָה * אָרַח : אֹרַח * צוד

teegelſteen, * לָבַן : לְבֵנָה

teegen, * עָלָה : עַל

teegen over, לְעֻמַּת * נֹכַח : נֶגֶד : מוּל : עֻמַּת : מִלְּעֻמַּת *

teegendeel, הֶפֶךְ

teegen party, * צָרַר : צוֹרֵר * צוּר : צָר שָׂטָן

teegen ſtaan, שָׂטָן

teeken, רשם : רָשׁוּם * צִיּוּן * אוֹת : תְּוָה : תָּו *

teekenen, * תְּוָה : רשם : רָשׁוּם

tellen, סָפַר : מָנָה

tellinge, * פָּקַד : סָפַר : כִּפְרָה

temmen, כָּבַשׁ

tempeeſt, סַעַר

tempel, * הכל : הֵיכָל

tente, שָׁפַר : שַׁפְרִיר * סָכַךְ : סֻכָּה * אֹהֶל

tente op ſpannen, } אֹהֶל
tente op rechten, }
tente uyt ſpannen, }
tente verſetten, }

tergen, רָנַז : נָאַץ : כָּעַס

terwylen, * עֵדָה : עַד

terwyl nog, עוֹד

teſt, כּוֹר

teſtament, צַוָּה
tien, * עֶשֶׂר : עֲשָׂרָה
tiende, * עֶשֶׂר : עֲשִׂירִי
tiende geeven, עָשַׂר
tiende deel, * עֶשֶׂר : עִשָּׂרוֹן
tiende deelen, * עָשַׂר : עֲשֵׂרוֹנִים
tiende neemen, עָשַׂר
tiende ontfangen, עָשַׂר
tienſnaarig inſtrument, * עָשׂוֹר : עָשַׂר
tien duizend, * רִבּוֹא : רְבָבָה
tieren, צָוַח : יבב : הָמָה
timmerman, חָרָשׁ
tin, * בְּדִיל : בדל
tiran, * עָרִיץ : עָרַץ
toeberyden, כּוּן
toedoen, יָסַף
toehooren, קָשַׁב : אָזַן
toeloopen, רוּץ
toerechten, עָרַךְ
toereekenen, חָשַׁב
toeryken, יָשַׁט
toeroepen, קָרָא : רָנַן
toerollen, גָּלַל
toeruſten, תָּכַן : כּוּן
toeſchikken, תָּקַן : כּוּן
toegeſchikt deel, * חֹק : חָקַק : חֻקָּה
toeſluiten, סָתַם : סָגַר : אָטַם : קָפַץ
toeſluitinge, עֵצֶר
toeſtoppen, אָטַם
toetrekken, בָּלַם
toetreeden, נָגַשׁ
toetſen, בָּחַן

toeval, * מִקְרֶה : קָרָה
toevallen, נָפַל
toeven, * מַהְמָה : מהה
toevloejen, נָהַר : קָוָה
toevlugt, * חֶסוּת * חָסָה : מַחְסֶה * מָנוֹס * חָסָה : מָנוֹסָה * נוס
toevoegen, יָסַף
toevoeginge, * לְוָיָה : לָוָה
toewenken, קָרַץ
toezeegelen, חָתַם
tong, * לָשׁוֹן : לשן
toom, מֶתֶג : רֶסֶן
toonen, רָאָה
toorne, * אַף : זַעַם : אֲנַף : אַפַּיִם * אַף * זַעַף : קֶצֶף : עֶבְרָה : עֶבֶר * כַּעַס : כַּעַשׂ * דַּגָּז
toornig worden, קָצַף : אָנַף
toornig zyn, עָבַר : כָּעַס : זָעַם : אָנַף : קָצַף
toortſe, * לַפִּיד : לפר
top, גֻּלְגֹּלֶת : ראשׁ
top des hoofts, * קָדְקֹד : קדד
toren, * מִצְפָּה * גדל : מִגְדּוֹל * מִגְדָּל * צָפָה
torens, * פִּנּוֹת : פנן
toren-wachter, * צָפָה : צָפִית
tot, עָדָה : עַד * אֶל
tot aan, * עַד : עָדָה
tot by, * עַל : עָלָה
tot dat, } * עַד : עָדָה
tot hier toe, }
tot tooren verwekken, קָצַף : כָּעַס
touw, חֶבֶל * עֲבוֹת : עֵבֶת
tovenaar, * כַּשָּׁף : מְכַשֵּׁף

tove-

toveren, כְּשֵׁף
tovereſſe, * כְּשֵׁף : מְכַשֵּׁפָה
toveryen, * כְּשֵׁף : כְּשָׁפִים
traag, רָפֶה : עָצֵל
traagheit, * עָצֵל : עַצְלוּת * עַצְלָה
traag worden, } עָצֵל
traag zyn, }
traalien, * חָרַךְ : חֲרַכִּים
traanen laaten vallen, דָּמַע
traane, * דָּמַע : דִּמְעָה
trap, * מַעֲלֶה * כֶּבֶשׁ : דרג : מַדְרֵגָה * עֲלָה
trawanten, * טָבַח : טַבָּחִים
trechters, יָצַק : מוּצָקוֹת
tred, * צָעַד : צְעָדָה * אַשֵּׁר : אָשׁוּר
treeden, דָּרַךְ : דרה : בוס : כּוֹסֵס * אָשַׁר
רָפַס : רָמַס : צָעַד : פְּעֵם : פְּעָמִים * טפף
עָסַס
treedinge, * דָּרַךְ : מִדְרָךְ
treffelyk, אדר
treffelykheit, * גְּוָה * אֶדֶר : אַדֶּרֶת
גֵּאֶה : גָּאוֹן * גֵּאוּת * גַּאֲוָה *
treffelyke mantel, } אֶדֶר * : אַדֶּרֶת
treffelyke rok, }
treffen, נכה
trekken, כְּשֵׁף
trekkinge, כְּשֵׁף
treuren, נהה : יגה : אָבַל
triakel, * צרה : צְרִי
tribuit, * מַס : מֶסֶס
trippelen, טָפַף
troebel maaken, רָפַס : חָמַר : רָלַח
troep, * נָדַד : גְּדוּד

troepen, }
troep-ſtroopers, } גָּדַד : גְּדוּד
troepen vergaaderen, }
troepen t'ſaamen komen, }
troetelen, שָׁעַע * שַׁעֲשַׁע : עָנַג
trog, שָׁאַר : מִשְׁאֶרֶת
trommel, חפף : תּוֹף
trommel liedken, * חפף : תּוֹפֶת
trommelaarſters, * מְתוֹפְפוֹת * תּוֹפְפוֹת
חפף
trommelen, } חפף
trommel-ſlaan, }
trompet, * חָצַר : חֲצֹצְרָה
trompetten, * חָצַר : מַחְצְרִים * מְחַצְּרִים
tronk, גֹּוַע
troon, כִּסֵּא
trooſt, } נָחַם
trooſten, }
trooſtinge, * נָחַם : תַּנְחוּמִים * נֶחָמִים
tros druiven, * שָׂכַל : אֶשְׁכּוֹל
trots, זוּד
trotsheit, זוד : זָדוֹן
trotſe, * זוּר : זֵדוֹנִים * זֵדִים
trots handelen, זוד
trouw, }
trouwen, } אָמַן
trouwigheit, }
trouw zyn, }
trouwen eene vrouwe, בָּעַל
trouweloos, * בָּגַד : בְּגוֹדָה
trouwloosheit, בֶּגֶד
trouwloos handelen, בָּגַד
trouwloosheeden, * בָּגַד : בְּגֵדוֹת

tucht, לֶקַח , יָסַר , מוּסָר *
tuchtigen, יָסַר
tuſſchen, תּוֹךְ , בֵּין
tuin, גָּדֵר
tuinen, שׂוֹךְ , גָּדַר
tuininge, מְסוּכָה * גָּדֵר , גְּדֵרָה * גְּדֵרֹת * שׂוֹךְ , מְשׂוּכָה *
twee, שְׁתַּיִם * שְׁנַיִם * שְׁנֵים * שָׁנָה , שְׁתֵּי * שְׁנֵי *
tweede, * שְׁנִיִּם : שֵׁנִי שָׁנָה
twee jaaren, tweejaarig, } שָׁנָה , שְׁנָתַיִם *
tweeling, * תְּאוֹמִים : הֹאם
tweelingen voortbrengen, תָּאַם
tweemaal, twee beurten, } פַּעַם , פְּעָמַיִם *
tweede, * שְׁנִית , שֵׁנָה
tweede deel, * מִשְׁנֶה , שָׁנָה
tweernen, * מְשָׁזָר , שׂזר
twee ſoorten van ſtof, שַׁעַטְנֵז
twee-ſprong, * אֹמם , אֵם
tweevoudig, מִשְׁנֶה * כֶּפֶל , שָׁנָה
tweemaal geverft, * שָׁנִי , שָׁנָה
twintig, * עֶשְׂרִים , עָשָׂר
twiſt, * מְרִיבָה * רִיבָה * רִיב * דּוֹן , מָדוֹן רוּב
twiſten, גָּצָה , רוּב , דּוֹן
twiſter, * יָרִיב , רוּב
twyfel, פּוּן
twyfelachtig zyn, פּוּן
tydt, עֵת * חֶלֶד , זְמַן , עִתּ
tydich, * עִתִּי , עִתּ
tydt beſtemmen, יָעַד , זְמַן
tydt die beſtemt is, צָבָא
tydt die toekomende is, עִתִּד , מָחָר
tydt van te vooren, לְפָנִים * פָּנִים * פְּנָה , מִלְּפָנִים *
t'zaamen, יַחַד
t'zaamen binden, רָתַם , קָשַׁר , עָקַד
t'zaamen draagen, אָגַר
t'zaamen gebonden, קָשׁוּר
t'zaamen hangen, דָּבַק
t'zaamen hechten, תָּפַר
t'zaamen koomen, * מוֹעֵד , יָעַד
t'zaamen ketenen, רָתַק
t'zaamen naajen, תָּפַר
t'zaamen roepen, קָרָא
t'zaamen vloejen, נָהַר
t'zaamen winden, גָּלַם
t'zaamen woonen, גּוּר
t'zaamen zweeren, קָשַׁר
t'zeſtig, שֵׁשׁ , שִׁשִּׁים *
t'zeventig, * שִׁבְעִים , שֶׁבַע

U.

UU: UY:

Uur, שָׁעָה
uyen, * בְּצָלִים : בָּצָל
uyl, נָשׁוּף , יַעֲנָה * כּוֹס
uyt, מִן
uytblaazen, נָפַח , פּוּחַ
uytblaazinge, * מַפּוּחַ , נָפַח
uytbluſſchen, כְּבָּה , זָעַף , דָּעַךְ

uyt-

uytborrelen, בָּעָה
uytbortelen, רָחַשׁ : קוּר : נָבַע
uytbreken, פָּרַץ
uytbrengen, גּוֹחַ
uytbryden, רָקַע : פָּרַשׂ : פָּרַשׂ : נכה נָטַשׁ
uytbrydinge, * מִפְרַשׂ : פָּרַשׂ
uytbrydingen, * רְקָעִים : רָקַע
uytdelgen, שָׁמַד
uytdeelen, חָלַק
uytdroogen, צָמַק
uytdrukken, נָקַב : חָקָה
uytdrukkelyk, נָקַב
uytdryven, נָרַח
uytdorſchen, חָבַט
uyt de ſcheede trekken, רִיק
uyterſte, * קִיצוֹנָה : קָצָה
uyterſte deelen, * קְצָוֹת : קָצָה
uyterſte van een ding, כָּנָף
uytgaan, יָצָא
uytgang, * מוֹצָא : יָצָא
uytgangen, * תּוֹצָאוֹת * מוֹצָאוֹת : יָצָא
uytgeleezen, * בָּחוּר : בָּחַר
uytgeleezene, uytgeleezenſte, } מִבְחוֹר * מִבְחָר : בָּחַר
uytgegoten, יָצַק
uytgeſtort worden, שָׁפַךְ
uytgegraaven beeld, פֶּסֶל
uytgemergelt, מָזֶה
uytgebrydet worden, רְקִיעַ
uytgelydt worden, * מְפֹרָשׁ : פָּרַשׂ
uytgieten, שָׁפַךְ : נָסַךְ : יָצַק : זָקַק
uytgietinge, שֶׁפֶךְ נָסֶךְ

uytgraaven, קוּר : פָּסַל : חָפַר
uytgraveren, חָקַק
uythaalen, פּוּק : גּוֹחַ
uythaalder, גּוֹחַ
uythouwen, חָצַב
uythouwinge, * מַחְצֵב : חָצַב
uytkiezen, בָּרַר
uytkyk, * אֶרֶבָּה : אָרַב
uytleggen, פָּרַשׂ בְּאֵר
uytlegger der verborgene dinge, צָפַן : צְפִנַת - פַּעֲנֵחַ *
uytloopen, רוּץ
uytmergelen, מוּק
uytmunten, יתר
uytparſſen, מָצַן : מָצָה
uytputten, דָּלַל
uytroejen, צָמַת : עָקַר : מוּל
uytroejinge, * צְמִיתוֹת : צִמֵּת : קֶרֶץ כְּחַד
uytroepen, שָׁמַע : רָנַן : קָרָא : צָעַק : זָעַק
uytſchryven, כָּתַב
uytſchudden, נָעַר
uytſchuddinge, נֹעַר
uytſcheuren, נָתַק
uytflorpen, גָּמָא
uytflaan, חָבַט
uytſpannen, נָטָה
uytſpanſel, * רָקִיעַ : רָקַע
uytſpouwen, יָרַק
uytſpruiten, צָמַח
uytſteeken, ישט
uytſtellen, חָתַם
uytſtooten, הָרַס

uytſtorten, שָׁפַךְ
uytſtrekken, שָׁלַח : נָטָה
uyttrekken, שָׁלַף : חָלַץ : נוּז
uyttrekkinge, * חֲלִיצָה : חָלַץ
uytvaagen, טֵאטֵא : נָרַף : יָעָה
uytviſſchen, מָחָה
uytvloejen, יָצַק
uytvliegen, עוּף
uytvoeren, עָלָה
uytvouden, פָּרַשׂ
uytwerpen, שִׁלַּח : גָּרַשׁ
uytwerpinge, * מִגְרָשׁ : גָּרַשׁ
uytzeeveren, רִיר
uytzenden, שָׁלַח
uytzicht, * מֶחֱזָה : חָזָה
uytzien, רָאָה
uytzuygen, מָצָה

V.

VA:

Vaagen, מָרַק : מָרַט
vaandel, * נֵס : נָסַס
vaandraager, נָסַס
vaader, * אָב : אָבָה
vaaders, * אָבוֹת : אָבָה
vaerdig, * מָהִיר : מַהַר
vaerze, עֶגֶל
vagebondt, * אָזַל : מְאוּזָל
val, * כֶּשֶׁל : כִּשָּׁלוֹן * מַפָּלָה : נָפַל
val-poorten, * אֶרֶב : אֶרְכּוֹת
vallen, נָפַל : נָבֵל
vallye, * בְּקָעָה : בָּקַע
valſch, שָׁוְא
valſcheit, שֶׁקֶר : שָׁוְא
valſchelyk, שֶׁקֶר
valſchelyk handelen, שָׁקַר
van, מִן
vang, לֶכֶד
vangen, תָּפַשׂ : שְׁבָה : לָכַד
vangſt, * מַלְקֹחַ : לָקַח
vangenis, * כֶּלֶא : בּוֹר * מַטָּרָה * מִשְׁמָרָת * מִשְׁטָר * שְׁבָה : שִׁבְיָה * נָטַר שָׁמַר
vangenhuis, סֹהַר
var os, פֶּר
vaſt, * אֶמִּין : אֵמֵן
vaſt maaken, כּוּן
vaſte bewysreedenen, * עָצוּם : עַצְמוּת
vaſt beſluiten, } אֵמֵן : אֲמָנָה *
vaſt penſioen, }
vaſtigheit, }
vaſt in zyn konſt zyn, אָמַן
vaſte en geſtadige dienſt, * אֱמוּנָה : אָמַן
vaſt houden, חָזַק : אָחַז
vaſt toe doen, עָצַם
vaſt toe drukken, } עָצַם
vaſt toe houden, }
vaſt-dag, צוֹם
vaſten, צוּם
vat of huisraadt, * כְּלִי : כֶּלָה
vatten, לָפַת : אָחַז
veder, צִיץ : נֹצָה

vee, * בְּהֵמָה : בְּהֵם : מִקְנֶה *
vee van klein ſoort, שֶׂה : צֹאן
vee-herder, נֹקֵד
veegen, טֵאטֵא
veele, * רַבָּה : הַרְבֵּה * רָבַב : רַב
veelheit, * רַבָּה : מַרְבִּית
veele zyn, עָצַם
veelvervig, * פַּסִּים : פֹּסֶס
veer, * עֵבֶר : מֵעֵבָרָה * מֵעֵבֶר *
veertig, * רָבַע : אַרְבָּעִים
vel of huit, * עוֹר : עֹרָה
vel op het oog, * בָּלַל : תְּבֵלֶל
veldt, שָׂדֶה
veldachtige plaats, * עֲרָבָה : עָרַב
veldtheeren, * כֹּרִים : כרר
veldthoen, קֹרֵא
venſter, * חֶזְוָה : מֵחֶזֶה * אֲרֻבָּה : אֶרֶב
שנב : אֶשְׁנָב * צֹהַר : חָלַל : חַלּוֹן *
venyn, * חֵמָה : חַמָּא *
verre, * רָחוֹק : רָחַק
verre af ſcheiden, verre af zyn, } רָחַק
verheit, * מֶרְחָק : רָחַק
verachten, נָאַץ : נִבֵּל : מָאַס : בָּזָה : בוז
verachting, בוז
verachtinge, * קָלוֹן : בְּזָה : בִּזָּיוֹן * קָלָה
verachtelyk, * נִמְבָּזֶה : בָּזָה
veracht maaken, קָלַל
veracht worden, קָלַל
veracht zyn, קָלַל : קָלָה
veranderen, מור : חָפַשׁ : חָלַף : הָפַךְ : שָׁנָה : מָרָה
verandert worden, הָפַךְ : שָׁנָה
veranderinge, * חֲלִיפָה : חַלַּף

verarmen, רָשַׁשׁ : רוּשׁ : סָכַן : מוּךְ : יָרַשׁ
verbaaſt, שָׁמֵם
verbaaſtheit, * שַׁמָּה * שַׁמָּה : מְשַׁמָּה * תָּמַהּ : תְּמָהוֹן *
verbaaſt zyn, עָרַץ
verbannen, verbanninge, } חרם
verbergen, כְּחַד : טָמַן : חָבָה : חבא צָפַן : עָמַם : עָלַם : סָתַר : לוט
verberginge, * חֶבְיוֹן * חָבָא : מַחֲבֶא * מֵסֵתֶר : מִסְתָּר * סִתְרָה * לוּט : לֶט * חָבָה
verborgen, * כָּסָה : כְּחַד : טָמַן : טָמוֹן *
verborgene dingen, * כְּחַד : טָמַן : טָמוֹן * כָּתַר : סִתְרָה * עלם : תַּעֲלוּמָה *
verborgen ſchat, * צָפַן : צָפוֹן *
verborgen worden, סָתַר : חָבָא
verborgen zyn, עלם
verborgene ſchatten, * בַּטְמוֹן : מַכְמַנִּים
verbeteren, תָּקַן : חָזַק
verbetert worden, תָּקַן
verbidden, עָתַר
verblinden, חָבַשׁ : אָסַר
verbindinge, אִסָּר
verbinteniſſe, קֶשֶׁר
verbondt, * בְּרִית : בְּרָה
verbonden worden, חָבַשׁ
verbitteren, מָרָה
verbinden, עִוֵּר
verblyden, שָׂמַח
verblyd zyn, שׂוּשׂ
verblyven, יָשַׁב
verbodt, * עֲצֶרֶת * עֲצָרָה * מַעְצוֹר * עָצַר : עֲצֶרֶת * עֲצָרָה
verbodts-dach, *

verbolgentheit, * עֶבְרָה : עֶבֶר
verbolgen zyn, עָבַר
verbranden, שָׂרַף
verbrandinge, * בְּעֵרָה * תַּבְעֵרָה : בָּעַר
כְּוִיָּה * כְּוִיָּה : כְּוֹיָה * כִּי *
verbreeken, שָׁבַר : רָעַץ : פָּצַם : פָּצַח
verbreekinge, * מְחִתָּה : חָתַת * רְעוּת
שֶׁבֶר : שִׁבָּרוֹן * רָעָה
verbroken, חָתַת
verbryzelen, דכך : דָּכָה : דָּקָא
verbryzelt worden, דָּכָה
vercieren, שִׁפֵּר : פְּאֵר : עָדָה : בָּדָא
vercieringe, * תִּפְאֶרֶת * תְּפָאָרָה : פְּאֵר
verdelen, פָּלַג
verdelingen, * מִפְלַגּוֹת : פֹּלֶג
verdelgen, שָׁמַד
verdemoedigen, צנע
verderf, * כִּלָּיוֹן * אֵיד : אָבַד : אֲבַדּוֹן
שִׁחַת : מַשְׁחִית * מִשְׁחָת * קֶטֶב : כָּלָה
verderven, שמד : אָבַד
verdervende, * מַשְׁחִית : שִׁחַת
verdervinge, שִׁחַת
verderffelyk, שִׁחַת
verderffeniſſe, * מַשְׁחִית : שִׁחַת
verdorven, * מָשְׁחָת : שִׁחַת
verdorven worden, חָבַל
verdienſte, * גְּמוּל : גָּמַל
verdobbelen, כָּפַל
verdoemen, רָשַׁע
verdorren, יָבֵשׁ
verdraagen, * כוּל : כִּלְכֵּל : נָשָׂא
verdraajen, עָקַשׁ
verdraait, * פְּתַלְתּוֹל : פתל

verdriet, עָצָב
verdrieten, קוּץ
verdrinken, שָׁקַע : טָבַע
verdroogen, יָבֵשׁ : צָמַק
verdrukken, עָשַׁק : עָנָה : לָחַץ : נָגַשׂ
עֹשֶׁק : עֲשָׁקָה * לַחַץ
verdrukkinge, * עָשׁוּק : עֹשֶׁק
verdrukker, * עָשׁוּק : עָשַׁק
verdrukte, * עָשׁוּק : עָשַׁק
verdrukt worden, לָחַץ
verdryven, נָדַח : גָּרַשׁ
verdunkeren, חָשַׁךְ
verdunnen, דָּקַק : דָּלַל
verduiſteren, חָשַׁךְ : עָמַם
verduiſtert, * מְעוּף : עוּף
verduiſtert worden, עָתַם
verdwaalt, תָּעָה
verdwaaſt, סָכַל : יאל
verdwynen, מָלַח : כָּלָה
vereenigen, יָחַד
vereenigt worden,
verflaauwen, נָאַץ : אמל : אָמְלָה
verfoejen, שָׁקַץ : נָאַר : זָעַם : זָהַם
תָּעַב
verfoejelyk, שָׁקַץ
verfoejelyke dingen, * תּוֹעֵבָה : תִּעֵב
verfoejelyk maaken, תִּעֵב : שָׁקַץ
verfoejelyk ſchynen, תִּעֵב
verfoejelyke zaake doen, תִּעֵב
verfoejelyk zyn, תִּעֵב
verfoejelyke ſpoufel, * קִיקָלוֹן : קוא
vergaaderen, דָּגַר : גּוֹר : אָסַף : אָגַר
קָהַל : קָבַץ : צָבַר : עוז : כָּפַן : כָּנַס
קָוָה

vergaaderden, * קָבַץ : קִבּוּצִים
vergaadering, * אֹסֶף : אֲסֵפָה * אָסִיף * קָהָל : קְבָצָה : קְבֻצָּה * להק : לַהֲקָה *
vergaaderende, * קָהַל . קְהִלַּת
vergaadert worden, יָעַד : גור : אָסַף עוז
vergaaderde dingen, * אֲסֻפוֹת * אֲסָפִים אָסַף
vergaaderde menichte, * אֲסִפְסֻף אָסַף
vergaaderinge, * יָעַד : מוֹעָדָה * עֵדָה
vergaadering van raat, סוֹד
vergaaderingen, * מַקְהֵלוֹת * מַקְהֵלִים קָהַל
vergaadering van waater, * מִקְוֶה קָוָה
vergaan, נָשַׁת : אָבַד
vergeefs, שָׁוְא : רִיק : חִנָּם : חִנָּם *
vergeeten, שָׁכַח : נָשָׁה
vergeetinge, * נָשָׁה : נְשִׁיָּה
vergeetende, שָׁכֵחַ
vergeeten worden, שָׁכַח : נָשָׁה
vergeeven, סָלַח : נָשָׂא
vergeevinge, * סְלִיחָה * נָשָׂא : שְׂאֵת * סָלַח
vergeever, סַלָּח
vergelden, שָׁלַם : גָּמַל
vergeldinge, * תַּגְמוּל * גְּמוּלָה * גְּמוּל שָׁלַם : שְׁלוּמָה * שַׁלּוּם * גְּמַל
vergeldingen, * שַׁלְּמִים : שָׁלַם
vergelyke, שָׁוָה : מָשָׁל : דָּמָה
vergieten, שָׁפַךְ
vergrooten, רָבָה : גָּדַל

vergunnen, רשה : רְשָׁיוֹן * vergunninge,
verharden, קָשָׁה : קָשַׁח : אָמַץ
verheelen, עלם
verheerlyken, פָּאַר : כָּבַד : אדר
verheffen, דָּלַל : גָּבַהּ : נָאָה : אבך רום : רָהַב : עָלָה : נָשָׂא : מרא
verheffinge, * רְמָמוֹת : רום
verheugen, גול
verheven, רום : רָם * נָשָׂא
verhinderen, מָנַע : חָשַׂךְ
verhitten, יָחַם : חָמַם
verhoeden, שָׁמַר
verhoogen, עָלָה : סָלַל : סְלֻסֵל * נָשָׂא חָלַל : שָׂגַב . רום : עָפַל
verhooren, שָׁמַע : עָנָה
verhoort worden, עָנָה
verjaagen, נָדַד
verkeeren, הָפַךְ
verkeertheit, * לֹאת * הָפַךְ : תַּהְפֻּכָה עָוָה : עָוֹן * סֶלֶף : לוז
verkeerde, * לוז : נָלוֹז
verkeerder, * הָפַךְ : הַפַּכְפַּךְ
verkeert worden, הָפַךְ
verkeert zyn, הָפַךְ
verkeert handelen, עָוָה
verkeertheden, * פַּעֲקֻשִׁים * עָוָה : עִוְעִים עקש
verkeering hebben, verkeeren voor een tydt, גור
verken, חָזִיר
verkiezen, בָּרַר : בָּחַר
verklaaren, פָּרַשׁ : נגד : בֵּאֵר

verklaaringe, * פָּרַשׁ : פְּרָשָׁה
verkoelen, קָרַר
verkoelinge, * קָרַר : מְקֹרָה
verkondigen, נגד
verkondiger, * נגד : מַגִּיד
verkoopen, שָׁבַר : מָכַר
verkoopinge, * מְכֹר : מִמְכָּרֶת * מִמְכָּר
verkorten, קָצַר
verkrachten, עִנָּה
verkrygen, קָנָה : עָשָׂה
verlaaten, רָפָה : פָּרַע : עָזַב : נָטַשׁ : זָנַח
verlaatene, * עָזַב : עֲזֻבִים
verlangen, כָּמַה : כָּלָה : חָטַם : אָרַךְ : אִוָּה : תָּאַב : תַּאֲבָה *
verlange hebben, * אִוָּה : תַּאֲוָה
verlyden, חָעָה : פָּתָה : סוּת : נָשָׂא
verlydinge, * נָשָׂא : מַשָּׂאוֹן
verlydingen, * חָעָה : תַּעֲתֻעִים
verleggen, נָסַח
verlemmen, עָקַר
verlengen, אָרַךְ
verlenginge, * אָרַךְ : אֶרֶךְ
verlengt worden, אָרַךְ
verlichten, * אוֹר : מֵאִיר
verlicht worden, } אוֹר
verlicht zyn, }
verlicht of griger worden, קָלַל
verlieven, עָנַב
verliezen, אָבַד
verlof, * רָשָׁה : רְשָׁיוֹן
verlokken, } פָּתָה
verlokt worden, }
verloochenen, כָּחַשׁ : כָּזַב
verlooven, יָעַד : אֵרַשׂ

verloſſen, פָּדָה : נָצַל : מָלַט : יָשַׁע : גָּאַל : פָּלַט : פָּרַע
verloſſer, גֹּאֵל
verloſſinge, * יְשׁוּעָה * גְּאֻלָּה : נְאֻלָּה * פְּרוּי * נִצָּל : הַצָּלָה * יֶשַׁע : תְּשׁוּעָה * פְּלֵיטָה * פָּרָה : פְּרוּת * פְּדִיוֹן * פְּדִיּוֹם * פָּלַט : מְפָלָט *
verloſſingen, * ישע : מוֹשָׁעוֹת
verloſt van een kindt, כִּלֵּט
verloſt worden, } נצל
verloſt zyn, }
verluſten, } ענג
verluſtigen, }
vermaak, * עֹנֶג : תַּעֲנוּג
vermaak hebben, חָפַץ
vermaaken, שָׁעָה : שִׁעֲשַׁע * ערן
vermaakinge, * עֵדֶן : עֲדָנָה
vermaakingen, * שָׁעָה : שַׁעֲשֻׁעִים
vermaakt worden, * שָׁעָה : שִׁעֲשַׁע
vermaalen, טָחַן
vermaalt worden, לתע
vermaledyen, קָבַב
vermaanen, } זהר
vermaant worden, }
vermenigvuldigen, רָבָה : רָבַב : כבר : הָמַן שגא
vermenigvuldigt worden, } רָבָה : רָבַב
vermenigvuldigt zyn, }
vermeerderen, רָבָה : סָפָה : יָסַף
vermelden, זָכַר
vermengen, מִכְמָךְ * מָסַךְ : מָהַל : בָּלַל : עָרַב : סוּךְ
vermenginge, עֵרֶב : מֶזֶג : בָּלַל : תֶּבֶל *
vermengde ſtof, שַׁעֲטְנֵז

vermengde wyn, * מְמֻסָּךְ : מִמְסָךְ
vermengt, עָרַב
vermenginge van beeſten, עֵרֹב
vermenginge van natie, עֵרֶב
vermenginge van ſoort of aardt, כִּלְאַיִם * כִּלְאָה , כִּלְאַיִם
verminderen, קָצַר : מִעֵט : חִסֵּר : גָּרַע
verminderingen, * מִגְרָעוֹת : גֶּרַע
vermindert worden, מָעַט
vermoejen, לָאָה : יָגַע : טָרַח
vermoejinge, יָגַע : יְגִיעָה * יְגִיעַ * טֹרַח לְאָה : תְּלָאָה *
vermoeit worden, לָאָה : דחם
vermodderinge, * מִרְפָּשׁ : רָפַס
vermoogen, יָכֹל
vermoorden, רָצַח : הָרַג
vermorſelen, מָרַח : דָּקַק : דִּכֵּא : דוּךְ שוף : כָּתַשׁ : כָּאָה
vermorſelt, כָּאָה : נְכֵאָה * דַּכָּא
vermorſelt worden, דָּקַק
vermurwen, vermurwt worden, רָכַךְ
vernachten, לוּן
vernachtende, * לוּן : לָן
verneederen, שָׁפַל : עָנָה : כָּנַע
verneedert, שָׁפֵל
vernielen, הָמַם
vernietegen, פּוּר
verniewen, חָלַשׁ : חִדֵּשׁ
vernieuwt worden, חָלַף
verongelyken, עָשַׁק
verontrynigen, טָמֵא : גָּאַל
veroordeelen, רָשַׁע

verootmoedigen, עָנָה : כָּנַע
verouden, יָשַׁן : בָּלָה
verpanden, עָרַב : עָבַט : חָבַל
verplaatſen, נָסַע
verpletteren, * פּוֹצֵץ * פּוּץ : פָּצַף שוף : רָטַשׁ
verqwikken, בלג
verqwikken met ſpyſe, בָּרָה
verqwikt worden, חָיָה
verqwikkinge, * מְשִׁיבָה * בלג : מַבְלִיגִית שוב
verre, * רָחוֹק : רָחַק
verre af, * הָלְאָה : הלא
verre af ſcheiden, רָחַק
verre af zyn, רָחַק
verder, * הָלְאָה : הלא
veerheit, * מֶרְחָק : רָחַק
verre van zig doen, נִדָּה
verre zy dus van myn, * חָלִילָה : חָלַל
verrichten, גָּמַר
verryzen, נָסַע
verrotten, רָקַב : בָּאַשׁ
verrottinge, * רִקָּבוֹן : רָקָב
verrukken, נָסַג
verrukt, נָשֶׂה
verſch, לח * חָיָה : לח
verſcheuren, צָעַן : פִּשַּׁח : טָרַף : בָּצַע קָרַע
verſcheurde, * טְרֻפָּה : טָרַף
verſcheurde kleederen, * קְרָעִים : קָרַע
verſchimmelen, עָבַשׁ
verſchoonen, חָמַל : חוס
verſchooninge, * מַחְמֶל : חָמַל

verſchrikken, חָרַד , בְּעַת , בְּהַל
verſchrikkinge, * בְּהַל, בַּלָּהָה * בֶּהָלָה חַת * חָרַד , חֲרָדָה * בְּעַת , בְּעָתָה * חֲתַת , מְחִתָּה * חִתִּית * חִתָּה *
verſchrikkingen , * בְּעַת , בְּעוּתִים חֲתַת , חַתְחַתִּים *
verſchrikt worden, חָתַת
verſchuilen, חָבָא , חָבָה
verſchynen, רָאָה
verſchyde ſoorte van een ding, כִּלְאַיִם* כלא
verſen, עָקַב
verſlaan, חָלָל , הָמַם , דִּכָּא
verſlagen, חָלַל , דכך , דַּךְ *
verſlappen, רָפָה
verſlinden, בָּלַע , אָכַל
verſlindinge, בָּלַע
verſlyten, בָּלָה
verſlytinge, * בָּלָה , תַּבְלִית
verſleten, בָּלֶה
verſletene kleederen, * סְחָלִים , מְלָחִים
verſmaaden, נִבֵּל , נָאַץ , מָאַס , בָּזָה
verſmachten, עָשַׁשׁ
verſmelten, מָסַס , כוּג
verſmeltinge, * מָסַס , תֶּמֶס
verſpieden, תור , רִגֵּל
verſpieders, * אַתָּרִים * רִגֵּל , מְרַגְּלִים תור
verſpiedinge, * תור , יְתוּר
verſpreiden, פָּרַשׂ , פּוּץ , נָטַשׁ , זָרָה
verſtaan, שָׁמַע , שָׂכַל , בון
verſtandt, הַשְׂכֵּל * בון , תְּבוּנָה * בִּינָה * שֵׂכֶל

verſtandig, * מַשְׂכִּיל , שָׂכַל
verſtandig handelen, שָׂכַל
verſtandigheit, * בִּינָה * תְּבוּנָה , בון
verſtandig maaken, * בונן , בון
verſtandig zyn, בון
verſterken, חָזַק , גָּבַר , אָפַק , אָמַץ רָהַב
verſterkt worden, חָזַק
verſteuren, בְּעַת , בְּהַל
verſteuringe, * בְּהָלָה * בֶּהָלָה , בַּלָּהָה , בְּהַל
verſtokken, קָשָׁה
verſtommen, אִלֵּם
verſtooren, חָתַת , זָעַף , הום , בְּהַל
verſtooringe, * מְהוּמָה הום ,
verſtoort, זָעַף
verſtoort worden, verſtoort zyn, } זָעַף
verſtooten, נָגַשׂ , דָּחָה , דוך
verſtootene, * גְּרוּשָׁה , גָּרַשׁ
verſtoppen, סָכַר , אָטַם
verſtrikken, פּוּחַ , נָקַשׁ , יָקַשׁ
verſtrikten, * יָקַשׁ , יוֹקְשִׁים
verſtrikt worden, נָקַשׁ
verſtroojen, גָּפַן , נָדַף , זָרָה , בִּזַּר צָעַן , פָּרַשׂ , פִּזַּר , פּוּץ
verſtroojinge, * פּוּץ , נֶפֶץ , מַפָּץ
verſtrooit worden, פָּרַשׂ , פּוּץ , נָפַץ
verſtrooingen, * תְּפוּצוֹת , פּוּץ
verſtuiken, נָקַע , יָקַע
verſtuikt worden, יָקַע
verſtyven, קָפָא , יָצַק
verſwakken, רָפָה
verſwegen naam, פַּלְמֹנִי , פְּלוֹנִי* אַלְמוֹנִי פלה

vertaalder, vertaalsman, } לוּץ : מֵלִיץ *
verteeren, סָפָה : כָּלָה : חָסַל : אָבַל תָּמַם
verteeringe, * כָּלָה : כְּלָיוֹן
verteert worden, סָפָה : סוּף : כָּלָה תָּמַם
vertellen, סָפַר : נָגַד
vertieninge, * עֲשָׁר : עֲשִׁירִיָה
vertoeven, מהה : מָהָמָה * אָחַר
vertoonen, רָאָה
vertoornen, קָצַף : עָבַר : כָּעַס : אָנַף
vertreeden, * עָסַס : בָּשַׁס : בוּס : בָּסַס רָפַס : רָמַס
vertreedende, בוּס
vertreedinge, * תְּבוּסָה * מִבוּסָה בוּס : רָמַס : מִרְמָס *
vertrekken, נָסַע : אָזַל
vertroosten, נחם
vertroosting hebben, vertroosting krygen, } נחם
vertroostinge, * נֶחָמָה : נחם
vertroostingen, * נֶחָמִים * תַּנְחוּמִים נחם
vertrouwen, כָּלָה : חָסָה : בָּטַח : אָמַן
vertrouwen in seekerheit, * בִּטָּחוֹן בֶּטַח : מִבְטָח *
vertsaagt, דהם
vervaart zyn, פָּחַד : אָיַם
vervallen, נָפַל
vervloeken, קָלַל : נָקַב : אָרַר
vervloekt, * אָרוּר : אָרַר
vervloekt worden, קָלַל
vervloekt zyn, קָלַל
vervoegen, סָפַח : לָוָה
vervoeren, נָסַע
vervolgen, רָדַף : דָּלַק
vervreemden, נבר : זור
vervreemd worden, זור
vervreemdinge, נֵכֶר
vervullen, מָלֵא
vervullinge, * מְלֵאָה * מְלֵאת : מָלֵא
vervult worden, מָלֵא
verwe, שָׁשָׁר : צֶבַע : עֵין
verwen, צָבַע
verwachten, שִׂבֶּר : קָוָה : יָחֵל : חָכָה
verwachtende, * חָכָה : מְיַחֵל * יָחֵל
verwachtinge, * יָחֵל : תּוֹחֶלֶת * מִקְוֶה שֶׂבֶר : נֵבֶט : מַבָּט * קָוָה
verwante, אחה
verwarmen, יָחַם : חָמַם
verwarren, סוּף : סָבַךְ : כָּלַל : בוּךְ
verwerren, סָבַךְ : כָּלַל : בוּךְ
verwerringe, * מְבוּכָה : בוּךְ : סוּף
verwert, בוּךְ
verweeken, שָׁרָה : רָכַךְ
verwekken, קוּם : עוֹר
verwikking van twist, גֵּרָה
verwelffel, * גַּב : גבב
verwelken, נָבַל
verwerpen, עָרָה : מְאַס : זָנַח : כָּלַל פָּרַע
verwerpelyk, * עָרָה : עוּיִם
verwisselen, מור : חָלַף
verwisselinge, * תְּמוּרָה : חֲלָף : מור

verwoeſten, שָׁדַד : שָׁאָה : חָרַב : אָשַׁם שָׁמַם
verwoeſtende, שֹׁמֵם
verwoeſtinge, חֹרֶב : חָרְבָה * בַּת : בָּתָה * שָׁאָה : שֹׁאָה : מְשׁוֹאָה * מַשָּׁאוֹן * שְׁאִיָּה * שָׁמָם : שִׁמָּמוֹן * שִׁמָּמָה * מִשַּׁמָּה * שַׁמָּה *
verwoeſtingen, מַשּׁוֹאוֹת * שׁוֹאִים * שָׁאָה
verwoeſte plaatſen, * אָשָׁם : אֲשַׁמְנִים
verwoeſter, * שֹׁד : שֹׁדֵד
verwoeſt worden, שָׁאָה : חָרַב : אָשַׁם
verwoeſt zyn, יָשַׁם
verwonden, פָּצַע
verwonderen, תָּמַהּ
verwonderinge, * תְּמַהּ : תְּמָהוֹן
verwyderen, רָחַב
verwydert worden, רָחַב
verzaadige, * שְׂבָעָה : שֹׂבַע
verzaadigen, שָׂבַע
verzaadigt worden, verzaadigt zyn, } שָׂבַע
verzaaken, כִּחֵשׁ
verzamelen, כָּנַס : קָהַל : גּוֹר : אָסַף : קָבַץ : צָבַר : לָקַט
verzegelen, חָתַם
verzekeren, בָּטַח
verzekeringe, * בְּטָחוֹן * מִבְטָח : בֶּטַח : עֵרֻבוֹת : תַּעֲרֻבוֹת
verzellen, רָעָה
verzenden, שָׁלַח
verzinken, טָבַע
verzoeken, נָסָה
verzoekinge, * מַסָּה : נִסָּה

verzoenen, כָּפַר
verzoeninge, כִּפֻּר
verzoeningen, * כִּפּוּרִים : כֻּפָּר
verzoendekſel, * כַּפֹּרֶת : כַּפָּר
verzorgen, פָּקַד
verzwageren, חתן
veſten, קוּם : כּוּן
veſtinge, * בְּצֻר : מִבְצָר * בִּצָּרוֹן * דַּיִק : מְצוּדָה * מָצוֹד * חֵיל : חֵל * צָרַח : צְרִיחַ *
vet, * חֵלֶב : דָּשֶׁן : בָּרִיא : בְּרִיא * פֶּדֶר : שָׁמֵן : מרא
vette, * מַשְׁמַנִּים * מוֹחַ : מִמְחָאִים : מֹחִים * שָׁמַן
vettigheit, * מִשְׁמַן : דֶּשֶׁן
vettigheeden, * שָׁמַן : אַשְׁמַנִּים
vet worden, שָׁמַן : טָפַשׁ : דָּשֵׁן
vet maaken, דִּשֵּׁן : בָּרָא
veulen, עַיִר
vier, * רָבַע : אַרְבַּע
vierde, * רְבִיעִי : רֶבַע
vierde deel, רֶבַע
vierde gelit, * רָבַע : רְבָעִים
vierkantig, * רְבוּעַ * מְרֻבָּע : רָבַע
viervoudig, * אַרְבַּעְתַּיִם : רָבַע
vieren, חָגַג
vierdag, * חַג : חָגַג
vinne van een viſch, סְנַפִּיר
vinden, מָצָא
vinger, * אֶצְבַּע : צָבַע
vinger-ring, * טַבַּעַת : טַבַּע
vijoolen, שָׁלַשׁ : שְׁלִשִׁים
viool-bloemen, * דּוּדָאִים : דוד

viſch;

viſch, * דוג : דָּגָה * דָּג
viſſchen, דוג
viſſchinge, * דוג : דוּגָה
viſſcher, * דוג : דַּיָּג : דַּיָּג
viſch die zeer groot is, * לִוְיָתָן : לִוְיָתָן * תנן : תַּנִּין *
vlakte, פְּנֶה : כִּכָּר
vlak velt, * יָשָׁר : מִישׁוֹר
vlamme, * שַׁלְהֶבֶת * לַהֶבָה * לַהַב : לַהַט
vlamme van zig geven, לָהַט
vlammich lemmer, לַהַט
vlas, * פִּשְׁתָּה : פִּשְׁתָּה
vlechte, צמם
vlechten, שָׂרַג : סָבַךְ
vleder-muis, * עֲטַלֵּף : נֶשֶׁף : תִּנְשֶׁמֶת
vleeſche, שְׁאֵר : לָחַם : לְחוּם * בָּשָׂר
vleeſch ſop, מָרָק
vlekken of dorpen, * חָוָה : חַוּוֹת
vlerk, אֵבֶר
vleugel, כָּנָף : אֵבֶר
vlyen, חָלַק
vleyeryen, * חָלַק : חֲלַקְלַקּוֹת
vlieden, עָרַק : נוס : נָדַד : בָּרַח
vliege, * זבב : זְבוּב
vliegen, עוף : נָצָה : טוש : דָּאָה
vlies, * גָּזָה : גָּזָה
vloedt, * יבל : יַבֶּלֶת * זָרַם : זֶרֶם * זוב : נגר : נָגָר *
vloedt hebben, * יבל : יַבֶּלֶת * זוב : זָב
vloedt waaters, * שִׁטָּה : שִׁטָּה * כְּבוֹלֶת
vloejen, נָגַר : נָהַר : נָזַל : נָזַח

vloejende, זוב
vloejinge, הֶלֶךְ
vloek, קְלָלָה : קְלָלָה * אָרַר : מְאֵרָה * אָלָה
vloeken, קָבַב : קָלַל
vloer, רָצַף : רִצְפָּה * קָרַקַע : גֹּרֶן
vloot, רַפְסֹדָה
vlot-ſchip, * אָנָה : אֳנִיָּה * אֳנִי
vlot-ſchepen, * דָּבָר : דִּבְרוֹת
vlucht, * נוס : מָנוֹס * מָנוֹסָה
vluchten, נוס : בָּרַח
vluchtige, * בָּרַח : בָּרִיחַ
vluchtigen, * בָּרַח : מִבְרָחִים
vlytich of neerſtich, * חָרַץ : חָרוּץ
vochtig, * לחח : לַח * טרה : טָרְיָה
vochtigheit, * לחח : לֵחַ : לָשַׁד
voeden, רָעָה : טָרַף : אָמַן
voeder, * כפא : מִכְפּוֹא * בָּלַל : בְּלִיל
voedſel, שְׁאֵר
voedſter, * יָנַק : מֵינֶקֶת * אָמַן : אוֹמֶנֶת
voedſter-heer, אֹמֶן
voedſterling, * אָמַן : אֹמֶן
voegen, חָבַר
voelen, מָשַׁשׁ : מוש
voeren, עָלָה : יבל
voerman, רַכָּב
voet, רֶגֶל
voet van een ding, * מְכוֹנָה * כֵּן : כּוֹן
voeten, * פְּעָמוֹת : פַּעַם
voetbank, * הדם : הֲדוֹם : כֶּבֶשׁ
voetdekſels, * רֶגֶל : מַרְגְּלוֹת
voetpad, * דֶּרֶךְ : מִדְרָךְ
voetſool, * כַּף : כַּפָּה

voetganger, } רָגַל : רַגְלִי *
voetvolk, }
voetſtappen, * עָקַב : עֲקֵבִים
vodden, * סְחֻבוֹת * בְּלָה : בְּלוֹאִים * בְּלוּיִם * חָמֹל : אֶחְמוֹל *
vogel, צִפּוֹר : צִפּוֹר * עַיִט : עוֹף
vogel-vanger, * יָקוּשׁ : יָקוּשׁ
vol, מָלֵא
volheit, * מְלֵאָה : מָלֵא
vol zyn, מָלֵא
volbrengen, תָּמַם : שָׁלַם : רָצָה : גָּלָה : כָּלָה
volder, כֹּבֶס : מְכַבֵּס * כּוֹבֵס * רֹגֶל
voleindigen, גָּמַר : כָּלָה : כָּצַע
volk, * עַם * גּוֹי : אֻמִּים : לְאוֹם * אוֹם * עַמִּים
volmaaken, שָׁלַם : עָשָׂה : כָּלַל : כָּלָה : תָּמַם
volmaaktheit, * תַּכְלִית * תִּכְלָה : כְּלָה
volmaakt, } כָּלַל : כָּלִיל *
volmaaktelyk, }
volmaakt worden, תָּמַם : שָׁלַם
volmaaktheden, * תְּמִים : תָּמַם
voltrekken, כָּלָה
voltrokken worden, כָּלָה
vonk, * נִיצוֹץ : נְצַץ : רֶשֶׁף
vonxken, * כִּידוֹד : כִּרְכֵּר
vonniſſe, } דָּת
vonniſſe geeven, }
voor, לִפְנֵי * עָלָה : עַל * נֶגֶד : מוּל : פָּנָה : תַּחַת : קֶדֶם
voor aan, * לִפְנֵי : פָּנָה
voorheen, * לִפְנִים : פָּנָה
voor deeze, * לִפְנִים : פָּנָה : חָמֹל * אֶחְמוֹל *
voor en al eer, טֶרֶם
voorgaan, קָדַם
voorganger, * נָגִיד : נֶגֶד
voorhang, סָכַךְ : סָכָךְ
voorhangſel, * פָּרֹכֶת : פָּרֹכֶת
voor in het gezigte, נֹכַח
voorige, קֹדֶם
voorkoomen, קָדַם
voormaalt, * לְפָנִים : פָּנָה
voor by gaan, פָּסַח : עָבַר : חָלַף
voordeelig, יעל
voorders, * הָלְאָה : הלא
voorhof, חָצֵר
voorhof des tempels, * עֶזְרָה : עֲזָרָה
voorhooft-cieraſels, * מִצְחָה : מִצַּח : גֵּזֶם
voorwaar, אָמֵן : אָבֵן : אַךְ : אוּל : אוּלָם
voorhuis, * אוּלָם : אוּלָם
voorhuit, * עָרְלָה : עָרַל
voornaamſte, * קְרִיאִים : קָרָא
voorſchrift, * מִכְתָּב : כְּתָב
voor ſchryven, כָּתַב
voorſpoet, } שָׂכַל : צָלַח
voorſpoet hebben, }
voorſpoedig zyn, }
voorſichtich, * מַשְׂכִּיל : שָׂכַל
voorſichticheid, * הַשְׂכֵּל : שָׂכַל
voorſichticheid of groote oplettentheit, * צְפִיָּה : צָפָה
voorſtadt, * מִגְרָשׁ : גָּרַשׁ
voor kaalheit, * גַּבָּחַת : גַּבַּחַת
voor hebben, זָמַם
voor neemen, יָצַר : זָמַם

voor-ouders, * אָבָה : אָבוֹת
voorſtellen, שׂוּם
voore van een akker, * מַעֲנִית : עָנָה : חֵלֶם
voorſchoot, * טִפְחַת : טפח
voortbrengen, פוק : נָשָׂא : נוב : חָנַט : שָׁרַשׁ
voortdreiven, דָּחַף
voortkoomen, נוב : יָצָא : גוּחַ
voortteelen, פָּרָה
voorttrekken, מָשַׁךְ
voortvaaren, יָסַף
voorwaar, אָמֵן
voorzanger, * נִצֵּחַ : מְנַצֵּחַ
vork, * קֵלְשׁוֹן : זלג : מַזְלֵג
vorme, * תָּבַן : מַתְכֹּנֶת
vormeren, יָצַר
vormeerſel, יֵצֶר
vorſch, צְפַרְדֵּעַ
vorſt, * נָשִׂיא * נָגִיד : נָגַד : אָלַף : אַלּוּף * שׂוּר : שַׂר * פֶּחָה : פַּחַת * רזן * רָזוֹן * נָשָׂא
vorſten, נָסַךְ : נְסִיכִים * אֲחַשְׁדַּרְפְּנִים סרן : סָרָנִים *
vos, * שׁעל : שׁוּעָל
vraagen, שָׁאַל : דָּרַשׁ : בִּקֵּשׁ : בָּעָה
vrankryk, * צָרְפַת : צָרְפָת
vrede, * שָׁלַם : שָׁלוֹם
vrede hebben, vrede houden, vrede wenſchen, } שָׁלַם
vrede laten, רָפָה
vreedzaam, * שָׁלַם : שָׁלוֹם
vreemde, נָכָר : נָכְרִי * גוּר
vreemdeling, * גֵּר : גּוּר : זוּר : זָר * עֵקֶר
vreemdelingſchap, * גֵּרוּת : גּוּר
vrees, * מוֹרָא : יְרֵא
vreesachtig, יָרֵא
vreeſe, * מְגוֹרָה * מָגוֹר : גּוּר : פַּחַד
vreeſen, יָרֵא : חוּל : יָגֹר : גּוּר : עָרַץ : פָּחַד
vreeſende, * יָגוֹר : יָגֹר : יָרֵא
vreeſelyk, * נוֹרָא : יָרֵא
vreeſinge, * מְגוּרוֹת : גּוּר
vreeſe aanjaagen, פָּחַד
vreugde, שָׂמַח : שׂוּשׂ : חֶדְוָה : גּוּל : גִּילָה *
vreugde geroep, * הֵד * הֵידָד : הדד : רָנַן
vrindt, * דּוֹד : אחה : אָח * אֹהֵב : רֵעַ * רֵעֶה : מֵרֵעַ *
vriendelyk, דּוֹד
vriendſchap, * אַהֲבָה : אָהַב
vriendſchap houden, רָעָה
vrieſen, לָכַד
vroedvrouwe, * מְיַלֶּדֶת : יָלַד
vroeg, שַׁחַר : שכם
vroeg beryden, שכם
vroeglingen, * בְּכוּרִים * בכר : מִקְשָׁרוֹת קָשַׁר
vroeg op maaken, שכם
vroege rype vruchten, * בְּכוּרוֹת בכר
vrolyk, שָׂמַח : שׂוּשׂ : טוב
vroom, תָּם * צַדִּיק * כון : יָשָׁר : צָדַק : תָּמִם
vrouwe, * גְּבִירָה * נְבֵרָה * אִישׁ : אִשָּׁה : גָּבַר

vrouwen, * אִשָּׁה : נָשִׁים
vrouwelyk cieraat, * כְּמוֹ : כּוֹמָז
vrucht, * תְּנוּבָה * גֵּיב * בּוֹא : תְּבוּאָה פְּרִי : פְּרִי * נוּב
vruchten, * יְבוּל : בּוֹל *
vruchtbaar, פָּרָה
vruchte des landts, * תְּבוּאָה : בּוֹא עֲבוֹר * עֲבַר :
vruchteloos, עָקָר
vruchte voort brengen, פָּרָה : נוּב
vrucht der beesten, שֶׁגֶר
vry, * נָקָה : נָקִי * חָפַשׁ : חָפְשִׁי
vryer, * בָּחוּר : בָּחַר
vryheit, חָפְשִׁית * דְּרוֹר : חָפְשׁ
vry gemaakt worden, חָפַשׁ
vryſtadt, * מִקְלָט : קָלַט
vrywillich, * נָדִיב : נָדַב
vrywillicheit, * נְדָבָה : נָדַב
vrywillige offerhande, * נְדָבָה : נָדַב
vrywillige gaave, נָדַב
vry koopen, vry maaken, } פָּדָה : גָּאַל
vuiligheit, * סְחִי * יָצָא : צֵאָה * צֵא סָחָה
vuile, * יְצָאִים : יָצָא
vuiſt, * חֹפֶן : חפן * נֶגֶרֶף : אֶגְרוֹף * שַׁעַל
vullen, vulheit, } מָלֵא
vuur, אֵשׁ : אוּר
vuurige ſlang, שָׂרָף
vuur-offer, * אִשֶּׁה : אֵשׁ
vyandt, צוֹר : צַר * צָר * עוֹר : עָר * אֹיֵב
vyandtdinne, * אֹיְבָה : אֹיֵב צוֹר : צָרָה *
vyandſchap, * אֵיבָה : אֹיֵב
vyandſchap oeffenen, אֹיֵב
vyandſchap plegen, צוּר
vyandelyk handelen, צָרַר
vyf, חָמֵשׁ
vyftig, * חֲמִשִּׁים : חָמֵשׁ
vyfde, * חֲמִשִּׁי : חָמֵשׁ
vyfde deel, חֹמֶשׁ
vyfde deel neemen, חָמַשׁ
vyge, תְּאֵנָה : תְּאֵן
vyge boom, תְּאֵנָה : תְּאֵן
vyge die onryp zyn, * פַּגִּים : פגג
vyge boomen die wild zyn, שְׁקָמִים שקם
vyge klomp, * דְּבֵלָה : דֹּבֶל
vyl, * פְּצִירָה : פָּצַר
vyver, * בְּרֵכָה : בְּרֵכָה : בָּרַךְ

W.

W A:

Waajen, נָשַׁף : נָשַׁב : נָפַח : יפח פוּחַ
waaken, שָׁקַד : קוּץ : עוּר : יָקַץ
waak-tooren, * מִצְפֶּה : צָפָה
waar, אַיֵּה
waar doch, * אֵיכָה * אֵיכָה * אַי : אֵי * פֹּה : אַיפֹה * אַיָּה
waar heen, * אָנָה * אִי : אֵיכָכָה * אֵיכָה * אן
waar zyt gy, * אַיֵּה : אַיָּכָה *
waar om, * יָדַע : מַדּוּעַ * מָה : לָמָּה

waarachtig, אֱמֶת
waarheit, קְשְׁטָ , אֱמֶת
waarlyk, אֱמֶת
waaren of koopmanſchap, * מַקָּחוֹת
סְחַר , סְחוֹרָה * לָקַח
waarſchouwen, זָהַר
waarſeggen, קָסַם , נִחֵשׁ
waarſegginge, קֶסֶם , נַחַשׁ
waarſegger, קֹסֵם , נִחֵשׁ * אוֹב
wacht, * צָפָה , צְפִית * צְפִיָּה
wacht houden, צָפָה
wachten, שָׁמַר
wachtinge, * שָׁמַר , שְׁמָרִים
wacht-tooren, * מִצְפֶּה * בָּחַן , בָּחוֹן
צָפָה
wachten of hoopen, צָפָה , יָחֵל , הוֹל
שִׂבֶּר , שָׁמַר
wakker worden, קוּץ , עוּר , עֵר * יָקִץ
wagen, * מֶרְכָּבָה * רִכְבָּה * עגל , עֲגָלָה *
רָכַב
wagen-burgt, } * עגל , מַעֲגָל
wagenſpoor, }
wagen of geſterente, * עֵשׁ * עָשׁ
עוּשׁ
waggelen, פּוּק
waggelinge, * פִּיק * פּוּקָה , פּוּק
walgen, קוּט , זֶהֶם , גָּעַל , בָּחַל
walginge, קוּט , קָט * גֹּעַל
walgen hebben, קוּט
walviſch, * תַּנִּין , תנן
wanne, * מִזְרֶה , זֶרֶה * רַחַת ; רוּחַ
wanner, * זֶרֶה , זָר
wandt of muur, כֹּתֶל , קִיר
wandt afbreeken, * קִיר , קָרַקַר
want, כִּי
wandelen, צָעָה , הָלַךְ
wandelaar, הֹלֵךְ
wandelinge, * חֲלִיכָה , הָלַךְ
wandel-plaatſen, * מַהֲלָכִים , הָלַךְ
wanhoop, יאש
wankelen, נוּעַ , מָעַד , מוֹט
wanneer, מָתַי , כִּי , אִם
wannen, זֶרֶה
waapenen, נֵשֶׁק , חֹמֵשׁ , חָלַץ
warm, * יָחֵם , חָמַם , חַם
warmen, יָחֵם
warmte, * חֹם , חֻמָּם
warm worden, } חָמַם
warm zyn, }
was, דֹּגֶל
waſchen, רָחַץ , כִּבֵּס
waſcher, * כּוֹבֵס * מְכַבֵּס , כִּבֵּס
waſchinge, רַחַץ
waſche plaatſe, * רַחְצָה , רָחַץ
waſſen, יִשֵּׂא , רָבָה , צָמַח , גָּדַל
waſſen van zig zelfs, * סָפַח , סָפִיחַ
wat, מָה
water, } מַיִם
wateren, }
water-canaal, * יוּבַל * אוּבַל , יבל
water-loop, * נְבָכִים , נְבָכָה
water-vloet, שִׁטָּף
webben, * קוֹרִים , קור
weder brengen, שוּב , יבל , בוא
weder geven, שוב , נָתַן
weder hooren, שָׁמַע

wederhouden, מָנַע , חָשַׂךְ , חָדַל
wederkeeren, שׁוּב
wederkeeringe , תְּשׁוּבָה * שׁוּבָה ☞ שׁוּב
wederparty, שָׂטָן
wederſpannig zyn, מָרַד
wederſtaan, שָׂטָן
wederſenden, שָׁלַח
weduwe, * אַלְמָנָה , אֵלֶם
weduwenaar, * אַלְמָן , אֵלֶם
weduweſchap, * אַלְמָנוּת * אַלְמֹן , אֵלֶם
wee, * אוֹיָה , אוֹי , חוֹי , הִי * אַלְלַי , יֶלֶל
weegen, תָּבַן , שָׁקַל , פֶּלֶס
weegſchaal, * מֹאזְנַיִם , אֵזֶן , פֶּלֶס
week, * רַךְ , רָכָּה
weekheit, * רֹךְ , רָכָּה
week worden, week zyn, } רָכָּה
weeke, * שְׁבוּעַ , שָׁבַע
weeken, week maaken, week worden, week zyn, } רָכָּה , שָׁרָה
weeklaagen, קִינָה * נָהָה , נָהִי * נֹהַ * הִי * קוֹן
weenen, קוֹנֵן * רָמַע , בָּכָה , קוֹן
weerlicht, חָזוּ * בָּרָק , בָּזָק , חָזוּ
weeſe, weeskindt, } יָתוֹם , יָתוֹם *
weeten, יָדַע
weetenſchap, * יֶדַע * דַּעַת * יְדָעָה , יָדַע
weeven, אָרַג
weever, אוֹרֵג
weevſel, אֶרֶג
weevers-boom, * נַפָּח , מַסֶּכֶת
weevers-ſpoel, אֶרֶג
weezen, * יֵשׁ * הָיָה , ישׁה
weezentlyk, weezentlyke dingen, } ישׁה : תּוּשִׁיָּה *
weg, * סְלָל , מְסִלָּה * דֶּרֶךְ , אֹרַח , מַעֲגָל פֶּרֶק . עגל
wegen, * מַהֲלָכִים , הָלַךְ
weg blaazen, פּוּחַ . נָשַׁב
weg doen, סור , מוּשׁ , הָגָה , בָּעַר , שָׁבַת
weg draagen, נָשָׂא
weg dryven, נָדַח . דּוּחַ
weg gaan, מוּשׁ , יָלַךְ , הָלַךְ , אָזַל
weg gaande bok, * עָז , עַזְאזֵל
weg leggen, צָפַן
weg loopen, בָּרַח
weg neemen, מוּשׁ , לָקַח , הָגָה , גָּרַע רום , עָבַר , סָחַף , סור , נָשָׂא
weg raapen, אָסַף
weg ſtooten, דָּחָה
weg vaagen, סָחַף
weg vlieden, נוּס
weg vliegen, נָאָה , כָּנַף , עוּף
weg voeren, עָלָה , גָּלָה
weggevoerde menichte, * גָּלוּת : גָּלָה
weggevoert worden, גָּלָה
wegvoeringe, * גָּלוּת * גּוֹלָה , גָּלָה
wegwaajen, נָשַׁב
wegwerpen, שלך
wegwerpende klederen, * סְחָבוֹת : סְחָבָה
wegzenden, שָׁלַח

weide, כרר : פַּר : רָעָה : מִרְעֶה * נָוֶה
weiden, כָּרַר : כְּרִים * רָעָה
weider, רֹעֶה
weigeren, } מֵאֵן
weigeringen, }
weigerachtig, }
weinig, מְעַט
weinig worden, } מְעַט
weinig zyn, }
weinigsken, שֶׁצֶף : שֹׁמֶן
weit of tarve, חָנַט : חִטָּה
wekken, קוּץ : עוּר
wel zyn, טוֹב
wel doen, יָטַב
welbehaagen, רָצָה : חָפֵץ
welbehaagelyk, רָצָה
weldaadt, } חֶסֶד
weldaadigheit, }
welgelukzalig, אָשַׁר
welgeboorene, * חָוַר : חוֹרִים
welgemeſte, * זון : מְזוּנִים
welgevallen, רָצָה : טוֹב : יָטַב : חָפֵץ
welgecontenteert, רָצָה
welgunſtig, רָצָה
welke, מָה : אֲשֶׁר
welluſt, * עֵרֶן : עֶרְנָה
welluſtige, * עֵרֶן : עֲדִינָה
welluſten, * עֵרֶן : מַעֲדַנִּים
welluſtig leeven, עָנַג
wel paſſen, יָאָה
welriekende kruiden, בֹּשֶׂם
welſpreekentheit, נוּב
welſtant, * שָׁלוֹם : שָׁלֵם

wemelen, שָׁרַץ : רָמַשׂ
wenden, שׁוּב : פָּנָה : סָבַב : נָטָה : הָפַךְ
wendel-trappen, * לוּל : לוּלִים
wenken, קָרַץ
wennen, סָכַן : חָנַךְ
wenſchen, חָפֵץ : חָמַד : אִוָּה
wentelen, פָּלַשׂ : גָּלַל
wentelinge, * צָנַף : צְנִפָּה
wereldt, עלם : עוֹלָם * חֶרֶל
wereldt die bewoont wort, חֵבֶל
werk, * עָבַד : עֲבוֹדָה * לאך : מְלָאכָה * פֹּעַל : עָשָׂה : מַעֲשֶׂה * עלל : עֲלִילָה *
werken, פָּעַל : עלל : עוֹלֵל * עָבַד
werker, פֹּעֵל
werks-loon, פֹּעַל
werkinge, * עלל : מַעֲלָלִים
werk-meeſter, חָרָשׁ
werk-tuig, * כְּלִי : כֶּלָה
werk van vlas, * נָעַר : נְעוֹרֶת
werpen, רָמָה : נָשַׁל : יָרָה : יָדָה : טיל שלך
werp geweer, תֹּתָח
werp-net, * כמר : מִכְמֹרֶת * מִכְמָר
werp-ſteen, תֹּתָח
wervel-windt, * סָעַר : סְעָרָה * סוף : סוּפָה * שָׁעַר
weſpe, * צרע : צִרְעָה
weſten, * יָמַם : יָם * אַחַר : אָחוֹר * עָרַב
wet, ישה : תּוֹשִׁיָּה * יָרָה : תּוֹרָה * דָּת
wetgeleerde, * סָפַר : סוֹפֵר
wetgever, * חָקַק : מְחוֹקֵק
wezeltje, * חָלַד : חוֹלֶד

wie, מִי
wierook, לְבוֹנָה* : לְבֹנָה
wierook-vat, מַחְתָּה* : מַחְתָּה : כַּף * כַּפָּה
wikke, קֶצַח
wild, חַיָּה : חַי*
wild beeſt, חַיָּה : זִז
wildbraad, צַיִד* : צוּד
wilde ezel, עָרוֹד* : עָרוּד
wild gedierte, צִיִּים* : צִיָּה
wilde menſchen, צִיִּים : צִיָּה
wilde druiven, בְּאֻשִׁים* : בָּאַשׁ
wilge bladeren, עַרְבֵי* : עֲרַב
wilge boom,
willen, רָצָה : יאל : חָפֵץ : אָבָה
windt, רוּחַ
windel, חִתּוּל* : חָתַל
winden, חָתַל
windthont, זַרְזִיר
winnen, רָכַשׁ
winter, סְתָו : סְתָו * חֹרֶף
wiſchen, מָחָה
wiſſelen, מור : חָלַף
wit, צָחַר : צָחַח : צַח * לָבָן : חור
witheit, לָבָן
wit maaken, לבן
wit worden, חָוַר : לבן
wit van een ey, רִיר
witte popelier boom, לָבָן : לִבְנָה*
woeden, רָגַשׁ : רָגַז
woeker, רִבָּה : תַּרְבִּית * מַרְבִּית * נֶשֶׁךְ
woekeraar, נשה
woelen, הָמָה
woeſt, חָרֵב : בָּת בָּתָה*

woeſtheit, חָרְבָּה* : חָרֵב
woeſte menſchen, צִיִּים* : צִיָּה
woeſtyne, דָּבָר : מִדְבָּר * יְשִׁמוֹן : יְשִׁמֹן*
woeſte dingen, תֹּהוּ* : תהה
woeſte plaatſen, מְשׁוֹאָה * שְׁאִיָּה * שְׁאָה : מַשָּׁאוֹן*
wol, צֶמֶר
wolf, זְאֵב
wolk, שַׁחַק : עָנָן : עֲנָנָה * עוב : עָב*
wolken, נְשִׂיאִים * כְּפַף : כַּף * חזז : חָזִיז*
נָשָׂא
wonde, פֶּצַע
wonder, פֶּלֶא
wonder boom, קִיקָיוֹן* : קִיקָיוֹן
wonderteeken, מוֹפֵת* : יפה
wonderdaaden, מִפְלָאוֹת* : פלא
wonderlyk, פֶּלֶא : פְּלִיאָה*
wonderbaarlyk,
wonderlyk handelen,
wonderlyk houden, פלא
wonderlyk maaken,
wonderlyk werk,
woonen, שָׁכַן : יָשַׁב : דור : זָבַל
woonder, שָׁכֵן
wooninge, מוֹשָׁב * דור : מָדוֹר* גור : מָגוּר*
נָוֶה : יָשַׁב
woonplaatſe, מְעוֹנָה * נָוֶה : זָבַל : זְבוּל* : שָׁכַן : מִשְׁכָּן * עון : מָעוֹן*
woonen voor een tydt, גור
woord, מִלָּה : מִלֶּל * דָּבָר
woord houden, קוּם : קִיֵּם*
worden, הָיָה
worginge, חֲנֻק : מַחֲנָק*

worm,

worm, תּוֹלַעַת * תּוֹלֵעָה * רָמָם : רִמָּה* תלע
worſtelen, פתל : אָבַק
worſtelinge, פתל : נַפְתּוּלִים*
wortel, שֹׁרֶשׁ
wortelen ſchieten, wortelen uitſcheuren, } שֹׁרֵשׁ
wout, יַעַר : חֹרֶשׁ
wout-ezel, פֶּרֶא : עָרוֹד*
wouwe, רָאָה
wraake, פָּרַע * פְּרָעָה : נָקַם : נְקָמָה*
wratte, wratachtig, } יבל : יַבֶּלֶת
wreedt, כזר : אַכְזָרִי * אַכְזָר*
wreeheit, כזר : אַכְזָרִיוּת*
wreeken, פָּרַע : נָקַם
wreevel, חָמָס
wulp, גור
wy, אֲנַחְנוּ : נַחְנוּ
wyd, רָחַק : רָחַב : רָוַח
wyder, הלא : הָלְאָה*
wyde ſtraat, רְחוֹב
wyen, חָנָה
wyf, אִישׁ : אִשָּׁה*
wyfke, נָקַב : נְקֵבָה*
wyken, שָׁטָה : שׁוב : סור : נָטָה : מוּשׁ
wyn, סֹבֶא : יַיִן : חֶמֶר
wyngaard, כֶּרֶם
wyngaards, נְטִישׁוֹת* : נְטִישׁ
wyngaardeniers, כֶּרֶם : כּוֹרְמִים
wynleezer, בָּצַר : בּוֹצֵר*
wynoogſt, בָּצַר : בָּצִיר*
wynperſſe, פור : פּוּרָה* : יֶקֶב : גַּת : גַּת*
wynrank, זָמַר : זְמוֹרָה*
wynranken, נָטַשׁ : נְטִישׁוֹת*
wynſtok, שֹׂרֵק : גֶּפֶן
wynbrauwen, עֲפָעַפִּים : גבב : גַּבּוֹת * שָׁמַר : שְׁמֻרוֹת * עוף
wys, חָכָם
wysheit, יֹשֶׁה : תּוּשִׁיָּה * חָכַם : חָכְמָה*
wyſelyk handelen, חָכַם : שָׂכַל
wys maaken, wys worden, wys zyn, } חָכַם
wyze of manieren, חֻקָּה * חֹק * דֶּרֶךְ * שְׁפַט : מִשְׁפָּט * חָקַק

Z.

ZA:

Zaad, זֶרַע
zaag, נָגַר : מְנֹרָה*
zaajen, זָרַע
zaak, דָּבָר
zaal, עֲלִיָּה : עֲלִיָּה * חָצֵר
zacht gaan, zacht leiden, } נָהַל
zachtmoedig, עָנָה : עָנָו*
zachtmoedigheit, עָנָה : עֲנָוָה*
zachte reden, לַחַשׁ
zadel, רֶכֶב : מֶרְכָּב*
zadel-tuig, כרר : כַּר*
zadelen, חָבַשׁ
zak, שַׂק : מָתַח : אַמְתַּחַת*
zak-pyp, נֵבֶל

zalig, zaligheit, zaligheeden } אָשַׁר
zalven, מָשַׁח : יָסַךְ
zalving, מָשַׁח : מְמַשַּׁח * מְשִׁחָה*
zamelen, לָקַט
zamen, יַחַד
zamenkomſt, יָעַד : מוֹעֵד*
zamenroepinge, קָרָא
zandt, חוֹל
zang, רָנַן : רִנָּה * זִמֶּר : זִמְרָה*
zanger, שׁוֹר : מְשׁוֹרֵר * זָמַר : מְזַמֵּר*
zangereſſe, שׁוֹר : שָׁרוֹת*
zangmeeſter, נִצַּח : מְנַצֵּחַ
zadt, שָׂבַע
zatheit, שָׂבַע : שָׂבְעָה*
zee, יָם* : יָם
zee-arendt, עָזְנִיָּה*
zeef, כבר : מְכִבָּר * כְּבָרָה*
zee-gras, אחוה : אָחוּ*
zeelieden, מֶלַח : מַלָּחִים*
zeel, חֶבֶל
zeemhoonich, יַעַר
zeep, בָּרַר : בֹּרִית*
zeer, מְאֹד
zeer groot, שׂגא : שַׂגִּיא*
zeer krachtig, מְאֹד
zeer licht, קָלַל : קַלּוֹנְקַל*
zeer ſchoon, יָפָה : יְפֵה־פִיָּה*
zeer onbillyk, עָוַל : עַוְלָתָה*
zeer vermenichvuldigen, * מְרָבְבוֹת שׂגא : שִׂגְשֵׂג * רָבַב
zeer verdraait, פחל : פַּחְלָתוּל

zee-ſchippers, מֶלַח : מַלָּחִים*
zeeve, נוף : נָפָה : כבר : מְכִבָּר * כְּבָרָה*
zeegel, חָתַם : חוֹתֶמֶת * חוֹתָם*
zeegelen, חָתַם
zegen, בָּרַךְ : בְּרָכָה*
zegenen, בָּרַךְ
zegeninge, בָּרַךְ : בְּרָכָה*
zeggen, נָאַם : אָמַר
zeil, נָסַם : נֵס*
zeine, מַגָּל
zeiſſe, חֲרֻמֵּשׁ
zeker, בָּטַח : אָמֵן
zekerheit, בָּטַח : בִּטָּחוֹן*
zekerlyk, בָּטַח
zeker betrouwen, בָּטַח
zelven, zelfſtandig, } עָצֶם
zelf-waſſinge, סָחִישׁ* : סחש * סְחִיחַ סָפַח
zenden, שָׁלַח
zendinge, שָׁלַח : מִשְׁלַחַת * מִשְׁלוֹחַ*
zenuwe, עָרַק : גִּיד
zes, שֵׁשׁ : שִׁשָּׁה * שִׁשָּׁח*
zesde, שֵׁשׁ : שִׁשִּׁי*
zesde deel, שֵׁשׁ : שִׁשִּׁית*
zes ſnarig inſtrument, שׁוֹשַׁנָּה * שׁוֹשָׁן* שֵׁשׁ
zeſtig, שֵׁשׁ : שִׁשִּׁים*
zetten, שׁוּם : יָנַח
zeven, שָׂבַע : שִׁבְעָה*
zeven geſternte, כִּים : כִּימָה*
zevende, שָׂבַע : שְׁבִיעִי*
zevenmaal, שָׂבַע : שִׁבְעָתַיִם*

zeventig, שִׁבְעִים : שֶׁבַע
zevenvoudig,* שִׁבְעָתַיִם : שֶׁבַע
zever, רִיר
zieden, בָּשַׁל
ziek, חָלָה
ziekte,* חֳלִי * מַחֲלָה : חָלָה
ziekten,* תַּחֲלֻאִים : חָלָה
ziele, נֶפֶשׁ * נְשָׁמָה : נשם
zien, רָאָה : נָבַט : חָזָה : שגח
שקף : שָׁעָה : שָׁכָה : שָׁזַף
zinder, רֹאֶה : חֹזֶה
zikkel, מַגָּל
zilver, } כֶּסֶף
zilver geldt, }
zilverling, }
zitplaats,* מוֹשָׁב : יָשַׁב
zitten, יָשַׁב
zoeken, בִּקֵּשׁ : בָּקַר : בָּעָה : כָּלַס : בָּרַק
שָׁחַר : חָקַר : חָפַשׂ : חָפַר : דָּרַשׁ
zoeker,* מְבַקֵּשׁ : בִּקֵּשׁ
zoenen, נָשַׁק
zoet,* עָרֵב : מָתַק : מָתוֹק
zoeticheit, נֹעַם : מֶתֶק
zoet maaken, מָתַק
zoet zyn, נָעַם : מָתַק : מלץ
zolder,* עֲלִיָּה : מִקְרֶה
zolderen, קָרָה
zomer, } קַיִץ : קַיִץ *
zomer-vrucht, }
zon,* חַמָּה : חַמָּה * חֶרֶס : שֶׁמֶשׁ
zonde, חַטָּא * עָוֹן : עָוָה
zondigen, חָטָא : אָשַׁם : עָוַל
zondaar, חַטָּא

zonde doen, חָטָא : אָשַׁם
zonder oorzaak,* חִנָּם : חָנָן
zond-offer, אָשָׁם
zond-vloet,* מַבּוּל : נָבַל
zonne-beelden,* חַמָּנִים : חַמָּם
zoo, כֹּה
zoo dat,* לָכֵן : כֵּן
zoo wanneer, אִם
zoogen, יָנַק
zoom, שׁוּל
zoon,* בֵּן : בֶּן * בְּנָה : גִּין : מָנוֹן
zorg, דָּאַג
zot,* כְּסִיל : כָּסַל
zotheit,* כִּסְלָה : כָּסַל
zot worden, } כָּסַל
zot zyn, }
zout, מֶלַח
zoute kruit,* מַלּוּחַ : מֶלַח
zouticheit,* מְלֵחָה : מֶלַח
zuchten, אָנַק : אנח : נָאַק
zuiden,* תֵּימָן * יָמִין : ימן
zuider zee,* תֵּימָן : ימן
zuide windt, * דָּרוֹם : תֵּימָן * דרם
ימן
zuigeling, עוֹל
zuigen, יָנַק
zuigend kindt, * יוֹנֵק : יָנַק * עוֹלֵל
עול
zuipen, סָבָא : גִּמָּא
zuiper,* סוֹבֵא : סָבָא
zuiver,* בָּרַר : זַךְ * טָהוֹר : טָהֵר
נָקָה : נָקִיא * נָקִי
zuiveren, בָּרַר

zuiverheit, טָהֳרָה * בָּרַר : בֹּר* נָקָה : נְקִיוֹן*
zuivere tarve, בָּרַר : בָּר *
zuiver voeder, חָמִין : חָמִיץ*
zuſter, אחה : אָחוֹת*
zuur, חָמֵץ
zuur-deeg, zuur-deſem, } שְׁאֹר
zwaar, קָשֶׁה : כָּבֵד
zwaarte, כֹּבֶד
zwaar zyn, קָשָׁה : כָּבַד
zwaardt, שֶׁלַח : חֶרֶב
zwaarden, פָּתַח : פְּתִיחוֹת*
zwager, zwagerſchap, } חתן
zwak, אָנַשׁ : אָנוּשׁ * אמל : אֻמְלָה * רָפָה : חָשֵׁל : חָלַשׁ : חָלָה : דָּוָה
zwakheit, דָּוָה : דּוֹז * מַדְוֶה * דַּוַי* חָלַשׁ : חֲלוּשָׁה*
zwaluwe, עגר : עָגוּר * דְּרוֹר
zwanger, הָרָה
zwart, שָׁחֹר : אִישׁוֹן* אִישׁ :
zwartachtig, שָׁחַר : שַׁחַרְחֹרֶת*
zwart gekleedt gaan, קָדַר
zwart maaken, קָדַר
zwarticheit, שְׁחֹר : קַדְרוּת* קָדַר :
zwartcheeden, כמר : כְּמָרִים*
zwart worden, שָׁחַר : כמר
zwart zyn, קָדַר
zwavel, גָּפְרִית* גֹּפֶר :
zweep, שוט : שׁוֹטֵט*
zweer, שחן : שְׁחִין*
zweeren, שָׁבַע : נִשְׁבַּע * אָלָה
zweet, יזע : זֵעָה*
zweeven, רָחַף*
beweegen, רָחַף
zweevende, רָחַף : מְרַחֶפֶת*
zwellen, צָבָה : בָּצַק
zwel, שחן : שְׁחִין*
zwemmen, שָׁחָה
zwygen, חָרַשׁ : הָסָה : דָּמַם : דֻּמָּה : דּוֹם חָשָׁה
zwygende, דּוֹם : דּוֹמֵם*
zwyginge, דְּמָמָה * הָמָה : דּוֹמִיָּה * דֻּמִּי* דָּמַם
zwyn, חֲזִיר
zyde, צדד : צַד * עֵבֶר : כֵּתֶף : יֶרֶךְ : יָד צֵלַע
zyde ſtof, מֶשִׁי * בוץ
zyde kaamer, צֵלַע
zyn, יֵשׁ * הָיָה : ישה
zyworm, סָלַע : סָלְעָם*

HEBREEUWSCH
EN
NEDERDUITSCH
WOORDEN-BOEK;

Behelzende alle de Woorden, die in den Hebreeuwſchen Gront-Text des Ouden Teſtaments gevonden worden, en daar agter niet alleen derzelver getrouwe Overzetting in het Nederduitſch, volgens de kragt en eigenſchap der Woorden, mitsgaders hunne verſchillende betekenis, en onderſcheiden wyze, waar op ieder Nederduitſch Woort in het Hebreeuwſch wort uitgedrukt; maar ook de Hebreeuwſche Wortel- of Grontwoorden.

DOOR

ELEASER SOESMAN.

III. DEEL.

TE AMSTERDAM,
Gedrukt voor den AUTHEUR, alwaar dezelve te bekomen zyn;
EN
By ARENT VAN HUYSSTEEN, Boekverkooper op 't Rokkin op de hoek van de Gaperſteeg, 1741.

BERIGT VOOR DEN ONDERSOEKER, VAN HET HEBREEUWSCHE WOORDEN-BOEK IN HET NEDERDUITSH.

EEr dat den Leezer tot dit Werk overgaat, is het nootzakelyk, voor af, een wynig de Grammatica te verſtaan, want die wil leeren leezen, moet eerſt kenniſſe hebben van de Letters en Vocalen, veel meer indien men zal overgaan om dat geen men kan leezen, te vertaalen.

Voor de geene dan die de gronden van de Hebreeuwſche Gramatica een wynig hebben begrepen, hebbe ik het dienſtig geagt iets aan te roeren van de aart en eigenſchap der Hebreeuwſche Gront- en Spruitwoorden, als mede de manier welke ik in dit Werk gebruikt hebbe, om die in haar aart en eigenſchap voor te dragen.

De Gront- of Wortelwoorden zyn als de ſtam waar uit de Spruitwoorden als takken uitſpruiten, en uit de wortel worden de Spruitwoorden gemaakt, het zy met veranderingen van Punctaties, of met het by doen van een der letters והאמנתי, zo als in de Gramatica pag. 128. gezegt is, als; van het Grontwoort,

פָּלַג *by heeft verdeelt*, komt het Spruitwoort פֶּלֶג *een gedeelte.*

Geneſ 11. vs. 25. ende Heber werde twee zoonen gebooren, des eenen naam was *Peleg*, want in zyn dagen is de aarde verdeelt.

Zo ook het Grontwoort לָמַד *by heeft geleert*, daar van koomen de Spruitwoorden, מְלַמֵּד *een Leeraar*, en תַּלְמִיד *Diſcipel.*

Even zo maakte Adam, van het Wortelwoort, אִישׁ *Man*, het Spruitwoort אִשָּׁה *Maninne*, Geneſ. 2. vs. 23.

לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לֻקְחָה זֹּאת *men zalze Maninne heeten, om dat ze uit den Man genomen is.*

Hier

Hier in is de deftigheit, de authoriteit, en zoetigheit, van de Hebreeuwſche Moedertaal, verheven boven alle ſpraken; men kan hier niet alleen Spruit-naam-woorden maken, maar te gelyk reeden en bewys opgeven, waarom dit of dat Woort alzo genoemt wort, en uit welke Wortel het zyn eerſte oorſpronk heeft.

De manier naar welke ik dit Werk verhandele is als volgt:

De Wortelwoorden zyn voor aan geſtelt, en met een (*) ſterretje daar by gedrukt.

De Grontwoorden welke drie letters hebben, en Werkwoorden zyn, die in de Conjugatie Kal voorkoomen, hebbe ik met een (ָ) Kamets onder de eerſte, en een (-) Patag onder de tweede letter geſtelt, als אָמַר, dog die welkers derde Grontletter een א of ה is, zyn met twee Kametſen gepunćteert, als מָצָא : גָּלָה, ik hebbe my hier over omſtandiger verklaart in myn Gramatica, pag. 45 en 46.

De Grontwoorden, die alleen in de Conjugatie Pihel, en niet in Kal voorkoomen, zyn gepunćteert met een Chirik onder de eerſte en een Tzeere onder de twede, met een Dageſch in de twede letter, het welk de Conjungatie Pihel aanwyſt, als בִּשֵּׂר

De wortelen der Spruitwoorden welke zelfs in geen Conjugaties voorkomen hebbe ik ongepunćteert gelaaten, als נבש

De Spruitwoorden die de naaſte betekenis van de wortel hebben, zyn het digſte by de wortel geplaatſt, ook vinden de Liefhebbers hier vertalingen vermeerdert, die tot nog toe door geene Schryvers zyn in 't licht geſtelt.

De Grontwoorden die meer als drie letters hebben zyn in ordre van het Alphabet agter ieder letter bezonder geplaatſt, zy zyn in de Pihel, in reguliere, van welke ik geſproken hebbe in myn Gramatica pag. 80.

M. betekent Mannelyk geſlagt, V. Vrouwelyk geſlagt, G. Gemeen geſlagt.

Agter dit Woordenboek vint men een verzameling van alle de Chaldeeuwſche Wortel- en Spruit-woorden, welke ons in Daniel, in Esra, en Jeremias voorkoomen, alle wederom geſtelt op deze zelfde wyze, en in de ordre van het Hebreeuwſche Alphabet.

Meerder hebbe ik niet te berigten, hoope dat den Leezer dezen moeilyken arbeit in dank zal aanneemen.

E. S.

Den Autheur kent geen Exemplaaren voor de zynen als die met zyn hant zyn onderteekent.

HEBREEUWS EN NEDERDUITS WOORDEN-BOEK.

א

אב

אבב *

אָב m. nieuwe vrucht.

אָבִיב m. een ayre met den halm, een groene ayre, de maant maart.

אָבַד * verlooren gaan, verlieſen, om koomen.

הֶאֱבִיד doen vergaan, verderven.

אֹבֵד m. verderf, vergaande.

אֲבֵדָה v. een verlooren ding.

אֲבַדּוֹן m. het verderf, de plaatſe des verderfs, de helle.

אָבָה * willen, ergens in bewillegen.

אֵבָה m. een wille, verlangen.

אֶבְיוֹן m. behoeftig, noodruftig.

אב

אבב *

אֲבִיוֹנָה v. begeerte.

אֲבוֹי eilaas.

אֲבִי och.

אָב m. een vaader, autheur, eerſte vinder van iets, meeſter, een vorſt, grootvaader.

אָבוֹת vaaders, voor-vaaders, voor-ouders.

אבח *

אֲבֻחָה v. het punt, of ſpits van eenig ſcherp.

אבך *

הִתְאַבֵּךְ zich opheffen, opgeheven worden.

אָבַל * leet draagen, rouklaagen, treuren.

אָבֵל m. leetdraagende, een plyen.

אֵבֶל m rouwe.

אֲבָל maar, nochtans.

אֶבֶן *

אֲגַפִּים m. vleugelen; vleugelen van een ſlach-ordere.
* אָגַר t'ſaamen draagen, vergaderen, by een gaaren.
אִגֶּרֶת v. een brief.
אֲגוֹרָה v. een ſtuk geld, een pennixken.
* אדב
הֶאֱדִיב tormenteeren, droevig maaken.
* אָדַם root zyn.
אָדוֹם } m. root.
אַדְמוֹנִי }
אַדָּמָה v. root.
אַדַמְדָּם m. } roodachtich.
אַדַמְדֶּמֶת v. }
אֹדֶם m. een robyn, een kostelyk geſteente.
אַדָּמָה v. de aarde, de aardbodem.
אָדָם m. de menſche.
* אֵדֶן m. een onderſetſel, een onderſteunſel.
אָדוֹן m. een heer, (word gezegt van Godt, en de menſchen.)
אֲדֹנָי de Heere Godt.
אדר
אַדִּיר m. heerlyk, ſterk, magtich, grootdadich, voortreffelyk.
אֶדֶר m. voortreffelykheit.
אַדֶּרֶת v. een treffelyk kleed.
אֲדַרְ

* אֶבֶן v. een ſteen; de maſſa of materie, gewicht, gewicht-ſteen.
אָבְנַיִם m een ſtoel der baarende vrouwen, een ſtoel of rad der pottebakkers.
* אָבַס meſten.
אֲבוּס m. een kribbe.
* מַאֲבוּסִים m. ſchuuren, kooren-ſchuuren.
* אָבָק m. ſtof, ſtofken.
נֶאֱבַק worſtelen.
* אבר
אַבִּיר m ſterk, machtich.
* אַבִּירִים ſterken, ſtieren, jonge oſſen, peerden.
אֶבֶר m. vleugel, vlerk, penne des vleugels.
הֶאֱבִיר vliegen.
* אגד
אֲגֻדָּה v. een bondel, een paxken, een ſlach-order van krygsvolk.
* אגז
אֱגוֹז m. een noote, een nooteboom.
* אָגֹל m. een druppel.
* אֲגַם m. een poel.
אַגְמוֹן m. een groote ketel, een bieſe.
* אַגָּן v. een beker.
* אגף

אָוִיל m. dwaas.
אִוֶּלֶת v. dwaasheit, een dwaase zaak.
אוּלָם voorwaar, nochtans.
אוּלַי } misschien.
אֻלַי }
* אוֹן m. kracht, macht, rykdom, goederen.
אֶוֶן m. ydelheit, ongerechticheit, tegenspoet, droefheit, arbeit, ongemak, afgodt.
תְּאוּנִים m. moeyelykheden.
* אוץ aandringen, aandryven, haasten.
אָץ m. eng, haastende.
* אור lichte, schynen.
אוֹר m. } licht.
אוֹרָה v. }
אוֹר m. vyer, een heert, een valye.
מָאוֹר m. een licht.
אוּרִים urim.
אוֹר reegen.
מָאוֹר m. een licht.
אוֹרוֹת v. moeskruid.
מְאוּרָה v. een hol, een gat.
* אוֹת een teeken, een letter.
* אָז } te dier tyt, doen, dan.
אָזַי }
מִן, אָז } van dien tyt af, van
מֵאָז } dat, van eeuwigheit.
* אזב

אזוב

אֲדָר m. de twaalfde maant (zynde by na february.)
* אָהַב beminnen, liefhebben.
אֹהֵב m. beminnaar.
אַהֲבָה v. liefde.
אֲהָבִים m. liefden.
* אֲהָהּ ach.
* אָוֵי waar.
* אָהַל tente op rechten, tente op spannen.
אֹהֶל m. een tente.
אֲהָלִים m. } speceryen, aloë, a-
אֲהָלוֹת v. } loeboomen.
אָהִיל schynen.
* אוֹ ofte.
* אוֹב m. een waarsegger.
אוֹבוֹת v. waarseggers vleschen.
* אוּד v. een uitgeleschte brandstok.
אוֹדוֹת om, van weegen, aangaande, om oorzaak.
* אָוָה begeeren, verlangen, wenschen.
תַּאֲוָה v. begeerte, een verlange.
מַאֲוַיִּים m. begeertens.
* אוּה
אוּחִים m. schrikkelyke gedierten.
* אוֵי wee.
אוֹיָה wee, eilaas.
* אוּל

voegen, bezitten.
אֲחֻזָּה v. poſſeſſie, bezittinge.
* אחל
אַחֲלַי och dat, och ofte.
* אַחַר achter.
אַחֲרֵי } achter, na, daar na, na
אַחֲרֵי־כֵן } dat.
אַחֵר m. een ander.
אַחֶרֶת v. een andere.
אָחוֹר te rugge, het laatſte, achterwaarts, het westen.
אַחֲרוֹן m. de laatſte, het laatſte.
אַחֲרַנִּית ruggewaarts.
אַחֲרִית v. het laatſte, het einde, het loon, de nakomelingen.
אָחַר vertoeven, opſchorten.
* אָטָד m. een dooren ſtruik, een dooren boom.
* אטט
אַט } allenskens, ſtillekens.
לְאַט }
אֲטִים m. guichelaars.
* אָטַם toeſluiten, toeſtoppen.
* אטן
אֵטוּן m. een draat, een koordeken, linnen doek, linnen koorden.
* אָטַר ſluiten, toeſluiten.
אָטֵר m. een die links is, onmachtig, toegefloten.
* אִי m. een eylant.
אִיִּים

אֵזוֹב m. yſoop.
* אָזַל wechgaan, vertrekken.
מְאוּזָּל m. die gedwongen is om te vertrekken, een vagebond.
אֲזָל m het vertrekken, een reiſe.
* אֹזֶן v het oore.
אָזַן } luiſteren, toehooren.
הֶאֱזִין }
אֲזֻנִים wapenen.
מאזְנַיִם m. weegſchaale.
* אָזַר omgorden, omgordet worden.
הִתְאַזֵּר zich omgorden.
אֵזוֹר m. een gordel.
* אָח v. een heert, ach, heu.
הֶאָח ha ha.
* אֶחָד m. een, ymant, de eerſte, de zelvige, weinige.
אַחַת v. een, eene.
הִתְאַחֵד zich vereenigen.
* אחה
אָח m. een broeder, bloetverwant, een vriendt.
אָחוֹת v. een zuſter.
אַחֲוָה v. broederſchap, vriendſchap.
אָחוּ m. waterkruit, zeegras, gras, een wyde.
* אָחַז vatten, houden, aanvatten, vaſt houden, aangrypen, aanhangen, by-

אַיטָתָה v. zeer groote vreese.
אֲיָמִים m. vreesinge, afgoden, reusen.
* אַיִן : אֵין : אִין : אִי : אֵי neen, niemant, niet, geen, geenderly.
כְּאַיִן ten scheelde bykans niet, by na.
מֵאַיִן van waar, uit niet, meer dan niet.
* אִיף
אֵיפָה *Epha*, een mate van droge waren.
* אִישׁ m. een man, iemant, een iegelyk.
אִשָּׁה v. een vrouwe, een wyf, een huisvrouwe.
אֵשׁוֹן } m. het zwart, donkerheit.
אִישׁוֹן }
אִישׁוֹן כַּת, עַיִן het zwart van den oogappel.
הִתְאוֹשֵׁשׁ zich mannelyk draagen.
* אִית
אֵיתָן m. sterk, krachtig, eysselyk.
* אַךְ alleenlyk, dan noch, maar, nochtans, voorwaar.
* אָכַל eeten, op eeten, verteeren, verslinden.
הֶאֱכִיל doen eeten, te eeten geven, spyzigen.
אֹכֶל : מַאֲכָל : אוֹכִיל m. spyse, proviande.

אִיִּים } eilanden; vogelen die
אִיִּין } zig op eilanden houden.
* אָיַב vyantschap oeffenen.
אוֹיֵב m. een vyant.
אֹיֶבֶת v. een vyantdinne.
אֵיבָה v. vyandschap.
* אִיד m. een damp, een groot ongeluk, ondergang, het verderf.
* אַיָּה v. een exter, een kraye.
אַיָּה waar.
אַיֵּכָה waar zyt gy.
אֵי } waar.
אֵיהִי }
אַי־זֶה wie doch, waar doch, hoedanig, wat doch.
* אֵיךְ
אֵיכָכָה : אֵיכָה : אֵיכָה hoe, waar heen, waar doch.
* אַיִל m. sterkte.
אֵילוּת v. sterkte.
אַיִל m. een ram, boven-dorpel.
אַיָּל } m. een pleyn.
אַיָּלוֹן }
אַיָּל m. een hert.
אַיָּלָה } een hinde.
אַיֶּלֶת }
אֵל sterk, Godt; (als het woort יָד *handt* volgt, dan betekent het macht)
* אֵים m. vreesselyk, vervaart.
אֵימָה v. vreese.

מַאֲכֶלֶת ; מַכּוֹלֶת ; אֲכִילָה v. ſpyſe proviande.

מַאֲכֶלֶת v. een mes, een zweert.

* אָבֵן voorwaar, zeker, vaſtelyk.

* אָבַף krommen, (ziet verder onder het woord כָּפַף)

* אִכָּר m. een akkerman, een boer, een bouwman.

* אַל niet, niet doch, ey niet, neen.

* אֵל } deze.
אֵלֶּה }

אֶל : אֵלַי tot, aan, by, tegen, met, op, boven.

* אָלָה ſweeren, vloeken, vervloeken, valſchelyk, ſweren.

אֵלִי huilen, kermen.

אָלָה v. een eedt, een vloek.

תַּאֲלָה v. een beſweeringe.

אַלְיָה v. een ſteert van een ſchaap, of ram.

אַלָּה v. } een boſch van eiken
אַלּוֹן m } bomen, een eiken boom.

* אֱלֹהַ m. Godt.

אֱלֹהִים Godt, goden, engelen, magiſtraten, afgoden.

* אִלּוּ indien.

* אלח

נֶאֱלָח ſtinkende worden.

* אלל

* אֱלִיל m. nietig; nietig ding, drek.

אֱלִילִים m. goden, afgoden, niet goden.

אֱלוּל de maant auguſtus.

* אִלֵּם m. ſtom, ſtom worden, ſtom zyn, ſchoven t'ſaamen binden.

אֵלֶם m. een ſchove, ſtilſwygen.

אֲלֻמָּה v. een ſchove.

אֻלָּם : אוּלָם m. den ingang van een huis, voorhuis.

אַלְמָן m. weduwenaar.

אַלְמָנָה v. weduwe.

אַלְמָן m. } weduweſchap.
אַלְמָנוּת v. }

אַלְמֹנִי *almoni*, iemant welker naam onbekent is, of niet wil noemen, als of men ſchreef N. N. (dog dan komt het woort פְּלוֹנִי *pelonie* daar voor.)

* אלן

אֵלוֹן een eyke boom, een eyke boſch.

* אָלַף leeren.

אַלּוּף m. een leeraar, een leitsman, een os.

אֶלֶף duizent.

אַלְפַּיִם twee duizent.

אֲלָפִים duizenden.

מַאֲלִיפוּת

אֲמוּנִים getrouwigheden, waarachtige.
אֲמֻנוֹת v. poſten.
אָמֵן m. waarachtig, waarheit, zeeker.
אָמָן m. een konſtenaar.
אֱמוּנָה v. waarheit, getrouwigheit, een vaſte en geſtadige dienſt.
אֲמָנָה v. vaſtigheit, een vaſt beſluit, een vaſte penſioen.
אֱמֶת v. waarheit, getrouwigheit.
אָמְנָה } voorwaar, te weeten,
אָמְנָם } waarachtiglyk.
* אָמַן ſterk zyn, ſterk maaken, verſterken, beveſtigen, verharden.
אַמִּיץ m. vaſt, ſterk.
אֹמֶץ m. ſterkte.
כַּאֲמָצִים m. ſterkten.
* אָמַר ſeggen, ſpreken, pynſen, voorneemen.
הֶאֱמִיר doen zeggen, doen belooven.
הִתְאַמֵּר zich verheffen met woorden, zich met ſpreken groot maaken.
אֹמֶר } een reeden, een gebodt.
מַאֲמָר }
אָמִיר m. de bovenſte tak.
* אָמֶשׁ giſter avont, giſter nacht.

מַאֲלִיפוֹת by duizenden voortbrengen.
תַּלְפִּיוֹת waapen-kaamer, iets daar men het geweer aanhangt, (ziet hier van onder תָּלַל)
* אָלַץ aandryven, aandringen, moejelyk zyn.
* אִם indien, zo wanneer, of.
כִּי־אִם maar, dat wanneer.
* אָמָה v. dienſtmaagd.
* אמל
אֻמְלָה v. flaauw, ſwak.
אָמְלַל flaauw zyn, ſwak worden.
* אמם
אֵם v. een moeder, tweeſprong, moeder-ſtadt.
אוֹם } een volk, een natie.
לְאוֹם }
אַמָּה v. een el, een cubyt.
אַמּוֹת v. ſtylen der deuren, cubyten, ellen.
* אָמַן opvoeden.
אֹמֶן : אָמֹן voeſter-heer, waarheit.
אוֹמֶנֶת v. voetſter.
נֶאֱמָן getrou zyn, gevoédet worden, waarachtig zyn, geloofwaardig.
הֶאֱמִין geloven, betrouwen, vertrouwen.
אֱמוּן m. getrouwigheit, waarheit.

noodzaaken, hard aandryven.

אֹנֶס dwang

* אָנַף toornig zyn, toornig worden.

אַף m. toorne, aangezicht, de neuſe.

אַפַּיִם toorne, aangezicht, de twee neusgaten.

אַנְפָּה v. een ryger.

* אָנַק roepen, uitroepen, zuchten, geſchry maaken, kermen.

אֲנָקָה v. een uitroepinge, ſuchtinge, een ſoort van ſprinkhanen.

* אָנַשׁ krank zyn, katyvig zyn.

אָנוּשׁ m. krank, ſwak, doodelyk.

אֱנוֹשׁ m. een menſch, een ſterveling, een man.

אֲנָשִׁים mannen, menſchen.

* אָסָם m. een ſchuyr.

* אסן

אָסוֹן m. een ongeluk, moordt, doot.

* אָסַף vergaaderen, na zich nemen, weder tot zich haalen, tot zich trekken, inhaalen, verzaamelen, rapen, inzamelen, wech rapen, vergadert worden.

אֹסֶף

* אָן : אָנָּה waar heen.

עַד , אָן hoe lang.

אָנָה, וְאָנָה herwaarts en derwaarts.

אָנָּא } ey lieve, ik bid.
אָנָּה }

* אָנָה droevig zyn, leet draagen.

אָנָה onverhoets voorkoomen; weedervaaren, voorwerpen, ontmoeting, veroorzaakt.

מִתְאַנֶּה occaſie zoeken.

תַּאֲנָה v. een occaſie.

תַּאֲנִיָּה v. droeffenis.

אֳנִי g. } een ſchip, vloot ſchepen.
אֳנִיָּה v. }

* אנח

נֶאֱנַח zuchten.

אֲנָחָה v. een zucht.

* אֲנִי g. ik.

אָנֹכִי g. ik, ik ben.

אֲנַחְנוּ } wy.
נַחְנוּ }

אַתָּה m. gy.

אַתְּ v. gy.

אַתֶּם m. gy lieden.

אַתֶּן v. gy lieden.

* אֲנֹךְ m. pasloot.

* אָנַן klaagen, jammeren, jammerlyk klaagen.

אוֹן m. droevige klachten; leet, droeffeniſſe.

* אָנַס dwingen, gedwongen

אֹפַן : אֹפֶן * m. een radt, een manier.
אָפֵס * aflaten, ontbreken.
אֶפֶס m. behalven, niet, niemant, 't einde, mangel.
אַפְסַיִם de enkelen.
אֶפְעֶ * m. } een ſlang, niet, nie-
אֶפְעָה v. } tigheit.
אָפַף * omcingelen.
אפק *
הִתְאַפֵּק zich verſterken, bedwingen, zich onthouden.
אֲפִיק m. ſterk, een rivier, een beke.
אֹפֶר * m aſſche.
אֲפַר een ſluyer, dekzel, het ſtof van de oogen weg doen.
אוֹפִיר *Ophir*, (een naam van een plaats)
אָצַל * weg leggen om te bewaren, van zich afzonderen.
אֵצֶל by, na by.
אַצִּיל m. de oxel, de vleugel van een gebouw
אֲצִילִים m de voornaamſte, de voortreffelykſte, de uitgelezene.
אָצַר * ſchatten vergaaderen, ſchatten weg leggen
אוֹצָר m een ſchat, de plaatze daar men de ſchatte bewaart, ſchatkaamer.
וְאוֹצָרָה

אסף m. } vergaderinge.
אָסִיף m. }
אַסֵּפָה v. }
אֲסַפְסַף m. een vergaderde menichte.
מְאַסֵּף natocht.
אָסַר * binden, verbinden.
אסר ſpannen, inſpannen.
אֵסֶר } m. bindinge, een band,
אֶסֶר } verbindinge.
אֲסִיר } m. gebonden.
אָסוּר }
מַסֹּרֶת m. een band.
אֵסוּר gevankeniſſe.
אַף * ook, ja, ja ook.
אַף־כִּי hoe veel te meer, hoe veel te min.
אָפַד * bekleden, zich omgorden, vercieren.
אֵפוֹד m. een lyfrok.
אַפֻּדָּה v. een habyt.
אָפָה * bakken, broot bakken.
אֹפֶה m. een bakker, een kok.
אֹפָה v. een kokin.
מְאֻפֶּה m. gekookt, gebak.
תַּפִּינִים m. kokinge.
אָפֵל * m. donker.
אֲפִילוֹת v. 't zaadt dat noch in de aarde verborgen is, en is noch niet uitgeſchoten, onryp.
אֹפֶל מְאֻפָּל m. } duiſterniſſe, donker-
אֲפֵלָה v. } heit, mittig.

אֹרֶךְ m. lengte.
אֶרֶךְ m lang, langmoedig.
אֲרֻכָּה v. lang, langduurig, gezontheit, geneezinge.
אֲרַם* Syrien.
אֲרַמִּי een Syrier.
אֲרָמִית de Syrifche taal.
אַרְמוֹן een paleis.
* אֹרֶן m. een wilde eſſchenboom.
אָרוֹן g een arke, een kiſt.
* אֶרֶץ g de aarde, een landſchap, landt.
* אָרַר vervloeken.
מְאֵרָה v. een vloek.
* ארש
אֲרֻשָׁה v de uitſpraak, dat geſproken is, de ſpraake.
* אָרַשׁ met een vrouw verloven.
* אֵשׁ g. vyer.
אִשֶּׁה m vyer-offer.
* אֲשֵׁד m. een afloop van waater, een uitgietinge.
אַשְׁדּוֹדִית Aſdodiſch.
* אשה
אָשִׁיָּה v fundament.
* אֶשֶׁךְ m kloot, of bal der ſchamelheit.
* אֶשֶׁל m. boſſchaſie.
* אָשַׁם zondigen, ſchuldig zyn aan een misdaat, ſchuldig worden, ſchuldig maaken, beſchuldigen.

אָשָׁם

וְאוֹצְרָה en ik zal ſchatmeeſters ſtellen.
* אַקּוֹ m een ſteenbok.
* אָרַב laage leggen.
אֹרֶב, אֹרֵב m laage, ſchuilplaatſe.
אֲרֻבָּה v. een venſter, uitkyk; ſchoorſteen, ſpelonke, een ſluiſe.
אֲרֻבּוֹת v. de oxel.
אֲרֻבּוֹת v valpoorten, grendels.
מַאֲרָב m. laage.
* אָרַג weeven
אֹרֵג een weever.
אֶרֶג m weefzel, een weevers ſpoel
* אָרָה plukken.
אַרְיֵה, אֲרִי m een leeuw.
אֲרִיאֵל *Ariel*, een naam des altaars.
אָרוֹן g een arke, een kiſt.
אֲרֻוָה v een ſtal, een kribbe.
* אֶרֶז m een cederboom, cederhout.
* אָרַח reizen
אֹרֵחַ m. een reiziger.
אֹרַח v. een reize, een weg, gewoonte, een gaſt, een pad.
אֲרֻחָה v. een troep reizende lieden.
אֲרֻחָה v. reisgelt, reiskoſt
* אָרַךְ verlengen, verlengt worden.

אָתָה * komen.
אִיתוֹן m. den ingang.
אתן *
אָתוֹן v. een ezelinne.

De meer als drie geletterde.

אַבְנָט m. een gordel.
אַגַרְטָל m. een bekken.
אַדַרְכֹן m. een drachma.
אַחַשְׁדַרְפָּן m. een Lands-heer; een Vorst, een Hertog.
אַחַשְׁתָּרָן m. een looper, postbode, snelle kemels, muil-ezel.
אֶלְגָּבִישׁ m. groote hagel.
אַלְגּוּם } m. coraale hout, bra-
אַלְמֻג } zielie hout.
אֶרְאֶל een boode, een engel.
אַרְגָּז m. een kasje, een koffer.
אַרְגָּמָן m. purper.
אַרְנֶבֶת v. een hase.
אֶשְׁקָר m. een stuk, een schoon uitgeleezen stuk.

ב

בא

בֵּאַר * verklaren, duidelyk uitleggen.
בְּאֵר m. een put, een bron, springader van klaar water.
בְּאֵשׁ *

אָשֵׁם m. schuldig aan een misdaat.
אָשָׁם m. } schuldt, misdaadt, schult-offer, een of-
אַשְׁמָה v. } ferhande voor een misdaad.
אָשַׁם verwoesten, verwoest worden.
אֲשַׁמִּים verwoeste plaatsen.
אַשָּׁף * m. sterrekyker.
אַשָּׁפָה v. een pylkoker.
אַשְׁפּוֹת v. drek, een drekhoop.
אָשַׁר * gaan, treden, leiden, dirigeren, gelukkig achten, gelukkig pryzen, gelukkig worden.
אֹשֶׁר m. gelukkig, gelukzaligheit.
אַשְׁרֵי zalig, zaligheden.
אֲשׁוּר v. loeren, een gang, een treed.
אֲשֶׁר welke, dat, om dat, als, want.
אֲשֵׁרָה v. een bosschagie in welke afgoden-dienst gepleegt word, Bos-godt.
תְּאַשּׁוּר v. een bos-boom.
אשש *
אָשִׁישׁ m. fundament.
אֲשִׁישָׁה v. een vlesschе.
אֵת * een spade
אֵת *de accusativum*, aan; met.

בֶּדֶק m. een ſcheure.

בהה*

בֹּהוּ m. ledig, ydel, een ydel ding, een ledige plaats.

בַּהַט* marmerſteen.

בָּהַל* verſchrikken, verſteuren, driftig zyn, ſpoeden, haaſten, doen haaſten, verſtoort worden, verſchrikt worden.

בְּהָלָה, בַּלָּהָה } v. verſchrikkinge, verſtooringe, groote en haaſtige verſchrikkinge.

בהם*

בְּהֵמָה v. een beeſt, vee, gedierte.

בְּהֵמוֹת v. beeſten, dieren, een gedierte die genoemd word *Behemoth.*

בֹּהֶן* m. de duim des hands, de groote teen des voets.

בֹּהַק* m. witte ſchurft.

בהר*

בָּהִיר m. blinkende, wit, net, helder.

בַּהֶרֶת v. een puisken, een blaarken.

בוא* komen, aankomen, gaan in gaan, weggaan, ondergaan, opgaan, brengen, aanbrengen, weder-

בָּאַשׁ* verrotten, ſtinken, ſtinkende maaken.

בְּאֹשׁ m. ſtanck.

בְּאֻשָׁה v. ſtinkent kruit.

בְּאֻשִׁים m. wilde ſtinkende druiven.

בָּבַת* } v. oog-appel.
בַּת }

בָּג* m. ſpyze, koſt.

בָּגַד* looslyk handelen, overtreeden.

בְּגוֹדָה v. trouloos.

בְּגֹדוֹת v. trouloosheden.

בֶּגֶד m. trouloosheit, een kleer, gewaad.

בַּד* m. vlas, fyn linnen, leugens.

בַּדִּים leugenaars, hantboomen, ſterrekykers, takken, leden

בְּדֵי in, met.

בָּדָא* liegen, leugens bedenken.

בָּדָד* eenzaam, eenzaam leven.

בָּדָד eenzaamheit, bezonder.

לְבָדָד alleen eenzamelyk.

בַּד, לְבַד alleen, behalven

בדל* affchyden, afgeſchyden worden, doen affchyden, onderſchyder.

בֶּדֶל een ſtuxken van zyn geheel afgeſchyden.

בְּדִיל m. tin.

בָּדַק* nazoeken, navorſchen.

מְבוּסָה } v. vertreedinge.
תְּבוּסָה }
* בוּץ m. fyn linnen.
* בוּק
בּוֹקָה } v. ledigheit, ydelheit.
מְבוּקָה }
בּוֹר m. een gracht, een reegenbak, graf, kuil, gevankeniſſe.
* בוּשׁ ſchaamroot worden, beſchaamt worden, zich ſchaamen, beſchaamen, ſchandelyke dingen bedryven.
בֹּשֶׁת } v. ſchaamte, ſchande,
בּוּשָׁה } beſchaamtheit.
בָּשְׁנָה }
מְבֻשִׁים m. de ſchamelheit.
בּוֹשׁ } toeven, vertoeven.
בֹּשֵׁשׁ }
* בָּזָה verachten, veracht zyn, verſmaaden.
בִּזָּיוֹן m. verachtinge.
נִבְזֶה verachtelyk, verſmadelyk.
* בָּזַז roven, gerooft worden.
בַּז m. } roof, roovinge.
בִּזָּה v. }
* בָּזָק m. blixem, weerlicht.
בָּזֶק *Bezek*, een naam van een ſtadt, ſteenkens.
* בּוֹר verſtroyen.
* בָּחַל walgen, verachten; een

derbrengen, inbrengen, ten offer brengen.
מָבוֹא m. een ingang.
תְּבוּאָה v. opkomſt, inkomſt, vrucht des lands.
* בּוּז m. verachten, verſmaaden.
בּוּזָה v. verſmaadinge.
* בּוּךְ
נִבּוּךְ twyffelachtig zyn, verwert.
מְבוּכָה v. twyffelachtigheit, verweringe, verbaaſtheit.
בּוֹל een tak des booms, voeder, de maant October,
* בּוֹן (eenige neemen hier voor het grontwoort * בִּין)
בִּין verſtaan, bemerken, aanmerken, opletten.
נָבוֹן verſtandig zyn.
בִּוֵּן verſtandig maaken.
הֵבִין verſtaan, bemerken, gevoelen, begrypen, verſtandig maaken, doen verſtaan.
בִּינָה } v. verſtant, voorzichtigheit.
תְּבוּנָה }
* בּוּס } treeden, vertreeden;
בָּסַס } vertreeden worden.
בּוֹס vertreedende, vertreeder.

af-

* בִּיב (eenige neemen hier voor כוב, andere נכב)
נָבוּב hol, ledig, ydel, ledig van verſtant, iets dat hol gemaakt is.
* בֵּין tuſſchen, het miden.
בֵּנַיִם tuſſchen beiden treder, kampvechter.
* בִּין
בֵּיצָה v. een ey.
* בֵּיר m. een put.
בִּירָה v. een kaſteel, een pallys.
בִּירָנִיוֹת v. kaſteelen, palleyſen.
* בַּיִת m. een huis, huisgezin, inwendig, binnen.
בָּתִּים huizen.
בִּיתָן m. een palleys.
* בָּכָא m. een moerbeſienboom.
* בָּכָה weenen, beweenen.
בְּכִי, בְּכִי m. v. } geween, geſchry.
בְּכוֹת
נִבְכִים m. een waterloop, de diepte.
* בכר
בְּכוֹר m. een eerſtgeborene, het eerſtgeborene.
בְּכִירָה v. de eerſtgeborene, de outſte.
בְּכוֹרָה v. het recht der eerſtgeboorte.
בִּכֵּר eerſtgeboren maaken, het recht der eerſtgeboorte afkeer hebben.
* בָּחַן beproeven, toetſchen.
בְּחִן een beproevinge, een veſting.
בָּחוֹן m. een ſterke tooren, een veſtinge daar men de wacht hout.
* בָּחַר verkieſen, verkoren worden.
בָּחוּר m. uitgelezen, een jongeling, een vryer, een jongman.
בְּחוּרִים m. v. } de jonkheit
בְּחוּרוֹת
מִבְחָר het uitgelezenſte.
* בָּטָא uitſpreken.
בּוֹטָה uitſpraak.
מִבְטָא m. dat uitgeſproken is.
* בָּטַח vertrouwen, verzekeren, betrouwen.
מִבְטָח, בִּטָּחוֹן, בֶּטַח m. v. } een
בִּטָּחָה, בְּטָחָה vaſt vertrouwen, een zeker vertrouwen, zekerheit, zekerlyk.
אֲבַטִּיחִים pompoenen.
* בָּטַל ophouden, vernietigen.
* בֶּטֶן v. de buik, het uitſteekſel, het middelſte dat hol is.
בָּטְנִים hafel noten, dadelen, pyn appelen.
* בִּי ey lieve, liever doch.

ge-

over het oog loopen.

בָּלַם * toetrekken, toesluiten.

בְּלִימָה zonder iets, uit niet (eenige brengen dit woort onder בַּל, doch het is een t' zaamen gestelt woort, uit בְּלִי zonder, ende מַה wat)

בלס *

בּוֹלֵס doorzoeken.

בָּלַע * opslokken, doorslokken, bederven, verslinden, inslinden.

בֶּלַע m. verslindinge, verderf.

בָּלַק * woest maaken, leedich maaken.

בָּמָה * v. een hoogte, een hooge altaar.

בָּנָה * bouwen.

בִּנְיָן m. gebouw.

תַּבְנִית v. gebouw, gelykenisse, patroon, gedaante van iets.

בֵּן m. een zoon, een jong van een beest, een tak, een pyl des boogs, een vonk.

בָּנִים zoonen, nakomelingen.

בַּת v. een dochter.

בָּנוֹת dochters, dorpen.

בֹּסֶר m. een onrype druif, onrype vrucht.

בָּעָה * borlen, bobbelen; na-

geven.

מַבְכִּירָה v. het eerstemaal baarende.

בִּכּוּרִים m. eerste vruchten, eerstelingen.

בִּכּוּרָה v. de eerste vrucht.

בָּכוּרוֹת vroege rype vruchten.

בִּכְרָה v. dromedaris, snelle kemelen.

בַּל * niet, geenzins, geen.

בִּלְתִּי, בְּלִי } niet, zonder, behalven.

בלג *

מַבְלִיג versterken, zich vermaaken, zich verkwikken.

מַבְלִיגִית v. verkwikkinge.

בָּלָה * verslyten, verouden, out worden, versleten worden.

בָּלֶה m., בָּלָה v. } out, versleten.

בְּלוֹיִם, בְּלוֹאִים } m. oude lappen, oude vodden, lompen.

תִּבְלִית v. verslytinge.

בַּלָּהָה verschrikking.

בָּלַל * vermengen, overgieten, verwerpen, zich vermengen, overgoten worden.

בָּלִיל m. gemengt voeder.

תֶּבֶל m. vermenginge.

תַּבַּלֻּל m. die een vel op het oog heeft, of die draaden

בִּין m. } vlyk.
בִּצָּה v. }
בָּצַק* opſwellen.
בָּצֵק m. deeg.
בָּצַר* afſnyden, afplukken, druive plukken, ſterk maaken.
בָּצִיר m. herfſt, wyn-oogſt.
בּוֹצֵר m. een wyn-leezer.
בְּצָרוֹן } m. een veſtinge.
מִבְצָר }
נִבְצַר afgekeert, afgewend worden.
בֶּצֶר m. fyn gout.
בַּצֶּרֶת v. droogte, afwendinge des regens, onvruchtbaarheit.
בָּקַע* in twee ſnyden, ſplyten, doorſnyden, doorhouwen, van een ſcheuren, geborſten.
בֶּקַע m. een doorgeſneeden ding, een halve ſikkel.
בְּקִיעִים ſcheuren.
בִּקְעָה v. een valleye.
בָּקַק* ledig maaken, plonderen.
בִּקֵּר* zoeken, nazoeken, onderzoeken.
בֹּקֶר m. morgenſtont, des morgens vroeg
בְּקָרָה v nazoekinge.
בָּקָר m. os, oſſen, groot vee, rund, rund vee.

בּוֹקֵר vraagen, nazoeken.
בְּעִי m. begeerte.
בָּעַט* achter uit ſlaan.
בָּעַל* heerſchen, trouwen, tot een wyve neemen.
בַּעַל m. een heer, een man, een afgod.
בַּעֲלָה v. een meeſtereſſe.
בּוֹעַל m. een gehuuwt man.
בְּעוּלָה v. een gehuuwde vrouw.
בָּעַר* branden, aanſteeken, weg doen, weg ruimen, beeſtachtig worden, uit het midden weg neemen, verwoeſten, afwyden.
בְּעֵרָה } v. een brant, een verbrandinge.
תַּבְעֵרָה }
בְּעִיר m. een beeſt.
בַּעַר m. een beeſtachtig menſch, een bot, of dom menſch.
בָּעַת* verſchrikken, verſteuren.
בְּעָתָה v. verſchrikkinge.
בְּעָתִים m. verſchrikkingen.
בָּצֵל* m. ajuin.
בָּצַע* gewin doen, in ſtukken ſnyden, ſcheuren, gewondet worden.
בִּצַּע volbrengen, voleindigen.
בֶּצַע m. gewin, profyt, een ſtuxken.
בּוֹצֵעַ een gewin zoeker.
בָּצַץ*

בּוֹקֵר m. koeherder.
בְּקֻרֹת v. geeſſelinge.
בִּקֵּשׁ zoeken, eiſchen, vragen, begeeren.
בַּקָּשָׁה v. een eiſch, een vraag, een begeerte.
בַּר een zoon, kooren.
בָּרָא ſcheppen, geſchaapen; herſchaapen en vernieuwt worden.
בָּרָא affnyden, afhouden, kiezen, uitkiezen, vet maaken, meſten.
בָּרִיא m. vet, vriſch, gezont.
בְּרִיאָה v. vet, een ſchepſel, ſchepping.
בְּרִיָּה v. vet.
בָּרַד hagelen.
בָּרָד m. hagel.
בָּרוּד met witte ſtipkens geteekent gelyk hagel.
בָּרָה eeten, ontbyten, zich met ſpyſe verkwikken, kiezen, uitkiezen.
בָּרוֹת / בְּרִיָּה } v. ſpyſe.
בָּרִי m. klaarheit.
בְּרִית v. een verbont.
בָּרַח vlieden, ontvlieden, weg loopen, door loopen, doorgaan.
בָּרֹחַ m een vluchtige, lang uitgeſtrekt.

בָּרִיחַ m een grendel.
מִבְרָחִים m. vluchtigen.
בָּרַךְ zegenen, groeten, gezegent worden, vloeken, laſteren, knielen, de knien buigen, doen knielen.
בְּרָכָה v. een zeegen, zegeninge.
בֶּרֶךְ v. een knie.
בְּרֵכָה v. een vyver.
ברם
בְּרוֹמִים m. koſtelyke klederen.
בָּרַק glinſteren, blixemen.
בָּרָק m. blixem, weerlicht, glans, blinkende ſweert.
בָּרֶקֶת v. ſmaragd, karbonkel, een glinſterende, koſtelyk geſteente.
בַּרְקָנִים m. diſtelen.
בֵּרַר zuiveren, klaar maaken, uitleggen, uitkiezen, zich zuiveren, gezuivert worden.
בַּר m. zuiver, klaar.
בָּר m. zuivere tarwe, koren.
בֹּר zuiverheit.
בּוֹרִית v. zeep.
ברש
בְּרוֹשׁ m. denne boom.
ברת
בְּרִית v. een verbont.
בְּרוֹת m. cypreſſen boom, dennen boom.

בְּלִיַּעַל een deugniet, (dit is een t'zaamen geſtelt woord, uit בַּל niet, en יעל profytelyk zyn, onnut, om dat van zo een geen nut, of profyt te verwachten is)

בַּעֲדֵי * behalven, uitgezondert.

בַּעְבַּע *

אַבַּעְבָּעוֹת v. puiſten, blaaren.

בַּעֲלִיל * een degel, een ſmeltkroes.

בַּקְבּוּק * m. een vleſch.

ברבר *

בַּרְבָּרִים m. uitgelezene gemeſte Capoenen.

בַּרְזֶל * m. eyzer.

ג

גא

גָּאָה * zich verheffen, hoog zyn, hovaardig zyn.

גַּא, גֵּאֶה m. hovaardig.

גֵּאָה, גֵּוֶה, גַּאֲוָה, גַּאוּת } v. hovaardig.

גָּאוֹן m. hovaardicheit, trotsheit, treffelykheit.

גַּאֵיוֹנִים m. hovaardige.

גָּאַל * vry koopen, vry maaken, loſſen, beſmetten, bezoe-

בָּשַׁל * kooken, ryp worden, zieden, ryp maaken, of voortbrenge.

בָּשֵׁל m. } gekookt, gezoden.
בְּשֵׁלָה v. }

מְבַשֵּׁל m. koks.

מִבְשָׁלוֹת v. keukens, heerdtſteeden, potten.

בֹּשֶׂם m. ſpeeſeryen, een wel riekende kruit.

בָּשַׁס * vertreeden.

בִּשֵּׂר * bootſchappen, een blyde bootſchap brengen.

בְּשׂוֹרָה v. een bootſchap, het loon van een bootſchap

בָּשָׂר m. vleeſch, menſche, gedierte, het mannelyk lidt.

בַּת * v. *Bath*, een mate van natte waaren.

בָּתָה v. verwoeſtinge.

בתל *

בְּתוּלָה v. een maagd.

בְּתוּלִים m. maagdom.

בְּתַק * doorſteken.

בָּתַר * deylen.

בֶּתֶר m. een deel, deylinge.

De meer als drie geletterde.

בְּרִלַּח *Bedolag*, een naam van een eedel geſteente, cryſtal.

מִגְבָּעוֹת hooftmutzen, hooge hoeden.

גָּבַר * machtig zyn, ſterk zyn, macht over iets hebben, verſterken, ſterk worden, zich mannelyk dragen.

גֶּבֶר m. een man.

גִּבּוֹר m. ſterk, machtig, een held.

גְּבִיר m. een heer.

גְּבֶרֶת v. een vrouwe.

גְּבִירָה v. een vrouwe die eenig heerſchappye, of gebiet heeft.

גְּבוּרָה v. macht, ſterkte.

גבש *

גְּבִישׁ m. een peerle.

גַּג * m. het dak.

גַּד * m. Coriander, een planeet.

גָּדַד * by troepen t'zaamen komen, plonderen, zich by troepen vergaaderen, zich ſnyden.

גְּדוּד een troep ſtroopers, een bende, lantvooren.

גְּדוּדוֹת v. ſnydingen.

גדה *

גְּדִי m. een gyten bok.

גְּדָיִים m. } gytjens.
גְּדָיוֹת v. }

גְּדוֹת een oever.

גָּדַל *

zoedelen; vry gemaakt worden, zich zelven vry maaken.

גּאֵל m. een verloſſer, bloetwreker, bloetvrint, bloetverwante.

גְּאֻלָּה v. loſſinge, 't recht om te loſſen.

גְּאֵל m. beſmettinge.

גֶּבָא * m. een poel, een gracht.

גבב *

גַּב m. een bult, de rugge, de hoogte van iets, verwelffel.

גַּבּוֹת v. de wynbrauwen.

גָּבַהּ * zich verheffen, hovaardig zyn, hoog zyn.

גָּבֹהַּ m. hoog.

גֹּבַהּ m. } hoogte.
גַּבְהוּת v. }

גִּבַּח * m. die voor kaal is.

גַּבַּחַת v. voorkaalheit.

גָּבַל * bepaalen, afpaalen.

גְּבוּל m. een landtpaale, een grens.

גְּבֻלוֹת v. een einde.

מִגְבָּלוֹת v. van gelyke einde.

גִּבֵּן * m. bultachtig.

גַּבְנוּנִים m. zeer bultich.

גְּבִינָה v. kaſe.

גבע *

גִּבְעָה v. een heuvel.

גָּבִיעַ m. een beker, een kelk.

גָּהָה* genezen.
גֵּהָה v. medecyne.
גָּהַר* zich plat op het lyf uitſtrekken.
גֵּו* m. het lichaam, de rugge, 't midden.
גּוֹב* m. een ſpringhaan.
גֵּבִים m. ſpringhanen, balkens, gewelfzels, grachten, kuilen.
גּוּז* affnyden, aftrekken, afgeſneden worden.
גּוֹז m. een uitarekker.
גּוּחַ* voortkomen, doen voortkomen, uitbrengen.
גּוֹחַ m. een uithaalder.
גּוֹי* m. een volk, een natie.
גּוֹיִם hydenen.
גּוֹל* opſpringen van blydſchap, verheugen.
גִּיל m. } blyſchap.
גִּילָה v. }
גָּוַע* den geeſt geven.
גּוּף* m. het lichaam.
גּוּר* als vremdeling verkeeren, verkeeren, voor een kleine tyt woonen, een gaſt zyn, t'zaamen woonen, verzaamelen, vergaderen, vergadert worden, vreezen, een jonge van een beeſt, een jonge leeuw, een wulp.

גָּדַל* groot zyn, groot worden, waſſen, opwaſſen, opvoeden, opgevoedt worden, doen waſſen, heerlyk maaken, vergrooten, groot maaken, zich verheffen.
גָּדוֹל m. groot, heerlyk.
גָּדֵל m. groot, waſſende.
גֹּדֶל } m. grootheit.
גֻּדֶל }
גְּדֻלָּה heerlykheit, grootheit.
מִגְדָּל m. een tooren.
גְּדִילִים m. bandekens, dradekens.
גָּדַע* affnyden, afhouwen, uitroejen.
גָּדַף* laſteren, ſchelden, ſchande aan doen.
גְּדוּפָה v. ſcheltwoort.
גְּדוּפִים m. } ſcheltwoorden.
גְּדוּפוֹת v. }
גָּדַר* omtuinen, omheinen, om muyren.
גָּדֵר } m. een muyre.
גֶּדֶר }
גְּדֵרָה } v. een muyre, een tui-
גְּדֵרֹת } ninge.
גַּדָּר m. een metſelaar.
גָּדַשׁ*
גָּדִישׁ m. kooren hoop, een hoop vruchten, een hoop aarde.
גֵּה* deeze.

גֵּר m. een vremdeling.
גֵּרוּת v. vremdelingſchap, herberg voor vreemden.
מָגוֹר m. } vreeze.
מְגוֹרָה v. }
מָגוֹר m. wooninge, vreeze.
מְגוֹרָה v. kooren-ſchuyr.
מַמְגֵּרוֹת v. kooren-ſchuyren.
גוּשׁ* m. gruis, fyn affchaafzel, een kluitje aarde
גָּזַז* ſcheren, affnyden.
גֵּז m. afgeſneden, of afgemaait gras, afgeſchoren wol, een vel, een vlies.
גִּזָּה v. een vel.
גְּזִית v. houwinge, gehouwen ſteen.
גָּזַל* rooven.
גָּזֵל m. rooverye.
גְּזֵלָה v. 't geroofde, rooverye, een diefſtal.
גּוֹזָל m. een jonge duif, een jonge van een vogel.
גָּזָם* m een grasworm, rupſe, een ſoort van een ſpringhaan.
גֶּזַע* m. een afgehouwen ſtam, een tronk.
גָּזַר* ſnyden, affnyden, doorſnyden, beſluiten.
גֶּזֶר m. een ſtuk.
גְּזֵרָה v. affnydinge, afzonderinge.

גֶּזֶרָה v. een ſluxken, uitroejinge, 't betuinde.
מַגְזֵרָה v. een zage, een byl.
גֶּחָל* m. } een vyrige kool.
גַּחֶלֶת v. }
גחן*
גָּחוֹן m de buik van kruipende gedierte.
גַּיְא* m. } een valley.
גַּי, גֵּיא, גֵּיָא v. }
גִּיד* m. de zenuwe.
גִּיל* m. een gelykheit.
גִּיחַ* toeſluiten.
גִּיר* m. kalk.
גַּלָּב* m. een ſcheerder; een barbier.
גָּלָה* verhuizen, gevangen weg gevoert worden, ontdekken, zich zelven ontdekken, openbaaren, in ballingſchap weg voeren.
גָּלוּת v. weg voeringe, een weg gevoerde menigte menſchen.
גִּלְיוֹנִים m ſpiegels.
גִּלָּיוֹן m. een rolle, een brief, (eenige neemen dit woord van גָּלַל)
גִּלַּח* ſcheeren, affcheeren, geſchooren.
גָּלַל* rollen, toerollen, afrollen.

* גָּאַל wentelen.
גַּל m. een hoop; ſpring-ader, baren der zee, golve.
גְּלָה v. oly-kruik; een ſchale.
גְּלוֹת v. water aderen, rinxkens.
גָּלָל m. drek.
גִּלּוּלִים m. drek-goden.
גָּלִיל m. } een land-paal, een
גְּלִילָה v. } grens.
גְּלִילִים m. omdrajende raderen; omdrajende ringen.
גַּלְגַּל m. een radt, een globus.
מְגִלָּה v. } een rolle, een boek,
גְּלָיוֹן m. } een brief.
גֻּלְגֹּלֶת v. het hooft, de hooftpanne bekkeneel, de herſſen pan.
בִּגְלַל om, uit oorzake.
* גָּלַם t'zaamen rollen, t'zaamen winden.
גָּלוֹם m. een mantel, een rok.
גּוֹלֶם m. een ongeformeerde klomp.

* גלע

הִתְגַּלַּע zich vermengen.
* גָּלַשׁ affcheeren, kaal maaken.
* גַּם ook.
בִּשְׁגַם om dat ook, (dit is een t'zaamen geſtelt woord, uit גַּם, en twee dienſtbaare letteren, de ב en שׁ)

* גָּמָא zuipen, uitzuipen; uitſlorpen.
גְּמָמָה v. een dronk, uitſlorpinge.
גּוֹמֶא m. een bieze.
* גֶּמֶד m. een elleboog, een cubyt.
גַּמָּדִים m. dwergen; gammadeers.

* גמה

מַגְמַת teegen over.
* גָּמַל vergelden, opvoeden, affpenen, ryp worden, geſpeent worden.
גְּמוּל m. een geſpeent kindt, verdienſte, vergeldinge.
תַּגְמוּל m. } vergeldinge.
גְּמוּלָה v. }
גָּמָל m. Cameel.

* גמץ

גּוּמָץ m. een gracht.
* גָּמַר verrichten, ophouden, eindigen.
* גַּן m. } een hof.
גִּנָּה v. }
* גָּנַב ſtelen.
גַּנָּב m. een dief.
גְּנֵבָה v. dieveryen; een dieffal.
* גָּנָז m. ſchat.
* גָּנַן bedekken, beſchermen, affchutten.
מָגֵן m. een ſchilt.

מַגָּנָה

כִּנּה v. een dekzel.
כְּנָה v. bedwelleming, droefheit.
כְּנִים m. } ſchilden, beſcher-
כְּנוֹת v. } mers.
כָּעָה loejen, bulken als koejen.
כָּעַר walgen, verfoejen.
כַּעַל m. walginge, verfoejinge.
כָּעַר bederven, verderven, ſchelden, (als een woort volgt dat met een כ begint, dan betekent het bedwingen, bekyven)
כָּעֲרָה } v. bekyvinge, bederכְּעֵרֶת } vinge, het verderf.
כָּעַשׁ ſchudde, beweegen, beweegt worden.
כַּף m. het lichaam, de hoogten.
כֶּפֶן v. een wynſtok.
כֹּפֶר m. ceederen hout.
כְּפִרִית v. ſalpeeter, ſwavel.
כָּרָב m. droge ſchurft.
כרד
הִתְכָּרֵד zich ſchrabben.
כָּרָה vermengen, twiſt verwekken.
תִּכְרָה v. ſtrydt, gevecht.
כרז
נִכְרַז uitgeroeit worden.
כַּרְזֶן m. een byle.

כרל
גּוֹרָל m. een lot.
גָּרָם m. een been, 't gebeente, de top.
גָּרַם de beenen breeken.
גֹּרֶן v. een dorſch-vloer.
גָּרַם breeken, gebroken worden, vermorſelen.
גָּרֵשׁ m. vermorſelt.
גָּרַע verminderen, weg neemen.
גִּרְעוֹת v. verminderinge, intrekkinge.
גָּרַף t'zaamen rollen, uitveegen.
גְּרָפָה v. een kluit aarde.
אֹגֶרוֹף m. een vuiſt.
גָּרַר in ſtukken ſnyden, door ſnyden, herkauwen.
גֵּרָה v. herkauwinge, de ſpyze der herkauwinge, een penning, (zynde het twintichſte deel van een ſikkel, Exod. 30: 13. Ezech. 45: 12)
גָּרוֹן m. } de keele, de gorgel.
גַּרְגֶּרֶת v. }
גַּרְגַּר m. een bezie.
גְּרָגָה v. een zage.
גָּרַשׁ uitwerpen, uitdryven.
גֵּרֶשׁ m. dat uitgeworpen is.
גְּרוּשָׁה v. een uitgedreevene, (een vrouwe die een

* דָּאַג bekommert zyn , zorg hebben , zorg draagen.
דְּאָגָה v. bekommerniſſe, angſt, zorg.
* דָּאָה vliegen.
דָּאָה v. een kiekendief.
* דב
דְּבְיוֹנִים duivendrek.
* דָּבָא m ſterkte.
* דָּבַב ſpreken.
דִּבָּה v. kwaat ſpreken , een kwaat geruchte
* דבל
דֶּבֶלָה v. een ſtuk , of klomp vyge.
* דָּבַק aanhangen , aankleeven , t'zaamen hangen , aanlymen , doen aanhangen , vervolgen.
דָּבֵק m aanhangende , zaamen gevoegt.
דֶּבֶק m lym , lyminge , byvoeginge.
* דָּבַר ſpreken , dikwils ſpreeken.
דָּבַר leyden.
דָּבָר m een woord , een reeden , een ding , iets.
דֶּבֶר m. peſtilentie.
מִדְבָּר m. een wilderniſſe , een woeſtyne.
דֹּבֶר m. een leydinge , ſchaapskoye.

דִּבְרָה ſcheyt-brief van haar man heeft gekreegen)
גֵּרָשׁ m. uitwerpinge , een voorſtadt , bouwland.
* גָּרַשׁ m. verbrooken , vermorſelt.
* גֶּשֶׁם m. regen , regen geven , een ſlachregen.
* גָּשַׁשׁ taſten als de blinde.
* גַּת v. een wynperſſe , een ſtadt die *Gat* genoemt was.
גִּתִּית v. een muſicaal inſtrument.

De meer als drie geletterde.

* גִּבְעוֹל m een halm , een ſtoppel.
* גִּזְבָּר m. een rentmeeſter.
* גַּלְמוּד m. eenzaam.
* גִּנָּזָךְ m. een ſchatkiſt.
* גַּרְגָּר m. een bezie , de kele.

ד

דא

* דָּאַב droevig zyn.
דַּאֲבוֹן m. } droeffeniſſe.
דְּאָבָה v. }

דוֹד * m. een beminde, een vrient, een oom, liefde.
דוֹדָה v. een moeije, een vaders zuſter.
דוּד m. een korf, een ketel, een baxken.
דוּדָאִים m lieffelyke bloemen, violette bloemen
דָּוָה * flaau zyn, ſwak zyn.
דַּוַי m. } flaau, ſwak.
דָּוָה v. }
מַדְוֶה m } ſwakheit, krankheit.
דְּוַי v. }
מַדְוֵי een kleed.
דוּחַ * weg dryven, ſpoelen, afſpoelen
דּוּךְ * vermorſelen, in ſtukken ſtoten, verſtoten.
מְדוֹכָה v. een mortier.
דּוֹם * zwygen, verſtommen, ſtille zyn.
דּוֹמֵם doen zwygen, ſtillen, ſtilzwyginge.
דֹּם m rufte.
דּוּמָה v het graf.
דּוֹמֵם ſtilte, zwygende.
דּוּן * richten, plyten, by zich zelve twiſten, oordelen.
דַּיָּן m een richter, een oordeeler.
דִּין m het gerichte, een rechts zaake.

דְּבוֹרָה v. een bye.
דְּבָרָה v. een leydinge, ordre.
דִּבְרוֹת v. ſchepen, vlot ſchepen.
דְּבִיר m het heilige der heiligen.
עַל־דְּבַר om dat, van wegen.
דְּבַשׁ * m honig, ſuiker, dadelen.
דַּבֶּשֶׁת v de bulte eens Cameels.
דָּגָה * vermenichvuldigen gelyk de viſſchen.
דֶּגֶל * m. een baniere, een baniere oprichten.
דָּגָן * m kooren.
דָּגַר * vergaderen.
דַּד * m. een borſt.
דָּהָה * langzaam gaan, langzaam treeden.
דהב *
כַּדְהֻבָּה v. goutgierige.
דהם *
נִדְהַם verſchrikt worden, verbaaſt zyn, vertſaagt zyn.
דָּהַר * draaven, het kloppen der paarden met de voeten.
דַּהֲרוֹת v. kloppinge.
תִּדְהָר m. een zoort van een dennen boom.
דּוּג * viſſchen.
דָּג, דָּאג m. } een viſch.
דָּגָה v. }
דַּיָּג, דַּוָּג m. een viſſcher.
דּוּגָה v. een viſſchinge.

דֵּק * m. een veſtinge, ſchanſe, bolwerk.
דָּכָא * verſlaan, vermorſelen, verbryſelen.
דַּכָּא m. vermorſelt.
דָּכָה * verbryzelen, verbryzelt worden, zich verbryzelen.
דֶּכִי m. aanſtootinge.
דַּךְ m verſlaagen, een arme.
דכף *
דּוּכִיפַת v. een ſoorte van een vogel.
דָּלַג * ſpringen, opſpringen, overſpringen.
דָּלָה * putten, water ſcheppen, uitvoeren, uittrekken.
דְּלִי m. een emmer.
דַּלָּה v. hoog, hoog maaken.
דָּלִיוֹת v. hoge takken, ranken.
דָּלַח * het water troubel maaken, modderig zyn.
דָּלַל * uitputten verdunnen, verarmen, uitgeput worden, dun worden, arm worden.
דַּל m. dun, arm, ſlecht, maager, gering, uitgeputtet.
דַּלָּה v. hoog, het geringſte, de draaden die de wevers aan het doek laaten hangen, hair lokken.

דָּלַף *

מָדוֹן m. twiſt.
מְדָנִים kyfachtig.
מְדִינָה v. een landſchap, een provincie.
דּוּץ * van blydſchap opſpringen.
דּוּר * woonen, aanſteeken.
דּוֹר een eeuwe, generatie.
דּוֹר m } een vyer, een ſtapel
מְדוּרָה v. } hout.
דּוּשׁ * dorſchen.
דַּיִשׁ m. } dorſchinge.
מְדֶשָׁה v. }
דִּישׁוֹן m. een wilde geyt.
דָּחָה * heen ſtooten, weg ſtooten.
מְדָחֶה m. een ſtotinge.
דַּחַן * m. geers.
דָּחַף * heen dryven, voort dryven.
מַדְחֵפוֹת v. dryvingen.
דָּחַק * benauwen, drukken.
דַּי * genoegzaam, genoegzaamheit, genoeg (dit komt ook wel voor met een dienſtbaare letter daar voor by gevoegt, en dient dan maar voor een ſtop-ſillabe, als)
בְּדֵי in, met.
מִדֵּי van, uit.
דַּיָּה * v. een kiekendief.
דְּיוֹ m. inkt.

דָּעַךְ * uitblusſchen, uitgebluſcht worden.

דפה *

דִּפְיִ m. ſchande, oneer.

דָּפַק * kloppen, overdryven.

דקק * vermorſelen, vermorſelt worden, verdunnen, dun maaken.

דַּק m. fyn, dun gemaalen, klein, een kleinigheit.

דָּק m. een dun doek, een tapeit.

דָּקַר * ſteken, doorſteken.

מַדְקֵרָה v. doorſtekinge.

דַּר * m. marmerſteen.

דרא *

דְּרָאוֹן m. verachtinge, walginge, een afgryzelykheit.

דרג *

מַדְרֵגָה v. een trap, een ſteile plaats, een opklimminge by trappen.

דָּרַךְ * met de voeten treeden, gaan, opſpannen, een boog ſpannen.

דֶּרֶךְ g. een weg, een reize, een manier of gewoonte.

מִדְרָךְ m. een tredinge, een voetpad.

דרם *

דָּרוֹם m. het zuiden.

דְּרוֹר * m. vryheit, een ſwaluwe.

דָּלַף * druipen.

דֶּלֶף m. een druppel.

דָּלַק * aanſteken, branden, vervolgen.

דַּלֶּקֶת v. brandende koortſe.

דֶּלֶת * v. een deure, een poorte.

דְּלָתוֹת deuren, poorten, de bladeren des boeks.

דָּם * m. bloet, root.

דָּמִים een doodſlag, bloedtſchuld

דָּמָה * vergelyken, gelyk zyn, ſwygen, ſtille houden, ruſten, ophouden, uitroeyen, uitgeroeyt worden, gedenken, inbeelden.

דְּמוּת m. v. } gelykeniſſe, geſtalte.

דֳּמִי m. דּוּמִיָּה v. } ſtilſwyginge.

דָּמַם * ſwygen, ruſten, ſtilſtaan, wachten, uitroeyen, uitgeroeit worden.

דְּמָמָה v. een ſtilte, ſwyginge.

דֶּמֶן * m. drek, miſt.

מִדְמֶנָה v. een miſthoop.

דָּמַע * weenen.

דֶּמַע m. een traan, vloedende vochtigheit.

דִּמְעָה v. een traan.

דֶּנֶג * m. was.

ה

הא הב הג הד

הַא* ziet.
הָבַל* ydel worden, verdwynen.
הֶבֶל m. ydelheit.
הבן*
הָבְנִים m. ebbenhout; been van een gedierte.
הַבַּר* een ſterrekyker.
הָגָה mediteren, ſpreken; overdenken in het herte, kirren als de duiven, brullen als de leeuwen, bedacht zyn.
הָגוּ weg doen, weg neemen.
הֶגְיוֹן m. meditatie, overdenkinge.
הֲגוּת v.
הגן*
הַגִּינָה v. recht, 't gene recht en wel gemaakt is.
הדד*
הֵידָד, הֵד een vreugde geroep, een weerklank.
הָדָה* inſteken, uitſteken.
הָדַהּ* in ſtukken ſtooten.
הֲדַס* m. een voetbank.
הֲדַס m. myrte, een myrteboom.
הָדַף* ſtooten, afſtooten, uitſtooten.
הֲדַר*

דַּרְדַּר m. een diſtel.
דָּרַשׁ* zoeken, nazoeken, doorzoeken, navorſchen, navraagen, raat vraagen.
מִדְרָשׁ m. een hiſtorie, een aantekeninge.
דָּשָׁא* groenen, groen van gras worden, kruitachtig.
דֶּשֶׁא m. gras, jong gras.
דָּשַׁן* vet worden, gemeſt worden, vet maaken, tot aſſche verbranden, de aſſche weg nemen.
דֶּשֶׁן m. vet.
דֶּשֶׁן m. vettigheit, aſſche.
דָּת* v. een wet, een ordonnantie, 't recht, een vonniſſe.

De meer als drie geletterde.

דַּמֶּשֶׂק* m. een hoek, een plaatſe die genaamt word *Damaſkus*.
דָּרְבָּן* m een prikkel, een ſcherp yzer op een ſtok.
דַּרְדַּר* m. een diſtel.
דַּרְכְּמוֹן* m een *drachma*, een ſtuk geldt dat zoo genoemd was.

* הָדַר eere bewyzen, eeren.
הָדָר m. eere, luiſter, frayheit, majeſteit.
הֲדוּרִים m kromme, of oneffene plaatzen.
* הָה ah, ach.
* הוּא m. hy.
הֵם, הָמָּה zy, zy lieden.
* הוֹד m. heerlykheit, majeſteit, luiſter, frayheit.
* הָוָה zyn, wezen, (eenige willen van dit grondwoord neemen de naam Godts יְהוָה *Jehova*, Heere, om dat hy altyt in weezen is, altyt tegenwoordig zonder begin of einde, beſtaande van eeuwigheit en tot eeuweeuwigheit.)
הָוָה v. ellende, boosheit
הַוָּה v ongeluk, ellende, boosheit, goet, rykdom.
* הוֹ, הוֹי heu, hie, ach, wee, hoort gy.
* הוֹן m. rykdom, genoeg, genoegzaamheit.
* הָוַה flaperig zyn, ſnorken.
* הַי wee, wee klaagen.
* הִיא v. zy.
הֵן, הֵנָּה zy lieden.
* הָיָה zyn, weezen; worden; geſchieden.

אֶהְיֶה *Ehejeh*, een eigen naam van Godt, (wil zeggen ik zal eeuwig en altoos zyn.)
נֶהְיָה afgaan, geſwakt worden, verbrooken worden.
* הֵיךְ hoe.
* הִים kwellen, verſtoren, brommen, raazen.
מְהוּמָה v. kwellinge, geraas, verſtoringe.
* הִין willig zyn, zich beryt maaken.
הִין *hin*, een mate van natte waren.
* הכל
הֵיכָל m. een palys, de tempel.
* הָכַר zich tegen iemant kanten, zich hard houden.
הַכְרָה v hardigheit.
* הלא
הָלְאָה verder, voorders.
נֶהֱלָאָה v. een verſtotene, die verre af is.
* הָלַךְ gaan, wandelen, weggaan, toetreden, door wandelen, door gaan, leyden.
הֲלָךְ m. een gang, een wandelinge, een vloejinge.
מַהֲלָךְ m. een gang, een reize.
מְהַלָּכִים gangen, weegen, wandelplaatzen.

תַּהֲלֻכוֹת v. voortgangen.
* הָלַל dol zyn, dol of zot maaken, onzinnig zyn, geprezen worden, blinken, doen blinken, looven.
הֵילֵל m. de morgenſterre.
מַהֲלָל m. } lof, een lofgezang;
תְּהִלָּה v. } een lofgedicht.
הוֹלֶלָה } v. dolheit, razernye.
הוֹלֵלוֹת }
הַלְלוּיָהּ *Hallelujah*, pryſt den Heere, (t'zaamen geſtelt van הָלַל en יָהּ)
תְּהִלָּה v licht, glans, prys, zotheit, klaarheit.
* הָלַם kloppen met een hamer.
הוֹלֶם m kloppinge.
מַהֲלֻמוֹת v. kloppingen.
הַלְמוּת v. een hamer.
יַהֲלוֹם m. een diamant.
הֲלוֹם hier, herwaarts.
* הָמָה razen, voelen, brommen, kryten, tieren.
הֲמִיָּה v. een gedruis.
הֲמִים m. roepers, kryters.
הָמוֹן m. gedruis, geraas, een menichte volk.
הֲמִית v. gekryt.
המל*
הֲמוּלָה v. gedruis, geraas.
* הָמַם vernielen, verſlaan, ſchudden.

* הָמַן vermenichvuldigen.
הָמוֹן een gewoel van volk.
המס*
הֲמָסִים m. ſtoppelen, kleine ſpaanders, (eenige neemen dit woord van מָסַס dan is 't ſmelten.)
המר*
מַהֲמֹרוֹת v. grachten, kuilen.
הֵן* } ziet.
הֵנָּה }
הֵנָּה herwaarts.
הסה*
הַס zwygen.
* הָפַךְ keren, wenden, verkeren, veranderen, verkeert of verandert worden.
הֶפֶךְ m tegendeel.
מַהֲפֵכָה v. omkeringe.
הֲפַכְפַּךְ m die licht veranderlyk is.
מַהֲפֶכֶת v. een nauwe gevankeniſſe.
תַּהֲפֻכָה v. verkeertheit.
* הֵצֶן m krygs-waapen.
* הָרַג dooden, moorden, vermoorden.
הֶרֶג m. doodinge.
* הָרָה ontfangen, bevrucht worden.
הוֹרֶה m. een vader.
הוֹרָה v. een moeder.
הָרָה

הָרָה v. zwanger.
הֲרָיוֹן v. ontfankeniſſe.
* חָרַס verwoeſten, ommekeeren, doorbreeken.
חֶרֶס m. } verwoeſtinge.
חֲרִיסוּת v. }
* הרר
הַר een berg.
* הָתַל beſpotten.
מְהֻתָּלוֹת v. beſpottingen.
* התת
הוֹתֵת kwaat ſpreeken, kwaat voor hebben.

De meer als drie geletterde.

* הַתְכַּהֵב zengen, branden.

ו

* וָו m. een haaksken.

ז

זא זב

* זְאֵב m. een wolf.
* זבב
זְבוּב m. een vliege.
* זָבַד ſchenken.
זֶבֶד m een geſchenk.

* זָבַח ſlachten, offeren.
זֶבַח m. een offerhande, een ſlachtinge, een ſlachtoffer.
זִבְחָה v. offeringe.
מִזְבֵּחַ m. een altaar.
* זָבַל woonen, bywoonen.
זְבוּל m. } woonplaatze.
זְבוּלָה v. }
* זָג m. de baſt van een druive.
* זֶה m. die, deze, dit, diergelyken.
בָּזֶה alhier, in deze plaatze.
מִזֶּה van hier.
זֹאת, זוֹ v. deeze, dit.
זוּ g. die, deze, dit.
* זָהָב m. gout, gout geldt, een goude penning, klaar, zuiver, blinkende.
* זָהַם walgen, verfoejen.
* זהר
הִזָּהֵר vermaanen, vermaandt worden, waarſchouwen, blinken.
זֹהַר m een glants.
* זוּב vloejen, de vloet.
זָב m. } de vloet hebbende.
זָבָה v. }
* זוּד hovaardig zyn, moetwillig zyn, trotſelyk handelen.
זֵד m. hovaardig, moetwil-

זָר m. een vreemdeling.
זָרָא m. een walginge.
מָזוֹר m. een wonde, een genezinge van een wonde.
זוֹרֵר niezen.
* זחח
נָזַח opgeheven worden, weg genomen worden, weg gerukt worden.
* זָחַל vrezen, kruipen.
זְחָלִים m. kruipende, ſerpenten.
* זִו de maant April.
* זִיז m. glants, een wilt beeſt.
* זִיק m. een vonk
* זַיִת g. olyve, olyfboom, een plaatſe daar olyfboomen geplant zyn.
* זָכָה ryn zyn, ryn ſpreeken, rynigen.
* זָכַךְ ryn zyn, rynigen.
זָךְ m. } ryn, zuiver.
זַכָּה v. }
זְכוּכִית v. een zuiver klaar geſteente.
* זָכַר gedenken, indachtig zyn, rieken, gedacht worden, doen gedenken, offeren, dat mannelyk gebooren word.
זֵכֶר m. gedachteniſſe, gedenkteken, reuk.
זִכָּרוֹן m. gedachtenis, geheugenis.
זָכָר

lig, trots.
זָדִים hovaardigen, hovaardige werken.
זָדוֹן m. hovaardye, een moetwilleger.
* זוה
זָוִיוֹת v. hoeken, hoekſteenen.
מְזָוִים m. ſpyskameren, hoeken.
* זוז
מְזוּזָה v. de poſt van een deur.
* זוֹל gering zyn, gering achten, verkwiſten.
זוֹלֵל m. gering.
זְלוּת v. een gering ding.
* זון
זָן, זָנִים m. een ſoorte, alle ſoorte van ſpyſe.
מָזוֹן m ſpyze.
זוֹנָה v. een weerdinne.
זְנוֹת v. waapenen.
מְזֻמָּנִים m. wel gemeſte.
* זוּעַ bewegen, beven, zich bewegen.
זַעֲוָה } v. beweginge.
זְוָעָה }
מְזַעְזֵעַ bewegen.
* זור vervreemdet worden, vervreemden, zich vervreemden, drukken, toedrukken, toegedrukt worden, uitgedrukt worden.

זָנָב m. de ſteert.
* זָנָה hoereeren, doen hoereeren.
זוֹנָה v. een hoere.
זְנוּנִים m. hoereryen.
זְנוּת } v. hoererye.
תַּזְנוּת }
* זָנַח verlaaten, verwerpen.
* זָנַק opſpringen.
* זעך
נִזְעָךְ uitgebluſt worden, uitgeroeit worden.
* זָעַם toornich zyn, verfoejen, verachten.
זַעַם m. toorne.
* זָעַף toornich zyn, verſtoort worden.
זַעַף m. toorne.
זָעֵף m. verſtoort.
* זָעַק roepen, uitroepen.
זְעָקָה v geroep.
* זָעִיר } een weinigsken, klein,
מִזְעָר } een kleine zaak.
* זֶפֶת v. pek.
* זָקַן out zyn, out worden, out, een out man.
זְקֵנָה v. een oude vrouw.
זֹקֶן m } ouderdom.
זִקְנָה v. }
זָקָן g een baart.
* זָקַף oprechten.
* זָקַק gieten, uitgieten, ſmelten, zuiveren, affchuimen.

זָכָר m. een man.
זְכוּר m. dat mannelyk is.
אַזְכָּרָה v reukwerk.
מַזְכִּיר regiſter houder, kanceliер.
* זלג
מַזְלֵג m. een vork, een gaffel, een krauwel.
* זלל
זוֹלֵל m. een braſſer.
* זלת
זוּלַת behalven, uitgenomen.
* זָמַם denken, voor hebben.
זִמָּה } v. een voornemen, een kwaat voornemen, een ſchelmſtuk, een booze daad, een boos ſtuk.
מְזִמָּה }
* זָמָן m. de tyt, een beſtemde tyt.
* זָמַר ſnoejen, beſnoejen, zingen, loven.
זַמֵּר pſalm zingen.
זְמִיר m } gezang.
זִמְרָה v. }
מִזְמוֹר een pſalm.
מַזְמֵרוֹת v. gezangen, muſicale inſtrumenten.
מִזְמָרוֹת ſnoeimeſſen.
זְמֹרָה v. een rank, een taxken.
זֶמֶר een gems.
זִמְרַת v. het loffelykſte.
* זָנַב de ſteert affnyden.

זֶרֶת * m. een ſpan.

De meer als drie geletterde.

זלזל *

זַלְזָלִים m. ranken.

זַלְעָפָה * v. een zeer groote onweder, verbrandinge.

זַרְזִיף * v. druipen.

זַרְזִיר ? m. opgeſchort, een wint hont.

ח

חב

חבא * verbergen, zich verbergen, verborgen worden, ſchuilen, verſchuilen.

מַחֲבֵא m. verberginge.

מַחֲבָאִים m. ſchuilplaatzen.

חָבַב * lief hebben.

חָבָה * ſchuilen, verbergen, zich verbergen.

חֶבְיוֹן m. verberginge.

חָבַט * uitſlaan, uitdorſchen, afſchudden.

חָבַל ? pant nemen, bederven, bedorven worden, verbinden, baren.

חֶבֶל m. het verderf, een ſnoer, een touw, een leyn, een koord,

זִקִּים } m. boeyens, yſere banden.
אֲזִקִּים }

זָרַב * overvloejen, overſtroomen.

זָרָה * ſtrojen, verſtrojen, wannen, verſpryden, omvatten.

זֵרָא v. verſtrojinge.

מִזֵּרָה m. een wanne.

זֵר m. een wanner.

זֵר m. een boord, een krans, een lyſt.

זָרַח * ſchynen, opgaan.

זֶרַח m. opgang.

מִזְרָח m. het ooſte, opgang der zonne.

אֶזְרָח m. een ingeboorne, een ſchoone boom.

זָרַם * overvloejen, overſtroomen.

זֶרֶם m. een watervloet.

זִרְמָה v. een vloet.

זָרַע * zaajen.

זֶרַע m. zaat.

מִזְרָע m. het gezaaide.

זְרוֹעַ } v. den arm, de ſchouder
אֶזְרוֹעַ } van de beeſten.

זְרָעִים } m. lepelkoſt, erweten,
זֵרְעוֹנִים } of boonen.

זָרַק * ſprengen, aanſprengen, beſprengen.

מִזְרָק m. beker, ſchale, ſprengbekken.

חֲבָתִים m. potten, pannen.
חֲבִתַּת v. een panne.
* חָגַב m een ſprinkhaan.
* חָגַג feeſt houden, danſen, opſpringen, tuimelen.
חַג m. een feeſt, een feeſt-offer.
חָגָא m. tuimelinge.
* חגה
חֲגָוִים m. kloven.
* חָגַר gorden, omgorden, omgegort zyn.
חָגוּר m. opgegordet.
חֲגוֹר m. } een gordel, een
חֲגוֹרָה v. } ſchort.
מַחֲגֹרֶת v. omgordinge.
* חָדַד ſcherp zyn, geſcherpt worden, ſlypen.
חַד m. } ſcherp.
חַדָּה v. }
חֲדוּדִים m. ſcherptens.
* חָדָה blyde zyn, zich verblyden.
חֶדְוָה v. blydſchap, vreugde.
* חָדַל ophouden, afhouden, nalaaten, wederhouden.
חָדֵל m. ophoudende
חֶדֶל m. de tyt, de werelt.
* חֶדֶק m. doornen, diſtelen.
* חֶדֶר m. een kamer, een binnen-kamer.
חֲדָרָה v. na de binnenſte kamers.

* חדש

koord, een ſchaare, een hoop menſchen, een gedeelte, een landſtreek.
חֵבֶל m ſmerte, pyn hebben gelyk een barende vrouwe.
חֶבֶל m. } een pant.
חֲבָלָה v. }
חֶבֶל m. de maſt van een ſchip.
חֹבֵל m een ſtuurman.
תַּחְבּוּלוֹת v. kloekheden van geeſt, wyze raatſlaagen.
* חִבֵּק omhelzen, de hande wringen.
* חָבַר t'ſaamen voegen, t'ſaamen komen, verzelt worden, zich vergezellen.
חָבֵר m een metgezel.
חֶבֶר m } een gezelſchap.
חֶבְרָה v. }
חִבֻּרוֹת v. t'ſaamen komſte.
כַּחֲבָרֶת v. t'ſaamen voeginge.
חבר m. een beſweerder.
חֲבָרִים m beſweeringe.
חֲבוּרָה v. een ſtriem, een buil, eterbuil.
חֲבַרְבֻּרוֹת v. plekken.
* חָבַשׁ binden, aanbinden, verbinden, verbonden worden, zadelen, ſwachtelen.
* חבת

חִילָה v. pyne.
חוֹלָה v. pyn aanbrengende, barende.
חוֹל m. zandt.
חַלְחָלָה v. groote pyn, groote vrees hebben, groote ſmarte.
חָלַחַל beven.
* חוּס ſparen, medelyden hebben, verſchoonen.
* חוּץ buiten, buitens huis, behalven, uitgenomen.
חוּצוֹת v. ſtraaten.
חִיצוֹן m. het buitenſte.
* חָוַר wit worden.
חוֹר wit.
חוֹר, חוֹר m. een gat.
חוֹרִים m. welgeborene, edele vry heeren.
* חוּשׁ haaſten, ſpoeden, vorderen.
חִישׁ haaſtelyk, ſpoedig.
חִשִּׁים m. haaſtige.
* חָזָה zien, aanzien, voorzien.
חוֹזֶה m. een ziender, propheet, voorzieninge.
מַחֲזֶה m. } een gezichte.
חָזוֹן m. }
חֲזִיוֹן m. }
חָזוּת v. }
מַחֲזֶה v een uitzicht, een venſter.
חָזֶה m. de borſt.
* חוּז

* חָדַשׁ vernieuwen.
חָדָשׁ m. nieuwe.
חֹדֶשׁ m. nieuwe maan, een maant, de eerſte dag des maants.
* חוֹב m. een ſchuldenaar, een ſchult.
חִיֵּב ſchuldig maaken, verplichten.
* חוּג met een paſſer omtrekken.
חוּג m. een omgang, een cirkel.
מְחוּגָה v. een paſſer.
* חוּר duiſtere raatſelen voorſtellen, of uitſpreeken, een raadſel uitgeven.
חִידָה v. een raadſel.
* חָוָה te kennen geven, boodſchappen.
אַחֲוָה v. aanwyzinge.
* חוּז
מָחוֹז m. een haven.
* חוֹחַ m. een doorne, een viſſchers angel.
חַח m. een angel, een haak.
* חוּט m. een draat.
* חוּל baaren, beven, vreezen, ſmarte hebben, zidderen, blyven, verblyven.
חוֹלֵל baren, formeren, ſmarte aandoen, wachten.
חִיל m. pyne.

חזז *
חָזִיז m. wolke, weerlicht.
חָזַק * ſterk zyn, ſterk worden, ſterk maaken, verſterken, aanſtaan, aangrypen, verbeeteren, vaſt houden, aantaſten.
חָזָק m. ſterk.
חֹזֶק m. } kracht, ſterkte.
חֲזָקָה v. }
מַחֲזִיק begrypen, bevatten.
חזר *
חֲזִיר m. een verken, een ſwyn.
חָטָא * zondigen, dwaalen, afdwaalen, doen zondigen.
חַטָּא m. } zonde.
חַטָּאָה v. }
חַטָּאת v. zonde, ſtraffe der zonde, offerhande voor de zonde, een zond-offer.
חַטָּא m. een zondaar.
חַטָּאִים m. zonden, zondaars.
חִטֵּא reinigen van de zonden, ontzondigen.
חָטַב * hout afhouwen.
חָטַם * verlangen, uitſtellen.
חָטַף * beroven, ſchielyk weg neemen.
חטר *
חוֹטֵר m. een tak, een ſtok.
חָיָה * leven, wederom levendig worden, herleven, herſtellen, verkwikt worden, levendig maaken, in 't leven behouden, repareren.
חַיָּה v. levendig, 't leven, een dier, een beeſt, een wild beeſt, gedierte, een hoop, een troep.
חַיּוֹת v. levendig, friſch.
חַיּוּת v. 't leven.
מִחְיָה v. de koſt, de levendige kracht, onderhout des levens.
חַי ; חַיִ m. leven, levendig, friſch, raauw.
חַוּוֹת v. dorpen.
חַיִל * m. ſterkte, deugd, rykdom, een muur, een veſtinge, een heyrleger, een held, een heldinne.
חִין * bevalligheit, ſterkte.
חַיִץ * m. een lemen muur.
חֵיק * m. de ſchoot, de boezem, het midden van iets.
חִכָּה * wachten.
חכך *
חֵךְ m. het gehemelte des monts.
חַכָּה v. een angel.
חָכַם * wys worden, wys zyn, wyſelyk handelen, wys maaken, zich wyſelyk draagen, zich wys ver-

חָלַל * hol worden; doorbooren, gewondet worden, door wonden, verſlaagen worden, danſen, onthyligen, doorſteken, op de pype of fluite ſpelen, ontheiligt worden, beginnen, begonnen worden, aanvangen.
חָלָל m. doorſtoken.
חֹל m. onheilig, gemeen.
חֻלָּה v. onheilig.
חָלִיל m. een pyp, een fluite.
חוֹלְלִים m. pypers.
חֲלִילָה v. ontheiliginge, dus zy verre van my.
מָחוֹל m. } een rye, een dans.
מְחוֹלָה v. }
חַלָּה v. een koek.
חַלּוֹן v. een venſter.
מְחִלּוֹת v. holen.
תְּחִלָּה v. een aanvang, het begin.
חָלַם * dromen, gezont worden.
חֲלוֹם m. een droom.
חַלָּמוּת v. een doyr van een ey.
אַחְלָמָה v. een amathiſt ſteen.
חָלַף * veranderen, verandert worden, vernieuwt worden, voor by gaan, ſnyden, in ſtukken ſnyden, verwiffelen.

beelden.
חָכָם m. een wyſe, wys.
חָכְמָה v. wysheit.
חַכְמוֹנִי } een naam van een ge-
תַּחְכְּמוֹנִי } ſlacht.
חלא *
חֵלְאָה v. ſchuim, roeſt.
חָלָב * m. melk.
חֵלֶב m. vet, ſmeer.
חֶלְבְּנָה v. *galban*, een gomme van een kwaade reuk.
חֶלֶד * m de aarde, de wereld, de tyt.
חוֹלֶד m. een weſeltje.
חָלָה * krank maaken, ſwak maaken, (als het woord פָּנִים daar achter volgt dan beteekent het bidden, ſmeken.)
מַחֲלֶה m. } ziekte, krankheit.
מַחֲלָה v. }
חָלָה bidden.
תַּחֲלֻאִים m. ziekten.
חַלִי m. } een cieraat, een ſchoone keten.
חֶלְיָה v. }
מַחֲלַת *Magalath*, een naam van een heilig liedt, een muſyk inſtrument.
חָלַט * ſchielyk bevatten, op het naauwſte onderzoeken.
חלך *
חֶלְכָּה v. arm, ellendig.
חֶלְכָּאִים armen, ellendigen.

חֲלַקְלַקּוֹת v. gladdigheden; lieffelykheden.
מַחֲלוֹקֶת v. een deylinge.
חָלַשׁ * verſwakken, ſwak worden.
חַלָּשׁ m. ſwak.
חֲלוּשָׁה v. ſwakheit.
חמא *
חֶמְאָה v. boter.
מַחֲמָאוֹת v. boterachtige.
חָמַד * begeren, luſt hebben, wenſchen.
חֶמֶד m.
מַחְמַד m. } begeerte.
חֶמְדָּה v.
נֶחְמָד begeerig.
חָמוּד m. 't geene begeert is.
מַחֲמָדִים m. begeerlyke dingen.
חמה *
חָם m. een ſchoon-vader.
חָמוֹת v. ſchoon-moeder.
חוֹמָה v. een muur.
חָמֶט * m een ſlakke, ſchildtpadde, een eegdiſſe.
חָמַל * verſchoonen, ſparen, barmhertigheit gebruiken.
חֶמְלָה v. goedertierentheit.
מַחְמָל m verſchoninge.
חָמַם * warm zyn, warm worden, warm maaken, zich verwarmen, verhitten.
חַם m. warm.

חֲלָף m. verwiſſelinge, in plaatſe.
חֲלוֹף m. paſſeringe, voorbygang
חֲלִיפָה v. veranderinge.
מַחֲלָפִים m offer-meſſen, groote ſnydt-meſſen.
מַחְלָפוֹת v. haairlokken.
חָלַץ * uittrekken, de klederen uittrekken, uit perykel trekken, verloſſen, zich onttrekken, verloſt worden, gewapent zyn, gewapent worden, redden, gereddet worden.
חֲלִיצָה v. uittrekkinge, een kleet.
מַחֲלָצוֹת v. veranderde kleederen.
חֲלָצַיִם m de lendenen.
חֲלִיצוֹת v. waapenen.
חָלַק * deylen, uitdeylen, glad zyn, glad maaken, mededeylen, vleyen, vleyery bedryven.
חֵלֶק m. een gedeelte, een portie.
חֵלֶק m. glad, lieffelyk.
חֶלְקָה v een gedeelte, een portie, gladdigheit, lieffelykheit der woorden, een ſtuk landts.
חֲלָקָה v. een deylinge.
חֲלָקִים m. gladde.
חֲלָקִים gladdigheden.

חֲמוֹר m. een das, een buffel.
חָמֵשׁ * v. } vyf.
חֲמִשָּׁה m. }
חֲמִשִּׁים vyftig.
חֹמֶשׁ m een vyfde deel, de vyfde ribbe.
חֲמִישִׁי m } een vyfde.
חֲמִישִׁית v. }
חֲמֻשִׁים m. gewapende, by vyve in 't gelit.
חִמֵּשׁ 't vyfde deel nemen.
חֲמֵת * m. een vleſſche.
חָנָה * legeren, een leger ſlaan, ruſten, blyven.
מַחֲנֶה g. een leger, een ſchaare.
תַּחֲנוֹת v. legeringe.
חֲנִית v. een ſpieſſe.
חָנַט * balſemen, voort brengen.
חִטָּה v. terwe, weit
חָנַךְ * inwyen, onderwyzen, gewennen, inleiden.
חֲנֻכָּה v. inwyinge.
חֲנִיכִים m. onderwezene.
חָנַן * genade doen, genade bewyzen, genadig zyn, bidden, ſmeeken, afbidden, erbarmen, ontſermen.
חֵן m. } genade.
חֲנִינָה v. }
חַנּוּן m. barmhertig, genadig.
תְּחִנָּה v. biddinge, afbiddinge, ſmeekinge.

חֹם m. warmte, hitte.
חוּם ſwart, bruin.
חַמָּה v. warmte, de zon.
חַמָּנִים m zonne-beelden.
חָמַס * gewelt doen, berooven, verongelyken.
חָמָס m. gewelt, ongelyk, roovinge, vrevel.
חֲחָמָס m. een roofvogel.
חָמֵץ * zuur worden.
הִתְחַמֵּץ opgeſwollen van toorne zyn.
חָמֵץ m } gezuurd.
מְחֻמָּצֶת v. }
חֹמֶץ m. edik, azyn.
חָמִיץ m zuiver voeder.
חוֹמֵץ m. een geweldenaar.
חָמוּץ m. beſprengt.
חָמוּץ m. onderdrukt.
חֲמֻצָּה v. zuuringe.
חָמַק * vertrekken, zich ontrekken:
חֲמוּק m een omgank.
חָמַר * met lym beſmeren, troubel zyn, ſlykerig zyn, ſlykerig worden.
חֹמֶר m. ſlyk, cement, een hoop, een mate van droge waren genoemt *gomer*.
חֵמָר m. lym.
חֶמֶר m. roode wyn.
חֲמוֹר m. een ezel, een hoop.

חֹסֶן m. sterk.

* חָסַר ontbreken, missen, verminderen, gebrek hebben, minder maaken, afneemen.

חֶסֶר, מַחְסוֹר, חִסָּרוֹן } m. gebrek, ontbrekinge.

* חָפָה overdekken.

* חָפַז haasten, spoedig zyn, driftig zyn, sitteren.

חִפָּזוֹן m. spoedigheit, haastigheit.

* חֹפֶן m. een vuist.

* חָפַף dekken, overdekken, beschermen.

חֻפָּה v. bedekkinge, een bruidsbedde, bruids-kaamer, bruids vertrek.

חוֹף m. een haven.

חַף m. net, zuiver.

* חָפֵץ willen, wenschen, lust hebben, welbehaagen, welgevallen, vermaak hebben, behaagen hebben.

חָפֵץ m. willende, begerende, vermaak hebbende.

חֵפֶץ m. wille, begeerte, vermaak.

* חָפַר graven, uitgraven, doorgraven, doorzoeken, beschamen, beschaamt

חִנָּם om niet; zonder oorzaak te vergeefs.

* חָנַף besmetten, ontheiligen; ontheiligt worden, den hypocryt spelen, vynsen, vlyen.

חָנֵף m. een onheilig mensch, een hypocryt.

חֹנֶף m. } gevynstheit.
חֲנֻפָּה v }

* חָנַק worgen, zich zelven worgen.

מַחֲנָק m. worginge.

* חֶסֶד m. goedertierenheit, goetdadigheit, weldaat, barmhertigheit, zich zelven goetdadig tonen.

חָסִיד m. goedertieren, goetdadig, barmhertig, heilig.

חָסַד schande aan doen, schande.

חֲסִידָה v een oyevaar.

* חָסָה hopen, vertrouwen, zyn toevlucht tot iemant nemen.

מַחְסֶה m. } toevlucht.
חָסוּת v. }

* חָסַל af-eten, verteren.

חָסִיל m. een sprinkhaan.

* חָסַם toebinden, muilbanden.

מֶחְסוֹם m. een muilbandt.

חֹסֶם v. toestoppinge.

* חֹסֶן m. sterkte, rykdom.

מַחְצְצוֹת } op de bazuine blazende.
מְחַצְּרִים }
חָקַק * indrukken, uitdrukken.
חָקַק * graveren, ingraveren, uitgraveren, beſchryven, uitſchryven, beſluiten, bepalen.
מְחוֹקֵק wetgever.
חֹק m. } een beſluit, een toegeſchikt deel, een maniere, een gewoonte, inzettinge.
חֻקָּה v. }
חֻקִּים m. beſluitinge.
חָקַר * doorzoeken, doorgronden, navorſchen, naſpeuren.
חֵקֶר m doorzoekinge.
מְחְקָרִים m. doorzoekingen.
חָרַב * uitdrogen, droog worden, verwoeſtet worden.
חָרֵב m. droog, woeſt.
חֹרֶב m. hitte, droogte, verwoeſtinge.
חָרָבָה v. droogte, het drooge, drooge plaatſe.
חָרְבָה v. woeſtheit.
חָרְבָה v verwoeſtinge.
חַרְבוֹנִים m droogten.
חֶרֶב v. een ſweerd, een mes, een ſnymes, een hamer, een houweel.
חָרַג * ſchrikken, beven.
חָרַד worden.
חַפּוּר־פָּרוֹת v. mollen.
חָפַשׁ * vry gemaakt worden.
חֹפֶשׁ m. } vryheit.
חָפְשִׁית v. }
חָפְשִׁי m. vry.
חָפַשׂ * doorzoeken, navorſchen, doorzocht worden, zich veranderen.
חֵפֶשׂ m. doorzoekinge.
חָצַב * houwen, uithouwen.
מַחְצֵב m. } uithouwinge.
מַחְצֶבֶת v. }
חָצָה * in tweën deylen, deylen.
חֲצִי m. }
חֲצוֹת v. } de helft.
מֶחֱצָה }
חֵץ * m de arm, de ſlippe van een kleedt.
חָצַץ * doorſnyden, verderven, met pylen ſchieten, door geſneden worden.
חֵץ m. een pyl.
חָצָץ m een ſteentje.
חֲצַץ een hoope, recht of gelyk als een pyl.
מְחַצְּצִים m. ſchutters.
חָצֵר * g. een zaal, een hof, een voorhof.
חֲצֵרִים zaalen, dorpen.
חָצִיר m. gras, look.
חֲצֹצְרָה v. een trompet.

teren.

חֹרֶף m. de winter; de jonkheit.

חֶרְפָּה v. ſmaatheit, ſpyt, laſteringe, ſchande.

* חָרַץ bewegen, zich bewegen, beweegt worden, beſluiten, affnyden.

חָרוּץ m. afgeſneden, neerſtig zyn, dapper, vlytig, een dorſch-wagen, een gracht, gout.

חֲרִיצִים m dorſch-berderen, kaazen.

* חָרַק met de tanden knerſſen.

* חָרַר branden, afbranden, aanſteken.

חַרְחוּר m. brandende koorts.

חֲרָרִים m. droogten.

מַחֲרָאוֹת v. ſecreten.

חֲרִיוֹנִים m duivendrek.

* חָרַשׁ ſtille ſwygen, ſwygen, ſtom zyn, zich ſtom of doof houden, doof zyn, ploegen, uitdrukken, inprenten, overleggen, geploegt worden.

חָרָשׁ m. een werkmeeſter.

חֵרֵשׁ m. doof, ſtom.

חֶרֶשׁ m. ſtilte.

חָרִישׁ m. ploeginge.

חֹרֶשׁ m. een boſſchaſie, een woudt.

חֲרָשֶׁת

* חָרַד zitteren; verſchrikken; beven, toelopen, bekommert zyn, beweegen.

חָרֵד m. bevende.

חֲרָדָה v. verſchrikkinge; zitteringe, bekommernis.

* חָרָה branden, ontſteeken worden, toornig worden, grimmig worden.

חֳרִי m. hitte.

חָרוֹן m brandende tooren, gramſchap.

* חרז

חֲרוּזִים m. halsketenen.

* חָרְט m een griffie.

חֲרָטִים m buidels.

* חָרַךְ branden.

חֲרַכִּים m tralien.

* חרל

חָרוּל m. een netele.

* חרם

הֶחֱרִים verbannen, iets afzonderen, om Godt over te geven.

חֵרֶם m. verbanninge, dat geheiligt is, een net.

חָרוּם m. die een lidt korter is als het andere, een platneus.

* חֶרֶס m. de zonne, ſchurftheit.

חֶרֶשׁ m een potſcherf.

* חָרַף ſpyt aan doen, overwin-

חֹשֶׁן m de borſtlap des hogen prieſters.
חָשַׁף * ontbloten, putten.
מַחְשֵׂף m. ontblotinge.
חֲשִׁיפִים m. ontblote, of geſchorene kudden.
חָשַׁק * begeren, beminnen, omringen.
חֶשֶׁק m begeerte.
חֲשׁוּקִים m. banden.
חִשֻּׁקִים m. ſpeeken der wagens.
חשר *
חֲשָׁרִים m. de ſpin of velgen der raderen.
חֶשְׁרַת v. t'zaamen bindinge.
חָשַׁשׁ * m. kaf, dor ſtroo.
חָתָה * vyer neemen.
מַחְתָּה v. een tange, een wierookvat.
חָתַךְ * beſloten zyn, beſtemd zyn.
חָתַל * inwindelen, winden, gebaakert.
חִתּוֹל m. } een windel.
חַתֻּלָה v. }
חָתַם * verzegelen, toezegelen, toeſluiten.
חוֹתָם m. } een zegel.
חוֹתֶמֶת v. }
חתן *
חִתְחַתֵּן zich verzwageren.
חוֹתֵן m. ſchoonvader.
חֹתֶנֶת v. ſchoonmoeder.
חֲתָנָה

חֲרֻשֶׁת v. konſtige makinge.
חֲרִישִׁית v. ſtilte.
מַחֲרֵשָׁה v. een houweel
מַחֲרֶשֶׁת v. een ploeg-yzer.
חֶרֶשׁ * m. een aarde pot.
חָרַת * graveren, indrukken.
חָשַׁב * denken, bedenken, meinen, achten, gerekent worden, geacht worden.
חשֵׁב m. denkende, een konſtenaar.
חֹשֶׁב m. een konſtelyke riem.
חֶשְׁבּוֹן m. gedachte, rekeninge, vernuft.
חִשְׁבּוֹנוֹת gedachten, vonden, uitvindingen.
מַחֲשָׁבָה } v. gedachte, overleg-
מַחֲשֶׁבֶת } ginge.
חָשָׂה * zwygen.
חָשַׁךְ * verdonkert worden, verduiſtert worden, donker zyn.
חשֶׁךְ m. } duiſterniſſe.
חֲשֵׁכָה v. }
מַחְשָׁךְ duiſterniſſe, duiſtere plaatze.
חֲשֻׁכִּים m duiſtere, geringe menſchen.
חָשַׂךְ * onthouden, onttrekken, weederhouden.
חשל *
נֶחְשָׁלִים ſwakke.

חֲנָנִים m. wynkeernen.
* חַשְׁמַל m. vyerige kool, (eenige zyn van mening dat dit een naam van een Engel is)
* חַשְׁמַן m. een groot heer.

ט

טב טה

* טָבַח ſlachten, dooden.
טַבָּח m. een kok, een ſlaager.
* טַבָּחִים m. trauwanten.
טַבָּחוֹת v. kokinnen.
מַטְבֵּחַ m. } ſlachtinge.
טִבְחָה v. }
* טָבַל indopen.
* טָבַע inzinken, verzinken, vaſt geſteken worden, verdrinken.
טַבַּעַת v. een ring, een vingerring.
* טבר
טָבוּר m. de navel, het midden, een hooge plaatze.
* טֵבֵת m. de maant December.
* טָהֵר zuiver zyn, rein zyn.
טָהוֹר m. zuiver, rein.
טֹהַר m. } zuiverheit, zuiveringe.
טָהֳרָה v. }
* טוב goet zyn, wel zyn, wel doen,

חָתָן m. behout-zoon, ſchoonzoon, bruidegom.
חֲתֻנָּה v. verlovinge, bruiloft.
* חָתַף roven, ſchielyk weg nemen.
חֶתֶף m. een roof.
* חָתַר graven, uitgraven, doorgraven, roejen.
מַחְתֶּרֶת v. doorgravinge.
* חָתַת verſchrikken, verbreken, verſchrikt worden.
חַת m. }
חֲתַת v. } verſchrikking, vreze.
מְחִתָּה v. }
חַתְחַתִּים m. groote verſchrikkingen.

De meer als drie geletterde.

* חַבְצֶלֶת v. een rooze.
* חבלל
חַבְלִילִי m. }
חַבְלִילוּת v. } rootheit, rootachtig.
* חַלְמִישׁ m. een harde ſteen.
* חֲנָמֶל m. groote hagel.
* חספס
מְחֻסְפָּס m. rondt.
* חַרְגֹּל m. een ſprinkhaan.
* חַרְטֹם m. een tovenaar.
* חָרְמֵשׁ m. een ſeyſſe.
* חרצב
חַרְצֻבוֹת v. knopen, banden.
* חרצן

* טָלַל bedekken.
טַל m. dauwe.
* טָמֵא onrein, onzuiver, beſmet zyn, verontreinigen, beſmet worden, zich zelven beſmetten.
טָמֵא m. beſmet, onrein, onzuiver.
טָמְאָה v. onreinigheit, dat onrein is.
* טמה
נִטְמָה verſtopt; verſtopt van herte, onverſtandig.
* טָמַן verbergen.
טָמוֹן m. dat verborgen is.
מַטְמוֹן m een ſchat, een verborge ding.
* טֶנֶא m. een korf.
* טָנַף beſmetten.
* טָעָה dwalen.
* טָעַם ſmaken.
טַעַם m. de ſmaek, reden, raat, oordeel, gevoelen.
מַטְעַמִּים m
מַטְעַמוֹת v. } lekkernyen.
* טָעַן beladen, doorſteken.
* טָפַח meeten, opvoeden.
טוֹפַח
טֶפַח } m. de maat van een palm.
טִפֻּחִים m. opvoedinge.
מִטְפַּחַת v. een voorſchoot.
* טָפַל t'zamen hechten, by een kleeven.

* טָפַף doen, ſchoon, beter.
טוֹב m. goed, profytelyk.
טוֹבָה v. goede, goetheit.
טוּב m. goetheit, 't goede.
* טָוָה ſpinnen.
מָטְוֶה m. geſponnen.
* טוּחַ beſtryken, toeſtryken.
טִיחַ m. bewerpſel.
טְחוֹל v. de nieren.
* טוֹר m. rye.
טִירוֹת v. ryen.
* טוּשׁ vliegen.
* טָחָה ſchieten.
* טָחַן malen.
טַחֲנָה v. malinge.
טְחֲנוֹת v. bakſtanden, maalſters.
* טחר
טְחוֹרִים m. damen, ambeyen.
* טטף
טְטָפוֹת v. gedenktekens, gedenkbriefkens.
* טִיט m. ſlyk.
* טִיל werpen, inwerpen, uitwerpen, nederwerpen.
טַלְטֵל beweegen, wegwerpen.
* טיר
טִירָה v. een palys, een ſlot, een kaſteel.
* טלא
טָלוּא geplekt, plekkig, dat groote plekken heeft.
* טָלֶה m. een lam.
טָלָאִים m. lammeren.

טָפַף * trippelen, kleine treden gaan.
טַף kleine kinderen.
טָפַשׁ * vet zyn, vet worden.
טָרַד * geſtadig beezig zyn, geſtadig zyn in het werk.
טרה *
טְרִיָה v. vochtig, etterig.
טָרַח * arbeiden, zich vermoejen.
טֹרַח m moeiten, arbeit, vermoejinge.
טֶרֶם * te vooren, voor en al eer, noch niet, als noch niet.
טָרַף * verſcheuren, roven, ſpyſen, voeden.
טֶרֶף m. een blad, 't geroofde, 't verſcheurde.
טֹרֶף m. een roof, ſpyſe.
טְרֻפָה v. dat verſcheurd is, 't geroofde.

De meer als drie geletterde.

טֵאטֵא * veegen, uitveegen.
מְטְאֲטֵא m een beezem.
טִפְסָר * m. een Prince, een Vorſt.

י

יָאַב * begeren, begerig zyn.
יָאָה * ſchoon zyn, betamen;

wel paſſen; weerdig zyn.

יאל *
הוֹאִיל willen, te vreden zyn, zich onderwinden, zich in iets bewillegen.
נוֹאַל dwaaſſelyk doen, dwaasſelyk handelen, dwaas worden.
יְאֹר * m. een rivier.
יָאַשׁ * iemant de hope benemen.
נוֹאַשׁ wanhopig zyn of worden wanhopen, de moet verloren geven.
יָאַת * zich te vreden ſtellen, toeſtaan, conſenteren.
יָבַב * tieren, een klachte geroep.
יבל *
הוֹבִיל brengen, leiden, wederbrengen, wegbrengen.
אוֹבַל, יוּבַל } m. een rivier, een water-canaal.
יְבוּל, בּוּל } m. opkomſt des landts, vruchten.
יוֹבֵל g. een ram, een ramshooren, jubeljaar.
יַבֶּלֶת v. een wratte, wratachtig, de vloet hebbende.
יָבַם * de broeders huisvrouwe trouwen die zonder kinderen is geſtorven.
יָבָם m. een mans broeder.

schieten.
הוֹדָה belyden, roemen, danken, dankbaar zyn, dankbaarheit betoonen, dankzeggende zonde belyden, of bekennen.
מוֹדָה m. belyde, bekenne, danken.
תּוֹדָה v. belydenisse, een offer der belydenisse.
הֵידוֹת v. lofzangen.
יְהוּדִי m. een Jode.
יְהוּדִית v. een Jodinne, op zyn Joodsch.
מִתְיַהֲדִים Joden worden.
יָדַע * kennen, weten, bekennen, beproeven.
דֵּעָה m. } kenniſſe, meeninge.
דַּעַת v. }
מַדָּע m. kenniſſe.
מוֹדָע m bekende, bloetvrient.
מְיֻדָּע een kennis, bekende vrient.
מוֹרַעַת v. maagschap.
יֹרַע verbreken.
יִדְּעֹנִי m. een waarzegger.
מַדּוּעַ waarom.
יָהּ * *Jah*, de Heere.
יְהַב * m. laſt, zorge.
הָבָה geven.
הַב geeft.
יהר *
יָהִיר m. beroemen, hovaardig.

יום

יְבָמָה v. een broeders wyf.
יֻבָּם de plicht van een mans broeder.
יָבַשׁ * droog zyn, dor zyn, verdroogt worden, droog maaken.
יָבֵשׁ m. } droog, dor.
יְבֵשָׁה v. }
יַבָּשָׁה m. } het droge, het droge aardryk.
יַבֶּשֶׁת v. }
יִבֻּשֶׁת v. uitdroginge.
יָגֵב * m. een akker, het lant.
יגֵב m. een lantman.
יָגָה *
הוֹגָה droevig maaken, bedroeven, treurig zyn.
יָגוֹן m. } droefheit.
תּוּגָה v. }
יָגַע * arbeiden, bemoejen, moede worden, moede maaken.
יָגֵעַ m. moede, mat.
יְגִיעַ m. } arbeit, vermoejinge.
יְגִיעָה v. }
יָגֹר * vreezen, vrezende.
יָד * g. een hant, den oever, een zyde, een plaatze, contreye, macht, een herre, een deel.
יָדַד * werpen, beminnen.
יְדִיד m. een beminde.
יְדִידוּת v. liefde.
יָדָה * werpen, nederwerpen,

יוֹם * m. een dag, heeden.
יוֹמַיִם twee dagen.
יָמִים dagen.
יוֹמָם by dag.
יָוָן * m. flyk.
יָוָן een Griek, Griekelant.
יוֹנָה v. een duive.
יָזַם * gedenken.
יזן *
כְּיוֹנִים wel gemeſte.
זָע * m. } ſweet.
זֵעָה v. }
יָחַד * vereenigt worden, vereenigen.
יָחִיד m. een eenigſte, eenigeboorene.
יָחַד } te zamen, gelykelyk,
יַחְדָּו } aan een elkander.
יָחַל * hopen, verwachten, hope geven.
יָחִיל m verwachtende.
תּוֹחֶלֶת v. hope, verwachtinge.
יָחַם * warm worden, heet worden, ontvange.
חֵמָה } v. hittige tooren.
חֲמָא }
חֲמַת v. hittige tooren, venyn.
יָחֵף * m. ongeſchoeit, bloots voets.
יָחַשׂ * m. afkomſt, geſlacht, regiſter.
יָטַב * welgevallen; goet zyn, wel zyn, goet dunken.

מֵיטָב m. 't beſte.
יַיִן * m. wyn.
יכח *
הוֹכִיחַ berifpen, beſtraffen, kaſtyden, tuchtigen, diſputeren.
מוֹכִיחַ m een ſcheidsman, een berifper, een oordeeler.
הוֹכַח toeſchikken, toegeſchikt.
תּוֹכָחָה } v berifpinge, beſtraffinge.
תּוֹכַחַת }
יָכֹל * konnen, vermogen, overweldigen.
יְכֹלֶת v het vermogen, macht hebben.
מֵיכַל m. waterſtroom, rivierken.
יָלַד * genereren, baren, doen baren.
יָלִיד m. geboorene, ingeboorene.
יֶלֶד, וָלָד m een kint.
יַלְדָּה v. een meisken.
יְלוּד m jonggeboren.
יַלְדוּת v jonkheit, jeucht.
לֵדָה v. de geboorte.
מְיַלֶּדֶת v. vroedvrouwe.
מוֹלֶדֶת v. de geboorte, maagſchap.
תּוֹלְדוֹת v. geboortens, geſlachten, geſchiedeniſſe, voorvallen, ontmoetinge.

יוֹנֵק m. zuigende, een zuigend kint.
מֵינֶקֶת v. voetſter.
יוֹנֶקֶת v een dun taxken.
* יָסַד funderen, grondleggen, grondveſten, gefundeert worden, raatſlaan.
יְסָד m. fundateur.
יְסוֹד / מוֹסָד } m. fundament.
* יָסַךְ zalven, ſmeeren.
* יָסַף toedoen, bydoen, byvoegen, voortvaaren.
* יָסַר onderwyzen, beſtraffen, kaſtyden, tuchtigen.
יִסּוֹר m onderwyzinge.
מוּסָר m. onderwys, tucht, ſtraffe.
מוֹסֵרִים m. / מוֹסֵרוֹת v. } banden, bindriemen.
* יָעַד een zekere plaats of tyt beſtemmen, verloven, vergaderen, vergadert worden.
עֵדָה v. een vergaderinge, een gemeinte, een byeenkomſt.
מוֹעֵד m. een beſtemde tyt, een t'zamenkomſt, een feeſt.
מוֹעָדָה v. vergaderinge.
עֲדַת v. een byezwerm.
* יָעָה uitveegen.
יָעִים m. beezems, aſch beezems, een ſchuffel.

* יעז

* יָלַךְ gaan, weggaan.
* יָלַל huilen.
יְלֵל m. / יְלָלָה v. } gehuil, huilinge.
אֲלַלַי hei, wee.
* יָלַף
יַלֶּפֶת v. een etterige ſchurftheit.
* יָם m de zee, het weſten; een groote water-bak des tempels.
יְמִים m. muil-ezels.
* יָמַן
יָמִין v. rechts, de rechterhant, de rechter zyde, 't zuide.
יְמָנִי m. / יְמָנִית v. } dat aan de rechterhant of rechter zyde is.
יְמִינִי die van de ſtamme Benjamins is.
הֵימִין ter rechter zyde wyken.
תֵּימָן m. 't zuiden, de zuider wint.
* יָנָה onderdrukken, bedriegen.
* יָנַח ſtellen, nederſtellen, toelaaten, laten, doen blyven.
נַחַת v. dat gezet, of geſtelt is.
* יָנַק zuigen, te zuigen geeven.

יפת *
מוֹפֵת m. wonderteken.
יָצָא * uitgaan, voortkomen, uittrekken.
מוֹצָא m. uitgang, 't gene uitgaat.
מוֹצָאוֹת v. uitgangen, heimelyke privaten.
תוֹצָאוֹת v. uitgangen.
צֵא m. } drek, ſtront, vuiligheit.
צֵאָה v. }
צֶאֱצָאִים m. kinderen, nakomelingen.
יצב * ſtellen, zetten, geſtelt worden, ſtaan.
נָצָב m een overſte, een garnizoenmeeſter.
מָצָב een vaſte plaats, offchanſe daar ſoldaten leggen.
מַצָּב m. } een leger, een plaatſe
מַצָּבָה v. } daar iets ſtaat.
מַצֵּבָה v een beeld, een opgerechte ſteen.
יצג * ſtellen
יצע * legeren, iets onderleggen, opſpryden.
יְצוּעַ } m. een bedde.
מַצַּע }
יָצִיעַ m. het onderſte des gebouw, geplaveide vloer.
יָצַק * gieten, uitgieten, ingieten, uitgegoten worden, uitvloejen, hard

יָצַק

יעז *
עָזַז ſterk, krachtig zyn.
יָעַט * bekleden.
יעל * helpen, voordeelig zyn; profytelyk zyn.
מוֹעִיל voordeel, profyt, nutte.
יַעֲלָה v. een ſteenbok
יַעַן * om dat, want, nadien.
יַעֲנָה v. een uil, ſtruisvogel.
יָעַף * moede zyn, moede worden, vermoeit worden.
יָעֵף m. moede, vermoeit.
יָעֵף m moeiheit.
תּוֹעָפוֹת v. vermoejinge, ſterkten.
יָעַץ * raat geven, raat ſlaan, raat pleegen
עֵצָה v. raat, raatſlach.
יוֹעֵץ m. een raatsheer.
מוֹעֲצוֹת v. raatſlaagen.
יַעַר * m een woudt, boſſchaſie, een honig-zeem
יָפָה * ſchoon zyn, ſchoon worden, ſchoon maaken.
יָפֶה m } ſchoon, mooi.
יָפָה v. }
יְפֻיְפֶה ſchoon gemaakt worden.
יָפֶה־פִּיָּה v. zeer ſchoon.
יֹפִי, יְפִי m. ſchoonheit.
יָפַח * zuchten, klaagen, blaazen.
יפע * glinſteren, blinken, luchten.
יְפָעָה v. glants.

den.

יָקַר * kostelyk zyn, kostelyk worden, kostelyk houden.

יָקָר m. kostelyk, duurbaar, raar, eere, voortreffelyke dingen.

יַקִּיר m. zeer waardig, glorieus, kostbaar.

יָקַשׁ * een strik leggen.

יָקוּשׁ m. een vogelvanger.

יוּקָשִׁים m. verstrikte.

מוֹקֵשׁ m. een strik.

יָרֵא * vrezen, ontzien.

נוֹרָא vresely k, eerwaardig.

יָרֵא m. vrezende, vreesachtig.

מוֹרָא m. } een vreze, ontzag.
יִרְאָה v. }

יָרַד * needergaan, nederdaalen, afdaalen, nederlaaten, afklimmen.

מוֹרָד m. nedergang, een steile plaats.

יָרָה * werpen, nederwerpen, schieten, leren, onderwyzen.

מוֹרִים m. schutters.

מוֹרֶה } m vroegen regen.
יוֹרֶה }

תּוֹרָה v onderwyzinge, de wet.

יָרֵחַ * m de mane, een maandt.

יָרַט * afwyken, doen afwyken.

יָרַךְ *

worden, opscheppen.

מֻצָק } m. gegoten, vast, sterk.
מוּצָק }

מוּצֶקֶת } v. gietinge.
יְצוּקָה }

מוּצָקוֹת v. trechters.

יָצַר * formeren, maaken; verdrukt worden, beangstigt worden, bange zyn.

יוֹצֵר m formeerder, een pottebakker.

יֵצֶר m. het dichten, voornemen, het overleg in de gedachten.

יְצָרִים m de leden.

יָצַת * branden, aangesteeken worden, doen aansteeken.

יֶקֶב m. een wynperssе.

יָקַד * branden.

מוֹקָד m brandt.

מוֹקֵדָה m heerdstede.

מוֹקֵדָה v. brandinge.

יקה *

יְקָהָה vergaderen, gehoorzaamheit.

יָקַע * verstuikt worden, verstuiken, hangen, ophangen.

יקף *

הִקִּיף omcingelen, rontom leiden.

יָקַץ * opwaken, opgewekt wor-

יֵשׁ zyn; wezen.
חוּשִׁיָה v. het wezen; deugt, de wet, wysheit:
* יֶשַׁח m. nederdrukkinge.
* ישט toeryken, uitſteken.
* יָשַׁם verwoeſt zyn.
יְשִׁמוֹן m. een woeſtyne.
* יָשַׁן ſlapen, ontſlapen.
נוֹשַׁן verouden.
יָשֵׁן m. ſlapende.
יָשָׁן m. out.
שֵׁנָה } v. de ſlaap.
שְׁנָא }
* ישע verloſſen, behouden, helpen.
יֶשַׁע m }
יְשׁוּעָה v. } hulpe, heil, verloſſinge.
תְּשׁוּעָה v. }
מוֹשָׁעוֹת v. verloſſingen.
* ישׁף
יָשְׁפֵה m. een jaſpis-ſteen.
* יָשַׁר recht zyn, recht ſchynen, recht maaken. recht door lyden, effen maaken.
יֹשֶׁר m. recht, billyk.
יֹשֶׁר billikheit.
מִישׁוֹר een effen vlak velt.
מֵישָׁרִים m. billykheden, rechte dingen.
* יְשֹׁשׁ } m. ſtokout.
יָשִׁישׁ }
* יָתַד v. een ſtaak, een ſpyker,

* יָרֵךְ de heupe, de dye; een zyde.
* יָרַע boos zyn, boos ſchynen, kwaat doen
יְרִיעָה v. een tapeit, een gordein.
* יָרַק ſpouwen, uitſpouwen.
יֶרֶק m. moes, groente, groen moes.
יָרוֹק groente, groen kruit.
יֵרָקוֹן m. geel, geelzucht, brandkooren
יַרְקְרַק m. groenachtig.
* יָרַשׁ bezitten, het erfdeel innemen, erfgenaam worden, arm worden, erfgenaam maaken, doen bezitten, arm maaken, uit de poſſeſſie werpen.
מוֹרָשׁ m. de gedachte, de bezittinge.
יְרֻשָׁה } v. bezittinge, erfdeel.
מוֹרָשָׁה }
תִּירוֹשׁ m. moſt, nieuwe wyn.
* יָשַׁב zitten, woonen, blyven, bewoonen, bewoont worden.
מוֹשָׁב m. een wooninge, geſtoelte, zitplaats.
תּוֹשָׁב m. een inwoonder, een ingezeetene.
שִׁיבָה v. een reſidentie.
* ישה

een nagel.

יחם *

יָתוֹם m. een wees kint.

יתר * overig zyn, overig laten, overvloejen, doen uitmunten.

יוֹתֵר heerlykheit, profyt, meer.

יֶתֶר m. het overige, een pees, een bandt, heerlykheit.

יִתְרָה v. het overige.

מוֹתָר / יִתְרוֹן } m. profyt, heerlykheit.

יוֹתֶרֶת v. het vette of het nette des levers.

מֵיתָרִים m. banden, peese.

כ

כא כב

כָּאַב * pyn hebben, pyn aangedaan worden, ſmerten hebben.

כְּאֵב / מַכְאוֹב } m. pyne, ſmerte.

כאה * vermorſelen.

כָּאֶה m. vermorſelt.

נִכְאֶה v. vermorſelt, krank.

נִכְאִים m. vermorſelt.

כָּבַד * zwaar zyn, getal, eere, rykdom, ge-eert worden, zich zelven verheerlyken.

כָּבֵד m. zwaar, ryk, menigvuldig, de lever.

כֶּבֶד m. zwaar.

כֹּבֶד m. zwaarte, menigte, overvloet.

כְּבֵדוּת v. ſwaarte.

כָּבוֹד m. eere.

כְּבֵדָה v. ge-eert, bagagie.

נִכְבָּד m. ge-eert, verheerlykt.

כָּבָה * uitbluſſen, uitgebluſt worden, leſſchen.

כֶּבֶל * m. banden, boeyen.

כבס * waſſchen, aſwaſſchen.

כּוֹבֵס / מְכַבֵּס } m. een volder, een waſſcher.

כבע *

כּוֹבַע m een hoedt, een helmet.

כבר * vermenigvuldigen.

כַּבִּיר / כַּאֲבִיר } m. ſterk.

כְּבָרָה v. / מִכְבָּר m. } een zeve.

כְּבִיר m. een oorkuſſen.

מַכְבֵּר m. een dekſel.

כְּבָרָה v. een myl, een akker, een ſtuk lands.

כְּבָר nu, over lang, lang, een rooſter.

כָּבַשׁ * onderbrengen, temmen.

כֶּבֶשׁ m. een trap, een voetbank.

כִּבְשָׁן

כִּבְשָׁן m. een ſteen-oven.

כֶּבֶשׂ * m. כִּבְשָׂה v. } een ſchaap, een lam.

כרד *

כִּידוֹד m. een vonxken.

כַּד v. een kruike, een water kruike.

כרר *

כַּדּוּר m. een bal.

כִּידוֹר m. een ronde ſlagorder.

כה * zo, alzo, hier, aldus.

עַד־כֹּה tot hier toe, dus lange.

כָּהָה * donker worden, t'zamen getrokken worden, gerimpelt worden.

כֵּהָה v. t'zamen getrokken, t'zamen trekkinge.

כָּהַן * het prieſterlyk ampt bedienen.

כֹּהֵן m. een prieſter, een overſte.

כְּהֻנָּה v. het prieſterdom.

כוה * gebrandet worden, aangebrandet worden.

כִּי m. כְּוִיָּה v. מִכְוֶה v. } brandinge, verbrandinge.

כֹּחַ * m. kracht, macht, ſterkte, vermogen, een eegdiſſe.

כול * begrypen.

כִּלְכֵּל onderhouden, begrypen, verdragen, aanleggen,

onderhouden worden.

כון * bekwaam maaken, diſponeren.

נָכוֹן bekwaam gemaakt, bereidet, vaſt gemaakt, beveſtigt worden, vaſt geſteld, toegeſchikt, duurachtig zyn.

כֵּן een voet of onderzetzel.

מָכוֹן m. מְכוֹנָה v. } een toegeſchikte plaatſe, een voet daar men iets op ſteld.

תְּכוּנָה v. bereide dinge, een bereide plaatſe.

כַּנָּה v. een plante, een ſpruite.

כִּיּוּן een afgodt, een onderzetzel.

כַּוָּנִים m. koeken.

כֵּן recht, wel, alzoo.

לָכֵן עַל־כֵּן } daarom, om dat.

עַד־כֵּן tot hier toe.

אָכֵן zeker, vaſtelyk.

כּוֹס * v. een beker, een uil.

כור * m. een ſmelt-degel, een teſt, een oven, een ſmelt kroes.

כור m een malder, een maate.

מְכוּרוֹת v. vreemdelingſchap.

כוש * *Chuſch*, moorenlant.

een ſchild.

כיל *

כִּילַי } m. gierig, karig, een
כִּלַי } gierigaart.

כים *

כִּימָה v. het zeven geſternte.

כִּיס * m een buidel, een beurs.

כיף *

כִּפִּים m. rotſteenen.

כיר *

כִּיוֹר m een waterbak, een waſchvat, een groote vyerteſt, een hooge plaats of geſtoelte, een pot, een aarde pan.

כִּרַיִם m. de haartſteenen.

כָּךְ * } alzoo, aldus.
כָּכָה }

ככב *

כּוֹכָב m een ſterre.

כִּכָּר * v. een klomp, een ſtuk, een ſtuk broots, een vlakte, een pleyn, een talent.

כָּלָא * ſluiten, weren, bedwingen.

כֶּלֶא m. gevankeniſſe.

כִּלְאָה v. een ſtal.

כִּלְאַיִם m. vermenging van verſcheide ſoort en aardt.

כֶּלֶב * m. een hondt.

כְּלוּב m. een korf, een mande, een kouw.

כִּלָּה *

כּוּשִׁי m. een moorman.

כּוּשִׁית v. een moorinne.

כֻּשִׁים ſwarten, mooren.

כָּזַב * liegen, leugenachtig worden, loochenen, verloochenen, verzaaken, leugenachtig maaken.

כָּזָב m. een leugen.

אַכְזָב m. een leugen, leugenachtig.

כזר *

אַכְזָר m wreet, koen.

אַכְזָרִי m. een wreede, een onbarmhertige.

אַכְזָרִיוּת v. wreetheit.

כָּחַד * verbergen, verborgen zyn, uitroejen, uitgeroeit worden.

כְּחַל * blanketten.

כָּחַשׁ * liegen, loochenen, verloochenen, verzaaken, leugenachtig worden, maager worden.

כַּחַשׁ m. leugen, maagerheit.

כַּחֲשִׁים m. leugenachtige.

כִּי * want, om dat, alhoewel, derhalven.

הֲכִי is 't niet om dat.

עַד־כִּי tot dat.

כִּי־אִם dat indien, alhoewel, maar.

כִּיד * m. het verderf.

כִּידוֹן m. een lancie, een ſpies,

כָּלָה * vol brengen; voleindigen, voltrekken, verteeren, ontbreecken, verdwynen, vertrouwen, verlangen.

כִּלָּיוֹן m. } verteringe, verderf.
כְּלָה v. }

תִּכְלָה } v volmaaktheit, einde.
תַּכְלִית }

כְּלִי m. een vat, een inſtrument, gereetſchap, alderhande werktuig, huisraad.

כְּלָיוֹת v. de nieren.

כֶּלַח * m ouderdom.

כָּלַל * volmaaken, volbrengen, in een betrekken.

כָּלִיל m. volmaakt, volbracht, geheel, geheelelyk, volmaaktelyk, een brantoffer.

כַּלָּה v. een bruit, een ſchoon dochter.

כְּלוּלוֹת v. verlovingen.

מִכְלוֹל m. volmaaktheit.

כָּל, כֹּל al, alle, geheel.

כלם * ſchaamroot worden, beſchaamt worden, beſchaamen, ſchande aan doen.

כְּלִמָּה v ſchande, ſchaamte.

כלף *

כֻּלַּפּוֹת v. hamers.

כְּמַהּ * begeren, verlangen.

כמז *

כּוֹמָז m. ſpanſelen, of ſlot, (zynde een vrouwelyke cieraat.)

כֶּמֶן * m. comyn.

מַכְמַנִּים m verborgene ſchatten.

כָּמַס * verborgen, wegleggen.

כמר * heet worden, ſwart worden, t'zamen gerimpelt worden.

כְּמָרִים m. afgodiſche prieſters.

כְּמָרִירִים m. hittigheeden, ſwartigheeden, (eenige nemen dit van מָרַר en dan bitterheeden.)

מִכְמָר m. } een net, een werp-
כִּכְמֹרֶת v } net.

כִּנָּה * iemant een toenaame geeven, een bynaame.

כנן *

כִּנִּים m. luizen, een hoop luizen

כָּנַס * vergaderen, by een brengen.

מִכְנָסַיִם m. een broek.

כנע * vernederen, neder drukken, neder werpen, zich nederig houden, zich vernederen, zich neder drukken, zich onderdanig houden, verachten, veracht zyn.

כְּנָעַן het lant *Canaan*, een zoone *Chams*, een koopman.

כְּנַעֲנִי m. een koopman; een Cananiter.

כְּנַעֲנִית v. een Cananitiſche.

כְּנָעָן m. een koopman.

כְּנָעָה v koopmans waren.

* כָּנָף g. een vleugel, een boord of uiterſte van een ding, een ſlip, of pant van een kleed, vliegen, wegvliegen.

נִכְנַף gevleugelt zyn, vleugels gebruiken.

* כנר

כִּנּוֹר m. een harpe, een cyther.

* כִּסֵּא } m. een ſtoel, een throon.
כֵּס }

כֶּסֶא } m. een vaſte tyt, de
כֵּסֶה } nieuwe maan.

* כָּסָה dekken, overdekken, verbergen.

מִכְסֶה } een deeken; een dek-
כְּסוּת v. } ſel.

* כָּסַח afhouwen, affnyden.

כַּסּוּחָה v. afgehouwen, afgeſneden.

* כָּסַל zot zyn, zot worden.

כְּסִיל m een zot, hemels geſternte.

כֶּסֶל m. }
כִּסְלָה v. } zotheit, hope.

כֶּסֶל het ingewant, de dikke darm.

כִּסְלֵו *kisleſ*, de maant November.

* כָּסַם ſcheeren.

כֻּסֶּמֶת v. ſpelte.

* כָּסַס tellen, in een ſomma brengen.

מִכְסָה } een getal, een ſom-
מִכְסָה v. } ma.

* כָּסַף begeren, begeerte hebben, luſt hebben.

כֶּסֶף m. zilver, zilver gelt, een zilverling.

* כסת

כְּסָתוֹת v. kuſſens.

* כָּעַם toornig zyn, tot tooren verwekken, tergen.

כַּעַס } m. tooren.
כַּעַשׂ }

* כָּפָה onderdrukken, uitbluſſchen.

* כָּפַל verdubbelen.

כֶּפֶל m. dubbelt.

מִכְפֶּלָה v. dubbelheit, de plaatſe *Machpelah*, tweevoudig.

* כָּפַן vergaderen, t'zamen trekken.

כָּפָן m. honger.

* כפס

כְּפִיס m. een balke, een ſpaantje.

* כָּפַף kronen.

כָּף v. 't geene krom is, het hol des hants, het onderſte des voets, de hantpalm, de voetzool, een leepel, een wierookvat.

כַּפּוֹת v. palmen, voetzolen, wierookvaten, takken.

כָּפָה v. een tak.

כָּפַר * pekken, met pek beſtrijken.

כִּפֶּר verzoenen.

כֹּפֶר m pik, verzoeninge, een welriekende boom, of welriekende kruit, een dorp.

כְּפָר m. een dorp, een vlek.

כִּפּוּרִים m. verzoeningen.

כַּפֹּרֶת v. verzoendekſel, het dekſel van de arke des verbonts.

כְּפִיר m. een jonge leeuw.

כְּפוֹר m. de rym, een beker.

כפש * nederdrukken, bedekken.

כרב *

כְּרוּב m. *Cherubyn*, een gevleugelt menſchen beelt.

כָּרָה * graven, een gaſtmaal aanrechten, koopen, gegraven worden.

כֶּרֶה v. een gaſtmaal.

כְּרוֹת v. gravinge.

כְּרֻכָּה m. een groeve.

כרך *

כְּרִיךְ m. een opperkleet.

כֶּרֶם * m. een wyngaarde.

כָּרְמִים m. wyngardeniers.

כָּרַע * knielen, zich buigen, op de knyen leggen.

כְּרָעַיִם v. de ſchenkelen.

כרר *

כֶּר m. weide, een lam, zadeltuig.

כָּרִים m. lammeren, weiden, vorſten, veltheeren.

כָּרַשׂ * m. de krop.

כָּרַת * houwen, afhouwen, (als בְּרִית volgt) een verbont maaken.

כְּרִיתוּת v. ſcheidinge des houwelyks.

כְּרֻתוֹת v. balkens.

כֶּשֶׂב * m. } een lam.
כִּשְׂבָה v. }

כָּשָׂה bedekken, overtrekken.

כָּשַׁל * aanſtoten, aanlopen, aanvallen, ſtruikelen.

כִּשָּׁלוֹן m. } een val.
מַכְשֵׁלָה v. }

מִכְשׁוֹל m. een aanſtoot.

כַּשִּׁיל m. een byle.

כָּשַׁף * toveren, beſweeringe gebruiken.

מְכַשֵּׁף m. een tovenaar.

מְכַשֵּׁפָה v. een tovereſſe.

כְּשָׁפִים

De meer als drie geletterde.

* כַּרְכֹּד m. glinsterende gesteente.
* כַּלְכֵּל ziet onder כול.
* כַּפְתֹּר m. een ronde kloot, een knop, een gemaakt rond ding gelyk een granaat appel.
* כרבל
מְכֻרְבָּל m. bekleed, bedekt.
* כַּרְכֹּב m. een ommegang van iets.
* כַּרְכֹּם m zafferaan.
* כִּרְכֵּר springen, opspringen.
כִּרְכָּרוֹת v. snelle loopers, snelle kemelen.
* כַּרְמֶל m. een gebouden akker, een groene ayer, *Carmel*, een naam van een berg, of stadt.
כַּרְמִיל m. purper couleur.
כַּרְמְלִי een Carmeliter.
* כִּרְסֵם ondergraven.
* כַּרְפַּס m. groen.

ל

לא

לֹא * } niet, neen.
לוֹא }
הֲלֹא is 't niet.

לאב

כְּשָׁפִים m. toveryen.
* כָּשַׁר recht en wel zyn.
כֶּשֶׁר m. recht.
כְּשֹׁרוֹן m. rechtheit, billykheit.
כִּישׁוֹר m. een spille des wiels.
כּוֹשָׁרוֹת v. boejens.
* כָּתַב schryven, opschryven, aanschryven, uitschryven, voorschryven, overschryven, beschryven.
מִכְתָּב m. geschrift.
כְּתֹבֶת v. schryvinge.
* כֹּתֶל m. een muur, een wandt.
* כֶּתֶם m. fyn gout.
נִכְתָּם vergult, bevlekt, getekent.
מִכְתָּם een gouden kleinoot.
* כתן
כְּתֹנֶת v. een rok, een hemd.
* כָּתֵף v. de schouder, de zyde, het schouder-blat, een oever.
* כָּתַר omcingelen, verwachten.
כֶּתֶר m. een kroon.
כֹּתֶרֶת v. een krans.
* כָּתַשׁ in stukken stoten, vermorselen.
מַכְתֵּשׁ m. een mortier, holte, een holle plaats.
* כָּתַת stoten, in stukken stoten.
כָּתִית m. het geene gestoten is.
מַכָּתָה v. stotinge.

לאב *

תַּלְאוּבוֹת v. droog, droogten, dorſtig na water.

לָאָה * moede zyn, moede worden, vermoeit worden, verdrietig zyn, kwalyk neemen.

תְּלָאָה v. vermoejinge, arbeit.

לָאַט * omwinden, inwinden, overdekken.

בַּלָּאט heimelyk, allengskens, (eenige nemen dit van het grondwoord לוט)

לאך *

מַלְאָךְ m. een Engel, een bode, een afgezante, een ambaſſadeur.

מַלְאָכוּת v. een afzendinge, een boodſchap.

מְלָאכָה v. een werk, een konſt, een bedieninge.

לבא *

לָבִיא m. een wreede leeuw.

לְבִיָּא v. een leeuwinne.

לֵבָב * } m. het herte, het gemoet, het midden, hertelyk.
לֵב }

לְבָבוֹת v. herten, koekskens die het hert verſterken.

נִלְבַּב hertig, verſtandig van herten worden.

לִבֵּב het herte ſtelen, het herte benemen, koekskens bakken.

לבט * beroeren, beroert worden, geſlagen worden, t'zamen vallen.

לבן * wit zyn, wit maaken, wit worden.

לָבָן } m. wit, witheit, het
לְבָנָה v } witte.

לִבְנָה v. een wit gebakken ſteen, een tichelſteen, een ſteene vloer.

לִבֵּן ſteenen maaken.

לְבָנָה v. de maane.

לְבוֹנָה v. wierook.

לִבְנָה v. een witte popelierboom.

לְבָנוֹן m. *Libanon*, een naam van een berg.

מַלְבֵּן m. een ſteen-oven.

לָבַשׁ * bekleeden, kleederen aan trekken, kleederen aan doen, zich kleeden.

לְבוּשׁ } m een kleedt.
מַלְבּוּשׁ }

תַּלְבֹּשֶׁת v. kledinge.

לַהַב * m. } vlamme, blinkende,
לְהָבָה v. } ſweert, een lemmer, (eenige brengen hier onder het woord שַׁלְהֶבֶת, doch wy zullen het plaatſen onder de meer als drie geletterde achter de ש en daar over dit woord handelen)

groote viſch ; genaamt *Liviathan.*

לֵוִי *Levi*, een Levyt.

* לוּז weggaan, aftreden.

נָלוּז m. verkeert.

לוּז m. een hazelaar, een hazenoot.

לְוּזוּת v. verkeertheit.

* לוּחַ v. een tafereel.

לַח m. groen, friſch, vochtig.

* לוּט bedekken, inwinden, omwinden, verbergen.

לָט m. verberginge, heimelyk, allenskens.

לְטִים m. beſweringen.

לוֹט m. myerte, maſtik.

* לול

לוּלִים m wendeltrappen.

לְלָאוֹת v. ſtrik-litskens.

* לוּן vernachten, murmureeren.

לָן m. vernachtende.

מָלוֹן m. een herberge.

מְלוֹנָה v. een hutteken.

תְּלוּנָה v. murmuratie.

* לוּעַ opſlokken, opgeſlokt worden.

לוּעַ m. de keele.

עִלַּע opſlokken, likken, opzuipen, (eenige neemen het woord עִלַּע voor een grondwoord op zich zel-

* לַהַג m. lezinge, ſtuderinge.

* לאה moede zyn.

הִתְלַהְלֵהַ razen, zot zyn.

* לָהַט branden, vlammen van zich geven, vlammig maken, aanſteken.

לַהַט m. een vlamme, een lemmer, een vlammig lemmer.

לַהֲטִים m. beſweringen.

* להם vleyen, ſmeeken, geſloten worden.

* להק

לַהֲקָה v. een vergaderinge.

* לוּ } och, och dat, ey lieve,
לוּא } miſſchien, indien.

וָלוּא en of.

לוּלֵי } ten zy.
לוּלֵא }

לוֹ m. tot hem, aan hem, voor hem.

לָהּ v. tot haar, aan haar, voor haar.

* לוֹג m. *logh*, een mate van natte waren.

* לָוָה lenen, van een ander lenen, aanhangen, zich byvoegen, vervoegen, bygevoegd worden, te leen geven.

לְוָיָה v. een toevoeginge.

לְוָיוֹת v. byvoegſelen.

לִוְיָתָן byvoeginge, rouwe, een

לְטָאָה v. een eegdiſſe.
* לָטַשׁ ſcherpen, ſlypen.
* לַיִל } m. de nacht.
לַיְלָה }
לִילִית v. een nachtvogel.
* לַיִשׁ m. een oude leeuw.
* לָכַד vangen, innemen, onder brengen, aangehouden worden, t'zamen vriezen.
לֶכֶד m. een vangſt.
מַלְכֹּדֶת v. een val.
* לָמַד leeren, by zich zelve leeren, een ander leeren.
לָמֵד } m. geleert, onderwe-
לָמוּד } zen, gewennet.
מְלֻמָּד m. geleert, geleertheit.
תַּלְמִיד m. leerling, een diſcipel.
מַלְמָד m. een prikkel.
* לעב
הִלְעִיב beſpotten.
* לָעַג
לָעַג m. beſpotter.
לַעַג m beſpottinge.
* לעז
לֹעֵז m. een vreemde tale, een ſtamelaar, die een vreemde tale ſpreekt.
* לעט
הִלְעִיט te proeven geven.
* לען
לַעֲנָה v. alſſem.
* לפד

zelven, en dat wel niet zonder reeden)
* לוּץ beſpotten, belachen.
לֵץ } m. een beſpotter.
לוֹצֵץ }
לָצוֹן m. beſpottinge.
מְלִיץ m. beſpotter, vertaaler, een taalman, orateur.
מְלִיצָה v. een uitlegginge, konſtige reden, welvloejende worden.
* לוּשׁ kneden.
* לָז } g. deze.
הַלָּז }
* לחה
לְחִי v. een kinnebak.
לְחָיַיִם de kinnebakken.
* לָחַךְ likken, aflikken.
* לָחַם eeten, vechten, ſtryden, beſtryden, oorlogen.
לֶחֶם m. broot, ſpyſe.
לְחוֹם m. ſpyſe, vleeſch.
לָחֶם m. beſtryden.
מִלְחָמָה } v. oorlog, ſtrydt.
מִלְחֶמֶת }
* לָחַץ drukken, verdrukken, onderdrukken.
לַחַץ m. verdrukkinge.
* לָחַשׁ mompelen, beſweeren.
לַחַשׁ m. mompelinge, zachte reden, beſweringe.
לְחָשִׁים m. oorringen.
* למא

misbruiken.

לָשׁוֹן g. de tonge, een taal, een ſpraake.

לתח*

מַלְתָּחָה v. kleder-huis, kleder-kamer.

* לֶתֶךְ m. een halve Chomer, een naam van een mate *Letech*.

* לתע vermaalt worden.

מַלְתָּעוֹת v. bak-tanden.

De meer als drie geletterde.

* לַהְלַהּ

מִתְלַהְלֵהַּ zich als razende, of zot houden.

מ

מא

* מְאֹד zeer, zeer krachtig, krachtig.

* מֵאָה g. hondert.

מָאתַיִם twee hondert.

מֵאוֹת honderden.

מאם*

מְאוּם
מְאוּמָה } iets.

* מֵאֵן weigeren, niet willen.

מֵאֵן m. weigerende.

* מָאַם

לַפִּיד m. een lampe, een toortſe.

* לָפַת vatten, omgrypen, zich omwenden.

* לצר

מְלַצֵּר m. bezorger, keuken-meeſter.

* לָקַח nemen, wegnemen, opnemen, aannemen, haalen, ontvangen.

לֶקַח m. tucht, leeringe.

מַלְקוֹחַ m. een vangſt, de keele.

מְלָקְחַיִם m. tangen.

מִקַּח m. neeminge.

מַקָּחוֹת v. waren, goederen.

לַקַּחַת v vervangen, bevangende, vervattende.

* לָקַט verzamelen.

לֶקֶט m. verzamelingen.

יַלְקוּט m. een herders taſſche.

* לָקַק lekken.

יֶלֶק m. een ſprinkhaan.

* לָקַשׁ naleezen, druiven leezen, laate vruchten verzamelen.

לֶקֶשׁ m na-hooy, na-vrucht.

מַלְקוֹשׁ m ſpade regen.

* לֶשַׁד m. vochtigheit.

* לשך

לִשְׁכָּה v. een kamer.

* לֶשֶׁם m. een eedel geſteente.

* לשן

לוּשַׁן achterklappen, de tonge

verhaaſtet worden.
מָהִיר m. haaſtig, vaardig.
מַהַר m. haaſtig, ſchielyk,
מְהֵרָה v. ſpoedig, haaſtelyk.
מֹהַר m. BRUITSCHAT.
מוֹ* (is eigentlyk geen grontwoord, maar word gebruikt voor een ſtopſillabe om de dienſtbaare letteren ב, כ, ל daar aan te hechten, om dat geen enkelde letter op zich zelf ſtaande kan voor koomen.)
בְּמוֹ in, כְּמוֹ als, gelyk לָמוֹ tot haar lieden, aan haar lieden, voor haar lieden.
מוּג* ſmelten, ſoldeeren, geſmolten worden, geſoldeert worden.
מוֹג ſmelten, doen ſmelten.
מוֹחַ* m het merg, het vet.
מֹחִים m. merg hebbende, vette.
מְמֻחָאִים
מוֹט* wankelen, afwyken, beweegen, beweegt worden.
מוֹט m. beweginge, een hantboom, een ſtang, een jok, de bant des joks.
מוּךְ* dun zyn, dun worden, arm zyn, arm worden.
מוּל* beſnyden, beſnede worden.

מָאַס* verachten, verwerpen.
מָאַר*
מַמְאִיר ſmarten aan doen.
מַמְאֶרֶת v. pyn aandoende; ſtekende.
מֶגֶד* m. koſtelyk, koſtelyke dinge.
מִגְדָּנוֹת v. zoete vruchte, koſtelyke vruchten.
מַגָּל* m. een zikkel, een zeine.
מָגַן* overgeven, overleveren.
מָגֵנָּה v. overgevinge.
מָגַר* nederſtoten, nederwerpen.
מָדַד* meten, afmeten.
מַד m. een mate, een kleedt.
מִדָּה v. een mate, afmetinge, tribuit.
מָדוֹן m. mate.
מְמַדִּים m. maten.
מָדַן*
מְדִינָה v. een landtſchap, een provincie.
מָה* wat, welke, hoe dikwils.
לָמָּה waarom.
כַּמָּה hoe veel, hoe lang.
עַד־כַּמָּה hoe dikwils.
עַל־מָה waarom.
מָהַל*
מָהוּל m. gemengt.
מָהַר* haaſten, ſpoeden, begiftigen, Bruitſchat geven,

handen.
מְחִי m. ſmytinge.
מְחִי־קֶבֶל een muurbreker.
* מָחַץ breken, ſlaan, doorwonden, indopen.
מַחַץ m. breuke.
* מָחַק affcheuren, affnyden.
* מָחָר m. morgen, hier na.
מְחִיר m. de prys, de waardy.
* מטט
נָמוֹט wankelen, beweegt worden.
* מטל
מָטִיל m. een ſtaak, een hantboom.
* מָטָר m regen.
הִמְטִיר doen regenen, laaten regenen, regen geven.
* מִי wie.
בְּשֶׁלְמִי om wien.
* מַיִם } m. water, de wateren.
מֵי }
* מִין m een ſoorte, een aard.
* מִיץ m. drukkinge.
מֵץ m. een drukker, verdrukker.
* מִיק vergaan.
* מִיר veranderen, verwiſſelen, doen verwiſſelen.
תְּמוּרָה v. verwiſſelinge.
* מָכַךְ dun worden, arm worden.
* מָכַר verkopen, overgeven.
מֹכֵר

מוֹלֵל affnyden, uitſnyden, uitroejen.
מוּלוֹת v. beſnydingen.
מוּל voor, teegen, teegen over.
* מוּם } m. een gebrek, een letſel, gebrekkelyk.
מאוּם }
* מוֹן
תְּמוּנָה v. een beelt, een gelykeniſſe.
* מוֹץ m. kaf.
* מוֹר m myrrhe.
* מוּשׁ weggaan, weg doen, weg nemen, weg genomen worden, taſten, voelen, doen taſten.
* מוּת ſterven.
מֵת m. een dood, een lyk, een geſtorven.
מָוֶת m. de doodt.
מְמוֹתִים m veel dooden.
תְּמוּתָה v. doodinge.
* מֶזֶג m. vermenginge.
* מָזֶה m. uitgemergelt, verteert.
* מֶזַח } m. ſterkte, kracht, een
מֵזַח } gordel.
* מזר
מַזָּרִים m. } planeeten, heemelſche tekenen.
מַזָּרוֹת v. }
* מָחָה uitwiſſchen, uitveegen, afveegen, uitdelgen.
מָחָא ſlaan, kloppen met de

מְכֹר m. verkoopinge, dat te koop is, de prys der verkopinge.
מְכוֹרָה v. een koophandel.
מְכֹרוֹת v. verbinteniſſe.
מִמְכָּר m. } verkoopinge.
מִמְכֶּרֶת v. }
מְכוֹרוֹת v. wooningen, ſweerden.
מָלֵא* opvullen, vol zyn, vervult worden.
מְמַלֵּא m. vol.
מְלֵאָה v. vol, volheit.
מְלֹא, מְלוֹ m. volheit, menigte.
מְלוֹא m. vaſtigheit, ſchanskorf, de plaats *Millo*.
מְלֵאת v. vervullinge.
מֶלַח* m. zout, gezouten.
נִמְלַח verdwynen, verſmelten, verteert worden.
מַלּוּחַ m. zout kruit.
מְלֵחָה v. zoutigheit.
מְלָחִים m oude verſletene klederen.
מַלָּחִים m. zee-ſchippers.
מָלַט* verloſſen, ontkomen, bevryden, verloſt worden, bevryt worden, baren, van een kindt verloſt worden.
מֶלֶט m. leem, cement.
מָלַךְ regeren.
מֶלֶךְ m. een koning.
מַלְכָּה v. een koninginne.

מְלוּכָה } v. koningryk.
מַלְכוּת }
נִמְלַךְ raadſlaan.
מֹלֶךְ den afgodt *Molech*.
מָלַל* ſpreken, zeggen.
מִלָּה v. een woort.
מִלִּים m. } woorden, reedenen.
מִלִּין v. }
מְלִילוֹת v. ayren.
מִלִּיז*
נִמְלַץ zoet zyn.
מָלַק* ſcheuren, met de naagels deelen, ſplyten.
מִן* } van, uit, voor, meer
מִנֵּי } dan, om.
מָנָה* tellen, rekenen.
מִנָּה bereiden, voorbereyden, ſtellen, iemant in een ampt ſtellen.
מָנֶה m. een pondt.
מָנָה v. geſtelde, een gedeelte, een portie.
מִנִּים m beurten.
מָן m. toeberyde ſpyze, het *Manna*.
מִמְנִים m. overſtens.
מנח*
מִנְחָה v. een geſchenk, een ſpysoffer.
מנך*
מְנִיכָה v. een halsband.
מנן*
מְנִים m. ſnaren van een muſicaal

caal inſtrument.

* מָנַע beletten, verbieden, verhinderen, tegen houden.

* מנר

מָנוֹר m. een weefboom.

* מסה doen ſmelten, diſſolveren.

* מָסַךְ mengen, inſchenken.

מֶסֶךְ m. menginge.

מִמְסָךְ m. gemengde drankoffer, gemengde wyn.

* מסס gediſſolveert worden, geſmolten worden.

תֶּמֶס m. verſmeltinge.

מָס m. verſmolten.

מַס m. tribuit, cyns.

* מָסַר overleveren.

* מָעַד wankelen.

* מעה

מֵעִים m. ingewant.

מְעוֹת v. kleine ſteentjes.

* מָעַט verminderen, minder zyn, minder worden, weinig zyn, klein zyn.

מְעַט weinig, klein, weinigheit, lichtelyk.

* מָעַךְ drukken, inſteken.

* מָעַל overtreden, zondigen, valſchelyk handelen.

מָעַל m overtredinge.

מְעִיל m een mantel, een rok.

* מען

לְמַעַן om; op dat, om diens willen.

* מָצָא vinden, achterhaalen, gevonde worden, bevonden worden, doen vinden, zich laaten vinden, genoeg zyn.

* מָצַד m. } een kaſteel, een burg,
מְצוּדָה v. } een veſting.

* מָצָה uitzuigen, uitparſſen.

* מֵצַח g. het voorhooft.

מִצְחָה v. cieraat des voorhoofts.

* מָצַץ uitparſſen.

מַצָּה v ongezuurd brood.

* מַקַל m. een ſtok, een ſtaf, een roede.

* מָקַק uitmergelen, verteren, kwynen.

מַק m. de teringe.

* מַר m een druppel.

* מרא zich verheffen.

מְרִיא m. vet, gemeſt.

* מֶרְכָּב m. een dorſch wagen.

* מָרַד rebelleren.

מֶרֶד m. } rebellie, hartnekkigheit.
מַרְדוּת v. }

* מָרָה rebelleren, verbitteren, veranderen, wederſpannig zyn.

מְרִי m. rebellie, wederſpannig.

מָרָתַיִם v. rebellien; *Merathajim*, een naam van een plaats.

מוֹרֶה

מוֹרָה m. een ſcheermes.
מָרַח * vermorſelen, ſtoten.
מְרוֹחַ m. die gebroken is.
מָרַט * uitplukken, de haairen uittrekken, kaal maaken, glad maaken, afveegen.
מָרַן * ſterk, geweldig zyn.
מָרַק * glad maaken, afveegen.
מָרָק m. vleeſch-ſoppe.
מְרוּקִים m. zuiveringe.
תַּמְרוּק m. zuiveringe, een roskam.
מָרַר * bitter zyn, bitter worden.
מַר m. bitter, bitterheit.
מָמֵר m. } bitterheit.
מְרִירוּת v. }
תַּמְרוּרִים m. bitterheden, bittere dingen.
מְרֹרָה v. galle.
מָרִירִי m. bitter, verbittert.
מָשָׁה * uittrekken.
מֶשִׁי m. zyde.
מָשַׁח * zalven.
מָשִׁיחַ m. Gezalfde, *Meſſias*.
מִשְׁחָה v. zalvinge.
מִמְשָׁח m. zalvinge, gezalft.
מָשׁוּחַ m. geſchildert.
מָשַׁךְ * trekken, uittrekken, voorttrekken.
מֶשֶׁךְ m. trekkinge, voorttrekkinge.

מָשַׁל * regeren, heerſchen, heerſchappy voeren, by gelykeniſſe ſpreken, gelykeniſſe gebruiken, vergelyken, vergeleeken worden, gelyk worden, laaten regeeren, tot een regent ſtellen, vergelyken.
מְמַשֵּׁל een maaker van gelykeniſſe.
מָשָׁל m gelykeniſſe, een gemeen ſpreekwoort, een ſpreuke.
מֶמְשָׁל m. }
מֶמְשָׁלָה v. } een heerſchappy.
מֶמְשֶׁלֶת v. }
מָשָׁק * m. een huis bezorgen.
מִמְשָׁק m een verlaatene plaats.
מָשַׁשׁ * taſten, aantaſten, omtaſten, voelen.
מֶתֶג * m. een toom.
מִתָּה *
מִתִּים m. menſchen, volk.
מָתַח * uitſtrekken.
אַמְתַּחַת v. een zak.
מָתַי * wanneer.
עַד־מָתַי tot wanneer, hoe lang.
מָתַן *
מָתְנַיִם m. de lendenen.
מָתַק * zoet zyn, zoet worden, zoet maaken.
מָתוֹק m. zoet.

מָתֹק m. zoetigheit.
מַמְתַּקִּים m. zoetigheden.

De meer als drie geletterde.

* מַהְמֵהַּ toeven, vertoeven.

נ

נא נב

* נָא ey lieve, ik bidde, nu, rouw, half gezoden.
אָנָּא } ik bidde.
אָנָּה }
* נאד m. een fleſſche.
* נָאַם zeggen, ſpreken.
* נָאַף overſpel bedryven, boeleeren.
נֹאֵף m. } overſpeelder.
מְנָאֵף m. }
מְנָאֶפֶת v. }
נַאֲפוּפִים m. overſpelen.
* נָאַץ verachten, verſmaaden, tergen, verfoejen, tot toorne verwekken.
נְאָצָה v. ſmaatheit, verfoejinge.
* נָאַק zuchten, kermen.
נְאָקָה v. een zucht, een geſchry.
* נָאַר verfoejen.
* נָבָא propheteren.

נָבִיא m. een propheet.
נְבִיאָה v. propheteſſe.
נְבוּאָה v. prophetie.
* נבב
נָבוּב hol.
* נָבַח blaffen, baſſen.
* נָבַט aanzien, aanſchouwen.
מַבָּט m. verwachtinge.
* נָבֵל vallen, vervallen, afvallen, verwelken, zot worden, verachten, ſmaatheit aandoen.
מַבּוּל m. zondtvloet.
נָבָל m. een zot, een boef, een dwaas.
נְבָלָה v. zotheit, een boos ſtuk, een boeveſtuk.
נֵבֶל m. een fleſſche, een kanne, een muſicaal inſtrument, een harpe, een zakpyp, een pandoor.
נְבֵלָה v. een dood lichaam.
* נָבַע uitbortelen.
מַבּוּעַ m. fontein-ader, ſpringader.
* נֶגֶב m. het zuiden.
* נגד verkondigen, vertellen, aanzeggen, te kennen geven, bootſchappen, verklaaren.
נָגִיד m. een voorganger, een leidsman, een vorſt, een opperhooft.

eiſſchen, afparſſen, ſcherp inmaanen.

נוֹגֵשׂ m. een ſcherpe eiſſcher, een maaner.

* נֵד m. een hoop.

* נָדַב goetwilliglyk geeven, vrywillige giften geven, uit mildadigheit geven.

נְדָבָה v. vrywillige gelofte doen, vrywillige offerhande, vrywilliglyk, mildadigheit.

נָדִיב m. een mildadige, een prince, liberaal, mild, een edelman.

* נָדַד vlieden, verjagen, herwaarts en dewaarts lopen, omdoolen.

נְדֻדִים m. omſwervinge.

* נָדָה verre van zich doen, uitwerpen.

נִדָּה v. afzonderinge, ſcheidinge, onrynigheit, dat om onrynigheit moet geſcheiden of afgezondert worden, een vrouwe die haar onrynigheit heeft.

נֵדֶה m. hoere-loon, gave.

נְדָנִים m. loningen.

* נָדַח dryven, wegdryven, van zich dryven, verdryven, uitdryven.

נֶגֶד voor, tegen over, in het gezichte, verre af.

* נָגַהּ blinken.

נֹגַהּ v. glants.

* נָגַח met de hoornen ſtoten.

נָגָח m. ſtotig.

* נגל

מַגָּל m. een ſikkel, een ſeine, (eenige nemen מַגָּל voor het grondwoord zelver)

* נָגַן op inſtrumenten ſpelen.

נְגִינָה } v. inſtrumentaal muſyk,
מַנְגִּינָה } ſnaaren ſpel, muſicaal ſpel.

* נָגַע roeren, aanroeren, aanraaken, beryken, aankomen, aanvoegen, plagen, kwetſen, ſlaan.

נֶגַע m. plage, kwetſinge, een ſoort van melaatsheit.

* נָגַף ſlaan, ſtoten, aanſtoten, geſlagen worden, gekweſt worden.

נֶגֶף m } een plage.
מַגֵּפָה v. }

* נָגַר vloejen, afvloejen, uitgieten, uitgegoten worden.

נָגָר m. vloet, nagebuur.

* נָגַשׁ naderen, bykomen, doen komen, brengen, offeren.

* נָגַשׁ ſchult eiſſchen, tribuit

נִיב m. } vrucht.
תְּנוּבָה v. }
* נוד klagen, beklagen, omzwerven, omdolen, medelyden hebben, doen dwalen, herwaarts en derwaarts dryven, omgedreven worden.
נוֹד m. omzwervinge, het landſchap *Nod*.
מָנוֹד m. }
נִיד m. } beweginge.
נִידָה v. }
נָד m. omzwervende.
* נָוָה woonen, inwoonen.
נָוָה v. wooninge, inwoonſter
נָוֶה m. een woonplaatſe, een ſchaaps-koye, een weide.
נָוִים m. }
נָוֹת v } ſchaaps koyen.
נְאוֹת v. }
* נוּחַ ruſten, zich geruſt houden, ſtille zyn.
נוֹחַ m. } ruſte.
נַחַת v. }
מָנוֹחַ m. } ruſte, ruſtplaatſe
מְנוּחָה v. }
נִיחוֹחַ m. een aangenaam ding.
* נוּט wankelen.
* נוּם ſluimeren.

נוּמָה

* מַדוּחִים m. dryvingen.
* נדן
נְדָנָה v. een ſchede.
* נָדַח verdryven, verſtrojen.
* נָדַר een belofte doen.
נֶדֶר m. een gelofte.
* נָהַג leiden, afleiden, regeeren.
מִנְהָג m het dryven, leidinge.
* נָהָה treuren.
נְהִי } m. weeklage.
נַהַי }
נְהָיָה klagelyk.
* נָהַל leiden, zachtjens leiden, zachtjens gaan.
* נָהַם brommen, zuchten, brieſſchen als een leeuw.
נַהַם m. brieſchinge.
נַהֲמָה v. geruiſche.
* נָהַק rucchelen als een ezel.
* נָהַר vloejen, ſaamen vloejen, toevloejen, t'ſamen vloejen der menſchen.
נָהָר m. een rivier.
נְהָרָה v. glants.
מִנְהָרוֹת v ſpelonken.
* נוּא breken, verbreken, te niete maken.
תְּנוּאָה v. verbrekinge.
* נוּב vruchte voortbrengen, voortkomen, ſpreken.
נוֹבֵב welſprekent maken, welſprekent zyn.

worden, aanſprengen.
* נָזַל vloejen, voortvloejen, uitvloejen, druppen.
מַזָּלוֹת v. planeten.
* נֶזֶם m een oorring, een neusring, cierſel des voorhoofts.
* נֶזֶק ſchaade, nadeel.
* נָזַר afkeren, te rugge keren achterwaarts keren, zich afzonderen van iets uit beloften.
נָזִיר m. een afgezonderde, een *Nazireër*.
נֵזֶר m. de ſtaat van een *Nazireër*, de krans van het hair, een kroone.
מְנַזְּרִים m. gekroonde.
מַזָּרוֹת v. planeten.
* נָחָה leiden, geleiden.
* נָחַל bezitten, doen bezitten, te bezitten geven, uitdeilen.
נַחֲלָה v. een bezittinge.
נַחַל m. een rivier, een waterbeek, een valley.
נְחִילוֹת v. een liedt *Nechiloth*, een muſicaal inſtrument.
* נָחַם een ander vertrooften, zich zelven vertrooften, vertroofting ontvangen berouw hebben.
נֹחַם m. berouw.

נָחָמָה

נוּמָה } v. ſluimeringe.
תְּנוּמָה }
* נוּם vlieden, wegvlieden.
מָנוֹס m. } vlucht, uitvlucht;
מְנוֹסָה v. } toevlucht.
* נוּעַ beweegt worden, wankelen, omſwerven, bewegen.
נָע m. ſwervende.
מְנַעֲנְעִים m ſchellen, bellen.
* נוּף bewegen, beweegt worden, druppen.
נָפָה v. beweginge, een zeve, een teems, een contreye.
תְּנוּפָה v. beweginge, beweegde offerhande.
נֹפֶת v. druppinge, honigraat.
נוֹף m. } een contreye.
נָפֶת v. }
* נוּץ bloejen.
נֵצָה v. een blom.
נְצָנִים m. bloemen, bloejende.
נִיצוּץ v. een vonk.
* נוּר
נִיר ploegen, de ſtaat der regeringe, een braak lant.
נֵר een lampe, een lanteerne.
מְנוֹרָה v. een kandelaar.
* נוּר kooken.
נָזִיר m. een kookſel, lepelkoſt.
* נָזָה beſprengen, beſprengt

נֶחָמָה v. vertroostinge.
נֶחָמִים } m. vertroostingen.
תַּנְחוּמִים }
* נחץ
נָחוּץ m. haastig, spoedig.
* נַחַר m. } het snuiven der neus-
נַחֲרָה v. } gaten.
נְחִירִים m. de neusgaten.
* נָחַשׁ waarzeggen door eenige tekenen, beproeven.
נַחַשׁ m. waarzegginge, toverye, raadsele, geraadinge.
נְחֹשֶׁת g. koper, koper-roest.
נְחֹשְׁתַּיִם kopere boejens.
נָחוּשׁ } m. koper werk, dat van
נְחֹשֶׁתָן } koper is, staal.
נָחָשׁ m. een slange, een serpent.
* נָחַת nedergaan, nederdaalen, doen nedergaan, nederdrukken.
נַחַת m. nedergang.
נְחִתִים m. afgekomene.
* נָטָה buigen, uitstrekken, uitspannen, afkeren, afwenden, wyken, neigen.
מִטָּה v. een bedde, een bare.
מֵטֶה m. verkeertheit.
מַטֶּה g. een roede, een staf, een stok, een stamme.
מַטָּה onder, beneden.

* נָטַל heffen, opheffen, opleggen, werpen.
מַטָּל m. een last.
נְטִילִים m. last-dragers.
* נָטַע planten.
נֶטַע } m. een plante.
מַטַּע }
* נָטַף druppen, propheteren.
נָטָף m. een druppel, balsem, myrrhe.
נְטָפוֹת v. balsem doosjens.
* נָטַר bewaren, hoeden.
מַטָּרָה } v. een bewaringe, een
מַטָּרָא } gevangenisse, het doelwit.
* נָטַשׁ verlaten, gaan laten, toe laten, zich uitbreiden, verspreiden.
נְטִישׁוֹת v. wynranken, afgesneden ranken des wyngaarts, spitsen der muuren.
* נִין voortteelen.
נִין } m. een kint, een zone.
מָנוֹן }
* ניק zogen, een kindt zogen.
* נֵכֶד m. een kinds-kind, nakomelingen.
* נכה slaan, inslaan, treffen, geslagen worden, gekweest worden.
נָכֶה m. geslagen.
נְכִים m. scheve beenen hebben.

מַכָּה

נְכֹאת m. ſpeceryen.
* נלה volbrengen.
כְּנָלָה m. voltrekkinge.
* נָמַל beſnyden, afgeſneeden worden.
נְמָלָה v. een mier.
* נָמֵר m. een luipaard.
* נָסַג verleggen, wegnemen.
* נָסָה opheffen, verzoeken, beproeven.
מַסָּה v. verzoekinge, beproevinge.
* נָסַח uitſcheuren, uitplukken, aftrekken, verrukken.
מַסָּח m. uitſcheuringe.
* נָסַךְ gieten, uitgieten, zalven, bedekken, gezalft worden, heerſchen.
נֶסֶךְ m. een drank-offer, een dekſel, uitgietinge.
מַמֵּכָה m. een drank-offer.
נְסִיכִים m. vorſten.
מַסֵּכָה v. gietinge, een dekſel, een gegoten beelt.
מַסֶּכֶת v. een weef-boom.
* נסן
נִיסָן m. de maant maart.
* נָסַס een baniere oprechten.
* נוֹסֵס een vaandrager.
נֵס m. eèn baniere, een zeil, een vaandel, een ſtang, een hooge krygs-ſtok, een teken, een wonder-

מַכָּה v. een ſlag, een plage.
* נֹכַח voor in het gezichte, tegen over.
נְכֹחַ m. } recht, oprecht, recht-
נְכֹחָה v. } heit, billikheit.
* נָכַר liſtelyk handelen, iets liſtiglyk aanleggen, zich liſtelyke gedachte maaken, liſtige voornemen hebben.
נֵכֶל m. een liſtige aanſlag.
נוֹכֵל m. een bedrieger.
* נכם
נְכָסִים m. goederen, rykdommen.
* נָכַר bekennen, vervreemden, zich bekent maaken, zich vreemd houden, overgeven, bekent zyn, zich veinzen een ander te zyn, kenniſſe met iemant hebben.
נֵכָר m. }
נָכְרִי m. } vreemd.
נָכְרִיָּה v. }
נֵכֶר m. iets vreemds, dat vreemd is.
נֵכֶר m. vervreemdinge.
מַכָּר m. een kenniſſe, een bekende.
הַכָּרָה v. aanſchouwinge, gelaat.
* נָכַת ſchatten, een plaatze daar men ſchatten bewaart.

uitschuddinge.

נְעוּרִים m. / נְעוּרוֹת v. } jonkheit, de jeugt.

נְעֹרֶת v. werk van vlas.

* נָפַח blazen, uitblazen, opblazen, doorblazen, doorwaajen.

מַפַּח m. uitblazinge.

מַפֻּחַ m. een blaasbalk.

* נֹפֶךְ m een smaragd, een edel gesteente.

* נָפַל vallen, afvallen, toevallen, invallen, aanvallen, op iemant vallen, vallen laate, neder vallen, voor iemant neder vallen, een voetval doen.

נֵפֶל m een misdracht.

מַפָּל m. kaf, 't gene van iets afvalt, het ondeugende dat men weg werpt.

מַפָּלָה v. een dood lichaam, een val.

נָפִילִים reuzen.

* נָפַץ verstroojen, verstrooit worden.

נֵפֶץ / מַפָּץ } m. verstroojinge.

מַפָּץ m. een krygs-hamer.

* נֶפֶשׁ g. de ziele, de adem, het leven, het dierlyke, de circulaatsie des bloets, het gemoet, het lichaam, een derteken.

* נָסַע vertrekken, verryzen, vervoert worden, verplaast worden, uittrekken.

סִיעָה v. een reize.

מַסָּע m een reize, een pyl.

* נָסַק opklimmen.

* נָעַל sluiten, toesluiten, grendelen, schoenen aantrekken.

נַעַל v. / מִנְעָל m. } een schoen, een hantschoen.

מַנְעוּל m. een slot, een grendel.

* נָעַם zoet zyn, lieffelyk zyn, aangenaam zyn.

נֹעַם m. zoetigheit, lieffelykheit.

נָעִים m zoet, aangenaam, lieffelyk.

נְעִמָנִים / מַנְעַמִּים } m. lieffelyke dingen.

* נעץ

נְעָצוֹצִים doorenhagen.

* נָעַר uitschudden, uitgeschuddet worden, rucchelen als de ezels.

נַעַר m. een jong kint, een jongeling, een dienaar, jong kint in het verstant, jong vee.

נַעֲרָה v. een jonge dochter.

נְעַר m. kintsheit, jonkheit,

* נָצַר bewaren, behoeden, beleegeren.
נוֹצֵר bewaarder, hoeder.
נֵצֶר m. een ſpruitken.
נוֹצְרִים wachters.
נְצוּרָה v. verwoeſtet, een belegerde plaats.
נְצוּרִים m. doode beender huizen, knekel huis.
* נָקַב doorboren, vloeken, lasteren, uitdrukkelyk noemen, duidelyke bynaam, uitgedrukt worden.
נְקָבִים m. fluiten, pypen.
נְקֵבָה v. dat vrouwelyk is, een wyfken.
מַקֶּבֶת v. doorbooringe, uitholling, een hamer, een moker.
* נָקַד
נְקֻדָּה v. een ſlipken.
נָקוֹד m. geſprinkeld.
נֹקֵד m. een ſchaapherder, een veeherder.
נְקֻדִּים beſchimmelt, ſchimmel ſlipkens, beſchimmelt broot.
* נָקָה zuiver zyn, onſchuldig zyn, rein zyn, onſchuldig verklaart worden, zuiver en onſchuldig geſproken worden, gezuivert worden.

een dood lichaam.
נָפַשׁ adem ſcheppen.
* נֵץ m. een grypvogel, ſperwer.
* נָצַב geveſt, hecht, een ſteel.
נָצִיב m. een pilaar, garnizoen, een proviand meeſter.
* נָצָה vliegen, wegvliegen, twisten, kyven, verwoesten, verwoeſtet worden, gekyf maaken.
נֹצָה v. een pluime, een veder.
מְצָה
מְצוּת } v. kyvagie, gekyf, twiſt.
* נָצַח overwinnen, eenig gebiet hebben, dryven, aandryven, een overſte zyn.
מְנַצֵּחַ m. een overſte, een voorzanger, een zangmeester.
מְנַצְּחִים overſten, aandryvers.
נֶצַח m. een lange tyt, eeuwigheit, kracht.
* נָצַל ontkomen, verloſt zyn, verloſt worden, bevryden, redden, uit perykel trekken, uittrekken, roven, beroven.
הַצָּלָה v. verloſſinge.
* נָצַץ glinſteren, flikkeren.
נִיצוֹץ m. een vonk.

נָשִׂיא m een vorſt, een prins.
נְשִׂיאִים vorſten, wolken, dampen.
נְשֻׁאת v. een geſchenk.
שְׂיא m. hoogheit.
שְׂאֵת v. hoogheit, vergevinge, een geſwel.
מַשָּׂא m. een laſt, opheffinge, een prophetie.
מַשָּׂאָה v. een geſchenke, een gerecht des tafels, een collecte, een brandt.
מַשָּׂא m. aanneminge.
מַשָּׂאת v. laſt, geſchenk, brand.
נָשָׂא een getal op nemen.
נשא * bedriegen, verleiden, misleiden.
מַשָּׂאוֹן m. bedrog.
נָשַׁב * doorblazen, uitblazen, weg blazen, door wajen.
נשג * aanraken, aanroeren, beryken, achterhaalen.
שִׂיג m. navolginge.
נָשָׁה * vergeten, op woeker geven, een ander lenen, weder eiſchen, inmaanen, hard inmaanen, doen vergeten, vergeten worden
נָשֶׁה m. geleent, verrukt.
נֹשֶׁה m. } m. een crediteur, een
נֹשָׁא v. } inmaander, een aandryver.
מַשָּׁא

נָקִי } m. zuiver, rein, on-
נָקִיא } ſchuldig.
נְקִיוֹן m. onſchuldt, zuiveringe.
מְנַקִּיוֹת v. aſch, bezems, bezemkens.
נָקַם * wreken.
נְקָמָה v. } een wrake.
נָקָם m. }
נָקַע * verſtuiken, verſtuikt worden, afwyken.
נָקַף * ſnyden, in ſtukken ſnyden, doorknagen, uitroejen, rontom affnyden.
נֹקֶף m. affchuddinge.
נְקָפָה v. loſſigheit.
נקק *
נְקִיק m. een gat, een hol, de ſpliſſe eenes ſteenrotſe.
נָקַר * uitgraven, doorgraven, doorknaagen.
נְקָרָה v. een gat, een hol.
נָקַשׁ * verſtrikken, verſtrikt worden.
נֵרְד * nardus.
נָשָׂא * dragen, heffen, opheffen, nemen, opnemen, voortbrengen, vergeven, verdragen, ſparen, opgeheven zyn; opgeheven worden, zich verheffen, ſchenken, weg neemen, weg dragen, verheeven worden.

נָהַח m. een ſluk.
* נחך gieten, uitgieten, gegoten, uitgegoten worden.
הִתִּיךְ gieten.
הִתּוּךְ m. gietinge.
* נָתַן geven, wedergeven, ſtellen, zetten, by zetten, toelaten, overgeven.
מַתָּן m. } een gave, een geſchenk.
מַתָּת v. }
מַתָּנָה v. }
נְתִינִים *Netbiniem*, gemeine dienaars, in het huis des Heeren.
נָתַס inbreeken, verwoeſten.
* נָתַץ verwoeſten, afbreken.
* נָתַק affcheuren, uitſcheuren, uitrukken, in ſtukken ſcheuren.
נֶתֶק m. ſchurftheit.
אַתִּיק m. een galerye.
* נָתַר ſpringen, opſpringen, huppelen, los maken.
נֶתֶר m ſalpeter, kryt.
* נָתַשׁ uitſcheuren, uitroejen, uitplukken, uitſtoten.

ס

* סָאָה v. een mate van drooge waren.

מַשָּׂא m. } een ſchuld, beleninge.
מַשָּׂאָה v. }
נְשִׁיָּה v. vergetinge.
מְנַשֶּׁה *Menaſſe*.
* נָשַׁךְ byten, op woeker geven.
נֶשֶׁךְ m woeker.
נִשְׁכָּה v. een kamer.
* נָשַׁל nederwerpen, uitwerpen, affchudden.
* נשם
נְשָׁמָה v. inblazinge, den adem, des menſchen ziele.
תִּנְשֶׁמֶת v. een mol, een vleermuis.
* נָשַׁף blazen, wajen.
נֶשֶׁף m. ſchemeringe, duiſterniſſe, den avond.
יַנְשׁוּף m. een nachtuil.
* נָשַׁק kuſſen, zoenen.
נֶשֶׁק m. wapenen, een wapenhuis.
נְשִׁיקָה v. kuſſinge.
נוֹשֵׁק m gewapent.
* נשׁק aanſteken, branden.
* נֶשֶׁר een arent.
* נשׂר zagen, doorzagen.
מַשּׂוֹר m. een zage.
* נָשַׁת verdrooge, vergaan, afnemen.
* נתב
נָתִיב m. } een weg, een pad,
נְתִיבָה v. } een ſteeg.
* נָתַח in ſtukken deelen.

סָאסָאָה v. een mate.
סָאן * m beweging, gevecht.
סָבָא * zich vol zuipen.
סֹבֶא m. drank, wyn.
סוֹבֵא m. een dronkaart.
סָבָאִים *Sabeers.*
סָבַב * omcingelen, omgaan, omvangen, zich omwenden, zich keeren, gekeert worden, omgewentelt worden, rontsomme gaan, een oorzake zyn, een oorzake geven, van iets afwyken.
סָבִיב m. rontsom, omringinge, een omgang.
סִבָּה / נְסִבָּה } v. een oorzaak.
מֵסַב m. een omgang, aanzittinge der gaſten.
סָבַךְ * ingevlochten, t'zamengevlochten.
סְבָךְ / שׂוֹבָךְ } m. t'zamen vlechtinge.
סָבַל * dragen, leiden.
סַבָּל m. een drager, een laſt.
סִבְלָה v. laſt, arbeit.
סָגַד * buigen, nedervallen, aanbidden.
סגל *
סְגֻלָּה v. een eigendom.
סגן *
סְגָנִים m. vorſten, overſten.

סָגַר * ſluiten, toeſluiten, beſluiten, overgeven, ingeſloten worden, overgegeven worden.
סָגוּר m. ingeſloten, fyn gout.
סָגֹר m. een ſlot, fyn gout.
סוֹגֵר m. een gevankeniſſe.
מַסְגֵּר m. een gevankenis, een yzer ſmit
מִסְגֶּרֶת v. een lyſte.
סַגְרִיר m. harde regen.
סַד * m. een voetyzer, de ſtok daar de misdadigers in gezet worden.
סדן *
סָדִין m. fyn lynwaat, lynwaate laakens of klederen.
סֵדֶר * m een rye, een ordere.
סְדָרִים m. / שְׁדֵרוֹת v. } ryen.
מִסְדְרוֹנָה v. een voorzaal.
סָהַר * m rondigheit.
סֹהַר m. een gevangen huis.
שַׁהֲרוֹנִים m. een ſoorte van cieragie als maantjes.
סוג * te rug keren, zich afkeren, omtuinen.
סוֹד * m. een verborgen ding, een geheime zaak, een ſecreet, een raat, een raats-vergaadering van raatslieden.
סוה *
מַסְוֶה

* סָחָה afschrabben, reinigen, afveegen.
סָחִי m afschrabbinge, vuiligheit.
* סָחַף weg vagen, weg spoelen door water.
* סָחַר koopmanschap dryven, omlopen om zyn waren te verkoopen, negotie doen.
סוֹחֵר m. een koopman, een kramer.
סְחוֹרָה v. } koopmanschap, koop-
מִסְחָר m. } mans goederen, waren, de markt.
סֹחֲרָה v een schild.
סַחֲרֶת v. kostelyke steen.
סְחַרְחַר om en omloopen.
* סחש
סָחִישׁ m. het gene van zelfs wast uit de afgesneden vruchten des vorigen jaars.
* סִיג m. schuim van metaal.
* סִיר g. een pot, een doorne, een angel.
* סִית aanporren, aanhitzen, ophitzen, misleiden, verleiden, afwenden.
* סָכַךְ } bedekken, overdekken.
שָׂכַךְ }
סֻכָּה v. een hutte, loofhutte, een tente.
סְכוֹת v. een tabernakel.

מַסְוֶה m. een dekzel, een doek.
* סוּךְ zalven, gezalft worden, zich zalven, zich smeeren.
אָסוֹךְ m. een kruike.
סָךְ m. een gepeupel, een schaare, een hoop volk.
* סוֹן
סִיוָן m. de maant mey.
* סוּס m. een peert, een krane.
סוּסָה v. een ruiterye.
* סוּף ontbreken, ophouden, verteert worden.
סוֹף m. het einde.
סוּף m. een bieze.
יַם־סוּף de schelfzee.
סוּפָה v. een dwarl-wint, wervel-wint, storm, stormwint.
* סוּר wyken, afwyken, toewyken, ontwyken, afkeren, inkeren, weg nemen, weg doen.
סָר m verdrietelyk.
סָרָה v. afkeringe, afwykinge, afval.
סוֹרֵר v. afwykende.
סוּרִים m. af-aardigen, wilde.
* סוּת
סוּתָה v. een dekzel.
* סָחַב trekken, slepen.
סְחָבוֹת v. lompen, gescheurde en gesleetene klederen.

סָלָה warderen.
סֶלָה *Selah*, eeuwig, eeuwigheit, een verheffinge van ſtem in de muziek.
* סָלַח vergeven.
סַלָּח m. die licht vergeeft.
סְלִיחָה v. vergevinge.
* סָלַל een weg met aarde ophogen.
סִלְסֵל verhogen.
מְסִלּוֹל m. } een dyk, een hooge
סוֹלְלָה v. } hoop aarde, een gebaande weg.
סַל m. een korf.
סַלְסִלּוֹת v. korven.
מְסִלָּה v een ordinaris weg.
מְסִלּוֹת v. wegen, dyken.
* סֻלָּם m. een ladder.
* סלן
סְלוֹן m. een doorne.
* סֶלַע m. een ſteenrotze.
סֶלְעָם m. een zyworm.
* סָלַף ommekeren, verdrajen.
סֶלֶף m. verkeertheit.
* סֹלֶת v. fyn meel.
* סַם m. ſpeceryen.
* סָמַךְ op iet leunen, ſteunen, onderſteunen, opleggen, naderen, nabykomen, onderſteunt worden.
* סֶמֶל m. een beeld.
סמן
נִסְמָן getekent zyn.
* סָמַר

סָךְ m. een voorhang; een dekzel.
* סָכַל zot maken, dwaas handelen, zottelyk handelen, dwaas worden.
סָכָל m een zot, een dwaas.
סִכֶּל m. } zotheit.
סִכְלוּת v. }
* סָכַן profytelyk zyn; in perykel zyn, gewent zyn, zich wennen.
סֹכֵן m hofmeeſter, een rentmeeſter.
סֹכֶנֶת v. een helpſter, warmſter.
מִסְכֵּן m. arm.
מָסְכֵּן m. een overſte, arm, gewent.
מִסְכְּנוֹת ſpyskaſten, ſpyskamers, wapenhuizen, ſchatten.
מִסְכֵּנוּת v. armoede, gevaarlyk.
* סָכַר ſluiten, inſluiten, beſluiten, overgeven.
שֹׁכֶר m. ſluitinge.
* סכת toehoren.
סִכּוּת *Sikuth*, een naam van een afgodt.
* סלא
מְסֻלָּאִים getaxeert, gewardeert.
* סָלַד heet zyn, verharden, bidden.
* סָלָה treeden, met voeten treden, nederwerpen.

סָמַר * te bergen reizen van ſchrik, beven, doen beven.

מִסְמְרִים m. } nagelen, ſpykers.
מַסְמֵרוֹת v. }
מַשְׁמֵרוֹת v. }

סְנֶה * m. een doorenboſch, een braamboſch.

סַס * m. een motte.

סָעַד * onderſteunen.

מִסְעָד m. een ſteunſel.

סַעֲה * een onweder.

סָעַף * takken afhouwen.

סָעִיף m. een tak, een rotze; de gedachte.

סֵעֲפִים m. de gedachten.

סְעַפּוֹת v. takken.

סַעַר * m. } een tempeeſt, een
שַׂעַר m. } dwarlwint.
סְעָרָה v. }
שְׂעָרָה v }

סָעַר ongeſtuimig zyn, door onweder gedreven worden.

סְעַר door een ſtorm weg nemen.

ספא *

מִסְפּוֹא m. voeder.

סָפַד * rouwklagen, huilen, op de borſt ſlaan uit droefheit.

מִסְפֵּד m. grote rouwe, beweenen, rouwklachten.

סָפָה * verteeren, verteert worden, ophouden, bederven, toedoen, bydoen, vermeerderen.

סָפַח * byvoegen, vervoegen, kaal maken, ſchurft maken.

סַפַּחַת } v. ſchurftheit, apoſte-
מִסְפַּחַת } matie.

מִשְׁפָּח m. veretteringe, ophopinge van zonden.

סָפִיחַ m. dat van zelfs waſt.

מִסְפָּחוֹת v. hooftdekſels.

סַפָּל * m. een drinkſchale.

סָפַן * } overdekken.
שָׂפַן }

כִּפּוֹן m. een dekzel.

סְפִינָה v. een overdekt ſchip.

סִפּ *

סַף m. een dorpel, een bekken.

הִסְתּוֹפֵף zich by den dorpel houden.

סָפַק * met de handen kloppen, genoeg zyn, wel te vreden zyn.

שֵׂפֶק m. kloppinge.

סֹפֶק m. genoegzaamheit.

סָפַר * tellen, vertellen, optellen.

סוֹפֵר m. een ſchryver, cancelier, boekhouder, wetgeleerde, rechtsgeleerde.

סֵפֶר

gen worden, ſchuilen.
סֵתֶר geheim, heimelyk.
מִסְתָּר m. } verberginge, een
סְתָרָה v. } ſchuilplaatze, een verborgen ding.

De meer als drie geletterde.

* סִכֵּךְ vermengen.
* סִלְסֵל verhogen, een korf.
* סֶלְעָם m. een ſprinkhaan, een zyworm.
* סְמָדַר m een eerſte druif, een jonge druif.
* סַנְוֵר m blintheit.
* סַנְסַן m. een tak, een wynrank.
* סְנַפִּיר m vinne van een viſch.
* סְפָרַד Spanje.
* סרעף
סַרְעַפָּה v een tak.
* סִרְפָּד m een diſtel.

ע

עב

* עָב een balk.
עָבִים m. balkens.
* עָבַד dienen, bouwen, werken.
עֶבֶד m een knecht.
עֲבֹדָה v. dienſtbaarheit, dienſt, een

סֵפֶר m. een boek, een brief een tellinge.
מִסְפָּר m. een getal.
סַפִּיר m. een ſaffierſteen.
* סָקַל ſteningen.
סִקֵּל met ſteenen werpen, de ſteenen weg neemen, van ſtenen zuiveren.
* סרב
סָרְבִים m. rebellers.
* סרה
סְרִיוֹן m een pantzier.
* סָרַח overvloejen, tot overdaad begeven, overvloedig, onnut zyn, ſtinkent worden.
סֵרַח m. overvloet.
* סרן
סְרָנִים m vorſten, taferelen.
* סרס
סָרִיס m. een geſnedene, een gelubde, een kamerling, een hofdienaar.
* סרף
סַבְסַרְ m. een oom, een moeders broeder, een doodgraver, een verbrander.
* סָרַר afkerig zyn, rebel zyn.
סוֹרֵר m. rebel, die wederſpannig is.
* סְתָו m. de winter.
* סָתַם toeſtoppen, toeſluiten.
* סָתַר zich verbergen, verbor-

de overzyde, *Heber*, een mans naam.
עִבְרִי een Hebreër.
עִבְרִיָּה v. een Hebreinne.
עָבוּר m. lant-vruchten van het voorleden jaar.
בַּעֲבוּר om, om dat, op dat, om diens willen.
* עָבַשׁ verſchimmelen, beſchimmelen, geſchimmelt.
* עָבַת t'zaamen draajen.
עָבוֹת gedraait, een dik touw, kabel.
עֲבֻתָה v. dik, t'zamen gedraaid.
* עָגַב beminnen. verlieven.
עוֹגֵב m. een beminnaar.
עֲגָבָה v. minnerye.
עֲגָבִים m. lieffelykheden.
עָגָב, עוּגָב } m. een orgel.
* עגה
עֲגֻנָה v. zich ophouden, opgehouden worden.
* ענל
עָגוֹל m. ront.
עָגִיל m een oorring.
עֲגָלָה v. een wagen.
עֵגֶל m. een kalf.
עֶגְלָה v. een veerſſe.
מַעְגָּל m. een weg, een wagen ſpoor, een wagen-burgt.
* עָגַם beangſt zyn, bedroeft zyn.

een werk, een lantbouwinge.
עֲבֹדָה v. een hoop knechten.
עֲבֹדוֹת v. dienſtbaarheit.
מַעֲבָדִים m. daden.
* עָבָה dik zyn, dik worden, vet zyn, vet worden.
עָב, עָבִי, מַעֲבֶה } m. dikheit.
עָב m. een balk.
* עָבַט pand nemen, op een pand leenen, aan een ander leenen, verwerren, verkeeren.
עָבוֹט m. een pand.
* עָבַר doorgaan, voor by gaan, overtrekken, doortrekken, overtreeden.
עִבֵּר beſpringen, ſwanger maaken, met een dwarspaal ſluiten.
עִבּוּר gangbaar.
עָבַר toornig zyn.
עֶבְרָה v. toornig, verbolgentheit.
עֵבֶר m een veer, een plaatſe daar men overſcheept.
עֲבָרָה v. een ponte, een ſchip, een bark.
מַעְבָּר m. } een veer, een brug-
מַעֲבָרָה v. } ge.
עֵבֶר m. tegen over, een veer,

lykheden.

* עָדַף overig zyn, overvloejen.

* עָדַר verminderen, ontbreeken, omgehakt worden, doen ontbreken, ordineren, een slagorder stellen.

עֶדֶר m. een hoop beesten.

מַעֲדֵר m. een houweel.

* עָדָשׁ m. linzen.

* עוב met wolken, bedekken.

עָב m. een dikke wolk.

* עוג koeken bakken, koeken beryden.

מָעוֹג m. } een koek.
עֻגָה v. }

* עוֹד beroven.

עַד m. een roof, een buit.

עוד betuigen, getuigenisse geven, tot getuige roepen.

עֵד m. een getuige, getuigenisse.

עֵדוּת } v. getuigenis.
תְּעוּדָה }

עוֹד noch, noch meer.

בְּעוֹד terwylen noch, zo lange noch.

* עָוָה verkeerdelyk handelen.

עִוָּה ommekeeren.

עָוֶה m. verkeert, verkeertheit.

עָוֹן m. zonde, misdaad, verkeert-

* ענר

עָנוֹר m. een swaluwe.

עַד * } tot, tot aan, tot dat,
עֲדֵי } terwylen, als noch.

עַד־אֲשֶׁר : עַד־אִם : עַד־כִּי tot dat.

עַד־הֵנָּה } tot hier toe.
עֲדֶנָּה }

עַד־אָן tot hoe lange.

עַד־מָתַי hoe lange.

בְּעַד om, voor, door.

עֵר } eeuwigheit.
עַד }

לָעַד } tot in eeuwigheit.
עֲדֵי־עַד }

וָעַד altoos.

עֲדִי de mond, reeden.

עַד roof.

* ערד

עוֹדֵד bevestigen, styven, versterken, vast, opgerecht staan.

* עָדָה vercieren, voor by gaan, afleggen, weg doen.

עֲדִי m. cieraat, de mond.

עֲדִים m. verwerpelyke dingen, vuiligheden die men weg doet.

* ערן zich vermaken, wellust hebben.

עֵדֶן m. } wellust, vermaaking.
עֲדֶנָה v. }

עֲדִינָה v. wellustige.

מַעֲדַנִּים m. wellusten, vermaake-

* עוּר opwaken, ontwaken.
עוֹרֵר opwekken, verwekken, herbouwen, opheffen.
עֵר m. wakker.
עָר m. een vyant.
עִוֵּר verblinden, blint zyn, een blinde.
עִוֶּרֶת v. een blinde.
עִוָּרוֹן m blintheit.
* עוּשׁ te saamen komen.
עִישׁ } m. het zeven gesternte
עָשׁ } van de wagen.
* עָוָה verkeren, verdraajen, ommekeeren.
עַוָּתָה v. verkeertheit.
* עֵז een geyt.
עֲזָאזֵל de weggaande bok, (dit is een te samen gestelt woort uit עֵז een *bok*, en אָזַל *weggaan*, om dat dit boksken is na de woestyne uitgezonden met de zonden des volks)
* עָזַב verlaten, een last op helpen.
עִזְבוֹן m. markten, goederen, allerhande koopmanswaren.
* עָזַז zich sterken, versterkt worden, verharden.
עַז m. } sterk, machtig, hard.
עַזָּה v. }

keertheit, ongeregtigheit.
עַוָּעִים m. verkeertheeden.
* עָוַז vergaderen, vergadert worden.
* עָוַל kwaalyk handelen.
עַוָּל m. onbillyk.
עָוֶל m. }
עַוְלָה v. } onbillykheit, onregtveerdigheit.
עַוָּלָה v. }
עַוְלָתָה } v. groote onbillykheit,
עַוֹלָתָה } boosheit.
עוּל m. een klein kindt, een zuigent kindt.
עֲלוּת v. zuigende.
* עוּן
מָעוֹן m. } woninge, een woon-
מְעוֹנָה v. } plaatse.
עוֹנָה v. tyt, de huwelyks plicht.
* עוּף } vliegen, weg vliegen,
עוֹפֵף } uit vliegen, t'samen vliegen, doen vliegen, laaten vliegen.
עוֹף m. een vogel, 't gevogelte.
עֵיפָה v. duisterniss.
עֵיפָתָה v. groote duisterniss.
מָעוּף m. verduistert.
עָפָה blinken.
עַפְעַפִּים m. wynbrauwen, ooglee-den.
* עוּק drukken, benauwen.
עָקָה } v. drukkinge, benau-
מְעָקָה } winge.

עֲטָרָה } v. een kroone.
עֲטֶרֶת }
* עטש
עֲטִישָׁה v. niezinge.
* עיב verdonkeren, met wolken bedekken.
* עיה
עִי } m. woeſte plaatzen, een
מָעִי } hoop.
* עיז vergaderen.
* עים op iets vliegen, op iemant aanvallen.
עַיִט m. een grypvogel.
* עַיִם m. ſterkte.
* עַיִן g. een ooge, een fontein, het gezichte, een bornput, een koleur, verve, geſtalte.
עַיִן een oog.
מַעְיָן m. een fontein.
עַיִן loerende, iemant in het oog hebbende.
* עיף moede zyn.
עָיֵף m. }
עֲיֵפָה v. } moede.
* עִיר v. een ſtadt.
עָרִים ſteden.
עַיִר m. een veulen, een ezels veulen.
* עֵכֶס m. boeye.
עֲכָסִים boeyens, kouſebanden.
עכס de voeten vercieren.
* עָכַר verſteuren, bedroeven.

עֹז } m. ſterkte, macht;
עֻזּוֹ } kracht.
מָעוֹז m. een kaſteel, ſterkte.
מָעֻזִּים m. ſterkten.
עָזְנִיָּה v. een zee-arent.
* עזק omcingelen, omtuinen.
* עָזַר helpen.
עֵזֶר m. }
עֶזְרָה v. } hulpe.
עֶזְרָתָה v. groote hulpe.
עֲזָרָה v. een afzetſel, een lyſte, een krans, het voorhof des tempels.
* עט m. een ſchryf-penne.
* עָטָה bedekken, bekleden, zich zelven bedekken of bekleden, bekledet worden, ommantelen.
מַעֲטֶה m. gewaad, een mantel, een kleed.
* עטן
עָטִין m. een melkvat.
* עָטַף bedekken, bekleed zyn, bedekt zyn, in onmacht vallen, overſtelpt worden, overſtelpt zyn.
עֲטוּפִים m. in onmacht gevallene, vee dat ſpade hittig word ſpadelingen.
מַעֲטָפוֹת v. dekzels.
* עָטַר omcingelen, omſluiten, rontom bedekken, bekroonen.

עָלַג • stamelen, een stamelaar.

עָלָה • opklimmen, opwaarts gaan, ophalen, optrekken, opvaaren, opvoeren, wechvoeren, uytvoeren, verhoogt worden, verheffen, wechgevoert worden, overgevoert worden, verheven worden, zich onttrekken, weggaan, aanſteken, offeren.

עָל m. hoog.

מַעְלָה boven, hoogte.

עֶלְיוֹן m. de alderhoogſte.

עֶלִית v. de bovenſte.

עֲלִיָּה een opperzaal, een opperkamer.

מַעַל opheffinge.

מַעֲלֶה m. opgang, een hoge plaats, een trap.

מַעֲלָה v. een trap, een opgang, weerdigheit, uitnementheit, verheventheit.

עוֹלָה v. een opgang, een brandoffer.

עָלֶה m. een blad, loof van een boom.

עֲלִי m. een ſtamper.

תְּעָלָה v. een water Canaal, een plaaſter, genezinge.

עַל, עֲלֵי boven, by, tot, om, op, tegen, voor, om dat, na, met, door, neven, in.

עַל-כֵּן derhalven, daarom, dienswille, derhalve ook, al waaromme.

עָלַז • van blydſchap opſpringen blyde zyn.

עַלִּיז m. blyde, opſpringende.

עלט •

עֲלָטָה v. duiſterniſſe, dikke duiſternis.

עלל •

עוֹלַל werken, maken, gemaakt worden, gewerkt worden, aflezen, beſpotten.

עֲלִילָה } v. een werk, een handelinge, een feit, een daad.
עֲלִילִיָּה }

מַעֲלָלִים } m beſpottinge, werkinkinge, feiten.
תַּעֲלוּלִים }

עוֹלֵלוֹת v. druiven, druif-lezinge.

עוֹלֵל } m. een kindt.
עוֹלָל }

מְעוֹלָל klein van raat.

עוֹל m een jock.

עֲלִיל m. een degel, een ſmeltkroes.

עלם •

נֶעֱלַם verborgen zyn, ſchuilen, verbergen, verheelen, bedekt houden.

עֶלֶם m. een jongeling.

עַלְמָה v. een jonge dochter, een maagd, een jonge vrouwe.

עָמָל m. arbeit, moeite.
* עָמַם bedekken, verbergen, verduiſteren, verduiſtert worden.
עַם g. een volk.
עִם met, by
מֵעִם van
* עָמַס } beladen, opladen.
עָמַשׂ }
מַעֲמָסָה v. een laſt.
* עָמַק diep zyn, diep maken.
עָמֹק m diep.
עֹמֶק m. diepte.
מַעֲמַקִּים m. diepten.
עֵמֶק m. een valleye.
* עָמַר zich van iets bedienen, gewin doen, ſchoven maken.
עֹמֶר m. een ſchoof, een garve.
עֹמֶר m. *gomer*, een mate.
עִמַּת } tegen over.
לְעֻמַּת }
עָמִית m. een metgezel, naaſte.
* עֵנָב m een druyve.
* ענג welluſtig leven, zich verluſtigen.
עָנוֹג m. } delicaat.
עֲנֻגָּה v. }
עֹנֶג } m. vermaak.
תַּעֲנוּג }
* עָנַד aanbinden, aanhegten.
* עָנָה antwoorden, getuigen, zingen, ſpreken, aanſpreken,

עֲלָמוֹת maagden, jonge dochters *Alamoth*, een naam van een muſiek inſtrument.
עֲלוּמִים m. de jonkheit.
תַּעֲלוּמָה v. verborgentheit.
עוֹלָם de werelt, een eeuwe, de eeuwigheit, een lange onbekende tyt, des menſchen leeftyt.
* עָלַם opſpringen van blydſchap.
* עָלַע lekken, opzuipen.
* עלף onmachtig zyn, in onmacht vallen, dekken, gedekt worden.
עֻלָּפָה v. vermoeit, dat in onmacht is.
* עָלַץ opſpringen van blydſchap.
עֲלִיצוּת v. blydſchap.
* עלק
עֲלוּקָה v. een bloetzuiger.
* עָמַד ſtaan, beſtaan, ſtaan blyven, doen ſtaan, doen blyven, ſtellen, vaſt maken, ophouden.
עֶמְדָּה v. de ſtand.
עַמּוּד m een pylaar.
מַעֲמָד m. een conditie, ſtaat een gelegentheit.
עִמָּדִי met my.
* עָמַל arbeiden, moeite doen, een ander moeiten aan doen.
עָמֵל m arbeitzaam, moejelyk.

ken; verhoren, verne-
deren, verdrukken, ver-
nedert worden, ver-
drukt worden, verhoort
worden, verbeden wor-
den.

עָנָה kwellen; verdrukken; ſchenden, beſlapen, ver-
krachten, gekwelt wor-
den, zich zelven kwel-
len.

עֳנִי m. } kwellinge, armoede.
עֳנוּת v. }

עָנִי m gekwelt, arm, ellen-
dig.

מַעֲנֶה m. een antwoort, een re-
den.

עִנְיָן m. een kwellinge, occu-
patie, een moeyelyke
zaak.

עָנָו m. nederig; zachtmoe-
dig.

עֲנָוָה v. zachtmoedigheit, ne-
derigheit.

מַעֲנָה v. een ſtuk lant.

מַעֲנִית v. een voor.

יַעֲנָה v. een uil of ſtruisvogel.

עָנָן m. } een wolke.
עֲנָנָה v. }

עוֹנֵן uit de wolken voor zeg-
gen.

מְעוֹנֵן m. een voorzegger, een
guichelaar.

עֲנָנִים m. guichelaars.

עָנְנָה v. een guichelaarſter.

עָנָף m. } een tak.
עֲנָפָה v. }

עָנַק begaven, met gifte be-
laaden, iemant een ke-
ten ſchenken, een ke-
ten om den hals werpen.

עָנָק m. een halsbant.

עֲנָק m. een reus, *Anak*, een
reuzen naam.

עָנַשׁ ſtraffen, in boeten ſlaan.

עֹנֶשׁ m. boete, ſtraffe.

עָסַס treden, vertreden.

עָסִיס m. ſap, moſt.

עָפָא een tak, een bladt.

עפל opklimmen, zich verho-
gen, ernſtig optrekken.

עֹפֶל m. een hoogte.

עֳפָלִים m. damen, blaaren, ſpenen.

עָפַר ſtof ſtroyen, ſtoffen.

עָפָר m. ſtof.

עֹפֶר m een veulen.

עֹפֶרֶת v. lood.

עֵץ m. hout, een boom, een galg

עָצַב pyne aandoen, ſmerte aan-
brengen, bedroeft zyn,
afgoderye bedryven,
moeyelyk worden.

עֶצֶב m. droeffenis, moeyelyk-
heit, moeyte.

עִצָּבוֹן m. }
מַעֲצֵבָה v. } droeffeniſſe, moeyte,
עַצֶּבֶת m. } verdriet.

lettinge.
מַעֲצָר m. bedwang, het gebied.
* עָקַב bedriegen, uitſtellen, de hakke houden, aangrypen, onder de voet werpen, onder treden.
עָקוֹב m. bedriegelyk, verkeert, boos.
עֲקֻבָּה v. betreden.
עָקְבָּה v. bedrog.
יַעֲקֹב argliſtig.
עֵקֶב m loon, profyt, vrucht, het einde, tot het einde toe, om, om dat, daarom, voor.
עֲקֵב de hakke, de hiel, de verzene.
* עָקַד de leden t'zamen binden.
עָקוֹד m. dat geſprenkelde beenen heeft.
* עקה
מַעֲקֶה m. een ommegang, een leuning des daks, een galdery.
* עקל
מְעֻקָּל verkeert, verdraait, krom.
עַקְלָתוֹן m. krom.
עַקַלְקַלּוֹת v. kromme wegen.
* עָקַר uitſcheuren, uitroejen, verlemmen, de hak-zenuwen uitſnyden.
עָקָר m. } onvruchtbaar.
עֲקָרָה v. }
עֲקָרֶת

* עצד
מַעֲצָד m. een ſchave, een byle.
* עָצָה toedoen, toeſluiten.
עֲצָה m. het rugbeen.
* עָצַל traag zyn, traag worden, luy zyn.
עָצֵל m een luyaart.
עַצְלוּת v. traagheit, luiheit.
* עָצַם ſterk zyn, ſterk worden, zich verſterken, toeſluiten, vaſt toedoen, veele zyn, zeer krachtig, krachtig toenemen.
עָצוּם m. ſterk, veel in het getal.
עֹצֶם m. } ſterkte.
עָצְמָה v. }
תַּעֲצֻמוֹת krachten, ſterktens.
עַצְמוֹת vaſte bewyssrdenen.
עֶצֶם g. een been, het lichaam zelfsſtandig, hy zelven.
* עָצַר ſluiten, toeſluiten, inſſuiten. ophouden, bedwingen, by een houden, gebieden.
עָצֵר m. 't gebiedt.
עֲצָר m toeſluitinge, benauwinge.
עֲצֶרֶת } v verbod, een verbodsdag, een feeſtdag,
עֲצָרָה } feeſt houden, een byeenkomſt, een vergaderinge.
מֵעָצוֹר m. een verbod, een be-

wen.

עֲרָבִים m wilgen, wilgen boomen.

מַעֲרָב m. } het weſten, koop-
מַעֲרָבָה v. } manſchap.

* עָרַג ſchreyen als een hert.

עֶרְגָּה v. een kruit-hofken.

* עָרַד

עָרוֹד m. een wild ezel.

* עָרָה ontbloten, ontbloot worden, uitgegoten worden, uitgeſtort worden, ledig maken, zich uitbreiden, bloejen.

עֶרְיָה v. ontdekkinge, het geene ontbloot en naakt is.

מַעַר m naaktheit.

עָרְיָה v. naaktheit, de ſchamelheit.

מַעֲרֶה m. ontblotinge.

מְעוֹרִים m naaktheden.

עוֹר m. het vel, de huit.

עַרְעָר m. een die van alle kanten ontbloot is zonder hulpe, de heide.

עָרוֹת v. vochtig gras, papiergewas.

מְעָרָה v. een ſpelonke.

* עָרַךְ ordineren, aanrechten, ſchikken, ſchatten, toerechten, toeruſten, waardeeren.

עֵרֶךְ m. ordere, dispoſitie,

taxa-

N

עֲקָרָה v. onvruchtbaar.

עֵקֶר m. een vreemdeling die ingewortelt is.

* עָקַשׁ verdrajen, ommekeren.

עִקֵּשׁ m. verkeert, verdraait.

עִקְּשׁוּת v. verkeertheit.

מְעֻקָּשִׁים verkeertheden.

* עָרַב mengen, vermengen, beloven, borge zyn, borg worden, t' pande zetten, t'pand geven, verpanden, aangenaam zyn, zoet zyn, lieffelyk zyn, avond worden, duiſter worden, zich vermengen.

עֵרֶב m. vermenginge, vermenginge van allerley natie.

עָרוֹב m. vermenginge van allerley gediertens

עַרְבוֹן m. } borgtogte, een pand,
עֲרֻבָּה v. } een waarteken.

תַּעֲרֻבוֹת v. verzekeringe.

עָרֵב m lieffelyk, zoet.

עֶרֶב m den avond.

עַרְבַּיִם twee avonden.

עוֹרֵב m een raven.

עֵרֶב m. den inſlag van doek.

עֲרַב m *Arabien*.

עַרְבִי een *Arabier*.

עֲרָבָה v. een veltachtige plaats, eenzame plaats.

עֲרָבוֹת v. de hemelen, lantdou-

מַעֲרִיץ m. vreeze.
מַעֲרָצָה v. gewelt.
* עָרַק vlieden, weg loopen.
עֹרְקִים m. de pols-aderen.
* ערר
עֲרִירִי m eenzaam, kinderloos, die zonder kinderen is.
* עֶרֶשׂ v. een bedſponde, een bedde, een koetze.
* עֵשֶׂב m. kruit, gras.
* עָשָׂה doen, maken, beryden, verkrygen, verheffen, bekwaam maken, gemak worden, geſchieden.
עָשָׂה drukken.
מַעֲשֶׂה m. een werk, een daad, een geſchiedeniſſe.
* עָשַׁן rooken, toornig zyn.
עָשָׁן m. rook.
עָשֵׁן rookende.
* עָשַׁק verdrukken, verongelyken, geweld aan doen, bedrog gebruiken.
עָשׁוּק m. een verdrukker.
עֹשֶׁק m. } bedrog, verdruk-
עֲשָׁקָה v. } kinge.
מַעֲשַׂקּוֹת verdrukkingen.
* עשק twiſten, kyven.
עֵשֶׁק m. twiſt, kyvagie.
* עָשַׁר ryk worden, ryk zyn, ryk maken, zich verbeelden ryk te zyn, zich voor ryk uit geven.

taxatie.
מַעֲרָכָה v. ordere, ſlagordere, diſpoſitie.
* עָרַל beſnyden; de voorhuit ontdekken.
עָרֵל m. een onbeſnedene.
עָרְלָה v. de voorhuit.
עָרַל verſtopt, verſtokt.
* עָרַם liſtig zyn, liſtigheit gebruiken, kloekzinnig zyn, opgehoopt worden.
עָרוּם m. liſtig, gliſtig.
עָרְמָה v. liſtigheit.
עָרוֹם } naakt.
עֲרֻמָּה }
עֵרוֹם m. naakt, naaktheit.
מַעֲרֻמִּים m. naakten.
עֲרֻמָּה v. een hoop.
עַרְמוֹן m. een kaſtanje boom; kaſtanje.
* ערם
עֲרִיסוֹת v. deeg.
* עָרַף onthoofden, nekken, diſtrueeren, druipen.
עֹרֶף m. de nekke.
* עָרַץ verbreken, vreezen, gewelt, gebruiken, verbaaſt zyn.
נַעֲרָץ vreeſſelyk.
עָרִיץ m. een geweldenaar; tyran, vreeſſelyk.
עֲרִין m. een ſcheure.

zaamen elf, ziet in myn ONDERWYS pag. 133)

עָתַד * bereiden, bereit zyn, zich bereiden.

עָתִיד m. toebereit, de toekomende tyt.

עֲתִידִים m. bereidt, bereide dingen.

עֲתוּדִים m. bokken, vorſten.

עתם *

נֶעְתַּם verduiſtert worden.

עָתַק * verſterken, verharden, verouden, weggenomen worden, overſchryven, copieren, uitrukken, afrukken.

עָתָק m. hard.

עָתַק, עָתִיק } m. duurzaam.

עַתִּיק m. oudt.

עָתַר * ſmeken, bidden, verbidden.

עָתָר m, עֲתֶרֶת v. } vermeerderinge, overvloet.

עֲתָרִים bidders, ſmekers.

עתת *

עֵת g. de tydt.

עִתִּים m. עִתּוֹת v. } tyden.

עָתִי m. tydig, een die by hant is.

עַתָּה nu.

עָשִׁיר m. een ryk man, die ryk is.

עֹשֶׁר m. rykdom.

עָשַׂר * tiende geven, tiende nemen, tiende ontvangen.

עֶשֶׂר, עֲשָׂרָה, עֲשֶׂרֶת } m. tien.

עֶשֶׂר, עֶשְׂרֵה } v tien.

עַשְׂרִי m. עֲשִׂירִית v. } het tiende deel.

עֲשִׂירִיָּה v. vertieninge.

עֶשְׂרוֹן m. tiende.

עֶשְׂרוֹנִים m. tiende deelen.

מַעֲשֵׂר m. tienden.

עֶשְׂרִים g. twintig.

עָשׂוֹר m tien, een tienſnarig inſtrument.

עָשַׁשׁ * verteeren, verteert worden, verdonkeren, verſmachten.

עָשׁ m motte.

עָשַׁת * blinken, gladt zyn, denken.

עָשׁוּת m. gladt, blinkende.

עֶשֶׁת m. glants, gladdigheit.

עֶשְׁתּוֹת v. een gedachte.

עֶשְׁתֹּנוֹת v. gedachten.

עַשְׁתֵּי een, (doch word niet anders gebruikt als alleen wanneer het woord עֶשֶׂר of עֶשְׂרֵה volgt, maakt te

De meer als drie geletterde.

* עַבְטִיט m dikke drek, (dit ſchynt een t' zaamen geſtelt woord uit עָבָה dik, en טִיט ſlyk.)

* עַטַלֵּף m. een vledermuis, (eenige vertaalen het, een ſwaluwe.)

* עַכְבָּר m. een muis.

* עַכָּבִישׁ m een ſpinne.

* עַכְשׁוּב m. een adder.

* עַקְרָב m. een ſcorpioen.

* עַרְעָר m. een weide boom.

* עָרָפֶל m. miſt, duiſterniſſe.

* עשתר

עַשְׁתָּרוֹת kudden.

עַשְׁתָּרוֹת *Aſtharoth*, de naam van een afgodt, ook de naam van een ſtadt.

פ

פא

* פֵּאָה v. een hoek.

הִפָּאָה in alle hoeken verſpreiden.

* פֵּאַר vercieren, verheerlyken, beroemen, naauw door zoeken.

פְּאֵר m. } vercieringe, heer-
תִּפְאָרָה v. } lykheit, eere.
תִּפְאֶרֶת v. }

פְּאֹרוּר m. glants, ſchoonheit.

פְּאֹרָה v. een tak.

פַּאֲרֵי m. hooftcierſelen.

* פגג

פַּגִּים m onrype vygen.

* פגל

פִּגּוּל m. een grouwel, een grouwelyk ding, vleeſch dat bedorven, of ſtinkende is.

* פָּגַע te gemoet komen, op iemant aanloopen, inloopen, aanvallen, verbidden, doen aanloopen.

פֶּגַע m. een geval, een bejegeninge, een ontmoetinge.

מִפְגָּע m. het wit in een doele, een tegenloop

* פָּגַר lui zyn, vermoeit zyn.

פֶּגֶר m een dood lichaam.

* פָּגַשׁ ontmoeten.

* פָּדָה vry koopen, verloſſen, rantzoeneren.

פִּדְיוֹן m. verloſſinge, rantzoen.

פְּדוּיִם m. } verloſſinge.
פְּדוּת v. }

* פַּדָּן m. een koppel, een velt.

אַפַּדָּן m een paleis.

* פָּדַע rantzoeneren, verloſſen.

* פֶּדֶר

* פּוּל m een boon.
* פּוּן twyffelachtig zyn.
פֶּן mogelyk, misschien, op dat niet, op dat misschien niet.
* פּוּץ verstrojen, verstroit worden, verspreiden
פִּצְפֵּץ } verpletteren, doen verפּוֹצֵץ } strojen.
פּוּץ m. verspreidinge, verstrojinge.
תְּפוּצוֹת v. verstrojingen.
מַפָּיִץ m een hamer.
* פּוּק waggelen, doen waggelen, voortbrengen, uithalen.
פִּיק m. } waggelinge.
פּוּקָה v. }
* פּוֹר verbreken, gebroken worden, vernietigen, te niete doen.
פִּרְפֵּר } m. breken.
פּוֹרֵר }
פּוּרָה v een wynperssse.
פּוּר m. 't lot werpen.
פּוּרִים lotwerpingen.
* פּוּשׁ vermenichvuldigen verstrooit worden.
פֵּשׁ m. overvloet.
* פּוֹת m. de herre der deuren.
פּוֹתוֹת herren, sleutels, de vrouwen schamelheit.
* פָּזַז versterken, hard worden,

* פֶּדֶר m. 't vet, de darmen, het net der darmen, het ingewant.
* פֶּה } m. de mont, de scherpte
פִּי, פִּים } des sweerts, een portsie.
פִּיּוֹת } v. scherptens.
פִּיפִיּוֹת }
כְּפִי } na.
לְפִי }
עַל־פִּי }
פֹּה } allhier, herwaarts.
פֹּא }
עַד־פֹּה tot hier toe.
מִפֹּה } van daar.
מִפּוֹ }
אֵיפֹה waar doch.
אֵיפוֹא } nu.
אֵפוֹ }
* פּוֹג in onmacht vallen, verswakt worden, ophouden, onderlaten.
פּוּגָה } v. onderlatinge.
הֲפוּגָה }
* פּוּחַ waajen, doorwaajen, blazen, aanblazen, opblazen, doorblazen, uitblazen, wegblazen, verstrikken, uitspreeken.
פַּח m. een strik.
פַּחִים m. strikken, platen.
פִּיחַ m. heete asssche.
* פּוֹךְ m. blanketsel, een edelgesteente.

* פִּיד m. verdrukkinge, een ondergang.

* פִּים

פִּימָה v. rimpelen, kwabben van ſmeer.

* פִּכָּה vloejen, uitvloejen.

פַּךְ m. een kruike.

* פלא wonderlyk handelen, wonderlyk maken, zich wonderlyk houden, wonder zyn, wonder worden, verborgen zyn.

פָּלֵא afzonderen.

פֶּלֶא m } wonderlyk.
פְּלִיאָה v. }

פֶּלֶא m een wonderlyk ding, of wonderlyk werk.

מִפְלָאוֹת v. wonderdaaden.

* פָּלַג deylen.

פֶּלֶג m een rivier.

פְּלוּגָה v. een deylinge.

פְּלַגּוֹת v. deelen, rivieren.

מִפְלַגּוֹת v. verdelinge.

* פלד

פְּלֶדָה v. een lampe.

* פלח afgezondert, afgeſcheiden worden, afzonderen, afgeſcheiden.

פְּלוֹנִי *Peloni*, iemant welker naam onbekent is, of niet wil noemen, als of men ſchreef NN, (doch dan volgt het woort אַלְמֹנִי den, opſpringen.

פָּז m. hard gout.

אוּפָז *Uphaz*, een naam van een plaats.

* פָּזַר verſtrojen.

* פָּחַד vrezen, vrees aanjagen, vervaart zyn.

פַּחַד m vreeze.

פְּחָדִים vreezen, de ballekens.

פֶּחָה * } m. een vorſt, een graaf.
פַּחַת }

* פָּחַז lichtveerdig zyn, ongeſtadig zyn.

פַּחַז m een ſnellen afloop.

פַּחֲזוּת v. lichtveerdigheit.

* פֶּחָם m. een koole, een gloejende kool.

* פַּחַת m. een hol, een groeve.

פְּחֶתֶת v ingravinge, verminderinge.

* פטד

פְּטָדָה v. een edel geſteente, een ſmaragdus.

* פָּטַר ontſpringen, ontwyken, los laten, laten gaan, weg gaan, los maken, van een doen, verwyden.

פֶּטֶר m. openinge.

פְּטוּרִים m. los gelatene, vry, openinge.

* פטש

פַּטִּישׁ m een hamer.

* פָּלַשׁ zich wentelen, omwentelen.
מִפְלָשׁ m. waagſchale.
* פַּנַּג balſem.
* פָּנָה aanzien, te rugge zien, keren, wenden, van iets afwenden, na iets toewenden, wegnemen, weg ruimen, bereiden, om zien, zich ommekeeren.
פָּנִים m. het aangezichte, van vooren.
לְפָנִים te vooren, voor deezen, een tyt van te vooren, eertyts.
לִפְנֵי voor, voor het gezichte.
פְּנֵי voor, om, de vlakte van iets.
פְּנִים dat van binnen is.
פְּנִימָה binnen, van binnen, inwendig.
פְּנִימִי m. het binnenſte.
* פִּנָּן
פִּנָּה v. een hoek, het uiterſte.
פִּנִּים m. } hoeken, hoektorens,
פִּנּוֹת v. } vorſten.
פְּנִינִים m. edelgeſteenten.
* פִּנֵּק lekkerlyk opvoeden.
* פָּסַג verheffen.
פְּסִגָּה v. een hoogte, een heuvel.

* פָּסַח

אַלְמֹנִי *Almoni* daar achter.)
פַּלְמֹנִי word eens gebruikt voor de twee voorgaande woorden, Daniel 5: 13.
* פָּלַח in ſtukken ſnyden, van een klooven.
פֶּלַח m. een ſtuk, de onderſte ſteen der molen.
* פָּלַט ontkomen, doen ontkomen, verloſſen, uitredden, baren.
פָּלִיט m. een die ontkomen is.
מִפְלָט m. ontkominge.
פְּלֵיטָה v. ontkominge, verloſſinge, overblyffel.
* פֶּלֶךְ m. een ſtok, een ſpille, een contrey.
* פָּלַל oordelen, gerichte oeffenen, bidden, ſmeken.
פְּלִילִים m. rechters.
פְּלִילִי dat tot den rechter behoort.
פְּלִילִיָּה v. 't gerichte.
תְּפִלָּה v. een gebedt.
* פָּלַס wegen, overwegen, blanceren.
פֶּלֶס m. een waagſchale.
מִפְלָשִׁים m. gewichten.
* פָּלַץ beven, zitteren.
פַּלָּצוּת } v. bevinge, verſchrikkinge, afgryſelykheit.
תִּפְלֶצֶת }
מִפְלֶצֶת v. een afgodt.

den.
פְּעָטוֹן m. een ſchelleken.
* פָּעַר opſperren, gapen, wyd van een doen.
* פָּצָה open doen, verloſſen, uitſpreiden.
* פָּצַח gedruis maaken, geluit geven, de ſtemme uit vreugde verheffen.
פִּצֵּחַ verbreken.
* פִּצֵּל ſchellen, affchellen, de baſt affchellen.
פְּצָלוֹת v. ontſchillinge, ſchillen.
* פָּצַם verbreken, ſplyten.
* פָּצַע verwonden.
פֶּצַע m. een wonde.
* פָּצַר hard aanſtaan, aandringen, wederſtreven.
פְּצִירָה v. een vyl.
* פָּקַד bezoeken, tellen, bevelen, ordineeren, zorge dragen, iemand over iets aanſtellen, iets te bewaren geven, ontbreken, monſteren, berooft worden, getelt worden, bezocht worden, zich zelven onderzoeken, bezorgen.
פְּקֻדָּה v. bezoekinge, tellinge, een ampt van een overſte, een bewaaringe.
פָּקִיד m. een amptman, een over-

* פָּסַח voorbygaan; overſpringen, hinken, hinkende worden.
פֶּסַח m. een voorbygang; overſpringinge, het Paaſch lam, het Paaſchfeeſt.
פִּסֵּחַ m hinkende, kreupel.
* פָּסַל beſchaven, uithouwen; uitgraven.
פֶּסֶל m een geſneede beeld, een uitgegraven beeld.
* פָּסַס verminderen, vermindert worden, ontbreken.
פֶּס m. een deel.
פַּסִּים m. delen, zyde klederen, veelverwige klederen.
* פָּעָה ſchreuwen, uitroepen.
אֶפְעֶה v. een ſlange.
* פָּעַל werken, wrochten, doen.
פֹּעַל m. een werk, loon des werks.
פְּעֻלָּה v een werk, een daad.
מִפְעָלוֹת v. werkinge.
* פָּעַם kloppen, ſlaagen, dryven, aandryven, geſlagen worden, verſlagen, verbaaſt worden.
פַּעַם g. een ſlag, een beurt, een aanbeelt.
פַּעֲמַיִם twee beurten.
פְּעָמִים beurten, gangen, treden, voeten.
פְּעָמוֹת hoeken, voeten, ſchre-

overſte.
פְּקֻדּוֹן m. een bewaringe; dat te bewaren is gegeven.
פְּקוּדִים m. beveelen, gebooden.
פְּקִידוּת v. een ampt.
מִפְקָד m. een bevel, een tellinge, een ampt.
* פָּקַח de ogen openen.
פָּקֵחַ m ziende.
פִּקַּחְ־קוֹחַ m. openinge der gevangeniſſe.
* פקע
פְּקָעִים m. ronde knoppen.
פַּקָּעוֹת v. wilde ſwammen.
* פַּר m. een jonge os, een ſtier.
פָּרָה v. een jonge koe.
* פֶּרָא m. een wout-ezel.
פְּרִיא vruchtbaar, op bloejen.
* פָּרַד verdeelen, afſcheiden, van malkander ſcheiden.
פֶּרֶד m. } een muil-ezel.
פִּרְדָּה v. }
פִּרְדוֹת v. granen.
* פָּרָה vruchtbaar zyn, vruchten voortbrengen, voortteelen, vruchtbaar maken.
פְּרִי m. vrucht.
אֶפְרָיוֹן m. een bedſtede.
* פרז
פְּרָזוֹן m. plek, ſteden zonder muur, een dorp, een huisman.
פָּרְזִי m. een huisman.
פְּרָזוֹת v. oppene ſteeden, dorpen.
* פָּרַח bloejen, doen bloejen.
פֶּרַח m. een blom, bloeiſel.
פָּרְחוֹת v. vliegende.
פִּרְחָה v. bloejende, de jeugt.
פִּרְחָה v. jeugdige kinderen.
אֶפְרֹחִים jonge der vogelen.
* פָּרַט afgevallene, beſyen.
פַּרְטִים m. kwinteleerende, die de beweeginge der muſicalen inſtrumenten wel weeten te geeven.
* פֶּרֶךְ m. forſie, forſchheit, wreetheit.
פָּרֹכֶת v. het voorhangzel.
* פָּרַם ſcheuren.
* פָּרַס deelen.
פֶּרֶס m. een havik.
פַּרְסָה v een klau.
* פָּרַע verwerpen, verlaten, te rugge gaan, ontbloten, ontdekken, onttrekken, aftrekken, te rugge wenden, afgetrokken worden, wreken.
פֶּרַע m. het hair des hoofts.
פִּרְעָה v. wrake.
* פָּרַץ breken, uitbreken, in breken, doorbreken, hard aanſtaan, aandry-

פָּשַׁט * uittrekken ; aanvallen , inbreken , ontbloten , beroven.

פָּשַׁע * afvallen , rebelleren , overtreeden, misdoen.

פֶּשַׁע m. afval, rebellie.

פָּשַׁע * treden, intreden.

פֶּשַׁע m. een trede, een ſchrede, een gang.

מִפְשָׁעָה v. de ſchamelheit, de heupe.

פָּשַׁק * wyd van een doen.

פֶּשֶׁר * m. uitlegginge , een vergelyk.

פשת *

פִּשְׁתָּה v. vlas.

פתא *

פְּתָאוֹם haaſtig, ſchielyk.

פָּתָה * verleid worden , verlokt worden, verleiden , verlokken , bedriegen , overredenen, uitbreiden.

פֶּתִי m. ſimpel, ſimplheit, zottigheit.

פּוֹתֶה m. ſimpel, een zotte, een ſlechte.

פְּתָאִים } m. zotten , ſimpelen ,
פְּתָיִים } ſlechten.

פָּתַח * openen, open doen, geopent worden , los maken , ontdekken , ontbinden , uit trekken, ploegen , ingraveren , inge-

ven ; uitbreken in menichte.

פֶּרֶץ m. een breuke, een ſcheure, een inval.

פָּרִיץ m een geweldenaar, een moordenaar.

מִפְרָצִים m. ſcheuren.

פָּרַק * breken , afbreken , in ſtukken ſcheuren, afleggen, ontnemen, aftrekken, gebroken worden.

פֶּרֶק m. ſcheuringe, 't geſcheurde, een kruis weg, een grens.

פֹּרֶק verloſſinge.

פָּרָק m. een ſtuk.

מַפְרֶקֶת v. de nekke.

פרר *

פָּרוּר } m. een pot ; een ketel.
פָּארוּר }

פָּרַשׂ * uitbreiden, uitleggen, verſtrooit worden , uitgeleit worden.

מְפוֹרָשׁ uitgeleit , duidelyk.

פָּרָשׁ m. een ruiter.

פֶּרֶשׁ m drek.

פִּרְשָׁה v. verklaringe.

פָּרַשׂ * uitbreiden, uitvouden.

מִפְרָשׂ m. uitbreidinge.

פְּרָת * de rivier *Pherath*.

פָּשָׂה * vermeerderen , zich uitbreiden.

פִּשַּׁח * verſcheuren.

dat het een Chaldeeuſch woort is, en betekent het uiterſte deel.)

פַּרְדֵּס * m. een luſthof, een boſchaſie, het paradys.

פַּרְוָר * m. een voorſtadt.

פַּרְעֹשׁ * m. een vlooy.

פרשד *

פַּרְשְׁדֹנָה v. de vuiligheid des lighaams.

פַּרְשֵׁז * m. uitbreiden.

פרתם *

פַּרְתֳּמִים m. overſtens.

פְּתִיגִיל * m een vrouwen rok, een voorſchoot.

פִּתְגָם * m een woord, een zaak, een vertellinge.

פִּתְשֶׁגֶן * m. inhout, copye.

צ

צא צב

צאל *

צַאֲלִים m. dikke beſchaduwende boomen.

צאן * g. ſchapen, kudde, klein vee.

צַאֲנָן m. een plaatze daar veel beeſten zyn.

צָב * m. overdekt, gewulfd, een ſchildpadde, een padde.

צבים

ingegraveert worden.

פֶּתַח m. een deure, een ingang.

פְּתָחוֹן / מִפְתָּח } m. een openinge.

מַפְתֵּחַ m. een ſleutel.

פְּתוּחַ m. ingraveringe.

פְּתִיחוֹת v. bloote ſweerden.

פתל * worſtelen, drayen, krommen, gedraait worden, gekrommet worden, zig verkeert houden.

פְּתִיל m. een draat, een touken, een huive, een halsdoek.

פְּתַלְתּוֹל m. zeer verdraait.

נַפְתּוּלִים m. worſtelingen.

פֶּתֶן * m. een adder.

כִּפְתָּן m. de onderdorpel.

פֶּתַע * haaſtelyk.

פָּתַר * uitleggen.

פִּתָּרוֹן m uitlegginge.

פָּתַת * breken.

פַּת v. een ſtuksken, een beete broots.

פְּתוֹתִים m. ſtukken, brokkelen.

De meer als drie geletterde.

פִּלֶגֶשׁ * v. een bywyf.

פָּעַנַח * ontdekken, openbaaren.

פַּרְבָּר * een naam van een huis; *Parbar*, (eenige meinen

צְבִים rosbaaren.
צָבָא* ten oorlog gaan, by troepen te ſaamen komen, ſoldaten aannemen, byeenkomen.
צָבָא m. een heirleger, ſchaaren, een beſtemde tyt van oorlog, oorlog.
צְבָאוֹת heirſcharen.
צָבָה* ſwellen, doen ſwellen, geſwollen zyn.
צְבִי m. eere, glorie, een geite.
צָבַט* overlangen, toeryken.
צָבַע* ſchilderen, verven.
צֶבַע m. een verve, een coleur.
צָבוּעַ m. geverft.
צָבוּעַ m. dat geverft is.
צְבֹעִים m. een gedierte, of adder.
אֶצְבַּע v. een vinger.
צָבַר* vergaderen.
צְבֻרִים m. hoopen.
צִבָּה*
צְבָתִים m. hant vollen.
צָדַד*
צַד m. een zyde.
צָדָה* jagen, zoeken, vervoeſtet worden.
צְדִיָּה v. voornemen, opzet.
צָדַק* rechtveerdigen, rechtveerdig zyn, gerechtveerdigt worden, rechtveerdig gehouden worden, zich zelf rechtveerdig houden, vry ſpreeken, abſolveren, zich zelven rechtveerdigen.
צַדִּיק m. een rechtveerdige, een vroome.
צֶדֶק m. } rechtveerdigheit, ge-
צְדָקָה v. } rechtigheit.
צָהֹב* m. geelachtig, gout verwe.
מְצֻהָב m. blinkende.
צָהַל* juichen, vrolyk geluit geven, brieſſchen als een peert, doen blinken.
מְצְהָלוֹת v. brieſſchinge.
צָהַר* m. licht, glants, een venſter.
צָהֳרַיִם de middag.
יִצְהָר m. olye, olye uitperſſen.
צוּד* } jagen.
צוֹדֵד }
הִצְטַיֵּד zich provianderen, zich met teerkoſt bezorgen.
צַיָּד m. een jager.
צַיִד m. een jacht.
צֵידָה v. teerkoſt.
מָצוֹד m. een net.
מְצוֹדָה v. jaginge.
צֵיד wiidbraat.
צִוָּה* gebieden, bevelen, belaſten.

צָרָה v. een vyandinne; benautheit.
צוֹר m. een rotze, een ſcherpte, een ſcherpe ſteen.
צַר de zon, (Jeſaia 5: 30.)
צִירִים m. groote pyne, beelden.
צוּרָה v. een gedaante, een ſchildery.
מָצוֹר m. } een belegeringe, een
מְצוּרָה v. } veſtinge.
צַוָּאר } m de hals.
צַוְרוֹן }
* צָחַח wit zyn, blinkende zyn, droog zyn.
צַח m. klaar, wit, blinkende.
צָחוֹת v. nette en klaare woorden.
צְחֶה m. droog.
צָחִיחַ m. een hooge plaats, een gladde plaatſe.
צְחִיחָה v. droogte, een drooge plaats.
צְחִיחִים m. hooge of drooge plaatzen.
צַחֲצָחוֹת v. droogten.
* צחץ
צַחֲצָחָה v. ſtank, verrottinge.
* צָחַק lachen, aanlachen, belachen, beſpotten, ſpelen, jokken.
צְחוֹק m. belachinge.
* צַחַר m. wit, witheit.

מְצָוָה v. een gebodt, een bevel.
* צָוַח roepen, tieren.
צְוָחָה v. een getier, geſchreeuw.
* צול
צוֹלָה } v. diepte.
מְצֻלָה }
* צוּם vaſten.
צוֹם een vaſten.
* צוּף vloejen, overvloejen, uitvloejen.
צָפָה v. overſwemminge.
צוּף m. honigzeem.
* צוּק benaut zyn, benaut worden, geparſt worden, aankleven, benauwen, parſſen.
מָצוֹק m. }
צוּקָה v. } benautheit, angſt.
מְצוּקָה v. }
מוּצָק m. eng, benaut.
מָצוֹק m gelegen.
מְצוּקִים grontveſten.
* צוּר binden, inbinden, benauwen, belegeren, vyandelyk handelen, vyantſchap oeffenen, formeren, belegeren, belegert worden, verdrukken.
צַר } m. eng, naauw, be-
צָר } naut, benaautheit, een vyant, een ſteenrotze.

een klieven, gelukkig maken, voorſpoet geeven.

צְלֹחִית v. een ſchotel.

צַלַּחַת v. de boezem, een ſchotel, een ketel.

צְלָחוֹת v. een panne, een komme.

* צָלַל beſchaduwen, beſchaduwet worden, zinken, te gronde gaan, klinken, verduiſteren.

צֵלֶל } m. de ſchaduwe.
צֵל }

צִלְצָל m. dikke ſchaduwe, een krauwel.

צְלָצָל m. een ſprinkhaan, een worm.

מְצִלּוֹת v. bellekens.

צֶלְצָלִים m. cymbalen.

צְלִיל m. een koek op kolen gebraden.

צַלְמָוֶת v. de ſchaduwe des doots, (dit is een te ſamen geſteld woord uit צֵל ſchaduwe, en מָוֶת de dood.)

צַלְמוֹן m. duiſterniſſe.

* צֶלֶם m. een beelt, evenbeelt.

* צֵלָע m. een ribbe, de zyde, een zyde kamer, hinkinge, een deure.

צֹלֵעַ m. } hinkende.
צוֹלַעַת v. }

* צָמָא

צְחוֹרוֹת v. wit.

* צִיָּה v. droogte, drooge plaatze.

צִיּוֹן m. dorre; een drooge plaats.

צִי m. een ſchip.

צִיִּם m. ſchepen.

צִיִּים m. ſchepen, woeſte plaatzen, wilde menſchen; wilde gedierten, meerkatten.

* צִין

צִיּוֹן m een teken, een merkteken.

* צִיץ bloejen.

צִיץ m. een bloeme, een plate, een veder.

צִיצִים m. bloemen.

צִיצִת v. ſnoerkens, de lokke des haairs.

* צִיר m. een herre der deur; een gezante, een ambaſſadeur.

הִצְטַיֵּר zich veinzen een gezante te zyn.

* צִיתּ aanſteken.

* צָלָה braden.

צָלִי m. gebraden.

* צָלַח gelukkig zyn, voorſpoedig zyn, profytelyk zyn, voorſpoet hebben, op iemant aanlopen, aanvallen, overgaan, van

צָמֵא * dorſten; dorſtig.
צָמָא m.
צִמָּאוֹן m. } dorſt.
צְמָאָה v.
צָמַד * koppelen, ſamen hechten, ſamen koppelen, gekoppelt worden.
צֶמֶד m. een koppel, een jok, of paar oſſen, een geſpan.
צָמִיד m. te ſamen gekoppelt, een arm-ring.
צָמַח * ſpruiten, uitſpruiten, groenen, waſſen.
צֶמַח m. een ſpruite.
צָמַם *
צְמָה v. het hair, een hairband.
צַמִּים ſtruikrovers, die lange hair hebben.
צָמַק * verdroogt worden, flap worden, uitdroogen.
צִמּוּקִים m. rozynen.
צֶמֶר * m. wol.
צַמֶּרֶת v. een hooge tak.
צָמַת * uitroejen.
צְמִיתוּת v. uitroejinge, een eigendom.
צָנַח * affſpringen, indrukken.
צָנַם *
צְנוּמָה v. dun, dor.
צָנַן *
צִנָּה v. een ſchild, koude.
צִנּוֹת v. ſchilden, haken, door-

nen.
צִנִּים } m. doornen.
צְנִינִים }
צָנַע * zich demoedig dragen.
צְנוּעִים m. demoedige, ootmoedigen.
צָנַף * omrollen; inwentelen, bedekken.
צָנִיף m. } een mutſe.
מִצְנֶפֶת v. }
צְנַפָּה v. een wentelinge.
צָנַק *
צִינֹק m. boejens, banden, den ſtok.
צָנַר *
צִינוֹר m. een gote.
צָעַד * gaan, treden.
צַעַד m. } een gang, een trede,
צְעָדָה v. } een ſchrede.
מִצְעָדִים m. gangen.
אֶצְעָדָה v. een armring.
צְעָדוֹת v. armringen, kouſebanden.
צָעָה * doorwandelen, bewegen.
צָעַן * uitrukken.
צָעַף *
צָעִיף m. een ſluyer.
צָעַק * roepen, uitroepen, te ſamen roepen, te ſamen geroepen worden, ſchrewen.
צְעָקָה v. een geroep.
צָעַר * klein worden, vermin-

dert

* צָפַר uitvliegen, vroeg op maken.
צִפּוֹר g. een vogelken, een musch.
צָפִיר m. een bok.
צְפִירָה v. de morgenstond, een crans.
צִפּוֹרֶן m. de nagel van een vinger, een grieffie.
* צקל
צְקָלוֹן m. het kaf, de hulze.
* צרב aangebrant worden.
צָרֶבֶת v. brandende, aanbrandinge.
* צרה
צְרִי m. balsem, triakel.
* צָרַח roepen.
צְרִיחַ m. een borgt, sterkte.
* צֹרֶךְ m. behoefte, nootwendigheit.
* צרע
צָרוּעַ
מְצוֹרָע } m. een melaatse.
צָרַעַת v. melaatsheit.
צִרְעָה v. een horsel.
* צָרַף louteren, smelten, zuiveren, beproeven, gesmolten worden.
צוֹרֵף m. een goutsmit, een louteaaar, een smelter.
מַצְרֵף m. een smeltkroes.
* צָרַר binden, t'samen binden, inbinden, benauwen, vyandt worden.
צָעִיר m. } klein, jong; de kleinste, de jongste.
צְעִירָה v. }
מְצֻעָר m. zeer klein, een kleine zaak, een kleinigheit,
מְצֻעֶרֶת v. zeer klein.
* צָפַד aanhangen, aankleven.
* צָפָה wacht houden, dekken, zien.
מְצֻפֶּה bedekt.
צִפּוּי m. bedekkinge.
צָפֶה m. een ziender.
צְפֶת v. capiteel.
צְפִית
צְפִיָּה } v. de wacht.
מִצְפֶּה m.
מִצְפָּה v. } een wachttoren.
* צפח
צַפַּחַת v. een kruike.
צַפִּיחִית v. een honig-koek.
* צָפַן verbergen, wegleggen, zich verbergen.
צָפוֹן v het noorden.
צְפוֹנִי m. die van het noorden is.
צָפוּן m. een verborgen schat.
צְפֻנַת־פַּעְנֵחַ een uitlegger der verborgene dingen.
מַצְפּוֹנִים m. verborgene dingen.
* צֶפַע
צִפְעוֹנִי } m. een basiliscus.
צְפִיעִים m drek.
צְפִיעוֹת v. afkomelingen.

gen, tegen over.
קָבַע * roven.
קוֹבַע m. een helmet.
קְבַעַת v droeſſem.
קָבַץ * vergaderen.
קִבּוּצִים m. vergaderden.
קְבָצָה v vergadering.
קָבַר * begraven.
קֶבֶר m. het graf.
קְבוּרָה v. begraffeniſſe.
קָדַד * het hooft neigen.
קָדְקֹד m. de top des hoofts, de hooftſchedel.
קִדָּה v. gember, caſſie.
קָדַח * branden, aanſteken, aangeſteken worden.
קַדַּחַת v. heete koortſe.
אֶקְדָּח m robynſteen, glinſterende ſteen.
קָדַם * voorkomen, voorgaan, ontmoeten.
קֶדֶם m. de outheit, de eeuwigheit, het oude, van outs af, het voorſte, van vooren, het ooſten.
קַדְמָה v. het ooſten.
קָדִים m. het ooſten, de ooſte wint.
קַדְמֹנִי m. } oudt, dat van het
קַדְמֹנָה v. } ooſten is.
קַדְמוֹנִים m. outheeden.
קָדַר * verduiſteren, verduiſtert zyn, ſwart zyn, in 't ſwart

vyandelyk handelen, beſtryden.
צְרוֹר m. een bondelken, een klein ſteenke, een beurſe.
מֵצַר m. engte, benautheit.

De meer als drie geletterde.

צְנִצֶנֶת * v. een kruike.
צנחר *
צְנִתְרוֹת v. kruiken.
צעצע *
צַעֲצָעִים m. jonge kinderen, uittrekking.
צִפְצֵף * pypen, t'zitſſen.
מְצַפְצְפִים piepen.
צַפְצָפָה v. een weyde boom.
צִפַּרְדֵּעַ * g. een kikvorſch.
צַרְפַּת * Vrankryk.

ק

קב

קָבַב * vloeken, vermaledeyen.
קָבָה v. een hoerhuis, een bordeel.
קִבָּה v. de penſſe.
קַב m. een mate, genaamt *kab.*
קִבֵּל * ontvangen, voor de oo-

jen, zich vergaderen, verlangen.

קָו m. een richtſnoer, een linie, een meetſnoer.

מִקְוֶה m. } verwachtinge, ver-
מִקְוָה v. } gaderinge van wateren, een hope.

תִּקְוָה v. een hope, een ſnoer, een bandeken.

מִקְוֶא } m geſponnen, geſponnen goederen.
מִקְוֶה }

* קוּט walgen, een walgen hebben, tot een walginge zyn.

קוֹטֵט kyven, twiſten.

קָט een weinig.

* קוֹל m een ſtemme, een geluit, een klank.

קוֹלוֹת v geluiden, donderſlagen.

* קוּם ſtaan, opſtaan, oprechten, doen opſtaan, beveſtigen, beſtendig blyven, beſtendig houden, woort houden, verwekken, beſtaan, tegen iemant opſtaan, oprechten, opſtellen.

קִים m de ſtant.

קִימָה v. opſtant.

יְקוּם m. beſtaande, al dat leeft, allerhande leevendig gedierte.

תְּקוּמָה

't ſwart gekleet gaan, ſwart maken.

קְדֵרוּת v. ſwartigheit.

קְדַרְנִית in het ſwart.

* קָדַשׁ afzonderen, afgezondert worden, heilig maken; geheiligt worden, heiligen, afzonderen tot een heilig gebruik, bereiden.

קָדוֹשׁ m heilig.

קֹדֶשׁ m. heiligheit.

מִקְדָּשׁ m. het heiligdom; een heilige plaats.

קָדֵשׁ m. een ſchantboeve.

קְדֵשָׁה v. een ſchanthoere.

* קָהָה ſtomp worden, ſtomp maken.

* קָהַל vergaderen, verzamelen, zich vergaderen, vergadert worden.

קָהָל m. } vergaderinge, een
קְהִלָּה v } gemeinte.

קְהִלִּים m. } vergaderingen.
קְהִלּוֹת v }

קֹהֶלֶת v. vergaderende, die vergadert, prediker.

* קוּא ſpouwen, uitſpouwen.

קִיא } m ſpouſel, braakſel.
קֵא }

קִיקָלוֹן m. verfoejelyke ſpouſel.

קְאָה } v. een pelekaan.
קָאַת }

* קָוָה verwachten, t'ſamen vloe-

borrelen, doen vloejen.
מָקוֹר m. een fonteine, een oorſprong.
קוּרִים m webben.
* קוּשׁ ſtrikken leggen.
* קָטַב m. uitroejen, verderven.
קֶטֶב m. het verderf.
קָטַל dooden.
קֶטֶל m. doodinge.
* קָטַן klein zyn, verminderen.
קָטָן m. klein, jong.
* קָטַף afplukken, afgeplukt worden.
* קָטַר rooken, rookwerk maken.
קְטוֹרָה } v. reukwerk.
קְטֹרֶת }
קִיטוֹר m. rook, damp.
קְטוּרוֹת ſchoorſteenen, rookgaten.
מִקְטָר m. } reukwerk, reukal-
מִקְטֶרֶת v } taar, een reukvat.
מַקְטֵרוֹת v. reukaltaren, reukvaten.
קַיִן * m. een ſpieſſe.
קִיק *
קִיקָיוֹן m. een wonderboom.
* קִיר m. een muur.
קִרְקַר ontmuuren, de muur afbreeken.
* קָלָה branden. rooſteren; verachten, veracht zyn, klein achten.

תְּקוּמָה v. 't weder opſtaan.
מָקוֹם g. een plaatſe.
קוֹמָה v. een hoogte.
קָמָה v. het gewas, het ſtilſtaan der oogen.
קָמִים m vyanden, teegenſtaande.
קוֹמְמִיוּת v. opheffinge, verheeventlyk.
אַלְקוֹם onoverwinnelyk, (dit is een te ſaamen geſtelt woort uit אַל niet, en קוֹם ſtaan, wil zeggen niet teegen te ſtaan.)
קוּן *
קוֹנֵן weenen, klagen.
קִינָה v. weeklage, een klaaglied.
מְקוֹנְנוֹת v. klaagſters, klaag-vrouwen.
קוֹס *
קוֹסֵס affnyden.
* קוֹף m. een aap.
תְּקוּפָה v. ommeloop.
* קוּץ opwaken, overzomeren, verdrieten, verdriet aandoen.
קַיִץ m de zomer, zomervruchten.
קוֹץ m. een doorne.
קְוָצוֹת v. de hairen, de hairlokken
* קוּר graven, uitgraven, uit-

קַלָּעִים m. ſlingeraars.
מִקְלַעַת v. ingravinge.
קלש *
קֶלְשׁוֹן m. een vork, een gaffel.
קָמַח * m. meel.
קָמַט * t'ſamen fronſelen.
קָמַל * uitdroogen, flaau zyn.
קָמַץ * ophoopen, de hant vol nemen.
קֹמֶץ m. een hant vol.
קמש *
קִמּוּשׁ / קִמְשׁוֹנִים } m. diſtelen.
קָנָא * jaloers zyn, nydig zyn, met jaloersheit aangedaan zyn, benyden, ieverig zyn, doen ieveren, tot jalouſie bewegen.
קַנָּא / קַנּוֹא } m een ieveraar.
קִנְאָה v. iever, nydt, jalouſie.
קָנָה * kopen, aankopen, verkrygen, bezitten.
קֹנֶה m. een bezitter, een koper.
קָנֶה m een riet, een rietſtok.
קִנְיָן m / מִקְנָה v. } bezittinge, kopinge.
מִקְנֶה m. vee, bezittinge.
קנם *
קִנָּמוֹן m. kaneel.
קָנַן * neſtelen.

קָלִי / קָלְיָא } m. gebraden, gerooſt.
קָלוֹן m. verachtinge, ſmaatheit, ſchande.
קלח *
קַלַּחַת v. een ketel.
קלט *
קָלוּט m die een lit miſt.
כִּקְלָט m vertrek.
עִיר מִקְלָט een vryſtat.
קָלַל * licht zyn, ſnel zyn, veracht zyn, veracht worden, vloeken, laſteren, vervloeken.
קִלֵּל glad maken.
הֵקַל verlichten, licht maken, veracht maken.
הִתְקַלְקֵל zich ſnellyk bewegen.
קַל gering, ſnel, licht.
קָלָל m glad.
קְלָלָה v. een vloek.
קְלוֹקָל m zeer licht.
קָלַס * beſpotten, beſchimpen.
קֶלֶס m / קַלְסָה v } beſpottinge.
קִלָּס m. een lof, een pryzinge.
קָלַע * graveren, inſnyden, met de ſlinger werpen.
קֶלַע m een ſlinger.
קְלָעִים m ſlingers, tapyten, behangſelen, doorgeſnedene deuren.

קָן m. een neſt.
* קָסַם waarzeggen.
קֶסֶם } m. waarzegginge.
מִקְסָם }
* קֶסֶת m een inktkoker.
* קער
קְעָרָה v. een ſchottel.
* קָפָא ſtyf worden, t'ſamen runnen.
קְפָאוֹן m t'ſamen runninge; dikte.
* קָפַד affnyden.
קְפָדָה v. uitroejinge, affnydinge.
קִפּוֹד m. een nacht-uil.
* קפז
קִפּוֹז m een meerle vogel.
* קָפַץ toeſluiten, opſpringen, overſpringen.
מְקַפֵּץ ſpringende.
* קָצַב affnyden, ſcheren.
קֶצֶב m. affnydinge, inſnydinge.
קְצוּבוֹת v geſchoornen.
* קָצָה afinyden, affchrabben.
קְצֵה m } het einde, het uiterſte.
קְצֵה v. }
קְצָוִים m. } de uiterſte deelen.
קְצָוֹת v }
קִיצוֹנָה v. het uiterſte.
מִקְצָת v. een deel, een gedeelte, het einde.
* קָצַח m. wikken.

* קצן
קָצִין m. een vorſt, een prince.
* קצע affchrabben, beſchaven, de muur affchrabben.
מְהֻקְצָעוֹת v. hoekhofkens.
מִקְצוֹעַ m. een hoek.
קְצִיעוֹת v caſſia.
* קָצַף toornig worden, heet worden, heet van tooren worden, tot toorne verwekken, doen toornen, ſchuimen.
קֶצֶף m ſchuimen, hittige tooren, hitte.
קְצָפָה v ſchuim
* קָצַץ afhouwen, verminken
קֵץ m het einde, het uiterſte.
קְצִים } m. de eindens.
קְנָצִים }
* קָצַר kort zyn, kort worden, verkorten, afmajen, in oogſten, verminderen, vermindert worden.
קָצֵר m kort, haaſtig
קִצֻּר m. kortheit, vermindering, benaautheit.
קָצִיר m. oogſt, een tak.
* קָרָא roepen, toeroepen, aanroepen, lezen, noemen, ontmoeten, nodigen, bejegenen, te gemoet gaan, te gemoet komen.

ken.
קֵרַח m. kaal.
קָרְחָה v. kaalheit.
קָרְחֶת v. kaalheit, een kaale plaats.
קֶרַח m koude, ys.
* קָרַם overtrekken.
* קָרַן g een hooren, kracht, glinſteren.
קָרַן ſtralen, blinken, hoornen voortbrengen.
* קָרַס krommen, krom zyn.
קְרָסִים m. haakskens.
* קָרַע ſcheuren, verſcheuren, breken.
קְרָעִים m ſcheuren, ſlukken, verſcheurde klederen.
* קָרַץ inſnyden, wenken met de oogen.
קֶרֶץ m. uitroejinge, uitſnydinge.
* קָרַר verkoelen, kout zyn.
קֹר m. } koude.
קָרָה v. }
מִקְרֶה v verkoelinge.
* קֶרֶשׁ m. een plank, een berde.
* קשא
קְשָׁאִים m. komkommeren.
מִקְשָׁה m een komkommerhof.
* קָשַׁב luiſteren, opmerken, toehooren, opletten.
קֶשֶׁב m. gehoor, attentie.
קַשֶּׁבֶת v. naau luiſterende.
קשׁוּרוֹת

קְרִיאִים geroepene; genodigde, voornaamſte.
קְרִיאָה lezinge, predikinge.
מִקְרָא m. t'ſamenroepinge, de heilige Schriftuur, de Bybel.
קֹרֵא m. een patrys, een veldhoen.
* קָרַב naderen, bykomen, doen bykomen, doen naderen, offeren.
קָרֵב m. die na is.
קָרוֹב m. na by, die na is, een naaſt beſtaande, een verwante.
קָרְבָּן m. een offerhande, een offeringe.
קֶרֶב m. het midden, het binnenſte, in, tuſſchen, het ingewant, de buik.
קְרָב m. ſtrydt, oorlog.
* קָרָה ontmoeten, bejegenen, zolderen, doen ontmoeten.
קְרָאָה v. ontmoetinge.
קוֹרָה v. een balk.
קֶרִי } m een geval, een ac-
מִקְרֶה } cident.
קֶרִי m reukeloos, reukeloosheit.
קִרְיָה } v. een ſtadt.
קִרְיַת }
* קָרַח kaal maken, zich kaalma-

קַשׁ m. ſtroo.

* קֶשֶׁת g. een booge, een reege boog.

קַשָּׁת m. een boogſchutter.

De meer als drie geletterde.

* קַדְקֹד m. de top des hoofts, de hooftſchedel, de harſe pan.

* קַעֲקַע m. op het vel of hout tekenen.

* קָרַר ontmuuren, doorgraven.

* קַרְדֹּם m. een byl.

* קַרְסֹל m. de enkel.

* קַרְקַע m. een vloer, de grond.

* קשקש

קַשְׂקֶשֶׂת v. de ſchubbe van een viſch.

ר

רא

* רָאָה zien, aanzien, inzien, doorzien, omzien, voorzien, gezien worden, zich laten zien, malkanderen aanzien, verſchynen, vertoonen, zich verſchynen, zich vertoonen, ondervinden,

קְשָׁבוֹת v. opmerkende.

* קָשָׁה ſwaar zyn, hard zyn, beſwaart worden, verharden, zich hart aanſtellen

קָשֶׁה m / קָשָׁה v } hard, ſwaar.

קָשִׁי m hardigheit.

מִקְשֶׁה m. gevlochten.

מִקְשָׁה v dichtwerk.

* קשה

קְשׁוֹת / קְשָׂוֹת } v. ſchotels.

* קשח

הִקְשִׁיחַ verharden, verſtokken, haad tracteeren.

* קשט m waarheit.

* קשט

קְשִׂיטָה v. een penning, een ſtuk geldt.

* קָשַׁר binden, aanbinden, te ſamen binden, gebonden, conſpireren, zich verbinden, een verbinteniſſe maken.

קֶשֶׁר m. een ſamenbindinge, een ſamenſweeringe, een verbandt, conſpiratie.

קְשָׁרִים m banden.

מִקְשָׁרוֹת v. vroegelingen.

* קָשַׁשׁ naau zoeken, opzoeken, naau onderzoeken, ſtro opzoeken.

een legerſtede, hooft-kuſſens.

רֹאשׁ / רוֹשׁ } m. galle, venyn.

* רָבַב menigvuldig zyn, vermenigvuldigt worden, ſchieten.

מֵרְבָבוֹת by tien duizende vermenigvuldigt zyn.

רַב m. groot, veel, genoeg, menigte, een meeſter.

רִב m. vele, menichte.

רִבּוֹא m / רִבָּבָה v. } tien duizent.

רְבִיבִים m. flagregens, regensdroppelen.

* רָבַד vercieren, dekken.

רְבִיד m. een keten.

מַרְבַדִּים m dekſels, tapeten, bedden, ciercelen.

* רָבָה menigvuldig zyn, menigvuldig worden, vergroten, waſſen, groejen, vermeerderen, opſchieten.

הֶרְבֵּה veel.

מִרְבֶּה veel, grootheit.

מִרְבֶּה groot.

מַרְבִּית v. veelheit, grootheit, woeker, geſlachte.

תַּרְבּוּת v menichte, geſlachte.

תַּרְבִּית v. woeker.

רַבָּה m. een ſchutter.

אַרְבֶּה bezoeken, onder de oogen zien, zich openbaren, vechten.

רֹאֶה m een ziender, propheet, een prophetiſch gezichte.

רְאוּת v. het aanzien.

רְאִיוֹת v. aanzienlyke, weerdige.

מַרְאֶה m / מַרְאָה v. } het aanzien, de gedaante, het gelaat, de geſtalte, het aangezichte.

רְאִי m een ſpiegel.

מַרְאוֹת v. ſpiegels.

מֹרְאָה v. de krop van een vogel.

רָאָה v. een kraye, een wouwe.

מֹרְאָה v. drek, onrynigheit.

* רְאֵם m. een eenhooren.

* רֹאשׁ m. het hooft, de top, de kop, een ſpits, een aanvang, het eerſte, het begin, het hoogſte, het voornaamſte, het beſte, het opperſte, galle, venyn.

רִאשׁוֹן m / רִאשׁוֹנָה v. } de eerſte.

רֵאשִׁית v. 't begin, 't beſte, de eerſtelingen, nieuwe vruchten.

מַרְאֲשׁוֹת v. het hoofden eind van

אַרְבֶּה m. ſprinkhanen.
רבך *
מְרֻבֶּכֶת v. gerooſt.
רָבַע * vierkantig zyn, vierkantig worden, vierkantig maken, voortteelen, doen voortteelen.
רֶבַע, רֹבַע } m. het vierde deel.
מְרֻבָּע, רָבוּעַ } m. vierkantig.
רְבִיעִי m. de vierde.
רִבֵּעִים m. nakomelingen in het vierde gelit.
אַרְבָּעָה m., אַרְבַּע v. } vier.
אַרְבָּעִים veertig.
אַרְבַּעְתַּיִם viervoudig.
רִבְעָה v. het voortteelen der beeſten.
רָבַץ * leggen, opleggen, onderleggen.
רֶבֶץ, מַרְבַּץ } m. 't leggen, legerplaatſe der beeſten.
רבק *
מַרְבֵּק m. een meſt-ſtal.
רֶגֶב * m. een klomp aarde.
רָגַז * beven, bewegen, ſidderen, verſchrikken, toornen, ontroeren, beroert worden, beweegt worden, tot tooren verwekken.

רַגָּז m. bevende.
רֹגֶז m., רָגָזָה v. } beweginge.
רָגַל * laſteren, verſpieden, leren gaan.
רֶגֶל g een voet.
רַגְלַיִם voeten.
רַגְלִי m. voetvolk.
מְרַגְּלִים m. verſpieders.
רַגְלַיִם m. beurten.
רֹגֶל een volder, de fontein *Rogel*.
מַרְגְּלוֹת v. voetdekſels, het voeten einde.
רָגַם * ſteningen.
רִגְמָה v. een hoop volks.
מַרְגֵּמָה v. een hoopſteenen, een ſlinger.
רָגַן * murmureeren.
נִרְגָּן m. een murmureerder.
רָגַע * klieven, in ſtukken ſcheuren, geſcheurt worden, ruſten, doen ruſten, ſtille zyn.
מַרְגּוֹעַ m., מַרְגֵּעָה v. } een ruſte.
רֶגַע m. een oogeblik, een zeer korte tyt.
רָגַשׁ * voeden, razen, gedruis maaken, met een gedruis vergaderen.
רֶגֶשׁ m. een groote vergadering.

vult worden, dronken worden, bevochtigen, dronken maken.

רָוֶה m. } vochtig.
רָוָה v. }

רְוָיָה v. bevochtinge.

רִי bevochtinge, (komt eens voor Job 37:11. in plaats van רְוָיָה)

* רָוַח adem halen, wyt zyn, ruim zyn, doorluchtig zyn.

רֶוַח m. } ademhalinge, ruimte.
רְוָחָה v. }

רוּחַ g. een geeſt, de wint, 't gemoet, de adem, de geeſt, een zyde, een kwartier des werelds, de wil.

רַחַת v. een wanne.

מְרֻוָחִים m doorluchtige.

* רוּם verhoogen, zich verhoogen, verhoogt worden, verhoogt zyn, verheffen, offeren, weg neemen.

רָם m. hoog, verheven.

רָמָה v. hoogte, hooge plaats.

רִמָּמוּת v. hoogte, verheffinge.

רוֹמְמָה v. verhoogt.

רוֹמְמוֹת v. verheffingen.

מָרוֹם m. de hoogte, een hooge plaats, den Hemel.

תְּרוּמָה

רְגִשָׁה v. een oproer, oproerigheit.

* רָדַד uitbreiden, uitſtrekken, ſpreiden, onderſpreiden, onderwerpen, overtrekken.

רְדִיד m. een linnen kleed, een vrouwen ſluyer.

מוּרָד m. overgetrokken.

* רָדָה heerſchen, doen heerſchen, nemen, afſcheuren.

* רדם

נִרְדַּם diep ſlapen.

תַּרְדֵּמָה v. een diepe ſlaap.

* רָדַף vervolgen, navolgen, najagen.

* רָהַב verheffen, zich hovaardig houden, verſterken.

רַהַב m hovaardye, verheffinge, ſterkte.

* רָהָה vrezen.

* רהט

רָהִיט m. latten, galderye.

רְהָטִים galderyen, goten.

* רוּב twiſten, plyten.

רִיב m. } twiſt.
רִיבָה v. }
מְרִיבָה v. }

* רוּד heerſchen, treuren, weenen.

מָרוּד m. weeninge, ellendig.

* רָוָה verzaadigt worden, ver-

תְּרוּמָה v. een hef-offer, een afneminge.
תְּרוּמִיָּה v. 't geofferde.
רָאמוֹת v. een edel geſteente.
רוּעַ * kwaat zyn, kwaat ſchynen, kwaat maken, kwalyk handelen, kwaat of ſchade aan doen.
רָע m. kwaat, kwaatheit.
רוֹעַ m. boos, boosaardig, boosheit.
מַרַע m. kwaat, een booſe daad, een boosdader, boosaardig.

רוּף *
רוּפַף gebroken worden.
רִיפוֹת v. gebrokene graanen, gort.
תְּרוּפָה v. genezinge.
רוּץ * lopen, nalopen, toelopen, uitlopen, voorlopen, weglopen.
רָץ m een loper.
מֵרוֹץ m. een loop.
מְרוּצָה v. een loop, een ſtotinge.

רוּשׁ *
רָשַׁשׁ arm zyn, arm worden, arm maken, verarmen.
מִתְרוֹשֵׁשׁ zich vynzen arm te zyn.
רָשׁ } m. arm.
רָאשׁ }

רָשִׁים } m. armen.
רָאשִׁים }
רִישׁ } m. armoede.
רֵאשׁ }
רָזָה * mager maken.
רָזֶה v. mager.
רָזוֹן } m. magerheit.
רָזִי }
תִּרְזָה v. een Cypreſſen-boom.
רוּח *
מַרְוֵחַ m. die de rouw-maaltyd hout.
מִרְוָח m. de overdaat in rouwmaaltyden.
רָזַם * mikken, wenken.
רָזַן *
רוֹזְנִים m. princen, vorſten.
רָחַב * verwyderen, verwydert worden, ruimte maken, ruimte geven.
רָחָב m. wyd, ruim, breed, trotſigheit.
רֹחַב m } ruimte, wyte, breete.
מְרְחָב m. }
רְחָבָה v. }
רְחוֹב g. de ſtraat.
רָחֵל * v. een ſchaap.
רָחַם * beminnen, van herten beminnen, ontfermen, barmhertig zyn, barmhertigheit toonen, barmhertigheit verkrygen.

רַחוּם m barmhertig.
רַחַם m. barmhertigheit.
רֶחֶם } m. de moeder, de baar-
רַחַם } moeder.
רַחַם }
רַחֲמָה } v. een maagdeken.
רַחֲמָנִיוֹת v. barmhertigen.
רָחָם m. een exter, een pellikaan.
* רָחַף bewegen, beweegt worden, zich bewegen, ſweven.
* רָחַץ waſſchen, zich waſſchen, zich baaden, gewaſſchen worden.
רַחַץ m. waſſchinge.
רַחֲצָה v. een waſch-plaatſe, een bad.
* רָחַק verre af zyn, verre afſcheiden.
רָחוֹק m. }
רְחוֹקָה v. } verre, wydt.
מֶרְחָק m. verheit.
* רָחַשׁ overdenken, uitbortelen.
מַרְחֶשֶׁת v. een ketel.
* רָטַב nat zyn, vochtig zyn.
רָטוֹב m. vochtig.
* רֶטֶט m. ſidderinge, bevinge.
* רָטַשׁ verpletteren.
* רִיחַ rieken, ſmaken.
רֵיחַ m. een reuk.
רֵחַיִם m. een molen.
* רִיעַ roepen, juichen, getier maken, op een bazuine blazen.
רֵעַ m. getier, geroep, gejuich.
תְּרוּעָה v. een bazuine geluit, een getier, een geſchal.
* ריק
הֵרִיק ledig maken, uitgieten, uitſtorten, uit de ſchede trekken.
רֵק m. ledig, ydel.
רִיק m. ledigheit, vergeefs.
רֵיקָם ydelyk, ledig.
* רִיר vloejen, uitzeveren.
רִיר m. zever, 't wit van een ey.
* רָכַב ryden, op een paard zitten, op een paard of wagen gevoert worden.
רֶכֶב m. een wagen, de bovenſte ſteen van een molen.
רַכָּב m. een voerman, een ruiter.
רְכוּב m. }
מֶרְכָּבָה v. } een wagen.
מֶרְכָּב m. een zadel, een dekſel.
* רָכַךְ week worden, vermorvet worden, week zyn, vermorven.
רַךְ m. }
רַכָּה v. } week, teder
מַרָּךְ m. weekheit.
* רָכַל

רֶמֶשׂ m. kruipende gedierte.
* רָנָה geluit geven.
* רָנַן zingen, roepen, uitroepen, toeroepen.
רֹן m. } een gezang, een
רִנָּה v. } vreugde geroep.
רִנָּת v. }
רְנָנִים m. pauwen.
* רֶסֶן m. een toom, een brydel.
* רָסַס beſprengen, druipen.
רְסִיסִים m. beſprenginge, ſtukjens, kleine ſpaantjens.
* רָעַב hongeren.
רָעֵב m. hongerig.
רָעָב } m. honger.
רָעְבוֹן }
* רָעַד beven, doen beven.
רַעַד m. } bevinge.
רְעָדָה v. }
* רָעָה voeden, weiden, zich zelven weiden, zich zelven voeden, zich verzellen, vergezelſchappen, zich als vriend toonen, vriendſchap houden.
רֵעַ, רֵיעַ, רֵעֶה, מֵרֵעַ m. een vrient, een metgezel, een naaſte genootſchap.
רֹעֶה m. een herder.
רֵעִיָּה } v. een vriendinne.
רֵעוּת }
רְעוּת v. de naaſte, verbrekinge.
רַעְיוֹן m. gedachten, quellinge.

* רֹכֵל m. een koopman, een kruidenier.
רֹכְלִים m. } kruideniers, koop-
רֹכֶלֶת v. } lieden.
רְכֻלָּה v. koopmanſchap.
מַרְכֻלָה v. een merkt.
רָכִיל m. een achter klapper, achterklap.
* רָכַס opheffen
רְכָסִים m. hobbelachtige plaatſe.
מְרָכְסִים m hoogmoedigheden.
* רָכַשׁ winnen, verkrygen.
רְכוּשׁ m. have, goet.
רֶכֶשׁ m. een paerd, een muilezel.
* רָמָה nederwerpen, werpen; ſchieten, bedriegen.
תַּרְמִית, תָּרְמָה, רְמִיָּה, מִרְמָה v. valſchheid, bedrog.
* רֹמַח m een ſpieſſe.
* רמך
רַמָּכִים m merrien.
* רָמַם opheffen, opgeheven worden, vol wormen worden.
רִמָּה v. een worm.
* רמן
רִמּוֹן m. een granaat appel.
* רָמַס vertreden, met voeten treden, vertreden worden.
מִרְמָס v. vertredinge
* רָמַשׂ kruipen, wemelen.

מִרְעֶה m. } een weide.
מַרְעִית v. }
מְרֵעִים m. vrienden.
* רָעַל ſidderen, beven.
רַעַל m. } bevinge.
תַּרְעֵלָה v. }
רְעָלוֹת v. flikkerende lœverkens.
* רָעַם donderen, razen, brieſſchen, verſchrikt worden.
רַעַם m. } donder.
רַעֲמָה v. }
* רָעַן
רַעֲנַן groenen.
רַעֲנַן m. } groen, groene takken.
רַעֲנָנָה v. }
* רָעַף druipen, doen druipen.
* רָעַץ verbreken.
* רָעַשׁ bewegen, zich bewegen, beweegt worden, beven.
רַעַשׁ beweeginge, een aardbevinge.
* רָפָא genezen, genezen worden.
רוֹפֵא m. genezende, een geneesmeeſter, een medicynmeeſter.
מַרְפֵּא, מַרְפֵּה, רְפוּאָה v genezinge, medecyne.
רָפָא } m. een reus.
רָפָה }
רְפָאִים m. reuzen, de dooden.
* רָפַד ſpreiden, onderſpreiden.

רְפִידָה v. beddinge.
* רָפָה ſlap zyn, lui zyn, ophouden, verzwakken, zwak maken, verlaten, nalatig zyn, afhouden, in vreden laten, gaan laten.
רָפָה v. } traag, ſlap.
רָפֶה m. }
רִפְיוֹן m ſlappigheit.
* רָפַס vertreden, troebel worden, bemodderen.
הִתְרַפֵּס zich onderwerpen en als treden laten.
מִרְפָּשׂ m. vermodderinge.
* רפק
מִתְרַפֵּק zich vergezellen.
* רֶפֶשׁ m. ſlyk.
* רָפַת m een oſſen-ſtal.
* רָצַד huppelen, ſpringen, nedervallen.
* רָצָה willen, welgunſtig zyn, in dank ontvangen, wel geconſenteert zyn, welbehagen hebben, welgevallen laten, vreugde in iets hebben, te vreede zyn, volbrengen, voltrekken, voltrokken worden, in dank aangenomen worden.
רָצוֹן m. wille, goedgunſtigheid.
* רָצַח dooden, moorden, vermoorden.

duurt is.

רִקְמָה v. geborduurde klederen.

* רָקַע uitbreiden, dun kloppen, uitgebreidet worden.

רְקָעִים m. uitbreidingen.

רָקִיעַ m. een uitſpanſel, het firmament.

* רָקַק uitſpouwen, neederwaarts ſpouwen, dun maken.

רֹק m ſpouſel.

רַק alleen.

רַקָּה v. de ſlaap van het hoofd.

רַקּוֹת v. dunne, magere.

רָקִיק m. een dunne koek.

* רשה

רְשׁוּן m. vergunninge, oorlof.

* רשם

רָשׁוּם geteekent.

* רָשַׁע onvroom zyn, godloos zyn, zich onvroom dragen, onvroom handelen, ſchuldig ſpreken, verdoemen, beroeren, ontrusten, beſchuldigen.

רָשָׁע m onvroom, een misdaadiger, een goddeloze.

רֶשַׁע m. } onvroomheit.
רִשְׁעָה v. }

מַרְשַׁעַת v. een vrouwe die zich goddeloos gedraagt.

* רֶשֶׁף m. een heete kool, een vonk, de heete koortſe.

* רָשַׁשׁ verarmen.

* רֵשִׁית

מְרַצֵּחַ m. een doodſlager.

רֹצֵחַ m. een moordenaar.

רֶצַח m doodinge, een doodelyk geweer.

* רָצַע doorbooren.

מַרְצֵעַ m. een priem, een elſt, een booryzer.

* רָצַף plaveyen.

רִצְפָּה v. een brandende koole; plaveiſel, een vloer.

מַרְצֶפֶת v. een vloer.

* רָצַץ ſtooten, breken, ſchudden.

רַץ m een ſtuk.

* רָקַב verrotten.

רָקָב } m verrottinge.
רִקָּבוֹן }

* רָקַד huppelen, opſpringen.

* רָקַח koſtelyke oly of zalve, toebereiden.

רֹקַח } m een zalve.
רְקוּחַ }

רוֹקֵחַ m. een apotheker.

רַקָּחִים m. apothekers.

רַקָּחוֹת v. apotheekſters.

מְרֻקָּחָה, מְרֻקָּחַת, רֶקַח v. een t'zamenmenginge van koſtelyke kruiden of zalve.

* רָקַם borduuren, met de naalde werken, geborduurt.

רִקְמָה v. borduurſel.

רְקָמָתַיִם dat aan beide zyde gebor-

רֶשֶׁת * v. een net.
רָתַח * zieden, doen zieden.
רְתָחִים m. opziedingen.
רָתַם * t'zamenbinden, inſpannen.
רֹתֶם m. een jeneverboom.
רָתַק * t'zamen geketent worden.
רָתוֹק m. een keten, een zeel.
רְתָקוֹת v. ketens.
רִתַּת * m. bevinge.

De meer als drie geletterde.

רְטַפֵּשׁ * verkwikt worden.
רַפְסָדָה * v. een vlot balken.

ש

שא

שָׁאַב * ſcheppen, putten.
מִשְׁאָבִים m. plaatzen daar men water put, water-emmers.
שָׁאַג * brullen als een leeuwe, razen, tieren.
שְׁאָגָה v. gebrul, getier.
שָׁאָה * razen, gedruis maken; verwoeſten, verwoeſtet worden, verbaaſt zyn.
שׁוֹאָה, מַשָּׁאוֹן m. } ver-
מְשׁוֹאָה, שַׁאת, שְׁאִיָּה v. } woeſtinge, woeſte plaatze.
שָׁאוֹן } m. gedruis, geraas, ge-
שַׁאֲנָן } tier.

שׁוֹאִים m } verwoeſtingen.
מַשָּׁאוֹת v. }
תְּשׁוּאוֹת v. toeroepinge, groot gedruis.
שָׁאַט * uitplonderen, verachten.
שָׁאָט m. uitplonderinge, verachtinge.
שָׁאַל * vragen, begeeren, bedelen, eiſſchen, onderzoeken, met bidden verkrygen, aan een ander leenen.
שְׁאֵלָה v. een verzoek.
מִשְׁאָלוֹת v. begeertens.
שְׁאוֹל g. het graf, de helle.
שָׁאַן *
שַׁאֲנָן geruſt zyn, in ruſte leven.
שַׁאֲנָן m. geruſt.
שַׁלְאֲנָן m groote geruſtheit, zeer geruſt.
שָׁאַף * opſlokken, adem haalen, lucht ſcheppen.
שָׁאַר * overig zyn, overblyven, laaten overblyven.
שְׁאָר m. } overig, het overige,
שְׁאֵרִית v. } het overblyfſel.
שְׁאֵר m. vleeſch, ſpyze, bloedvriend, bloedvriendinne, voedzel.
שַׁאֲרָה v. bloedvriendſchap.
מִשְׁאֶרֶת v. een bak, een trog.
שְׂאֹר m. zuurdeeg, deeſem.
שָׂבָב * m. een ſluk.

שְׁבִיב

שִׁבְעִים zeventig.
שָׁבוּעַ m. een weeke.
שָׁבְעִים m. } weeken.
שָׁבְעוֹת v. }
נִשְׁבַּע ſweeren.
שְׁבוּעַ m. } een eedt.
שְׁבוּעָה v. }
שִׁבְעִים m. } eeden.
שִׁבְעוֹת v }
* שָׂבַע verzadigt zyn, verzadigt worden, verzadigen.
שָׂבַע m. zadt.
שֹׂבַע m. } zattigheit, verzadin-
שָׂבְעָה v. } ge.
* שֶׁבֶץ een werk vol oogskens.
מִשְׁבָּצִים m. ingezet in kaſtkens, in geweven.
מִשְׁבָּצָה v. borduurſel, een kasken des rings.
תַּשְׁבֵּץ m. dat met oogskens gewerkt is.
שָׁבָץ m. malien-kolder.
* שָׁבַר breken, verbreken, doorbreken, gebroken worden, kooren koopen, kooren verkopen, de baarmoeder opbreken.
שֶׁבֶר m. verbrekinge, een ſchoone uitlegginge, kooren.
שִׁבָּרוֹן m. verbrekinge.
מַשְׁבֵּר m. de moeder.
מִשְׁבָּרִים de baaren der zee.

שְׁבִיב m. een vonk.
* שָׁבָה vangen, gevangen nemen, wechvoeren, gevangen houden.
שִׁבְי m. } gevangeniſſe, een
שִׁבְיָה v. } hoop gevangenen.
שְׁבוּת v. }
שִׁבְיָה v. een gevangen.
שֹׁהַם m. een topas, een edelgeſteente.
* שָׁבַח pryzen, bedwingen, te rugge zetten.
שַׁבֵּחַ pryzende.
* שֵׁבֶט g. een roede, een ſtok, een ſcepter, een ſchryfpenne, een ſtamme.
שְׁבָטִים m. geſlachten, pylen.
שְׁבָט m. January.
* שׂבך
שְׂבָכָה v. traly.
שׂוֹבֶךְ m. een dikke tak.
* שֶׁכֶם m. de ſchouder.
שְׁבִיל m een wech, een pad.
שִׁבֹּלֶת } v. een water vloed.
סִבֹּלֶת }
שִׁבֹּלֶת v. een ayre.
שִׁבְלִים m. beziën.
שִׁבְלוֹל m. een ſlekke.
* שׂבס
שְׂבָכִים m. netkens.
* שֶׁבַע v. } zeven, zeven maal.
שִׁבְעָה m. }
שְׁבִיעִי m } de zevenſte.
שְׁבִיעִית v. }

gen, byleggen
שֵׁגָל v. een koninks huisvrouwe.
* שגע
מְשֻׁגָּע zot, dol, razende, onzinnig, krankzinnig.
שִׁגָּעוֹן m. razernye.
* שָׁגָר m. het werpen der beesten
* שַׁד m een borst.
* שָׁדַד verwoesten.
שׁוֹדֵד m. een verwoester.
שֹׁד m een verwoester, verwoestinge.
שֵׁד m. een duivel.
שְׁדָרָה v. accoort van stemmen, snarenspel.
שַׁדַּי m de almachtige, de algenoegzame.
* שָׁדַד eggen.
שִׁדִּים het dal *siddim*.
* שָׂדֶה m. een akker, een veldt.
* שׁדם
שְׁדֵמָה v. een akker van brandkooren.
* שׁדף verbranden.
שְׁדָפוֹן v. } de brand in 't kooren.
שְׁדֵפָה m. }
* שׁדר
שְׁדֵרוֹת v. ryen.
* שֶׂה g klein vee, een lam, een schaapken.
* שָׂהֵד een getuige.
* שׂהם

* שָׂבַר hopen, wachten, verwachten.
שֶׂבֶר m. verwachtinge.
* שָׁבַת rusten, ophouden, doen rusten, doen ophouden, wechdoen, afschaffen.
שַׁבָּת g. ruste, rust-dag, de weeke.
שַׁבְּתוֹן } m. ophoudinge, ruste.
מִשְׁבָּת }
* שגא wassen, vermeenigvuldigen, doen wassen, doen vermeenigvuldigen.
שָׂגֵא } groot, veel.
שָׂגֶה }
מַשְׂגִּיא } groot, zeer groot.
שַׂגִּיא }
* שָׂגַב versterken, versterkt worden, verhoogt worden.
מִשְׂגָּב m. een hooge plaats, een hoog kasteel.
* שָׁגַג dwalen.
שְׁגָגָה } v een dwalinge, een misslag, een mistastinge.
מִשְׁגֶּה }
* שָׁגָה dwalen, afdwalen, omdwalen, misgrypen.
מִשְׁגֶּה m. een fylinge.
שְׁגִיאוֹת v dwalingen.
שִׁגָּיוֹן m. een dwalende gezang.
* שגח
הִשְׁגִּיחַ neder zien, bemerken, achtslaan, opmerken.
* שָׁגַל beslaapen, schenden, leg-

שִׂיחַ m. } gepeins t'ſamenſpra-
שֵׂחַ m } ke, klachte.
שִׂיחָה v. }
* שׂוּט } loopen, omloopen, door-
שׁוֹטֵט } loopen.
שׂוֹט m een ſweep.
שָׂט m een roeyer.
שַׂיִט } m. een riem.
מָשׂוֹט }
* שׂוּט afwyken.
שַׂטִּים } afwykende.
סַטִּים }
* שׂוּךְ betuinen,
שׂוֹךְ m. } betuininge.
מְשׂוּכָה v. }
שׂוֹכָה v. een tak.
שְׂכִים m } doornen.
שְׂכוֹת v }
* שׂוּל m. een boord, een zoom.
* שׂוּם m look.
* שׂוּם ſtellen, voorſtellen, zetten, beſtellen
תְּשׂוּמֶת v. nederſtellinge.
* שׂוּעַ roepen, beplaiſteren, beſmeeren.
שַׂוַּע m } een geroep.
שַׂוְעָה v. }
שׂוּעַ m geroep, edelheit, rykdom.
שׁוּעַ m een geroep, mild, ryk.
* שׂוּף verpletteren, vermorſelen, verbergen, bedekken.

* שֹׁהַם m. een ſardonix, een eedelgeſteente.
* שָׁוְא m. ydelheit, valsheit, leugen, ydelyk, vergeefs.
* שׁוּב wederkeeren, ſich bekeeren, ſich afkeeren, afgekeerd worden, afwyken, wederbrengen, afwenden, doen wederkeeren, bekeeren, wedergeven, antwoorden.
שׁוּבָה v. wederkeringe, ruſte.
שׁוֹבָב m. } afvallig.
שׁוֹבָבָה v. }
מְשׁוּבָה v. afgekeerde, afkeeringe.
תְּשׁוּבָה v. wederkeeringe, boete doeninge, antwoorden.
* שׂוּב grys worden.
שָׂב m. grys.
שֵׂיב m } grysheit.
שֵׂיבָה v. }
* שׂוּד beſmeeren, plaiſteren.
שִׂיד m kalk.
* שָׁוָה gelyk zyn, gelyk worden, gelyk maken, profyteliyk zyn.
שִׁוָּה vergelyken, ſtellen.
* שׂוּחַ ſich neigen, buigen.
שׂוּחָה v. een groeve, een gracht.
* שׂוּחַ ſpreken, t'ſamen ſpreken, uitſpreken, peinzen.
שׂוֹחֵחַ ſpreken, peinzen.

שׁוּק *
שׁוֹקֵק begeeren.
הֵשִׁיק overvloeyen.
שׁוּק m. de ſtrate, de markt.
שׁוֹק m de ſchouder, een ſchenkel.
שׁוֹקָקָה v. begeerende.
תְּשׁוֹקָה v. begeerte.
שׁוּר *
שׁוֹרֵר zingen, contempleren, aanſchouwen.
מְשׁוֹרֵר m een zangmeeſter.
שִׁיר m. } een liedeken.
שִׁירָה v. }
שׁוּר m. een vyandt, een muur.
שׁוֹר m. een os.
שְׁוָרִים m. oſſen.
שׁוֹרֵר m. een vyandt.
תְּשׁוּרָה v. een geſchenk.
שׁוֹר * het gebied hebben, regeeren, ſich princelyk dragen, een prins kiezen.
שַׂר m. een prince.
שָׂרָה v. een princeſſe.
שׁוֹרָה v. het beſte, bezondere.
מְשׁוֹרָה v. een maate.
שׂוּשׂ * verblyden, verblyd zyn.
מָשׂוֹשׂ } m. blydſchap, vreugde.
שָׂשׂוֹן }
שׂוּת * ſtellen, opſtellen, zetten.
שִׂית m een cieraat.
שֵׂת m. de billen.
שֲׂתוֹת v. de billen.

שָׂתוֹת v. fondamenten, netten.
שָׂזַה * aanzien.
שׂוּר *
כְּשָׂזָר m. ſamen gedraait, tweernen
שָׂחַד * geſchenken geven.
שֹׁחַד m. een geſchenk aan den rechter om de oogen te verblinden.
שָׂחָה * ſich buigen, ſich krommen, ſich nederwerpen, nederdrukken
הִשְׁתַּחֲוָה ſich nederbuigen om te bidden.
הִשְׁתַּחֲוָיָה v. nederbuiginge.
שְׂחוֹת v. een groef, een graft.
שָׂחָה * ſwemmen.
שְׂחוּ m. ſwemminge.
שָׂחַח * krommen, gekrommet worden, ſich buigen, nedergeworpen worden.
הִשַּׁח nederwerpen.
שַׁח m. nederig.
שְׂחוֹחַ m. nederbuiginge.
שָׂחַט * ſlachten, kelen.
שְׂחִיטָה v. ſlachtinge.
שָׂחוּט m. uitgetrokken.
שָׂחַט * ſap uitdrukken.
שַׁחַל * m een wrede leeuw.
שְׁחֵלֶת v. een ſoort van ſpecerye.
שׂחן *
שְׂחִין m. een ſweer, een geſwel,

שׂחם *

't verderf.

מְשֻׁחַת m. bedorven.
מִשְׁחַת m. verdorven.
שָׁטָה * afwyken.
שָׁטַח * uitbreiden.
מִשְׁטָח
מִשְׁטוֹחַ } m. uitbreidinge.

שטט *
שִׁטָּה m. een cederboom.
שָׂטַם * zeer haten.
מַשְׂטֵמָה v. een zeer groote haat.
שָׂטָן * wederſtaan.
שָׂטָן m een wederpartye, tegenpartye, een hinderaar, een aanklaager, de duivel.
שִׂטְנָה v. een aanklachte.
שָׁטַף * overlopen, afſpoelen, indopen, overvloeyen.
שֶׁטֶף m. een watervloed
שׁוֹטֵר * m. een amptman, een officier.
מִשְׁטָר m. regeringe.
שַׁי * m. een geſchenk.
שִׁיג * m. een bezigheit.
שִׂיחַ * m een plante, een ſtruik.

שין *
שִׁינַיִם m. piſſe.

שיל *
שִׁילֹה een zoon, de *Meſſias*, *Silob* de naam van een plaats (eenige nemen het van שָׁלָה)

שיר *

שחם *
שָׁחִיס m. dat van zelfs waſt.
שָׁחָה * m een koekoek.
שַׁחֲפַת v. de teeringe.

שחף *
שָׁחִיף m. dat met hout overdekt is.
שָׁחַץ * m. een wild beeſt, hoogmoed.
שָׁחַק * vermalen, vermorſelen.
שַׁחַק m dunne ſtof, de hemel, de wolke
שְׁחָקִים m de hemelen, hooge wolken.
שָׂחַק * ſpeelen, lacchen, belacchen, beſpotten.
שְׂחוֹק } m een ſpel, laechinge,
מִשְׂחָק } beſpottinge.
שָׁחַר * ſwart zyn, ſwart worden, des morgens vroeg zoeken.
שַׁחַר } m de morgenſtont, de
מִשְׁחָר } dageraat.
שָׁחֹר m } ſwart.
שְׁחֹרָה v. }
שַׁחֲרַחֹרֶת v. ſwartachtig.
שְׁחֹר m ſwartigheit.
שַׁחֲרוּת v de jeugd.
שָׁחַת * bederven, ombrengen.
שַׁחַת m. verdervinge, een kuil, het graf
מַשְׁחִית m verdervende, bedervende, verderfſeniſſe;

hebben, verſtandig zyn, verſtaan, doen verſtaan, verſtant krygen, aanmerken, onderwyzen.

שֶׂכֶל } m. verſtant, voorſpoet,
הַשְׂכֵּל } verzichtigheit.

מַשְׂכִּיל m. verſtandig, voorzichtig, een onderwyzende gezang.

שׁכם *

הִשְׁכִּים zich vroeg op maken, vroeg bereiden, vroeg bereid zyn.

שֶׁכֶם m. de ſchouder, de rugge, een portie.

שָׁכַן * wonen, inwonen, verblyven, doen wonen.

שָׁכֵן m. een buurman, inwoonder.

שְׁכֵנָה v. een buurvrouwe.

מִשְׁכָּן m. een tabernakel, een woonplaatze.

שׁכן *

שַׂכִּין m. een mes.

שָׁכַר * dronken worden, dronken maken.

שִׁכּוֹר m. }
שִׁכּוֹרָה v. } dronken.

שֵׁכָר m. ſterken drank.

שִׁכָּרוֹן m. dronkenſchap.

אֶשְׁכָּר m. een geſchenk.

שָׂכַר * huuren, huur geven, loon ontfangen, dingen.

שָׂכִיר

שׂיד *

שַׂרוֹת v. kleine ketens, cierſelen.

שַׁיִשׁ * }
שֵׁשׁ } m. marmerſteen.

שַׂיִת * m. diſtelen, een diſtelboſch.

שָׁכַב * liggen, by liggen, beſlapen, ontſlapen, ſchenden.

שִׁכְבָה v. bylegginge.

מִשְׁכָּב m. een bedde, een legerſtede, bylegginge.

שָׁכָה * aanzien.

שִׂכְיָה } v. een beeld, een ſchil-
מַשְׂכִּית } dery, een gelykkeniſſe.

שֶׂכְוִי m. het verſtant.

שָׁכַח * vergeten, vergeten worden.

שָׁכֵחַ m. vergetende.

שָׁכַךְ * ruſten, ſtillen, geſtilt worden, ſtrikken zetten.

שָׁכַל * van de zyne berooft worden, de zyne verliezen, vrucht verwerpen, beroven.

שָׁכוּל m. berooft.

שָׁכוֹל m. berovinge van de zyne.

שְׁכָלִים m. berovingen.

אֶשְׁכּוֹל m. een druyf, een tros.

שָׂכַל * gelukkig zyn, geluk hebben, voorſpoet hebben, voorſpoedig maken, verſtandelyk handelen, verzichtig handelen, verſtant

שָׂכִיר m. een huurling, een daghuurder, een dagwerker.
שָׂכָר m. } huurloon.
מַשְׂכֹּרֶת v. }
שֶׁ * is de *baarder* of GENITIVUS des
בְּשֶׁל van wegen.
בְּשֶׁלִי om mynent wil.
בִּשְׁלֶמִי om welkers wil.
שרב *
שְׂלַבִּים m kranſen, trappen.
מִשְׂלָבוֹת v als ſporten in een ladder ingezet.
שֶׁלֶג * m ſneeuw.
הִשְׁלִיג wit worden als ſneeuw.
שָׁלָה * geruſt zyn, dwalen, doen dwalen, bedriegen.
שַׁל m dwalinge, onvoorzichtigheit.
שָׁלֵו m geruſt.
שַׁלְוָה v. geruſtheit.
שִׁלְיָה v. de nageboorte.
שָׁלְו * v. quakkel.
שָׁלַח * zenden, uitzenden, wederzenden, overzenden, los laten, uitwerpen, weg zenden.
שָׁלִיחַ gezonden, een boode, een gezante.
מִשְׁלוֹחַ m zendinge.
מִשְׁלַחַת v. zendinge, geweer.
שֶׁלַח m. een ſweert, een pyl.
שְׂלָחִים m. ſpruiten, takken.

שָׁלַח m. een geſchenk.
שִׁלּוּחִים m geſchenken, weg zendingen.
שְׁלוּחוֹת v. ſpruiten.
מִשְׁלֹחַ m uitſtrekkinge, uitzendinge.
שֻׁלְחָן m een tafel.
שָׁלַט * heerſchen, het gebiet hebben.
שַׁלִּיט m een regent.
שִׁלְטוֹן m heerſchappye.
שַׁלָּטִים m ſchilden, pylekookers.
שָׁלַךְ * werpen, weg werpen, nederwerpen.
שַׁלֶּכֶת *Schalecheth*, een naam van een poort te Jeruſalem.
שָׁלְךְ m. het vogeltje duiker.
שָׁלַל * plonderen, roven, uitplonderen.
הִשְׁתּוֹלֵל zich ten rove geven, voor zot of onzinnig gehouden worden.
שׁוֹלָל m. berooft, zot, die buiten zinnen is.
שָׁלָל m roof, buit.
שָׁלַם * volbrengen, volmaken, volmaakt worden, vrede hebben, vrede houden, vrede maken, vrede wenſchen, groeten.
שִׁלֵּם betalen, vergelden.
שֶׁלֶם m. } vergeldinge.
שְׁלוּמָה v. }

snarig muziecaal instrument.

שֵׁם * m. een naam.

שֵׁמוֹת v. naamen.

שָׁם * / שָׁמָּה } aldaar, derwaarts.

מִשָּׁם van daar.

שָׁמַיִם m. de hemel, de heemelen, de lucht.

שׁמד * verderven, onderbrengen, uitdelgen, doen onderbrengen, ondergebracht worden.

שָׂמַח * vrolyk zyn, blyde zyn, verblyden.

שָׂמֵחַ m blyde.

שִׂמְחָה v. blyschap.

שָׁמַט leggen laaten, afstoten, wegdoen.

שְׁמִטָּה v het zevende jaar dat men het land ongebouwd moest leggen laten.

שׁמך *

שְׁמִיכָה v. een hayrachtige, of ruuwe deken.

שׁמל *

שְׂמֹאל m. de slinkerhand; de slinkerzyde.

שְׂמֹאלִי m. / שְׂמֹאלִית v. } het slinker.

הַשְׂמִיאִל ter slinkerzyde wyken.

שִׂמְלָה v. een kleedt.

שָׁמַם * verwoesten, verwoestet worden.

שָׁלֵם m. / שְׁלֵמָה v. } geheel, volmaakt.

שֶׁלֶם m. een dankoffer.

שְׁלָמִים m. dankoffers.

שָׁלוֹם m. vreede, voorspoet welstant, gezontheit, volmaaktheit.

שְׁלוּמִים m. vreedzamen.

שַׁלְמֹנִים m. vergeldingen.

שׁלם *

שַׂלְמָה v. een kleedt.

שָׁלַף * het zweert uittrekken.

שְׁלוּפָה v. een bloot zweert, een uitgetrokken zweert.

שָׁלֹשׁ * v. / שְׁלֹשָׁה m. / שָׁלֹשׁ g. } drie.

שְׁלֹשִׁים dertig.

שְׁלִישִׁי m. / שְׁלִישִׁית v. } de derde, het derde deel.

שְׁלִישָׁה v. het derde deel, drie jarige.

שְׁלִשִׁים m. kinderen van het derde gelit.

מִשְׁלֹשׁ m. drie.

מְשֻׁלָּשׁ drie jarig.

שְׁלֹשׁוֹם eergisteren.

שָׁלִישׁ m een drieling, een krygsoverste.

שָׁלִישִׁי m. een hooftman.

שָׁלַשׁ in drien deelen, ten derdemaal iets doen.

שָׁלְשִׁים krygsoverstens, een drie-

zaamheit.
הַשְׁמָעוֹת v. 't gehoor.
* שֶׁמֶן m. een weinigsken.
שִׁמְצָה v. ſchande, oneere.
* שָׁמַר bewaren, oppaſſen, bewaart worden, ſich wachten, op zyn verhoeden zyn, ſich zelven bewaaren.
שְׁמֶרָה v. bewaringe.
שָׁמִיר m. een diamant, een doorenboſch.
שְׁמָרִים opwachtingen.
שְׁמָרִים droeſem.
שְׁמֻרוֹת v. nachtwakingen, de wynbraauwen.
מִשְׁמָר m. } een bewaringe, ge-
מִשְׁמֶרֶת v. } vangeniſſe.
אַשְׁמוּרָה } v. een nachtwake.
אַשְׁמֹרֶת }
שֶׁמֶשׁ * m. de zonne.
שְׁמָשׁוֹת v. venſters.
* שָׂנֵא haten.
שׂוֹנֵא m een hater.
שִׂנְאָה v. een haat.
שְׂנִיאָה v. gehatet.
* שנב
אֶשְׁנָב m een venſter.
* שָׁנָה herhalen, veranderen, herhaalt worden, verandert worden, zich veranderen, verdubbelen, verdubbelt worden.

worden, zich ontzetten; verbaaſt zyn.
שֹׁמֵם m. verwoeſtende, verwoeſtet, ſchrikkelyk.
שְׁמָמוֹן m. } verwoeſtinge.
שְׁמָמָה v. }
שַׁמָּה } v. verbaaſtheit, een eis-
מְשַׁמָּה } lyk ding, verwoeſtinge.
* שׁמם
שָׁמְמִית v. een ſpinne.
* שָׁמַן vet zyn, vet worden, gemeſt worden.
שָׁמֵן m vet, ryk.
שֶׁמֶן m. olye, vettigheit, koſtelyke zalve of balſem.
שְׁמֹנָה m. } acht.
שְׁמֹנֶה v. }
שְׁמֹנִים tachentig.
שְׁמִינִי } de achtſte, een achtſna-
שְׁמִינִית } rig muſicaal inſtrument.
מִשְׁמַן m. vettigheit, 't vette.
מַשְׁמַנִּים m. vette.
אַשְׁמַנִּים m. vettigheden.
* שָׁמַע hooren, verhooren, toehooren, gehoorzamen, gehoort worden, doen hooren, uitroepen.
שֶׁמַע m. } een gehoor, een ge-
מִשְׁמַע m } ruchte, een bood-
שְׁמוּעָה v. } ſchap, een geroep, een geluid.
מִשְׁמַעַת v. luiſteringe, gehoor-

שְׁנַיִם , שְׁנֵים . שְׁנֵי m. } twee.
שְׁתַּיִם , שְׁתֵּים . שְׁתֵּי v. }
שֵׁנִי m. de tweede.
שֵׁנִית v. de tweede, ten tweede; wederom, noch eens.
שְׁנִיִּם m. de tweede, van de tweede, een tweede ſoort.
שָׁנָה een jaar.
שְׁנָתַיִם twee jaaren.
שָׁנִי m tweemaal geverft, purper verve.
מִשְׁנֶה m. tweevoudig, dubbelt, twede, het twede deel, copye, herhaalinge.
שִׁנְאָן m. wederhalinge.
* שָׁנַן ſcherpen, ſcherp maken.
שֵׁן g. een tant, elpenbeen, een ſcherpe ſteenklip.
שִׁנַּיִם m. tanden.
שְׁנִינָה v. een ſcherp en diepzinnig ſpreekwoord.
* שָׁנַס opſchorten.
* שָׁסָה beroven, uitplonderen.
* שָׁסַס uitplonderen.
מַשְׁסֵה v. uitplonderinge.
* שָׁסַע kloven, in tween geklooft zyn.
שֶׁסַע m een klove.
* שִׁסֵּף in ſtukken houwen.
* שָׁעָה aanzien, op iemant acht geven, het aangezicht van iets afwenden, op-

houden.
שִׁעֲשֵׁעַ zich vermaaken; vermaakt worden.
הִשְׁתָּעָה zich ontzetten.
הִשְׁתַּעֲשֵׁעַ zich vermaken.
מִשְׁעֶה m. het aanzien.
שַׁעֲשֻׁעִים m. vermakingen.
* שָׁעַט
שַׁעֲטָה v. gedruis.
* שַׁעַל m. een vuiſt.
שׁוּעָל m. een vos.
מִשְׁעוֹל m. een betreden weg.
* שָׁעַן op iets leunen, ſteunen.
מִשְׁעָן m. } een ſtok.
מַשְׁעֲנָה v. }
* שָׁעַף
שְׁעִיפִים m. de gedachten.
* שָׁעַר achten.
שַׁעַר m een poorte.
שְׁעָרִים m poorten, maten.
שׁוֹעֵר m. een poortier.
שׁוֹעֲרִים poortiers.
שֹׁעַר m. affchouwelyk.
שַׁעֲרוּרָה , שַׁעֲרוּרִיָּה } v. affchouwelyke en yſſelyk ding.
שַׁעֲרוּרִית
* שָׁעַר verſchrikken.
שַׁעַר m. } verſchrikkinge, een
שַׁעֲרָה v. } dwarl-wind, het hair.
שֵׂעָר m. hair, hairrig.
שָׂעִיר m. ruig van hair, een bok, een veltduivel.

שְׁעָרִים

שְׂעִירִים bokken, ſchrikkelyke vogels, veltduivels, zachte regen.
שְׂעִירָה v een geite.
שְׂעֹרָה v. garſt.
שפה* verheven zyn, verheven worden, uitſteken.
שְׁפִי m een hoogte.
שְׁפִים m. hooge plaatſe.
שְׁפוֹת v. kaazen.
שָׂפָה* v. een lip, een kant, de oever, een ſprake, een rant.
שִׂפְתַיִם m. de lippen.
שפח*
שִׁפְחָה v. een dienſtmaagt.
מִשְׁפָּחָה v. een geſlacht.
שִׁפַּח* ſchurft of kaal maken.
שָׁפַט* richten, gerichte oeffenen, oordelen, plyten, geoordeelt worden.
שֹׁפֵט m. een richter.
שְׁפוֹט m. oordeel, gerichte.
מִשְׁפָּט m. 't gerichte, 't recht, een wyze, een gewoonte.
שָׁפַךְ* uitſtorten, uitgeſtort worden, uitgieten, vergieten.
שֶׁפֶךְ m. uitgietinge.
שָׁפְכָה v. de mannelykheit.
שָׁפַל* vernederen, vernedert worden, zich vernede-

ren, neder gedrukt zyn, neder gedrukt worden.
שָׁפָל m. } nederig, veracht,
שְׁפָלָה v. } ſlecht.
שֵׁפֶל m. verachtinge.
שְׁפֵלָה m. een plein.
שְׁפָלָה } v. ſlappigheit, nede-
שְׁפָלוּת } righeit.
שָׁפָם* m. knevelbaart.
שָׁפָן* m. een conyn.
שָׁפַע* m. overvloet.
שִׁפְעָה v. ſlag-ordre, overvloet.
שפף*
שְׁפִיפוֹן m. een adderſlange.
שָׂפַק* met de handen kloppen, genoeg zyn.
שֶׁפֶק m. kloppinge.
שָׁפַר* ſchoon zyn, ſchoon maken, vercieren.
שֶׁפֶר m. ſchoonheit.
שָׁפִיר m. *Schaphir* een naam van een ſtadt.
שַׁפְרִיר m een zeer ſchoone tente.
אֶשְׁפָּר m. een ſchoon ſtuk.
שׁוֹפָר m. een bazuin, een trompet.
שָׁפַת* ordineren, zetten.
שַׁפַּתַיִם m. een heerd-ſteeden, heerd-ſteenen.
מִשְׁפְּתַיִם m. twee pakken.
שֶׁצֶף* m. een weinigsken.
שַׂק* m. een zak.

שָׁקַד * waken, haaſten; haaſtig zyn, neerſtig zyn.
שָׁקֵד m. een amandelboom, een amandel roede.
שְׁקֵדִים m amandelen.
מְשֻׁקָּדִים m. dat de gedaante heeft als een amandel-noote.
שׁקד * aangebonden zyn, t'ſamengevoegt zyn.
שָׁקָה * bevochtigen, bevochtigt worden, drinken, drenken, drinken geven.
שִׁקּוּי m. bevochtinge, drank.
מַשְׁקֶה m. drank, een ſchenker.
שְׁקָת v. een waterbak.
שָׁקַט * ruſten, geruſt zyn, geruſt maken, doen ruſten, ſtillen.
שֶׁקֶט } m. ruſte.
הַשְׁקֵט }
שָׁקַל * wegen.
שֶׁקֶל m. een ſikkel.
מִשְׁקָל m. gewichte.
מַשְׁקֹלֶת v. een meet-ſnoer.
שׁקם *
שִׁקְמָה v. een wilde vygenboom.
שָׁקַע * te gronde gaan, neder zinken, doen neder zinken.
שׁקף * zien, uitzien.
שֶׁקֶף m. het aanzien.
שְׁקוּפִים m uitzichten.
מַשְׁקוֹף m. de bovendorpel.

שָׁקַץ * verfoeyen, verfoeyelyk maken.
שֶׁקֶץ } m. een grouwel, een verfoeyelyk ding.
שִׁקּוּץ }
שָׁקַק * } gints en wederlopen.
הִשְׁתַּקְשֵׁק }
מֶשֶׁק m omlopinge.
שָׁקַר * bedriegelyk handelen, liegen.
שֶׁקֶר m leugen, valſchheit, bedrog
שׁקר * lonken met de oogen.
שָׁרָב * m hitte, een droge plaats.
שׁרג *
הִשְׁתָּרֵג in malkander gevlochten.
שְׂרִיגִים m. ranken.
שָׁרַד * overblyven.
שָׂרִיד m. 't overblyſſel, een overgeblevene.
שֶׁרֶד m. een meetſnoer.
שִׁרְדָּה dienſt.
שָׁרָה * los laaten.
שִׁרְיוֹן m. } een panzier.
שִׁרְיָה v. }
שָׁרוֹן een plein, *Scharon*, een naam van een landſchap.
מִשְׁרָה v. weekinge, dat geweekt is.
שָׂרָה * zich prinſelyk dragen, zich prinſelyk houden, om eere ſtryden.
מִשְׂרָה v. heerſchappye.
שָׁרַט * ſnyden, inſnyden.
שֶׂרֶט

de wortel uitſcheuren.

שַׁרְשׁוֹת } v. ketens.
שַׁרְשֶׁרוֹת }

שֵׁרֵת * dienen.

מְשָׁרֵת m. een dienaar.

שָׁרֵת m. dienſt.

שרת *

מַשְׁרֵת m. een panne.

שֵׁשׁ * m. fyn linnen.

שֵׁשׁ v. } zes.
שִׁשָּׁה, שִׁשֶּׁת m. }

שִׁשִּׁים g. zeſtig.

שִׁשִּׁי m. de zesde.

שִׁשִּׁית v. de zesde, het zesde deel.

שִׁשְּׁאת zes ſtraffen aandoen.

שִׁשִּׁית het zesde deel offeren.

ששן *

שׁוֹשָׁן } een lelye.
שׁוֹשַׁן }

שׁוֹשַׁנָּה v. een lelye, een zes ſnarig inſtrument.

שְׁשָׁר * m. menie, een verve.

שָׁתָה * drinken.

שְׁתִי t'ſaamendrinkinge, ſcheergaren.

שְׁתִיָּה het drinken, drank.

מִשְׁתֶּה m. een maaltyd, drank.

שָׁתַל * planten, inplanten.

שְׁתִילִים m. de planten.

שָׁתַם * open doen.

שתן *

הִשְׁתִּין piiſſen.

שָׁתַק *

שֶׁרֶט } m. inſnydinge.
שָׂרֶטֶת }

שָׁרַךְ * inwerren.

שְׂרוֹךְ m. een ſchoenriem.

שרע *

הִשְׁתָּרַע overtallig zyn.

שָׂרוּעַ m die een overtallig lidt heeft.

שָׂרַף * branden, verbranden, aanſteeken.

שָׂרָף m. een vyerige ſlang.

שְׂרָפִים m. vyerige ſlangen, *Seraphim*, der Engelen naam.

שְׂרֵפָה } v een brant.
מִשְׂרֵפָה }

שָׁרַץ * kruipen, overvloediglyk voort brengen.

שֶׁרֶץ m kruipende gedierte.

שָׁרַק * 't zillen, fluiten.

שְׁרָקָה v. 't zilfinge, fluitinge.

שֹׂרֵק * m. } een edele wynſtok.
שֹׂרֵקָה v. }

שְׂרֻקִּים m. bruine paarden.

שְׂרוֹקִים m. uitgelezene wynſtokken.

שְׁרִיקוֹת zeer fyne linnens.

שֹׁרֶר * m. de navel.

שְׁרִירוּת v. het goetdunken.

שָׂרַר * het gebiedt hebben, zich een gebiet aantrekken.

שֹׁרֶשׁ * m een wortel.

שָׁרַשׁ wortelen ſchieten, met

ת

תא תב תה תו

תָּא * een kamer, een gemak.
תָּאַב * begeeren.
מִתְאַב een grouwel hebben.
תַּאֲבָה v. een verlangen.
תָּאָה * bepalen, omcingelen.
תְּאוֹ
תוֹא } m. een buffel.
תַּאֲוָה v. het einde.
תאם * twelingen voortbrengen.
תוֹמִים
תְּאוֹמִים } m. twelingen.
תאן *
תְּאֵנָה v een vyg, vygeboom.
תָּאַר * bepalen, formeren.
תֹּאַר m. gedaante.
תֵּבָה * v. een arke, een kistje.
תֵּבֵל * v. de bewoonde werelt.
תֶּבֶל m. vermenginge
תֶּבֶן *
מַתְבֵּן } m. stroói, kaf.
תהה *
תֹּהוּ m. een woest en ydel ding.
תהם *
תְּהוֹם g. de afgrond.
תָּוָה * tekenen, bepalen.
תָּו m. een teken.
תָּוֶךְ * m. het midden.
תִּיכוֹן m. het middelste.
תִּיכוֹנָה

שָׁתַק * zwygen.

De meer als drie geletterde.

שִׁנְשֵׁג doen wassen.
שַׁלְהֶבֶת * v. een groote vlamme, (veele zyn die dit woort neemen van een drie gelettert grondwoord להב het welke oneigen is om dat hier de ש niet voor dienstbaar kan aangemerkt worden, te meer om dat geen dagesch daar achter volgt volgens de ordinary regel, om dien reeden moet het voor een meer als drie gelettert grondwoort aangemerkt worden.)
שִׁנְאָן * m. een koning, een engel.
שנהב *
שֵׁנְהַבִּים m elpen been, yvoor.
שַׁעֲטְנֵז * een kleed uit wolle en linnen
שִׁעְשַׁע * vermaken.
שקערד *
שַׁקְעֲרוּרוֹת v kuilkens, swart.
שַׁרְבִּיט * m. een scepter.
שַׁרְעַף * de gedachte.
שרשר *
שַׁרְשְׁרוֹת ketens.

תֹּכֶן m. } een portie, een mate,
תָּכְנִית v. } een ſomme.
מַתְכֹּנֶת v. een ſomme, mate, forme, dispoſitie.
תָּלָה * ophangen.
תֶּלִי m. een pylkoker.
תָּלַל * dyken maken, verhogen, aarde opwerpen.
תֵּל m. een hoogte, een ſteenhoop, een hoop aarde.
תַּלְפִּיוֹת v. ophanginge van wapentuig, (dit is een t'ſamengeſtelt woord uit een תֵּל, hoop, en פִּי ſcherpte des ſweerts, van תָּלַל, en פֶּה om dat het ſcherp daar op gehoopt word.)
תּוֹלְלִים m. overhoop werpers.
תֶּלֶם * m. een voore van een akker, ploeginge.
חלע *
תּוֹלַע m. ſcharlaken, carmozyn.
תּוֹלַעַת, תּוֹלָעָה v. een worm.
מְתֻלָּעִים m. gepurpert.
מְתַלְּעוֹת baktanden.
חמד *
תָּמִיד m. geſtadig, geduurig.
תָּמַהּ * ontzetten, ſich verwonderen.
תְּמָהוֹן m. verbaaſtheit.
חמז *
תַּמּוּז *tammus*, een afgodt.
תָּמַךְ * ondersteune, onderhouden,

תִּיכוֹנָה v. het middelſte.
תּוֹךְ in, tuſſchen, binnen, in't midden.
תּוּר * verſpieden, navorſchen.
תּוֹר m ordere, een rye, maniere, een tortelduif.
תּוֹרִים m. hals ketens.
תַּרִים m. verſpieders.
תזז *
הֵתֵז afhouwen, affnyden.
תחר *
תַּחֲרָה mengen.
תַּחֲרָא m. een pantzier.
תַּחַשׁ * m. een das, een daſſen vel.
תַּחַת * onder, beneeden, om, voor, om dat, in plaatſe.
תַּחְתִּי, תַּחְתּוֹן m. } de onderſte.
תַּחְתִּיָּה, תַּחְתּוֹנָה v }
תַּיִשׁ * m. een bok, een ram.
תכך *
תְּכָכִים liſtigheden.
תַּךְ } m. bedrog.
תֹּךְ }
תֻּכִּיִּים m. pauwen.
תכל *
תְּכֵלֶת v hemelsblaauw.
תָּכַן * wegen, overwegen, geeffent en recht gemaakt worden, billyk zyn, bequaam maken, gewogen worden.

den, vaſthouden, houden.

תמל*

תְּמוֹל } giſteren, voor dezen.
אֶתְמוֹל }

תָּמַם * volmaken, verteeren, volbrengen, volmaakt worden, verteert worden, volbragt worden, eindigen, ophouden.

תָּם m. } oprecht
תַּמָּה v. }

תֹּם, תֻּמִּים m. oprecht, oprechtigheid.

תֻּמִּים volmaaktheden.

תֻּמָּה m. volmaaktheit, oprechtigheid.

תָּמָר * m. }
תּוֹמֶר m. } een palmboom.
תְּמָרָה v. }

תְּמָרוֹת v pylaaren.

תָּנָה * huuren voor loon, te ſamen kouten, ſpreken.

אֶתְנָן m. }
אֶתְנָה v. } hoere loon.

תנך*

תְּנוּךְ m. het onderſte lapken van het oor.

תנן*

תַּנִּין m. een drake, een ſerpent, een groote viſch.

תנר*

תַּנּוּר m. een oven.

תָּעַב * verfoeyen, verfoeyelyk maken, verfoeyelyk zyn.

תּוֹעֵבָה v. een grouwel.

תָּעָה * dwalen, omdwalen, doen dwalen, omſwerven.

תּוֹעֶה v. een dwalinge.

תַּעַר * m. een ſcheermes, een ſcheede.

תפח*

תַּפּוּחַ m. een appel, appelboom.

תָּפֵל * ongezouten, onſmakelyk, loſſe kalk.

תִּפְלָה v. zotheit.

תפף*

תּוֹף m. een trommel.

תּוֹפֵפוֹת } v. vrouwen of maagden
מְתוֹפְפוֹת } die op de trommelen ſlaan.

תָּפַר * t'ſamen hechten, ſamen nayen.

תָּפַשׂ * aangrypen, aantaſten, vangen.

תֹּפֶת * v. een trommel liedeken *topeheth*, een naam van een plaats.

תָּקַן * ordinere, verbeteren, verbeetert worden, herſtellen, in ordere brengen.

תָּקַע * vaſtſteken, indrukken, in de handen klappen, trompetten, geklank maken.

תֵּקַע m. een geklank.

תָּקוֹעַ

תְּקוֹעַ m. trompette.
תְּקוֹעַ *Tekoa*, een ſtadt.
תְּקוֹעִי m. } die van de ſtadt *Te-*
תְּקוֹעִית v. } *koa*.
* תָּקַף ſterk zyn, machtig zyn.
תֹּקֶף m. ſterkte.
* תרז
תִּרְזָה v. een cypreſſenboom.
* תֹּרֶן m. de maſt van een ſchip.
* תרע
תַּרְעִים portiers, een naam van een famielie, *Tarethim*.
* תרף
תְּרָפִים m. beelden, de teraphim.
* תרש
תַּרְשִׁישׁ m. een turkois, *Tarſis*, een naam van een ſtadt.

* תְּשַׁע v. } negen.
תִּשְׁעָה m. }
תִּשְׁעִים g. negentig.
תִּשְׁעִי m. } de negende.
תִּשְׁעִית v. }
* התח
תּוֹתָח m. krygs-gereedſchap, een werpſteen.

De meer als drie geletterde.

* תלתל
תַּלְתַּלִּים m. gekrulde lokken.
* התע
תַּעֲתֻעִים m verlydinge.
מִתַּעְתֵּעַ dwalende.
* תַּחְרָא m. een pantzier.
* תַּחְרָה v. vermengen.

CHALDEEUSCH
EN
NEDERDUITSCH
WOORDENBOEK;

Behelzende alle de Chaldeeuſche woorden die in den Bybelſche Text voor komen, geſchikt na het Alphabeth.

א

אב אג אד אז אח אי

* אבד

הוֹבַד ombrengen, verderven, verloren gaan.

* אבה

אַב, אַבָּא vader, ouders.

* אֶבֶן } een ſteen.
אַבְנָא }

* אגר

אִגְרָא, אִגַּרְתָּא een brief.

* אדן

בֶּאדַיִן, אֱדַיִן doen, dier tyt.

* אֲדָר de maant February.

אִדְרָא een dorſchvloer.

* אֲדַרְגָּזַרְיָא raatsheeren.

* אַדְרַזְדָּא neerſtelyk, vlytelyk.

* אֲזָא } doen branden, ontſte-
אֲזַח } ken worden.

מַזָּא ſtooken.

* אֲזַד weggaan.

* אֲזַל weggaan.

* אזן

מֵאזָנְיָא een weegſchale.

* אָח een broeder.

* אחם

אַחְמְתָא een ſchatkamer, een kiſt.

* אַחַר achter, na dat, daarna.

אָחֳרִי een ander.

אָחֳרָן een andere.

אַחֲרִין eindelyk.

* אֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא vorſten, landsheeren.

* אים

אֵימְתָן } vervaarlyk, dat ver-
אֶמְתָנִית } vaartheit aanjaagt.

* איתי

אית
אִיתַי is, daar is, zyn, weezen.
* אָכַל eten.
אַכְלוּ bekentmaaken, verklikken.
* אַל niet doch, niet, ey niet.
* אֱלָה } Godt.
אֱלָהָא }
אֱלָהִין } Goden.
אֱלָהָיָא }
* אֵלֶּה deze.
* אֲלוּ ziet.
* אֵלֶךְ deze.
* אלן
אִלֵּין deeze, een boom.
אִילָנָא , אִילָנָה , אִילַן een boom.
* אַלַף } duizent.
אַלְפָּא }
* אמם
אֻמָּה een volk, een natie.
אֻמַּיָא natien, volkeren.
אַמִּין een elle, een cubyt.
* אמן
הֵימַן geloven.
מְהֵימָן getrouw.
* אָמַר zeggen, ſpreken.
מֵאֲמַר een reden, een gebodt.
אִמַּר , אִמְרָא een lam.
אִמְרִין lammeren.
* אֲנָא } ik.
אֲנָה }
אֲנַחְנָא wy.
אַנְתָה gy.

אַנְתּוּן gy lieden.
* אנב
אֲנָבָה vruchte.
* אנן
אִנּוּן } zy, die genen.
אִנִּין }
* אָנַס dwingen.
* אנף
אַנְפָּא aangezicht.
* אֱנָשׁ } een menſche.
אֱנָשָׁא }
* אֲסַר } een verbod.
אֲסָרָא }
אֲסוּר een band.
* אָע } hout.
אָעָא }
* אַף ook.
* אפת
אֲפָתָם threſoor, gemeene threſoor, tribuit.
* ארג
אַרְגְּוָנָא purper.
* ארה
אַרְיְוָתָא leeuwen.
* אֲרוּ ziet.
* ארח
אוֹרְחָא een reize, een weg.
* אֹרֶךְ
אַרְכָּא verlenginge.
אֲרִיךְ betamen.
* ארם
אַרָמִית op 't Syriſch.
* אַרְעָ de aarde.

אַרְעָא de aarde.
* ארק
אַרְקָא de aarde.
* אֶשָּׁא vyer.
* אַשְׁפָּה ſterrekyker.
* אשש
אֶשַּׁיָא fondamenten.
* את
אָתַיָא } tekenen.
אָתִין }
* אַתָה komen.
מֵתָא } komen, brengen.
הַיְתִיו }
* אתן
אַתוּנָא , אַתוֹן een ſteenoven.
* אַתַר een plaats.

ב

בא בר בה בו בז בט

* בְּאֵשׁ kwaat zyn , mishagen hebben.
בְּאוּשְׁתָּא kwaat.
* בַּדַּר ſtrojen, verſtrojen.
* בְּהַל verſchikken.
בְּהִילוּ , הִתְבַּהֲלָה ſnelheit, haastigheit.
* בון verſtaan.
בִּינָה verſtant.
* בזה
נִבְזָה een vereeringe.
* בטל
בְּטַלַת ophouden , te niete doen.

* בֵּין tuſſchen.
* ביר
בִּירְתָא een pallys.
* בַּיִת een huis.
* בית
בַּת vernachten.
* בָּל 't herte, het gemoet.
* בְּלָא verſlyten.
* בְּלוֹ oude tribuit , impoſt , hooftſchattinge.
* בְּנָה bouwen.
בַּן een zoon.
* בְּנַס toornig zyn.
* בְּעָה } zoeken, bidden.
בְּעָא }
בְּעוּת , בְּעוּ begeerte.
* בְּעַל heer, meeſter, man.
* בקע
בִּקְעָה een vallye.
* בַּקַר zoeken, nazoeken.
* בַּר een zoon.
* בָּרָא een akker, een veld.
בָּרָא buiten.
* בָּרַךְ knielen.
בִּרְכוֹהִי de knien.
בְּרִיךְ zeegenen.
* בְּרַם maar, nochtans.
* בְּשַׂר vleeſch, een menſch, gedierte.
* בַּת een mate.
בַּתִּין maten.
* בתר
בָּאתַר daar na, na dat , achter na.

גֶּרֶם * een been.
גְּשֶׁם * het lichaam.

ד

דא דב דה דו דח די

דָּא * dit, die, dat, deze.
דָּבַח * offeren.
דְּבָחִין offerhanden.
מַדְבְּחָא een altaar.
דבך *
נְדָבָה een muur, een ryge.
דְּבַק * aanhangen, aanhegten.
דבר *
עַל־דְּבָרַת van wegen.
דְּהַב * } gout.
דַּהֲבָא }
דּוֹב * een beer.
דּוּן * } oordeel, twiſt.
דִּין }
דִּינָא }
דַּיָּן een rechter.
מְדִינְתָּא een provincie.
דּוּר * woonen.
דָּר een eeuwe.
מָדוֹר een woninge.
דּוּשׁ * vertreden.
דחה *
דַּחֲנוֹן vreugdeſpel, muſyk inſtrumenten.
דְּחַל * vreezen.
דָּחִיל vervaarlyk.
דִּי * wie, welke, de gene, om dat.

ג

גאה *
גָּוָה hovaardigheit
גבב *
גַּב, גֵּבִיה de rugge.
גֻּב, גֻּבָּא een gracht, een kuil.
גְּבַר * } een man.
גֻּבְרָא }
גֻּבְרִין, גֻּבְרַיָּא mannen.
גְּדָבַר * een ſchatmeeſter.
גְּדַד * afhouwen.
גּוֹא * } in, het midden.
גּוֹ, גַּוָּה }
גּוּחַ * uittrekken.
גְּזָבַר * een rentmeeſter.
גְּזַר * ſnyden, affnyden.
גָּזְרִין, גָּזְרַיָּא waarzeggers.
גיר *
גִּירָא kalk.
גְּלָא * } ontdekken.
גְּלָה }
גְּלִי weg voeren.
גָּלוּתָא weg voeringe.
גְּלָל * marmerſteen.
גַּלְגַּל een radt.
מְגִלָּה een rolle, een brief.
גמר *
גְּמִיר volmaakt, volmaaktheit.
גְּנַז * een ſchat.
גִּנְזַיָּא ſchatten, ſchatkamer.
גַּף * een vleugel.
גַּפַּיִן vleugelen.

עַד־דִי tot dat.
דֵּה * } die, die gene, deze,
דָּךְ, דִּכִּין } de zulke, al zulke.
דְּכַר * gedenken, een ram.
דְּכָרוֹנָה gedachteniſſe.
דְּכָרָנְיָא gedenkweerdige dingen.
דָּלַק * branden, brandende.
דָּמָה * vergelyken, gelyk zyn.
דְּנָה * die, deze, dit, dat, die gene.
דָּקַק * vermorſelen, klein, of dun maken.
דְּרַע * } den arm.
אֶדְרַע }
דָּת * een wet, het recht, ordonnantie.
דּתָא *
דִּתְאָא gras.
דָּתָבְרַיָא wetgeleerden.

ה

הא הד הו

הֵא * } ziet.
הָא }
הַדַּרְבְּרַיָא * regeerders, vorſten.
הַדֶּם * een ſtuk.
הַדַּר * eere, fraaiheit, majeſteit.
הוּא * hy.
הֵמוֹ aan hem.
הֵמוֹן aan hun.
הֲוָה * } zyn, wezen.
הֲוָא }

הך הל הנ הר

הוֹךְ * } gaan, reizen.
מְהָךְ }
הֵכַל * } palleis, de tempel.
הֵיכְלָא }
הָלַךְ * gaan, wandele n.
הֶלֶךְ tribuit.
הַן * ziet, indien.
הַרְהֵר * gedenken.

ז

זב זה זו זי זכ זם זנ זע

זָבַן * kopen, verkopen.
זְהַר * vermanen.
זְהִירִין vermaant.
זוד *
הַזְדָּה trotſelyk handelen.
זוּן * ſpyſigen.
מָזוֹן ſpyze.
זוּעַ * beven.
זִיו * glants.
זֵין * } wapenen.
זֵינָא }
זָכָה * rein zyn.
זָכוּ reinigheit.
זְמֵן * bereiden.
הִזְדַּמְנְתוּן bereidet u-lieden.
זְמַן } een tyt.
זְמָנָא }
זמר *
זַמָּרָא muzyk.
זַן * een ſoort.
זְעָק * een geſchreeuw, een geroep.

חַיָּא , חַיָּה leven, levendig.
חַיְתָּא , חַיָּה , חַיְוָא een dier, een beeſt.
* חַיִל ſterkte, een heirleger.
* חכם
חַכִּים wys.
חָכְמָה wysheit.
* חֶלֶם }een droom.
חֶלְמָא }
* חַלַף voorbygaan.
* חֵלֶק een gedeelte.
* חֲמַר }wyn.
חַמְרָא }
* חנט
חִנְטִין tarwe.
* חַנַךְ inwyen.
* חַנַן bidden, ſmeeken.
חִנָּן gaave, ontferminge, afbiddinge.
* חַסַן ſterk zyn, bezitten.
חַסְנָא ſterkte.
* חַסַף leem.
* חסר
חַסִּיר gebrekkig.
* חַצַף haaſten.
חֲצָפָא haaſtig.
* חָרַב verwoeſtet.
* חרט
חַרְטֹם een tovenaar.
* חָרַךְ verbranden.
* חרץ
חַרְצִין de lendenen.
* חָשַׁב denken, achten.
* חַשַׁח

זע זק זר

roep.
* זְעַר }klein.
זְעִירָה }
* זָקַף oprechten, om hoog heffen.
* זַרַע zaat.

ח

חב חד חו חז חט חי

* חָבַל bederven.
חַבְלָא }verderf.
חֲבוּלָה }
* חַבַר een gezel, gezelſchap.
* חַד }
חָדָא }een.
חָדָה }
* חָדָה blyde zyn, verblyden.
חֶדְוָה blydſchap.
חִדְיָא , חֲדִי de borſt.
* חָדָת nieuwe.
* חוד
אֲחִידָן raatſels.
* חוה
חֲוִי , חֲוָא te kennen geven.
* חוט
חִיט t'ſamen voegen, nayen.
* חזה
חֲזָא zien.
חָזְוָא , חֲזוֹת een gezichte.
* חָטָא zondigen.
חָטָאִין zonden.
* חיה

חָשַׁח * van noden hebben.
חֲשִׁחוּת nootzaakelyk.
חָשַׁךְ * donker zyn.
חֲשׁוֹכָא duiſterniſſe.
חָשַׁל * verſwakken.
חָתַם * zegelen, toezegelen.

ט

טא טב טו טי טל טע טפ טר

טְאֵב * goet zyn.
טָב goet, ſchoon.
טָבַח * ſlachten, dooden.
טַבְחָיָא trauwante.
טוּר * een berg.
טְוָת * vaſten, nuchteren blyven.
טִין * ſlyk.
טְלַל * beſchaduwen.
טַל dauwe.
טְעֵם * reden, raat, ſmaak, bevel, oordeel.
טפר *
טְפָרָא, טוּפְרִיָה de nagels.
טָרַד * wechſtoten, verjaagen.

י

יב יג

יבל *
הֵיבֵל brengen.
יָבֵשׁ droog zyn.
יַבֶּשְׁתָּא het drooge, de aardbodem.
יָגַר een hoop.

יד יה יו יח יט יכ ים יס יע יצ יק יר

יַד * } een hant.
יָדָא *
ידה *
מוֹדָא, מְהוֹדָא beleiden, bidden, pryzen.
יָדַע * weten, kennen.
מַנְדָּעָא, מִנְדַּע kenniſſe; weetenſchap.
יָהַב * geven, leveren.
הַב geeft.
יהד *
יְהוּד een Jode.
יוֹם * een dag.
יחם *
חַמָּא hittige tooren.
יָטַב * goet zyn, welbehaagen.
יָכַל * konnen, vermogen.
יַמָּא, יַם * de zee.
יָסַף * toe doen, by voegen, voort vaaren.
יָעַט * raatſlaagen, raatplegen, raaden.
עֲטָא een raat.
יַעֲטִין raatsheeren.
יצב *
יַצִּיב waarheit, waar, zekerheit.
יָקַד * branden.
יְקָדָה brandinge.
יְקִידְתָּא brandende.
יָקַר * koſtelyk, dierbaar zyn.
יְקָרָא koſtelyk, ſwaar.
יַרֵח * de maan, een maant.
יָרַק *

יָרֵךְ * de dye, de heupe.
יָשַׁן * ſlapen.
שְׁנָתָה de ſlaap.
יֵת * (is de acuſativus, gelyk in het hebreeuwſch אֶת)
יָתַב * zitten, blyven, woonen.
יָתַר * overig zyn.
יַתִּיר heerlyk, voortreffelyk.

כ

כד כה כו כב כל כנ כס

כָּדַב * liegen.
כְּדָבָה leugenagtig.
כָּה * dus.
עַד־כָּה dus lang.
כָּהַל * konnen.
כָּהַל machtig, vermogen.
כהן *
כָּהֲנָא een prieſter, een vorſt.
כַּוָּא * een venſter.
כַּוִּין venſters.
כון *
כֵּן alzoo.
כור * een mate.
כִּכָּר * een talent.
כלל *
כֹּל, כֻּלָּא al, alle, geheel.
כנה *
כְּנָוָה een gezelſchap.
כנם *
כְּנֶמָא dusdanig, gelyk gezegt is.
כָּנַשׁ * verzamelen.
כֶּסֶף * zilver.

כע כפ כר כש בת

כָּעַן * nu.
כָּפַת * binden.
כַּרְבֶּל * een kleed, mantel, een hoedt.
כרה *
אַתְכְּרִית doorſteken, doorgraven.
כָּרַז * uitroepe
כָּרוֹזָא een uitroeper.
כרם *
כָּרְסָא een ſtoel, een throon.
כשׂד *
כַּשְׂדָּאָה, כַּשְׂדַּי een Chaldeer, een waarzegger.
כָּתַב * ſchryven.
כְּתָבָא een geſchrift.
כָּתַל * een muur.

ל

לא לב לה לו לח

לָא * niet.
כְּלָא, כְּלָה gelyk niet.
לאך *
מַלְאָךְ een gezante, een engel.
לֵבַב * het herte, het gemoet.
לָבַשׁ * kleeden.
לְבוּשׁ een kleed.
לָהֵן * daarom, ten zy.
לוה *
לְוְיָא een leviet.
לָוָת * tot, by.
מִן־לְוָתְהּ van u.
לַחַם * een maaltyt.
לחן *

לְחָנָה een byzitſter.
* ליל
לַיְלָה de nacht.
* לשׁן } een ſpraake, een taal;
לְשׁוֹנָה } de tonge.

מ

מא מג מד מה מו מח מט מל מנ

* מְאָה hondert.
* מָאן een vat, huisraat.
* מגר neder werpen.
* מדד
מִדָּה מְנָרָה tribuit.
* מָה wat, hoe, welke.
* מות ſterven, de dood.
* מָחָה bederven, uitdelgen, ſlagen, afweeren.
* מָטָא } komen, aanraken, bereiken.
מָמָּה }
* מָלָא vol zyn.
* מָלָח zout.
* מֶלֶךְ } een koning.
מַלְכָּא }
מַלְכְּתָא een koninginne.
מְרָבָא raat.
* מלל ſpreken.
מִלָּה een woort, een reeden.
מִלְּתָא een zaak.
* מִן van, uit.
מַן wie.
* מנא } tellen, rekenen, bereiden.
מִנָּה }
מַנִּי ſtellen.

* מנח
מִנְחָה een geſchenk.
* מנך
מַנְיָכָה een halsband.
* מְעָה het ingewant, de buik.
* מָרָא een heer.
* מְרָד rebellie, hartnekkigheit.
מָרְדָּתָא wederſpannig.
* מרט uitplukken.
* מְשַׁח olie.

נ

נב נג נד נה נו

* נִבָּא } propheteren.
הִתְנַבִּי }
נְבִיאָה een propheet.
* נְבַרְשְׁתָּא een kandelaar.
* נֶגֶד voor in het gezichte tegen over.
נָגַד vloejen.
* נָגָה blinken.
נַגְהָא glants.
* נָדַב vrywilliglyk geven.
* נדד
נָדַד vlieden, verjagen.
* נדן
נִדְנָה een ſchede, het lichaam.
* נָהַר blinken, een riviere.
נַהֲרָה, נַהֲרָא een rivier.
נְהִירוּ, נְהוֹרָא glants.
* נוד ſwerven, doolen, bewegen.
* נוח ruſten.
נִיחוּחִין aangenaame dingen.
* נול

ס

סב סג סו סל סמ סע סף סר סת

סבך *

סַבְכָא , שַׁבְכָא een vedel.

סָבַל * dragen.

סָבַר * denken, meenen.

סָגַד * aanbidden, buigen, nedervallen.

סגן *

סָגָנִין , סָגָנַיָּא overſten.

סָגַר * toeſluiten.

סוֹף * het einde, verteren.

סָלַק * opklimmen.

סַמְפוֹנְיָה * accoort van ſtemmen.

סָעַד * helpen, ondersteunen.

סָפַר * ſchryven.

סַפְרָא een ſchryver.

סָפָר een ſchryver, een wetgeleerde, een rechtsgeleerde.

סֵפֶר een boek, een brief.

סַרְבָּל * een mantel.

סרך *

סָרְכִין vorſten.

סָתַר * verderven, inbreken, verbergen.

סָתַרְתָּא verborgene dingen.

ע

עב

עֲבַד * doen, maken.

עֲבִידָא een werk.

נָוָל * beſmetten.

נְוָלִי , נְוָלוּ een miſthoop.

נור * } vyer.
נוּרָא }

נָזַק * ſchaden aandoen, ſchade.

נְחָשׁ * koper.

נָחַת * nedergaan, nederdaalen, afkomen.

נָטַל * opheffen, opnemen.

נָטַר * bewaren.

נכם *

נִכְסִין goederen.

נָמַר * een luypaard.

נָסַח * inbreeken, uitſcheuren.

נָסַק * opklimmen.

נָפַל * vallen.

נָפַק * uitgaan.

נַפְקָתָא onkoſten.

נָצַב * vaſt, hard.

נְצָבָתָא vaſtigheit.

נָצַח * overwinnen, overtreffen.

נָצַל * redden, verloſſen.

נָקָא * zuiver.

נָקַשׁ * ſtooten, kloppen.

נָשָׂא * dragen, verheffen.

נְשָׁמָה * des menſche ziele.

נָשַׁר * een arent.

נִשְׁתְּוָן * een brief.

נָתַן * geven.

מַתְּנָן gaven, geſchenken.

נָתַר * verwelken, afvallen.

עֶבֶד een knecht.
* עֵבֶר over de andere zyde, een paſſagie.
* עַד tot.
עַד־דִי tot dat.
* עָדָה voorbygaan, wechgaan; afdoen, wechdoen.
* עֵדֶן } de tyt.
עִדָּנָא }
* עוֹד noch.
* עוּה
עָוְיָה zonden.
* עוֹף een vogel, gevogelte.
* עוֹר kaf.
עָר een vyand.
* עוּז
עִזִּין geiten.
* עוּק
עִזְקָתָא een zegel-ring.
* עַיִן } een oog.
עַיְנָא }
* עִיר wakker, een engel.
* עַל op, over.
* עָלָה hoog.
עֲלָיָא de alderhoogſte.
עֲלָוָן brandoffers.
עִלִּית een opperzaal.
* עָלַל ingaan.
הַנְעֵל inbrengen.
מֶעֱלִי den ondergang.
עִלָּה een oorzaak, occaſie.
* עָלַם } een eeuwe, eeuwigheit.
עָלְמָא }

* עֵלַע
עֲלָעִין de ribben.
* עִם met, by.
* עמם
עַמָּא, עַם een volk.
* עָמַק diep.
עַמִּיקָתָא dieptens.
* עָמַר wol.
* עָנָה antwoorden.
עֲנָיִן de armen, onderdrukte.
* עָנָן een wolke.
* עָנָף een tak.
* עָנַשׁ ſtraffen, boete geven.
* עָנֶת } de tyt.
עֶת }
* עָפָה een blad, een tak.
* עָצַב droevig zyn, droevig.
* עָקַר inwortelen, de wortelen uitroeyen,
עָקָר een ſtam.
* עָרַב vermengen.
* עָרֹד een woud-ezel
* עָרָה de ſchande, oneere.
* עֵשֶׂב } kruit, gras.
עִשְׂבָּא }
* עֲשַׂר tien.
* עשת
עֲשִׂית denken.
* עָתַד bereiden, bereid zyn.
* עתק
עַתִּיק oudt.

צָבוּ wille.
* צָבַע verven, ſchilderen.
* אֶצְבָּעָן } vingers.
אֶצְבָּעָתָא }
* צֶדֶד
צַד een zyde.
* צְדָא
הַצְדָא is het met opzet, is het waarheit.
* צֶדֶק
צְדָקָה rechtveerdigheit.
* צוֹר
צַוָּאר de hals.
* צְלָא bidden.
* צְלַח voorſpoedig zyn, gelukkig zyn.
* צְלֶם } een beelt.
צַלְמָא }
* צָפַר een vogel, gevogelte.
צְפִיר een bok.

ק

קב קד קו

* קַבֵּל ontvangen.
קֳבֵל tegen over, voor de oogen om, om dat.
* קֶדֶם voor, te vooren.
קַדְמָיָא de eerſte.
* קדֵשׁ
קְדֵישׁ heilig, heiligen.
* קוֹל
קָל een ſtemme, een geluit.
* קוּם
קָם, קָאֵם

פ

* פּוּם } de mont.
פֻּם }
* פֶּחָה een vorſt.
פַּחֲוָתָא vorſten.
* פָּחָר een pottebakker.
* פַּטִּישׁ een onderbroek.
* פְּלַג een gedeelte, de helft.
פְּלִינָה gedeelt.
* פְּלַח dienen, eere bewyzen.
פֻּלְחָן dienſt.
פְּסַנְטֵרִין } pſalteren.
פְּסַנְתֵּרִין }
* פסס
פְּסָא, פֻּס een deel, een ſtuk.
* פַּרְזֶל } yzer.
פַּרְזְלָא }
* פְּרַס deelen.
* פְּרַק af breken.
* פְּרַשׁ uitleggen.
* פַּרְשֶׁגֶן een afſchrift.
* פְּשַׁר uitleggen.
פְּשָׁרָא, פִּשְׁרָה uitlegginge.
* פִּתְגָם } een woort, een vertel-
פִּתְגָמָא } linge, een zaak.
* פְּתָה de breedte.
* פָּתַח openen, open doen.

צ

צב

* צְבָא } willen, wenſchen.
צֶבָה }

קָם, קָאֵם opſtaan.
קָיָם een ordinantie.
קַיָּמָא, קַיָּם beſtendig.
* קָטַל dooden.
קְטִיל doodinge.
* קָטַר binden.
קְטָרִין banden, knopen.
* קַיִט de zomer.
* קָנֵא koopen.
* קצה
קָצָת een gedeelte, het einde.
* קְצַף hittige toorn.
* קָצַץ afhouwen.
* קָרָא roepen, lezen.
* קָרַב naderen, bykomen, offeren.
קְרָב ſtrydt, oorlog.
* קרה
קִרְיָה, קִרְיָא een ſtadt.
* קֶרֶן } een hooren.
קַרְנָא }
* קֶרֶץ } een beſchuddinge.
קַרְצָא }
* קְשׁוֹט waarheit.
* קַתְרוֹס een cyther.

ר

רא רב

* רֵאשׁ het begin, het hooft.
* רבב
רַב, רַבָּא veel, een meeſter, groot.
רַבְרְבִין groote, geweldigen.
רִבּוֹן, רִבּוֹ tien duizent.
* רְבָה groot.

רְבוּ, רְבוּת grootheit, heerlykheit.
* רבע
אַרְבַּע vier.
רְבִיעָיָא de vierde.
* רְגַז toorne.
* רַגְלָ een voet.
* רַגֵּשׁ vergaderen.
* רֵוָא } gedaante, geſtalte.
רַוָה }
* רוּחַ een geeſt, een wind.
* רום hoogte, verheffinge.
* רָז } verborgentheit.
רָזָה, רָזָא }
* רחם
רַחֲמִין barmhertigheit.
* רָחַץ vertrouwen.
* רחק
רְחִיקִין verre zyn.
* רֵיחַ reuke.
* רכב
אַרְכֻּבָה de knyen.
* רְמָה } werpen.
רְמָא }
* רַע } onder, beneden.
אַרַע }
אַרְעִית het onderſte.
* רעה
רְעוּת willen.
רַעְיוֹן de gedachte.
* רעז
רַעֲנָן groen.
* רָעַע breken, verbreken.
* רפס treden, vertreden.
* רָשַׁם tekenen, getekent zyn.

שְׁחִיתָה verdervinge.
* שָׁטַר een zyde.
* שָׁכַב nederliggen, een bedde.
* שָׁכַח vinden.
* שָׁכַל verſtaan, acht ſlaan.
שָׂכְלְתָנוּ verſtant.
* שָׁכְלֵל voltrekken, volmaken.
* שָׁכַן woonen.
* שָׁלֵה geruſt zyn.
שָׁלוּ dwaalen.
* שָׁלַח zenden.
שְׁלֵיחַ gezonden.
* שָׁלַט 't gebiet hebben, heerſchappy hebben.
* שָׁלֵם vrede, vrede hebben, volmaken bevredigen, voorſpoed hebben.
* שֵׁם een naam.
* שָׁמַד verderven, ombrengen.
* שָׁמַיִם
שָׁמַיָּא } de hemel.
* שָׁמֵם verbaaſt zyn, verwondert zyn.
* שָׁמַע hooren, gehoorzamen.
* שָׁמַשׁ dienen.
שִׁמְשָׁא de zon.
* שָׂנָא haten.
שָׂנְאִין haters.
* שָׁנָה
שַׁנְיָא } veranderen, een jaar.
שְׁנִין jaaren.
* שָׁעָה
שַׁעֲתָא } een uur, een kleine tyt.
* שָׁעַר

ש

שא שב שג שר שה שו שז שח

* שָׁאַל vragen, begeren, verzoeken
שְׁאֵלְתָּא een verzoek.
* שְׁאַר overig, overblyffel.
* שבב
שְׁבִיבָא een vonk.
* שַׁבַּח pryzen.
* שֶׁבֶט een ſtam.
* שָׂבַע zeeven.
* שָׁבַק laten, verlaten.
* שָׁבַשׁ verbaaſt zyn
* שָׁגָא waſſen, vermenigvuldigen.
* שֵׁגַל een konings huisvrouw.
* שָׁדַר zenden, zorgvuldig zyn, zich bevlytigen, wederſpannig zyn.
* שָׁהַד getuigen
* שׁוּב grys worden, out zyn.
שָׁבַיָּא de outſten.
* שָׁוָה
שָׁוֵי } ſtellen, gelyk maken.
* שׁוּם ſtellen, zetten.
* שׁוֹק
שָׁק } een ſchouder, ſchenkel.
* שׁוּר een muur.
שׁוּרַיָּא muuren.
* שָׁזַב verloſſen, redden, uittrekken.
* שָׁחַת bederven.

שְׂעָר * het hair.
שָׁפַט * oordeelen.
שָׁפְטִין rechters.
שָׁפַל * vernederen, verachten.
שַׁפִּיר } schoon.
שַׁפְרְפָּרָא de morgenſtont.
שֵׁיצִיא * volbracht worden.
שָׁרָא * woonen, verblyven.
שְׁרִין losmaken.
שַׁרְיוּ beginnen.
שׁרק *
מַשְׁרוֹקִיתָא een fluit.
שֹׁרֶשׁ * een wortel.
שֵׁרְשָׁו een banniſſement.
שֵׁת * zes.
שְׁתִין zeſtig.
שְׁתָה * drinken.
מִשְׁתַּיָא een maaltyd, drank.

ת

תב תר תו

תְּבַר * breken.
תְּבִירָה gebroken.
תדר *
תְּדִירָא geſtadig, geduuriglyk.
תוּב * wederkeeren, wederkomen, antwoorden.
תְּוַה * beven, verbaaſt zyn, ontzetten.

תּוֹר * een os.
תְּחוֹת * onder.
תְּלָג * ſneeuw.
תְּלָת * drie.
תְּלָתִין dertig.
תַּלְתָּא een derde.
תָּם * } aldaar, derwaarts.
תַּמָּהוּ }
תמה *
תַּמְהִין wonderen, verwonderlyke dingen.
תְּנָה * twee.
תִּנְיָן de tweede.
תְּנָיָנוּת ten tweedemaal.
תפת *
תִּפְתֵּיא amptlieden.
תְּקַל * wegen.
תְּקַן * herſtellen.
תְּקַף * ſterk.
תְּקֶפָא ſterkte.
תְּרֵגַם * uitleggen.
מְתֻרְגָּם uitgelegt.
תַּרְגּוּם uitlegginge.
מְתֻרְגְּמָן een uitlegger.
תְּרֵי * } twee.
תְּרֵין }
תַּרְתֵּין }
תְּרַע * } een poorte, een deure.
תַּרְעָא }
תְּרַעַיָּא poorten, deuren.

E I N D E.

4-7.

4-7.